8
Bilim

David Spiegelhalter

SAYILARLA SEKS

Cinsel Davranışların İstatistiği

AYRINTI
BİLİM

David Spiegelhalter SAYILARLA SEKS

1257

DAVID SPIEGELHALTER

1953 Doğumlu David Spiegelhalter Oxford Üniversitesi mezunudur ve Cambridge Üniversitesi'nde Biyoistatistik Profesörü olarak görev yapmaktadır. Aynı zamanda Birleşik Krallık Kraliyet İstatistik Topluluğu'na da başkan olarak seçilmiştir. Klinik deneyler, grafik modelleme, istatistik yazılımları, toplum sağlığı verilerinin kıyas ve kontrolü alanlarında yazmış olduğu makaleler, ISI (Institute for Scientific Information) verilerine göre en çok alıntı yapılan bilimsel çalışmalar arasındadır.

Ayrıntı: 1257
Bilim: 8

Sayılarla Seks
Cinsel Davranışların İstatistiği
David Spiegelhalter

Kitabın Özgün Adı
Sex By Numbers
What Statistics Can Tell Us About Sexual Behaviour

İngilizceden Çeviren
Selim İ. Kabak

Yayıma Hazırlayan
Gökçe Yeşilbaş

Son Okuma
Yılmaz Akan

Bu kitabın Türkçe yayım hakları
Ayrıntı Yayınları'na aittir.

Bu kitabın Türkçe yayım hakları AnatoliaLit Agency aracılığıyla alınmıştır.

© David Spiegelhalter, 2015
All rights reserved.
Published by Profile Books Ltd., via AnatoliaLit Agency.
No part of this book may be reproduced, in any form without
written permission from the publisher.

Kapak Resmi
Salvador Dalí, The Spectre of Sex-Appeal, 1934

Kapak Tasarımı
Gökçe Alper

Dizgi
Hediye Gümen

Baskı ve Cilt
Ali Laçin - Barış Matbaa-Mücellit
Davutpaşa Cad. Güven San. Sit. C Blok No. 286
Topkapı/Zeytinburnu - İstanbul - Tel. 0212 567 11 00
Sertifika No: 33160

Birinci Basım: Aralık 2018
Baskı Adedi 2000

ISBN 978-605-314-345-1
Sertifika No.. 10704

AYRINTI YAYINLARI
Basım Dağıtım San. ve Tic. A.Ş.
Hobyar Mah. Cemal Nadir Sok. No.. 3 Cağaloğlu – İstanbul
Tel.: (0212) 512 15 00 Faks: (0212) 512 15 11
www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com.tr

twitter.com/ayrintiyayinevi facebook.com/ayrintiyayinevi instagram.com/ayrintiyayinlari

David Spiegelhalter

Sayılarla Seks

Cinsel Davranışların İstatistiği

içindekiler

1. seksi sayılara dökmek 9
2. cinsel aktiviteyi saymak 22
3. partnerinizi döndürün 35
4. karşı cinsiyet ile aktiviteler 53
5. eşcinsel kişiler arasındaki aktiviteler 78
6. kendi elinizle 104
7 her şey nasıl başladı? 117
8. seks hakkındaki hisler 137
9. nihayet bir arada: çift olmak 156
10. çocuk yapmadan cinsellik 177
11. cinsellik ve çocuk yapmak 192
12. hazlar ve sorunlar 213
13. seks, medya ve teknoloji 237
14. karanlık taraf: fuhuş, frengi ve irade dışı cinsel ilişki 255
15. bebek kız mı erkek mi 287
16. sonuçlar 301

ek bölüm: natsal metotları 304
teşekkürler 309
notlar 311
dizin 345

Sayılarla Seks

Cinsel Davranışların İstatistiği

1
seksi sayılara dökmek

Oral Seks 'Cinsel İlişki' Sayılır mı?

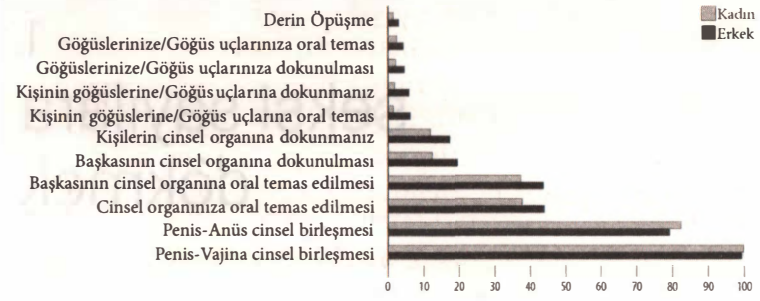
Bill Clinton 26 Ocak 1998 yılında, ünlü: "O kadın –Bayan Lewinsky– ile cinsel ilişki yaşamadım" açıklamasını yapmış, daha sonra aynı ifadeyi mahkemede de tekrarlamıştı. Mahkemede, Monica Lewinsky'nin Clinton'a oral seks yaptığı anlaşılmıştı. Clinton, Lewinsky ile cinsel ilişkiye girmiş miydi, girmemiş miydi?

***%60**: Oral seksin "cinsel ilişki" sayılmadığını düşünen ABD öğrencilerinin oranı*

Neyin "cinsel ilişki" sayıldığı, bireylerin kişisel düşüncelerine bağlı olabilir; fakat Clinton 1998 Aralık'ta yalan ifade vermekten yüksek mahkemeye sevk edildiğinde –bu, tarihte yalnızca ikinci kez bir ABD başkanının başına gelmekteydi– ABD için ulusal önem taşıyan bir soru oldu. Aynı ay içinde, Amerikan Tıbbi Birliği Bilimsel Dergisi editörü George Lundberg, Kinsey Cinsellik, Cinsiyet ve Üreme Bilimleri Araştırma Merkezi araştırmacıları-

nın bir ay sonra Ocak 1999'da yayımladığı bir makalenin, Senato soruşturmasından hemen önce, hızlıca yayımlanmasını sağladı.[1] 1991 senesinde, Indiana Üniversitesi'nden rastgele seçilen binden fazla öğrenciden cinsel geçmiş tarihlerini çıkartmaları istendi ve ilginç bir şekilde 599 (%58) kişi bunu kabul etti.*

Şema 1: 1991'de 599 ABD öğrencisinin "cinsel ilişki" tanımları

Belirtilen yakınlık seviyesini 'cinsel ilişki' olarak tanımlayanların yüzdesi

Cinsellik öykülerinin bir parçası olarak öğrencilere "Biriyle fiziksel olarak en fazla hangi yakınlığa gelmiş olsaydınız 'cinsel ilişkiye girmiş' olduğunuzu varsayardınız?" şeklinde bir soru soruldu. *Şema 1* bu sorunun cevaplarını gösteriyor. Neredeyse herkes penis—vajina birleşmesinin 'seks' olduğu konusunda hemfikirdi; hayır demiş olan birkaç erkek ise sonuna kadar gittiğinden emin olmak için muhtemelen bazı olağanüstü aksiyonlar beklemekteydi. Diğer tarafta, göğüsleri öpmenin cinsel ilişkiden sayıldığını düşünen çok az insan vardı. Her 7 kişiden biri cinsel organa teması 'cinsel ilişki' olarak sayarken, katılımcıların %40'ı tek başına oral seksi de 'cinsel ilişki' olarak değerlendiriyor ki bu da %60'ın oral seksi "cinsel ilişki" olarak görmediği anlamına geliyor. Kısaca katılımcıların yarısından fazlası Başkan Clinton'ın masumiyeti konusunda hemfikirdi.

Birçok kanının aksine, istatistikçiler de insandır ve ben de seksin insanların bireysel hayatlarında ve toplum genelinde oynadığı rolden oldukça etkileniyorum. Seks, özel ve kamu

* Katılım oranı çok yüksek görünmeyebilir; fakat bunu başka araştırmalarla kıyaslamak için aklınızın bir köşesine not edin.

arasında muğlak bir alanda yer alıyor. Başkan Clinton'ın da birebir yaşadığı üzere, seks manşetleri süsleyebilir; ama (genellikle) özele girer. Başkalarının seks hayatları konusunda sonsuza kadar spekülasyon yaratabiliriz; fakat gerçekte neler olup bittiğini öğrenmeye çalışanlar ciddi bir sınavla karşı karşıya kalacaktır.

Cinsel davranışlar hakkında bilgi sahibi olmak istememiz için birçok sebep vardır. Cinsellik yaşadığımız toplumları şekillendirir: Nüfus değişimlerini araştıran nüfus bilimcileri; cinsel aktivite, doğum kontrol yöntemlerinin kullanımı ve kürtaj oranlarını kullanarak hangi bireylerde ne kadar yeni doğumun olacağını tahmin etmeye çalışır. Daha sonra göreceğimiz gibi, cinsel aktivite nüfusun cinsiyet dağılımını da şekillendirir. Doktorlar ve sağlık araştırmacıları, hastalıkların bulaşma olasılıklarını araştırmak ve şanssız kişilere yönelik sağlık hizmetlerini planlamak adına insanların neler yaşadıklarını ve hangi önlemleri aldığını bilmek isterler. Psikologlar, insanların cinsel hayat kalitesini ve hayata dair memnuniyetlerini öğrenmek isteyebilir. Psikiyatristler, akıl hastalıklarını tespit etmek ve rahatsızlıkların tedavisini yapmak, ilaç firmaları da yeni tedaviler geliştirmek ve ürün satışını gerceklestirmek ister.

Bizim gibiler ise yalnızca olağanüstü insan davranışları ölçeğinin neresinde olduğumuzu merak ediyor olabilir. Çok mu seks yapıyorum? Yeterince yapmıyor muyum? Doğru insanla mı yapıyorum? Erken mi başladım, geç mi? Benim deneyimlerim farklı mı? Ya da en azından başkaları *gerçekten* farklı mı?*

Cinsel davranışlarımızın hayatımıza ciddi bir etkisi var: toplumun bize bakış açışı, kiminle evlendiğimiz, ilişkilerimizin kalıcılığı, sağlığımız, çocuk sahibi olup olmadığımız. Tüm bunlar seks ile şekilleniyor ve bize seks ile ilgili söylenenlerin –hükümet istatistiklerinden koca karı masallarına kadar– gerçekten rakamların söylediği şey olup olmadığını merak etmekte haklıyız.

* Tabii partnerimiz dahil herkesin bizden daha fazla seks yapıyor olma ihtimalini göze almamız gerekir.

Kapalı Kapılar Ardında Neler Olup Bittiğini Nasıl Bilebiliriz?

Seksin sonuçlarından gelen keyfi (veya acıyı) hissedebilmek için önce seks yapıyor olmak gerekir. "Ne kadar seks yapılıyor?" sorusu yeterli ve basit gibi görünse de, biraz durup üstünde düşünüldüğünde çok farklı yorumlara açık olduğu da ortaya çıkar. Zaten insanların seks olarak nitelendirilen şey ile ilgili birçok farklı tanımları olduğunu gördük. Aynı cinsiyeti taşıyan insanların arasında seksin sosyal bir tabu hatta yasadışı bir faaliyet olduğu yılları geride bıraktık (gerçi çok da geride bırakıldığı söylenemez), yani eşcinsel seksi de cinsel ilişki olarak sayabiliriz. Peki ya tek başına seks? Kişisel olarak mastürbasyonu cinsel ilişki olarak kabul etseniz de etmeseniz de, ilerleyen bölümlerde biz mastürbasyonu da cinsel ilişkiden sayacağız.

Peki, cinsel aktivitelerin sayısını belirlerken (yasadışı) 16 yaş-altı ve (yasal) 70 yaş-üstü bireylerin aktivitelerini de dahil ediyor muyuz? Bunun yanında kültürel, ulusal ve hatta mevsimsel değişkenler de söz konusu: Noel tatili döneminin özellikle yoğun bir dönem olduğunu ilerde göreceğiz.

Belli ki 'ne kadar seks?' göründüğü kadar basit bir soru değil. Ayrıca henüz kendimize "sorunun cevabına nasıl ulaşacağız?" sorusunu sormadık bile.

Katı bir bilimsel yöntem izlenmek istendiğinde rastgele seçilmiş yatak odalarına gözlem kameraları yerleştirmek mantıklı gelebilir. Bu saatler dolusu sıkıcı görüntünün izlenmesini gerektirmenin ötesinde duş ve oturma odası gibi yerlerde tutkuların aniden alevlendiği anların gözlemlenemeyeceği anlamına gelir. Belki de bazı gönüllü katılımcıların kafalarına birer kamera yerleştirebiliriz? Fakat böyle bir araştırmaya katılmayı kabul edenlerin toplumun genel ve doğru bir temsili olmayacakları malu, ayrıca böyle bir araştırmanın etik komiteden onay alabilmesi konusunda şüphelerim olur (gerçi ilerleyen bölümlerde gerçekten garip araştırmaların onaylanmış olduğunu göreceksiniz). Onay alsa dahi, bu gözlemleme yöntemi normal dışı davranışlar sergilenmesine neden olup, çekingenlik veya tam tersine teşhircilik dahi sergileniyor olabilir. Gözlemleme eyleminin, gözlemleneni etkilemesi durumu "Hawthorne" etkisi olarak da bilinir. Örnek olarak "Big Brother" programını anımsayın.

Daha güvenilir araştırma yöntemleri olsa dahi bunların hiçbiri mükemmel değildir. Her tür cinsel aktivite birileri tarafından bir yerlerde ölçümlenmeye çalışıldı; fakat bu kitabın genel temalarından biri, geçmişte bizlere sunulan birçok rakamın kuşku uyandırıyor oluşu ve birçok tutarsız istatistiğin tekrar tekrar karşımıza çıkmasıdır. Bu nedenle kendimce verileri, güvenilirlik düzeylerine göre bir 'yıldız sistemi' kullanarak sınıflandırmaya çalışayım. En yüksek puanı almış olanlardan başlayalım.

4: İnanabileceğimiz sayılar*

Doğum oranları, tedavi raporları veya diğer 'resmi istatistiklerden' bazı cinsel davranışların sonuçlarıyla ilgili somut kanıtlar elde etmemiz mümkün. Her doğumun, evliliğin ve kürtajın kayıt altına alınması yasal bir zorunluluk olduğundan, bu rakamların güvenilir olduğunu varsayabiliriz. Örneğin; İngiltere ve Galler için aşağıdaki rakamlara güvenebiliriz:

- 2012'de doğan çocukların %48'i evlilik dışı gerçekleşmiştir.
- 1973 senesinde, 16 yaşındaki kızların yirmisinden biri hamile kaldı.
- Doğan her 20 kız çocuğu için 21 erkek çocuk doğuyor.
- Boşanma oranının tavan yaptığı dönem evliliğin 7. yılı.
- 1938 yılında 20 yaş-altı gelinlerin yarısı evlendiklerinde hamileydi.

Bu sayıları 4* olarak işaretliyorum. Bu rakamlar o kadar doğru ki onların gerçek kabul edilmelerinde bir sıkıntı bulunmuyor. Daha sonra bu sayılara tekrar göz atacağız.

3: Kabul edilebilir doğruluktaki sayılar*

Kimse (şu ana kadar) cinsel yaşamları ile ilgili irdeleyici soruları yanıtlamak konusunda rahat olmadığından hiçbir zaman özel cinsel davranışlar ile ilgili 4* seviyesinde veriler elde edemeyeceğiz. Bu nedenle binlerce insana davranışları ve fikirleri ile ilgili sorular sormak ve bu soruları sorarken mümkün olduğu kadar aldığımız cevaplara güvenebileceğimiz düzeyde iyi bir iş çıkarmaya çalışıyoruz.

Katılımcıların nasıl seçildikleri büyük fark yaratıyor. Diyelim ki nüfusun ne kadarının 16 yaşından önce seks yaptığını öğrenmek istiyorum. Her 1.000 gençten 300'ünün 16 yaşından önce seks yaptığını (ki bu sayı Britanya'nın resmi tahminidir) söyleyebilirim. Eğer bu 1.000 kişi tüm nüfusun eşit oranda katılım şansı bulduğu rastgele bir yöntemle seçildiyse temel istatistik teorisine göre, %95 güvenirlikle örneklemenin yapıldığı gençlerden 16 yaşından önce seks yapmış olanların oranının %27 ve %33* arasında olduğunu söyleyebiliriz. Göreceli olarak küçük sayılabilecek hata payı, araştırmaya katılan bireylerin seçilmelerindeki şans faktöründen kaynaklanıyor.

Fakat bu 1.000 gençle bir cumartesi gecesi kulüp çıkışında röportaj yapılsaydı veya bir erkek dergisinin anketi üzerinden sorularımızı cevaplamış olsalardı, hata payımızın yüksek olacağı dışında bir tahmin yürütemezdim. Verimizde rastgele hata yerine sistematik bir sapma oluşmuş olur. İşte bu gibi sapmalar seks ile ilgili istatistiklerde büyük önem taşıyor.

Bu kısa anketi bir deneyin. Bir cinsel hayatınız var. Anlatılacak pek bir şeyiniz yok veya o kadar çılgın ki kimseye anlatmak istemiyorsunuz; durum ne olursa olsun bir araştırmacı için değerli bir veri noktası olabilirsiniz. Eğer vereceğiniz cevapların gizli tutulacağı söylendiyse aşağıdaki durumlardan hangilerinde hangi sıklıkta seks yaptığınız, seks sırasında tam olarak ne yaptığınız, şimdiye kadar kaç seks partneriniz olduğu, hangi sıklıkta mastürbasyon yaptığınız *vb* soruları yanıtlama konusunda kendinizi daha rahat hissederdiniz?

1. Sokakta bir pazar araştırma firması çalışanı tarafından durdurulduğunuzda mı?
2. Posta aracılığı ile size bir anket gönderildiğinde mi?
3. Bir derginin web sitesinde bulunan bir ankete katılım için gönüllü katılımcı arandığında mı?
4. Bir çevrimiçi tüketici panelinin üyesi olarak bu anketi belli bir ücret karşılığı doldurmanız teklif edildiğinde mi?
5. Bir pazar araştırma firması sizi telefonla aradığında mı?
6. Araştırmacılar size ulaşıp sizi evinizde ziyaret ederek röportaj yapmak istediklerini belirttiklerinde mi?

* Teknik düşünenler için: Hata payı p=0,3 ve n=1000 iken $p \mp 2\frac{p1-p}{n}$ denklemine dayanarak hesaplanır.

Araştırmayı düzenleyenin bir ilaç firması veya prezervatif firması olması fark eder mi? Ya da sağlık hizmetleri planlaması için gerekli olduğu söylense? Peki size karşılığında bir miktar para, diyelim ki 15 pound, ödenmesi bir fark yaratır mı?

Tüm bu yöntemler denendi. Fakat eğer bahsedilen yöntemlerin hiçbiri sizi ikna edemezse kayıp bir veri noktası olursunuz ve eğer araştırmaya katılmaktaki isteksizliğiniz bir şekilde seks hayatınıza dayalı ise araştırmanın sonuçlarını saptırmış olursunuz.

Fakat Britanya Ulusal Cinsel Davranışlar ve Yaşam Tarzı Araştırması (British National Survey of Sexual Attitudes and Life Styles - Natsal) gibi düzgün rastgele örneklemler kullanan, bireylerden tekrar tekrar bilgi toplama girişiminde bulunan ve en doğru sonucu verecek metotlar kullanan iyi araştırmalar da var. Bu kurumun çoğu araştırma sonucunu 3*, yani oldukça güvenilir, hata paylarının sonuçları büyük ölçüde etkilemeyecek araştırmalar sınıfına sokarım.*

Örneğin; daha sonra ele alacağımız Britanya ile ilgili Natsal istatistikleri arasında aşağıdaki veriler bulunuyor:

- Bir kadının ilk seks deneyimini yaşadığı yaş ortalaması 1940'larda doğanlar için 19 iken, 1980'lerde doğanlar için bu sayı 16'ya düştü.
- 16 ve 44 yaş arasındaki heteroseksüel çiftler, geçen dört hafta içinde ortalama 3 defa seks yapmıştır.
- 25 ve 34 yaş aralığındaki insanların yaklaşık %70'i bir önceki sene oral seks yapmıştır.
- 16 ve 24 yaş aralığındaki her beş kadından biri başka bir kadın ile seks tecrübesi yaşamıştır.

2: Biraz uçuk sayılar*

Bu seviyedeki sayılar rastgele örneklem kullanılmamış; fakat çok çeşitli deneyimlere sahip gönüllüler toplamayı hedefleyen araştırmalardan geliyor. Belki de en ünlü seks araştırmacısı olan Alfred Kinsey, 1940'ların ABD'sinde 15.000 detaylı seks öyküsü

* 3* değerlendirme kriterim ortaya konan verinin ± %25'lik bir hata payı dahilinde doğru olduğunu düşündüğüm verilerdir; yani eğer ortaya "%12" diye bir sayı atılıyorsa gerçek değerin %9 ve %15 aralığında olduğuna ikna olduğum sayılar 3* sınıfına dahil edilmektedir.

topladı. Kinsey'i üne kavuşturan ve 4. Bölüm'de ele alacağımız bazı istatistikler şöyle:

- Erkeklerin %37'si orgazm ile sonuçlanan homoseksüel ilişki yaşamıştır.
- Evli erkeklerin %50'si evlilik dışı seks yapmıştır.
- Kadınların %50'si evlendiklerinde bakire değildi.
- Erkeklerin %70'i para karşılığı seks yapmıştır.
- Çiftliklerde yetişen erkeklerin %17'si hayvanlarla orgazm ile sonuçlanan cinsel temasta bulunmuştur.

Kinsey'in çoğu sonucunu 2* kategorisine sokarım. Bu, sayılarının kaba değerler olarak kullanılabileceği fakat detaylarının güvenilir olmadığı anlamına gelir.*

1: Güvenilmez Sayılar*

Sıralamanın daha da aşağısında gerçek ve geçerli deneyimleri temsil ediyor olsalar bile genel istatistik değerleri olarak hiçbir anlam ifade etmeyen sayılar geliyor. Bunlara en güzel örnekler, 1970 ve 1980'lerde kadın hakları hareketleri için kritik önem taşıyan Shere Hite tarafından yapılan araştırmalar olabilir. Hite, 1976 *Kadın Cinselliği üzerine Hite Raporu* için kadın grupları, Ulusal Kadın Örgütü'nün ülke genelindeki yerel merkezleri, üniversitelerin kadın merkezleri, kürtaj hakları grupları vb kadın gruplarına 100.000 adet anket dağıttı ve dönüş yapmaları için kadın dergilerine ilanlar verdi.[2] Toplamda 3.019 yanıt aldı. %3, odaklanılan kişi sayısına bakıldığında düşük bir katılım oranı; ama Hite'ın bu değerleri istatistiksel olarak kullanmadığını da belirtmek gerek. Onun yerine anket sonuçlarını referans göstererek birçok kadının erkeklerin mekanik seks anlayışlarından memnun olmadıklarını, cinsel birleşmeden

* Teknik bir not: Bunu bütünüyle göz ardı edebilirsiniz. 2* sınıfı; sunulan verinin, gerçekte sunulanın iki katı ve yarısı aralığında olabileceğini düşündüğüm değerler için. *p* oran değil olasılık $\frac{p}{1-p}$ olarak değiştirilir ve iki katına çıkma veya yarılama olasılığa göre hesaplanır. Örneğin 2* sınıfında bir oran %50 olarak verildiyse bu değer olasılık olarak $\frac{0.50}{0.50} = 1$ şeklindedir. İki katına çıkarma ve yarılama olasılıkları 2x1=2 ve 1/2=0,5 olarak hesaplanır. Bu değerler yeniden orana çevrildiğinde $\frac{p}{1-p} = 2 \rightarrow p = \frac{2}{3} = 0.66 \frac{p}{1-p} = 0.5 \rightarrow p = \frac{0.5}{1.5} = 0.33$ değerleri çıkar. Yani gerçek değer %33 ve %66 aralığında olabilir.

ziyade mastürbasyon ile orgazma daha kolay ulaştıklarını anlattı. Bu raporun 1970'lerde kadın cinselliğine bakış açısına etkisi büyük oldu.

Hite, 1978'de *Erkek Cinselliği üzerine Hite Raporu* (119.000 anketin 7.239'u cevaplandı)[3] ve 1987'de 100.000 anketten 4.500'ünün[4] cevaplandığı *Kadın ve Aşk* raporlarını yayımladı. Bu yayınlarda aşağıdaki örnekleri de içeren istatistikleri ön plandaydı:

- Kadınların %84'ü ilişkilerinden duygusal olarak tatmin olmuyor.
- Kadınların %94'ü erkek partnerlerinden "duygusal ve psikolojik taciz" gördüklerini rapor ediyor.
- Evlilikleri en az 5 yılını doldurmuş kadınların %70'i evlilik dışı ilişki yaşıyor.

Hite ağır eleştiri aldı. *TIME* dergisi onu kapak yaptı; ama raporunun 'erkekleri aşağılayan hiciv' olduğunu ifade ederken Harvard İstatistik Bölüm Başkanı Don Rubin, "Çok az kişi katılım göstermiş. Bu, 'katılım göstermeyi tercih edenler grubu' dışında hiçbir topluluğun temsili olamaz" şeklinde konuştu. Maalesef Hite gerçekte öyle olmadığı bariz olmasına rağmen istatistiklerinin gerçek bir 'temsil' olduğu iddiasını sürdürdü.*[5] Bu da halihazırda Hite'ın önemli ve akla yatkın olan: kadınların, erkeklerinin iletişime açık ve sevecen olmadığını, seksin mekanik boyutuna daha fazla kafa yorduğunu düşünmelerine dair bulgularını beğenmeyen kişilere koz oldu. Eninde sonunda istatistiki eleştiriler, kadınların deneyimleriyle dolu uzun kişisel hikâyelere (*Kadınlar ve Aşk* kitabı küçük puntolarla yazılmış 900 sayfayı aşan bir ciltti) çok da fazla etki etmedi ve kitaplar çok satanlar listesine girdiler.

* Onun istatistikleri, gerçekçi görünmemesi ve başka araştırmalarla karşılaştırıldığında tutarsızlık göstermesinin yanı sıra gerçek olabilmeleri için fazlasıyla düzenliydi. Örneğin "Evlilikleri en az 5 yılını doldurmuş kadınların %70'i evlilik dışı ilişki yaşıyor" sonucu ırksal kümelere bölündüğünde her alt küme için sonuçların şöyle olduğu ifade ediliyor. Beyaz (%70), Siyahi (%71), Latin Amerikalı (%70), Orta Doğulu (%69), Asya Kökenli Amerikalı (%70), diğer (%70). Bazı alt grupların çok küçük bir kümesi varken böylesine birbirine yakın değerlerin çıkmış olması neredeyse imkânsızdır.

Her ne kadar Hite'ın mesajları mantıklı görünse de, istatistiklerine puanım 1*: geçerli değil.* İleride karşılaşacağımız diğer 1* istatistikleri, Los Angeles'taki bekâr kişilerin yılda 130 kez seks yaptığını ve fuhuşun 2012'de İngiltere ekonomisine 5,7 milyar pound katkı sağlamasını içeriyor.

0: Uydurulmuş Sayılar*

Listenin dibindeyiz. Bir polemik esnasında veya eğlencesine ortaya atılmış fakat arkasında herhangi bir araştırma veya bilimsel dayanağı olmayan sayılardan bahsediyoruz. Hani bir barda, radyo programına telefonla bağlanıldığında veya Parlamento'da duyacağınız türden şeyler. Az sonra ele alacağımız örnekler aşağıdakileri içeriyor:

- Erkekler her 7 saniyede bir seks düşünür.
- İnsan ömrünün öpüşme ile geçen süresi 20,160 dakikadır.
- Britanya'da ticareti yapılan 25.000 'seks kölesi' bulunuyor.
- 28 gram sperm salgılamak 1140 gram kan kaybına eşdeğerdir.

Bu ve benzeri örnekleri 0* olarak değerlendiririm: Düşünmeye sevk edebilir; ama tamamıyla güvenilmez değerlerdir. Tabii bu sayılar arasında en yanıltıcı olan, Philip Larkin'in cinsel ilişkinin 1963'te başladığı iddiasıdır (şahsen bunun biraz geç olduğunu düşünüyorum) ki belki de bu sözünü dilbilgisi kurallarına bağlı olmayan şiirsel bir anlatım kapsamında kabul etmeliyiz.[6]

Seks İstatistikleri Bize Ne Sunabilir?

Ben bir istatistikçiyim. Bu yüzden bu kitapta birçok sayı ve şemalarla karşılaşabilirsiniz (kitabın adından da bu çıkarımı yapmış olabilirsiniz). İnsanların yalan makinesine bağlı olduklarını düşündüklerinde daha fazla seks partneri olduğunu itiraf edip etmemesi (kadınlar bunu yaptı) ve cinsel uyarılmanın iğrenme

* Teknik not: 1* sınıfı, sunulan verinin gerçekte sunulanın iki katı ve yarısı aralığının dışında olabileceğini düşündüğüm değerler için. Eğer verilen değer 4 ise gerçek değer 8'den büyük veya 2'den küçük olabilir. Oranlar olasılığa göre hesaplanır. Yani sunulan oran %50 ise gerçek değer %66'dan büyük veya %33'ten küçük olabilir.

tepkisini azaltıp azaltmadığı (azaltıyordu) gibi birçok olağanüstü deney göreceksiniz. Fakat istatistikler her şeyi açıklayamaz ve bu nedenle 1920 ve 1930'lardaki seks hayatlarıyla ilgili görüşülen yaşlı kişilerin hikâyelerini de dinleyeceğiz.[7] Bunun gibi 'nitelikli' veriler istatistiklere renk katmanın ötesinde, bizlere her sayının, insanların güçlü ve eşsiz deneyimlerinin toplamını özetlemek için yetersiz bir çaba olduğunu hatırlatıyor.

1902: YMCA üyeleri arasında mastürbasyon hakkında yapılan dünyada ilk yayımlanan seks araştırmasının tarihi

İstatistiksel seks araştırmasının renkli bir tarihi vardır. William Acton'ın 1860'larda Londra sokaklarında yürürken hayat kadınlarını saymasını, F. S. Brockman'ın 1902'de Genç Erkeklerin Hıristiyan Birliği (YMCA – Young Men's Christian Association) içinde yaptığı ve mastürbasyonu konu alan tarihin yayınlanan ilk seks araştırmasını ve Magnus Hirschfeld'in 1903'te Berlin metal işçilerine cinsel yönelimlerini sormasını ele alacağız. Sonrasında Kinsey'in olağanüstü araştırmasıyla Amerika'yı sarsışını, Shere Hite'ın kadın cinselliği ile ilgili analizini, HIV/AIDS dönemini ve önemli araştırmalar için maddi kaynak bulma mücadelesini inceleyeceğiz. Bu insanlar cesurdu: bazen fiziksel tehlike ve çoğunlukla toplumsal kınama ve itibarlarının karalanması riskini göze aldılar.

Bu araştırmacılar kendilerini objektif bilimsel araştırmacılar olarak görmüş olabilirler; fakat şimdi görülebiliyor ki; sorgusuzca kendi varsayımları ve çoğunlukla cinsel politikalar ile ilgili güçlü gündemleri doğrultusunda hareket etmişlerdi. Bu nedenle ben de beyaz, orta yaşlı, orta sınıftan üstü örtülü veya açık inanç ve varsayımlara sahip olan bir erkek olarak, günümüzün ve kültürümüzün az çok temsili olabilecek: alternatif cinsellik ve gönüllü partnerler arasındaki ilişkiler konusunda toleranslı; fakat baskı ve zorlama ile gerçekleşen sekse karşı tahammülsüz tutumumu dile getirmek isterim.

Bu kitap (oldukça) normal davranışları ele alıyor. Çocuklara taciz, ensest ve hayvanlarla seks (Kinsey'in dataları dışında) gibi günümüzde yasadışı olan davranışlara değinmekten kaçındım.

Tabii ki geçmişte akıl hastalığının bir ürünü olarak atfedilen eşcinsel ilişki ve heteroseksüel anal seks gibi davranışlar konumuz dahilinde. 'Penis uzunluğu ve vajina içi boşalma süresi arasındaki ilişki' göz ardı etmek için fazlasıyla eğlenceli bir araştırma konusu olmasına rağmen, benim odağım cinsel davranış olacağından, duygular ve fiziki tepkiler hak ettiklerinden daha az ele alınacaktır. Her ne kadar insanların seks ile yaşadıkları problemler ve önerilen terapi yöntemleri ile ilgili istatistikleri inceliyor olacaksak da sorunlarınızın cevabını burada aramamalısınız. Seks ile ilgili sorulan "Cinsel yönelimi belirleyen nedir?", "Pornografik içeriklere maruz kalmış olmak zorlayıcı cinsel davranışlara neden olur mu?" gibi sebep sonuç ilişkilerini içeren genel soruların cevaplanması konusunda da şüpheci bir yaklaşımım olduğunu belirtmeliyim.

Mutlulukla dile getiririm ki, istatistiklerin de kendi sınırı vardır.

O Halde; Clinton, Lewinsky İle Cinsel İlişki Yaşadı mı?

***%55**: Clinton'ın cinsel ilişkiye girmediğini düşünen ABD Senatosu üyelerinin yüzdesi*

Ocak 1999'da ABD Senatosu, Başkan Clinton'ın yüksek mahkemeye sevkine karar vermek üzere oylamaya hazırlandığı esnada yayımlanan bir makalede ABD öğrencilerinin %40'ının oral seksi 'cinsel ilişki' olarak saydıklarını ve %60'ının da aksini düşündüğü yazıyordu. Makale üzerindeki basın ambargosu kırılmış ve medya bu haberle çalkalanıyordu. Bir ay sonra Senato oylamayı tamamladığında sonuç araştırma ile neredeyse aynı çıktı. 45 Senatör Clinton'ın yalan ifade verdiği ve Lewinsky ile gerçekten cinsel ilişkiye girdiğini söylerken 55 Senatör Clinton'ın 'cinsel ilişki yaşamadığını' söylediği sırada yalan ifade vermediğini söyledi.* Clinton oylamayı kazandı ve şimdi emekli bir devlet adamı oldu; ama makalenin hızlıca basılmasını sağlayan *Ame-*

* Bu oyların senatörlerin gerçek görüşlerini yansıttığını düşünmek saflık olurdu. Oyların neredeyse tamamı parti bazında bölünmüştü.

rikan Tıbbi Birliği Bilimsel Dergisi editörü George Lundberg'in şansı yaver gitmedi ve işinden oldu.[8]

Seksin ne olduğunu sorgulamak artık ukalaca görünebilir; ama önemli bir noktaya parmak basar. Cinsel davranışlarla ilgili araştırma yürütürken neyin 'cinsel partner' olarak tanımlandığı konusunda çok dikkatli olmak gerekir. Eğer cinsel yoldan yayılan bir hastalığın toplum içindeki yayılma riskini öğrenmek istiyorsak, bu hastalığa yakalanabilecek ne kadar insan olduğunu öğrenmemiz gerekir. Bu nedenle modern araştırmalarda 'seks yapmak' hastalık bulaştırma riski taşıyan aktivitelerin tamamını kapsamakta, Natsal'da karşı cinsiyetten seks partneri 'oral, anal veya vajinal yoldan cinsel ilişkiye girilen kişi' olarak tanımlanmaktadır. Yani bu modern tanıma göre Clinton ve Monica Lewinsky cinsel partnerlerdi.

Federal Bölge Yargıcı Susan Webber Wright da bu düşünceyle hemfikirdi ve "Onun, Bayan Lewinsky ile cinsel ilişkiye girip girmediği ile ilgili açıklamasının bilinçli bir şekilde yanıltıcı olduğu muhtemeldir" diyerek Clinton'ı 90.000,00 dolar para cezasına çarptırdı. Daha sonra Clinton'ın avukatlık lisansı 5 yıllığına askıya alındı ve tüm bu olayları başlatan cinsel taciz davasını sonlandırmak için 850.000,00 dolar ödemek zorunda kaldı. Fakat her şeye rağmen o 'cinsel ilişki' yaşadı mı? Orasını sizin takdirinize bırakıyorum.

2
cinsel aktiviteyi saymak

Ne Kadar Seks Yapılıyor?

Aslında bu oldukça basit bir soru gibi görünebilir. Fakat seks araştırmasının temeline değiniyor ve araştırmacıların güvenilebilir cevaplar almakta ne kadar zorlandıklarını görme fırsatı veriyor.

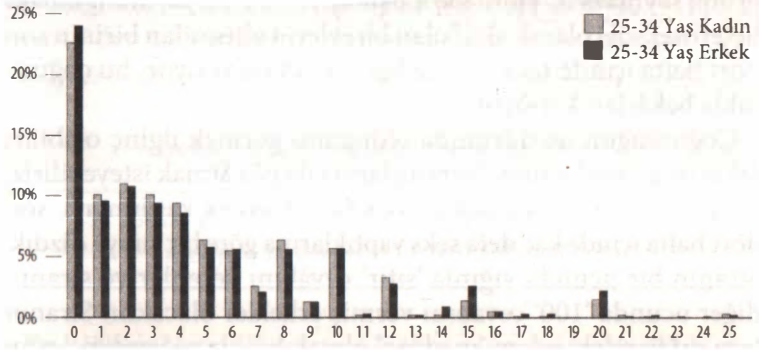
***%23**: 25-34 yaş arasındaki Britanyalılar arasında son dört hafta içinde karşı cinsiyetten biriyle seks yapmadığını söyleyenlerin yüzdesi (Natsal-3, 3*)*

En bariz başlangıç noktası; Britanya'nın en güvenilir araştırması olan ve 2010'da* veri toplamaya başlayan Britanya Ulusal

* Birkaç detay: Natsal ekibi 1727 farklı posta kodundan 59.412 adrese ön araştırma mektubu ve broşür gönderdi. Eylül 2010 ve Ağustos 2012 arasında Natcen Sosyal Araştırma anketörleri 26.274 uygun adresi ziyaret etti ve 16-74 yaş arasından rastgele seçilmiş bireyleri araştırmaya katılmaya davet etti. 15.162 kişi görüşmeyi tamamladı. Toplam katılım oranı %58'di fakat ulaşılamayanlar çıkartıldığında bu oran %66'ya yükseliyordu. Röportajlar bilgisayar destekli yüz yüze görüşmeler ve anketler şeklinde gerçekleştirildi. Röportajlar yaklaşık bir saat

Cinsel Davranışlar ve Yaşam Tarzı Araştırması'nın (British National Survey of Sexual Attitudes and Life Styles – Natsal-3) üçüncü turudur. Kadın katılımcılara "Son dört hafta içinde bir erkekle kaç defa seks yaptınız?" sorusu ve erkeklere de tam tersi soruldu. Katılımcılara 'seks yapma'nın oral, vajinal ve anal seksi kapsadığı açık bir şekilde anlatıldı ki göğüsleri öpmenin seks olduğunu düşünen erkekler hatalı veri vermesinler. Hatta katılımcılara bu soruyu bir insan değil bilgisayar sordu.

Şema 2: Son dört hafta içerisindeki heteroseksüel seks yapma frekanslarının dağılımı

Son dört hafta içinde karşı cinsiyetten biriyle seks yapma frekansları

24-34 yaş arasındaki 2.434 kadın ve 1.500 erkek (25'ten daha fazla seks yaptıklarını belirten 12 veri noktası gösterilmemiştir). Kaynak: Natsal-3 2010.

Şema 2, Natsal-3'ten 24-35 yaş arası kadın ve erkeklerin verilerini detaylı olarak göstermektedir. Yatay eksen 25'te durduruldu; çünkü eğer '100 defa' cevabını veren bir erkeğin verisini de katsaydım tüm şema sol tarafa yığılmış olacaktı.

Bu şemaya dayalı tam bir istatistik dersi verilebilir. Öncelikle, çubukların yüksekliklerini kıyaslayarak kadınların ve erkeklerin verdiği cevapların birbirlerine yakın olduğu görülebilir ki bu bir hayli güven vericidir. Verilen cevapların 8, 10, 12 ve 15

sürdü ve katılımcılara 15 pound değerinde bir hediye çeki verildi. 16-34 yaş grubu hakkında daha fazla bilgi edinmek için bu gruptan daha büyük bir katılımcı sayısı araştırmaya dahil edildi ve sonuçların ulusal dağılımı yansıtması için cinsiyet, yaş ve bölgeye göre ağırlıklı olarak değerlendirildi. Bu araştırma, 1990 yılından beri her on senede bir yapılmaktadır.

gibi yuvarlak veya yuvarlağa yakın sayılar olduğuna dikkatinizi çekerim. Bu, insanların gerçek deneyimlerini hatırlamaktansa muhtemelen haftalık frekanslarına dayalı olarak kaba tahminlerini yazdıklarını gösteriyor.

En dikkat çekici detay, 'mod' olarak bilinen, en sık karşılaşılan sonucun sıfır olması. 24-35 yaş arasındaki katılımcıların neredeyse çeyreği son dört hafta içinde heteroseksüel seks yapmadıklarını belirtiyor. Tabii, Natsal'ın son bir sene içerisinde heteroseksüel seks yapmamış kişileri sınıflandırdığı gibi, insanların bir kısmı heteroseksüel olarak 'aktif' olmayabilir. Eğer bu grubu saymazsak, elimizde kalan veriler 24-35 yaş aralığındaki heteroseksüel olarak aktif olan bireylerin altısından birinin son dört hafta içinde seks yapmadığı sonucunu veriyor- bu çoğunlukla bekârları kapsıyor.

Çoğunluğun ne durumda olduğunu görmek ilginç olabilir; fakat ortalama birinin davranışlarına da göz atmak isteyebiliriz. Diyelim ki 25-34 yaş aralığındaki 1.500 erkek katılımcıyı, son dört hafta içinde kaç defa seks yaptıklarına göre bir sıraya dizdik. Sıranın bir ucunda yığınla 'sıfır' cevabını verenler ve sıranın diğer ucunda '100' cevabını vermiş erkekler olacaktır. Sıranın tam ortasındaki adam 'medyan' olarak bilinir ve verdiği cevap '3'tür. Öte yandan 'dörtte birlik' olarak bilinen sıranın %25. noktasındaki kişinin cevabı '1' ve %75. noktasındaki kişinin cevabı ise '7' olacaktır. Aynı istatistik kadınlar için de geçerlidir ve dolayısıyla istatistiksel olarak 25-34 yaş arasındaki insanların son dört hafta içinde 'ortalama' 3 defa seks yaptığı sonucunu çıkartabiliriz.

Medyan bize ortalama bir insanın davranışları hakkında bilgi verirken, insanların ortalamada ne yaptıklarını da gösterebilir. Biraz kafa karıştırıcı olabilir; ama aslında medyan yerine, toplam seks sayısının katılımcı sayısına bölündüğü aritmetik ortalamaya bakmaktan bahsediyorum.* 1.500 erkek katılımcı toplamda 7.230 defa seks yaptığını belirtti; bu da kişi başına 4.8 defa seks yapıldığı sonucunu veriyor. Kadınların ortalaması 4.4

* Örneğin, eğer son dört hafta içinde seks yapma frekansları 1, 3, 11 olan üç erkek olsaydı, medyan frekansı 3 olurdu (ortadaki adamın değeri). Ortalama frekans ise, toplam seks yapma sayısının (15) katılımcı sayısına (3) bölünmesiyle hesaplanabilirdi (5).

seviyesinde. Bu bir tutarsızlık sayılmaz; çünkü bazı kadınlar 34 yaşından büyük erkeklerle, bazı erkekler de 25 yaşından küçük kadınlarla seks yapıyor olabilir.

Genellemeyi aritmetik ortalama ile yapmak çok yüksek değerlere sahip insanlardan dolayı yanıltıcı olabilir. Eğer Bill Gates bir odaya girse (hatta küçük bir ülkeye bile), o odadaki insanların ortalamaları dramatik bir şekilde yükselecek; fakat medyan değişmeyecektir. Buna benzer şekilde seks çalışanlarınınki gibi birkaç yüksek değer istenmeyen sonuçlara yol açabilir; mesela son dört haftada 100 defa seks yaptığını belirten bir kişi, 25-34 yaş arasındaki erkeklerin ortalama seks yapma sayısını tek başına 4,7'den 4,8'e yükseltir. Bu nedenle genellikle "ortalama" için medyan tercih edilir.

Seks Yapma Sayımızı Ne Etkiliyor?

*2: 1990 ve 2010 arasında seks yapma frekansının medyan değerinin düşüşü (Natsal-3 *)*

Bu konuyu Natsal'ın araştırdığı tüm yaş grupları, özellikle son bir yıl içinde karşı cinsiyetten biriyle ilişkiye girmiş 'heteroseksüel olarak aktif' sayılan kişiler üzerinden değerlendirebiliriz. Şema 3, Natsal-3 araştırmasının özetlenmiş istatistiklerini gösteriyor.[1] 16-74 yaş aralığındaki kadın ve erkeklerde medyanın 3, dörtte birliklerin de 1 ve 6 olduğu görülüyor, yani bu veri cinsel ortalama olarak aktif bir Britanyalı yetişkinin bir ayda 3, alt-dörtte birliğin 1 veya daha az, üst-dörtte birliğin 6 veya daha fazla defa seks yaptığını ortaya koyuyor.

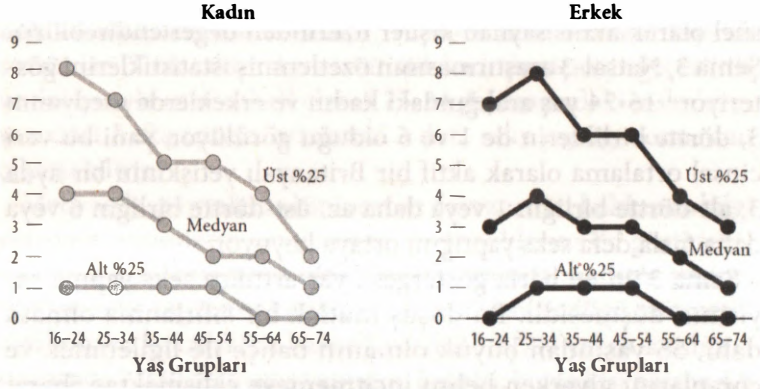
Şema 3'ün en bariz göstergesi, yaş arttıkça seks yapma sayısının düşmesidir. Bu düşüş mutlak bir sıfırlanma olmasa dahi, 55 yaşından büyük olmanın bahçe ile ilgilenmek ve çoraplarını giyerken belini incitmemeye çalışmaktan ibaret olmadığını öğrenmek gençleri şaşırtabilir, hatta iğrendirebilir. İleri yaşlarda hatırı sayılır cinsel aktiviyeti içerebilir: Medyan frekansının ayda 2 olduğu, 55-64 yaş grubundaki kadınların %64'ü, son bir sene içinde cinsel bir partneri olduğunu belirtiyor, üst dörtte birlik ise en az 4 defa seks yaptıklarını söylüyor:

aynı yaş grubundaki erkeklerde cinsel partnerleri olduğunu belirtenlerin oranı %76 ile biraz daha yüksek; fakat medyan frekansı kadınlarla aynı.

Akla gelen sorulardan biri de şudur: Yaş arttıkça frekansın düşmesi, yaşın kendisine mi, yoksa daha ileri yaşta olan insanların ilişkilerinin bir o kadar uzun olması ve ilk yıllardaki heyecanın ve enerjinin kalmamış olmasına mı bağlıdır? Bu durumun daha genç çiftler için geçerli olduğu görülüyor: Natsal-3, 16-34 arasındaki yaş grubunda henüz 2. yılını doldurmamış ilişkiye sahip kişiler arasında son dört haftadaki medyan frekansının 7, 5 yıl ve üstü ilişkilerde medyanın 4 olduğunu gösteriyor. Bu, cinsel aktivitenin neredeyse yarılanması demek.

İleri yaştaki insanlar arasında yeni ilişkiye sahip çok insan olmadığı için 35 üstü yaşlarda seks yapma frekansında görülen düşüşün yaştan mı yoksa uzun süreli ilişkiden mi kaynaklandığını ölçümlemek zor. Siz kendi yorumunuzu yapabilirsiniz; ama şahsi kanaatim; çocuk sahibi olmak, diğer sorumluluklar ve birbirine aşırı aşinalık, en az yaş kadar önemli faktörler olabilir.

Şema 3: Cinsel olarak aktif olan kadın ve erkeklerin son dört hafta içerisindeki heteroseksüel seks yapma frekansları

Kaynak: Natsal-3 araştırması. Çizgiler; araştırmaya katılanların seks yapma frekanslarına göre %25, %50, %75 dörtlüklerindeki değerlerini gösteriyor. Yani 40 yaşında bir erkek olarak ayda 5 defa bir kadınla seks yaptıysanız, kendi yaş grubunuzdaki üst %50'lik dilime girebilir; ama üst %25'lik dilime giremezsiniz.

Bazılarımızın çok yakından bildiği gibi, yaşın ilerlemesi çoğunlukla sağlığın da bozulması anlamına geliyor. Bu cinsel aktivitelerin azalmasında bir sebep olabilir mi? Kısmen evet.[2] Natsal-3 bize gösteriyor ki, cinsel aktivite yaş ilerledikçe düşüyor. Bu, sağlık problemi olmayanlar için bile geçerli; fakat sağlık sorunları olan insanlarda seks yapma frekansı daha düşük olmakla birlikte, yaşı ne olursa olsun cinsel tatmin de düşük. Daha da üzücü olan, her altı kişiden biri sağlık durumunun seks hayatını etkilediğini belirtmiş -ki bunların üçte ikisinin sağlık durumu kötü veya çok kötü- sağlık durumlarının seks hayatlarını etkilediğini belirtenlerden yalnızca dörtte biri bir aile doktoru veya uzman doktordan yardım istemiş. Bu umursamaz tutuma daha sonra tekrar değineceğiz.

Natsal-3'ün dataları 2010'da olup bitenlerle ilgili bir kesit gösteriyor; fakat şu soruyu da akla getiriyor: "Cinsel aktivitelerin sayısı artıyor mu azalıyor mu?" Tablo 1'de açıkça görülebildiği üzere geçmiş Natsal değerleri ile karşılaştırıldığında her 10 yılda istikrarlı bir düşüş yaşanmış.

Tablo 1: Cinsel olarak aktif olan kadın ve erkeklerini son dört hafta içerisindeki heteroseksüel seks yapma medyan frekansları

16-44 yaş grubunda heteroseksüel olarak aktif olanlar

Yıl	Kadın	Erkek
1990	5	5
2000	4	4
2010	3	3

Kaynak: Natsal-1, Natsal-2, Natsal-3.

Tablo 1'de belirtilen düşüş oranına bakıldığında basit ama aşırı saf bir varsayım ile 2040 yılında, ortalama bir insanın hiç seks yapmayacağı sonucu çıkartılabilir. Ben böyle bir durumun gerçekleşeceğini düşünmüyorum; fakat akla neden daha az seks yapıldığı sorusu geliyor.

Olası açıklamalardan biri insanların gitgide daha az ilişkiye girdikleri ve yalnız yaşayan insanların artmış olması ve dolayısıyla kolaylarında bir partnerin olmayışıdır. Birlikte yaşayan

çiftlerde kesinlikle daha fazla cinsel aktivite görülüyor. 2000 senesinde yapılan Natsal-2 araştırmasında partneriyle birlikte yaşayan 16-44 yaş grubundaki kadınların seks yapma frekansının medyanı ayda 6 defa iken, evli kadınlarda bu değer 4, boşanmış, ayrılmış, dul kalmış kadınlarda 1 ve bekâr kadınlar son birkaç hafta içinde hiç seks yapmadıklarını belirtiyorlar. Fakat beraber yaşayan çiftler arasındaki frekansta da düşüş söz konusu- 2000'de medyan 5 iken 2010'da medyan 4'e düşüyor. Bu da Tablo 1'de görülen düşüşün, daha modern bir dünyada yaşıyor olmanın etkisi olduğu sonucunu çıkıyor.*

Natsal-3'ün sonuçları Kasım 2013'te açıklandığında, ekipten biri laf arasında insanların yeni tablet bilgisayarları ile çok meşgul olabildiklerini söyledi. Tüm gazeteler "Seks yok, iPad' deyim" gibi manşetler kullandılar ve fotoğraflarda yatakta birbirlerine bakmaktansa ekranlarına bakan çiftleri gösterdiler. Yakın zamanda bir TedX konuşmasında Natsal araştırmacılarından biri olan Catherine Mercer, "Zamanımızdaki rakip aktivitelerin artması ile seks önceliklerimiz arasında gitgide daha alt sıralara iniyor" şeklinde bir görüş belirtti.[3] Akşam geç saatlere kadar iş e-postalarına bakmak 'yatma vakti geldiğinde partnerimize odaklanmak için yatağın dışındaki herkes ve her şey ile fazlasıyla bağlı olduğumuz' anlamına geliyor olabilir. Düşüşün sebebini tam olarak belirlemek imkânsız; fakat Mercer'ın çok meşgul ve aşırı derecede bağlantılı olduğumuza dair görüşü mantıklı geliyor.

Modern hayatın baskıları yalnızca elektroniklerle sınırlı değil. Natsal'ın araştırma liderlerinden biri olan Kaye Wellings'in bana söylediğine göre orta yaşlı kadınlar 'çocuklar, hasta ebeveynler ve tam zamanlı işlerden ötürü darmadağın olduklarından' hiç seks yapmıyormuş. Sekse karşı ilgisiz kalmak yoğun bir hayatın sonuçlarından biri olabilir.

* Yaşlanma, ilişkilerin uzunluğu ve yaşadığımız dönemin etkileri hep birlikte artış gösterdiğinden, aralarında bir ayrım yapmak çok zor. Bu konuya anal seksten bahsettiğimiz 4. Bölüm'e geldiğimizde yeniden değineceğiz.

***7,3 milyon pound**: 2010'daki Natsal-3'ün maliyeti*

Natsal, Victoria dönemi insanlarının hiç de yabancı olmadıkları sekse karşı tutumları nedeniyle az kalsın hiç var olmayacaktı. 1980'lerin sonlarında HIV ile ilgili büyük bir kaygı vardı: o dönemde HIV'e yakalanmak ölüm fermanı gibiydi ve bulaşma şekli; eşcinsel seks, çok seks partnerine sahip olmak, prezervatifsiz seks gibi genel olarak hoş görülmeyen cinsel davranışları içeriyordu.

Kimse bu tarz davranışların yaygınlığı hakkında bir fikir sahibi değildi ve dolayısıyla HIV'in ne kadar hızlı yayılabileceği konusunda da. Bir tür araştırmanın yapılması şarttı ve birçok tıbbi ve sosyal bilim uzmanlarının bir araya getirilmesiyle Natsal ekibi kuruldu. Bir pop grubu gibi bir araya getirilmiş olmaktan memnun olmayanlar da vardı; ama profesyonel gururlarını bir kenara koydular[4] ve 1988 yılında başarılı bir fizibilite araştırmasının ardından[5] Şubat 1989'da ilk araştırmalarını sunmaya hazırdılar. Ekip hazırdı ve planlar yapılmıştı. Tek ihtiyaçları hükümetin finansman için nihai bütçe onayıydı.

Sonuç sessizlikti. Aylarca hükümetten haber alınamadı ve 10 Eylül 1989'da *Sunday Times* gazetesinin manşetinde 'Thatcher seks araştırmasını durdurdu' yazıyordu. Hikâyenin yazarı olan gazeteci Mike Durham, "Margaret Thatcher, seks ve AIDS kelimeleri aynı başlıkta birlikte yer alıyordu ve eğer bu gerçek olsaydı kendi şansıma inanamazdım" şeklinde konuştu.*[6] Downing Street araştırmanın; özel hayatın ihlali olacağını, muhtemelen

* Natsal-1 1990'da 16-59 yaş arasında en az bir mensubu olan 29.802 haneden olasılık örneklemi topladı. Bunlardan %12'sine ulaşılamadı, %25'i katılımı reddetti ve %63'lük bir katılım oranı elde edildi. Araştırma kapsamında cinsel deneyim sahibi kişilerle 18.876 birebir röportaj ve bireysel olarak tamamladıkları yazılı anketler yapıldı.[7] 2000 senesinde yapılan Natsal-2'nin 16-44 yaş olmak üzere daha kısıtlı bir aralığı vardı ve katılımcıların anketleri kendi kendilerine tamamlamaları için bilgisayarlı bir sistem kullanıldı. Sorular temelde Natsal-1 ile aynıydı. Toplamda 11.161 röportaj yapıldı ve katılım oranı %65'ti. İki araştırmada da erkeklerin katılım oranı düşüktü ve örnekler genel nüfusu yansıtması için ağırlıklı olarak değerlendirildi. Natsal–2 büyük ölçüde Tıbbi Araştırma Kurulu tarafından finanse edildi, yani kamu destekli bir çalışmaydı. Natsal–3 hem Britanya Tıbbi Araştırmalar Kurulu, hem de Wellcome Trust tarafından finanse edildi. Britanya Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Kurulu ve Sağlık Bakanlığı da projeye destek verdi.

doğrulanabilir sonuçlar sağlamayacağını ve kamu kaynaklarının uygunsuz kullanımı olacağını belirtti.

Baş Tıbbi Yönetici Donald Acheson'un lobi çalışmalarından sonra Wellcome Trust birkaç hafta sonra devreye girdi ve 900.000 pound tutarında bir fon ile araştırmayı kurtardı. Margaret Thatcher'a rağmen, Natsal-1 1990'da başladı, bunu 2000'de Natsal-2 ve 2010'da Natsal-3 takip etti.*

İnsanların Ne Sıklıkta Seks Yaptıklarını Nasıl Öğrenmeliyiz?

Araştırmanız için finansman bulmak yeterince zor bir iş, fakat araştırmacılar kimlere, ne tür ve nasıl soru sormaları gerektiğini de düşünmelidir.[8] İdeal dünyada çok sayıda, rastgele seçilmiş bireylerle iletişime geçersiniz, ulaştığınız herkes araştırmaya katılır (en azından katılımcılar arasında cinsel davranışlarda bir eğilim söz konusu olmaz), herkesin en doğru şekilde yanıt verebileceği doğru sorular doğru biçimde sorulur ve herkes dürüstçe soruları yanıtlar. İşte bu o kadar kolay değil. Bu ulaşılamaz bir ideal olduğundan olası eğilimler ve seks araştırmalarını daha güvenilir hale getirmek için büyük çaba gösteriliyor.[9]

İlk soruya bir göz atalım: Sorular kime sorulacak?

Rastgele örneklemenin veya 'olasılık örneklemesi'nin temelinde yatan prensip herkesin seçilme şansının eşit olmasına dayanır. Natsal elinden geleni yapmakla birlikte kurumları, hapishaneleri ve orduyu –bu bazı bekâr erkeklerin atlanacağı anlamına gelir (ama yine de ben verilerini 3* sınıfında değerlendiriyorum)– dahil etmemektedir. Rastgele örnekleme yapılıp ardından bu bireylere teker teker ulaşmak ve röportajlar düzenlemek çok zor ve maliyetlidir. Bu nedenle araştırmacılar daha hızlı ve ucuz yöntemlerle insanların ne sıklıkta seks yaptığını öğrenmeye çalışmıştır ve bu da ne yazık ki bu araştırmaların sonuçlarının yıldız tablomuzda daha alt sıralarda değerlendirilmesi anlamına geliyor.

* Görünüşe göre birçok bakan araştırmaya pek de sıcak bakmıyordu; fakat Sağlık Bakanlığı suçu doğrudan 10 Downing Street'e atmaktan çok mutluydu. O dönemde Başbakanlığı sallantıda olan Margaret Thatcher için ahlaki değerlerin savunucusu konumunda olmak olumlu bir imaj sergilediğinden araştırmayı engelleyen bir rol üstlendi.

Kullanılabilecek yöntemlerden biri büyük ölçekte anket postalamak ve geri dönüş yapanları değerlendirmektir. Bu yöntemi ilk düşünen Shere Hite değildi: ABD'de Katherine Bement Davis, 1929 yılında yayımladığı *İki Bin İki Yüz Kadının Seks Hayatındaki Faktörler*[10] adlı yayınında, 971 evli kadın arasından %81'inin haftada en az 1 ve %9'unun günde en az 1 defa seks yaptıklarını bildirdi. Bu çığır açan bir çalışmaydı ve dönemi için şoke ediciydi; fakat Hite gibi bu veriler de 1* veya en iyi ihtimalle 2* sınıfındadır. Nedeni ise 20.000 kişiye çoğunlukla kadın kurumları ve üniversite mezunları kayıtlarından ulaşılmış ve yalnızca 2.200 kişi geri dönüş yapmıştı. Ayrıca kitle, yüksek eğitimli kadınlara eğilimli bir şekilde seçilmişti.

Anket göndermek yerine kullanılabilecek bir diğer yöntem, sokağa çıkıp biyolojik numune arar gibi insan avına çıkmaktır. Bu Alfred Kinsey'in de yöntemiydi: 1940'larda ABD'deki evli erkekler ile ilgili yaptığı araştırmada[11] 21-25 yaş aralığındaki erkeklerin 4 haftada seks yapma frekans medyanının 10, 51-55 yaş aralığında ise bu değerin 4 olduğu belirtiliyor. Bu, Natsal değerlerinin neredeyse iki katı ve her ne kadar o dönemde iPad bulunmuyor olsa bile bu rakamlar biraz yüksek görünüyor.

Bir diğer yöntem de, araştırma için bir ilan verip katılımcıların yanıt vermesini beklemek. Bu, Cosmopolitan gibi dergilerin kullandığı 'Write-in' dedikleri yöntemdir ki günümüz internet anketleri de buna bir örnek olabilir. Mesela *Time Out*'un okur anketi,[12] ilişki içinde olan insanlar için aylık seks yapma frekans medyanının 10, birlikte yaşayan çiftler için 7, evli çiftler için 5 ve bekârlar için 1 olduğunu söylüyor. Derginin okur kitlesinin genç olduğu göz önünde bulundurulsa bile bu, Natsal değerlerinin neredeyse iki katı. Örneklem büyüklüğü fazla –10.042 kişi– fakat *Time Out*'un da belirttiği gibi bu sayı 'yalnızca çevrimiçi anketi doldurmayı tercih edenler'i kapsıyor ve çok seks yapmayanlar ankete katılmak istememiş olabilir.

Fakat bu günlerde popüler seks istatistikleri için en popüler yöntem internet paneli. Pazar araştırma firmaları eskiden yollara düşüp her yeni anket için sokaktan insanları çevirmek durumundaydı; ama artık internette belirli bir ücret veya daha sonra kullanılabilecek puanlarla ödüllendirilen ve tekrar tekrar kullanılabilen belirli gruplardan faydalanıyorlar. YouGov gibi bir

panelde gönüllü olmak çok kolay. Veya Amazon'un 'Mechanical Türk' grubuna üye olarak 'yetişkin' soruları ortalama 0,50 dolar karşılığı cevaplamaya başlayabilirsiniz.

130: Trojan Seks Araştırmasına (1) göre Los Angeles'ta yaşayan insanların yıllık seks yapma ortalaması*

Bu tarz araştırmalara örnek olarak ABD'li bir prezervatif üreticisi tarafından yürütülen 'Trojan ABD Seks Araştırması' gösterilebilir. 2011'de bekâr Amerikalıların yılda ortalama 130 defa seks yaptıklarını; evli insanlarda ise bu sayı 109 iken, ABD'nin en eski şehri olan Los Angeles'ta ortalama 130, Philadelphia'da ise 99 olduğunu açıklayarak büyük ilgi topladı. Kısa bir araştırma, bu araştırmanın 1000 kişinin katıldığı 10 dakikalık bir internet anketinin sonucu olduğu ve bu sonucun ek olarak şehir başına 200 kişilik bir gruba yapılan anketi de kapsadığını ortaya çıkartıyor.[13] Bu değerler birkaç cent biriktirmeyi seçip anketi dolduranlar için doğru olabilir; ama bu örnek grup kendileri dışında hiç kimseyi temsil edemezler. Bu araştırmanın sonucu aldığı yoğun ilgiye rağmen 1*'i bile zor hakkediyor.

Natsal ekibi internet panellerinin birebir röportajların (çok maliyetli) yerini tutup tutamayacağını görmek için 2012'de her biri 2000 kişiden oluşan üç farklı pazar araştırma paneli ile bir deney yaptılar. Elde ettikleri sonuç, panellerden çıkan sonuçların hem birbirlerinden hem de Natsal-3'ün sonuçlarından çok farklı olduğuydu ve Natsal, internet panellerinin yeterince güvenilir olmadığı sonucuna vardı.[14] Bu nedenle bu tarz araştırmalara en fazla 2* veriyorum.

Natsal seçilen örneklemden mümkün olan en doğru cevapları almak için çok çaba göstermiştir: Natsal'ın ve diğer araştırmacıların çalışmalarını ekler kısmında inceleyebilirsiniz. Katılımcıları ikna ederken, anketin tıbbi araştırma için önemini vurgulayan iyi bir tanıtım mektubunun çok önemli olduğu ve katılımcılara orta düzeyde bir ödeme yapılmasının yeterli olduğu görülmüş. Natsal, kendi verilerinin, resmi 4*'lı verilerle sağlamasını da yapıyor. Örneğin, kürtaj yaptırdığını kabul edenlerin oranı –hassas bir konu– Natsal'ın araştırma sonuçlarında beklenen

ulusal oranlara göre daha düşük çıktı. Natsal-1 ve 2'de %85 dolaylarındayken Natsal -3'te bu oran %67'ye düştü.[15] Fakat öngörülen doğum oranları beklenen değerlerin yakınlarındaydı. Bu da hassas konularda çekingenlik nedeniyle daha düşük sayıların bildirilebileceğini gösteriyor.

Tahminimce, Natsal'a ve diğer güvenilir araştırmalara katılanların, özellikle yaşlı insanlarda cinsel yönden aktif olana doğru biraz eğilimli olabileceği ve bu nedenle örneğin seks sıklığının biraz daha yüksek ölçümlenmiş olduğu yönündedir; fakat bu durumu dengeleyen faktörler de var. Yüksek risk sınıfında olan insanlara ulaşmak daha zor ve katılımcılar çekici olmadıklarını düşündükleri sosyal vasıflarını olduğundan daha düşük gösterebilirler. Benim tamamıyla subjektif kanaatim, her ne kadar sonuçlar eğilimli olsalar da %10-%20 hata payı aralığında güvenilir olduklarıdır ve bu nedenle bu verileri 3* olarak değerlendiriyorum.

Öyleyse ne kadar seks yapılıyor?

***1.000'den 999'u**: Hamilelikle sonuçlanmayan heteroseksüel cinsel ilişki oranı*

Asıl sorumuza geri dönelim: Her yıl, ay ve haftada ne kadar seks yapılıyor? Natsal-3 bize 16-74 yaş arasında heteroseksüel seks frekansı ortalamasının ayda 4'ün biraz üstünde olduğunu söylüyor – yani son 1 sene içinde seks yapmış olan 16-74 yaş arası erkeklerin %82'si için yılda 50 defa seks yaptıklarını söyleyebiliriz. Bu da, Britanya'da bu yaş grubuna denk gelen yaklaşık 22.500.000 erkekten 18.500.000'ünün cinsel olarak aktif olduklarını söylemesi anlamına geliyor. Bu aynı zamanda yılda 50 defa seks yaptıkları varsayımı ile Britanya'da yılda toplam 900.000.000 defa seks yapıldığını gösteriyor. Bu sayıya homoseksüel ilişkiler ve tek başınıza yaptığınız şeyler dahil değil (her yaş grubunun yaptığı farklı aktivitelerin de dahil edildiği daha detaylı bir araştırma bu sayıyı yılda 1 milyar dolaylarına çıkartıyor).

Britanya'nın yıllık 900 milyon heteroseksüel seks eylemi; günde 2,5 Milyon, saatte 100 bin, dakikada 1.800 (uyku saatlerini

ve uyurken yaptığımız bireysel aktiviteleri saymazsak 2.500 dakikaya denk geliyor) defa seks yapıldığı anlamına geliyor.*

Britanya'da her yıl yaklaşık 770.000 bebek doğuyor. Kürtaj, ölü doğumlar ve düşükler de hesaba katıldığında yılda yaklaşık 900.000 gebelik söz konusu. Bu gebelikler toplamda 900.000.000 'cinsel birleşmenin' (araştırma camiasında biz böyle deriz) meyveleri. Yani her 1.000 heteroseksüel cinsel aktiviteden yalnızca 1'i gebelikle sonuçlanıyor ve seks, 1.000'de 999 oranında üremeye yönelik gerçekleşmiyor.

Çıkartılması gereken sonuç, seksin %99,9'unun keyif için yapıldığı ve gebelikle sonuçlanan %0,1'lik durumda bile seksin keyifli olduğudur.

* Ortalama bir cinsel boşalma, 300 milyon sperm içerir ve yaklaşık 3 mls'dir. Bu resmen bir İngiliz çay kaşığının yarısı kadardır. Yukarıdaki değerlerle birlikte ele alındığında Britanya genelinde dakikada 5 litre semen açığa çıktığı görülmektedir; fakat bu, sayı olayının biraz ucunu kaçırmak olur sanırım.

3
partnerinizi döndürün

İnsanların Karşı Cinsiyetten Kaç Seks Partneri Oldu?

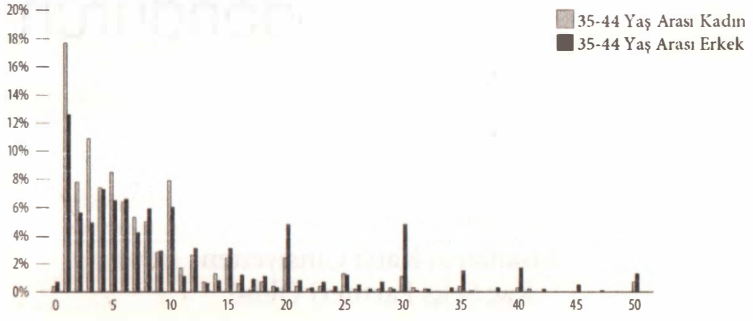
Kendinize biraz zaman ayırın ve Natsal'ın seks tanımı (vajinal, anal veya oral seks) ile şimdiye kadar karşı cinsten kaç tane seks partneriniz olduğunu sayın. Belki hiç olmamıştır belki de isimlerle anabileceğiniz, el ve ayak parmaklarınızla sayabileceğiniz kadar kısa bir listedir. Belki de artık birbirlerine girmeye başlayan yüzleri ayırt edemediğinizden kaba bir tahmin yapmak zorundasınızdır.

***14**: Natsal-3'e göre erkeklerin hayat boyu karşı cinsiyetten seks partneri ortalaması. Bu, kadınların bildirdiği sayının iki katıdır.*

Şema 4, 2010'da düzenlenen Natsal-3'ün 35-44 yaş arası yani 1970 dolaylarında doğmuş katılımcılarının cevaplarını gösteriyor. En yaygın cevap "bir", bu yaş aralığındaki her altı kişiden biri hayatları boyunca yalnızca bir kişi ile seks yapmış. Alınan

yanıtların medyanı (dağılımının tam ortasındaki değer) erkekler için 8, kadınlar içinse 5. Grafikteki yükseltilere dikkat edin: 10'dan sonraki değerlerde 20, 25... vb yuvarlamalar yapıldığı görülüyor. Bu, sayı büyüdükçe insanların partnerlerini hatırlamaktan ziyade kaba tahminlerle varsayımda bulunduklarını gösteriyor. Grafiğin sağ ucu kayıt dışı bırakıldı: erkeklerin %6'sı ve kadınların %1,4'ü 50'den fazla cinsel partnerleri olduğunu belirtti. İki erkek ve bir kadın 500 cevabını verdi, bu gerçekten kaba bir varsayım gibi görünüyor.

Şema 4: 35-44 yaş aralığındaki insanların hayat boyu karşı cinsiyetten seks partneri sayısındaki dağılım

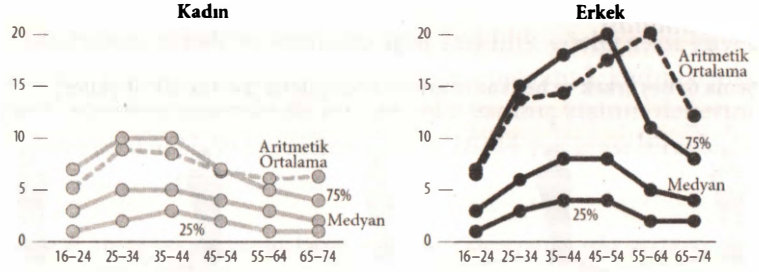
Kaynak: Natsal-3 2010. Yaklaşık 2000 röportaj.

Şema 5, bu verileri altı farklı yaş grubu için özetleyerek her yaş grubu için dörtte birlik (medyan, %25'lik ve %75'lik) değerleri de gösteriyor. Dilerseniz bu tablonun neresinde yer aldığınızı kontrol edebilirsiniz. Ayrıca bu değerlere inanıp inanmadığınızı da düşünün.[1]

25-34 yaş arası kadınların %30'u 10'dan fazla partneri olduğunu söylerken, 65-74 yaş arası kadınların yalnızca %8'i 10'dan fazla partnerle birlikte olmuş. Yaşları daha fazla ve koleksiyonlarına daha fazla partner ekleme fırsatları olmuş olmasına rağmen bu iki yaş grubunda gözlemlenen fark, 1930'larda doğan kadınlar ve 1970'lerde doğan kadınlar arasındaki davranış farklarını ortaya koyuyor. Hayat boyu 10'dan fazla seks partnerine sahip olmak, daha yüksek bir sosyal sınıf ve eğitim

seviyesi ile doğru orantılı olmakla birlikte, 7. Bölüm'de de göreceğiniz gibi, erken yaşta seksi deneyimleme ile ters orantılı. Kısaca daha yüksek sosyoekonomik statüye sahip kadınlar seks hayatlarına daha geç başlıyor; ama hayatları boyunca daha fazla partnerleri oluyor.

Şema 5: Hayat boyu karşı cinsiyetten seks partneri sayısının özet istatistiği

Kaynak: Natsal-3 2010. Örneğin; 30 yaşında ve 11 partnerle seks yapmış biriyseniz %75'lik dilimin üstündesiniz ve kendi yaş grubunuzun en yüksek çeyrek diliminde yer alıyorsunuz. Eğer iki partneriniz olduysa %25'lik dilimdesiniz.

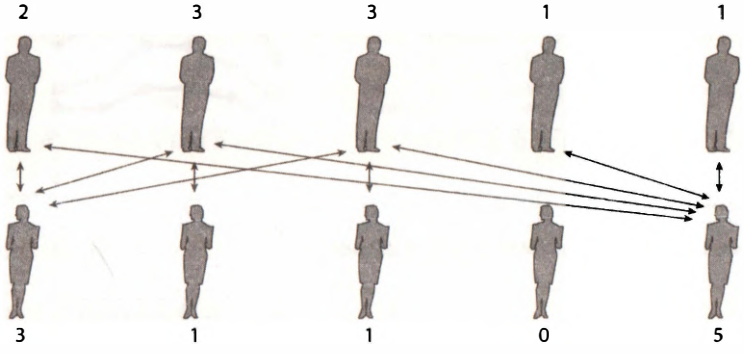
Belki de Şema 5'te aritmetik ortalama grafiğinin garip davranışı dikkatinizi çekmiştir. Özellikle dağılımın üst kısmında yer alıyor ve ileri yaşta olanlar için bu %75'lik dörtte birliğin üstüne çıkıyor. Bu matematiksel olarak imkânsız değil: Araştırmalar Jack Nicholson ve Warren Beatty gibi yalnızca birkaç bireyin bile ortalamayı kaydıran yüksek değerler bildirmiş olduğunu gösteriyor; fakat bu ortalama istatistiklerinde, seks araştırmalarının en büyük gizemlerinden biri olan ve şimdiye kadar görmüş olduğunuz verilere olan güveninizi sarsabilecek bir şey var.

Neden Erkekler Kadınlardan Daha Fazla Partneri Olduğunu Söylüyor?

Her seks araştırmasında erkekler, kadınlara göre daha fazla seks partnerleri olduğunu bildiriyor. Örneğin; Natsal-3'te erkekler hayatları boyunca ortalama (aritmetik ortalama) 14 kişi ile seks yaptıklarını bildirirken, kadınlar bu sayının yarısı olan 7 kişi ile birlikte olduklarını bildiriyor. İngiltere'nin 2010 Sağ-

lık Araştırması, bu değerin erkekler için ortalama 9, kadınlar içinse neredeyse yarısı olan 5 olduğunu gösteriyor.[2] Bu farkın nedenini erkeklerin kadınlara göre daha çapkın olmalarının sonucu gibi düşünebilirsiniz; fakat basit bir matematiksel gerçekten kaçmak mümkün değil: Eşit sayıda kadın ve erkeğin bulunduğu kapalı bir grupta, seks partneri ortalaması ölçüm yapılan zaman dilimi ne olursa olsun, *erkekler ve kadınlar için eşit olmalıdır.*

Şema 6: Beş erkek ve beş kadın arasında çizgilerle 'partnerlik' ilişkileri

Temsillerin üstünde karşı cinsiyetten toplamda kaç kişi ile ilişkiye girdikleri yazıyor. Matematiksel olarak bakıldığında hem erkek hem de kadınların ortalama (aritmetik ortalama) partner sayısı 2; fakat iki cinsiyetin medyanları karşılaştırıldığında erkekler için bu değerin 2 kadınlar için de 1 olduğu görülüyor.

Bu hemen göze çarpmayabilir; ama şema yardımcı olacaktır. Şema 6'da beş erkek ve beş kadından oluşan bir grup görüyorsunuz. Bu grup içerisinde birbirleriyle seks yapmış çiftlerin ilişkileri çizgilerle belirtilmiş. Okul yaşındaki çocuklar için bu ilişki "el sıkışmak" veya "dans etmek" şeklinde yumuşatılabilir. Bazısının hiç partneri yokken bazısı çılgınca el sıkışmış ve dans etmiş. Her çizgi bir ilişkiyi temsil ediyor ve bu örnekte toplam ilişki sayısının on olduğunu görüyoruz. Bu hem kadınların erkeklerle olan toplam ilişki sayısı hem de erkeklerin kadınlarla olan ilişki sayısı; yani bu iki değer birbirine eşit olmalı ve her cinsiyetten eşit sayıda bulunduğuna göre partner *ortalaması* da hem kadın hem de erkekler için eşit olmalı.

Bu örnekte 'ortalama'dan kastımız *aritmetik ortalama* yani toplam ilişki sayısının toplam erkek (veya kadın) sayısına bölümü. Şema 5'te başka bir ortalama tipi kullandık: Medyan olarak kadın veya erkeklerin ilişki sayısına göre sıraya dizildiklerinde sıranın tam ortasındaki kişinin değeri kullanılmıştı. Seks frekanslarını değerlendirirken belirttiğim üzere, medyan *ortalama bir kişinin* deneyimini gösterirken, ortalama ise toplam *deneyimin ortalamasını* gösteriyor.

Medyanın erkek ve kadınlar için farklılık göstermesi gayet normal. Küçük deneyimizde erkeklerin medyanı 2, kadınlarınki ise 1. Her iki durumda da en çok seks yapmış kişinin değerini 3 alıyoruz. Üç Natsal araştırmasında 16-44 yaş arası bireylerin medyanları Tablo 2'de gösteriliyor.

Tablo 2: 16-44 yaş grubunun hayat boyu karşı cinsiyetten seks partneri sayısı medyanı

Yıl	Kadın	Erkek
1990	2	4
2000	4	6
2010	4	6

Kaynak: Natsal-1, Natsal-2, Natsal-3.

1990'da yapılan Natsal-1 ve 2000'de yapılan Natsal-2 sonuçları arasında belirgin bir artış gözlemleniyor. Bazı insanlar bu artışı yıllar geçtikçe insanların seks partneri sayılarını açıklama konusunda daha rahat olmalarına atfedebilir; fakat bu artış 1980'lerde yaşanan AIDS/HIV korkusunun maziye karışmasından kaynaklanmış olabilir. Son dönemlerde bir artış gözlemlenmiyor.

Seks partnerleri ortalamasında gözlemlenen bu anormallik konusunda seks araştırmacıları çok kafa yordu.[3] Problemin özünde, insanlara bu denli hassas soruları sormanın zorluğuna değinildi ve her tür açıklama araştırıldı. Öncelikli kaygı araştırmalara katılan insanlarla ilgili. Yaş sınırı belirlendiğinden, bazı yaşlı erkeklerin yaş sınırı altında kalan kadın partnerleri araştırmanın dışında kalıyor olabilir. Erkeklerin kadınlara oranla daha erken ölmeleri ileri yaşlardaki cinsiyet temsilini dengesiz

hale getiriyor ve az sayıda seks partneri olmuş yaşlı erkekler araştırmaya katılmayı reddediyor olabilir. Tüm bunlar daha az partneri olmuş erkeklerin araştırma dışında kalmış olabileceği anlamına geliyor.

Bu gibi durumları mantık çerçevesinde varsayımlarla hesaba dahil etsek bile cinsiyetler arası gözlemlenen farkı açıklamaya yetmiyor. Belki erkeklerin Britanya dışında yaşayan veya hayat kadınları gibi araştırma kapsamına girmeyen kişilerle olan ilişkileri bu farka yol açıyordur. Hayat kadınlarını da araştırmaya katmak kadınların ortalamasını da yükseltecektir. Kaye Wellings bana bu konuda, "Bildiğimiz kadarıyla araştırmalarımızda hiç hayat kadını bulunmuyor. İlk araştırmamız için bir çalışanımız bir genelevi ziyaret etti; fakat kimse katılmak istemedi" dedi. ABD araştırmaları bu farkın[4] kesinlikle hayat kadınları ile açıklanabileceğini iddia etti; fakat Natsal aynı fikirde değil.

Daha önce aritmetik ortalamanın büyük değerlerden medyana göre çok daha fazla etkilenebileceğinden bahsetmiştik ve bazı erkekler çok sayıda partnerden söz etmekte. Bu değerler her ne kadar aritmetik ortalamaya etki etseler de, onları değerlendirmenin dışında tutmak sonuçları etkilemiyor.[5] Bu farklılık, her cinsiyetin çok sayıda partnerleri olduğunda tercih ettikleri her partneri tek tek hatırlamaya çalışmak, 'yılda 2' diyerek ortalamaya vurmak, yuvarlak bir sayı söylemek... vb varsayım yöntemlerine de dayandırıldı.[6] Erkekler genellemeye daha eğilimli olabilir, bilinçli veya bilinçsiz olarak sayıları abartıyor olabilirler. Kadınlar ise toplumsal normlara yaklaşmak veya kişisel imajlarını düşünerek daha düşük sayılar veriyor olabilir. Natsal ekibi, kadınların yıllık ortalama %4 oranında daha düşük, erkeklerin ise aynı oranda daha yüksek partner sayıları bildirdiğini gösterdi. İşte bu, tutarsızlığı açıklıyor.

Fakat Kaye Wellings, nitelik odaklı araştırmalarında seks partneri sayısı konusunda erkeklerin yukarı, kadınların ise aşağı yuvarladıklarına dair ikna edici bir kanıta rastlamadığını bildiriyor. Aksine tutarsızlığın en büyük sebebinin, sorunun nasıl anlaşıldığından kaynaklandığını belirtiyor. Sorulan soruda partner tanımı ne kadar açık bir şekilde ifade ediliyor olsa da erkekler, pişmanlıkla sonuçlanan veya fiziksel şiddet içerenler gibi kadınların çoğunlukla unutmayı tercih edeceği ve bahset-

meyeceği ilişkileri de sayabiliyor. Wellings yalnızca oral seks yapılan bir ilişkiyi saymayan bir kadın hakkında da, "Kocasına açıklamayacağı şeyleri araştırmacılara da açıklamazdı" ifadesini kullandı.

Tüm bu faktörler tutarsızlığa az çok etki ediyor olabilir; ama benim kişisel görüşüm erkeklerin daha yüksek ve kadınların daha düşük sayılar vermeye eğilimli oldukları. Bu yanıltıcı olmak için kasıtlı yapılmaktan ziyade 'sayma' eylemi ve 'kaba tahmin' ile sayı belirleme stratejilerindeki farklılıktan kaynaklanıyor. Tutarsızlık kısa dönemlerde çok daha düşük –bir önceki senenin ortalama seks partneri sayısı erkekler için 1,5, kadınlar için ise 1,3– fakat uzun vadede artan sayılar konusunda daha dikkatli olmak gerekiyor. Kim bilir belki insanların daha kesin olmaları için kullanılabilecek teknikler vardır?

İnsanların Yanıtlarına Güvenebilir miyiz?

***%30**: Yalan makinesine bağlı olduğunu zanneden ABD kız öğrencilerinin belirttiği seks partneri sayısındaki artış*

İnsanlar her zaman doğru söylemezler. Özellikle başkalarının hoş görmeyeceklerini düşündükleri konularda, hele verdikleri cevapların gizli tutulacağı konusunda güven duymuyorlarsa... 'Toplumsal arzulama eğilimi' bilinçli bir yalan olmayabilir. Tüm deneyimlerimizi bilinçli bir şekilde ele alamayız ve ele aldığımızda da geriye dönük bakışımız olayları yeniden yorumlamamıza neden olabilir. Bu durum yalnızca seks ile ilgili sorular için geçerli değil. 2008 yılında Britanya'da yaşayan 16 yaş-üstü bireyler haftada ortalama 12 ünite alkol tükettiklerini belirtmişler.* Aynı döneme ait alkol satışları ise ortalama 20 ünite alkol tükettiklerini gösteriyor.[7] %40'a varan alkolün çöpe gitmediğinden emin olabiliriz ve tabii bir kısım insanların net tüketimlerini hatırlamadıkları veya hatalı varsayımlarda bulunduklarını göze almalıyız; ama gözlemlenen farkın büyük çoğunluğunun 'Toplumsal arzulama eğilimi'nden kaynaklandığını söyleyebiliriz.

* Bir ünite alkol 10 ml saf alkol içerir. Küçük bir kadeh şarap yaklaşık 1,5 ünite ve bir Arjantin bardakta sert bir lager, 3 ünite alkol içerebilir.

Hassas soruları yanıtlarken kafamızda kendimize ait bir imaj oluşabiliyor. Bu imaja 'özel' seyirci diyebiliriz. Garip sayılabilecek bir deneyde 40 üniversiteli kadın öğrenciye cinsellik içeren fakat aşırı erotik olmayan bir romanı ne kadar beğendikleri soruldu. Fakat soruyu yanıtlamadan önce rastgele bir biçimde grup ikiye bölündü ve bir gruptan iki sınıf arkadaşını, diğer gruptan ise aile büyüklerini hayal etmesi istendi.[8]

Arkadaşlarını hayal edenlerin; nine, büyükbaba ve amcalarını hayal edenlere göre romandan daha çok zevk aldıkları ortaya çıktı. Bu küçük bir deneydi; fakat sonuçlar akla yatıyordu. Bir sonraki seks maceranızda önce en sevdiğiniz halanızın (veya Margaret Thatcher bile olabilir) kollarını kilitleyip size yukardan baktığını hayal edin ve aldığınız keyifte bir fark olup olmadığına bakın.

Peki insanların kendi cinsiyet normlarından çıkmasını ne sağlayabilir?

Eğer bir yalan makinesine bağlı olduğunuzu sanarsanız daha dürüst cevaplar vermeye eğilimli olabilirsiniz. ABD'li araştırmacılar ders kredisi kazanmaya çalışan 200 kadar psikoloji öğrencisini cinsel davranışları ile ilgili bir anket doldurdukları sırada üç 'mod'a ayırıp cinsel davranışları ile ilgili sorular sordular.[9] Üçte biri anketleriyle bir odada gözlemci olmadan 'anonim' bırakıldı, üçte birine anketin deneyi gözlemleyen başka bir öğrenci tarafından izlendiği söylendi –buna 'teşhir tehdit' modu dendi– geri kalan üçte biri ise tamamıyla sahte bir yalan makinesine bağlandı. Elektrotlar ve rengarenk dalgalar çizen bir grafik makinesi bile vardı. Bu tip deneyler 'bogus pipeline' (sahte hat) deneyleri olarak bilinir.

Sonuçlar tahmin edebileceğiniz gibiydi. 'Teşhir' olabileceklerini düşünen kadınlar ortalama 2.6 seks partneri olduğunu söylerken, 'anonim' grup 3.4, yalan makinesine bağlı olduklarını düşünen grup ise 4.4 seks partneri olduğunu söyledi ki bu erkeklerin cevabı olan 4.0'e çok yakın bir değerdi. Erkekler de 'mod'lardan kadınlar kadar olmasa da etkilendi; fakat örneklem büyüklüğü çok küçük olduğundan detaylı bir sonuç çıkarmak güçtü.

Buna benzer kitaplar dolusu araştırma yapıldı; ama sonuç ancak katılımcıların araştırmayı yürüten kişilerin saygılı, özel bilgileri konusunda hassas ve verileri konusunda ciddi olduğunu düşünmeleri durumunda verdikleri dürüst cevaplara içgüdüsel

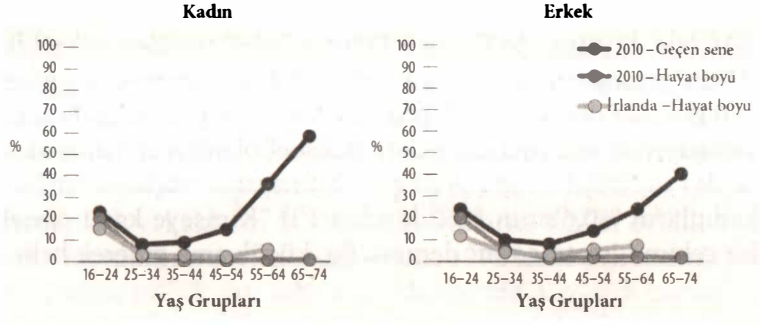
olarak güvenmemizi işaret eden türden. Bir oda dolusu insana "Para ile seks yapmış olanlar elini kaldırsın!" demek dürüst cevaplar almak için uygun bir yöntem değil. Natsal ekibinin liderlerinden Anne Johnson, araştırmanın ciddiye alınması için araştırmacılar ve katılımcılar arasında kişisel etkileşimin çok önemli olduğunu savunuyor. İnternet panelleri ise anketlere aynı ölçüde sadakat gösterilmesini sağlamıyor. Aynı zamanda katılımcılar, kişisel ve özel bilgilerini girdikleri makinelerin kilit altında tutulacağı ve kimsenin o bilgilere erişemeyeceğinden emin olmalıdır. Biz, istatistik olmayı kabul edebiliriz; fakat çok azımız özel hayatının kamuya açıklanmasını ister.

Kaç Kişi Seks Yapmıyor?

Karşı cinsiyetten bir seks partnerinin olmaması için birçok sebep olabilir. Hemcinslerin tercih edilmesi bir sebep olabilir. Bilinçli bir tercih veya şartların gereği de olabilir. Bu durum insanlar için pişmanlık veya rahatlık unsuru olabilir ve basit istatistikler bize bunları gösteremez.

Şema 7, karşı cinsiyetten seks partneri olmayan Natsal-3 katılımcılarının verilerini gösteriyor. 65 yaş üstü kadınların yarısından fazlası son bir senede karşı cinsiyetten seks partneri olmadığını söylerken, erkeklerde bu oran %40 dolaylarında. Bu oranlar 30'lu yaşlardaki insanlarda %10'un altına düşüyor. Sayılar 2000 senesinden bu yana pek değişmedi.

Şema 7: Karşı cinsiyetten seks partneri olmayanların oranı

Bir önceki sene karşı cinsten seks partneri olmayanların oranı hayat boyu değerlerle kıyaslanmaz. Kaynak: Natsal-3, 2010 ve 2004 İrlanda Araştırması.

%6: Hayatları boyunca hiç seks partneri olmadığını söyleyen 60 yaşındaki İrlandalıların oranı

Hayat boyu hiç seks partneri olmamış insanların oranları da biliniyor. 40 yaş dolaylarında bu oran erkekler için %2, kadınlar için ise %1 dolaylarına düşüyor ve buna yalnızca hemcinsleri ile seks yapmış olanlar da dahil. Bu sayılar neredeyse kesinlikle düşük tahminler. Natsal, kurumlar bünyesinde yaşayanları araştırmaya dahil etmiyor ve benim tahminim yaşlı ve seks yapmamış insanlar araştırmada yeterince temsil edilmemiş.

Şema 7'de de verilerine yer verilen, 2004 yılında yapılan İrlanda Cinsel Sağlık ve İlişki Araştırması* farklı sonuçlar ortaya koyuyor. Bulguları 35-44 yaş arasında yalnızca %2'lik dilimin hiç seks yapmadığı yönünde ve bu Britanya sonuçları ile örtüşüyor; fakat bu ortalama yaş ilerledikçe artıyor. 55-64 yaş grubunda erkeklerin %7'si ve kadınların %5'i hiç seks yapmamış ve bu da muhtemelen düşük bir tahmin.

Bu insanlar 1945 dolaylarında doğan insanlardı ve bu dönem öncesinde hayatlarını seks olmadan devam ettiren yetişkinler daha da fazlaydı. 1920'lerde ortalama evlilik yaşı kadınlarda 29, erkeklerde 35'e yükseldi ve kadınların %24'ü, erkeklerin ise %29'u hiç evlenmedi. Birçoğu rahip veya rahibe oldular. İrlandalı araştırmacılar, Katolik ahlaki öğretilerinin İrlanda'yı, Avrupa'nın en yüksek bekârlık ve doğum oranına sahip ülkesi yaptığı sonucuna vardı. İngiltere'de de benzer durumlar görülmedi değil. 1600'larda nüfusun %20-25'i hiç evlenmedi. Bu oran 1700'lerde %10'lara düştüyse de Victoria Dönemi'nde[10] yeniden yükseldi.

Seks yapmamak için birçok sebep olabilir. Çevresel koşullar gereği bekâr olanlar, kendi pozitif istekleri doğrultusunda seks yapmayanlar ve cinsel kimlikleri 'aseksüel' olanları ayrıştırmakta fayda var. Natsal-2'nin çok da göze batmayan sonuçlarından biri kadınların %0,6'sının (160 kişiden 1'i) "Kimseye karşı cinsel bir çekim hissetmedim" demesi. Bu, küçük ama giderek belir-

* 2004'te gerçekleşen araştırmada 37.674 hane telefonla arandı, 18-64 yaş aralığında 12.510 birey tespit edildi ve bu bireylerin 7.441'i bilgisayar destekli telefon röportajlarını tamamladı. Katılım oranı %60 dolaylarındaydı.

ginleşen bir aseksüel azınlığın* olduğunu gösteriyor. Bütçeyle desteklenen birçok seks araştırması, gebelik veya cinsel yoldan bulaşan hastalıklara yol açan davranışların keşfedilmesi için yapılıyor. Bu da seks yapmayanların göreceli olarak sessiz; ama önemli bir grup olduklarını gösteriyor.

Kaç Kişi Aynı Zamanda İki Partner ile Birlikte Oluyor?

Bir kişinin hatırı sayılır partnerle birlikte olması bir mevzu; ama birden fazla partner ile ilişki sürdürmesi ise bambaşka bir mevzudur. 8. Bölüm'de göreceğimiz gibi, insanlar eşcinsel ilişkiler ve iki razı birey arasında olup bitenlerle ilgili giderek daha toleranslı olurken, aldatma ve daha teknik ve az yargılanmış bir ad verirsek 'ikili dışı' ilişkiler konusunda daha az toleranslı hale geliyor.

***%12**: 16-44 yaş arasında önceki sene eş zamanlı ilişkiler yürüttüğünü belirten kişilerin oranı (Natsal-2, 3*)*[11]

Edebiyatta ve gerçek hayatta, Anna Kareninadan Prens Charles'a kadar birçok 'ikili dışı' ilişki konu olmuştur; fakat iliklerimize kadar istatistikçi olduğumuzdan –her ne kadar eğlenceli olsalar da– hikâyeler bize yetmiyor. Gerçekte evlilik dışı ne kadar seks yapıldığını bilmek istiyoruz. Tahmin edeceğiniz üzere, bu kolayca ulaşılabilecek bir istatistik değil ve toplumsal yargılar göz önünde bulundurulduğunda sorunun nasıl sorulduğuna göre farklı cevaplar alınabilir. 'Aldatma', 'ihanet' veya 'sadakatsiz' gibi kelimeler yargılayıcı olabilir. Güvenilir cevaplar almak için basitçe evlilik veya ilişki dışı seks yapıp yapılmadığının sorulması önerilir.[12]

1940'larda Alfred Kinsey lafı hiç dolandırmadan insanlara evlilik dışı seks yaptıklarında kaç yaşında olduklarını sordu. Amerikalı erkeklerin %50'si ve kadınların %26'sı evlilik dışı seks yaptıklarını söyledi. Shere Hite, 1970'lerde evli kadınların %50'sinin evlilik dışı seks yaptıklarını iddia ederek bu sayıyı egale etti.[13] Öte yandan 1980'lerde *Cosmopolitan* dergisi, 35 yaş

* Bkz. Aseksüel Görünürlük ve Eğitim Ağı (AVEN) web sitesi: www.asexuality.org

üstü evli okurlarından aldıkları yanıt doğrultusunda kadınların %69'unun 'ikili dışı' ilişki yaşadığını bildirdi.[14]

Bu sayılar oldukça yüksek görünüyor. 1992'de yapılan, ABD Ulusal Sağlık ve Sosyal Yaşam Araştırması (NHSLS) çok daha düşük sayılar veriyor. Evli kadınların %15'i, evli erkeklerin ise %25'inin evlilik dışı seks yaptıklarını ve bunlardan %4'ünün bir önceki sene gerçekleştiğini bildiriyor. Fakat NHSLS'nin tüm katılımcılarının röportajları bireysel olarak yapılmadı ve bu fark yaratan bir unsur. Röportaj sırasında bir gözlemcinin bulunduğu durumlarda katılımcıların yalnızca %5'i bir önceki sene birden fazla partneri olduğunu bildirdi (ikili dışı veya değil). Gözlemcinin bulunmadığı röportajlarda ise bu oran %17'e çıkıyor.[15]

Yakın zamanda 900 kişi ile yapılmış bir başka araştırma benzer sonuçlar ortaya koyuyor. Kadınların %19'u ve erkeklerin %23'ü ilişkide oldukları kişiyi aldattıklarını belirtiyor; fakat bu araştırmanın katılımcıları Kinsey Enstitüsü'nün çevrimiçi anketini dolduran gönüllülerden oluşuyor ve bu nedenle bu en fazla 2* alabilecek bir veri.[16] Araştırmacılar erkeklerin 'olumsuz etkilendikleri durumlarda pişman olacakları cinsel davranışlar sergileme konusunda eğilimli' olduklarını, diğer yandan kadınların ise 'ilişki içi düşük mutluluk düzeyi ve cinsel tutumlar ve değerler konusunda uyumsuzluk' sergilediklerini belirtiyor. Bir diğer deyişle erkekler kafaları atınca düşünmeden hareket edebiliyor, kadınların ise canları sıkılıyor.

Natsal-2, 16-44 yaş arasındaki erkeklerin %15'i ve kadınların %9'unun bir önceki sene 'eş zamanlı' ilişkiler yürüttüklerini gösteriyor. Eş zamanlı ilişkilerin cinsel yoldan bulaşan hastalıkların yayılımına etkisi düşünüldüğünde, bu istatistikler sağlık açısından büyük önem taşıyor. 'İkili dışı' ilişkiler farklı şekillerde yorumlanabileceğinden tüm bu davranışlar katılımcılar tarafından aldatma olarak görülmeyebilir. Bir gecelik ilişkiler, sadece duygusal veya fiziksel olan ilişkiler, genel çapkınlık ve benzeri durumlar herkes tarafından farklı yorumlanabilir.

Bağlayıcı bir ilişkinin dışında seks yapmayı kınamak sonuç olarak toplumsal bir tutum ve herkes aynı fikri paylaşmayabilir. Bunlar istatistiklerle görülemeyen çok kompleks olaylardır; fakat tüm bu araştırmalardan anlaşılan, güvenilir ve sürekliliğini koruyan bir istatistik varsa, erkeklerin kadınlara göre ikili dışı ilişkiye girme olasılığının iki katı olduğudur.

Baba Kim?

İkili dışı ilişkilerin geleneksel olarak hoş görülmemesinin sebeplerinden biri babalık konusunu şüpheye düşürmesidir. Varsayılan baba ve gerçek biyolojik baba arasındaki tutarsızlığa "Babalık Tutarsızlığı" deniyor; fakat "Gerçek babası kim?" sorusu ister Mick Jagger, ister Shakespeare'in *Kış Masalı*'ndaki Leontes veya Richard Wagner'in gerçek babasının Yahudi olduğu şüphesi olsun, her zaman standart bir dedikodu konusu olmuştur. Babalık tutarsızlığı her zaman bir aldatmanın sonucu olmayabilir. Sperm bağışı, yasal evlat edinme veya Avrupa'da uzun seneler uygulanmış ve Maori[17] kültüründe hâlâ uygulanmakta olan, bir aile mensubu/arkadaşın çocuğunu kendi çocuğu gibi yetiştirme durumu da buna yol açabilir.

***%30**: Babalık tutarsızlığı ile sonuçlanan babalık testlerinin oranı*

Geçmişte bir çocuğun saç veya ten rengi, burunun benzememesi gibi baba ile olan fiziki tutarsızlıklar şüphe unsuru olarak görülüyordu. Günümüzde ise laboratuvarlarda olası baba ve çocuğun genetik benzerliklerini kıyaslayarak yapılan babalık testleri duruma kesin bir nokta koyuyor. Laboratuvarlarda yapılan babalık testlerinin %30'unda babalık tutarsızlığına rastlanıyor. Bu sonuç ciddi finansal ve duygusal[18] sonuçlara yol açabilir.

Fakat istatistiğin en büyük suistimallerinden biri bu değerin *tüm* çocuklar için geçerli olduğunu ileri sürmek. Bu seçim eğilimi (selection bias) için uç bir örnek teşkil ediyor. Teste tabi olan çocuklar genel nüfusun rastgele bir örneği olmaktan çok uzak ve eğer ilk etapta laboratuvar yöntemine gidildiyse, test yapılması için bir sebep olması muhtemeldir. Öte yandan, yakın zamanda yapılan bir araştırma, genel nüfus için babalık tutarsızlığının yaklaşık %3,5[19] olduğunu iddia ediyor. Bu, halen her 30 çocuktan 1'ine tekabül ediyor.

İlişkiler Ne Kadar Sürüyor?

En iyi niyetlerle başlamış bile olsa, ilişkiler bozulabiliyor ve ayrılıklar yaşanıyor. Eskiden boşanmak imkânsıza yakındı ve 1901'de tüm İngiltere ve Galler'deki boşanma sayısı yalnızca 512 idi; fakat Şema 8 durumların ne kadar değiştiğini gösteriyor. 2001'de toplam 141.135 çift boşanmış.[20] 2. Dünya Savaşı sırasında aceleyle kıyılan nikâhlar 1940'ların sonunda boşanma oranının artmasına neden oldu. Eşlerden birinin, Brighton'da evlilik dışı kişi ile bir oda paylaşması gibi 'hata' olarak sunulabilecek bir kanıt göstermeden sadece iki yıl ayrı kalmış olmasının boşanma için yeterli olduğunu kabul eden 1969 yılının Boşanma Reform Yasası ve 1973' teki Evlilik Hükümleri Yasası, 1970'lerin başında da bu sayının artmasına neden oldu.

%42: Boşanma ile sonuçlanması beklenen Britanya evliliklerinin oranı

1985'ten beri boşanma oranları göreceli olarak stabil kaldı ve son yıllarda düşüşe geçti. Aynı zamanda evlilikler de düşüşte. Geçmişte olsa evlenip sonrasında boşanacak çiftlerin, artık birlikte yaşarken uyumsuzluklarının farkına vardıklarını düşünmek mantıklı geliyor.

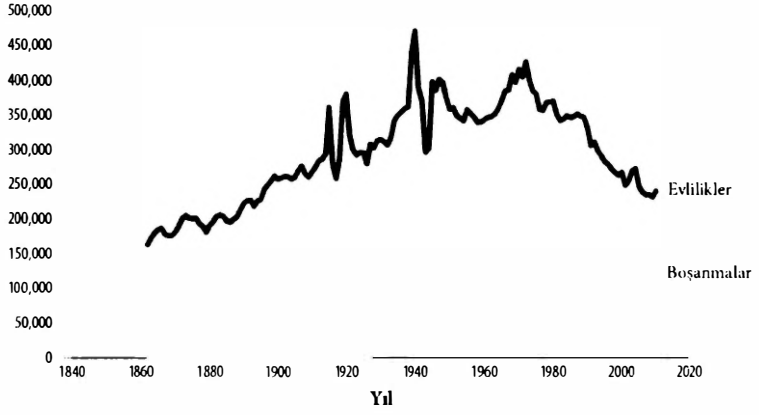
Şema 8 her sene evlilik sayısının yarısı kadar boşanma olduğunu gösteriyor; fakat her ne kadar aksi iddia edilse de bu değerler, tüm evliliklerin %50'sinin boşanma ile sonuçlanacağı anlamına gelmiyor. Durum bundan biraz daha karışık. 2012'de var olan 11.000.000 evlilikten 118.000'i boşanmayla sonuçlanmış ki bu her yıl tüm evliliklerin %1'inin sona erdiğini gösteriyor. Bu %1'lik değer, tüm evlilikler üzerinden elde edilen bir ortalama; fakat evliliklerin ne kadar sürdüğüne de bağlı.

Şema 9, sonlanan evliliklerin evlilik sürelerine oranlarını gösteriyor. En yüksek boşanma oranı evliliğin 7. yılı dolaylarında görünüyor. Altıncı yılında olan her 30 evlilikten 1'i (%3,2'si) yedinci yılında başarısız olacak. En azından gerçekliğe dayanan bir istatistik efsanemiz olduğunu görüyoruz: 'Yedinci yıl sancısı.' Gerçi eğer bir sancı varsa büyük olasılıkla yedinci yıldan çok önce başlamıştır; fakat yedinci senenizi atlatabilirseniz yıllık boşanma

riski zamanla düşüyor. Bu daha güçlü ilişkilerin hayatta kamış olmasından, aralarındaki sevginin yeniden alevlenmesinden veya daha kötümser bir bakış açısıyla bazı çiftlerin oluşmuş düzene fazlasıyla alışmış olması ve ayrılığın düzeni bozmaya değmediğini düşündüğünden olabilir.

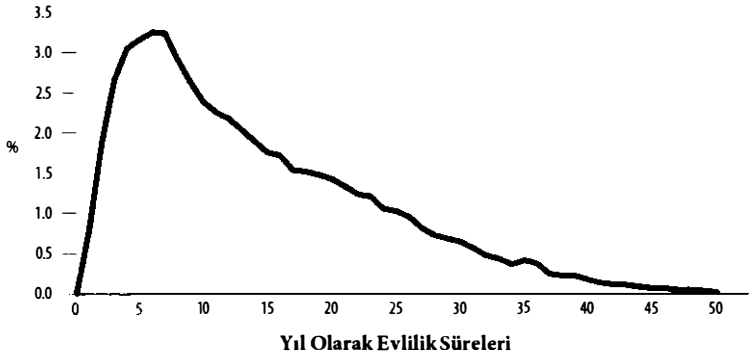
Peki evlilikler ne kadar sürüyor? Bu alanda sık yapılan hatalardan biri boşanmış çiftlerin evlilik sürelerinin medyanını almak. Bu değer 11 yıl. Bu yaklaşımın hatalı olmasının nedeni yalnızca başarısız olmuş evlilikleri ele alıyor olması ve devam etmekte olan evlilikleri değerlendirmemesi. Bu seçim eğilimine bir başka örnek. Şema 9'da gösterilen boşanma oranlarını kullanarak Ulusal İstatistik Ofisi, 20. yılından sonra evliliklerin %60'ının devam edeceği, %34'ünün boşanma ile sonuçlanacağı ve %6'sında da eşlerden en az birinin hayatını yitireceğini hesaplamış.[21] Bir başka öngörüleri ise evli bir çiftin boşanma veya ölüm öncesi ortalama birlikteliğinin şaşırtıcı bir şekilde 32 yıl olacağı yönünde. Eşinizin küçük garipliklerine alışmak için yeterli bir süre.

Şema 8: 1862'den bu yana İngiltere ve Galler'de evlilik ve boşanma sayıları

Kaynak: Ulusal İstatistik Ofisi.

Şema 9: Başarısız olacak evliliklerin dönemsel oranı

Örneğin, 10 yıl süren evliliklerin %2,5'i (her 40 çiftten 1'i) 11. senesinde boşanacak.[22]
Kaynak: Ulusal İstatistik Ofisi.

Evliliğin 'sağ kalma' oranının geçen birkaç on yılda daha da düştüğü çokça tekrar edilen bir söylem ve doğru da; fakat düşünüldüğü kadar da dramatik bir düşüş söz konusu değil. 1972 senesinde evlenen çiftlerin %22'si 1987 yılında boşanmış, yani 15 yılda. Şimdi, 25 yıl ileri gidelim. 1997 senesinde evlenenlerin neredeyse üçte biri on beş yıl içinde yani 2012'ye kadar boşandı ki toplumun boşanmaya karşı olan ön yargısı oldukça değişmişti; fakat son 10 sene içinde evlenenlerin durumu biraz daha iyi gibi. Sonuç olarak boşanma riski genç yaşta evlenenler ve daha önce boşanmış olanlar ve benzeri durumdaki insanlar için daha yüksek. Siz de boşanma riskinizi, ABD Ulusal Aile Gelişimi Araştırması (National Survey of Family Growth - NSFG) sitesi gibi internette bulunan birçok web sitesinden hesaplayabilirsiniz. Diyelim ki 20 yaşında çocuk sahibi bekâr bir annesiniz. Katolik değilsiniz ve boşanmaya inanıyorsunuz. O zaman tebrikler, sizin 10 yıl içinde boşanma riskiniz %91.[23]

Evlilikten uzaklaşan günümüz yaşam tarzını da göz önünde bulunduracak olursak evlenmeden birlikte yaşayan çiftleri de hesaba katmamız gerekir. Birlikte yaşamak için resmi kayıt zorunluluğu olmadığı için nüfus sayım verilerine bakmamız gerekiyor. Görülüyor ki evlilik, birlikte yaşamaktan biraz daha kalıcı bir durum. 1991'de evlenmiş her 5 çiften 4'ü 2001'de halen

evliyken, birlikte yaşayanların 5'te 3'ü hâlâ birlikteydi (birlikte yaşayanların neredeyse yarısı bu süreç içerisinde evlenmişti). Daha istikrarsız birlikte yaşama durumları yaşı genç olanlar, çocuk sahibi olmayanlar, sağlık sorunları olanlar, eğitim seviyesi düşük olanlar ve iş sahibi olmayanlar arasında görülüyor.[24]

Eş cinsiyetli çiftlerin hukuki ortaklıkları 2005'in sonlarından beri Britanya'da yasal ve 2012 yılının sonunda 60.000 eş cinsiyetli çift kayıtlarını yaptırmıştı ki bu 2004'te öngörülen rakamın yaklaşık 5 katıydı. 2012 yılında yaklaşık 7.000 hukuki ortaklık gerçekleşti. Birlikteliklerini yasallaştıran erkek çiftler (yaş ortalamaları 40) ve kadın çiftlerin (yaş ortalamaları 38) sayıları neredeyse eşitti. Bu yaş ortalamaları zıt cinsiyet evliliklerine göre çok yüksek ve eş cinsiyetli çiftlerin hukuki ortaklıklarının yasallaştığı sene birlikteliklerini yasallaştıran çiftlerin yaş ortalamaları çok daha yüksekti (erkekler için 54, kadınlar için 46). Zira uzun süredir birlikte olan çiftler sonunda birlikteliklerini yasallaştırma fırsatı bulmuşlardı.[25]

Fakat eş cinsiyetli ilişkiler de mükemmel değil. 2011'in sonuna kadar oluşan 52.000 birlikteliğin arasında 794 tanesi 2012'de feshedildi ki bu yılda %1,5 gibi bir değer ediyor. Ortalama bir hukuki ortaklığın o dönemde yaklaşık 2-3 yıl olduğunu göz önünde bulundurarak Şema 9'a baktığımızda bu başarısızlık oranının geleneksel evliliklerin başarısızlık oranına yakın olduğunu görüyoruz. Öte yandan evliliklerden farklı olarak iki tip hukuki ortaklık söz konusu ve kadınlar arasındaki ortaklığın başarısızlık oranının erkekler arasındaki oranın yaklaşık iki katı olduğu görülüyor. Benzer oranların 2014'te yasallaşan eş cinsiyet evliliği için de geçerli olacağını tahmin edebiliriz; fakat henüz kesin bir kanıya varmak için erken.

Ben istatistiği severim; fakat istatistiğin, bir ilişkinin oluşumuna ve dağılmasına sebep olan umutları, hayal kırıklıklarını, travmaları ve olası iyileşmeleri hesaba katma konusunda başarısız olduğu görünüyor; fakat her çiftleşme romantik bir bağlılığa işaret değil. ABD üniversite öğrencileri arasında yapılan araştırmalar, uzun süreli bir ilişkide olmayan öğrencilerin yarısının 'çıkarlı arkadaşlık' veya 'takılmak' olarak da bilinen, herhangi bağlayıcılığı olmayan fiziksel birliktelikler içinde olduklarını gösteriyor.[26] Bu ikili ilişkilerde ne mi oluyor? 125 öğrenciden

oluşan küçük bir araştırmada çiftlerin %36'sı seks yapmayı bırakıp arkadaş kaldı, %28'i takılmaya devam etti, %26'sı için ilişki tamamen sona erdi ve %10'u romantik bir ilişkiye başladı. Görülüyor ki böyle durumlarda ilişkinin tamamen bitmesi, ilişkinin romantik bir birlikteliğe dönüşmesinden daha olası.[27]

Yani bu tür cinsel ilişkiler daha ciddi romantik ilişkiler için bir ön hazırlık değil yalnızca seks, arkadaşlık ve umarız ki, eğlence için. Tinder ve benzeri uygulamaların yaygınlaşması ile seks partneri kavramı giderek daha da esnek bir hal alıyor. İstatistik, çağı yakalamakta zorluk çekiyor.

4
karşı cinsiyet ile aktiviteler

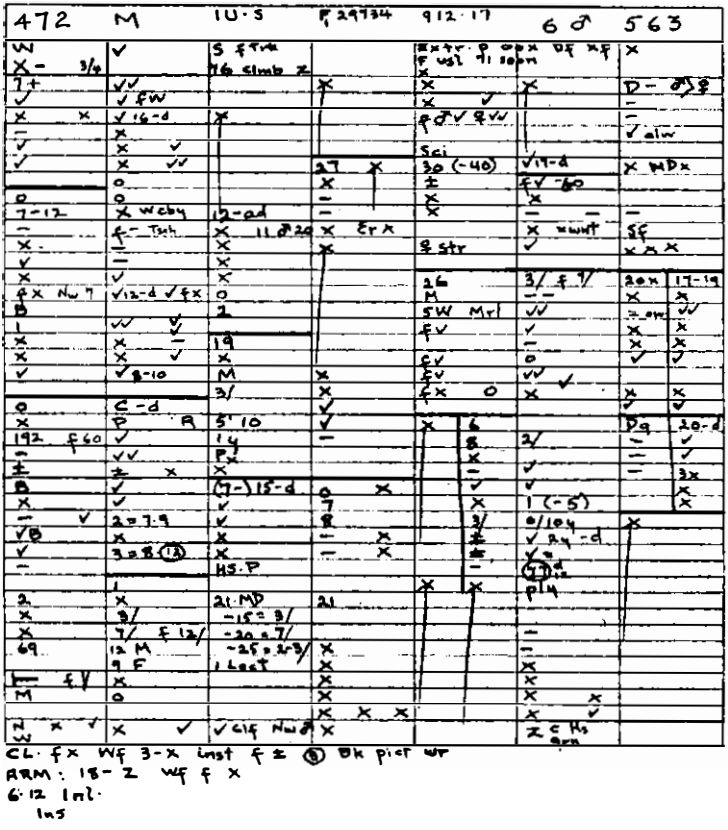
Ekim 1950'de bir sonbahar sabahı dünyanın en ünlü istatistikçileri, Dr. Alfred Kinsey ile görüşmek için Indiana Üniversitesi'nde bulunan Seks Araştırma Enstitüsü'nde (Institute for Sex Research) bekliyordu. Zamanı geçirmek için yolda söylemeye başladıkları Gilbert & Sullivan'ın *HMS Pinafore* şarkısına devam ettiler. Alfred Kinsey öfkeyle odaya girdi ve sessiz olmalarını istedi. Görüşme hiç de iyi bir şekilde başlamamıştı.

Görüşmeye gelen istatistikçiler; Fred Mosteller (daha sonra Harvard İstatistik Departmanı'nı kurdu), Bill Cochran (42 yaşında bir İskoçyalı ve tarımsal deneyler, araştırmalar ve Gilbert & Sullivan uzmanı) ve John Tukey* (bir dahi) idi. Kinsey yakın

* John Tukey bir dahi ve çok bilgili biriydi. Kinsey döneminde Tukey, John von Neumann ile birlikte hidrojen bombalarının geliştirilmesinde kullanılan ilk bilgisayarlar üstünde çalışıyordu. Bu çalışmaları sırasında 'bit' terimini icat etti ve Oak Ridge Tennessee'de bulunan uranyum zenginleştirme laboratuvarlarında folk dans etkinlikleri düzenledi. 1958 yılında yazılı mecrada yazılım (software) terimini ilk kullanan kişi oldu; kendisi aynı zamanda Fast Fourier Transform'u (FFT) geliştirdi, kutu-dal-yaprak grafiklerini icat etti ve sayısız akademik makale yayımladı. Tukey, öğrencisi Richard Feynman'ın bile yapamadığı, kafasında hesap yaparken konuşma yetisine sahipti. Gerçi Feynman kafasında sayı sayarken eş zamanlı olarak yazı da okuyabiliyordu.[1] Tukey klasik 'salamlı sandviç' problemini de çözdü. 'Salamlı sandviç' problemi; bir parça salam ve iki parça ekmek ile yapılan bir sandviçin her bir parçasının (salam veya ekmek) hangi şekilde olursa olsun tek ve düz bir bıçak

zamanda erkeklerin cinsel davranışları üzerine yaptığı araştırmaları ile uluslararası bir üne –bazıları dile düştü olarak da görebilir– kavuşmuştu. İstatistikçiler de bu verilerin nasıl elde edildiğini öğrenmek istiyorlardı. Bunu öğrenmek için istatistikçiler, bir tiyatro oyununun olağanüstü bir parçası olan Kinsey'in röportaj metoduyla, kendi seks geçmişlerinin çekilmesini sağladılar.

Şema 10: Tamamlanmış bir Kinsey formu[3]

Eğer şifreyi nasıl çözeceğinizi biliyorsanız sorulan 500 sorunun tüm cevaplarını tek bir formda görmeniz mümkün. Kaynak: Kinsey Enstitüsü.

kesitiyle iki eşit parçaya bölünmesinin mümkün olup olmadığını sorgulayan bir problemdir. Tukey bunun yalnızca mümkün olduğunu değil, n-boyutlu sandviçler (eğer böyle bir şey hayal edebiliyorsanız) için de yapılabileceğini kanıtladı. Yıllar önce Tukey ile bir akşam yemeği davetinde tanışma fırsatım oldu. Büyük, 'kahvaltıda turta yiyen';[2] ama genç bir araştırmacıya nezaket gösteren biriydi.

Dönemin nezaket kurallarına uygun olarak, önce birer sigara ikram edildi ve ardından seks hayatlarının tüm detayı ile ilgili soru yağmuruna tutuldular. Tüm yanıtları 'gelişigüzel şekilde doldurulan bir form' üzerine kaydediliyordu. Şema 10, aynı anda 500'e kadar sorunun cevabının görülebileceği bir cevap formu örneğini gösteriyor. Sorulan sorular kâğıtta yer almıyor ve kullanılan işaretlerin anlamı sorudan soruya değişebiliyor. Örneğin 'lx(31)cx w Pr → ✓ upset' kişinin 31 yaşındayken bir hayat kadını ile evlilik dışı bir ilişki yaşadığını ve bu durumun onu üzdüğü anlamına geliyor.[4]

***15.970**: 1953 senesinde Alfred Kinsey ve çalışma arkadaşlarının topladığı seks öyküsü sayısı*

Aksi söylenmedikçe herkesin her tür cinsel davranışı sergilediği varsayılıyordu. Yani sorular "Bir kadına seks veya bir başka cinsel aktivite için ilk defa para ödediğinizde kaç yaşındaydınız?" şeklindeydi. John Tukey, folk dansı öğrettiği sırada tanıştığı eşi Elizabeth ile olan evliliğinin daha üçüncü ayındaydı. Onun "Evliliğiniz sırasında eşiniz dışında bir başka kadın ile ilk seks deneyimini kaç yaşında yaşadınız?" sorusuna tepkisini tahmin edemiyoruz.

Röportaj soruları hiçbir zaman araştırma ile uygunluğu düşünülerek ayıklanmadığından erkek katılımcılara "Yumurtalıklarınızdan hangisi diğerinden daha sarkık?"* ve "Cinsel organınız pantolonun hangi tarafına doğru sarkıyor?" gibi sorular rutin olarak soruluyormuş ki Kinsey'in ekibinden Gebhard ve Johnson'un da 1979'da itiraf ettiği üzere 'bu konular ürolog veya terzilerin daha yetkin olduğu şeyler.'

1950 Ekim'ine kadar Kinsey ve ekibi 15.534 kişinin seks öyküsünü toplamıştı ve Kinsey arşivlerinin arasında bizim üç istatistikçinin özel seks öyküleri de bulunduğundan artık bu sayı 15.537 idi. Yanıtları röportajı yapan araştırmacı tarafından bizzat delikli kartlara aktarılıyordu ve Kinsey kodlama şemasının hiçbir şekilde not edilmesine izin vermedi. Kinsey'in ölümünden sonra

* Meraklıları için; beyaz ve üniversite eğitimi almış 3.305 erkekten %21'i 'sol', %67'si 'sağ' ve %12'si 'birbirine eşit' cevabını vermiş.[5] Acaba sorunun cevabını kontrol etmeye ihtiyaç duymadan biliyorlar mıydı?

koda ve tabii kayıtlı tüm verilere erişim yönteminin, yalnızca birkaç kişinin kafasında yer aldığı anlaşıldı ki bu insanlar 'tek bir araba kazasında birden hayatlarını yitirebilirlerdi.'[6] Nihayet kodun yazılı bir biçimde saklanmasına karar verildi ve şimdi artık internetten kolaylıkla bulunabiliyor.[7]

Modern araştırmalar onun röportaj metodunu reddedebilir; ama Alfred Kinsey istatistiksel seksolojinin kurucusu sayılabilir. Onun konu ile ilgili tutumu ünlü bir sözüyle özetlenebilir: "Biz gerçeklerin kaydedicisi ve raporcusuyuz; tasvir ettiğimiz davranışların yargılayıcısı değil."

Alfred Kinsey

Kinsey, aşırı tutucu bir aileden geliyordu ve gençken mastürbasyon yaptığında cezalandırılacağına dair büyük bir korkusu vardı. Obsesif bir koleksiyoncu olan Kinsey, süsen, klasik müzik plakları ve mazı arıları gibi birçok şeyin koleksiyonunu yapardı. Mazı arılarının özelliklerini şifreli bir şekilde kaydederdi. Indiana Üniversitesi'nde Zooloji Profesörü olduğunda uzun süre ilgisini çekmiş olan seksin biyolojisi onu 'Evlilik Dersi' –temelde bir seks dersi– vermeye itti. O zamanlar ABD' de bu ders oldukça yaygınlaştı. O zamandan beri veya günümüzde Britanya'da böyle bir ders verilmesi düşünülemez. Öğrencilerinin kişisel seks sorularını yanıtlarken, mazı arıları için kullandığı formatı kullanarak bir anket hazırlamaya karar verdi. 1941 senesinde adıyla amacını net bir şekilde ortaya koyan, *Seks ile ilgili Problemlerin Araştırılması Komitesi* (Committee for Research in Problems of Sex - CRPS) aracılığı ile Rockefeller Kurumu'ndan biraz finansal destek alabildi.

Her tür davranışı araştırmak konusuna kafayı takmıştı. Ekstrem durumları önemsiyor, hiçbir cinsel davranışın anormal veya sapıkça olduğunu düşünmüyordu: özellikle eşcinsel seksi yalnızca bir 'davranış' olarak görüyor, bir insan 'türü' davranışı olarak sınıflandırmıyordu. Rastgele örneklemenin çok mümkün olmayacağını düşündüğünden ilgi çekici insan grupları aradı. Örneğin; Philadelphia'da bulunan Selamet Ordusu Bekâr Anneler Evi'ni (Salvation Army Home for Unmarried Mothers) ziyaret edip 'bir miktar baskı' uygulayarak %100'ünün ankete katılmasını sağladı. Kinsey bir yazısında "Biz onlarla akşam

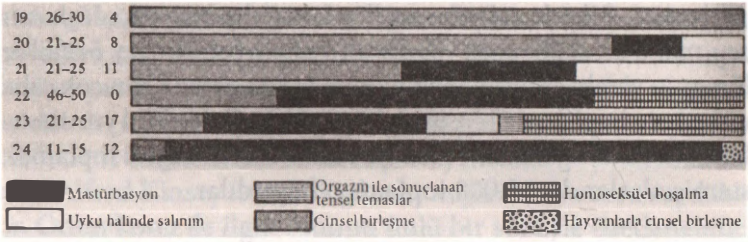
yemeğine çıkıyoruz. Konserlere, gece kulüplerine ve tiyatroya gidiyoruz... Bilardo salonlarına, barlara gidip bize arkadaşlarını tanıtmalarını sağlıyoruz" ifadesini kullanıyor. Kinsey özellikle dönemin yeraltı eşcinsel topluluğuna bizzat sızmak için çok çaba harcadı ve hapislerde birçok öykü topladı. O ve ekibi yorulmadan tüm ülkeyi gezdiler ve her ne kadar 100.000 öykü toplamak istemiş olsalar da, 18.000 toplamayı başardılar.

Şema 11: Alfred Kinsey

Kaynak: Kinsey Enstitüsü.

Şema 12: Erkek insanlarda cinsel davranış çizelgesi

1948'de Kinsey tarafından yapılan, farklı eğitim seviyesi ve yaşlardaki altı erkeğin 'dışavurum'larını gösteren bir şema. Örneğin; 24 no'lu birey 12 yıl eğitim almış ve 11-15 yaş arasındaymış. Çoğu cinsel dışavurumları mastürbasyondan ibaret; ama az da olsa cinsel birleşme ve hayvanlarla cinsel birleşmenin de olduğu görülüyor. Kaynak: Kinsey Enstitüsü.

5.300 röportaja dayalı olan, *Erkek* kitabı,[8] 1948'de, 5.940 röportaja dayanan *Kadın* kitabı[9] ise 1953'te yayımlandı. Her biri 800 sayfayı aşan kitaplar her ne kadar biraz laf kalabalığı da olsa, güzel çizimleri ve çok sayıda tablosu ile olağanüstü belgeler. Her bir tablo, eski bir kart okuyucusunda bir günde ancak üretilebilirdi.

Kinsey'in kitabında yer alan bulgulara kitabımın farklı bölümlerinde değiniyorum; fakat Kinsey'i üne kavuşturan birkaç başlığı aşağıda görebilirsiniz:

- Amerikalı kadınların %50'si ve erkeklerin %90'ı evlilik öncesi seks yapmıştır.
- Kadınların %26'sı ve erkeklerin %50'si evlilik dışı seks yapmıştır.
- Kadınların %13'ünün ve erkeklerin %37'sinin eşcinsel deneyimleri vardır.

Ayrıca her 12 erkekten 1'inin hayvanlarla seks deneyiminin olduğunu ve bu oranın çiftlikte yetişenler için iki katına çıktığını belirtti. 1. Bölüm'de belirttiğim üzere, bu sayıları cömert davranarak 2* olarak değerlendirebilirim.

Her iki kitap temel analiz birimi olarak 'boşalma'yı (orgazm) kullanıyor. Şema 12, altı genç erkeğin farklı aktivite oranına göre boşalma sayılarını gösteriyor. Şema bize, 1940'lar Ame-

rika'sının geniş cinsel aktivite çeşitliliğini gözler önüne seriyor. Modern Britanya'da da çeşitleri farklı olsa da geniş çeşitlilik görmek mümkün.

Vajinal Seks

***%64**: 45-54 yaş arası Britanyalı kadınlar arasında son dört hafta içinde vajinal seks yaptığını belirtenlerin oranı (Natsal-3, 3*)*

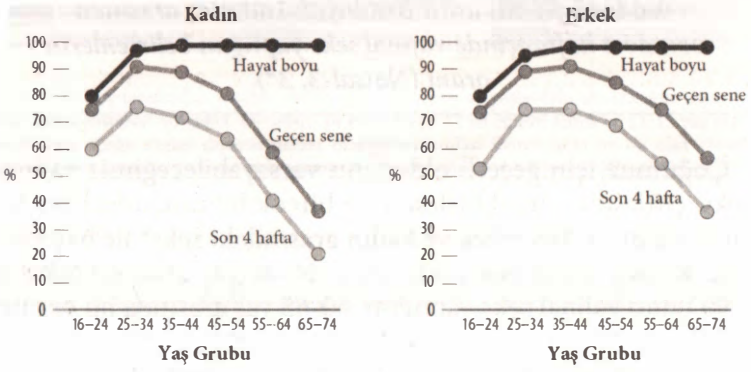
Çoğumuz için geçerli olduğunu varsayabileceğimiz vajinal seks, çiftleşme, cinsel birleşme ve birçok bilimsel olmayan terimlerle de anılan erkek ve kadın arasındaki seks* ile başlayalım. Kinsey incelediği insanlarda, 16-40 yaş arası erkeklerin %99'unun vajinal seks yaptığını, 60-65 yaş arasında bu oranın %83'e, 66-70 yaş arası için ise %70'e düştüğünü görmüş. Kadınlarda biraz daha düşük oranlar gözlemlenmiş. Kinsey'in döneminde neredeyse herkes eninde sonunda evleniyordu; fakat evli olmayan erkeklerin yarısı ve evli olmayan kadınların %35'inin seks yaptığını tahmin ediyordu.

60 yıl ileriye, 2010 Britanya'sına geçelim. Şema 13'te, Natsal-3 araştırmasında son dört hafta içinde, son bir sene içinde veya hayat boyu vajinal seks yapmış olanların verileri gösteriliyor.[10] Oranlar Kinsey'in sayılarından daha düşük; ama belki biraz daha inandırıcı. Eğer 'son yıl' eğrisine odaklanırsak, tüm hayat deneyimlerinin birkaç yetersiz veriye nasıl indirgendiğini görebiliyoruz. 20 yaş dolaylarındaki kadınların çoğunluğunun bekâr ve cinsel olarak aktif oldukları, hayatlarının ilerleyen evrelerinde çoğunlukla birlikte yaşama veya evlilikle sonuçlanan stabil ilişkilere geçiş yaptıkları görünüyor. 30 yaş dolaylarında heteroseksüel seks yapanların oranı %92 ile zirve noktasına ulaşıyor ve bu değer yaklaşık 10 yıl boyunca sürekliliğini koruyor. Sonrasında ise ilişkiler dağılmaya başlıyor, daha fazla kadın bekâr kalıyor ve yaşın ilerlemesiyle doğru orantılı olarak cinsel aktiflik de düşüşe geçiyor. Hastalık, dulluk etkenleri de daha sonrasında bu düşüşe katkı yapıyor. 65-74 yaş arasındaki kadınların yalnızca

* *The Norm Chronicles*'tan bu şakayı anımsamış olanlardan özür diliyorum.

üçte biri (%37) son bir sene içinde seks yaptıklarını, beşte biri (%21) ise son dört hafta içinde seks yaptıklarını bildirmiş. Bu tahmin ettiğinizden daha çok veya daha az olabilir.

Şema 13: Son dört hafta, bir yıl ve hayat boyu yapıldığı bildirilen vajinal seks oranları

Kaynak: Natsal-3. Örneğin, 35-44 yaş arası kadınların %99'u seks deneyimi olduğunu belirtiyor, %89'u son bir sene içinde ve %75'i ise son dört hafta içinde seks yaptığını bildiriyor.

Bu desen erkeklerde bu denli belirgin değil: Zirve noktası biraz daha geç, 35-44 yaş arasında olduğu görülüyor ve düşüş eğimi de o kadar dik değil. Erkeklerin, ayrılık ve dulluk sonrası seks partneri bulmaya daha yatkın olduğu görülüyor. Tabii bu eğrilerde aynı bireylerin davranışlarını incelemiyoruz: Günümüzde 30'larında olan biri 70'lerine geldiğinde farklı davranışlar sergileyebilir. Bekleyip görmemiz gerekiyor.

Britanya araştırmaları yalnızca 74 yaşına kadar katılımcı kabul ediyordu; fakat 2005'te ABD'de yapılan Ulusal Sosyal Hayat, Sağlık ve Yaşlanma Projesi (National Social Life, Health and Aging Project - NSHAP)*[11] 75-85 yaş grubunu da araştırmaya dahil etti. Orgazm ve cinsel birleşmeyi kapsamayabilen

* ABD Ulusal Sosyal Yaşam, Sağlık ve Yaşlanma Projesi, 2005 yılında 57 ila 85 yaş arasındaki bireylerin olasılık örneğine yaklaşırken 1.550 kadın ve 1.455 erkekle görüşerek, % 75 gibi etkileyici bir yanıt oranına ulaştı. Anketin adında, fon yardımı sorunlarına neden olabilecek "seks" sözcüğünün kullanılmadığına dikkatinizi çekerim.

genel bir 'cinsel aktivite' kavramı ile yapılan değerlendirmede, bu yaş grubunda olan kadınların %17'si ve erkeklerin %39'u son bir sene içerisinde cinsel aktivite içinde bulunduklarını bildirmiştir.

Bildirilen cinsel aktivitelerin dörtte üçünün genellikle vajinal seksi de kapsadığı görülmektedir. ABD araştırmasının daha genç insanlar için bildirdiği veriler Natsal datalarına yakındır. Bu doğrultuda 74 yaş üstü Britanyalıların ABD araştırmasında çıkan sonuçlara yakın davranış sergilediklerini düşünebiliriz.

Seks Pozisyonları

Kinsey –tabii– seks pozisyonlarına da ilgiliydi. Standart pozisyon olarak kabul edilen misyoner pozisyonunun diğer memelilerde çok ender görülen bir pozisyon olduğunu ve daha çok kültürel bir etken ile ortaya çıkmış olabileceğini belirtti. Bu pozisyon hiçbir ilkel medeniyetin çizim ve tasvirlerinde görünmüyor ve Batılı ülkelerden gelen gezginlerin yerli halk tarafından bu pozisyon nedeniyle çokça eğlence konusu (misyoner kelimesi işte buradan geliyor) olduğu biliniyordu. Yazılarında Kinsey, Antik Yunan ve Roma eserlerinde en sık karşılaşılan pozisyonun 'kadının üstte' olduğu 'cowgirl' pozisyonu olduğunu ve 1940'larda evlilik öncesi seks konusunda fazla deneysel girişim olmasa da üniversite eğitimi görmüş Amerikalı erkeklerin üçte birinin bu pozisyonu kullandıklarını belirtiyor.[12] Evlilik içi seks daha da çeşitli aktiviteler barındırıyor. Erkek ve kadınların %27'si bazen veya sıklıkla 'yan yana' pozisyonu ve %12'si de doggy veya Kinsey'in kullandığı terimle 'dorso-ventral' pozisyonunu uyguluyor.[13]

***%26**: Cosmopolitan'ın 1980 yılında yaptığı anketi cevaplayan kadınlar arasında 'kadın üstte' pozisyonunun favori pozisyonu olduğunu belirten kadınların yüzdesi*

Belki de şaşırtıcı değildir; ama seks pozisyonlarının popülerlik sıralaması ciddi bilimsel araştırmalar için öncelikli bir konu olmamıştır. Bu nedenle bu alan, güvenilirliği daha düşük çalışmaların konusu haline geldi. 1980 yılında Cosmopolitan

dergisinin yayımladığı rapor, dergiyle birlikte verilen kadınların seks, orgazm ve mastürbasyon gibi cinsel aktiviteleri ile ilgili soruların sorulduğu ve 106.000 kişi tarafından cevaplanan bir ankete dayanıyordu. Raporları, cevap gönderenlerin %61'inin misyoner pozisyonunu, %26'sının 'kadın üstte' pozisyonu ve %8'inin doggy* pozisyonu tercih ettiklerini gösteriyor. 1990'da ABD üniversite öğrencileri[14] arasında yapılan ankette benzer sonuçlar elde edildi. Öğrencilerin cevapları aşağıdaki gibiydi.

	Kadın	Erkek
• Erkek üstte	%48	%25
• Kadın üstte	%33	%45
• Doggy	%15	%25

Bu sayılar en iyi ihtimalle 2* sınıfında değerlendirilebilir; fakat cinsiyetler arası tercihleri gayet net gösteriyor. Erkeklerin çoğunluğu üstte olmak istemese de kadınların çoğunluğu onu, orada istiyor. Dileyelim ki çiftler mutlu bir orta yol bulabilsinler.

Oral Seks

***%3**: Ejakülasyon (boşalma) sıvısında bulunan ortalama çinko miktarının günlük önerilen çinko alım miktarına oranı*

Oral seks, Bill Clinton ve Monica Lewinsky ile manşetlere gelmiş olabilir; ama bu fikri onlar icat etmedi. Skandaldan 30 yıl önce Kinsey insanlara *fellatio* (erkeklere uygulanan oral seks) veya *cunnilingus* (kadınlara uygulanan oral seks),** deneyimlerinin olup olmadığını sordu. Eminim röportajlar sırasında bunlara alternatif terimler kullanılmıştır.

---

* *Cosmo*'nun örneklem sayısı Hite'ınkinden çok daha fazla; fakat katılımcılar yalnızca 79 soruluk anketi dergiden kesip yanıtlayarak geri göndermeyi tercih etmiş Cosmo okurlarını temsil ediyor. 106.000 kişilik örneklem sayısına rağmen hâlâ 1*'puanlık bir araştırma.

** 'Fellatio', 'patio' gibi değil, '*ratio*' gibi okunur; 'cunnilingus', *Charles Mingus* gibi okunur.

Kinsey'in araştırdığı üniversiteli erkeklerin %35'i kendilerine evlilik öncesi oral seks yapıldığını; fakat yalnızca %16'sı partnerine oral seks yaptığını belirtiyor. Kinsey bu farkın hayat kadınlarından kaynaklanmış olabileceğini düşünüyordu; zira evli çiftlerde oranlar daha dengeliydi ve %43'üne oral seks yapılmış, %45'i de partnerine oral seks yapmıştı. Kadınların belirttiği oranlar biraz daha yüksekti ve %52'si partnerine oral seks yapmış, %58'ine de oral seks yapılmıştı. Kinsey'in verilerindeki kısıtlamalar göz önüne alındığında bile 1940'lardaki ABD evlilikleri için bu istatistikler bir hayli şaşırtıcıydı. Hele oral seksin yasal olmadığı düşünüldüğünde...

Kinsey'in, oral seksi eğitimli insanlar tarafından yeniden keşfedilmiş, tamamıyla doğal bir aktivite olarak görmüş olmasına şaşmamalı. Yazılarında şunu söylüyor: "Biyolojik olarak doğal ve temel bir davranışa dönüşü ilk gerçekleştirenler, entelektüellikleriyle yine yüksek sınıf [eğitimli] oldu."[15] Halbuki kanıtlar aksini iddia ediyor gibi.

Öncelikle, cinsel organ-ağız teması bonobo maymunları ve meyve yarasalarında görülmesine rağmen, hayvanlar aleminde pek rastlanan bir durum değil. Antik Yunan ve Roma cinsel yaşamında büyük bir rolü olduğu da söylenemez. Birkaç vazoda resmedilmiş olsa da cinsel bir keyiften ziyade aşağılayıcı bir davranış olarak görülüyordu.[16] Popüler erotik sanat tarihinde Britanya'da 'Fransız' yöntemi olarak bilinen oral seks, 1700'lü yıllara kadar tasvir edilmiyor ve 1920'lere[17] kadar da çok seyrek resmedilmiş. Bu, kimsenin oral seks yapmadığı anlamına gelmiyor; fakat özellikle erotik bir davranış olarak görülmemiş ve çok da yaygın değilmiş. Dönemin fiziksel hijyen standartları düşünüldünde oral seksin çok çekici olmaması mantıklı geliyor.

Kinsey'in dönemine geldiğimizde işler değişmişti. 'Cinsel Organ Öpücüğü'ne Theodoor Van de Velde'nin 1928 yılında yayımlanan popüler evlilik kılavuzunda[18] kadınların korkularını yenmesi için yer verilmişti. Mutlak güzellik ve temel çirkinlik arasındaki tehlikeli bölgeye yakın olsa da kocalarına yapabilecekleri deneysel bir davranış olarak öneriliyordu. Her ne kadar Van de Veld'in kılavuzu çok satanlar arasında yerini almış olsa da uzun süren tabuyu tamamıyla ortadan kaldırmak için yeterli değildi.

Simon Szreter ve Kate Fisher çığır açan bir araştırmalarında, yaşlı insanlara genç oldukları 1920-30'lu yıllardaki seks hayatları ile ilgili sorular sordu.*[19] 80 kişiden yalnızca 3'ü oral seks konusunda olumlu görüş bildirdi. Orta sınıftan olanlar konu ile ilgili daha açık fikirliyken, işçi sınıfından gelenler ya konseptten habersizdi ya da oral seks düşüncesi onları iğrendirdi.

> Gill: Hâlâ insanların oral seks ile ne yapmaya çalıştıklarını anlamıyorum. Kulağa iğrenç geliyor, gerçekten de öyle. Biz asla böyle şeyler yapmadık.
>
> Gerald: Oh evet, iğrenç... Ayrıca çok da tehlikeli... akıl almaz. Doğal olmayan davranışlar olarak anılırlar. Ki, eh, haklı bir sınıflandırma – gerçekten öyle.

Katılımcılar hijyen ve temizliğin önemini sürekli vurguladılar.

> Norman: Oral seks, bu konuda şu anda hiçbir şey bilmiyorum yani biriyle oral seks yapmadan önce ufaklığı önce iyice keselerdim herhalde.

Szreter ve Fisher'ın tezi, o dönemde kimsenin başkalarının ne yaptığı konusunda bir fikir sahibi olmadığı, 1920'de doğmuş olan ve kendisine oral seks yapılmasından çok hoşlanan 'Catherine' gibi insanların, başkalarının çok daha çılgın seks hayatları olduğunu düşündüğü yönünde. 'Catherine', durumunun ne kadar nadir olduğunu bilmiyordu.

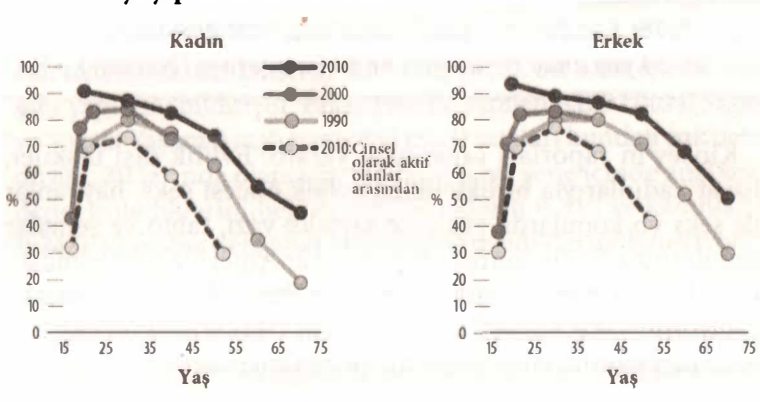
Peki Britanyalılar oral seksi hâlâ iğrenç buluyorlar mı? Öyle görünmüyor. Şema 14, Natsal anketlerinde son bir sene içinde oral seks yapan veya yapılan kişilerin oranlarını gösteriyor. Natsal oral seksi, 'partnerin cinsel organına ağız ile temas' olarak tanımlıyor. Veriler açık bir şekilde yaşa bağlılık gösteriyor. 25-34 yaş grubunun %80'i son bir yıl içinde oral seks yaptığını belirtirken, 60'larında olan insanlar bu değerin yarısını bildiriyor. Oral seks oranı hem erkekler hem de kadınlar için 1990-2000 yılları arasında yükseliş gösterirken 2000-2010 arasında küçük

* Szreter ve Fisher, prestijli bir bölge (Hertfordshire) ve bir işçi kasabasından (Blackburn) 1901 ve 1931 arasında doğmuş toplam 89 orta ve işçi sınıfından katılımcı topladı. Çoğu ile yatılı olmayan bakım evleri aracılığı ile iletişime geçildi. Açık röportajlar 2000'li yıllarda yapıldı ve katılımcıların yaşı çoğunlukla 80 dolaylarında olmak üzere 70 ile 97 arasındaydı.

bir düşüş görülüyor; fakat genel anlamda büyük bir değişim söz konusu: 1990'da 50 yaş dolaylarındaki kadınların yalnızca %30'u oral seks yaptıklarını bildirirken bu oran 2010'da iki katın üzerine çıktı. Bu grup 70'lerde büyümüş yeni nesil kadınlardan oluşuyordu. Kinsey'in ABD'deki araştırmasında da belirtildiği gibi, Natsal'da da oral seksin yüksek eğitim görmüş insanlarda daha popüler olduğu ve eğitim seviyesi daha düşük topluluklarda daha az popüler olduğu gözlemlendi.

Peki, oral seks oranlarının yaş ilerledikçe düşmesi yalnızca cinsel olarak aktif olan kişilerin azalmasından mı kaynaklanıyor? Bu soruyu cevaplamak için cinsel olarak aktif olanlar arasındaki oral seks oranlarına göz atmamız gerekiyor. Noktalı çizgi ile gösterilen eğri durumu açıkça ortaya koyuyor: Yaş ilerledikçe oral seksin popülerliğinin düştüğü görülüyor ve 50 yaş dolaylarında, oral seksi repertuarlarına dahil edenlerin sayısının yarıya düştüğünü görüyoruz. Ayrıca bazı gençler teknik olarak 'bakir' kalmak için yalnızca oral seks yapıyor olabilir. Bu konuya 7. Bölüm'de tekrar değineceğiz.

Şema 14: Natsal katılımcıları arasında son bir yıl içinde oral seks yapan veya yapılan insanların oranı

Noktalı çizgi, son bir sene içinde cinsel olarak aktif olanların oranlarını gösteriyor.

Michael Douglas'ın ağız kanseri[20] nedeninin oral seks olduğunu açıklamasıyla, oral seks basında kötü bir üne kavuştu. Her ne kadar oral seks hastalığın riskini arttırabilse de Douglas'ın

yürüttüğü mantık pek sağlam değildi. Oral seks, İnsan Papilloma Virüsü'nün (Human Papilloma Virus - HPV) bulaşmasına neden olabilir ve birçok ağız kanser türü HPV ile ilişkilendirilebilir.* Oral seks; herpes, chlamydia, frengi ve belsoğukluğu gibi hastalıkların da bulaşmasına neden olabilir; fakat bu davranış hastalığın riskini arttırsa da bireysel vakalarda hastalığın nedenini tam olarak tespit etmek imkânsızdır. Bir hastalığın başka bir yoldan bulaşıp bulaşmadığından tam olarak emin olamayız. Kanser riskini arttıran alışkanlıklar olan alkol, tütün ve uyuşturucuyu yıllardır kullandığını göz önünde bulundurursak Michael Douglas'ın iddiası biraz abartıya kaçıyor.

Son olarak, internet sitelerinde sıkça görülen popüler bir seks istatistiğinde, boşalma sırasında açığa çıkan ortalama 3 mls ejakülasyon sıvısının 5-25 kcal arasında olduğu telaffuz edilmekte; fakat detaylı kimyasal analizinde spermin kimyasal yapısında[21] yalnızca 0,7 kalori[22] değerinde enerji barındırdığı görülmektedir, yani yutulduğunda kilo yapmaz ve ABD'de önerilen günlük çinko tüketiminin %3'ü kadar çinko barındırır.

Anal Seks

%16: Son bir sene içinde anal seks yaptığını bildiren 25-34 yaş arası Britanyalı kadınların oranı (Natsal-3 3)*

Kinsey'in raporları sansasyon yarattı. Evlilik dışı ilişkiler, hayat kadınlarıyla birliktelikler, evlilik öncesi seks, hayvanlar ile seks vb konularda yüzlerce sayfalık yazı, tablo ve şemalar sunulmuştu. Savaş sonrası muhafazakâr Amerika şoke olmuştu ya da kitabın binlerce baskısı satın alınırken şoke olma numarası yapıyordu; fakat Kinsey'in 'dışa vurum' çıktılarında bir eksiklik göze çarpıyordu. Anal sekse hiç değinilmemişti.

Kinsey bu soruyu sormaktan kendini nasıl alıkoymuş olabilirdi? Herhalde alıkoyamamıştı. Sorduğu sorular arasında 'Evliliğiniz boyunca ne sıklıkta anal birleşme –penisin vajina

* Genital siğillerin oluşmasında HPV rol oynar; ancak birçok HPV türü vardır ve yüksek riskli olanlar kansere, özellikle servikal kansere neden olabilir. HPV, cinsiyete göre kolayca yayıldığından, İngiltere'deki genç kızlar ve ABD ve Avustralya'daki erkek çocuklar aşılanır.

yerine anüse girmesi– yaşadınız?' Cümle yapısına dikkat edin. "Yaptınız mı?" değil, "Ne sıklıkta..." olarak soruyor; fakat raporlarında bu davranışı doğru bir biçimde yorumlayacak kadar verisi olmadığını bildiriyor.

Eşcinsel erkekler arasında anal seks, her ne kadar olumsuz çağrışımlarla anılsa da, normal bir cinsel gelenek olarak görülmüştür; fakat heteroseksüel anal seks Yunan, Roma eserleri ve bin yıl öncesinin Peru seramiklerinde[23] resmediliyor olmasına rağmen, nadir görünen bir sapkınlık olarak görülüyordu. İnsanlar anal seks hakkında soru sormaya başlayınca düşünüldüğünden daha yaygın olduğu görüldü.

Kinsey, 1979 yılında yayımladığı verilerinde, araştırmasına katılan üniversite okumuş beyaz erkeklerin %9'unun evlilik öncesinde anal seks yaptığı ve şaşırtıcı bir şekilde (açıkçası erkeklerin oranı dikkate alındığında pek olası görünmeyen) beyaz, üniversite okumuş kadınların %26'sının evlilik öncesi anal seks yaptıklarını belirtti. Üniversite eğitimli ve evli çiftlerin de %12'sinin evlilikleri içinde anal seks denediklerini belirtiyor.[24] Hite, araştırmasına katılan kadınların %10'unun anal seksten zevk aldığını,[25] *Cosmopolitan*'ın anketi ise %13-15 arası kadınların 'düzenli' anal seks yaptıklarını belirtiyor.[26] Bu sayılar 1972'de yapılan *Playboy* anketi tarafından gölgede bırakılıyor.*[27] *Playboy*, evli heteroseksüel çiftlerin %25'inin geçen bir sene içinde anal seks yaptığını bildiriyor. Fakat 1992'de yapılan ABD Ulusal Sağlık ve Sosyal Yaşam Araştırması (NHSLS) sayıları bundan çok daha düşük. 30'larında olanların %10'u son bir sene içinde anal seks deneyimlediklerini belirtirken, erkeklerin %31'i ve kadınların %24'ü en az bir defa anal seks deneyimlediklerini belirtiyor.**

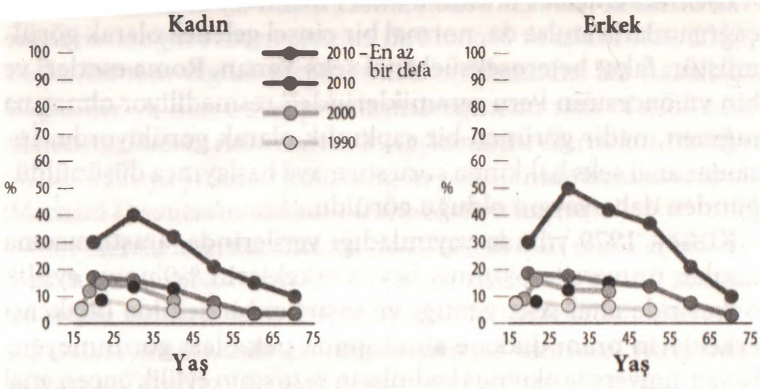
---

* *Playboy* anketi 2.026 yetişkinin katılımı ile bir pazar araştırma firması tarafından düzenlendi. Firma örneklemin geneli temsil ettiğini iddia etse de katılımcılara belli bir miktar baskı uygulandı. 'Rastgele' bir gruptan cinsel davranışlarla ilgili bir konuşmaya katılmaları istendi ve %20'si katılmayı kabul etti. Grup toplandığında uzun bir anket doldurmaları istendi. "Konuşmadan etkilendikleri ve grubu terk etmek istemedikleri için neredeyse %100'ü anketin tamamını doldurdu" deniyor yani bu veriye 2* bile fazla.

** NHSLS 1992'de yapıldı. Çoğunlukla 30-40'larında olan kadınlarla 90 dakikalık bireysel röportajlarla toplanan verilerle, olası 4.369 haneden 3.432'sinin katılımı ile %79 gibi şaşırtıcı bir oranla gerçekleşti. Araştırmanın sonucunda yayımlanan *Amerikada Seks*[28] kitabı kendisinin 'Amerika'daki tek kapsamlı ve sistemli cinsel davranış ve inançları araştırması' olduğunu iddia etti. Ayrıca Hite

Yani 1990'lara gelindiğinde zıtlaşan veriler ortaya çıkıyor ve daha az güvenilir olan verilerin sayıları çok daha yüksek.

Şema 15: Natsal katılımcıları arasında son bir yıl içinde anal seks yapan insanların oranı

Şema'da 2010 itibariyle en az bir defa anal seks yapanların sayıları da gösteriliyor. Siyah noktalar 1970 dolaylarında doğmuş, 1990'da 20'lerinde, 2000'de 30'larında ve 2010'da 40'larında olan insanları temsil ediyor. Kaynak: Natsal-3.

Britanya verilerine bakalım. Şema 15'te, Natsal katılımcılarından son bir sene içinde ve en az bir defa heteroseksüel anal seks yapmış olan insanların sayıları gösteriliyor. Natsal'ın anal seks tanımı 'bir erkeğin penisinin partnerinin anüsüne girmesi'[29] olarak belirlenmiş. Şema, zaman içinde bireyler yaşlandıkça ve nesilden nesile davranışların nasıl değişebileceğini gösteriyor. 30 yaşındaki bir erkeği ele alalım. 1990'da 30 olması için 1960'ta doğmuş olması gerekir ve bu yaş grubundaki erkeklerin %6'sı son bir sene içinde bir kadın ile anal seks yaptığını bildiriyor. Bu sayı ABD'nin NHSLS araştırmasının bildirdiği sayının biraz altında. 2000'de 30 olmuş olmak için 1970'te doğmuş olmak gerekir ve bu

ve *Cosmopolitan*'ın 'araştırmalarının bir hayli hatalı ve güvenilmez oldukları için kullanılamaz' olduğunu belirtti. Kitabın yazarları cinsel davranışların sosyal çevre tarafından şekillendiğinin ve doğuştan gelen bir biyolojik fonksiyon olmadığının güçlü savunucularıydı. Tıpkı iki yıl önceki Natsal araştırması gibi neredeyse hayata geçememe tehlikesi yaşadı. 1991 Eylül'de Senatör Jesse Helms hükümet desteğini engelleyen bir yasayı hayata geçirdi; fakat ekip hayır kuruluşlarının desteği ile araştırmasına fon bulabildi. Ben bu araştırmanın sonuçlarına 2* veya 3* veririm.

grubun %12'si son bir sene içinde anal seks yaptıklarını bildiriyor. 2010'da 30 olanlar ise 1980'de doğmuş olmalı ve %18'i son bir sene içinde anal seks yaptıklarını belirtiyor. 30'larındaki kadınlar için benzer sayılar görmek mümkün. Her ne kadar nesiller arası büyük sıçramalar görünse de hâlâ azınlıkların tercihi olduğu görülüyor. Natsal ekibi anal seksin, oral sekse ters olarak eğitimli yüksek sosyal sınıflarda daha az tercih edildiğini gösteriyor.

En koyu çizgiler en az bir defa anal seks denemiş insanları gösteriyor (sadece bir kez olsa bile). 25-34 yaş aralığındaki erkeklerin %50'si ve kadınların %40'ı en az bir defa anal seks yaptıklarını belirtiyor. Bu insanlar 1976-1985 arasında doğan insanlar. Bu ABD'nin 2006-10 için belirttiği oranlar olan, 30-34 yaş arası erkeklerin %48'i, kadınların %37'si ile neredeyse birebir aynı.[30]

Şema 15 gösteriyor ki anal seksi deneyenlerin oranı son bir sene içinde anal seks yapanların oranının iki katından fazla. Bu, birçok insanın anal seksi denediğini; ama düzenli seks rutinlerine dahil etmediklerini gösteriyor.* Eğer iki şemadaki en koyu çizgiyi kıyaslarsak, anal seks denediğini belirten erkeklerin kadınlardan daha fazla olduğu görülüyor. Bu imkânsız görünüyor; fakat eğer kadınların daha fazla partneri olduysa istatistiksel olarak mümkün olan bir senaryo. Ayrıca sosyal yargılar nedeniyle anal seks yaptığını itiraf etmek istemiş kadınlar da olmuş olabilir. Bu, 'toplumsal arzulanma eğilimi'ne bir başka örnek.

Belli bir yaş gurubunun yaşlandıkça ne gibi değişimler gösterdiğine de bakabiliriz. Siyah noktalar 1970'lerde doğan insanları gösteriyor. Bu insanlar, 1990'da 20'lerinde, 2000'de 30'larında ve 2010'da 40'larındaydı. Bu grupta bulunan erkeklerin anal seks oranları zaman içinde artarken, kadınlarda bir sabitlenme görünüyor. Yakın zamanda yayımlanan 'anal cinsellik' konulu makale Natsal'ın anal seks olarak sınıflandırmayacağı birçok aktiviteye değiniyor. Örneğin anal seks yapmamış 1.000 heteroseksüel erkeğin %10'u anüse parmak veya seks oyuncağı sokulması veya anüse oral temas yaptığını belirtiyor.[31]

Pornolarda anal seksin yükselişi bu davranışlardaki değişimin sebeplerinden biri olarak gösteriliyor; fakat bir grup insanın davranışlarını neden değiştirdiğini nasıl bilebiliriz? Keşke is-

* Bu, anal seksi denenen; fakat alışkanlığa dönüşmeyen cinsel aktiveler arasına koyuyor. Boğazda yüzmek gibi.

tatistiklerin bize tüm yanıtları vereceğini söyleyebilsek... Ne yazık ki herhangi bir cinsel davranış trendinin nedenini bulmaya çalıştığımızda, kafamızı temel mantıksal bir probleme yormamız gerekiyor.

Davranış Değişikliğine Ne Yol Açar?

***1980**: 2010 senesinde 30 yaşındaysanız, 1980'de doğanlar kohortunun bir üyesisiniz*

Cinsel davranışları açıklamaya çalışan 3 farklı teori hayal edin. Bunlardan ilki, yaş ve cinsiyetin ağırlıklı rol oynadığı biyolojik bir zorunluluk: buna 'yaş' teorisi diyelim. İkincisi, o dönemin kültürünün yönlendirmesine dayalı olan: buna da 'dönem' modeli diyelim. Son olarak davranışların genellikle ne zaman ve nerede doğduğunla ilgili olduğu: buna da 'kohort' açıklaması diyelim (bu kısaca davranışlarınızın dahil olduğunuz insanlar grubuna bağlı olduğunu söylüyor).

Eğer biz anal seks yapan insanların oranı gibi davranışları belirleyen genel faktörleri bulmak istiyorsak, onların yaşına (30 diyelim), yaşamakta olduğu döneme (2010 diyelim) ve bir parçası oldukları 1980'de doğmuş insanlar kohortuna bakabiliriz.

'Yaş', 'dönem' ve 'kohort' açıklamalarının hepsi belli ölçüde kabul edilebilir. Bunlardan yalnızca bir veya ikisinin geçerli olduğunu düşünmek naiflik olurdu ve bu nedenle her bir teorinin göreceli etkilerini anlamakta fayda var. Ne yazık ki bu mantıksal olarak imkânsız ve bu durum araştırmacılar için bir problem teşkil ediyor.

Diyelim ki; ben avokado yemekten hoşlanıyorum. Bu alışkanlık yaşıma mı bağlı (60)? Yoksa avokadolar şu aralar popüler ve ben bir trendi mi takip ediyorum? Yoksa bu 1953 senesinde doğmuş olanların avokadolara karşı bir eğilimi olduğundan mı? Son açıklama sanıldığı kadar olasılık dışı değil; çünkü benim savaş sonrası nesilim bu gibi egzotik şeyleri ancak yetişkinlikleri sonrasında tatma fırsatı bulabilmişti.

Sorun, bu açıklamaları birbirlerinden soyutlamanın mantıken imkânsız olması. Örneğin, size kaç yaşında olduğum ve nerede

doğduğumu söylesem, ben mevcut çevresel şartların bir parçası olmalıyım veya şu anda hayatta isem ve 60 yaşındaysam ne zaman doğduğumu da söylemiş olurum.

Bariz ki; anal sekste görünen artış gibi, davranış değişimlerinin 'sebeplerini' yalnızca istatistikle ayrıştırmak mümkün değil fakat bu kitapta da tekrar tekrar göreceğimiz gibi bu gerçek araştırmacıları denemekten alıkoymuyor.

BDSM

%2: Cinsel olarak aktif Avustralyalı yetişkinlerin geçen bir sene içinde Kölelik-Disiplin-Sadizm-Mazoşizm (BDSM) deneyimleme oranı.

Her ne kadar Kinsey acı ve cinsel uyarılma arasındaki ilişki konusunda kişisel bir merak göstermiş olsa da, ilginç bir şekilde bu konuyu anketlerinde pek irdelemiyor; fakat eğer günümüzde hayatta olsaydı BDSM dünyasını heyecanla araştıracağı kuşkusuzdur. BDSM'nin açılımı Kölelik-Disiplin-Sadizm-Mazoşizm olarak biliniyor; fakat bazen ortadaki DS kelimeleri Dominance-Submission (dominantlık ve itaat) olarak da kullanılıyor. 'Sado-mazoşizm' terimi bazıları için daha bilindik olabilir; fakat BDSM birilerine acı vermeyi şart koşmuyor. Güçlü ve kesin bir güç ilişkisinin belirlenmesi, örneğin; bir katılımcı efendi rolünü üstlenirken bir başka katılımcı da bir hayvanın rolünü üstlenerek eyer ve kayış ile kontrol ediliyor olabilir. Finlandiyalı bir araştırma[32] en popüler BDSM aktivitelerini aşağıdaki gibi sıralıyor:

- Kölelik (%89)
- Kırbaçlanma (%83) ve
- Kelepçe (%75)

En popüler rol yapma senaryoları ise:

- Bay/Bayan Efendi - Köle (%56)
- Üniformalı fanteziler (%39) ve
- Öğretmen - Öğrenci (%29)

Avustralya'da yapılan kapsamlı bir araştırmaya göre,* cinsel olarak aktif olan erkeklerin %2,2'si ve kadınların %1,3'ü geçen bir sene içinde BDSM deneyimlediklerini belirtmiş.[34] Kinsey'in tutumuna benzer bir şekilde araştırmacılar bu davranışın yalnızca bir hayat tarzı seçimi olduğunu ve geçmiş seks bağlantılı travma veya 'normal' seks ile yaşanan sıkıntılarla alakalı olmadığını belirtiyor. Yakın zamanda Hollanda'da yapılan 902 BDSM sever ve 434 kişilik kontrol gruplu araştırmanın sonucunda BDSM severlerin kontrol grubuna nazaran 'daha sakin, daha dışa dönük, yeni deneyimlere daha açık, daha bilinçli, reddedilmeye karşı daha az hassas, göreceli olarak daha sağlıklı fakat anlaşması daha güç' oldukları tespit edildi.[35] Hollandalı araştırmacılar BDSM'in 'psikopatolojik bir sürecin dışa vurumu olarak değil, rekreasyon ve keyfi bir davranış' olarak düşünülmesi gerektiğini belirtiyor.

Günümüzde 650 pounda Hoxton'da her tür ekipmanı ve ücretsiz bir Prosecco[36] ile birlikte 2 gün 3 geceliğine bir zindan kiralanabiliyor, internet seks ürünleri mağazası Lovehoney.co.uk 5 ayda 30.000 'hareket sınırlayıcı' satabiliyor.[37] Çok kınanan bir davranış iken BDSM istikrarlı bir biçimde keyfi bir aktivite olarak normalize oluyor. Buna belki de "*Gri'nin 50 Tonu* etkisi" diyebiliriz.

Diğer Davranışlar

41: En son cinsel birliktelikte gözlemlenen farklı aktivite kombinasyonlarının sayısı (2)*

Şimdiye kadar karşı cinsten bir partner ile vajinal, oral ve anal seks üzerinden değerlendirmeler yaptık; fakat bunların dışında birçok aktivitenin de olabileceği malum. Bu tarz davranışlar sadece gebelik riskini değil, hastalıkların bulaşması olasılığını da ortadan kaldıran cinsten. HIV/AIDS dönemi daha 'hijyenik davranış'lara olan ilgiyi arttırmış, 1980'lerde hazırlanan bir broşür 'güvenli seks ile keyif almanız için 69 Yol'un tanıtımını

* 2002'de Avustralya'da yapılan araştırma[33] 16-59 yaş aralığında 19.307 kişinin katılımıyla geneli temsil eden bir örnekleme ile yapıldı. Katılımcılar bilgisayar destekli telefon görüşmeleri ile araştırmaya katıldılar ve %73'lük bir katılım oranı sağlandı. Ben bu araştırmayı 3* olarak değerlendiriyorum.

yapmıştı. Bu 69 yolun içinde 'frottage' (fiziksel sürtüşme) ilk sırada yer alırken, 'birbirinizi yıkamak' 7. sırada ve 'fondling' (el ile vücudun okşanması) 28. sırada gösteriliyor.[38]

İnsanlar her zaman 'seks' yapmak zorunda değil. Natsal-3'ün sonuçları 'cinsel birleşme olmadan cinsel organlara temas'ın yaş ilerledikçe popülerliğini koruduğu, 55-64 yaş arası kadınların %41'i ve erkeklerin %56'sının son bir sene içinde bu tarz birliktelikler yaşadığını gösteriyor. Ayrıca insanlar farklı ve yaratıcıdır: ABD Ulusal Cinsel Sağlık ve Davranışlar Araştırması (US National Survey of Sexual Health and Behavior - NSSHB) yakın zamanda yaşanan cinsel ilişkileri anlatırken insanların 41 kombinasyondan oluşan cinsel aktivitelerden bahsettiklerini tespit etti. En sık görünen davranış hâlâ vajinal seks iken, birçok ilişkinin partnerli mastürbasyon ve oral seksten ibaret olduğu görülüyor.*

Fakat bu hâlâ cinsel organlara odaklı davranışlara dikkat çekiyor ve diğer şefkat ve sevgi gösteriş biçimlerini göz ardı ediyor: Öpüşmek, sarılmak, kucaklaşmak ve 69 maddeden oluşan listenin geri kalan maddeleri. Bu tarz zararsız davranışlarla ilgili istatistiklere aynı bilimsel ilgi gösterilmiyor; fakat *Glamour* dergisinin iddiasına göre: 'Ortalama bir insanın ömrü boyunca öpüşerek geçirdiği süre 20.160 dakika. Bu 336 saat, 14 gün veya 2 hafta olarak ifade edilebilir. Dudak nemlendirici isteyen?'[39]

Ne kadar da güzel bir istatistik; fakat bu sayıya inanıyor muyuz ve bu veri nereden geliyor? Diyelim ki insan ömrünü ortalama 55 yıl olarak alıyorlar. Bu, yılda ortalama 366 dakika eder ve bu da günde 1 dakika demek. Kullandıkları metot bu demek: günlük ortalama 1 dakika öpüşüldüğünü varsayıp gün sayısına çarpmışlar. Siz öpüşmeye günde bir dakika ayırıyor musunuz?

Popüler bir görüş, birbirlerine karşı şefkatli davranışları çokça sergileyen çiftlerin uzun vadede daha iyi bir ilişkiye sahip oldukları yönünde. Indiana'da bulunan Kinsey Enstitüsü araştırmacıları; Brezilya, Almanya, Japonya, İspanya ve ABD'den 200 çifte ne

* ABD Ulusal Cinsel Sağlık ve Davranışlar Araştırması (US National Survey of Sexual Health and Behavior - NSSHB) prezervatif üreticisi olan Trojan tarafından finanse edildi ve Indiana'da bulunan Kinsey Enstitüsü tarafından düzenlendi. 2009'da bir pazarlama firmasının oluşturduğu internet paneli üzerinden 14-94 yaş arası 11.000 kişiden 5.865 (%53) kişinin çevrimiçi bir anketi doldurmayı kabul etmesiyle gerçekleştirildi. Bu araştırmayı 2* olarak değerlendiriyorum.

kadar mutlu olduklarını ve birbirlerine karşı özel davranışları ile ilgili sorular sordular. Bu çiftlerin yaşları 50 dolaylarındaydı ve yaklaşık 25 yıllık beraberlikleri vardı. Amaç, uzun vade mutluluk ile ilişkilendirilebilecek öğeler bulmaktı.[40] Öpüşmek, sarılmak ve dokunmak önemli kriterler; fakat kadınlardan çok erkekler için geçerli. Cinsel olabilmek her iki cinsiyet için mutluluk ile ilişkilendiriliyor; fakat kültürel farklılıklar açık ara en baskın özellikler oldu. ABD'li çiftlere göre Brezilyalı çiftler çok daha mutsuzdu ve Japonlar onlardan da mutluydu. Araştırma tabii yalnızca hâlâ birlikte olan çiftleri ele alıyordu.

Bu, memnuniyetin 'gösterge'lerini bulmak için yapılan birçok çalışmadan yalnızca biri; fakat bu araştırmalar sebep sonuç ilişkileri değil, yalnızca ilişkilendirmeler çıkartabiliyor. Belki şefkatli davranışlar mutluluğa yol açmıyor; ama mutlu erkekler daha şefkatli davranıyor olabilir mi? Tabii bu iddia her zaman ileri sürülemez: İnsanlar mutlu bir çift oldukları için Japon'a dönüşemezler.

Kinsey'in Kaderi

***200.000**: Kinsey'in 1948'de yayımlanan Sexual Behavior in the Human Male (Erkek İnsanın Cinsel Davranışları) adlı kitabının ilk iki ayda eriştiği satış rakamı*

Kinsey'in 1948 yılında erkekler üzerine yayımladığı kitap, 250.000'in üzerinde bir tiraj yakaladı ve *New York Times*'ın en çok satanlar listesinde 6 aydan uzun bir süre yer aldı; fakat Stephen Hawking'in *Zamanın Kısa Tarihi* gibi, bu kitabı da kaç kişinin detaylı bir şekilde okuduğu meçhul. Tüm medyatik odak ilk basın duyurularında bulunan, erkeklerin hayvanlarla olan cinsel deneyimleri vb konular üzerindeydi.*

* Kinsey sonunda erkeklerin %8'inin ve kadınların %4'ünün hayvanlar ile orgazm ile sonuçlanan cinsel temaslarda bulunduğunu ve çiftlik çevresinde yaşayan erkeklerin %40-50'sinin hayvanlarla bir tür cinsel temas yaşadıklarını açıkladı. 1974 yılında yayımlanan *Playboy* araştırması[41] erkeklerin %5'inin ve kadınların %2'sinin bu tarz bir deneyim yaşadığını iddia etti. Bu fark tarımsal toplulukların giderek azalmasından veya güvenilmez istatistiklerden kaynaklanıyor olabilir.

Fakat pek az kişi detayları okudu ve okudukları hoşlarına gitmedi. İstatistikçiler ve rakip seks araştırmacıları Kinsey'in çıkarımlarının abartılı olduğu ve sonuçlarının dayanaksız olduğunu iddia etti. Mayıs 1950'de yoğun eleştirilerden rahatsız olan Seks ile ilgili Problemlerin Araştırılması Komitesi (Committee for Research in Problems of Sex - CRPS) Amerika İstatistik Birliği'nden (American Statistical Association) konuyu araştırmasını talep etti. Bizim istatistikçiler de böylece seks tarihçelerini vermiş oldular. Kinsey her tür eleştiriye karşı oldukça duyarlıydı; fakat araştırma ekibini nezaketle karşıladı ve bulguları ne olursa olsun kadınlar üzerine yazdığı bir sonraki kitabına müdahale için geç kaldıklarını belirtti.

Kinsey baştan onlara aldırış etmemek konusunda kararlıydı ve onun işine doğrudan yapılmaya çalışılan müdahale zaman kaybından başka bir şey olmayacaktı; fakat her şeye rağmen istatistikçiler yıllar süren çalışmalarını tamamlayarak Kinsey'in laf kalabalıkları ve aşırı detaylı kitabına cevaben, benzer bir üslupla yazılan kendi 338 sayfalık raporlarını yayımladılar. Sene 1954 olmuştu ve herhangi bir etki yaratmak için artık çok geçti.[42]

Ekip, Kinsey'in verilere dayalı olmadan varmış gibi gösterdiği birçok sonuç tespit etti. Örneğin; erkeklerin 'dışavurum'larının zirvesine onlu yaşlarının sonunda ulaştıkları, kadınların cinsel arzu ve aktivitelerinin otuzlarında zirveye ulaştığı gibi...[43] Bu iddia tarihte bir gerçek olarak yer etmiş ve sayısız defa tekrar edilmiş olmasına rağmen bu iddiayı destekleyecek bir veri görünmüyor: Erkeklerin cinsel aktiviteleri 30'larına kadar neredeyse sabit iken, kadınlarda belirgin bir zirve noktası tespit edilemiyor. Her ne olursa olsun, araştırma verilerinde her iki cinsiyette de yaş ilerledikçe cinsel aktivite düşüşü gözlemlense de, bu, kısmen uzun süren ilişkilerdeki aşinalıktan da kaynaklanıyor.

Ayrıca istatistikçiler kısmen rastgele örnekleme yapma girişiminde bulunulmamış olmasıyla problem yaşadılar. Tukey, 'Ben senin 18.000 bireysel raporunun tamamını 400 kişilik olasılık örneklemesine değişirdim"[44] dedi ve Kinseyleri evlerinde ziyaret etmek de pek olumlu bir sonuç vermedi. Kinsey'in eşi Clara "Bunlardan çok zehirlemek isteyebileceğim bir grup erkek daha beslemedim[...] aralarından en kötüsü de Tukey idi"[45] şeklinde konuştu.

Kinsey'in kitapları için kullandığı başlıklar –*Sexual Behavior in the Human Male* (Erkek İnsanın Cinsel Davranışları) ve *Sexual Behavior in the Human Female* (Dişi İnsanın Cinsel Davranışları)– araştırmalarındaki erkek ve kadınların doğal davranışlarını anlatırken ne kadar objektif olduğuna inandığının bir göstergesi. Bu 'biyolojik' bakış açısı yeni bir eleştiri dalgasının oluşmasına neden oldu. Julia Eriksen güçlü feminist eleştirisinde; bu davranışların, verilerin toplandığı 20 yıl içinde değişiklik göstermiş olabileceği ihtimalinin veya cinselliğin toplumsal şartların bir sonucu olabileceğinin hiç ele alınmamış olmasına değindi.

> Karısı evlilik sonrasında kariyerinden vazgeçen ve kocaları onlar olmadan hayatlarını idare edemeyeceği inancıyla kadrosuna kadın araştırmacılar almayan bu adam, kadınların cinsel tepkilerinin erkeklere hizmet etmek üzerine kurulu daha geniş etiğin bir parçası olduğunu anlamamaktadır. Kadınlar cinselliğe hızlıca bağlanmayı göze alamaz; çünkü bu, erkeklerin arzularıyla zıtlaşabilir.[46]

Bu bölüm Julia Eriksen'in görüşünü destekliyor. Cinsel repertuvardaki büyük değişiklikler son yirmi yıl içinde gerçekleşmiştir. Bu durum, cinsel davranışların toplumsal bağlamlardan çok etkilendiğini ve cinsel davranışların yalnızca biyolojik bir sürecin yansıması olduğunu iddia etmenin düşüncesiz olduğu fikrini desteklemektedir.

Fakat uzun yıllar boyunca Kinsey'in verileri seks istatistikleri konusunda elimizdeki tartışılabilinecek tek veriydi. Verilerin güvenirliği konusunda daha dürüst bir değerlendirme, 1979 senesinde 18.216 röportajdan 11.246'sının 'temel örneklemesi' çıkartılarak ve özet tablolar oluşturularak yapılabildi. Röportajların yaklaşık üçte biri değerlendirmeye alınmadı; çünkü bu katılımcılar hapishane veya eşcinsel topluluklardan özellikle seçilmiş bireylerden oluşuyordu.[47] Temel örneklemeyi oluşturan grubun %84'ü üniversite mezunundan oluşuyordu; çünkü çalışan kesimi oluşturan verilerin neredeyse tamamı hapisten alınmış verilerdi. Kinsey bunu pek önemsemedi; çünkü hapse girmenin işçi sınıfı için sıradan bir durum olduğunu düşünüyordu.

Modern araştırmaların ışığında Kinsey'in araştırmalarını kötülemek kolay; fakat onun çalışmaları gerçekten çığır açan

ve seks araştırmaları kültürünü kökten değiştiren çalışmalardı; fakat gerçekte verileri kaç yıldızı hak ediyor? Benim kişisel görüşüm istatistik kahramanlarımın görüşleriyle eşleşiyor. Onlar Kinsey'in verilerinin 'bilimsel doğruluk için fazla genişletilmiş'; fakat 'tıbbi, yasal ve toplumsal kararlar için yeterli doğruluğa sahip' olduklarını belirtmişti. Başka bir deyişle, sayıların doğruluğuna güvenemeyiz; fakat genel bir özet olarak kabul edebiliriz. Bu nedenden dolayı verilere 2* veriyorum.

Fakat 1954'te istatistik raporu yayımlandığında Kinsey'in altın çağı sona ermişti. Eleştirmenler vergiden muaf hayırsever dernekleri hedef alan bir araştırma başlattılar; fakat yalnızca Rockefeller Kurumu'na yoğunlaştılar. Onlar da bu baskıya dayanamayıp Kinsey'i finanse etmeyi bıraktılar. Kinsey'in sağlık durumu zaten kötüydü ve fon bulmak için sonuç vermeyen mücadeleler verdi. Kinsey 1956'da hayatını kaybetti. 62 yaşındaydı.

5
eşcinsel kişiler arasındaki aktiviteler

Maguns Hirschfeld Kimdi?

Gay, Yahudi, Solcu, zaman zaman travesti -kelimeyi kendi icat etti- olarak açık bir biçimde eşcinsel haklarını savunmuş olan Magnus Hirschfeld, Nazi soruşturma listesinin neredeyse tepesinde olmasına şaşırmamış olsa gerek. Buna rağmen, Mayıs 1933 yılında bir Paris sinemasında haberleri izlerken (eskiden filmler öncesi haber makaraları oynatılırdı) bir kalabalığın Berlin Seks Araştırma Enstitüsü'ne saldırdığını ve sonrasında kütüphanesini yaktığını izlediğinde kendi diliyle "kendi cenazemi izliyor gibiyim" dedi.

Hirschfeld 1868 yılında saygın bir Yahudi doktor ailesinde dünyaya geldi ve 1892 yılında doktor oldu. Oscar Wilde'ın ünlü davasından iki yıl önce, 1897 yılında Alman Ceza Kanunu'nun 175. Paragrafı'nın kaldırılması için başarısız bir kampanya başlattı. Bu kanun, 1871 yılından beri eşcinsel davranışları yasadışı ilan ediyordu. Hirschfeld'in 'Bilimsel İnsani Komitesi (Scientific Humanitarian Commitee)' Reichstag'da konunun defalarca gündeme gelmesini sağlamış olsa da istedikleri neticeyi alamadı. Yasa ne Batı ne de Doğu Almanya'da 1960'ların sonuna kadar kaldırılmadı.

%2,2: Magnus Hirschfeld'in tahminine göre 1904'te eşcinsel olan erkeklerin oranı

1903 ve 1904 yıllarında Hirschfeld 7.500'den fazla posta kartı göndererek erkek öğrenci ve sanayi çalışanlarına, cinsel arzularının yalnızca kadınlara, yalnızca erkeklere veya her ikisine de karşı ya da belirtilen üç seçeneğin dışında olan 'sapkın'lardan olup olmadıklarını sordu. Yaklaşık %50'si dönüş yapmış ve her ne kadar kamuya müstehcen malzemeler dağıtmak suçundan açılan davayı kaybetmiş olsa da aldığı geri dönüşlerin %1,5'i eşcinsel olduğunu, %4,5'i de biseksüel olduğunu belirtmiş. Bu oranların sanayi çalışanlarında öğrencilere göre az bir farkla daha düşük olduğu görülmüş. Katılımcıların %6'sı ise kendisini 'sapkın' olarak tanımlamış.[1] Daha sonra Hirschfeld, din adamları, İngiliz Kralları ve benzeri otuz dört farklı topluluğun eşcinsel oranlarını hesapladı. Vardığı sonuç 23.771 kişiden 525'inin eşcinsel olduğuydu. Oran %2,2 ve en çok öne sürdüğü veriydi.[2] Bu tür verileri daha sonra göreceli olarak daha bilimsel metotlar ile elde edilen verilerle kıyaslamak için akılda tutmakta fayda var.

Hirschfeld 1903'te bir seks günlüğü tutmaya başladı, Bertrand Russell gibi konuşmacıların katıldığı cinsellik üzerine uluslararası konferanslar düzenledi ve sayısız kitap ve makale yayımlayarak 'Seksin Einstein'ı' lakabını kazandı. 1919'da Berlin'in Tiergarten bölgesinde Cinsel Araştırma Enstitüsü'nü kurdu. Bilimsel bir merkez olarak kurulan enstitü sonrasında Weimar'ın canlı eşcinsel topluluğuna tıbbi ve sosyal hizmetler veren bir klinik haline de geldi. Daha sonra Cabaret filmine uyarlanmış olan Christopher Isherwood, anıları yazıya dökülmeden önce, Isherwood Enstitüsü'nde zaman geçirmiş ve yazılarında da Hirschfeld'i sevgiyle 'şişe dibi gözlükleri, kabarık bıyığı, kaba Alman-Yahudi botlarıyla, şapşal ama ağır başlı ihtiyar bir profesör' olarak tasvir ederken, aynı zamanda 'kabilesinin kahramansı lideri' olarak tanımlamıştır.[3] Hirschfeld'in bir kahraman olması şarttı. Çalıştığı alan yüksek risk taşıyordu. Sürekli tehdit ediliyordu ve buluşmalarında iki defa ciddi saldırılara uğradı.

Hirschfeld cinsiyet eğilimlerinde biyolojik bir temel olduğunu iddia etti ve 'üçüncü cinsiyet' konseptini icat etti. Hirschfeld, her

ne kadar daha sonra 'tam erkek' ve 'tam kadın' arasında sonsuz çeşitte cinsel kimliğin olabileceğini savunan ve maskülen/feminen *kimlik* ile maskülen/feminen *tutku* arasında önemli farklılıkların altını çizen 'ara cinsellikler' fikrine geçiş yapmış olsa da 'üçüncü cinsiyet' terimi ona yapıştı. Hermafroditlik, travestilik, eşcinsellik ve benzeri konuları kapsayan *Ara Cinsiyetler için Yıllıklar* (*Yearbooks for Sexual Intermediaries*) kitabı 1923 senesinde 20.000 sayfalık bir yapım haline gelmişti. O, büyüyen Avrupa seksoloji akımının merkezi figürüydü.

Eşcinsel Aktiviteleri Saymak

Eşcinsel seksin her kültürde, az ya da çok gizlilik çerçevesinde ve 'pasif', 'aktif' erkek rollerine karşı farklı tutumlarla sürmüş olduğunu varsaymamız gerekiyor. Antik Yunan ve Romalıların daha genç erkeklerle olan ilişkileri iyi biliniyor ve klasik antropoloji araştırması olan *Cinsel Davranışların Deseni* (*Patterns of Sexual Bevhaviour*), eşcinselliğin Hıristiyan misyonerlerin yayılmasından öncesine kadar 76 kültürden 49'unda (%64) normal kabul edildiğini belirtiyor.[4]

2: 1835 yılında Londra'da bulunan Newgate Hapishanesi'nde kulamparalık yapmak suçundan kamu önünde asılan erkeklerin sayısı (James Pratt ve John Smith)

Fakat Batı toplulukları bu davranışı kesinlikle 'normal' olarak kabul etmedi. Thomas Cromwell'in 1533 yılında kabul edilen Kulamparalık Yasası, eşcinselliği, erkek veya kadın farkı olmadan dini bir suçtan kamusal bir suç haline getirdi. Cezası da iple asılmaktı. Bu suçtan en son idam edilenler 1835 senesinde James Pratt ve John Smith oldu. Konakladıkları evin sahibi ve eşi tarafından anahtar deliğinden izlenmişlerdi.* Her ne kadar

* Dan Brown'un Da Vinci Şifresi kitabını okumuş olanlar hatırlayacaklardır ki, 1100'li yıllarda Kathalar; Fransa'nın güneyinde kalelerini inşa ederek et yemeyi, evliliği, Kutsal Komünyonu ve cinsel üremeyi reddetmek gibi maddi dünyayı kabul etmeyen 'aykırı' davranışlarını sürdürmekteydi. Kilisenin Albigeosis Haçlı Seferleri için öne sürdüğü gerekçelerden biri, Katharların cinsel üremeye inanmadıklarından, kulamparalığı kapsayan 'doğal olmayan' cinsel aktivitelerde bulundukları iddiasıydı. Katharlar, Bulgaristan'dan geldikleri söylendiğinden

bu tür davranışlar hoş görülmüyor olsa da, eşcinselliğin tıbbi bir problem olarak ele alınması Victoria Dönemi'nde başladı. Durum bir patoloji olarak ele alındı ve 'ters (invert)' terimi, olması gerektiğinden farklı cinsiyette bir bedene hapis olmuş biri anlamında kullanılmaya başlandı. 1800'lerin sonunda adli psikiyatr Richard von Krafft-Ebing* 'eşcinsellik' kimliğinin biyolojik bir temeli olduğu ve ana karnında belirlendiği fikrini popülerleştirdi. Fransız filozof Michel Foucault "Sodomistler geçici bir sapkınlıktı; eşcinseller ise artık bir tür haline geldi" dedi.[5] Britanyalı seksolojist Havelock Ellis; Erasmus, Michelangelo, Leonardo da Vinci, Christopher Marlowe ve Francis Bacon'ın 'ters' olduklarını iddia ederek tolerans gösterilmesi gerektiğini savundu.** Fakat o dönemde kadınlar veya erkekler arasında ne kadar eşcinsel davranışın gerçekleştiği bir gizemdi. Bu durumun yasadışı olmasına (erkekler için) heteroseksüel görünmeye zorlayan toplum baskısı göz önünde bulundurulursa çok da şaşırmamalı.

Kraliçe Victoria böyle bir şeyin gerçekleşemeyeceğine inandığı için lezbiyen davranışların Birleşik Krallık'ta yasadışı edilmemiş olması bir şehir efsanesi olsa da kadınların eşcinsel davranışlarına daha az dikkat edildiği bir gerçek. Katherine Bement Davis'in 1929 yılında yayımladığı *İki Bin İki Yüz Kadının Cinsel Hayatlarındaki Faktörler* (Factors in the Sex Life of Twenty-Two Hundred Women) adlı araştırmasında 1.000 bekâr kadından 140'ının (%14) ve 1.200 evli kadından 234'ünün (%20) bir başka kadınla 'bedenini sergilemek, karşılıklı organların teması, karşılıklı mastürbasyon veya başka özel fiziksel temaslarda'

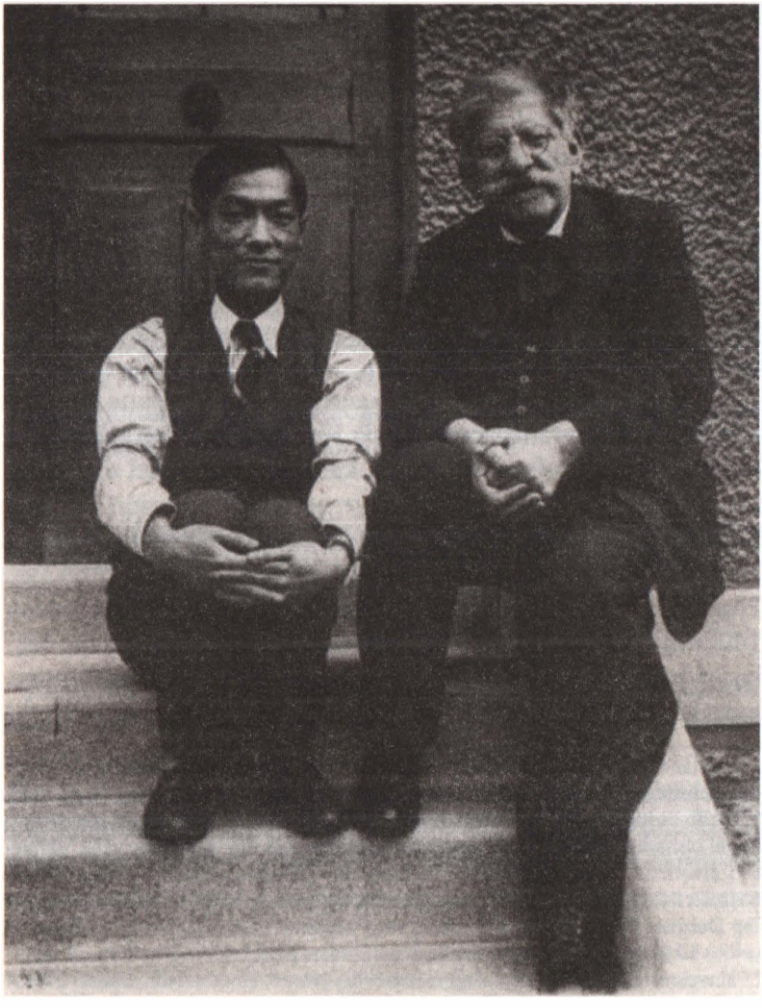
Bulgarlar olarak da biliniyordu. İngilizce'de kulamparalık anlamına gelen 'bugger' kelimesi buradan türemiştir.

* Krafft-Ebing (1840-1902) üremeye yönelik olmayan her tür cinsel davranışın doğal olmadığını söyleyerek sistemli bir şekilde 238 tür 'sapkınlık' veya 'parafili'yi araştırdı. Doğuştan olduklarına inandığı fetişizm, sadizm, mazoşizm gibi terimleri üretti. Araştırmalarının detaylarını Latince olarak yazdı ve Britanya Tıp Dergisi (British Medical Journal) tüm yazının Latince yazılmamış olmasına ve ölü bir dilin belirsizliğiyle örtülmüş olmasına üzüldüklerini belirtti.

** Havelock Ellis deneysel ve uygulamacı bir cinsel reformcuydu. Cinsel Psikoloji Üzerine Çalışmalar (Studies in the Psychology of Sex) adını verdiği çalışmasıyla Avrupa'nın cinsel sapkınlık patolojisine karşı gelmeye çalıştı ve daha bireysel ve kültürel bir bakış açısını popüler kıldı. Cinsel hayatı yok denebilecek durumdaydı ve uzun bir süre yalnızca kadınların işemesini izleyerek veya duyarak tahrik olabiliyordu. Bu durumu kendisi ondinizm olarak adlandırdı.

bulunduğu iddia edildi. Kitabın 24. sayfasında belirtildiği üzere, Davis'in gönüllü örneklemesi aşırı seçici ve hiçbir şekilde geneli temsil etmese de Kinsey ortaya çıkana kadar kayda değer başka bir şey yoktu.

Şema 16: Nice'te Magnus Hirschfeld ve Li Shiu Tong, 1934

Kaynak: Hirschfeld Enstitüsü.
Kişisel bir not olarak, onun uzun dönem sadık partneri Karl Giese idi; fakat Şema 16 onu nihai partneri olan Li Shiu Tong ile resmediyor. Resimde Fransa'daki sürgün hayatının keyfini çıkarmaya çalışıyorlar.

Kinsey Ölçeği

'Terslik' (inversion) gibi basit bir fikirle kıyaslandığında Hirschfeld'in tutku, kimlik ve davranışları geniş bir yelpazede değerlendirmesi daha ince ve insani görünüyor. Kinsey, Hirschfeld ile hemfikirdi ve belki de onun en önemli eseri olan Kinsey ölçeğini yarattı. Aşağıda göreceğiniz ölçeğin orijinal hali.

Psikolojik tepkiler ve aşikâr davranışlara dayanarak bireyler aşağıdaki gibi sınıflandırılıyor:

1. Yalnızca heteroseksüel olanlar
2. Çoğunlukla heteroseksüel ama kısmen homoseksüel olanlar
3. Çoğunlukla heteroseksüel ama kısmi homoseksüelliğin ötesinde olanlar
4. Eşit derecede heteroseksüel ve homoseksüel olanlar
5. Çoğunlukla homoseksüel ama kısmen heteroseksüel olanlar
6. Çoğunlukla homoseksüel olan ama kısmi heteroseksüelliğin ötesinde olanlar
7. Yalnızca homoseksüel olanlar

Kinsey insanları bu ölçeğe göre sınıflandırırken hem 'psikolojik tepkileri' hem de deneyimlerini ele aldığından davranış ve çekimin ortak değerlendirilmesi olarak düşünülebilir; fakat daha modern kullanımlar yalnızca davranışları değerlendirmektedir.

Bu ölçek cinsel davranışlar için daha esnek tanımlar sağladı. Kinsey'in manşet bulgusu 'erkeklerin en az %37'sinin ergenlik ve ihtiyarlık arasında bir tür eşcinsel deneyim yaşadıkları' oldu. Burada eşcinsel deneyimin tanımı 'orgazm ile sonuçlanan fiziksel temas' şeklinde yapılıyor. Ayrıca 16-55 yaş arası erkeklerin %10'unun 'son üç yıl boyunca çoğunlukla sadece homoseksüel ilişkilerde bulundukları (yani ölçekte 5 veya 6 puan aldıkları) ve erkeklerin %4'ünün ömürleri boyunca yalnızca homoseksüel olduklarını da açıkladı.[6] Kinsey 30 yaşındaki ABD'li erkeklerin %83'ünün 0 puan (yalnızca heteroseksüel), %8'inin 1 veya 2 puan ve %9'unun en az 3 puan alacağını öngördü. İnsanların yaşamları içerisinde ölçekteki konumlarının değişebileceğini de kabul eden Kinsey'in, daha genç yaşta 1 veya 2 iken yaş ilerledikçe 3 veya 4'e geldiği söyleniyor.

%13: Kinsey'e göre eşcinsel ilişkide orgazma ulaşmış olan kadınların oranı (2)*

Kadınlarla ilgili araştırmasını yayımladığında kadınların %2'sinin bir tür eşcinsel deneyim yaşadığını ve %13'ünün bu homoseksüel deneyimlerden orgazma ulaştıklarını tahmin etti.[7] 20-35 yaş arası bekâr kadınların %11-%20 kadarının bir tür homoseksüel deneyim yaşadıklarını (ölçekte 1-6 arası) ve %1-%3 kadarının yalnızca homoseksüel olduklarını belirtiyor. Bu sayılar 1929'da yayımlanan Davis'in sayılarına oldukça yakın; fakat iki araştırma da çoğunlukla eğitimli gönüllülerden alınan örneklemlere dayanıyor.

Kinsey bu bulgulara hiç hazırlıklı olmadığını; fakat hangi gruba sorduysa benzer cevaplar aldığını belirtti. Ayrıca Kinsey'in metotlarındaki kısıtlar ne olursa olsun bu değerler büyük manşetler yarattı ve on yıllar sonra siyasi bombalar haline gelecekti.

Nüfusun Ne Kadarı Eşcinsel?

1970'lerdeki liberal eşcinsel akımının yükselişiyle nüfusun 'homoseksüel' oranı sıcak bir siyasi gündem maddesi haline geldi. ABD Ulusal Eşcinsel Birliği (US National Gay Task Force) Başkanı Bruce Voeller,* ABD nüfusunun %10'unun eşcinsel olduğunu iddia etmek için Kinsey'in verilerini kullandı. Bu sonuca Kinsey'in son üç yılda çoğunlukla homoseksüel olanların (ölçekte 4-6 arası) kadınlar için yaklaşık %7, erkekler içinse yaklaşık %13 olduğu ve bu değerlerin ortalamasının %10 olduğu tahminlerini kullanarak vardı.·

* Bruce Voeller bir biyomedikal araştırmacı ve bu kitapta kullanılan birkaç araştırmanın da yazarıdır. 1982 yılında AIDS teriminin isimlendirildiği toplantıda bulundu ve birçok kişi bu terimin Voeller tarafından önerildiğini söylüyor. Voeller 1994 yılında AIDS-bağlantılı bir hastalıktan ötürü California'da hayatını kaybetti. 59 yaşındaydı.

%10: 1980'lerde ABD Ulusal Eşcinsel Birliği'nin iddiasına göre eşcinsel nüfusunun oranı

Bu çarpıcı bir açıklamaydı ve Kinsey'in özellikle hapishane ve eşcinsel barlarından örneklem topladığı için verilerinin güvenilmez olduğu iddialarını yeniden alevlendirdi; fakat bu değerler Kinsey'in çalışma arkadaşlarından Paul Gebhard tarafından yeniden ele alındı ve Gebhard'ın Voeller'e Mart 1977'de gönderdiği bir mektubunda, sorgulanan kaynaklardan toplanan veriler atıldığında bile erkeklerin %14'ü ve kadınların %4'ünün en az 5 eşcinsel partneri olduğu veya en az 21 bariz homoseksüel ilişki yaşadıklarını belirtti.[8]

Bu yeni değerlerin ortalaması %9 olduğundan, Ulusal Eşcinsel Birliği %10 iddialarını sürdürmeye devam etti. Voeller'in 1990'da yaptığı açıklamada söylediği gibi "Nüfusun %10'unun eşcinsel olduğu genel toplum tarafından kabul edilen bir "gerçek" haline geldi [...] Birçok bilgide (ve efsanede) olduğu gibi tekrarlı kullanım bunu gerçek kıldı."*[9] Fakat Voeller, Kinsey ölçeğinin esnekliğinin ters tepebileceğini de belirtti. Yeni eşcinsel akımının birçok üyesi ölçekte 'yalnızca' 1-5 arası puan alan kişileri eşcinsel olup olmadıkları konusunda net bir fikir beyan etmeleri için zorlamaya başladı. Arada kalan insanlar en iyi şartlarda 'geçici olarak eşcinsel veya eşcinsel kimliklerini açıklamaya çekinen korkaklar' olarak suçlandılar.[10]

%10 değeri muhafazakârlar tarafından ağır bir şekilde eleştirildi ve 1991 Ulusal Erkek Araştırması (National Survey of Men)** nüfusun eşcinsel erkek oranının %1[11] olduğunu ya-

* Bruce Voeller bir biyomedikal araştırmacı ve bu kitapta kullanılan birkaç araştırmanın da yazarıdır. 1982 yılında AIDS teriminin isimlendirildiği toplantıda bulundu ve birçok kişi bu terimin Voeller tarafından önerildiğini söylüyor. Voeller 1994 yılında AIDS-bağlantılı bir hastalıktan ötürü California'da hayatını kaybetti. 59 yaşındaydı.

** Ulusal Erkek Araştırması ABD Ulusal Çocuk Sağlığı ve İnsan Gelişimi Enstitüsü (US National Institute of Child Health and Human Development) tarafından finanse edildi.1991 yılında 20-39 yaş arası 4.700 erkekten oluşan bir örnekleme ile 80 dakikalık kişisel röportajlar ile yapılan ankete her medeni hali temsil eden 3.321 kişi katılım gösterdi (%70'lik katılım oranı). Bu araştırmanın sonucunu 3* olarak değerlendiriyorum.

yımladıklarında çok sevindiler. İstatistik siyasi savaş alanının bir parçası haline gelmişti.

Ulusal Erkek Araştırması katılımcılarına "Son 10 yıl içinde cinsel aktivitelerinizi nasıl tanımlarsınız?" sorusu soruldu ve sunulan çoktan seçmeli cevaplar, 1) yalnızca heteroseksüel, 2) çoğunlukla heteroseksüel, 3) eşit şekilde hem heteroseksüel hem de homoseksüel, 4) çoğunlukla homoseksüel, 5) yalnızca homoseksüel idi. Yalnızca %2,3 katılımcı, Kinsey ölçeğine benzeyen bu sorunun cevaplarından heteroseksüel dışındaki şıkları seçti ve %1,1'i ise yalnızca homoseksüel cevabını verdi. Sonuçlarını desteklemek için 1989 yılında yapılan ABD Genel Sosyal Anketi'nin (US General Social Survey) "Nüfusun %3'ü yetişkinliklerinde de cinsel olarak aktif değil, %91-%93 kadarı yalnızca heteroseksüel, %5-%6 kadarı biseksüel ve %1'den küçük bir kısım ise yalnızca homoseksüel" bulgusunu kullandılar. Bu değerler Hirschfeld'in nüfusun %1,5 homoseksüel ve %4,5'i biseksüel olduğuna dair bulgularına çok yakındı; fakat Hirschfeld davranıştan ziyade cinsel çekimden bahsediyordu.

Değerlerin bu denli farklı olması ikisinden birinin 'hatalı' olduğu anlamına gelmek zorunda değil; çünkü asıl önemli olan soru, homoseksüellikle neyi kast ettiğimiz. Bir cinsel kimliği mi kastediyoruz (cinsel yönelim mi), cinsel çekimden mi (hangi cinsiyeti çekici bulduğunuz mu), yoksa davranış mı (daha önce hemcinsinizle cinsel bir deneyim yaşayıp yaşamadığınız mı)? Daha ince bir yaklaşımın gerekli olduğu kesindi.

1992'de yapılan ABD Ulusal Sağlık ve Sosyal Yaşam Araştırması (NHSLS) bu öğeleri ayırma girişiminde bulunan ilk araştırmaydı.[12] Vardıkları sonuç, erkeklerin %10'unun homoseksüel kimlik, çekim ve davranışlardan en az birini sergiledikleri; fakat üçünü de sergileyen kısmın yalnızca %2,4 olduğuydu. Yani %10'luk değer, kullanılan tanıma bağlı olarak kabul edilebilir bir veri olabilir. Kadınların %8,6'sı üç tanımdan en az birini sergilerken, üçünü birden sergileyenlerin oranı %1,3. Çoğunlukla bu davranışın geçici olduğu gözlemleniyor. Hemcinsiyle cinsel bir deneyim yaşamış olan erkeklerin %40'ı bu deneyimi 18 yaşından önce yaşamış ve bir daha tekrarlamamış.

Sonunda netleşiyor ki 'homoseksüel kimliği'ne sahip olmayan insanlar arasında çok sayıda eşcinsel davranış yaşanıyor. Bu

nedenle modern araştırmalar 'homoseksüel' veya 'gay' erkek terimi yerine 'erkek ile seks yapmış erkek (men who have sex with men-MSM)' terimini kullanmayı tercih ediyorlar. Bu tip ilişkiler çoğunlukla okul, hapishane, ordu gibi bireyin içinde bulunduğu kurumlarla ilişkilendirilebiliyor. Tabii bu davranışlar yalnızca çevresel koşullarla sınırlı değil. Bu nedenle istatistikten bahsederken kimlik ve davranışı kesin bir şekilde ayırmak gerekiyor. Önce kimlikten başlayalım.

Cinsel Kimlik

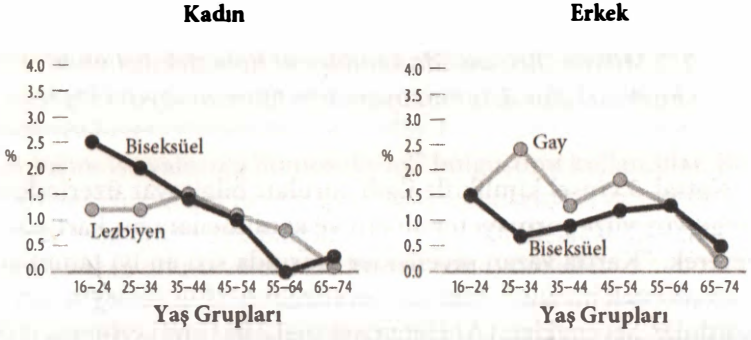
***1,2 Milyon**: Britanya'da kendilerini homoseksüel veya biseksüel olarak tanımlayanların tahmini sayısı (3*)*

Natsal-3 cinsel kimlik ile ilgili soruları bilgisayar üzerinden değil yüz yüze sormayı tercih etti ve katılımcılara bir kart göstererek, "Kartta yazan seçenekler arasında sizi en iyi tanımlayan seçenek hangisi? Yalnızca seçeneğin harfini söyleyin" diye sordular. Seçenekler: (A) Heteroseksüel, (B) Gay/Lezbiyen, (C) Biseksüel, (D)Diğer.

Şema 17 verilen cevapları gösteriyor.[13] Çizgilerin çok yumuşak olmaması, ankete katılım gösterenlerin seçimindeki şans faktöründen kaynaklı, düşük sayıların daha büyük bir çeşitliliği temsil etmesinden kaynaklanıyor. Yani, 55-66 yaş aralığındaki kadınlar arasında hiç biseksüelin olmaması bu yaş aralığında gerçekten hiç biseksüelin olmamasından ziyade bu yaş grubunu temsil eden katılımcı sayısının düşük olmasından kaynaklanıyor. 16-74 yaş aralığının tamamı hesaba katıldığında kadınların %1'i ve erkeklerin %1,5'i gay veya lezbiyen olduklarını belirtirken, kadınların %1,4'ü ve erkeklerin %1'i biseksüel olduklarını belirtti; fakat yaşa bağlı bariz bir değişim söz konusu. Daha genç kesimde, özellikle de genç kadınlarda oranların çok daha yüksek olduğu gözlemleniyor: 16-24 yaş aralığındaki kadıların her 27'sinden biri kendisini biseksüel veya lezbiyen olarak tanımlıyor. Bu eğrinin zaman içerisinde bu kadınlar yaşlandıkça nasıl değişim göstereceği ve mevcut 60'larındaki kadınlarla farkını görmek çok etkileyici olacak.

Belki şaşıracaksınız; ama artık cinsel kimlik resmi hükümet istatistiklerinin bir parçası. Ulusal İstatistikler Ofisi (Office for National Statistics - ONS), yakın zamanda altı farklı anketi büyük bir çabayla tek bir anket haline getiren, 180.000 katılımcı ile bilgisayar destekli yüz yüze röportajlarla yapılan ve %63'lük katılım oranına sahip Bütünleşmiş Hane Anketine (Integrated Household Survey) cinsel kimlik sorusunu da ekledi.[14]

Şema 17: Kendilerini Gay/Lezbiyen veya Biseksüel olarak tanımlayanların oranı

Kaynak: Natsal-3 2010.

ONS, katılımcıların %1,1'inin cinsel kimliklerini gay/lezbiyen olarak işaretlediklerini tespit etti ki bu Natsal'ın değerleriyle tutarlı. Yalnızca %0,4'lük kesim kendisini biseksüel olarak tanımladı ve bu Natsal'ın değerlerinden çok daha düşük; fakat Londra'daki ve genç yaştaki katılımcılar arasında bu oran çok daha yüksek. Peki bu Natsal katılımcıları arasında eğilimin olduğuna mı işaret ediyor, yoksa insanların hane içi gündelik konuları ele alan bir ankette cinsel kimliklerini belirtmekten çekindiklerini mi gösteriyor?

Ben daha çok Natsal'ın sonucuna katılıyorum ve 75 yaş altı yetişkinlerin 80'de 1'inin kendilerini gay/lezbiyen olarak tanımladıklarını ve yine 80'de 1'inin (çoğunluğu kadın) biseksüel olduklarını düşünüyorum. 16-75 yaş arası nüfusu yaklaşık 47 milyon olan Birleşik Krallık ele alındığında, yaklaşık 350.000 erkeğin gay, 230.000 erkeğin biseksüel, 240.000 kadının lezbiyen

ve 340.000 kadının kendilerini biseksüel olarak tanımladıkları anlamına geliyor. Toplamda yaklaşık 1,2 milyon kişi ediyor ki bu Birmingham'ın nüfusuna eşit.

Yakın zamanda yapılan bir ABD değerlendirmesi benzer sonuçlara ulaştı. ABD yetişkin nüfusunun yaklaşık %1,7'si kendilerini gay/lezbiyen olarak, %1,8'i biseksüel ve %0,3'ü ise transeksüel olarak tanımlıyor. Bu yaklaşık 9 milyon Amerikalının LGBT (Lezbiyen Gay Biseksüel Transeksüel) olduğu anlamına geliyor ve bu sayı New Jersey'in nüfusuna eşit.[15] Fakat rutin ABD Ulusal Sağlık Röportaj Anketi (US National Interview Survey - NHIS) 35.000 yetişkin ile düzenledikleri ankette biseksüeller için daha düşük bir sonuç elde etti. %1,6'sı gay/lezbiyen, %0,7'si biseksüel olduğu ve %1,1'i de bu soruyu, cevaplarının verilen seçeneklerden 'farklı' olduğunu veya bilmedikleri gerekçesiyle cevaplamayı reddetti.[16] Birleşik Krallıklar'da da olduğu gibi rutin anketlerde biseksüel kimliklerini açığa çıkartmak konusunda çekince olduğu ve gay veya lezbiyen kimliklerin röportajcılarla daha açık olma eğiliminde oldukları kabul edilebilir bir açıklama gibi görünüyor.[17]

Eşcinsel Davranışlar

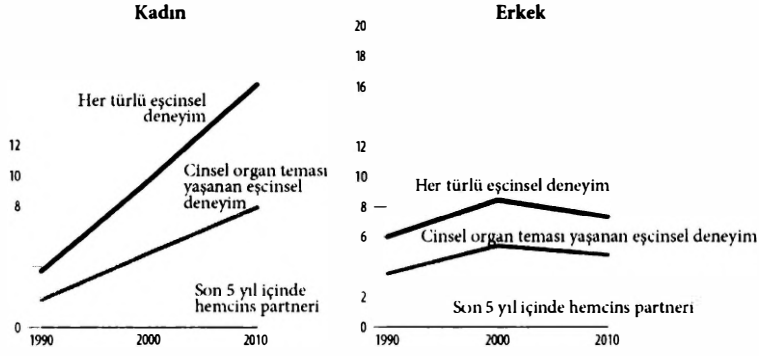
***%5**: Britanya'da 16-44 yaş arası kadınlar arasında son 5 yıl içinde hemcins bir partneri olduğunu belirtenlerin oranı (Natsal-3, 3*)*

Kendimize biçtiğimiz cinsel kimlikten uzaklaşıp eşcinsel davranışları sorgulamaya başladığımızda tanımlarımızın net olması çok önemli. Natsal 'eşcinsel deneyimi' geniş bir şekilde, aynı cinsiyetteki biriyle *her tür* cinsel temas –bu öpüşme de olabilir– olarak tanımlarken 'hemcins partner'i de 'elle uyarma (karşılıklı mastürbasyon) gibi orgazma yönelik cinsel birleşme olmasa da cinsel organ ile temasta bulunan aynı cinsiyetteki kişi' olarak tanımlıyor. Katılımcılara ergenlikleri dahil hayatlarının her evresi ile ilgili aktivitelerle ilgili sorular soruldu.

Şema 18, 1990 ve 2010 arasında eşcinsel deneyimin nasıl değiştiğini gösteriyor. 16-44 yaş aralığındaki kadınlar için, eşcinsel deneyim yaşadıklarını belirtenlerin sayısı 1990'da %4 iken, 2000'de bu oranın %10'a ve 2010'da %16'ya yükselmiş

olduğunu görüyoruz. Bu kadar kısa bir sürede büyük bir davranış değişikliği olduğu kesin; fakat bu yalnızca kızların Madonna ve Katy Perry'yi taklit ederek birbirlerini öpmelerinden kaynaklanmıyor. Yaklaşık yarısı cinsel organ teması (böylece hemcins partner tanımına da girmiş oluyorlar) ve yaklaşık yarısı da bu deneyimi son 5 yıl içinde yaşadıklarını belirtiyor. Yani kadınların neredeyse 20'de 1'i son 5 yıl içinde hemcins partneri olduğunu belirtiyor.

Şema 18: 16-44 yaş arası kadınların 1990, 2000, 2010 yıllarında belirttikleri eşcinsel davranışları

Kaynak: Natsal - 1, - 2, - 3.

Bu durum, yeni bir soruyu ortaya çıkarıyor. Kadınların davranışlarında gerçekten bir değişiklik mi yaşandı yoksa zaman içinde kadınlar gerçekleri bildirme konusunda daha mı rahatladılar? Bu sorunun cevabı için her zaman aynı sonucu vermesini beklediğiniz bir soruyu ankete ekleyebilirsiniz. Örneğin:

- 1990'dan önce eşcinsel deneyim yaşadığını belirten kadınların oranı, 1990 senesinde sorulduğunda: %4
- 1990'dan önce eşcinsel deneyim yaşadığını belirten kadınların oranı, 2000 senesinde sorulduğunda: %7

1990 öncesi eşcinsel deneyim bildirimleri 1990 ve 2000 arasında neredeyse iki katına çıkmış. Her ne kadar her iki anketi

de farklı kadınlar cevapladığından rakamların birebir tutmasını beklememek gerekse de, %4'ten %7'e bir yükseliş, şans faktörüne atfedilmek için yüksek bir fark ve insanların zaman içinde hassas bilgilerini paylaşma konusunda daha rahat olduklarına güçlü bir gösterge.[18] Benzer bir analiz 2000'de yapılan Natsal-2 ve 2010'da yapılan Natsal-3 arasında güçlü bir tutarlılık gösteriyor.[19] Bunun nedeni, Şema 18'de 1990 ve 2000 arasında gözlemlenen dik yükselişin kadınların daha dürüst cevap vermiş olmasından; ama 2000 ve 2010 arasındaki farkın daha çok gerçek davranış değişikliklerinden kaynaklandığıdır.

1990 ve 2000 arasında erkeklerde bir yükseliş söz konusu. Bu durum muhtemelen daha iyi raporlama ve HIV korkusunun azalmasından kaynaklanıyor; fakat 2000 ve 2010 arasında büyük bir fark gözlemlenmiyor.

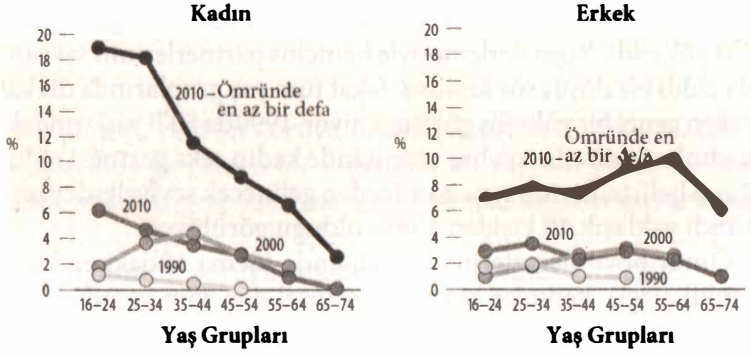
Farklı yaş gruplarının deneyimlerine odaklandığımızda kadın ve erkekler arasında daha büyük farklar gözlemlenebiliyor. Şema 19 çoğunlukla son beş sene içinde hemcins partneri olmuş kişilere odaklanıyor ve her ne kadar geçici ergenlik deneyimlerini kapsayacak olsa da 2010 için 'hayatlarında hiç eşcinsel deneyim yaşayıp yaşamamış' olmalarına da değiniyor. 30'lu yaşlarındaki kadınlar arasında son beş sene içinde kadın partneri olanların oranı, 1990'da %1'den (100 kişiden 1'i) 2010'da %5'e (20 kişiden 1'i) yükseldi. Yaşın ilerlemesiyle hemcins partnerlerinin sayısında ciddi bir düşüş söz konusu; fakat tüm yaş gruplarında dikkat çeken genel bir yükseliş gözlemleniyor. 1990'da 50'li yaşlarındaki kadınlar arasında son beş sene içinde kadın seks partneri olduğunu belirtenlerin sayısı görmezden gelinecek seviyelerdeyken, şimdi yaklaşık 40 kişiden 1'inin olduğu görülüyor.

Ömür boyu değerlerine bakıldığında (Şema 19'daki en koyu renkli çizgi), kadınlar arasında eşcinsel deneyim yaşadıklarını bildirenlerin oranının kritik bir şekilde doğdukları yıl ile ilişkili olduğu görülüyor. Şimdi 20'lerinde olan kadınların neredeyse her 20'de 1'i eşcinsel deneyim yaşamış olduklarını belirtirken, şu anda 70'lerinde olan kadınların 40'ta 1'i eşcinsel deneyim yaşamış olduklarını belirtiyor; fakat çok sayıda deneysel aktivitenin olduğu açıkça görülüyor. Kabaca, yakın zamanda hemcins partneri olmuş olan her kadın için aynı yaşta eşcinsel deneyimi yaşamış ama son beş yılda hemcins partneri olmamış iki kadın bulunuyor.

Görmüş olduğumuz üzere, yakın zaman içinde hemcins partner olduğunu bildiren erkeklerin sayısı 1990'dan 2000'e geçerken artış gösteriyor; fakat yaşlı erkekler ve genç erkekler arasındaki davranışlar tek bir istisna hariç çok benzer görünüyor. Erkeklerin ömür boyu deneyiminde; 60 yaş dolaylarında belirgin bir tepe noktası varken 70 dolaylarında dramatik bir düşüş gözlemleniyor. Böyle bir trend kadınlarda görülmüyor. Tarihi biraz araştırmak bu durumu açıklamaya yardımcı olabilir. Şimdi 60'larında olan erkekler, 1950'lerde doğmuş ve 1960'lı yılların liberal döneminde ve özellikle 1967 yılında homoseksüelliğin kanunlaştırıldığı dönemde 13-19 yaşlarındaydı. Natsal-1, ilk deneyimlerin bu dönemde yoğunlaştığını gösteriyor.[20] Şimdi 70'lerinde olan erkekler ise eşcinsel davranışların yasadışı ve çokça yargılandığı dönemde, daha genç erkekler ise HIV'in gündemde olduğu daha temkinli dönemlerde yetiştiler.

Fakat erkek ve kadınların eşcinsel deneyimlerinde ortak olan bir özellik var. Eğitimli insanlar arasındaki oranlar, eğitimsizlere göre iki ila üç kat kadar daha yüksek.[21]

Şema 19: Son 5 yıl içinde ve ömründe hemcins partneri olduğunu bildirenlerin oranı

En koyu renkli çizgi 'ömründe en az bir defa eşcinsel deneyim yaşamış' olanları gösteriyor.
Kaynak: Natsal - 1, - 2, - 3.

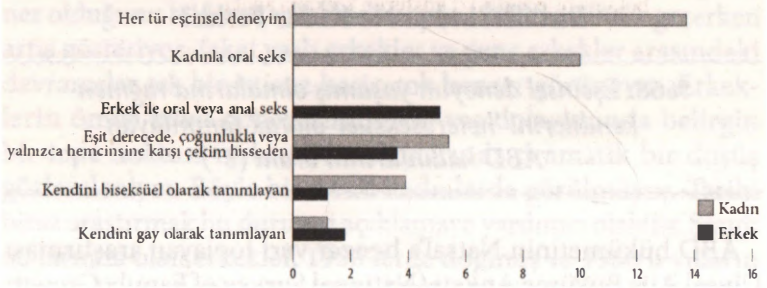
***%68**: Eşcinsel deneyim yaşamış olmalarına rağmen kendilerini 'heteroseksüel' olarak tanımlayan ABD kadınlarının oranı (3*)*

ABD hükümetinin Natsal'a benzer veri toplayan araştırması Ulusal Aile Büyüme Anketi (National Survey of Family Growth - NSFG) 1970'lerden beri yapılıyor ve sürekli finanse ediliyor olmasında masum ve uygun adının katkısı olduğu kesin.* Yayımlanan veriler eşcinsel çekim, davranış ve kimlik arasındaki karmaşık ilişkiyi incelemek için güzel bir fırsat sunup bizi şaşırtıcı bir sonuca yönlendiriyor: ABD'de eşcinsel deneyim yaşamış olanların *çoğunluğu* kendilerini 'heteroseksüel' olarak tanımlıyor ve çoğu yalnızca karşı cinse karşı çekim hissettiklerini belirtiyor.

Böylesine bariz bir paradoksun nasıl oluşabileceğine bir göz atalım. Şema 20, NSFG anketinin ilgili sorularını cevaplayan 22.600 kişinin yanıtlarını değerlendiriyor. Küçük bir kesim kendilerini gay veya biseksüel olarak tanımlıyor (erkeklerde %3, kadınlarda %5,3) ve biraz daha büyük bir oran, karşı cins ve hemcinsine eşit derecede çekim hissettiklerini belirtiyor. Hem erkek hem de kadınlar için fazla sayıda eşcinsel davranış bildiriliyor. NSFG'nin kadın cinsel partner tanımının 'her tür cinsel deneyim'i kapsadığını; fakat erkek cinsel partner tanımında yalnızca 'oral veya anal seks'in bulunduğuna dikkat çekmek gerekiyor.[22] Bu garip bir asimetri oluşturuyor; fakat Şema 20, hemcins partneri olduğunu bildiren kadınların 4'te 3'ünün partneriyle oral seks yaptığını da bildiriyor.

* 2006 ile 2010 yılları arasında %77 gibi etkileyici bir cevap oranıyla yapılan son NSFG' de, 15 ila 44 yaş arasındaki 22,682 katılımcı ile görüşüldü- kadınlar için% 78, erkekler için% 75 oranında yanıt alındı. 2006-10 anketindeki katılımcılara, 'takdir simgesi' olarak 40 dolar teklif edildi. Kadın mülakatçıların evlerini ziyaret etmesine rağmen, katılımcılara kulaklık aracılığıyla hassas sorular soruldu ve yanıtlar doğrudan bir bilgisayara girildi - bu ses desteği dil zorluklarını da çözdü. Bunu 3 * puan olarak değerlendirmek isterim.

Şema 20: Bildirilen eşcinsel davranış, çekim ve kimlik

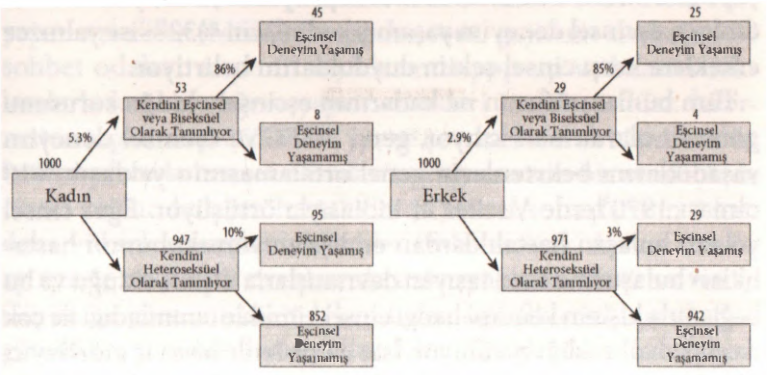
18-44 yaş aralığındaki ABD nüfusuna oranı

Kaynak: Ulusal Aile Büyüme Anketi (National Survey of Family Growth-NSFG) 2006-2010.

Şema 20'den çıkartılacak kritik ders, eşcinsel deneyim yaşamış insanlar arasında cinsel kimliğini heteroseksüel olarak tanımlayan veya yalnızca karşı cinse karşı çekim hissettiğini iddia eden birçok insan olduğu. NSFG'nin raporuna göre gerçekten de kendisini heteroseksüel olarak tanımlayan 18-44 yaş arası kadınlar arasından %10'u (lütfen bu sayıyı not edin) ve yalnızca karşı cinse karşı çekim duyduğunu söyleyenler arasından da %5,5'i eşcinsel deneyim yaşamış. Erkeklerde ise kendini heteroseksüel olarak tanımlayanların %3'ü eşcinsel deneyim yaşamış ve NSFG'nin dar tanımına göre, yalnızca karşı cinse karşı çekim duyduğunu söyleyen erkeklerin %2,7'si eşcinsel deneyim yaşadığını bildiriyor.

Yani kendini heteroseksüel olarak tanımlayan insanların küçük ama dikkat çeken bir oranı eşcinsel deneyim yaşamış. Artık paradoksumuzu çözmek için göreceli olarak basit birkaç matematik işlem yapabiliriz.

Şema 21: 18-44 yaş arası ABD'li 1000 kadın ve 1000 erkekten ne bekleyebileceğimizi gösteren frekans ağacı

Kaynak: Ulusal Aile Büyüme Anketi (National Survey of Family Growth-NSFG) 2006-2010.

Şema 21, 18-44 yaş arası tipik ABD'li 1000 kadın ve erkekten beklentimizi gösteriyor. Önce kadınları ele alalım. Şema 20 bize bu kadınların %5,3'ünün kendilerini eşcinsel veya biseksüel olarak tanımlayacağını söylüyordu ki, bu 53 kadın anlamına geliyor. Bu kişilerin büyük çoğunluğu –yaklaşık 45 kişi (%86)– eşcinsel deneyim yaşamış olmalı; fakat kendilerini 'heteroseksüel' olarak tanımlayan 947 kadına bakalım. Daha önce aklınızda tutmanızı söylediğim sayıya göre bu kişilerden %10'unun eşcinsel deneyim yaşamış olmalarını bekliyoruz. Oran düşük; fakat yine de 95 kadına tekabül ediyor. Sonuç olarak eşcinsel deneyim yaşadıklarını belirtenlerin sayısı 45+95=140 ve bu kadınların 95/140 = %68'i kendilerini 'heteroseksüel' olarak tanımlıyor. Bu, paradoksun oluşum sebebi. Heteroseksüel kadınlar arasında eşcinsel deneyimler sık rastlanmasa da eşcinsel deneyim yaşamış olan heteroseksüel kadınların toplamı yine çoğunluğu oluşturabiliyor.

Erkeklerde değerler biraz daha düşük; fakat bu durum eşcinsel deneyimin erkekler için tanımının daha sıkı olmasından kaynaklanabilir. Hesapladığımızda, bir başka erkekle anal veya oral seks yaptığını bildiren erkeklerin çok küçük bir kısmının kendini 'heteroseksüel' olarak tanımladığını görüyoruz. Şema 21'den görebileceğimiz gibi bu oran 29/(25+29) = %54.

Yine hesaplayabiliriz ki bir başka erkekle anal veya oral seks yaptığını bildiren erkeklerin neredeyse yarısı (%44) yalnızca kadınlara, eşcinsel deneyim yaşamış kadınların %32'si ise yalnızca erkeklere karşı cinsel çekim duyduklarını belirtiyor.

Tüm bunlar nüfusun ne kadarının eşcinsel olduğu sorusunu göreceli olarak naif kılıyor, gerçi NSFG'ye eşcinsel deneyim yaşadıklarını belirtenlerin genel ortalamasının yaklaşık %10 olması 1970'lerde Voeller'in iddiasıyla örtüşüyor. Eğer cinsel yoldan bulaşan hastalıklardan endişeleniyorsak, bunun hastalıkları bulaştırma riski taşıyan davranışlarla ilişkili olduğu ve bu bağlamda kişinin kendini hangi cinsel kimlikle tanımladığı ile çok da alakalı olmadığı görülüyor. İşte bu nedenle biraz iç gıdıklayıcı olan bir terim olan 'erkeklerle seks yapan erkek – men who have sex with men (MSM)' icat edilmiş. Erkeklerle seks yapmış olan erkeklerin çoğunluğu kendini 'heteroseksüel' olarak tanımlıyor.

Eşcinsel Davranışlar

%72: Kadınlarla seks yapmış kadınlar arasında oral seks yapanların oranı

İstatistiksel bir bakış açısıyla, şimdiye kadar ele aldığımız genel anketler belirli davranışların oranlarını doğru bir şekilde ölçümlemek için yeterli olmayabilir; çünkü eşcinsel davranışların sayısı göreceli olarak çok düşük. Eşcinsel erkeklerin 'rastgele örneklemesini' yapmak çok güç; fakat eşcinsel nüfusu yüksek San Francisco, New York, Los Angeles ve Chicago gibi ABD şehirlerinde eşcinsel nüfusu yoğun semtleri hedefleyerek denenmemiş değil.[23]

Anketler genellikle kendini eşcinsel veya biseksüel olarak tanımlayan gönüllülerle yapılıyor. Örneğin; eşcinsel web siteleri üzerinden toplanan 18-87 yaş arası 25.000 kişi ile yapılan çevrimiçi anketin sonuçlarına göre dudaktan öpüşmenin en genel davranış (%75) olduğu görülürken, hemen ardından da oral seks ve karşılıklı mastürbasyon %73 ve %67 ile ikincilik ve üçüncülük pozisyonunda. Anal seks daha nadir ve katılımcıların yarısından azında (%37) görülüyor.[24]

Fakat bu tarz gönüllü çevrimiçi anketler ne kadar güvenilir? Natsal ekibi kendi araştırmalarında bulunan erkeklerle seks yapan erkekler (MSM) ile gaydar.com, gay.com sitelerindeki sohbet odaları ve profil sayfalarında pop-up ve banner reklamlarla katılım çağrısı yapan erkekleri karşılaştırdılar. İnternetten toplanan 2.065 MSM yaş ve çevresel olarak Natsal anket katılımcılarıyla benzer olmalarına rağmen son bir sene içinde cinsel yoldan bulaşan hastalıklarda Natsal sonuçlarının 4 katı daha yüksek sonuçlar bildirdiler (%16 vs %4). Ayrıca son üç ay içinde anal seks oranları da daha yüksekti (%77 vs %63). Görünüşe göre, internetten kendi demografiklerini temsil eden gönüllüler bulunabiliyor; fakat daha yüksek riskli davranışlar sergileyebiliyorlar.

Kadınlarda eşcinsel davranışlara daha az dikkat edilmiş. Bailey ve çalışma arkadaşları, 1992 ve 1995 yılları arasında lezbiyen cinsel sağlık kliniklerine giden kadınlara 1000 anket dağıtmış ve 803 kişiden yanıt almış; fakat lezbiyen topluluklardan çok daha düşük geri dönüş alabilmişler (1.136 kişiden 415'i dönüş yapmış).[25] En çok sergilenen davranışlar parmak ile vajinal penetrasyon (%84 'sıkça' yapılıyor), oral seks (%72), karşılıklı mastürbasyon (%71), cinsel organ-cinsel organ teması (%50) iken seks oyuncağı ile vajinal penetrasyona (%16) çok az rastlanmış.

2000 senesinde yapılan Natsal-2, benzer bir deseni yalnızca kadınlarla seks yapan kadınlardan oluşan 31 kişilik küçük gruplarında da gözlemledi. Son bir senede oral seks yapanların oranı %80 ve çeşitli yollarla cinsel organ teması yapanların oranı %93 olarak gözlemlendi. Hem erkek, *hem de* kadınlarla seks yapan 147 kişilik daha büyük bir kadın grubunda daha farklı davranışlar gözlemlendi. Bu grupta kadınlarla oral seks (%54) ve çeşitli yollarla cinsel organ teması (%61) daha düşüktü.[26]

Eşcinsel kimlik ve davranışların giderek daha büyük hassasiyetle analiz ediliyor oluşuna baktığımızda, 'ters (invert)' insanların bir insan tipi sayıldığı, basit bir düşünceden ne kadar çok yol alındığını gözlemlemek mümkün. Hirschfeld'in belirttiği gibi inanılmaz çeşitlilikte cinsel kimlik, davranış ve çekimin olduğu düşüncesi giderek daha çok kabul görmeye

başladı; fakat bu kadar heyecan verici çeşitlilik arasında kişisel konumunuzu belirleyen faktörler nedir? Bir yüzyıldır devam eden tartışma ve çalışmalara rağmen bu durum hâlâ gizemini korumaya devam ediyor.

Cinsel Kimliğe 'Yol Açan' Ne?

***43**: Eşcinsel ve aynı zamanda tek yumurta ikizi olan 53 kişi arasında ikizi eşcinsel olmayanların sayısı (3*)*

Bir bilim insanı olmasa da Hirschfeld, hayatını eşcinselliğin temelinin biyolojide yattığına dair 'kanıt' arayışına adadı. Bunun aksine Freud ve takipçileri eşcinsel çekimin, çevresel faktörler ve yetişme biçimiyle kazanılan bir davranış olduğuna inanıyordu. Bu görüşün bir sonucu, bir insanın cinsel kimliğinin terapi ve kişisel azimle 'değişebilir' olduğu inancının ortaya çıkması oldu. Masters ve Johnson'dan William Masters, 'memnun olmayan homoseksüelleri heteroseksüelliğe çevirdiğini iddia etti; fakat daha sonra iş arkadaşları bu dönüşümün gerçekten gerçekleşip gerçekleşmediği konusundaki şüphelerini dile getirdi.[27]

Kinsey'in erkekler hakkındaki raporu yayımlandıktan hemen sonra biyoloji teorisini güçlü bir şekilde destekleyen F. J. Kallmann'ın klasik araştırması 1952'de yayımlandı.[28] Kallmann her ikisi de Kinsey ölçeğinde 3 puan üstü (en azından 'hem heteroseksüel hem de homoseksüel' olanlar) alarak %100 'uyum (concordance)' gösteren 40 çift tek yumurta ve %10 uyum gösteren 26 çift çift yumurta ikizi üzerine raporunu yayımladı. Bu veriye dayanarak cinsel kimliğin neredeyse tamamen genetik kaynaklı olduğunu iddia etti; fakat onun kişisel tutumları Kinsey'in kabul ettiği, insanın çeşitliliği düşüncesinden açık bir şekilde farklıydı. Kallmann 'bu sapkın davranışın mutsuzluk, tatminsizlik ve çarpık insani değerlerin sonu gelmeyen kaynağı olduğu sürece' daha fazla araştırmanın acilen yapılması gerektiğini söyledi.

İkizler üzerinde birçok benzer araştırma yapıldı. Örneğin Whitam ve çalışma arkadaşları, çiftlerden en az birinin heteroseksüel olmadığı 61 çift ikiz topladı. Tek yumurta ikizleri %71, çift yumurta ikizleri ise %40 oranında uyumluydu.

Fakat bu değerler oldukça hatalıydı. Bu sayılar yalnızca 1* puan alabilirler.

Bu iddialı söylemi anlamak için önce şu soruyu sormamız gerekiyor: Neden belli bir çift ikizi inceliyorum? Whitam araştırması eşcinsel basını üzerinden ikiz olanlara ilan verdi ve yakın çevreden öneriler aldı.[29] Fakat eğer bir çift ikizin ikisi de eşcinsel ise eşcinsel mecralar üzerindeki reklamları görme ihtimalleri iki katına çıkıyor. Ayrıca yakın çevredeki insanların, her ikisi de eşcinsel olan ikizleri önermiş olma ihtimali büyük ve aynı cinsel kimliğe sahip ikizlerin birlikte başvuru yapmaya daha meyilli olabilecekleri de düşünülebilir.[30] Böylece uyumlu çiftlerin bu örneklemlerde fazlasıyla temsil edilmiş olma ihtimali ve katılımcıların seçimi esnasında uyumlu ikizlere eğilimli bir süreç olduğu ihtimali yüksek.*

Tüm bu eğilimler nedeniyle, 2000 senesinde Avustralya'da 850 çift ikizle yapılan kapsamlı bir deneye kadar uyumlulukların çok yüksek olduğu düşünülüyordu.[31] Araştırmaları ulusal ikizler örnekleminin bir kısmını oluşturuyordu ve cinsel kimliklerine bakılmadan seçildiler. Araştırmacılar ikizlerden birinin Kinsey ölçeğinde en az 2 puanda (kısmen homoseksüel duyguları olan) olan 27 çift erkek tek yumurta ikizi arasında yalnızca 3 çiftin uyumlu olduğunu tespit etti. Bu, yalnızca ikizlerin %10'unun uyumlu olduğu anlamına geliyor ve daha önce düşünüldüğünden çok daha düşük bir değer. Benzer durumdaki 22 çift kadın tek yumurta ikizinde yalnızca 3 çiftin uyumlu olduğu görüldü.

Bu sonuçlara bir başka açıdan bakabiliriz. Tek yumurta ikizi olan 1.696 kişi arasında toplamda 53 (%3) kişi 'kısmen homosek-

* Bu iyi bilinen bir olasılık bulmacası ile ilişkili. Cebimde iki madeni para var. Biri normal, diğerinin ise her iki yüzü tura. Cebimden bir madeni parayı çıkartıp bakmadan atıyorum. Yere düştüğünde tura geliyor. Bu paranın diğer yüzünün de tura olma ihtimali nedir? Sorunun saf cevabı 1/2. Fakat biraz daha derinlemesine düşünüldüğünde doğru cevabın 2/3 olduğu görülebilir. Bu sonuca varmanın bir yolu, rastgele seçilmiş bir para ve akabinde rastgele atışın 4 farklı sonuç verme olasılığı olduğunu anlamaktır. Bu 4 farklı sonucun 3'ünde sonuç tura olacaktır; fakat bu turaların ikisi aynı paranın iki farklı yüzünde olacağından bir yüzünün tura olduğu bilinen paranın diğer yüzünün de tura olma olasılığı 2/3'tür. Yani eğer yerdeki para tura ise benim her iki yüzü de tura olan parayı seçmiş olma olasılığım daha yüksek. Benzer bir şekilde eğer eşcinsel bir ikiz ilana yanıt veriyorsa, bu başlı başına ikizinin de eşcinsel olma ihtimalini arttırıyor.

süel duyguları' olduğunu belirtti. Bu 53 kişi arasından 43'ünün (%81) ikizleri kendileriyle aynı cinsel kimliği *paylaşmıyordu.* Araştırmalardaki seçim eğilimi 40 yıldır cinsel kimliğin genetik kökenli olduğu iddiasını şişirmiş görünüyor.

İkizleri araştırırken doğan problemlerden biri aynı ev ortamını paylaşmış olma ihtimalleri çok yüksek olduğundan, görülen benzerliklerin genetik mi çevresel mi olduğunun ayrıştırılmasının zor olması. Farklı ailelere evlatlık verilmeleri gibi durumlardan kaynaklı farklı ortamlarda yetişmiş ikizlere olan ilginin bu kadar yoğun olmasının sebebi bu. Ayrı yetişmiş ikizlerden en az biri heteroseksüel olmayan 4 çift erkek tek yumurta ikizi incelendi. Bu ikizlerden iki çifti 'uyumluydu.'[32] Bunlar olağanüstü hikâyeler. Bir adam komşu şehirdeki bir gay bara gittiğinde varlığından bile habersiz olduğu ikiz kardeşi olduğunu sanmışlar. Bir diğer uyumlu ikiz de birbirlerinin varlığından habersizken tesadüfi bir şekilde karşılaşmışlar... bir gay barda. Anı bir hayal edin.

Bunlar imkânsız bir drama konu olabilecek Dickens romanlarından çıkmış gibi rastlantılar. Fakat istatistiksel bakış açısıyla değerlendirildiğinde eşcinsel toplumunu küçük, üyelerinin tesadüfen karşılaşmaları daha olası ve ikizlerin ikisinin de eşcinsel olmaları buluşma ihtimalini büyük oranda artmış oldu. Diğer bir deyişle eğer ikizlerden yalnızca biri eşcinsel olsaydı birbirlerini bulma ihtimalleri daha düşük olurdu. Böylece uyumlu çiftlerin araştırmacıların karşısına çıkma ihtimali bir kez daha yükselmiş ve seçim eğilimi yeniden karşımıza çıkmış oluyor.

Her şey düşünüldüğünde, özellikle erkeklerde cinsel kimlikte genetiğin bir rol oynadığı görülüyor; fakat bu çok küçük bir rol. Eğer genler bize pek bir şey açıklamıyorsa, ya ceninin ana karnında geliştiği gebelik dönemi? Çok önemli bir dönem olduğu kesin. Rahimde yaşanan bilinmeyen etkiler nedeniyle tek yumurta ikizlerinden biri sağlıklı doğarken diğerinin doğuştan bir kalp rahatsızlığı ile doğduğu oluyor. Yakın zamanda Cambridge'ten Melissa Hines'ın 'konjenital adrenal hiperplazi (congenital adrenal hyperplasia)'si olan kadınlar, yani aşırı androjen (testosteron gibi erkeğe özgü hormonları kapsayan hormon grubu) üreten kadınlar üzerinde yaptığı araştırmalara göre bu kadınların biseksüel veya homoseksüel olma ihtimali %30 dolaylarında.[33] Hines hamilelik süresi içindeki normal hormon

değişkenliği ve cinsel yönelim arasında bir ilişki olduğuna dair bir bilginin olmadığına dikkat çekiyor.

Fakat kaba yaklaşık ölçümler yapılabilir. Sağ elinizi avuç yukarı uzatın. İşaret parmağınız yüzük parmağınıza göre ne kadar daha uzun? BBC tarafından yapılan ve 150.000 kişinin katıldığı geniş çaplı bir araştırmada insanlar kendi parmak uzunluklarını ölçtüler* ve ortalamada işaret parmağının yüzük parmaklarına göre biraz daha kısa olduğunu gözlemlediler.[34] Bu iki parmak arasındaki orana 'parmak oranı' denir ve BBC ortalama parmak oranının erkeklerde kadınlara göre %1 daha küçük olduğunu tespit etti.[35]

Erkeklerin göreceli olarak daha uzun olan yüzük parmağının rahimde maruz kaldığı testosterondan kaynaklandığı düşünülüyor ve parmakları BBC'nin araştırmasından çok daha detaylı şekilde araştırmış olan birçok çalışma incelendiğinde, cinsiyetler ve ortalama parmak oranları arasında belirgin bir fark olduğu görülüyor. Fakat aynı zamanda büyük bir örtüşme de var: Rastgele bir erkek ve kadın benzer ortamlardan seçildiğinde erkeğin parmak oranının kadının parmak oranından daha düşük olma olasılığı yalnızca 2/3.[36] İki cinsiyeti ayrı ayrı ele aldığımızda düşük parmak oranının daha geleneksel 'maskülen' davranışlarla ilişkilendirildiği araştırmalara rastlıyoruz. Yani parmak oranları küçük olanlar (işaret parmağı kısa olanlar) finansal ve ticari faaliyetlerde[37] yüksek ihtimalle daha başarılı olabilirler; ama aynı zamanda daha fazla trafik cezasına sahip olacaklardır.[38]

Cinsel yönelime gelince, birçok araştırmanın analizinde kendilerini lezbiyen veya biseksüel olarak tanımlayan kadınların parmak oranlarının kendilerini heteroseksüel olarak tanımlayanlara göre daha küçük olduğu (işaret parmakları göreceli olarak daha kısa) gözlemlense de büyük bir örtüşme de söz konusu. Her ne kadar BBC'nin araştırması erkekler için zayıf bir ilişki tespit etmiş olsa da eldeki kanıt bağdaşmıyor.[39] Tüm bu çalışmaların ardından çıkan sonuç şu: Rahim içinde androjene

* Ölçüm için verilen talimatlar şöyleydi: 'Sağ elinizi önünüze getirin. Yüzük parmağınızın avucunuzla bağlandığı noktaya bakın. En alt kıvrımı tespit edin. Bu kıvrımın ortasını bulun. Cetvelinizi 0 noktası en alt kıvrımın tam ortasına gelecek şekilde yerleştirin. Cetvelin parmağın tam ortasından geçtiğinden emin olun. Parmağınızın ucuna kadar (tırnak dahil değil) milimetre cinsinden ölçün.'

maruz kalmak, kadınların cinsel yönelimine az çok etki ediyor; fakat erkeklerde bu etki çok daha az.

Bir başka ilgi çekici; fakat daimi bir gözlem ise ağabey sayısı yüksek olanın eşcinsel veya biseksüel olma ihtimalinin de bir o kadar yüksek olduğu. Örneğin; bir araştırma eşcinsel toplum kurumları, 1994 Toronto Lezbiyen ve Gay Onur günü şenliklerinden toplam 302 eşcinsel erkeği davet ederek aynı yaşta heteroseksüel bir erkek ile eşleştirdiler. 604 kişiden oluşan ve %50'si eşcinsel olan bir grup elde edildi; fakat bu grupta ağabeyi olmayanların yalnızca %45'i eşcinseldi. Buna kıyasla dört veya daha fazla ağabeyi olanların %71'i eşcinseldi.[40] Her ağabeyin bir kişinin eşcinsel olma ihtimalini yaklaşık %33 arttırdığı tahmin ediliyordu, yani üç ağabey, eşcinsellik ihtimalini iki kattan bile fazla arttırıyordu. Bunun üzerine 'Analık Bağışıklık Hipotezi (maternal immune hypothesis)' ortaya atıldı. Bu hipotez, ana rahminin daha önceki erkek çocuklarını 'hatırladığı'nı iddia ediyor.[41] Kadınlarda buna benzer ailevi ilişkiler tespit edilmedi ve daha önce gösterilen verilerde de görüldüğü üzere daha esnek ve dinamik bir cinsel yönelim olduğu görüldü.

Peki cinsel yönelimin 'nedeni' olarak gösterilen çatışan kanıtlar bizim için ne ifade ediyor? Günümüzde genel kanı biyolojiden yana; fakat genlerin, gebelik sırasındaki hormon dengelerinin ve çocukların cinsel stereotiplere uyup uymadığı gibi ilk deneyimlerin etkilerini çözümlemeye çalışanların yerinde olmak istemezdim.

Bu, bazı insanların neden solak olduğunu anlamak için zaman ve emek sarf etmeye benziyor. 1950'lere kadar çocuklar 'yönelimlerini' değiştirmeye zorlanarak yazı yazarken sağ elini kullanmaya zorlanıyorlardı; fakat şimdi tüm bunların yalnızca akademik merak için yapılmış olduğu görünüyor. İronik bir şekilde cinsel yönelim ve sol/sağlaklık arasında bir ilişki var. Eşcinsel veya biseksüel erkeklerin sağlak olmama ihtimali yaklaşık 3'te 1 civarında iken kadınlarda bu oran %50'ye yakın.[42] Fakat daha sonra işler iyice karmaşık hale geliyor. Erkeklerin ağabeylerinin sayısı ve cinsel yönelimleri arasındaki ilişkinin yalnızca sağlaklar için geçerli olduğu iddia ediliyor.[43] Açıkçası her şey birbirine girmiş gibi görünüyor.

Tüm bunlar çok ilgi çekici bilimsel araştırmalar olsa da kişisel görüşüm; cinsel yönelimin genel 'nedeni'ni öğrenme çabasının

sonuçsuz ve bazı kişiler için de anlamsız bir çalışma olduğudur. İlişkiler bulabiliriz; fakat şans faktörünün etkisi her zaman o kadar güçlü olacaktır ki tüm bu istatistikler çocuğunuzun cinsel yönelimini tahmin etmek için neredeyse hiçbir öngörü sağlamayacaktır. Bunda da bir problem yok.

Hirschfeld'in Mirası

***20.000**: Berlin, Opera meydanında 10 Mayıs 1933 yılında Magnus Hirschfeld'in Enstitüsü yakıldığında yanan kitapların sayısı*

Magnus Hirschfeld; kaba, dürtücü ve Kinsey'in biyografisinin yazarının tanımıyla 'fiziksel olarak itici' biriydi. Freud'un kullandığı tanımlar ise 'gevşek' ve 'iştah kaçırıcı' idi.[44] Yine de Hirschfeld, sadık takipçileri olan popüler bir konuşmacıydı. 1930'larda Nazi tehdidi o kadar büyüdü ki Hirschfeld uluslararası bir konuşma turnesinden sonra Almanya'ya geri dönmeyi göze alamadı.

Korkmakta haklıydı. 6 Mayıs 1933 yılında 'dejenere kültürün' sembolü olarak Nazi öğrencileri tarafından yağmalanıp, birkaç gün sonra Opera Meydanı'nda tüm kitaplarının yakılmasını haber makarasından izlediğinde Hirschfeld Fransa'da sürgündeydi. Haziran 1934'te Uzun Bıçaklar Gecesi'nde Kahverengi Gömlekliler'in lideri Ernst Rohm idam edildikten sonra zulüm bir kat daha arttı. Eğer Hirschfeld Almanya'ya dönmüş olsaydı muhtemelen ya öldürülmüş ya da gömleğinde eşcinselleri simgeleyen pembe üçgeniyle kamplara kapatılmıştı.

Hirschfeld 1935 yılında Nice'te hayatını kaybetti. 67. doğum günüydü. Her ne kadar cinsel yönelimin biyolojik nedenlerle belirlendiğini kanıtlamayı başaramamış ve bir bilim adamı olmasa da Hirschfeld'in cinsel kimlik ve çekimin esnek bir yelpaze olduğu görüşü ayakta kalmayı başardı. Ayrıca araştırma yöntemleri ilkel olsa da şimdi incelendiğinde istatistiksel tahminleri de yerindeydi. O, cesur, olağanüstü ve zor bir insandı. Günümüzde Almanya ve diğer ülkelerde eşcinsel liberalizmin kurucularından biri olarak saygınlığı artmaya devam ediyor.

6
kendi elinizle

Büyük Mastürbasyon Paniği

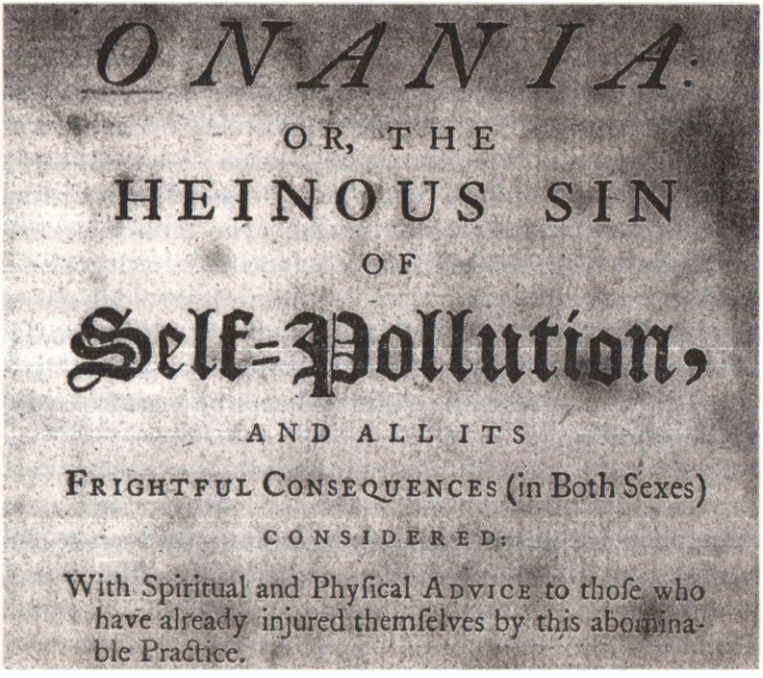
%57: 1898 yılında genç Hıristiyanlar arasında yapılan bir ankette okul yıllarında mastürbasyon yapmaya özendiklerini belirtenlerin oranı

Mastürbasyon, bir iki yıllık hata payı ile, 1712'de icat edildi. Bundan önce insanlar cinsel organlarının kolayca ulaşılabilir bir mesafede olduğunu keşfetmiş olmalarına rağmen bu keşifle ne yapacaklarını bilmiyorlardı sanırım. Yunan doktor Galen, kadınlara, içlerinde birikmiş 'buruk komedi (acrid humours)'yi serbest bırakmaları için mastürbasyonu önerirken, Diyojen de toplum içinde artık bedensel sıvılarını boşaltmakla ünlüydü.[1] Mastürbasyon Hıristiyanlığın erken dönemlerinde üremeye yönelik olmayan seksin dışlanması etkisiyle mimlendi; fakat küçük bir günah olarak görülüyordu ve kınamadan ziyade alay konusuydu.

Ne kadar mastürbasyon yapıldığının kişisel günlükler dışında, bilinmesi imkânsız. Samuel Pepys günlüğünde 'beğeni'sinden sıkça bahsediyor: 15 Temmuz 1663'teki yazısında "Kraliçeye olan beğenimle birlikte, yatağa" cümlesi yazıyor. Kilise eline hâkim olması için pek bir gerekçe sağlamamış gibi; fakat yazılarında biraz

şifrelemeyi gerekli görmüş: Kasım 1666 "...Şimdi karım, ben ve kocası Westminister'da olan Betty Michell ile kiliseye... Kilisede (Tanrı beni bağışlasın) aklım Betty Michell'e gitti ve hazer con mi coşa in la eglisa meme [kilise de bile şeyimle oynadım]."[2]

Şema 22: 'Onania'nın kapak sayfası

Onania: veya İğrenç bir Günah olan Öz Kirlenme ve (Her İki Cinsiyet için) Korkutucu Sonuçları: Bu Berbat alışkanlığa yakalanmış olanlar için Ruhsal ve Tıbbi Tavsiyelerle. Kaynak: Google Books.

Pepys davranışları ile ilgili pek suçluluk duymamış gibi görünüyor ve yakalanmaktan da pek korkmuyor. Belki de o zaman mastürbasyonun altın çağı idi. Kilisenin ahlaki zincirleri kırılmaya başlamış ve Aydınlanma'nın yerine daha yeni ve bir önceki kadar kınayıcı 'bilim'in otoritesi henüz yer etmemişti. Pepys'in ölümünden birkaç yıl sonrası olan 1703'te mastürbasyona karşı 250 yıl sürecek ezici bir tavrın oluşmasına neden olacak bir broşür yayımlandı.

1712 dolaylarında yayın, *Onania; veya İğrenç bir Günah olan Öz Kirlenme* olarak adlandırıldı.[3] Broşürün tüm başlığı Şema 22'de gösteriliyor. Onan'ın adı bir şekilde dahil edilmiş; ama Onan yalnızca dışarı boşalma (orgazm öncesi penisin vajinadan çıkartılarak ersuyunun vajina dışına akıtılması) ile biliniyor.*

Bu anonim çalışma 'Tanrı tarafından hoş görülmeyen bir günahı teşhir' etmeyi amaçlıyordu; fakat genel olarak öz kirlenmenin özellikle genç erkeklerde yarattığı fiziksel zararlarını anlatmaktaydı: 'Güçlü ve dinç olan gençler bu alışkanlığa kendilerini kaptırdıklarında yorgun düştüler. Bedenleri için önemli, dinlendirici ve kritik nemden yoksun kaldılar. Öksürük ve tükürük olmadan, kuru ve zayıflamış bir şekilde mezarlarına götürüldüler.' Kızlar özellikle risk altındaydı. Yazarın bir dostuna, saygın bir yatılı kızlar okulunun yöneticisi yaşlı gözlerle, bu davranışı sergilemekte olan öğrencilere şahit olduğunu ve araştırmaları sonucu, çoğunlukla 15 yaş ve üzeri olan bu öğrencilerin sıkça *cum Digitis* ve *aliis Instrumentis* (parmaklarla cinsel organın uyarılması, aparat kullanılarak mastürbasyon) yaptığını söylemiş.

Thomas Laqueur, mastürbasyonun kabul gören tarihinin yazarı olarak,** *Onania*'nın 'mastürbasyon' kelimesini İngilizce'ye kazandıran ve müstehcenlikten yargılanmış olan cerrah John Marten tarafından yazılmış olduğunu iddia etti. Hayal gücü geniş bir işadamıydı; broşürün sonunda yarım pounda 'Güçlendirici Tinür'ü, 12 şiline 24 dozluk 'Doğurganlık Tozu' için reklamlar bulunuyordu. Bu pahalı ürünler Paternoster Row'da*** bulunan Mr. Crouch adında bir kitap satıcısından alınabiliyordu. Ona-

---

* 'Ve Yahuda Onan'a söyler, erkek kardeşinin karısına git, onunla evlen ve kardeşin için bir çocuk yap. Onan bu tohumun onun olmaması gerektiğini biliyordu; Öyle oldu ki, kardeşinin karısına girdiğinde, kardeşine tohum vermemesi için onu yere dökmüştü. RAB yaptığı şeyden hoşnut olmadı. O nedenle onu da öldürdü.' Yaradılış, 38. Bölüm.

** Tek başına Seks: Mastürbasyonun Kültürel Teorisi - Küçük puntolu 500 sayfayı aşan bu alim akademik çalışma ve dipnotlar, maalesef saygın Laqueur'un 'Professör Wank (mastürbasyonun İngilizce argosu)'[4] olarak ün kazanmasına neden oldu. Bu alanda araştırma yapan tüm akademisyenlerin kaderinin böyle olmamasını umalım.

*** St Paul Katedrali'nin yanındadır. Daha sonra bu bölge kitap yayıncılığı ve satışının merkezi haline geldi; fakat 29 Aralık 1940'taki bombalamalarda 5 milyon kitap ile birlikte tamamıyla yok oldu.

nia bir pazar yaratmıştı. Mesela İsviçreli saygın bir doktor olan Samuel-Auguste Tissot'un *Onanizm veya Mastürbasyonun yol açtığı Rahatsızlıklar üzerine bir Bilimsel İnceleme (Onanism, or, a Treatise upon the Disorders produced by Masturbation)* adlı eseri 1700'lerin en çok satılan ve tıp tarihinin en etkili kitapları arasında yer almaktadır.[5]

Tissot, ersuyu kaybının tehlikeleri konusunda saplantılıydı. Konuya değinen geçmiş otoriteler üzerinde durarak ersuyu kaybının halsizlik, güçsüzlük, hareket kabiliyetinin azalması, nöbet, aşırı zayıflama, kuruluk, ateş, serebral zarların ağrıması, duyuların çarpıtılması, özellikle de gözlerin, omuriliğin bozulması, aptallık ve benzeri kötülüklere yol açtığını belirtti. Anlayacağınız, mastürbasyonun kör edeceği efsanesinin derin bir geçmişi var; fakat Tissot ilginç bir istatistik sağlıyor: Doğruluğu şüphe uyandıran ve çokça tekrar edilen bir değer: 'Bir ons (28gr) ersuyu kaybetmek 40 ons (1120gr) kan kaybından daha zararlıdır.'* Böylece dinin çoğalmaya yönelik olmayan sekse karşı ahlaki sansürü yerini sahte bilimin doğrulamalarına bırakmış oldu.

1857'de yayımlanan William Acton'un *Üreme Organlarının Fonksiyonları ve Rahatsızlıkları (The Functions and Disorders of the Reporductive Organs)* adlı kitabında istatistikler nihayet belirmeye başlıyor. Bu kitapta phthisis (tüberküloz)'a yakalanmış 1000 erkek hastanın arasından %12'sinin aşırı cinsel faaliyet gösterdiği, %18'inin mastürbasyon bağımlısı olduğu ve %22'sinin de 'istemsiz salgılama'[6] deneyimledikleri belirtiliyor. Her şeye rağmen Acton'a, şimdilerde 'ters sebep sonuç ilişkisi' olarak adlandırdığımız durum için pay bırakmış olmasından ötürü hakkını vermeliyiz : 'Hassas durumdaki insanlar [...] cinsel heyecanlara daha açık olabilmektedirler.' Bu olasılık o dönemde akıl hastanelerinde mastürbasyon yapan hastalarını

* Bu değere bakmaktan kendimi alıkoyamıyorum. Bir erkek, her orgazm sonrası ortalama 3mls ersuyu salgılar. Tissot'un hesabına göre bu kırk katı kan kaybına eşdeğer, yani 120 mls. Yetişkin bir erkeğin bedeninde yaklaşık 5 litre kan bulunuyor yani 120 mls bu miktarın yaklaşık kırkta biri. Tissot'a göre bir yetişkin erkeğin bedeninde yalnızca 40 orgazmlık enerji bulunuyor. Eğer kan bağışı yaparsanız sizden yaklaşık 500 mls kan alırlar. Bu dört Tissot-orgazmına eşdeğer. Kan bağışı sonrası vücudun kaybettiği alyuvarlarını telafi etmesi ve normalleşmesi birkaç hafta sürüyor. 4 orgazmın ardından normalleşme süreci bu kadar uzun sürmese gerek.

inceleyen hiçbir doktorun aklına gelmemiş, hastaneye getirilme sebeplerinden biri olarak görülmüştü.*

ABD'de, Yedinci Gün Adventisti (Seventh Day Adventist), mısır gevreğinin yaratıcısı ve tıp doktoru John Harvey Kellogg, mastürbasyonun tıbbi etkileri hakkında açıklamalarda bulundu ve basur, kabızlık, hazımsızlık, görme zorluğu ve deliliğe yol açtığını belirtti. Dürtüler, cinsel organlar yatmadan önce 15 dakika boyunca soğuk suya tutularak veya kahvaltılık mısır gevreği gibi uyarıcı olmayan yemekler tüketilerek kontrol altında tutulabilirdi. Graham Krakerleri de benzer bir şekilde icat edildi ya da en azından mastürbasyon önleyici özellikleriyle pazarlandı. Gıdaların dışında mastürbasyonu önlemek için çeşitli mekanik ve elektrikli cihazlar üretildi ve patentlendi. Hayal etmesi bile güç olan bu mastürbasyonu ve gece ereksiyonlarını önleme aparatlarının arasında cinsel organlara elektroşok uygulayan ve penisin üzerine geçirilen iç yüzeyi dikenlerle kaplı tüpler de bulunuyordu.[7]

Fakat 1800'lerde tıp dünyası 'öz kirlenme'nin herkesi akıl hastanesi yolcusu yapmadığını keşfettiğinde 'toplumsal saflık' akımı iyice yol almıştı. Bu akımın üyeleri cinsel bilinci yükseltmeye kararlıydı ve bu 'saflık'ın öncelikli hedefi imparatorluğun gelecek liderleri olarak görülen İngiltere'nin devlet okullarındaki erkek öğrencilerdi.[8] Bakıcıların çocukları uyumalarına yardım etmek için 'yatıştırması' konusunda eski bir korku vardı. Mastürbasyonun bu yönde iyi bir ilaç olduğu (ki doğru) düşünülüyordu. Çocukların aseksüel olduğunu düşünen Freud öncesi görüşün bir diğer yönü de dış etkenler tarafından yoldan çıkartılma görüşüydü. Tarihçi Alan Hunt, Metropoliten Polis CID'nin eski amirinin 1910'da'ki saflık yürüyüşünde insanlara

> Parlak, sınıf birincisi ve bir albayın oğlu olan Eton'lu bir genç [...] trende karşılaştığı aşağılık bir adam tarafından gösterilen müstehcen bir fotoğrafın sebep olduğu gizli bir günah nedeniyle salya akıtan bir gerizekâlıya dönüştü. Suçluyu yakalayıp hak ettiği cezayı verme zevkini yaşadım.[9]

* Acton, herkesi 'mastürbasyon yapan insanların tipik özelliği olan göçmüş ve kararmış gözlere' dikkat etmeye davet ediyor ve Jean-Jacques Rousseau'nun İtiraflar (Confessions) kitabı için "Yıkıma ramak kalmış bir mastürbasyoncunun tahammül edilebilir portresi" olduğu; fakat "Erkeğe yakışmaz, kadınsı dar görüşlü asabiyet ve kibir, cengaver bir İngiliz oğlanını iğrendirecektir" şeklinde değerlendiriyor.

şeklinde bir konuşma yaptığını bildiriyor. Çocuk çok acayip bir fotoğraf görmüş olmalı.

ABD'nin dert yanacağı bir imparatorluğu yoktu; ama yine de gençleriyle ilgili endişeliydi. 1898'de Genç Erkeklerin Hıristiyan Birliği (YMCA - Young Men's Christian Association) bir anket hazırladı. 75 üniversite ve çeşitli dini eğitim kurumlarından 251 yanıt aldılar (ne yazık ki katılım oranını bilemiyoruz). Katılımcıların yaş ortalaması 23.5'ti ve neredeyse tamamı Hıristiyan'dı. "Okul döneminizde sizi günaha cezbeden şey neydi?" sorusuna 132 kişi "Mastürbasyon" cevabını verdi ve bu cevabı verenlerden 131 kişi cazibeye yenik düştüğünü ve 69 kişi ise 'sıkça' yenik düştüğünü belirtti.

Bu örneklemenin rastgele seçilmiş olduğunu söyleyemeyiz; fakat bu soruyu cevaplayan 232 kişiden 131'i %57'lik bir oran demek. Yazar 'mastürbasyon yapan gençlerin şaşılacak derecede yüksek sayısına' inanamadı. Özellikle 75 kişi Hıristiyanlığa geçişinden ve 24 kişi ise rahip olduktan sonra mastürbasyon yapmaya devam ettiğini belirtti. Bu anket 1902'de G. Stanley Hall tarafından yayımlandı ve yayımlanan ilk seks araştırması olarak kabul ediliyor.[10] Hall çok saygın biriydi, Freud'ün dostu, Amerikan psikolojinin kurucularından, yazılarında 'Mastürbatör'ün Kalbi' gibi 'bireysel aşırılık' kaynaklı birçok hastalıktan bahseden ve çocukluğunda 'istenmeyen ereksiyonlardan kurtulmak için penisine vurmuş' biriydi.[11]

İroniktir ki tıbbi uzmanlar 'histeri' hastası kadınlara uzun süredir 'histerik nöbet' geçirmelerini sağlamak için pelvis masajları uyguluyordu. Doktorlar orgazma ulaştırmanın yorucu sürecini kolaylaştırmak için cerrahi ve ev kullanımında kullanılabilen birçok vibratör geliştirdi. Çok şükür buhar motorlu vibratör piyasaya çıkmadan 1902'de elektrikli bir model piyasaya çıktı. Bu, elektrikli süpürgelerin piyasaya sürülmesinden 10 yıl önceydi. Elektrikli vibratör ev kullanımını da teşvik etti. 1914'te ABD'de 'Premier Vibrator' (hem vurucu hem de döner etkili) erkeklere 'karınız veya kız kardeşiniz için bir tane alın. Belki siz evde yokken kullanma fırsatı bulurlar'[12] diyerek ulaşmaya çalıştı.

%2,7: Kinsey'in erkek örneklemesi arasında kendi kendine oral seks yapmayı başardığını iddia edenlerin oranı[13]

Mastürbasyon karşıtı akım, Birinci Dünya Savaşı'nın hemen öncesinde zirve noktasına ulaştı; fakat yeni bilir kişiler seslerini duyurmaya başlamıştı. Her ne kadar mastürbasyonu onaylamasalar da bu uygulamanın ne ahlakdışı ne de tıbben tehlikeli olduğunu söylediler. Çok sayıda sıradan insan bir önceki bölümde 'ters (inverts)'leri ele aldığımızda bahsettiğimiz Havelock Ellis'in dev ciltlerini okumamıştır; fakat o, 1899'da 'öz-erotizm'in normal olduğunu ve tıbbi bir rahatsızlık olmadığını savunarak uzmanları etkilemeye başladı.[14] Her zaman aykırı olmayı seven Magnus Hirschfeld çok zaman geçmeden, tüm nüfusun %96'sının mastürbasyon yaptığını iddia ederek başına bir bela daha aldı.[15]

1901 ve 1931 yılları arasında doğmuş insanlarla yaptıkları röportajlarda Szreter ve Fisher, erkek ve kadınların çok farklı anıları olduğunu keşfettiler.[16] Tüm erkekler mastürbasyonun ne olduğunu bildiklerini, mastürbasyon yaptıklarını ve büyümenin sıradan, 'doğal' bir süreç olduğunu belirtti; fakat 57 kadından 7'si böyle bir şeyin varlığından habersiz olduklarını (bazıları röportaj sırasında da bilmiyordu) ve yalnızca 2'si mastürbasyon yaptığını itiraf etti. 1928'de doğan 'Antonia', konu hakkında "Böyle şeyler hakkında konuşmazdınız. Böyle şeyler yapmazdınız. Bunlar iğrenç şeylerdi" şeklinde konuştu. Szreter ve Fisher kadınların masumiyetlerine değer verdikleri için cinselliklerini araştırmayı çok tercih etmedikleri kanısına vardılar.

Bu sonuçlar Katherine Davis'in 1929'da 2.200 ABD'li kadın ile yaptığı anketin sonuçlarından daha farklı olamazdı. Daha önce bu seçkin, yüksek eğitimli grubun yüksek oranda eşcinsel davranış sergilediğini görmüştük ve Davis kadınların mastürbasyonu konusundaki liberal görüşlerini dile getirmekten çekinmiyordu. Davis'in verileri, evli olmayan katılımcıların %60'ının mastürbasyon yaptığını ve evli katılımcıların %30'unun evlilik öncesinde mastürbasyon yapmış olduğunu belirtmekle birlikte;

mastürbasyon yapan her 3 kadından 2'sinin bu alışkanlığı 'ahlaki olarak aşağılayıcı' bulduğunu belirtiyor.[17]

Kinsey'in de mastürbasyon konusunda güçlü düşüncelerinin olduğu şaşırtıcı olmasa gerek. O, Birinci Dünya Savaşı öncesi bir izciydi ve o dönemde izcilerin resmi sloganı 'bir erkeğin [seks] sıvısını akıtan herhangi bir alışkanlık onu güçsüz kılar' idi.[18] Fakat her sabah aldığı soğuk duşlar ve ezici suçluluk duygusu bu alışkanlığı durdurmaya yetmedi. Daha sonra 1940'lara kadar Annapolis'te bulunan ABD Deniz Harp Okulu'nda 'Aday, muayene eden doktorun, adayın mastürbasyon yaptığına dair bir kanıt bulması durumunda reddedilecektir' kuralını uygulanmaya devam edildiğini belirterek bu suçlama ve ayıplama dogmasına karşı bir dava başlattı. Kinsey, tüm 'teorik' psikanalizcilerin görüşleri için göstermiş olduğu gibi, kadın mastürbasyonunun gerçek seksin yerine geçemeyecek önemsiz bir alternatif olduğunu ileri süren Avrupa'nın Freudcu görüşüne karşı da kuşkucuydu.

Kinsey'in manşet olan istatistiklerinden biri erkeklerin %92-%96'sının mastürbasyon yaptığı ve eğitim seviyesi yüksek olanlar arasında bu oranın daha yüksek olduğu idi (tesadüfen Hirschfeld'in tahmini sayısıyla uyuşuyordu). Buna dayanarak Kinsey, mastürbasyon ve oral seks gibi 'doğal olmayan' cinsel davranışların yalnızca alt sınıfa özgü bir durum olmadığını iddia etti. 16-20 yaş arası bekâr erkeklerin %87'si mastürbasyon yaptığını belirtti –dini gruplar içinde bu oran biraz daha düşüktü– ve bu, dışavurumlarının %48'ine tekabül ediyordu. Evlilik mastürbasyonun sonu anlamına gelmiyordu. 36-40 yaş arası evli erkeklerin %22'si mastürbasyon yaptıklarını belirtti ve bu toplam dışavurumlarının %13'ünü oluşturuyordu.[19]

Anal sekste olduğu gibi Kinsey'in daha yaratıcı istatistikleri 1979 yılında özet tablolar açıklana kadar yayımlanmadı.[20] Katılımcılara Kinsey'in mazoşizme olan ilgisinden doğan "Mastürbasyonunuzun ne kadarı penisinize yabancı bir cisim sokarak yapılıyor?"* gibi sorular soruldu. 3.000 beyaz, üniversite okumuş

* Kinsey, idrar yoluna obje sokarak mastürbasyonu denemiştir; bu objeler arasında kalemler ve nihayetinde bir diş fırçası da yer almaktadır, diş fırçasının fırça kısmı aşağıya bakacak şekilde kullanılmıştır.[21]

erkek (Kinsey'in göreceli olarak en güvenilir örneklemesi) arasından %9'u bunu denediklerini ve %1'i ise genellikle bu şekilde mastürbasyon yaptıklarını belirtti.

Bir sonraki soru büyük ihtimalle Kinsey'i araştırmak için gelen üç istatistikçi dahil herkese sorulmuştur. "Kendi penisinizi kendi ağzınıza sokmayı başarabildiniz mi?" "Hayır" cevabını verenlere "Peki denediniz mi?" sorusu soruldu. Yanıt yine "Hayır" olursa sorgulama "Peki hiç denemeyi düşündünüz mü?" şeklinde devam etti. Bu olağandışı sorunun sonucunda ortaya şöyle veriler çıktı: %15'i denemeyi düşündüğünü; ama hiç denemediğini, %26'sı denediğini ve başarısız olduğunu ve çok esnek olan %2,7'si ise başarılı olduklarını bildirdi. Bence alkışı hak ettiler.

Kadınlara gelince; Kinsey, Davis'in 20 yıl önce benzer derecede rastgele olmayan örneklemiyle ulaştığı gibi kadınların %60'ının mastürbasyon yaptığını bildirdi.[22] Uç örneklere her zaman ilgi duymuş olan Kinsey, haftada en az 30 defa mastürbasyon yapan 4 kadın buldu; fakat genç bekâr bir kadının medyan frekansı 2,5 haftada 1 defa, genç evli kadınlarda ise 5 haftada 1'di. Aşağıda göreceğiniz üzere bu değerler günümüz Britanya değerlerinden çok farklı değil.

%44: Son dört hafta içinde mastürbasyon yapmış 25-34 yaş arasındaki Britanyalı kadınların oranı (Natsal – 3, 3)*

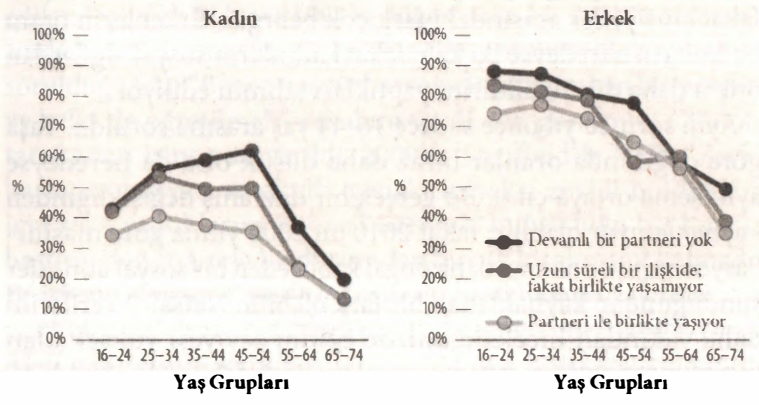
Mastürbasyonun normalleşmesi, hem erkek hem de kadınlar için detaylı 'oto manipülasyon' tekniklerini tanıtan[23] Masters and Johnson ile devam etti.* Fakat aşırı mastürbasyonun zararları hakkındaki 'hatalı inanç' 1960'larda hâlâ güçlüydü. 312 erkekten oluşan gruplarında geniş bir alışkanlık yelpazesi bulunuyordu; fakat herkes kendi alışkanlıklarının ötesindeki durumları 'aşırı' olarak tanımlıyordu. Ayda bir mastürbasyon yapan biri haftada

* William Masters ve Virginia Johnson, laboratuvar ortamında cinsel tepki üzerine yaptıkları çalışmalarla ün kazandılar. 1950'lerin sonlarından başlayarak önce 145 hayat kadını, sonrasında çevre topluluklardan toplanan 312 erkek ve 382 kadını incelediler. Çalışmaları fizyoloji ve cinsel tepki alanında büyük katkı yapmıştır; fakat kullandıkları kısıtlı örneklerden ötürü istatistiki sonuçları çok sınırlıdır.

bir veya iki defa mastürbasyon yapılmasının akıl hastalıklarına yol açacağından endişe ediyor, günde iki veya üç defa mastürbasyon yapan biri ise bu sayının günde beşe veya altıya çıkartılması durumunda 'tedirginliğe' yol açacağını düşünüyordu.

1970'lerin mektup ile yanıtlanan anketlerinde Hite, cevaplayanların %82'nin mastürbasyon yaptığını belirtti.[24] *Cosmopolitan*'ın anketini yanıtlayanların ise %72'si her ay en az birkaç defa mastürbasyon yaptığını belirtti.[25] 1992'de yapılan ABD Ulusal Sağlık ve Sosyal Yaşam Araştırması (NHSLS)[26] sorularının önüne 'Mastürbasyon çok normal bir davranıştır' ibaresini eklemiştir ve bu ibarenin sonuçları etkilemiş olabileceği düşünülse de, Hite ve *Cosmo*'ya hatta Kinsey'e kıyasla çok farklı sonuçlar ortaya çıkmıştır. Erkeklerin yalnızca %60'ı ve kadınların ise yalnızca %40'ı son bir sene içinde mastürbasyon yaptıklarını belirttiler. Bu sonuca rağmen, "Mastürbasyon yapanların sayısının bu kadar yüksek olması şaşırtıcı" açıklamasını yaptılar. Ayrıca mastürbasyonun yaş ile bir ilgisinin olmamasına ve evli insanlar arasında bu oranın daha yüksek oluşuna şaşırdılar.

Şema 23: Son dört hafta içinde mastürbasyon yapmış olanların oranı

Kaynak: Natsal-3, 2010.

Peki ya onanizmin doğum yeri olan Britanya? Finansal destek bulmakta zorlanmış olan ilk Natsal araştırması, aslında mastürbasyon ile ilgili sorulara yer vermeyi düşünüyordu; fakat

anket oluşturulurken 'katılımcılar tarafından tatsız ve utanç verici olarak görüldüğü' gerekçesiyle kaldırıldı.[27] Fakat Natsal-2[28] ve Natsal-3'te[29] "Eğer mastürbasyon yaptıysanız, en son ne zaman mastürbasyon yaptınız? Yani kendi kendinizi cinsel olarak tatmin ettiniz mi?" sorusu yeniden ankete dahil edildi. Soruya 'son yedi gün içinde'den 'hiçbir zaman'a kadar birçok yanıt seçeneği sunuldu.

2010 yılında düzenlenen Natsal-3'te son dört hafta içinde mastürbasyon yaptıklarını belirtenlerin oranları Şema 23'te gösteriliyor. Şemada partneri ile birlikte yaşayan, ilişkide olan ama partneriyle yaşamayan ve ilişkide olmayanlar ayrı ayrı gösteriliyor. Bu grupları topladığımızda erkeklerin %66'sı ve kadınların %33'ü son dört hafta içinde mastürbasyon yaptıklarını bildirmiş. Yaş ilerledikçe özellikle erkeklerin oranında düşüş gözleniyor. 16-24 yaş arasında oran %83 iken bu oran 65-74 yaş arasında %33'e düşüyor. Kadınlarda en yüksek oran 25-34 yaş aralığında %44 olarak görülüyor.

Son dört hafta içinde mastürbasyon yaptığını bildirenler arasında en yüksek oran ilişkide olmayanlarda görülse de özellikle erkeklerde diğer gruplar arasında büyük bir fark bulunmuyor; fakat cinsiyetler arasındaki fark çok belirgin. Erkeklerin oranı kadınların neredeyse iki katı; fakat kadınların sosyal algılardan ötürü daha düşük bildirim yaptıkları tahmin ediliyor.

Aynı soru 10 yıl önce sadece 16-44 yaş arasına soruldu. Yaşa göre dağılımda oranlar biraz daha düşük olsa da neredeyse aynı şema ortaya çıktı. Bu gerçek bir davranış değişikliğinden kaynaklanıyor olabilir; fakat 2010'un 2000 yılına göre mastürbasyon yapıyor olmayı daha doğal kabul eden bir sosyal atmosfer sunduğundan kaynaklanan bir fark olabilir. Natsal-2 verilerini daha yakından incelediğimizde eğitim seviyesi yüksek olan insanlar arasında mastürbasyon oranının daha yüksek olduğu ve inançlı kesimlerde bu oranın daha düşük olduğu görülüyor. Bu, Kinsey'in bulguları ile birebir örtüşüyor.

Natsal-2'nin en ilginç bulgularından biri, cinsel olarak daha aktif olan kadınlarda daha çok mastürbasyon yapıldığı ve erkeklerde bu durumun tam tersi olduğu. Araştırmanın yazarları "Çoğunlukla heteroseksüel olan birçok erkekte mastürbasyonun

vajinal seksin bir alternatifi olduğu, kadınlarda ise daha geniş bir cinsel tatmin repertuvarının bir parçası olarak bir başka cinsel aktiviteye alternatif değil, cinsel deneyimi genişleten bir araç olduğu sonucunu inkâr etmemiz güç" dediler.[30]

Davranışlarda kesinlikle bir değişim var. Günümüzde görülen çocuk yaşta hamilelikler ve cinsel yoldan bulaşan hastalıkların oranları karşısında mastürbasyon; körlük, delilik, ellerin nemlenmesi ve sivilce gibi yan etkilerin de yaşanmayacağı kanıtlandıktan sonra bazı insanlar tarafından cinselliğin kişinin kendi özelinde güvenle keşfedilebildiği, cinsel sağlığın olumlu bir parçası olarak görülmeye başlandı. Yakın zamanda yapılan bir araştırma (2*)18-60 yaş arasındaki ABD kadınlarının mastürbasyon için vibratör kullandıkları ve bu kişilerin %20'sinin son bir ay içinde mastürbasyon yaptığını bildiriyor.*[31] Ayrıca çevrimiçi cinsel araçlar satıcısı olan Lovehoney.co.uk satışları incelendiğinde toplam ürün satışının %18'inin vibratörlerden oluştuğu ve bu oranın yılda 400.000 adete tekabül ettiği açıklandı.[32]

Fakat hâlâ şaşırtıcı düzeyde toplumsal yargı bulunuyor. Başkan Clinton tarafından ABD'nin ilk siyahi sağlık bakanı olarak tayin edilen Joycelyn Elders'a 1994'te düzenlenen bir AIDS konferansında mastürbasyonun güvenli bir cinsel aktivite olup olmadığı sorulduğunda: "Bence mastürbasyon cinselliğimizin bir parçası ve belki de öğretilmeli", cevabını verdi. On gün sonra Clinton tarafından işine son verildi. 2009'da Sheffield'de NHS, '*Zevk*' başlığını taşıyan ve okullu gençlerin seksi zevkli buldukları için seks yaptıklarını yazma cüretinde bulunduğu bir broşür bastırıp dağıttığında bu durumdan birçok kişi hoşnut kalmadı. Broşürün sloganı 'Günde bir orgazm hastalıkları uzak tutar' idi ve okullu gençler için düzenli mastürbasyonu öneriyordu. *Daily Mail* gazetesinin yazarları tarafından pek hoş karşılanmadı.[33] *Onamia*'nın satışa çıkmasından 300 yıl sonrasında bile hâlâ tabunun izlerini görmek mümkün.

Her şey günlük güneşlik değil. İnternet pornosunun yükselişi mastürbasyon alışkanlığı konusunda yeni endişeler yarattı. Bir

* Bu veri, yanıtlanma oranı %54 olan bir piyasa araştırması paneline dayanmaktadır. Araştırmanın finansmanı Trojan kondomları yapımcıları tarafından sağlanmıştır.

asır öncesinde yazılan çaresiz mektuplar gibi pornoya bağımlı olduklarını düşünen insanlar yourbrainporn.com veya nofap.org*[34] gibi sanal ortamlarda deneyimlerini anlatıyorlar. Önde gelen endişe konularından biri aşırı mastürbasyon kaynaklı iktidarsızlık. Kendilerine 'Fapstonauts' adını veren bu insanlar 90 gün boyunca 'reset'lenmeden porno izlememek/mastürbasyon yapmamak/orgazm olmamak (PMO) gibi hedefler belirliyorlar. Forumlarda insanlar "Son PMO'mdan bu yana 40 gün geçti" gibi başarılarını paylaşıyor ve sanal uyarıcılardan arınmış bir hayata 're-boot' olmak için destek alıyorlar.

Bazıları gerçekten bağımlı olmuş gibi görünüyor. Cambridge Üniversitesi'nde yakın zamanda gerçekleştirilen bir araştırmada 'istemsiz cinsel davranış' sahibi olduğu doğrulanmış 19-24 yaş arası 19 erkek internet reklamları ve terapistlerin önerileri ile toplandı. Denekler ve kontrol grubuna beyin tarama cihazı içindeyken porno izletildi. 'İstemsiz cinsel davranış'ı olan bireylerin beyinleri pornoya daha güçlü bir tepki verirken, uyuşturucu bağımlılarında görüldüğü gibi beyinlerinin 'ödüllendirme ağı'nın aktive edildiği tespit edildi.[35] Erotik bir dergi olan *Loaded*'in eski editörü Martin Daubney internet pornosuna erişimin bu kadar kolay olmasının 'salonun ortasında bir yığın eroin bırakmak' gibi olduğunu söylüyor.[36]

Fakat nüfusun küçük bir kısmı 'istemsiz PMO'dan şikâyet etse de, porno izlemek gibi sıradan bir davranışı bir tıbbi rahatsızlık olarak sınıflandırma riski oluşuyor gibi. Her ne kadar 'büyük mastürbasyon paniği'nin yarattığı aşırı tepkileri okuyarak gülmek kolay olsa da, bunun aynı zamanda inanılmaz derecede dirençli bir fenomen olduğu inkâr edilemez.

* "Fap" erkek mastürbasyonu için, "schlick" de kadın mastürbasyonu için İnternet'te kullanılan argo terimlerdir; ikisi de mastürbasyon sırasında çıkan seslere dayanarak oluşturulmuş yankı sözcüklerdir.

7
her şey nasıl başladı?

Eğer 500 yıl önce 13-19 yaşlarında olsaydınız kendinize bir kız/erkek arkadaş bulma şansınız pek olmazdı. Sosyal sınıfları ne olursa olsun gençler başka ailelere çalışmaları için gönderilir ve bu süre 10 yıl kadar sürebilirdi. Haliyle olası partnerler bulmak için ne fırsat ne de zaman kalıyordu. Tabii gençlerin o dönemde de birbirlerine cinsel ilgi duyduklarını varsaymak gerekiyor; fakat bu ilgi toplum tarafından dikkatle gözlem altında tutuluyordu. Toplumun gençlerin cinsel aktivitelerine olan takıntısı okullarda mastürbasyonun zararlarının anlatılmaya başlandığı 1700'lü yıllarda artıyordu. Belki de bu endişeleri için haklı bir gerekçeleri vardı. 18. yy ilerledikçe evlilik dışı doğumların sayısı arttı, insanlar daha genç yaşlarda evlenmeye başladı ve bu evliliklerde hamile gelinlerin oranları yükseliyordu. Gençler cinsel olarak giderek daha aktif hale geliyordu ve bu her zaman bir tehdit olarak görülmüştü.

Birkaç yüz yıl ileri atladığımızda, 1950'lerde genç kültürün yükselişini görüyoruz. Gençlerin belirgin ve erkenden gelişmiş cinselliklerini ve babalarının savaş zamanı Sparta usulü sert ahlaki değerleriyle çatışmasını görüyoruz – Elvis gerçekten de kalçasını tahrik edici bir şekilde sallıyordu. Teenager (13-19

yaş arası gençlik) teriminin icadıyla 'teenage problemleri' ve 'nesil ayrımı' (eğer bu terimi hatırlayacak kadar yaşlıysanız) geldi. Teenage hamileliklerinin 1960 ve 1970'lerdeki yükselişi ve beraberinde gelen cinsel yoldan bulaşan hastalıklar, gençlerin gerçekten ne yaptıklarına dair, özellikle de 'işi pişirmek', 'aganigi naganigi' veya seks yapmak ile ilgili her ne argo kullanılıyorsa, işin ne zaman sekse vardığı konuları üzerine araştırmaların yapılması için finansal desteklerin yapılmasına yol açtı.

Yetişkinlere cinsel hayatları ile ilgili soru sormak yeterince zordur; fakat gençlerin neler yaptıklarını öğrenmek araştırmacılar için ciddi bir zorluk teşkil ediyordu. Yetişkinlere gençliklerinde ne yaptıklarını mı sormak gerekirdi? Cevap vermeye ikna edilebilirlerdi; fakat hafızalarına ne kadar güvenilebilirdi? Bu sebepten belki de doğrudan gençlere sormak gerekiyordu; fakat doğruyu söylerler miydi? Resmi istatistikler konu ile ilgili biraz ipucu verebilir; fakat sadece sonuçlarını araştırabiliriz –hamilelik– veya doğum kontrol hizmetlerinin kullanımını kontrol edebiliriz.

Bariz soru ile başlayalım: İlk defa seks yaptığınızda kaç yaşındaydınız?

İlk Seks Yapılan Yaş

***16**: Britanya'da insanların ilk defa seks yaptıkları medyan yaş (Natsal–3, 3*)*

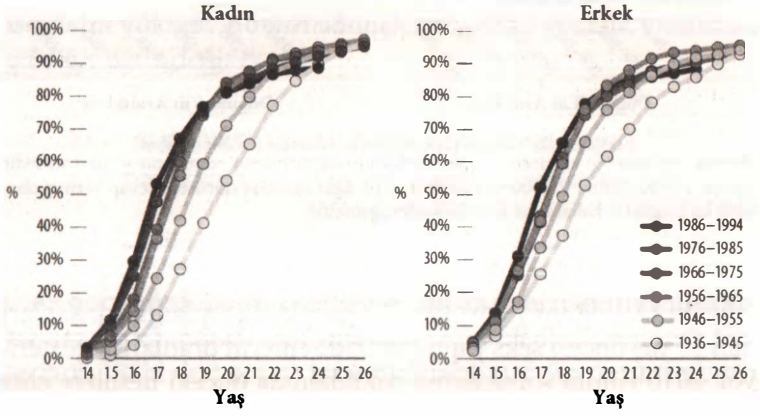
Eğer bu deneyimi yaşadıysanız büyük ihtimalle ilk deneyiminizi hatırlıyorsunuzdur; böyle anılar genellikle akılda kalır; fakat başkalarıyla kıyaslandığınızda konumunuz nedir?

Şema 24, ilk seks deneyimlerini yaşadıkları yaşa göre farklı kohortlardaki insanların oranlarını gösteriyor.* Bu tabloyu kullanmak için doğum yılınızı kapsayan eğriyi bulun ve sonra ilk defa seks yaptığınız yaşı hatırlayın ve o sayıdan üste doğru 'kendi' eğrinizi bulana kadar parmağınızı yukarıya sürükleyin.

* Bu eğrileri oluşturmak istatistiki bir özveri gerektirir; çünkü henüz seks yapmamış olan gençler yalnızca kendi yaşlarına kadarki grup için bilgi sağlar. Bu 'hayatta kalma analiz' teknikleri, evliliklerin olası ömürlerini hesaplamak için de kullanılmaktadır.

Sonra da yaş çizgisine paralel olarak parmağınızı sola doğru kaydırın. Böylece sizin hangi 'yüzde aralığında' olduğunuzu bulacaksınız. Eğer bu değer örneğin %80 ise kendi kohortunuzdaki insanların %80'i sizden daha önce ilk seks deneyimlerini yaşamış, siz göreceli olarak seks hayatınıza geç başlamışsınızdır. Eğer bulduğunuz değer %5 ise neslinizin öncülerindensiniz.

Şema 24: Belli dönemlerde doğmuş insanlar için ilk seks deneyimlerini yaşadıkları yaşa göre dağılımları

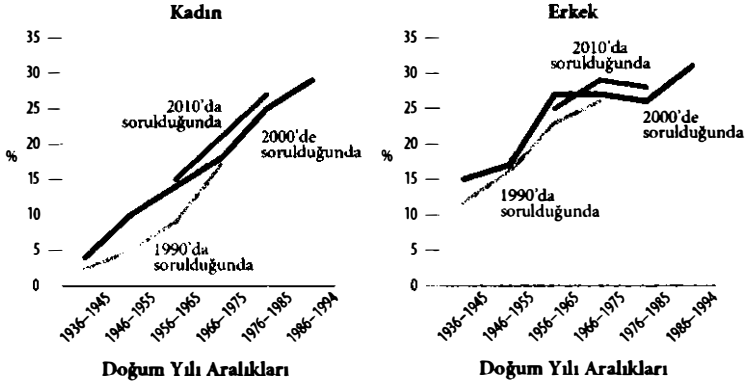

Kaynak: Natsal-3 2010.

Dikkat edin: Her kohortun eğrisi bir önceki kohorta göre biraz daha sola doğru kaymaktadır; çünkü ilk seks deneyiminin yaşandığı yaş gittikçe küçülmektedir. %50 çizgisine denk gelen yaşlara bakarsak her kohortun medyan değerlerini de bulmuş oluruz. 1930'larında doğan erkekler için bu yaş 18, kadınlar için ise 19; yani ilk deneyimlerini 1940'ların sonlarına doğru yaşadıkları görülür. 1980'lerde doğmuş olanlara baktığımızda hem erkek hem de kadınlar için medyan yaş 16. Yalnızca birkaç yıllık bir küçülme; fakat bu çok önemli bir fark.

16 yaşının altında seks yapan gençlere özel bir ilgi var; 16 hem erkek hem de kadınlar için Britanya'nın yasal 'rüştü' yani her iki partner de 16 yaşından küçük olsa bile birbirleriyle seks yapmaları teknik olarak yasadışı.

Şema 25: Her kohort için 16 yaş öncesi seks yapanların oranı

Burada görünen üç çizginin her biri farklı bir araştırmanın sonucunu göstermektedir. Natsal-1 1990, Natsal-2 2000 ve Natsal-3 2010. Eğer insanlar dürüstçe cevap vermiş olsalardı bu çizgilerin kabaca üst üste binmeleri gerekirdi.

Şema 25, doğum yılları 10 yıllık gruplarda toplanmış insanlardan 16 yaş öncesi seks yaptığını bildirenlerin oranlarını gösteriyor. 2010 yılının sonuçlarına bakıldığında önceki nesillere göre büyük bir yükseliş olduğu görülüyor. 1950'lerde doğan erkeklerin her 7'sinden 1'i (benim neslim) 16 yaşından önce seks yaptığını bildiriyor ve kadınlarda bu oran her 10 kişiden 1'i. İlk seks deneyimleri cinsel davranışların yükselişte olduğu 1960'ların sonlarına doğru gerçekleşti. Oran zaman içinde istikrarlı bir şekilde yükselmeye devam etti; ta ki 1990'larda doğanlara gelene kadar. Şema 1990'larda doğan her 3 kişiden 1'inin 16 yaşından önce seks yaptığını gösteriyor. Cinsiyet arasındaki fark da kapandı.

Her kohortun üyeleri yaşları ilerledikçe birden fazla anket cevapladılar. Örneğin 1956-1965 yılları arasında doğanlar 1990'da 30'lu yaşlarında iken, 2000'de 45'li yaşlarındayken ve 2010'da 50'li yaşlarında iken anketleri doldurdular. İlk defa seks yaptığınız sene yaş ile değişen bir şey olmadığına göre, 5. Bölüm'de bahsettiğimiz ilk eşcinsel deneyim sorusunda olduğu gibi teknik olarak çizgilerin neredeyse üst üste gelmelerini bekleriz. Oluşacak küçük farklar, anketi cevaplamak için kimin seçildiğine bağlı olan şans faktöründen kaynaklanacaktır. Neyse ki çizgiler birbirlerine yakın sayılırlar. Her ne kadar kadınlarda ve daha küçük bir

ölçekte erkeklerde de, 1990 ve 2000 yılları arasında belirgin bir fark görünse de, Natsal ekibi bu farkın 2000 senesinin 1990'a göre daha rahat, cinselliğin açıkça konuşulmasının daha kolay olduğu toplumsal bir dönem olduğu ve daha iyi görüşme tekniklerinin kullanılmış olmasından kaynaklandığı kararına vardılar.[1]

Yukarıda bahsettiğimiz 'her üç kişiden biri' değeri her sene öğrencilerin genellikle 16 yaşını doldurmuş oldukları 11. sınıfın üçte birinin seks yapmış olduğu anlamına gelmiyor. Oranlar daha varlıklı bölgelerde daha düşük, daha yoksul bölgelerde ise daha yüksek. Bunun sonuçlarına genç gebelik konusuna geldiğimizde değineceğiz.

%5: 1945 yılında doğan kadınlar arasında 16 yaşından küçükken seks yapmış olanların oranı (Natsal-3, 3)*

Az önce gördüğümüz veriler insanlara gençliklerinde ne yaptığını sorduğumuzda çok güvenilir cevaplar alamadığımızı gösteriyor. Belki de bazı anılar hatırlanmamak üzere unutulmalı. Peki ya doğrudan gençlere soruları yöneltmek?

Britanya'da bu yöndeki ilk ciddi girişim Michael Schofield* tarafından 1960'larda yapıldı ve Genç İnsanların Cinsel Davranışları (*The Sexual Behaviour of Young People*)[3] adlı popüler bir kitap olarak yayımlandı. Schofield ve ekibi, seçilmiş bölgelerden 15-19 yaş arasındaki gençlerin bir listesini oluşturdu ve bu listeden rastgele 2.200 kişi ile görüşme yapmaya çalıştı. Her adaya bir tanıtım mektubu gönderdikten sonra onlara ulaşmak için altı defaya kadar telefonla görüştüler. Sıkça kızgın ve/veya kaba ebeveynlere kendilerini açıklamak durumunda kaldılar. 'Yağışlı ve soğuk gecelerde hoşgörü ile karşılanmayacaklarını bildikleri evleri defalarca aradıktan sonra' olağanüstü bir şekilde %85'lik

* Bu araştırma Nuffield Kurumu tarafından finanse edildi. Schofield bu araştırmayı yönetmek için cüretkar bir seçimdi. Schofield emekli bir İkinci Dünya Savaşı Kraliyet Hava Kuvvetleri pilotuydu ama eşcinseldi. Gordon Westwood ismini kullanarak (eşcinsel olmak o dönemlerde yasadışıydı) eşcinselliği olumlu bir bakış açısıyla değerlendiren kitaplar yazdı. Hayatı boyunca insan haklarının savunulması için etkili kampanyalar yürüten Schofield, 2014 senesinde 94 yaşında hayatını kaybetti.[2]

bir geri dönüş oranı sağlamayı başardılar. Seks araştırmacıları her zaman basın tarafından saldırılma tehlikesi altındadır; fakat bu araştırmacılar çok cesurdu. Herhangi bir toplumsal öfke ile karşılaşmadan araştırmalarını tamamladıklarında rahat bir nefes aldılar.

Kinsey'in ardından yalnızca 10 sene geçmişti, dolayısıyla onun görüşme tekniklerini kullandılar. Görüşmeler sırasında sorular hızlıca okundu, soruların sırası esnek bir biçimde değiştirildi ve gerektiğinde argo kullanıldı. Her gence hangi 'safhaya' geldikleri soruldu. Bu safhalar: Birlikte çıkmak, öpüşmek, derin öpüşmek, giysi üzerinden göğüslere dokunmak, giysi altından göğüslere dokunmak şeklinde devam eden ve seks ile sonlanan fiziksel ilişkinin evrelerini kapsıyordu (daha modern araştırmalarda sorulan anal ve oral seks bu safhalardan biri olarak değil, yalnızca 'çok nadir' görülen vakalar olarak belirtilmiştir). Schofield, 15 yaşındaki kızların 5'te 1'inden daha azının giysi altından göğüslerine dokunulmuş olduğunu söylerken 17 yaşındaki kızların yarısından fazlasının bu deneyimi yaşamış olduklarını gözlemledi. Manşette olan istatistik, erkek çocukların yalnızca %14'ünün ve kız çocuklarının yalnızca %5'inin 16 yaş öncesi seks yaptıklarıydı. Korkulduğu gibi gençlerin ahlaksızlığın kölesi olmadığı görüldü. Bu değerler 1945 yılı dolaylarında doğan insanlar için Şema 24'te görünen Natsal değerleri ile örtüşüyordu.

%78: ABD gençleri arasında ikinci görüşme sırasında ilk seks yaptıkları ay konusunda fikir değiştirenlerin oranı (2)*

Daha önce pazar araştırma firmalarının topladığı insanlardan oluşan çevrimiçi panelleri kullanarak hızlı ve kolayca anketlere cevap alabileceğimizden bahsetmiştik. Örneğin; 2008 senesinde YouGov, Channel 4 kanalı için 14-17 yaş arasındaki 1.400 kişiye bir anket yöneltti. Katılanların %22'si seks yaptıklarını belirtti ve %15'i yanıt vermedi. Channel 4, bu anketin sonucunu büyük 'Gençlik Seks Anketi' olarak adlandırarak '14-17 yaş arasındaki gençlerin %40'ının cinsel olarak aktif' olduklarını duyurdu. Medya'nın seks araştırmasını yanlış temsil ettiği durumlara klasik bir örnek.[4] Buna benzer daha birçok örnek göreceğiz. Sonuçlar

panelin tutumunun ölçülü olduğunu gösteriyor. Seksten çok insanların kiloları ile daha dertli oldukları (%46), cinsel olarak aktif olanların yalnızca %8'inin 'aşırı alkol tüketimi sonrası' seks yaptıkları belirtiliyor.[5] Fakat nedense Channel 4 bir şekilde bu verileri 'cinsel olarak aktif olan gençlerin %35'i aşırı alkol tüketimi sonrasında seks yapıyor' olarak bildirdi. Tamamıyla 0*, saçma ve zararlı bir bilgi.

Bu durum gençlerin ağızlarından çıkan hiçbir şeye inanamayacağımız anlamına mı geliyor? Şanslıyız ki aynı bireylerin tekrar katıldığı anketler bu kişilerin hangi davranışları hakkında fikirlerini değiştirdiklerini kontrol edebilmemizi sağlıyor. ABD Ulusal Genç Sağlığı'nın Uzun Dönem Araştırması (*US National Longitudinal Study of Adolecent Health*) yaş ortalaması 15,5 olan 5000 genç ile röportaj yaparak seks yapıp yapmadıkları, yaptılarsa ilk defa kaç yaşında yaptıklarını sordu. 18 ay sonra aynı kişilere aynı sorular yeniden soruldu.[6] Aynı cevabı vermiş olmaları gerekiyordu; ama sonuç bu değildi.

İlk sorulduğunda cinsel olarak aktif olduklarını belirten gençlerin %11'i ikinci röportajda bunu inkâr etti. Ortalamada katılımcılar ilk seks deneyimlerini yaşadıkları yaşı olduklarından 4,5 ay daha yüksek söylediler. Aralarında beyaz kızlar en istikrarlılarıydı ve ortalama değişimleri 2,5 aydı. Araştırmacılar bu farkın büyük bir kısmının ilk seks deneyimlerini tam olarak hangi ayda yaşadıklarını hatırlamadıkları için olabileceği gerçeğini inkâr etmiyorlar ve birkaç aylık fark çok da önemli değil. Fakat bu gençlerin belki de en güvenilir bilgi kaynakları olmadıklarına dair bir uyarı ve bekâret 'vaat'leri de pek güvenilir olmayabilir.

***%82**: ABD gençleri arasında evliliğe kadar bakir/bakireliğini korumaya yemin eden ve sonrasında bu yemini inkâr edenlerin oranı (2*)*

Gençler üzerine yapılan araştırmalar artık tüm dünyada rutinleşmiş durumda. Artık bu araştırmalar ev ortamında değil, daha çok okul ortamında yapılmakta. Bu durum, Schofield araştırma dönemini göreceli olarak masum kılıyor.

Örneğin, yıllık ABD Genç Riskli Davranışlar Gözetim Sistemi (US Youth Risk Behavior Surveilance System)* 14-18 yaş arasındaki öğrencilere uyuşturucu kullanmak, silah taşımak ve sebze yemek gibi gizli tutmak istedikleri şeyleri sordu.[7] 2013'te 9.-12. sınıf öğrencilerinin (14-15 yaş aralığındaki 9. sınıfların %30'u, 17-18 yaş aralığındaki 12. sınıfların %64'ü) %47'sinin seks yaptığı tespit edildi ve bu durum 2001'den beri istikrarını koruyor. Bu oran geçmişte daha yüksekti: 1991'de %54'tü ve 1978 yılında ilk seks deneyimini yaşayanların medyan yaşı 17'ye düştü.

Peki cinsel aktivitelerdeki düşüş ABD gençlerinin evde bilgisayar oyunları oynadıklarından veya sosyal medya ile olan yoğunluklarından birbirlerinin bedenlerine olan ilgilerini yitirdikleri anlamına mı geliyor? Pek olası görünmüyor ve oral seksin alternatif bir cinsel aktivite olarak tercih ediliyor olma ihtimalini ortaya koyuyor. ABD Ulusal Aile Gelişimi Araştırması (National Survey of Family Growth - NSFG) gerçekten gençlerin yarısının vajinal sekse geçmeden önce oral seks ile başladıkları ve diğer yarısının doğrudan işi pişirmeye baktığını gösteriyor.[9] Ayrıca ABD'de 14 yaşındaki 580 kişiyle yapılan araştırmada oral seksin daha güvenli ve kabul edilebilir bir cinsel aktivite olarak düşünüldüğü görüldü.[10]

Belki de oral seks yapmanın teknik olarak 'bakir/bakireliği' koruyor olması gençleri daha geç yaşta seks yapmaya ikna etme çabalarının doğal ve mantıklı bir sonucu olabilir. Gençleri seks ile daha geç yaşta tanıştırma çabasının bir noktasında gençler, duygusal olarak hazır oldukları ana kadar seks yapmamaları için teşvik ediliyor olabilir; fakat bu çabanın daha çarpıcı bir sonucu, ABD'nin 'bekâret yemini' adı altında evliliğe kadar seks yapmama fenomenidir. 'Gerçek Aşk Bekler'** gibi Hıristiyan organizasyonlar antlarını yalnızca 25,95 dolara alınabilen Saf

* 2013'te yapılan araştırma, 9.-12. Sınıflarda olan (14-18 yaş arası) erkek öğrencilerin %9'unun son bir ay içinde ateşli silah taşıdığını (bunların %21'i Arkansas'da) ve %7'sinin son bir hafta içinde hiç sebze yemediğini (patates kızartmaları hariç) gösterdi.[8] Bu araştırmaya 13.600 kişi katıldı. Araştırmaya davet edilen okulların %77'si ve ortalamada her okulun öğrencilerinden %88'i araştırmaya katıldı.

** Gerçek Aşk Bekler yemini (2009): 'Ben kedime, aileme ve Yaradanım'a evlilik öncesine kadar her tür cinsel davranıştan sakınacağıma söz veriyorum. Tanrı'nın hayatım için yaptığı mükemmel plana güvendiğimden bedenimi ve ruhumu saf tutacağım.'

Sadakat Kalp Yüzüğü* gibi sanal mağazalarında satılan birçok ürün ile birlikte tanıtıyorlar.[11] Fakat bu yeminler gerçekten işe yarıyor mu? Bu konu ABD'de çeşitli tarafları olan çarpıcı bir konu. Eski ABD Başkanı George W. Bush'un hükümetinden büyük destek almışlardı ve 2008'de her yıl 200 milyon dolar bu tür sosyal programlar için harcanıyordu.

İnsanların yapmayı tercih ettiği birçok şey için olduğu gibi bakirlik/bekâret adının 'etkilerini' araştırmak güç. Rastgele insanları bu yemini etmeleri veya etmemeleri için ikna edip hangi gruptaki kişilerin daha önce seks yaptıklarını araştıramayız. Yemin edenler ve etmeyenlerin kıyaslandığı bir araştırmada: edenlerden 289'unun etmeyenlere göre 2 yıl daha geç seks yaptıkları; fakat edenlerin %88'inin evlilik öncesi vajinal seks yaptıklarını görüyoruz. Ayrıca vajinal seks yapmayanların birçoğunun oral seks yaptığı görülüyor ki (eğer Bill Clinton'ın örneğine uymuyorsanız) cinsel davranışlardan uzak durmaya edilen yeminin tam olarak yerine getirildiği söylenemez.[12]

Belki de yeminliler her halükârda yeminli olmayanlara göre sekse daha geç başlayacaktı? Edenler beklendiği gibi etmeyenlere oranla daha dini oluyor ve cinselliğe karşı daha olumsuz görüşlere sahip oluyorlar. Aynı veriler kullanılarak yemin etmiş 289 kişinin her biri benzer dini ve yemin etme ile ilişkili diğer eğilimlere bakılarak 3'er öğrenciyle eşleştirildi.[13] Beş yıl sonra bu iki grubun vajinal, oral ve anal seks oranlarının birbirlerinden farksız olduğu gözlemlendi. Aralarındaki tek fark yeminlilerin daha az koruma kullandığıydı.**

Belki de en önemli bulgu, yeminlilerin %82'sinin 5 yıl sonra böyle bir yemin etmiş olduklarını inkâr etmiş olması. Bu çok şaşırtıcı olmamalı; çünkü bu 5 yıl içinde yemin etmiş ama seks yapmış olanların oranı ile yeminli olduklarını inkâr edenlerin oranı benzer seviyelere ulaşıyor ve yeminlerini bozmuş olanların 'kavramsal tutarsızlık (cognitive dissonance)'ları ile yüzleşmeleri zor olmuş olmalı. Araştırmacıların ulaştığı sonuç, bu tarz

* Miley Cyrus benzer bir yüzük takardı; fakat son müzik kliplerinde izini görmek mümkün değil.

** Bu ikinci analiz 'eğilim puanları' tekniği kullanılarak yapıldı. Bu teknik yemin etme ile ilişkilendirilen davranışlara göre gruplar oluşturup her bir grubun yemin edenlerinin ve etmeyenlerinin sonuçlarını karşılaştırır. 13. Bölüm'de benzer analizlerin televizyonda cinsel içerik izlemenin ileri sürülen 'etki'lerini incelemek için kullanıldığını göreceğiz.

yeminlerin bağlayıcı olmayan doğası gereği herkese, belki de özellikle de yeminlilere cinsellik eğitimi verilmesi gerektiği oldu.

Hâlâ tartışmalar sürüyor. Barack Obama yemin programlarına ayrılan bütçeyi düşürmek istiyordu; ama Obama-care kanunu meclisten geçirmek için düşürdüğü bütçeyi tekrar arttırmak zorunda kaldı.[14]

%71: Cinsel olarak aktif olduklarını belirten Grönland'daki 15 yaşındaki kızların oranı

Britanya zengin ülkelerin trendini takip ediyor. Küresel olarak ilk seks deneyiminin yaşandığı medyan yaşta bir düşüş var ve 16 yaş civarında sabitlenmiş gibi görünüyor; fakat her ülkenin davranışları farklı. Okullu Gençlerin Sağlık Davranışları (The Health Behaviour in School-Aged Children - HBSC) araştırması,[15] çoğu Avrupa'da bulunan 43 ülkede seks yapmış olan 15 yaşındaki gençlerin oranını şöyle tahmin ediyor:* En yüksek oran kızlarda %71 ve erkeklerde %46 ile Grönland'da. Grönland'dan sonra en yüksek değer, her iki cinsiyette de %38 ile 'ana vatan'ları olan Danimarka'da. İngiltere için bu değerler kızlar için %32 ve erkekler için %26. Bu değerler Natsal değerleri ile uyumlu.

Daha geleneksel kültüre sahip olan ülkelerde cinsiyetler arası fark göze çarpıyor. Yunanistan'da kızların %18'i 15 yaşında seks yaptığını belirtirken bu oran erkeklerde %39. Belki de en ilginci Hollanda'nın istatistiği. Gençlerin cinselliği konusunda açık olan ülkede, göreceli olarak düşük oranda: kızlarda %22 ve erkeklerde %19 tespit ediliyor. Bu değerler Britanya'nın değerlerinin neredeyse üçte ikisi. Daha sonra göreceğiz; ama gençler arasındaki doğum oranlarında Britanya ve Hollanda arasında daha da büyük farklar var.

* Okullu Gençlerin Sağlık Davranışları (The Health Behaviour in School-Aged Children - HBSC) araştırması, 43 ülkenin her birinde 11, 13, 15 yaşındaki yaklaşık 1.500 gençten dört senede bir veri toplar. Toplamda 200.000 civarı öğrencinin verisi toplanmış olur. Sınıflarda anketler doldurulur ve çoğu ülkede %60'ı aşan katılım oranı bulunur. Bu araştırma Dünya Sağlık Örgütü (World Health Organization - WHO) iş birliği ile gerçekleştirilmektedir. Ülkeye bağlı olarak bu verilere 2* veya 3* puan veriyorum.

%56: Natsal-2 araştırmasına katılan kadınlar arasında ilk seks deneyimlerini bilinçli olmadan yaşamış olanların oranı.

Peki sizin için nasıldı, yani ilk seks deneyiminiz? Ütülü temiz beyaz çarşaf kaplı yatakta hayatınızın aşkıyla duygu dolu ve narin bir deneyim miydi? Yunan adalarında dolunayın parladığı kumsalda bir tatil kaçamağının kollarında mıydı? Yoksa bir parti sırasında arka odaların birinde bir yığın montun üstünde oldu bittiye mi geldi?

Bu deneyim sırasında ne kadar bilinçliydiniz? Bilinçli olmaktan kastım bedenin hangi bölgelerinin cinsel yönden nasıl uyarılacağını bilmek (ki ilk deneyiminizde bunları doğru biliyor olma ihtimaliniz çok düşük) veya prezervatifi kuma düşürmeden ustaca ambalajından çıkartıp uygulayabilmekten bahsetmiyorum. Natsal ekibinin kullandığı resmi 'bilinçlilik' tanımından bahsediyorum. İlk seks deneyiminizle ilgili aşağıdaki maddelerden herhangi birine katılıyor musunuz?

1. Birimiz diğerimize göre daha istekliydi.
2. Biraz daha beklemiş olmayı dilerdim.
3. Seks yapmış olmamın ana sebebi arkadaş baskısı, alkol veya uyuşturucu etkisi altında olmamdı.
4. Güvenilir bir korunma yöntemi kullanmadım.

Eğer herhangi birine 'evet' dediyseniz Natsal'a göre ilk seks deneyiminiz sırasında 'bilinçli' değildiniz. Artık bir etiketiniz var ve kendinizi başkaları ile kıyaslayabilirsiniz.

1980'lerde doğmuş 16-24 yaşındaki gençler ilk cinsel deneyimlerini 1990'ların sonlarına doğru yaşamış ve bu kadınların %56'sı ve erkeklerin %46'sı ilk 'bilinçsiz'lerdi.[16] Bu oran, ilk seks deneyimlerini 13-14 yaşında yaşamış olan kadınlarda %91 ve erkeklerde %67'ye yükseliyor; fakat ilk deneyimlerini 18 yaşın üstünde yaşamış olanlar arasında bile kadınların %37'si ve erkeklerin %39'unun 'bilinçsiz' oldukları görülüyor. Tabii bu oranları daha olumlu bir bakış açısıyla değerlendirebiliriz: Kadınların %44'ü ve erkeklerin %54'ü ilk deneyimlerinde 'bilinçli'lerdi.

Cinsiyetler arasında farklar var. Natsal raporları, kadınların %42'sinin ve erkeklerin yalnızca %20'sinin ilk deneyimlerinin zamanlaması konusunda pişman olduklarını belirtiyor. Kadınların %22'si erkek partnerlerinin, erkeklerin ise yalnızca %7'si kadın partnerlerinin daha istekli olduğunu belirtmiş; fakat korunma kullanılmaması (%10), arkadaş baskısı veya alkol etkisi altında yapılmış olması konusunda (%16) cinsiyetler arasında tutarlılık var. Toplumda genç kadınların istekleri dışında baskı altında seksle tanıştıkları konusunda ciddi bir endişe mevcut; fakat erkekler arasında bir azınlıkta da ilk seks deneyimleri hakkında karışık duyguların olduğu görülüyor.

Nesilden nesle 'bilinçlilik' artıyor. 1948 civarında doğan kadınların %32'si 1960'larda yaşanmış olması muhtemel ilk seks deneyimlerinde, 1982 dolaylarında doğan kadınların ise %55'i 1990'ların sonlarına doğru yaşamış olmaları muhtemel ilk seks deneyimlerinde 'bilinçli' olduklarını belirtti. Günümüz gençleri cinsel olarak çok daha aktifler ve ilk seks deneyimleri yalnızca utanç verici anılardan ibaret değil. Natsal-3 verileri, ilk seks deneyimlerinin sağlık problemleri için bağımsız bir gösterge olduğunu gösteriyor.[17] Yani gelecekteki problemlere yalnızca seks hayatımızın *ne zaman* başladığı değil *nasıl* başladığı da etki ediyor. Kötü bir seks deneyimi geleceğimizi şekillendirebilir. Bu gerçek, seks eğitiminin, seksin yalnızca fiziksel mekanikleri ve korunma kullanımına değil, cinsel aktivitelerin evrelerini ve her evreye uygun yaklaşım biçimini de kapsaması gerektiğini gösteriyor.

ABD'de de gençlerin 'bilinçlilik' seviyesi artıyor. 2006-2010 yılları arasında yapılan ABD Ulusal Aile Gelişimi Araştırması (National Survey of Family Growth - NSFG) 18-24 yaş grubundaki kadınların %11'i ve erkeklerin %5'inin 'istekleri dışında' ilk seks deneyimlerini yaşadıklarını belirtmiş. Bu, kadınlarda %13, ereklerde ise %10 olan 2002 değerlerinden daha düşük.[18] Arıca bu deneyimi yaşayan kadınların %70'i ve erkeklerin %56'sı ilk seks deneyimlerini düzenli bir ilişkide beraber oldukları partnerle yaşadıklarını belirtiyor. Cinsiyetler arasındaki oran farkına dikkat edin. %70'lik dilimdeki kadınlar düzenli bir ilişkide olduklarını düşünürken yalnızca arkadaş olduklarını düşünen erkek partnerleri tarafından kandırıldı mı? Yoksa kadınlar dü-

zenli bir ilişkide oldukları; fakat kendilerine oranla cinsel olarak daha deneyimli erkeklerle ilk deneyimlerini yaşarken, erkekler daha rahat ilişkilerde mi ilk deneyimlerini yaşıyorlar?

Her iki cins için tanımadıkları insanlarla ilk seks deneyimini yaşayanlar nadir görülüyor. Natsal-2 araştırmasında katılımcıların yalnızca 20'de 1'inin yeni tanıştıkları biriyle ilk seks deneyimini yaşadığını belirtiyor.

***%62**: Cinsel olarak aktif olan 15 yaşındaki genç Alman kadınları arasında doğum kontrol hapı kullandığını belirtenlerin oranı*

Bilinçliliğin en kritik kıstaslarından biri doğum kontrol önlemlerinin alınıyor olması; fakat bu durum gençlerin doğum kontrol hizmetlerine erişebiliyor olmalarını gerektiriyor. Günümüz gençleri için belki de doğum kontrol hizmetlerine erişimin geçmişte ne kadar büyük bir olay olduğunu hayal etmek zor olabilir. 1965 yılında Michael Schofield gençlere doğum kontrol hizmetlerine erişim sağlanması gerektiğini öne sürdüğünde Britanya Tıp Dergisi şöyle tepki gösterdi: "Evli olmayanlara böylesi bir erişim sağlamak, evlilik dışı ve gelişigüzel cinsel aktiviteyi desteklemek anlamına gelecektir."[19] Fakat 60'lar tüm görkemiyle devam etmekteydi ve 'evli olmayanlar' doğum kontrol hizmetlerine erişimi ve ukala Britanya Tıp Dergisi'nin yadırgamaları olsun veya olmasın 'aktivitelerini' sürdürmeye devam ediyorlardı. Tabii tahmin edilebilir bir şekilde gençler arasında hamilelik ve cinsel yoldan bulaşan hastalık vakaları arttı.

Ama sonra durumlar iyileşti. İlk seks deneyimlerini 60'larda yaşayanlar arasında korunma kullandıklarını belirtenlerin oranı %65 iken, 90'ların sonunda yaşayanların %93'ü korunuyordu. 1982'de ise ABD gençlerinin yarısından daha azı ilk deneyimlerinde korunduklarını belirtirken, 2006-2010[20] yılları arasında bu oran %80'e çıktı. Okullu Gençlerin Sağlık Davranışları (The Health Behaviour in School-Aged Children - HBSC) araştırması, 15 yaşında cinsel olarak aktif olan gençlerin büyük çoğunluğunun korunduğunu belirtiyor. Estonya, Yunanistan, Fransa ve Slovenya gibi ülkelerde en son seks yaptıklarında korunduklarını

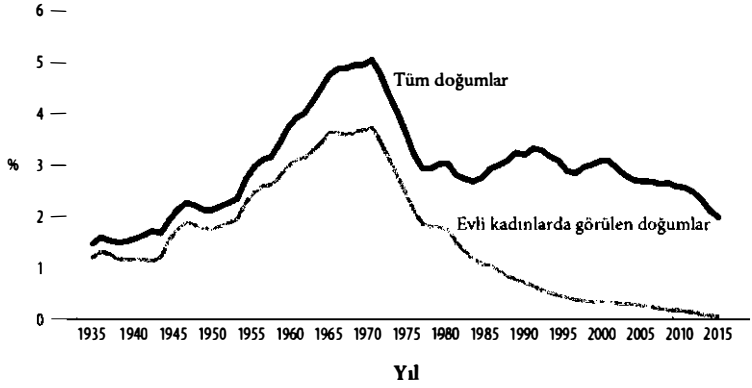
belirtenlerin oranı %85'in üstündeyken, Almanya, Danimarka ve Hollandalı cinsel olarak aktif 15 yaşındaki genç kadınların yarısından fazlasının doğum kontrol hapı kullandıkları görülüyor. Bu durum, yukarıda belirtilen ülkelerin gençler için sağladığı cinsel sağlık hizmetlerinin ne kadar gelişmiş olduğunun bir göstergesi.[21]

%5: 1972'de İngiltere ve Galler'de hamile kalan 16 yaşındaki kadınların oranı
%2,5: 2012'de İngiltere ve Galler'de hamile kalan 16 yaşındaki kadınların oranı

Nadir durumların dışında 10'larının ortasında yaşanan hamilelik vakaları bir şeyler yanlış gittiği için ortaya çıkmıştır; fakat İngiltere ve Galler'de 2012 senesinde 16 yaşındaki genç kadınların 40'ta 1'i hamile kalmış ve bunların yarısı da doğum yapmıştır.

Doğum yapan gençlerin (15-19 yaş arası) oranı toplumsal değişikliklerin ölçümü için sıkça kullanılan bir istatistiktir. Şema 26, 1938'den günümüze, 15-19 yaş arasındaki kadınların doğum oranlarını gösteriyor. Tek bir şema içinde sosyal tarihin içindeki nesiller özetleniyor. Savaş öncesinde, korumaya erişimin olmaması, evlilik dışı doğumlara karşı sosyal önyargılarla birleşince cinselliğe karşı sıkı bir toplumsal tutuma yol açtı ve 15-19 yaş arası gençlerin yalnızca 50'de 1'i doğum yaptı. Sonra toplumun liberalleşmesiyle 50'ler, 60'larda artış gösteren bu oranlar 1971'lerde oranın 20'de 1'e yükselmesiyle zirve noktasına ulaştı. Bu doğumların birçoğu evlilik sonrasında gerçekleşti; fakat bu evliliklerin birçoğu da hamilelik nedeniyle yapılmıştı. Korunma yöntemlemleri ve kürtaj yaygınlaştıkça oranlar düştü ve 30'da 1 seviyelerinde sabitlendi. Bu oran, 1947 yılından beri görülmemiş bir değer. Son 30 yılda gözlemlenen en büyük fark ise artık bu doğumların neredeyse tamamının evli olmayan annelerde görülüyor olması.

Şema 26: 1938-2015 yılları arasında İngiltere ve Galler'de 15-19 yaş arası genç kadınların doğum oranları

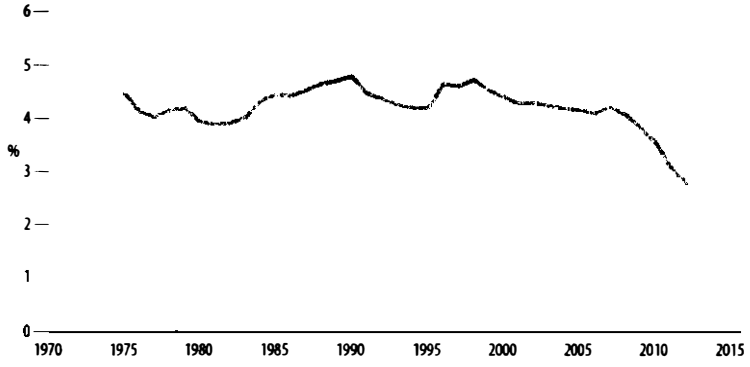
Kaynak: Ulusal İstatistik Ofisi.

Ama her hamilelik bir bebeğin doğumuyla sonuçlanmıyor ve eğer cinsel *davranışlar* konusunda bilgi edinmek istiyorsak doğumlarla birlikte gebelikler hakkında da bilgi edinmemiz gerekiyor. Şanslıyız ki Ulusal İstatistik Ofisi; gebelik vakaları ile ilgili doğum ve bilinen kürtaj sayılarını toplayarak tahminler oluşturuyor. Ne yazık ki bu tahminler düşük ve yasadışı kürtaj gibi vakaları kapsamıyor.[22]

Resmi genç gebelik oranı, her yıl hamile kalan 15-17 yaş arası genç kadınların oranı olarak hesaplanıyor. 1998 yılında bu oran %4,7 idi. Bu yaklaşık 20'de 1'e tekabül ediyor ve bu oranın 2010 yılına kadar yarılanması için bir hedef belirlendi. Şema 27, 2007 yılına kadar pek bir değişim olmadığını gösteriyor ama sonrasında gebelik oranının düzenli bir şekilde azalarak 2012 yılında %2,8'e kadar düşürüldüğü gözlemleniyor. Bu 1969 yılından beri en az oran ve 1998 yılına oranla % 41'lik bir düşüş olduğu anlamına geliyor. Hedef tam olarak tutturulmuş değil; ama yine de büyük bir başarı.*

* 2012 yılında 14 yaşında 1.282 ve 13 yaşında 253 genç kadın hamile kaldı. 18 yaş altı gebeliklerin yarısı kürtaj ile sonuçlanıyor ve bu oran 14 yaşında gebe kalanlar için 3'te 2, 13 yaşındakiler içinse 3'te 4.

Şema 27: 1975-2012 yılları arasında İngiltere ve Galler'de 15-17 yaş arası genç kadınların gebelik oranları

Kaynak: Ulusal İstatistik Ofisi.

Peki bu nasıl başarıldı? Gençlerin seks yapmalarına engel olmak olağanüstü bir başarı olurdu; ama böyle bir durumun gerçek olamayacağını geçen bölümde gördük. Gençler daha mı dikkatli davranıyor? Bu trendi açıklamak için birçok girişim yapıldı ve yalnızca genel trendi değil, bölgesel farklılıkları –ki çok büyük farklar mevcut– incelemekte fayda var.

***%5**: Hastings'te yaşayan 15-17 yaş arasında hamile kalan genç kızların oranı*
***%1**: Derbyshire Dales'te yaşayan 15-17 yaş arasında hamile kalan genç kızların oranı*

2010-2012'yi kapsayan 3 yılı değerlendirelim.[23] Winsdor, Maidenhead gibi varlıklı bölgelerde genç gebelik oranı %1,5'in altındaydı; fakat bu oran Middlesbrough ve Burnley gibi yerlerde dört kat daha fazlaydı. Deniz kıyısındaki yerleşim bölgelerinde oranlar yükseliyor, Blackpool ve Hastings'in oranları %5 dolaylarında. Bu, her yıl 15-17 yaş aralığındaki genç kızların 20'de 1'inin hamile kaldığı anlamına geliyor ki bu değer 1971'in ulusal oranı ile aynı. Kıyı bölgelerde yapılan özel bir araştırma,

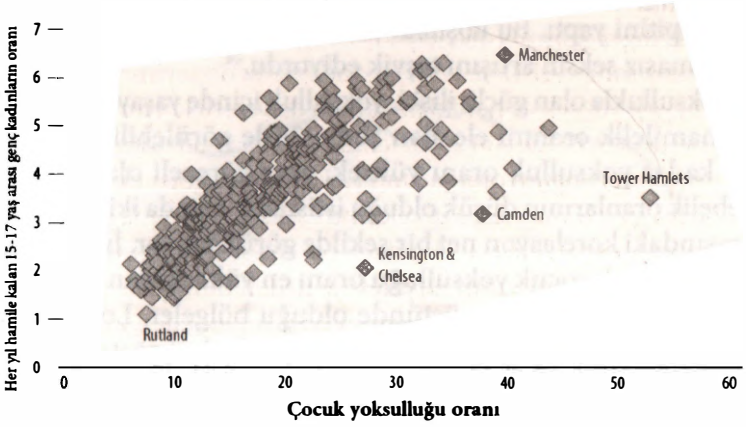
tatil beldelerinin daha hedonistik bir 'karnaval' havasına sahip olduğu, güçlü eğlence sektörü ve dönemsel nüfusun fazla olduğu tespitini yaptı. Bu koşullar alkole erişimi kolaylaştırıyor ve korumasız seksin artışını teşvik ediyordu.[24]

Yoksullukla olan güçlü ilişki, yoksulluk içinde yaşayan gençler ve hamilelik oranını ele alan Şema 28'de görülebiliyor.* Her ne kadar yoksulluk oranı yüksek; ama göreceli olarak genç gebelik oranlarının düşük olduğu istisnalar olsa da iki değişken arasındaki korelasyon net bir şekilde görülebiliyor. İstisnalara örnek olarak çocuk yoksulluğu oranı en yüksek olan bölgeler, yani bu oranın %40'ın üstünde olduğu bölgeler, Londra'nın Tower Hamlets, Islington ve Hackney bölgeleri gösterilebilir; ama bu bölgelerin nüfusunun büyük bir kısmını Asya kökenliler oluşturuyor ve cinsellikle ilgili çok farklı kültürleri var. İlginç olan diğer bölgeler ise; Kensington ve Chelsea. Varlıklı bölgeler oldukları izlenimlerine rağmen çocuk yoksulluk oranları çok yüksek; fakat genç gebelik oranları düşük. Bu, eğitim ve sağlık hizmetleri kalitesinin yüksek olmasından kaynaklanıyor olabilir.

Gençler korunmasız veya yeterli korunma olmadan seks yaptıkları için hamile kalıyordu ve 1970'lerde başlayan düşüş, doğum kontrol hizmetlerinin gelişmesinden kaynaklanıyordu; fakat Kaye Wellings'e göre düşüş trendi, hizmetlerdeki farklılıklardan dolayı Avrupa'nın diğer bölgelerinde devam etmedi. Son zamanların düşüş trendinin kaynağının doğum kontrol hizmetlerine erişimin artması ve genç kadınların gelecekleriyle ilgili hedeflerindeki değişimin kombinasyonu olması muhtemel.[25]

* Genel korelasyon katsayısı 0,59 ve Yorkshire'da bu değer 0,85'e yükseliyor; fakat Londra'da bu değer yalnızca 0,22.

Şema 28: İngiltere ve Wales'te, 2008-2010 yılları için çocuk yoksulluk oranına göre bölgesel gebelik oranları

Kaynak: Ulusal İstatistik Ofisi.

157: Malawi'de 15-19 yaş arası her 1000 genç kadın arasında doğum yapanların sayısı
5: Hollanda'da 15-19 yaş arası her 1000 genç kadın arasında doğum yapanların sayısı

Eğer Britanya'da bölgesel farkların yüksek olduğunu düşünüyorsanız dünyada olan bitenlere göz atın. Binyıl Kalkınma Hedefi, Birleşmiş Milletler tarafından 2015'e kadar gerçekleştirilmek üzere 2000 senesinde belirlenmiş uluslararası hedeflerdir. Hedef 5.B, 'Üreme sağlığı hizmetlerine evrensel erişim' idi ve gösterge 5.5, 15-19 yaş arası kadınların yıllık doğum oranı olarak belirlenmiştir. Hedef, evli veya bekâr kadınlar için bu doğum oranlarının düşürülmesidir; çünkü genç yaşta doğum hem anne hem de bebek için sağlık risklerini arttırır.

Şema 29, geniş bir yelpazedeki ülkelerde görülen doğum oranlarını gösteriyor. Bu şema başlı başına bir antropoloji kitabı olmayı hak ediyor, zira sosyal normlar ve ekonomik şartların dünyanın farklı köşelerindeki genç kadınlar için ne kadar farklı deneyimler sunduğunu gösteriyor. Örneğin Hollanda'nın oranları çok düşük.

Bu, Hollanda'nın ilk seks deneyim yaş ortalamasının yüksek olması ve doğum kontrol hizmetlerinin kalitesinin bir göstergesi. Birleşik Krallık, diğer gelişmiş ülkelere kıyasla göreceli olarak daha yüksek bir orana sahip. ABD ve Yeni Zelanda'da ilk deneyim yaşı düşük, evlilik yaşı yüksek ve her iki durumda da yeterli koruma kullanılmıyor; fakat ABD'de son 20 yıl içinde koruma kullanımının arttığı ve genç yaşta doğum oranlarının yarılandığını görmek mümkün. Malezya gibi Güney Asya ülkelerinde sekse karşı daha geleneksel kültürler mevcut. Bu, evliliğin daha geç yaşlarda yapılması ve genç yaşta doğum oranlarının düşmesine neden olmuştur.

Mısır ve Hindistan gibi erken evliliği teşvik eden kültürlerde gençler arasındaki doğum oranı yüksek; fakat bu vakaların neredeyse tamamı evli kadınlarda görülüyor. Malawi'de de genç yaşta evlilik teşvik ediliyor ve evlilik medyan yaşı 17; ama Malawi'nin ilk deneyim yaşı da düşük: Kadınların 5'te 1'i 15 yaşına gelmeden seks yapıyor. Bu faktörler birleşince genç doğum oranı 1000'de 157 gibi bir orana ulaşıyor. Bu, her 6 kadından 1'inin 20 yaşına gelmeden doğum yaptığı anlamına geliyor ve Hollanda'nın değerinin 30 katının üstünde. Bu kitapta yer alan başka hiçbir istatistiğin bu kadar değişkenlik gösterdiğini düşünmüyorum. Kaye Wellings'in de dediği gibi, evlilik cinsel sağlık konusunda bir koruma sağlamayabiliyor. Evli kadınlar koruma kullanımı konusunda eşlerini ikna etmekte güçlük çekebilir ve çok erken yaşta yaşanan seks deneyimleri yıpratıcı olabilir.[26]

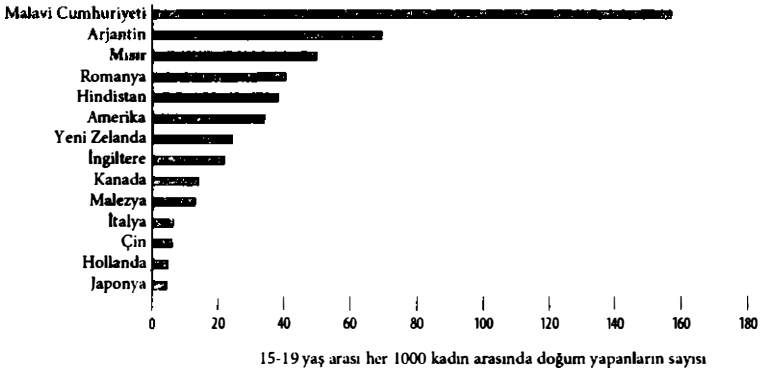
Gördük ki; gençlerin cinsel davranışları hem ülkeler arasında hem de aynı ülkenin çeşitli toplulukları arasında büyük değişiklikler gösterebiliyor. Gençlerin ne yaptığı, sosyal normlar, medya, ekonomik şartlar ve kişisel ilişkiler gibi kontrolü sağlanması imkânsız olan faktörlerin kompleks birleşik etkisi altında ve basite indirgenmiş bir analizi reddediyor; fakat her ne koşulda olursa olsun davranışlar değişiyor ve son yıllarda bu davranışlar iyi yönde değişmiş gibi görünüyor.

Doğum hizmetlerine erişim tabii ki önemli; fakat araştırmacılar cinsellik eğitiminin gebelik ve hastalığın önlenmesinden fazlasını kapsaması gerektiğini savunuyor. Bu eğitimin bedenselin ötesinde duygusal ilişkileri, Michael Schofield'in 50 yıl önce savunduğu gibi gençlerin geçtikleri seks öncesi evreleri nasıl yaşamaları gerektiğini

ve modern çağın pornografik baskısı, seks mesajlaşmaları, çevresel baskılarını nasıl atlatacaklarını kapsaması gerekiyor.

Tüm bunlar geçmişte çok daha sadeydi. Aynı zamanda belki de daha sıkıcıydı.

Şema 29: Seçilmiş ülkeler için genç kadınlarda yıllık doğum oranları

Kaynak: Ulusal İstatistik Ofisi.[27]

8
seks hakkındaki hisler

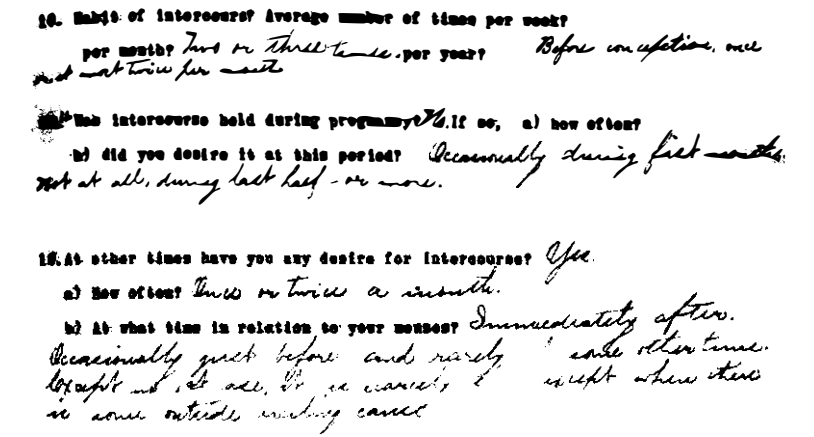
1973 yılında tarihçi Carl Degler, Stanford Üniversitesi arşivlerini karıştırırken şans eseri '650 sayfalık çivi yazısına benzer el yazısıyla yazılmış bir anket'e denk geldi.[1]

Bir önceki sene tarih dalında Pulitzer Ödülü'nü kazanmış olan Degler, büyük bir keşif yapmış olduğunu hemen fark etti. Daha önce bu dokümanları kimlerin okumuş olduğunu sorduğunda 'Kimse' dediler. 'Hiç kimse bu araştırmaları okumamıştı, hele ankete hiç kimse el sürmemişi. Bir tarihçi olarak hayatımın en büyük deneyimlerinden biriydi.'[2]

Arşiv Dr. Clelia Duel Mosher (1863-1940) adında çok tanınmayan; fakat seks araştırma tarihine olağanüstü katkısı olan bir araştırmacıya aitti. 1982'de Wisconsin'de biyoloji öğrencisiyken Anneler Kulübü (Mother's Club) için evlilik konusu üzerine bir konuşma yapması istenince cinsel arzu, tepki, koruma ve sekse karşı tutumu kapsayan bir anket oluşturdu. Zaman içinde 45 dönüş aldı; fakat araştırmasının sonuçlarını hiç yayımlamadı ve tüm dokümanları Degler tarafından keşfedilene kadar arşivlerin içinde toz topladı.*

* Daha sonra kitap haline getirildiler - 32 yıl içinde Cambridge Üniversitesi kütüphanesinde bu araştırmayı görüntüleyen altıncı kişi bendim.[4]

Şema 30: Clelia Mosher'ın 1892 yılında yazdığı raporundan bir sayfa

10- Cinsel birleşme alışkanlığınız? Haftada ortalama cinsel birleşme sayısı? Ayda? İki veya üç defa. Yılda? Hamilelik öncesi ayda bir, en fazla iki defa

11- Gebelik sırasında cinsel birleşme yaşandı mı? Hayır Eğer yaşandı ise
a) ne sıklıkta?
b) Bu dönemde cinsel birleşmeyi arzuladınız mı? İlk aylarda ara sıra arzuladım; fakat son aylarda hiç arzulamadım.

12- Başka zamanlarda cinsel birleşme arzuladığınız oldu mu? Evet.
a) Ne sıklıkta? Ayda bir veya iki defa
b) Regl döneminize göre hangi zamanlara tekabül ediyor? Hemen sonrasına. Bazen hemen öncesine; ama diğer zamanlarda neredeyse hiç arzulamıyorum.

1867 yılında doğmuş 25 yaşındaki bir kadın cinsel birleşme alışkanlığını ayda 2 veya 3 defa olarak özetliyor ve cinsel birleşmeyi ayda bir veya iki defa arzuladığını belirtiyor.[3] Kaynak: Stanford Üniversitesi Kütüphanesi

Mosher, bir doktordu ve kadın özgürlüğünün güçlü bir savunucusuydu. Kadınların 'zayıflıkları' olarak kabul edilen konulara meydan okudu ve suçu kadınlara yüklenen kaba ve ağır giysiler, egzersiz yetersizliği ve kadınlara karşı olan genel tutumlarda buldu. Onun anketleri sağlık, regl, hamilelik vb konuları ele alıyordu; ama en önemlileri kadınların cinsel hayatları ile ilgili duygularını, sekse karşı tutum ve arzularını, hatta cinsel uyarılma

---

Mosher, C. D. Mosher Araştırması: 45 Victoria Dönemi kadınının cinsel yaklaşımları. Arno Press, 1980.

ve buna tepkilerini kapsıyordu. Anketlerine katılanlar doğal olarak rastgele seçilmiş örneklemler değildi. Katılımcıların çoğunluğu üniversite öğretim görevlilerinin eşleriydi. Çoğu üniversite eğitimi görmüş ve evliliğe kadar öğretmen olarak çalışmışlardı. Büyük bir kesim 1870 yılından önce doğmuş ve evlilik öncesine kadar seks ile ilgili fazla bilgi sahibi olmadıklarını belirtmişler.

Mosher seks sağlığının fiziksel davranışlardan ibaret olmadığını fark etti. Bu nedenle bu bölümde onun izinden giderek duygularımızın istatistiğine: cinsel arzularımız, kimleri çekici bulduğumuz, seks hakkında ne sıklıkta düşündüğümüz, cinsel olarak nasıl uyarıldığımız ve benzeri konulara göz atacağız. Bunlar ölçülmesi zor şeyler; fakat Mosher denedi ve ondan sonra birçok araştırmacı denemeye devam etti.

Şema 31: Clelia Mosher

Clelia Mosher, 1. Dünya Savaşı'nda Fransa'da Kızıl Haç'ta görev yaptı - Fransızlar'ın sekse karşı tutumları onu şoka uğrattı.
Kaynak: Stanford Üniversitesi.

8: 1930'larda yaşamış 110 bekâr kadının regl dönemlerinde yoğun cinsel arzu hissettikleri gün sayısı

Seks araştırmacıları genel olarak cinsel arzunun, erkekler için küçük bir rahatsızlıktan delilik boyutuna erişebilen doğal bir dürtü olduğunu varsaymışlardır; ama kadınların cinsel arzuları farklı bir durum teşkil ediyordu ve bazı durumlarda tamamıyla yok sayıldığı da oldu. Örneğin 5. Bölüm'de tanıştığımız ve mastürbasyonun zararlarını haykıran Victoria Dönemi'nde yaşamış William Acton:

> En iyi anneler, eşler ve ev işlerinin yöneticileri cinsel arzular hakkında az şey bilir veya hiçbir şey bilmezler. Eve, çocuklarına ve hane içi görevlerine olan aşkları duydukları yegâne tutkulardır. [...] Kocalarının arzularına boyun eğer; ama yalnızca onları memnun etmek ve anaçlık arzusu için kocalarının dikkatini çekmeyi yeğlerler.[5]

Acton ve takipçileri Victoria Dönemi'nin muhafazakâr, kendini inkâr eden ve seksten kaçınan toplumsal algısını şekillendirmeyi başarmış olabilirler; ama 'Arkana yaslan ve İngiltere'yi düşün' mantalitesine karşı çıkanlar da olmuştur.*

Degler, bu dönemde farklı seslerin de yükseldiğinden bahsediyor. Popüler yazarlar ve doktorlar kadınların da cinsel dürtüleri olduğunu söylemiştir ve Mosher'ın araştırmalarına katılım gösteren kadınların çoğu Acton'un kalıbına uymamışlardır. Her ne kadar 1834 doğumlu 9. katılımcı, seks için 'Genelde rahatsızlık veriyor hiç sevemedim" açıklamasını yapmış olsa da kendisi azınlıkta kalıyor. Çoğu kişi seksi kabul edilebilir buluyor ve 45 kişiden 35'i kocasından bağımsız cinsel arzu duyduğunu belirtiyor. 11. katılımcı (1861 doğumlu) seks deneyimlerini "Çok nadir rahatsızlık verici olabiliyor; ama genelde keyifli" olarak

* Bu klasik 'Victoria' dönemi öğüdünün Lady Hillingdon'ın 1912 yılında günlüğüne yazdığı "Kapımın ardından onun ayak seslerini duyduğumda yatağıma uzanıyorum, bacaklarımı açıyorum ve İngiltere'yi düşünüyorum" cümlesinden alıntı olabileceği düşünülüyor; fakat kesin bir kanıt bulunmuyor. Bu sözün Kraliçe Victoria'dan gelmediği kesin (eğer doğumla ilgili konuşmadıysa) zira kendisi Prens Albert ile 9 çocuk yaptı ve sağlıklı bir cinsel hayatı olduğu tahmin ediliyor.

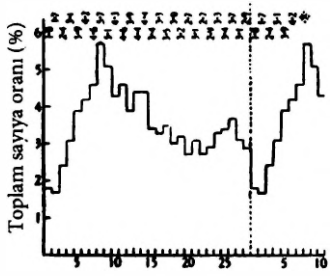
belirtiyor. Seks yapma sıklıkları kişiden kişiye çok büyük farklılıklar gösterse de medyan değer ayda yaklaşık 3 defa ve bu değer 2010'da yapılan Natsal-3 değerleriyle örtüşüyor. Bu değerler Victoria Dönemi için oluşmuş olan algıyı yıkacak türden; fakat Mosher'in, eğitim seviyesi yüksek Amerikalı katılımcılarının Britanya'nın o dönemdeki genel nüfusuyla çok büyük benzerlikler göstermeyeceğini göz önünde bulundurmak gerekir.[6]

İnsanlardan cinsel aktivitelerini saymalarını istemek iyi hoş ama cinsel arzunun istatistiği göreceli algılara bağlı olmak zorunda. Clelia Mosher, belki de tıp eğitiminden dolayı, kadınlarda bunun regl döngüsüne bağlı olduğunu düşünüyordu. Belki de beden en üremeye elverişli olduğu dönemlerde seksi teşvik ediyordu. Eğer bir kadın iseniz, hangi dönemlerde 'ateşli' olduğunuzu bilebiliyor musunuz?

Arzuları araştırmak zordur. Hele ki daha önce de gördüğümüz üzere ilk seks deneyiminin yaşandığı medyan yaşın 16 olduğu günümüz modern Batılı toplumlarda, önceki deneyimlerinden etkilenmeyecek ve cinsel arzuları hakkında bilgi toplayabileceğimiz büyük bir genç kadın grubu bulmamız bir hayli zor; fakat 70 yıl öncesine dönseydik, böyle araştırmalar mümkün olabilirdi, her ne kadar o dönemin toplumsal tutumları nedeniyle böyle araştırmalar cesur girişimler olsalar da... Elsie Widdowson, çalışma arkadaşı Robert McCance ile birlikte kadınların regl dönemlerinde yaşadıkları fiziksel ve duygusal değişimleri araştırmaya başladığında 20'li yaşlarının sonunda genç bir araştırmacıydı.[7] Cinsel olarak aktif olsun veya olmasın, kadınlardan cinsel dürtüleriyle ilgili bir günlük tutmalarını istediler ve günlüklerine her gün için "Cinselliğin tamamıyla itici olması durumunda 0, cinsel arzu duyuyor veya kolayca cinsel olarak uyarılıyorlarsa 1 ve çok yoğun cinsel arzu duyuyorlarsa 2' yazmalarını istediler. Evli kadınlar seks yaptıkları günleri de not alacaklardı.

Bu 1930'lar için ağır sorulardı ve araştırmalarına katılımcı bulmakta zorluk çektiler. Kadınlara bireysel olarak ulaştıklarında pek azı günlük tutmayı reddetti; fakat gruplar halinde üniversite öğrencilerini araştırmaya katmak istediklerinde problemlerle karşılaştılar. Okulların yönetimi, evli olmayan kadın öğrencilerin cinsel dürtülere sahip olmasının söz konusu olamayacağı ve bu gibi sözleri içeren formların kurumları bünyesinde dağıtılmasına müsaade edemeyeceklerini belirttiler.

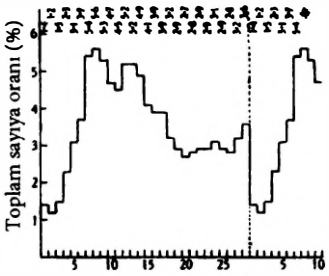
Şema 32: Regl döngüsüne göre cinsel arzu deseni

21-37 günlük döngü için toplam giriş sayısı = 1246

- Bu değerler toplam sayıya oranıdır.

Tablo 11. Regl döngüsü içinde bekâr kadınların cinsel arzularındaki değişim

21-37 günlük döngü için toplam giriş sayısı = 1618

- Bu değerler toplam sayıya oranıdır.

Tablo 11. Regl döngüsü içinde evli kadınların cinsel arzularındaki yoğunluk değişimi

1930'larda 110 bekâr ve 57 evli kadın tarafından tutulmuş kayıtlar.
Kaynak: McCance, Luff and Widdowson.[8]

Eninde sonunda 167 kadına günlük tutturmayı başardılar. Bu kişiler çoğunlukla eğitimli orta sınıf mensuplarıydı ve 780 döngülük bir veri sağladılar. Bu dönemde evli olmayan kadınların cinsel olarak aktif olmadığı varsayılıyordu ve 115 bekâr kadın arasından cinsel olarak aktif olan 5 kişi 'evli' olarak sayıldı.

110 'bekâr' kadın seks yapmıyor olsalar da, okul yönetimlerinin iddialarının aksine cinsel arzularının varlığını kabul etmek konusunda pek sorun yaşamadılar. Şema 32, evli ve kadınlar arasında cinsel arzuların benzerliğini gösteriyor. İki grupta da regl döneminin sonlandığı 8. gün dolaylarında bir yükseliş gözlemleniyor ve reglin başlamasından hemen önce bir yükseliş daha söz konusu.

57 evli kadın için de, 8. günde en çok seks yapıldığı, ardından hızlı bir düşüşü takiben 11.-17. günler arasında bir hendek şekli görünüyor. Kayda geçen en yüksek seks frekansı günde 3 defaydı ve günde 2 defa seks yapılması o kadar da nadir bir durum değildi. Medyan frekansı ise her döngüde 4 defa olarak kaydedildi ki bu 80 yıl sonra yapılan Natsal-3 değerlerine çok

yakındı ve kaydedilen en yüksek frekans ise bir döngüde 18 oldu.

Her ne kadar bu verileri yalnızca 2* puan olarak değerlendirsem de, 1930'lar için cesur ve çığır açıcı bir araştırma. Widdowson araştırmayı yayımlatmak konusunda sıkıntılar yaşadı ve Royal Society tarafından iki defa reddedildi.* Yakın zamanda yapılan bir araştırmanın,[10] 70 yıl önce yapılan bu araştırmanın varlığından haberi olmamış olmalı ki eşli ve eşsiz kadınların kıyaslandığı ilk araştırma olduğunu iddia etti. Widdowson'ın araştırmasından farklı olarak katılımcılardan mastürbasyon hakkındaki fikirlerini de toplayabildiler.[11] Araştırmacıların 1000 üniversite çalışanını araştırmaya katılmaları için ikna etmeleri ve yumurtlama dönemlerinin tespit edilmesi için birçok ültrason testinden geçirilmeleri 7 yıl sürdü. Bulgularda, bekâr kadınlarda yumurtlama dönemleri dolaylarında cinsel aktivitenin daha yoğun olduğu; fakat evli kadınlarda hafta sonu olup olmadığının daha büyük bir etken olduğu gözlemlendi.

Bireysel olarak kadınların regl döngülerine bağlı cinsel arzu duydukları ile ilgili birçok araştırma sonucu açıklandı; fakat bunca zaman içinde süreklilik gösteren bir desen tespit edilemedi. Belki de bu şaşırtıcı olmamalı zira gündelik toplumsal davranışlarımızın biyolojik dürtülerimizi bastırdığı bir gerçek.[12] Bir kez daha insanlığın olağanüstü çeşitlilik gösteren davranışlarının birkaç istatistikle kolayca özetlenmesi pek mümkün olmuyor.

* Widdowson ve McCance efsanevi bir araştırma ikilisi oldular ve 1940'ta 'Yemeklerin Yapıları (The Composition of Foods)'nı yayımladılar ve 60 yıl sonrasında bile basılmaya devam eden kitap 'diyetisyenlerin kutsal kitabı' haline geldi.[9] İkinci Dünya Savaşı sırasında karneli yemek dağıtım sistemi bu araştırmanın üzerine kuruldu. Bu sistemi kendileri üzerinde deneyen araştırmacılar, kalsiyum takviyesi almaları durumunda az miktarda et ve süt ürünüyle sağlıklarını koruyabildiklerini gördüler. Elsie Widdowson, Cambridge'in hemen dışındaki bir kasabada annesine bakarak yaşadı. Annesi 107 yaşına kadar yaşadı, kendisi de 2000 senesinde 93 yaşında hayata veda etti.

***10**: Ortalama bir kız öğrencinin bir günde seks hakkında düşünme sayısı (2*)*
***15**: Ortalama bir kız öğrencinin bir günde yemek hakkında düşünme sayısı (2*)*

Bir diğer ilginç istatistiksel 'gerçek', erkeklerin her yedi saniyede bir seks hakkında düşündüğüdür. Ben bu 0*'puanlık istatistik için herhangi bir kaynak bulamadım; fakat insanların ne sıklıkta seks hakkında düşündüğü o kadar ilginç bir soru ki bariz zorluklarına rağmen araştırmacılar bu sorunun cevabını bulma girişiminde bulundular. Her zaman olduğu gibi kullanılan yöntemlerden biri doğrudan insanlara bu soruyu yöneltmek. 1992'de yapılan ABD Ulusal Sağlık ve Sosyal Yaşam Araştırması (NHSLS), erkeklerin %54'ünün ve kadınların %19'unun 'her gün' veya 'günde bir defadan fazla' seks hakkında düşündüklerini gösteriyor. Bu takıntı olmaktan uzak bir değer.[13] Bir başka yöntem ise insanlara seks hakkında düşündükleri her anın kaydını tutmalarını söylemek. Bir araştırmada 283 üniversiteli psikoloji öğrencisine sayaç verilerek yemek, uyku ve seks hakkında düşündükleri anları kaydetmeleri istendi. Talimatlar arasında "Eğer çekici bulduğunuz birisinin çıplak halini hayal ediyorsanız sayaca basın" da vardı.[14] Eğer bir ders sırasında bolca sayaç tıkırtısı duyduysanız yakındaki insanların ne düşündüğü hakkında artık bir fikriniz var.

Erkekler deney öncesi günde yaklaşık 5 defa seks hakkında düşündüklerini tahmin etmiş; fakat medyan değer 19 çıkmıştı. Kadınlarda ise tahmin 3 iken medyan değer 10 çıktı. Görünüşe göre insanlar ilgilerini değerlendirme konusunda pek iyi değiller. Erkeklerde en yüksek değer 388 ve kadınlarda 140 olarak kaydedildi. Bu kişiler televizyon dahil olmak üzere gördükleri herkes için bir tık atmış olmalılar. Sonuçlar erkeklerin seks kadar yemek hakkında da düşündüklerini gösteriyor. Yemek için medyan değer 18 çıktı. Kadınların ise seksten çok yemek hakkında düşündükleri görünüyor ve medyan değer 15 idi. Her ne kadar bu değerler en iyi ihtimalle 2* puan değerinde olsalar da temelde kadın ve erkek arasında seks hakkında düşünme sayısında çok

da bir fark olmadığını ve yemeğin de en az seks kadar önemli olduğunu gösteriyorlar.

Bir insan gerçekten tüm gününü ne hakkında düşündüğüne odaklanarak geçirebilir mi? Bu gözlem durumu gözlemcinin düşüncelerini etkilemez mi? Almanya'da bir grup öğrenciye 1 haftalığına BlackBerry akıllı telefonlar verildi. Telefon sahiplerine bu süre boyunca her gün rastgele saatlerde 7 ayrı mesaj gönderilerek o an veya son yarım saat içinde ne gibi arzular duydukları soruldu.[15] Böyle bir deneyde bulunduğunuzu hayal edin. Size şu an rastgele bir telefon gelse, listelenmiş bir dizi arzudan birini seçip listeleyebilir misiniz? Katılımcıların sorulan soruya yanıt vermeleri için finansal bir inisiyatif verildi ve katılım oranı %92 olarak kaydedildi. Yemek, içmek ve uyumanın seksten çok daha fazla arzulandığı görülürken seks ve uykuya olan arzunun diğer arzulara göre daha güçlü olduğu sonucu çıktı.

Yani cinsel arzu önemli; fakat ortalamada efsaneleşmiş ön yargılardaki gibi erkekler için daimi bir dikkat dağıtıcı unsur olmadığı kesin (388 defa sayacı tıklayan arkadaş dışında tabii).

Psikologlar, tabii, cinsel arzuyu ölçümlemek için detaylı ölçekler geliştirdiler. Cinsel Arzu Envanteri (The Sexual Desire Inventory, SDI-2) popüler bir ölçek.[16] Bu anket "Geçen ay içerisinde ne sıklıkta bir partner ile cinsel ilişkiye girmeyi düşündünüz? Hiç düşünmedim (0) ve Günde bir defadan fazla (7) arasında bir değer seçiniz" ve "Çekici bulduğunuz birini ilk defa gördüğünüzde cinsel arzunuzun seviyesi nedir? Hiç (0) ve Aşırı Yüksek (8) arasında bir değer seçiniz" gibi sorular içeriyor. Eğer SDI-2 değerinizi öğrenmek isterseniz internetten bu anketi bulup yanıtlayabilirsiniz; ama uyaralım aldığınız puan 45'in altında ise 'düşük arzu' seviyesindesiniz.*

* Formu www.centerforfemalesexuality.com/sexual-desire-inventory.php adresinde bulabilirsiniz. Değerlendirmesi çok kolay. Eğer puanınız 46 veya daha yüksek ise cinsel arzunuz sağlıklı bir düzeydedir. Öte yandan puanınız 45 veya daha düşük ise cinsel arzu düzeyiniz düşük. Konu ile ilgili bir tıbbi uzman ile görüşerek kadın cinsel fonksiyon bozukluğu (Female Sexual Dysfunction) için teşhis ve tedavi almak isteyebilirsiniz.

0,71: Jessica Alba'nın bel ve kalça oranı (3)*

1880'lerde istatistikçi ve öjenik bilimci Sir Francis Galton* Britanya'nın güzellik haritasını çıkartmak istedi:

> Bir iğne kullanarak görünmeyecek bir şekilde bir kâğıda delik açmak suretiyle sayımlarımı gerçekleştirdim. Bu yöntemi kullanarak sokakta karşılaştığım kızları çekici, dikkat çekmez veya itici şeklinde sınıflandırdım. [...] Güzellik anlamında Londra'nın en yüksek, Aberdeen'in en düşük puanı aldığını gördüm.[17]

Aberdeenli genç kadınların kendilerine bakarak cebini karıştıran bu eksantrik beyefendi hakkında ne düşündüğünü merak ediyorum. Belki de Galton'ın kendilerine yaptığı değerlendirmenin aynısını onlar da Galton'a yapıyorlardı.

İnsanların neleri cinsel olarak çekici bulduğu[18] ile ilgili internette sayısız liste bulunuyor; fakat bir bireyin çekici olup olmadığını objektif bir şekilde nasıl değerlendirebiliriz? Cinsellik araştırmalarında kullanılan ana yöntem 'öz-raporlama'dır. Yani insanlar hayali bir partneri değerlendirmek için neyi çekici bulduklarını listelerler. Parmak oranını ölçen BBC Araştırması (4. Bölüm'de bu konuya değinmiştik) aynı ankette katılımcılara "Partnerinizde aradığınız en önemli özellikler nedir?" diye sordu. 200,000 katılımcıya üç özellik seçmeleri söylendi. Genel olarak en önemli bulunan özellikler sıra ile zekâ, espri anlayışı, dürüstlük, iyilik, genel güzellik, güzel yüz, değerler, iletişim yetisi ve güvenilebilirlik. Erkeklerde güzellik ve güzel yüz kadınlara göre daha üst sıralarda listelenirken, kadınlarda dürüstlük, espri anlayışı, iyilik ve güvenilebilirlik erkeklere göre daha üst sıralarda yer aldı.

---

* Francis Galton (1822-1911) Charles Darwin'in kuzenidir ve ölçüm konusuna kafayı takmış eksantrik bir bilgindir. Hava durumu haritalarını icat etmek ve suç soruşturmalarında parmak izi kullanılması fikrini ileri sürmekle kalmadı regresyon, korelasyon, ortalamaya doğru regresyon gibi istatistik olgularını oluşturdu. Kendisi aynı zamanda 'öjenik' terimini de icat etti. Amacı insanlık ırkının, 'uygun' bireylerin üremesi ve 'uygun olmayan' bireylerin üretmemesini sağlayarak iyileştirilmesini sağlamaktı. Uygunluk Galton gibi insanlar tarafından değerlendirilip kararlaştırılacaktı. Galton'ın hiç çocuğu olmadı.

Her ne kadar bu bulgular çok şaşırtıcı olmasa da bize 'partner' kavramını sorgulatıyor. İnsanların uzun dönem ilişkiler için aradığı özellikler, daha çok cinsel çekimin ağır bastığı tek gecelik ilişkiler gibi kısa ilişkilerde aradıkları özelliklerle örtüşmeyebilir.

Bir araştırma, 320 Avustralyalı öğrenciye bir dizi soru sorarak hangi özelliklerin iyi bir uzun dönem partnerini tanımladığını ve yalnızca cinsel bir ilişki yaşamak için aranılan partner özelliklerinin farklılık gösterip göstermediğini öğrenmeye çalıştı.[19] Uzun dönem partnerler için alınan cevaplarda üç belirgin desen gözlemlendiği görüldü. Bu desenlere 'samimiyet/güvenilebilirlik (anlayışlı, destekçi, düşünceli, nazik)', 'canlı/çekici (maceracı, iyi fizik, aktif, seksi)' ve 'statü/kaynak (iyi iş, finansal güvence)' adları verildi.

Fakat yalnızca cinsel ilişki arayışında olanlar için bu desenler daha farklıydı: 'yakınlık/sadakat (dürüstlük, adanmışlık) ve 'tutku (heyecan verici, ilgi çekici).' Bu araştırma, yüzlerce akademik makalede alıntı olarak kullanılmış olsa da araştırmaya katılanların yaş ortalamasının 22 olduğunu hatırlamakta fayda var. Her ne kadar araştırmanın sonuçları kabul edilebilir hatta tahmin edilebilir olsa da, ilgi ve beklentilerimizin yirmili yaşımızda sabitlenmesini bekleyemeyiz. İdeal partnerler nazik, eğlenceli ve güvenilir; ideal ilişkiler de dürüst ve heyecan verici.

Kişilik gerçekten önemli; fakat fiziksel özelliklerin çekicilik konusunda, en azından ilk evrelerinde, büyük önem taşıdığı tartışılmaz. Fiziksel çekicilik konusunda yapılan araştırmalar az çok öngörülebilir bir şekilde kadın bedeninin geometrisi konusuna odaklandı. 1993 yılında yayımlanan 1955-1990 yılları arası Playboy mankenlerinin ölçüleri ve 1940-1985[20] yılları arasında Amerika Güzeli yarışmasına katılan kadınların ölçülerine bakıldığında, kadınların zamanla inceliyor olmalarına rağmen bel-kalça oranlarının neredeyse 0,7'de sabit kaldığı görülüyor. 0.7 -örneğin- 71 cm bel ve 102 cm kalça ölçüsüne sahip birinin bel-kalça oranıdır. Kadın ve erkeklerden oluşan bir jüriye, çizilmiş kadın figürleri gösterildikten sonra en çekici buldukları çizimi seçmeleri istendiğinde; bel-kalça oranı 0,7 olan çizim hem erkekler hem de kadınlar tarafından en çekici figür olarak seçildi. İlk deneyde en düşük bel- kalça oranı 0,7 olarak tutuldu; fakat alternatiflere 0,7'den daha düşük bel-kalça oranlı figürler

eklendikten sonra bile hem kadın hem erkek jüri yine bel-kalça oranı 0,7 olan figürü en çekici buldu.[21]

Yani bel-kalça oranı 0,64[22] olduğu söylenen Marilyn Monroe'un, bel-kalça oranı 0,71[23] olduğu söylenen Jessica Alba ile kıyaslandığında fazla ince belli olduğu düşünülebilir. Durum ne olursa olsun, her şeye rağmen en azından Batılı erkeklerin çekici bulduğu kadın fiziğinde bel-kalça oranının göğüs büyüklüğünden daha önemli olduğu görülüyor. Bunun evrimsel bir çekicilik olduğu ve bu oranın sağlık ve doğurganlık belirtisi olarak algılandığı öne sürülüyor; fakat bu çekiciliğin modern kültürel normlara bağlı olduğu daha inandırıcı bir açıklama olurdu.

10: Partner seçiminde eğitim seviyesinin genetik özelliklere kıyasla göreceli önem derecesi (3)*

İnsanların kimleri çekici bulduklarına dair şahsi düşüncelerine bel bağlamadan doğrudan kimlerle beraber olduklarına bakabiliriz. 1992'de yapılan ABD Ulusal Sağlık ve Sosyal Yaşam Araştırması (NHSLS), ABD'de yaşayan insanların kendilerine büyük benzerlik gösteren kişilerle evlenmeyi tercih ettiklerini gösteriyor. Evliliklerde insanların kendileriyle benzer ırk (%93), benzer yaş (en fazla 5 yaş fark %78), benzer eğitim düzeyi (bir kategoriyi aşmayan %82) ve aynı din (%72) mensubu olan partnerleri tercih ettikleri görülüyor.[24] Yakın dönemde DNA'sı incelenen 825 ABD'li çift ile yapılan araştırmalar insanların kendilerine genetik olarak benzer kişilerle evlenmeyi tercih ettiklerini; fakat bunun eğitim kadar önemli bir etken olmadığını gösteriyor.[25]

Tek aşkımızın bize bu kadar benzer olması ne kadar ilginç değil mi? Bu kader olmalı! Fakat partnerlerin büyük benzerlikler taşıması hiç de şaşılası bir şey değil. Bizim bu kişilerle tanışıp âşık olmamız, hem ailemiz, sosyal ve iş hayatımızdan hem de fiziksel olarak bize benzer insanlarla karşılaşma olasılığımızın çok daha yüksek olmasından kaynaklanıyor. Ayrıca bize benzeyen kişilerle cinsel bir etkileşim girişiminde bulunurken özgüvenimiz daha yüksek oluyor ve bu karara sosyal ağımızın vereceği onayın da etkisi büyük. Avustralyalı gençlerin bireysel

çekicilik konusunda sıraladıkları özellikler kafaya yatıyor; fakat belki de yalnızca "Bana benzeyen" demek istemiş olabilirler.

Uyarılmanın Ölçülmesi

***%93**: Cinsel geçmişleriyle ilgili soruları yanıtladıktan sonra, cinsel uyarılma seviyelerinin laboratuvarda ölçülmesini reddeden kadınların oranı*

İnsan bedeni uyarılıp aktif hale gelirken neler olup bittiğini öğrenmeye çalıştığımızda, cinsellik psikolojisi hakkında bir şeyler bilmek istediğimizde, Masters ve Johnson'ın çalışmasıyla tanımlanan alana girmiş oluruz: seks laboratuvarı.* Peki ama bu tür laboratuvar sonuçlarına dayanarak genelleme yapılabilir mi? Cinsel yaşamlarıyla ilgili anketlere katılmaya gönüllü olan insanların toplumu bütünüyle temsil eder durumda olmadığını görmüştük. Hatta bu durum laboratuvar çalışmalarına katılmayı kabul edebilecek tipteki insanlar için daha da belirgin hale gelmektedir; üzerlerine kablolar takılmasını, sürekli gözlemlenmeyi, filme alınmayı kabul edebilecek tipte insanlardır bunlar.

İyi tasarlanmış bir araştırma çerçevesinde, iki Amerikan üniversitesinden (elbette ki) 484 psikoloji öğrencisi bir cinsellik-geçmişi anketini tamamladıktan sonra kendilerine bir "cinsel uyarılma" araştırmasına da katılmak isteyip istemedikleri soruldu, "araştırma esnasında mahrem cinsel sahneleri açıkça gösteren erotik videolar izlemeleri gerekecekti."[27] Araştırma kredisi kazanmak adına pek fena bir yol gibi görünmüyordu; ama erkeklere şu da söylendi: "Bir gerinim ölçerle penis büyüklüğünüz (çevresi) ölçülecek. Bu cihaz, araştırmacılar odayı terk ettikten sonra penisinizin etrafına yerleştireceğiniz küçük bir parça esnek lastik tüpten ibaret." Kadınlara ise şu cazip imkân sunuldu: "Bir fotopletismografla, vajinanızdaki kan akışı ölçülecek. Bu cihaz, araştırmacılar odayı terk ettikten sonra vajinanızın içine yerleştireceğiniz tampon biçiminde küçük bir plastik parçadan ibaret." Katılımcıların yalnızca

* Görünürde pek de istatistiki bilgi vermese de, cinsellikle ilgili laboratuvar araştırmalarına dair eğlenceli bir okuma için bkz. Bonk[26] [*Bilim ve Cinselliğin İlgi Çekici Birlikteliği*] Roach, M. Bonk: The Curious Coupling of Sex and Science. Canongate Books, 2008.

çok küçük bir bölümü böyle bir şeye gönüllü oldu: 198 erkekten 53'ü (%27) ve 287 kadından 21'i (%7).

Belki de sürpriz denemeyecek şekilde, katılımın az olmasının ana sebebi, verilen şu yanıtta saklıydı: "Cinsel uyarılmamın ölçülmesinden rahatsızlık duyacağımı düşünüyorum." Katılım göstermeye gönüllü olan 74 kişi ise daha fazla cinsel deneyim sahibi olmak, daha çok kişiyle ilişki yaşamış olmak ve cinsel suçluluk duygusunu daha az hissetmek gibi açılardan gönüllü olmayanlara göre farklılık gösteriyordu. Araştırmacıların üzüntüyle kabul ettikleri şekilde, "Bu durum şunu gösteriyor ki acilen daha az rahatsız edici ölçüm yöntemleri bulup, daha çok katılım sağlayabilmemiz gerekiyor." Belki ortam da daha samimi bir hale getirilebilirdi: Küçük bir araştırma çerçevesinde, kadınlara hem evde hem de laboratuvarda erotik videolar izletilmişti ve elde edilen sonuçlara göre fizyolojik uyarılma kendi evlerinin rahat ortamında daha güçlüydü.[28]

Kadınlardaki fizyolojik uyarılmayı ölçmek üzere geliştirilmiş çok sayıda araç olmasına rağmen (yukarıda adı geçen fotopletismograftan elektrovajinograma –ne olduğunu hiç düşünmemek en iyisi– kadar türlü cihazlar), bu konuda yapılan güncel bir değerlendirme, cihazlardan gelen ölçüm sonuçlarıyla, kadınların deney esnasındaki hislerine dair kendi bildirimleri arasında bir korelasyon eksikliği olduğundan yakınıyordu.[29] Genel olarak laboratuvar araştırmaları, neler olabileceğini göstermek açısından iyi olabilir; ama gerçekte neler olup bittiği konusunda güvenilmez rehberlerdir, bu kitapta pek fazla yer bulamamalarının sebebi de budur. Ama cinsel uyarılmanın etkileri üzerine göz ardı edilemeyecek kadar ilgi çekici sonuçlar vermiş deneyler yapılmıştır.

Uyarılmanın Etkisi

"6": Pornografik bir film izletilerek ön hazırlıktan geçirilen kız öğrencilerin, görünürde kullanılmış kondomla dolu bir kâseye ellerini daldırma fikri karşısında hissettikleri tiksinti düzeyi

4. Bölüm'de "Gerald"ın, oral seks fikrini nasıl "iğrenç" bulduğunu görmüştük. Bunun yanı sıra başka insanların genital bölge-

lerine, bedensel kokularına ve salya, ter veya meni gibi bedensel sıvılarına karşı hissedilen normal tiksintiyi düşündüğümüzde, bir insanın cinselliği katlanılabilir bulması bile şaşırtıcı gelebilir; ama katlanılmaz bulmayız ve bu da şuna işaret eder: Cinsel yönden uyarıldığımızda standart tepkilerimizde değişiklikler görülür ve elbette, bazı yaratıcı araştırmacılar bunun nasıl test edilebileceği üzerinde çalışmalar yürütmüşlerdir.

Bu araştırmacılar, 90 kız öğrenciyi gelişigüzel dağıtarak, ruh hallerini etkilemeyi amaçlayan üç adet 35 dakikalık filmden herhangi birini izlettiler: 30 öğrenci kadınlara yönelik hazırlanmış erotik film ("cinsel tahrik" grubu) ve 30 öğrenci paraşütle atlama ve dağcılık gibi heyecan verici aktivitelere dair film izlerken ("pozitif tahrik" grubu) geri kalan 30 öğrenciye ise tren seyahati ile ilgili bir film izletildi (bu da "nötral grubu" oluşturuyordu, gerçi benim gibi bir tren manyağı biri için bu film büyük ihtimalle pozitif tahrik grubuna dahil olurdu).[30]

Sonrasında da bu öğrencilerin hepsi, cinsel çağrışımları hem olan hem de olmayan on altı "iğrenç" görevi yerine getirmeye davet edildiler. Örneğin; bir manda gözüne iğne batırmak gibi ("kasaptan her gün yeni bir göz getiriliyor ve biyolojik tehlike içeren atık temizleme prosedürü gereği günün sonunda geri götürülüyordu") veya "kullanılmış" kondomların olduğu kâselere dokunmaları isteniyordu (aslında kayganlaştırıcı yağ ile kaplanmışlardı).* "Cinsel tahrik" grubu tüm görevleri diğer iki film grubuna göre daha az iğrenç buldu, özellikle de cinsel çağrışımı olanları: Örneğin, kondom kâsesi, 0 ile 10 arasında verilen puanlar neticesinde "iğrençlik" skalasında cinsel tahrik grubu tarafından ortalama "6" puanla değerlendirilirken, diğerleri bunu "7" puan seviyesinde iğrenç buldular; iğrençlik ligi puan tablosunun zirvesinde ise manda gözü vardı.

Bundan ne ders alınacağından emin değilim: Belki bir dahaki sefere bir köpek kusarsa, temizlemeden önce biraz pornografi mi izlesek?

---

* Diğer aktiviteler arasında büyük, canlı (gerçek) bir solucanın yanında duran bir bisküviden ısırık almak, (sahte) bir yara üzerinde kullanılmış bir bandaja dokunmak, kısa bir pornografik hikâye okuduktan sonra yüksek sesle "o şeyi içimde hissetmek çok tahrik ediciydi", diye bağırmak, kullanılmış kadın külotlu çorabını (hindistan cevizi sütüyle lekelenmişti) bir torba içine sokmak gibi şeyler vardı. Şurası açık ki araştırmacılarımızın hayal gücü pek kuvvetliymiş.

***%21**: Erkekler arası eşcinsel ilişkinin 'hiçbir şekilde yanlış olmadığını' düşünen 65-74 yaş arası erkeklerin oranı. (3*)*

1948 yılında Kinsey raporunun ortaya çıkmasından kısa bir süre sonra Britanya'da Mass Observation (MO) [Kitle Gözlem] kuruluşu tarafından "Küçük Kinsey" olarak adlandırılan ve pek de bilinmeyen bir çalışma gerçekleştirildi.[31] MO, antropologların uzak diyarlardaki kabileleri incelediği gibi Britanya toplumunu inceleyen tanınmış bir sosyal kuruluştu ve bu araştırma için de "gözlemcilerden" oluşan bir grubu dans salonlarına ve barlara göndererek sohbet konuları ve davranış biçimleri hakkında bildirimler topladı. Diğer yandan *Sunday Pictorial* gazetesi de, sokaktan geçen insanları durdurup 2000'den fazla kişiyle anket yaparak, "gelişigüzel" örneklem oluşturmaya dayalı bir yöntem için anketörlere para ödemişti; 1940'ların sonlarında yapılan anketlerde görülen standart bir uygulamaydı. Bunların yanı sıra üç farklı "fikir lideri" grubunun her birinden 1000 kişiyle posta yoluyla yapılan anket de vardı: Bu gruplar din adamları, öğretmenler ve doktorlardan oluşuyordu. Mass Observation'ın sabit bir Ulusal Araştırma Paneli de vardı, günümüzün online panellerine çok benziyordu, gerçi üyeler "genellikle ortanın üstü zekâ seviyesinde orta sınıfa mensup kişilerden" oluşuyordu.

Bu grupların görüşleri arasında dramatik boyutta farklılıklar vardı. Evlilik dışı cinsel ilişkiyi onaylayıp onaylamadıkları sorulduğunda MO'nun kendi panelinin yalnızca %24'ü bunu onaylamadığını söylemişti, sokaktan gelen sonuçlarda bu oran %63, doktorlarda %65, öğretmenlerde %75 ve din adamları arasında tahmin edilebileceği üzere %90 seviyesindeydi. MO panelinin %83'ü boşanmayı onaylıyordu, sokaktan gelen sonuçlarda bu oran %57 ve din adamları arasında da %33'tü. MO paneli içerisinde bu gibi liberal görüşlerin yanı sıra cinsel alışkanlıklar açısından da kayda değer bazı liberal davranışlar görülüyordu.*

* MS'in Ulusal Araştırma Paneli'nden 400 kişi bu anketi yanıtladı. Erkeklerin %25'i bir hayat kadınıyla birlikte olmuştu, bunların üçte ikisi son beş yıl için-

Ulusal Araştırma Paneli üyeleri cinsel deneyimlerine dair önemli noktalardan da bahsetmişlerdi; kadınların birçoğu erkeklerin ilgisizliğinden yakınıyordu.* "Küçük Kinsey" o dönemde bütünüyle yayınlanmadı ve büyük oranda keşfedilmemiş bir çalışma olarak kaldı: Muhtemelen, kısmen "gelişigüzel" örneklemeye dayalı ilk cinsellik araştırması girişimiydi.[32]

Neyse ki artık yakın tarihte görülen davranış değişikliklerini incelemek adına çok daha fazla imkân var elimizde. Natsal da bu anlamda aynı soruları birbirini takip eden araştırmalarda sormuştur; bu araştırmalar evlilik dışı cinselliği, tek gecelik ilişkileri ve eşcinsel ilişkileri kapsamaktadır.

Şema 33, bize 1990 yılında yapılan Natsal-1 ile 2010 yılındaki Natsal-3 araştırmaları arasında belirgin bir tutum değişikliği olduğunu göstermektedir. Sol üst köşedeki grafikte hem erkeklerin hem de kadınların evlilikteki sadakatsizliklere karşı gittikçe daha müsamahasız olduklarını görebiliyoruz; sadakatsizliğin kesinlikle kabullenilemez olduğunu düşünen kadınların sayısı erkeklerden daha fazla. Sağ üst köşedeki grafikte ise oldukça sabit denebilecek bir %25'lik erkek kesiminin tek gecelik ilişkilere hoşgörüyle baktığını net şekilde söyleyebiliriz; tek gecelik ilişkinin kabul edilebilir olduğunu söyleyen kadın sayısı ise daha az ama erkeklerle kadınlar arasındaki fark azalıyor.

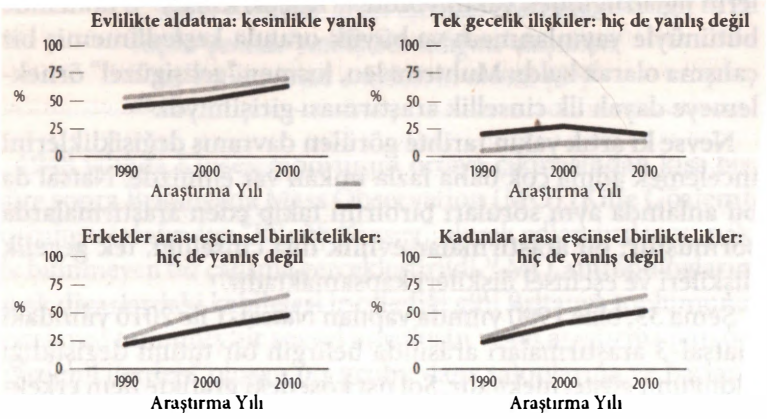
Eşcinsel birliktelikler ise 1990'daki %25 seviyesinden yükselerek artık kadın ve erkeklerin büyük bölümü tarafından kabul edilebilir durumda. Kadınlar, eşcinsel birlikteliklerı o dönemden beri istikrarlı şekilde erkeklere göre daha kabul edilebilir buluyorlar. Gerçi, bu bölümün başındaki rakamın da işaret ettiği gibi, daha yaşlı nesiller görüşlerini değiştirmekte daha yavaş davranabiliyor.

---

deydi. Evli olan kişilerin üçte ikisi evlilik öncesi cinsel ilişki yaşamıştı ve yine evli kişilerin %24'ü evlilikleri esnasında eşinden başka biriyle cinsel ilişkide bulunduğunu söylüyordu. Ankete katılanların %12'si fiziksel homoseksüel ilişki yaşamıştı ve %8'inin homoseksüel 'eğilimleri' vardı.

* Örneğin; şöyle ifadeler kullanan kadınlar vardı: "Kocam beni 'soğuk' olmakla suçluyordu; ama gerçekte yaşadığım tutkulu özlemin pek farkında değildi. Keşke beni bir ihtiyaç giderici olarak kullanmak yerine gerçekten benimle aşk yapsaydı."

Şema 33: 1990, 2000 ve 2010 yıllarında 16-44 yaş arası Britanyalılarla yapılan araştırmalarda her bir yaklaşımla hemfikir olanların yıllara göre yüzdesi

Kaynak: Natsal araştırmaları.

Elbette ki bu kuru kuruya yüzdelik rakamlar, Britanya dahilindeki özgürlükçü yaklaşımlardan geleneksel muhafazakârlara kadar tüm bireylerin veya toplulukların görüş çeşitliliğini yansıtamaz. Global bir perspektiften baktığımızda bu farklı bakış açılarını ülkeler arasında da görebiliriz: Pew Küresel Yaklaşımlar Projesi kapsamında yapılan araştırmalarda görüldüğü üzere İspanya, Fransa ve Almanya'da halkın %15'inden azı homoseksüelliği "ahlaken kabul edilemez" olarak değerlendirirken bu oran Gana, Mısır ve Ürdün'de %95 seviyesindeydi.*[33] Ama konu aldatmaya gelince, bunun ahlaken kabul edilemez olduğunu düşünenlerin %50'den az olduğu tek ülke Fransa idi.

Clelia Mosher da Victoria Dönemi kadınlarından oluşan 45 kişilik örneklem grubuna yaklaşımları hakkında sorular sormuştu, sorular bilhassa cinselliğin amacıyla ilgiliydi. Kadınlardan otuzu, öncelikli amaç olarak "çocuk yapmayı" görüyordu; bu

* Pew Araştırma Merkezi'nin 2013 Küresel Yaklaşımlar araştırması 40 ülkeden 40.117 kişi ile yapılan görüşmelere dayanıyordu. Bir piyasa araştırma şirketi tarafından yüz yüze veya telefon görüşmeleriyle gerçekleştirilmişti. Gelişigüzel bir yöntem kullanılmıştı: Katılımı reddedenlerin oranı kaydedilmemişti; ama tutum ve yaklaşımları içeren araştırmalar genellikle yüksek katılımlı olur. Bu araştırmaların 3* puan seviyesinde olduğunu düşünüyorum.

da, grubun üçte birinin bundan daha da önemli bir sebep varsaydığını gösteriyordu. Örneğin kadınlardan biri (1860 yılında doğmuştu) şöyle söylemişti: "Cinsel ilişkiye başlı başına cinsel ilişki için inanıyoruz; cinsellik olmadığında, onu kendimiz için istiyor ve fiziksel olarak olmasa da manen özlüyoruz; çünkü cinsellik bizim birey olarak varlığımızın en yüksek, en kutsal dışavurumu." Cinselliğin amacı için modern bir kadının ne düşündüğünü öğrenmek ilgi çekici olurdu.

Mosher hayatını, kadınların fiziksel sağlığını geliştirmeye çalışarak geçirmişti; ama güçlü öjenik fikirleri vardı ve 1920'lerde kadınlara verdiği öğütler evlenmeyi bir yükümlülük olarak vurguluyor ve soyun devamını sağlamak adına çocuk sahibi olmak gerektiğini salık veriyordu: Yaşıyor olsaydı, dünyanın geçirdiği değişimler onu muhtemelen dehşete düşürürdü. "Otuz yıl boyunca tarzı hiç değişmeyen erkeksi kıyafetlerinin ve biçimsiz yün şapkasının altında" gizli derinlikler yatıyordu: Çalışma kâğıtları arasında yayımlanmamış bir romantik roman bulunmuştu. Kara Platoni dokunaklı bir şekilde şöyle bahsediyordu ondan: "Nihayetinde, Mosher'ın hikâyesi oldukça ironiktir: Sağlam bir feministti; ama kadın kardeşliğinden de uzak dururdu. Cinselliği ve evliliği kararlılıkla araştırmış, ama ikisini de yaşamamış bir kadındı. Kabul görmeyi isteyen öncü bir akademisyendi; ama bunun tadına varacak şekilde yaşamadı."[34]

Mosher, emekliliğinden önceki son senesinde Stanford'da profesör olarak bağımsız ve kariyer sahibi bir kadın olma tutkusunu gerçekleştirdi. Sonrasında, Elsie Widdowson gibi, yaşlı annesinin bakımını üstlendi ve evinin bahçesini kusursuz bir hale getirdi.

9
nihayet bir arada: çift olmak

Cinsellik, genellikle iki kişi gerektirir ve mevcut cinselliğin büyük bölümü bir 'çift' oluşturmuş iki kişi arasında gerçekleşmektedir: evli olsunlar veya olmasınlar kendileri ve başkaları tarafından uzun süreli ilişki içinde görülen kişiler arasında. Birlikteliğin süresinin uzamasıyla birlikte cinsel aktivitenin azalma eğiliminde olduğunu görmüştük, şimdi de her şeyin nasıl başladığına bakacağız. Bunu yaparken de kaç kişinin evlenmeden önce seks yaptığına bakarak başlıyoruz, nikâh günündeki hamileliği de bunun bir göstergesi sayabiliriz. Cinselliğin ve istatistiklerin gücü öyle bir noktadadır ki evliliğin çoğu insan için cinselliğin başlangıcı olarak görüldüğü 400 yıl önce yaşayan genç çiftlerin cinsel hayatlarına bile mercek tutabiliyoruz. Bu şekilde baktığımızda birlikteliklerdeki ve cinsel yaşamdaki dramatik değişimleri göreceğiz: Yalnızca 400 yılda değil, son nesilde bile ne kadar çok şey değiştiği görülebilir ve ayrıca ortadan kaybolan Victoria Dönemi bebeklerinin büyük gizemiyle bu bölümü tamamlayacağız.

***%97**: Endonezya'da yapılan bir araştırmada, evli olmayan yetişkinler arasında cinsel ilişki yaşanmasını "ahlaken kabul edilemez" bulanların oranı*

Geçmiş nesillerin evlilik öncesi cinsel ilişkiye dair takıntıları günümüzde neredeyse bakalit telefonlar ve kurma koluyla çalışan arabalar kadar çağdışı görünür ve Amerika'daki bazı Hıristiyan grupların yaptığı gibi gençleri bakir tutmaya yönelik toplumsal baskı uygulandığında bile, bunun için ne kadar gönülden yemin ederlerse etsinler yalnızca çok az gencin cinsel ilişkiye girmek için evliliği beklediğini görüyoruz. Elbette durum her zaman böyle değildi ve bu anlayışa uymadığı ortaya çıkanlar (genellikle beklenmedik doğumlar onları ele veriyordu) ağır bedeller ödüyorlardı.

Diğer yandan, birbiriyle resmi veya gayriresmi olarak sözlenmiş çiftlere karşı geleneksel olarak biraz daha hoşgörülü bir yaklaşım benimsenmiştir. Birkaç yüzyıl önce Avrupa ve Kuzey Amerika'da bu anlayış "bir araya getirme" uygulamasını da içerebiliyordu; elbiseleri içinde kalmaları veya ayrı yataklarda yatmaları garanti altına alınarak çiftler geceyi birlikte geçirebiliyordu. 1930'lara geldiğimizdeyse Szreter ve Fisher'in bildirimlerinde nişan esnasında sayısız cinsellik hikâyesinin başladığını görürüz: Agatha 1910 yılında doğmuştu, bir bahçıvanla nişanlı bir hizmetçiydi ve seks yapmanın "yanlış bir bir şey olmadığını" düşünüyordu; çünkü "başım belaya girse bile benim için fark etmez" diyordu.[1] 1940'larda Kinsey'nin döneminde bile evlilik öncesi cinsel ilişki kolay yıkılan bir tabu değildi: Tahminlerine göre kadınların %50'si evlendiği sırada bakireydi ve geri kalan %50'nin yarısı da yalnızca nişanlısıyla birlikte olmuştu. Bunların da %41'i cinsel ilişkiye arabada girmişti. Oranlar sürekli yükseldi: 1950'lerin sonlarında evlenen Britanyalı kadınların %35'i evlenmeden önce kocalarıyla cinsel ilişkiye girmişti; 1970'lerin başlarında evlenen kadınlarda ise bu oran %74 seviyesine tırmanacaktı.[2]

Bu tutum değişiklikleri Batı dünyasının evlilik öncesi cinsel ilişkiye yaklaşımlarındaki hızlı değişimi yansıtmaktadır: Geçen bölümde bahsettiğimiz Küresel Yaklaşımlar Projesi'ne göre

İspanya, Fransa ve Almanya'da yaşayan insanların %10'undan daha azı evli olmayan yetişkinler arasındaki cinsel ilişkiyi "ahlaken kabul edilemez" bulduğunu söylemiştir. Pakistan, Ürdün ve Endonezya gibi ülkelerde ise bu oran %90'dı.[3] Araştırmanın yapıldığı kırk ülkede bunun ahlaken kabul edilemez olduğunu düşünenlerin ortalama yüzdesi %46 idi; farklı kültürler arasındaki devasa farklılığı göz önünde bulundurduğumuzda bu oran benim gördüğüm en faydasız rakamlardan biridir diyebilirim.

Yaklaşımlar hakkında soru sormak kolaydır; ama günümüzde ve geçmişte kaç kişinin evlilik öncesi cinsel ilişkiye girdiğini ortaya çıkarmak daha zorlu bir görevdir. Bu konuda en azından alt sınıra ulaşmak adına, kimseden sırlarını açığa vurmasını istemeden kullanılabilecek net bir yöntem de var. Evlendiği sırada hamile olan kadınların sayısına bakabilir ve bu sayının hayli yüksek olduğunu görebiliriz.

"Evlilik Öncesi Gebelik"

***%38**: 1830 yılında evlendikleri sırada hamile olan kadınların oranı (2*)*

Tarih boyunca ebeveynler şüpheli şişkinlikler fark ettiler, gözyaşları eşliğinde itiraflar duydular ve alelacele evlilik hazırlıkları yaptılar... Peki ama bu durum gerçekten ne sıklıkta yaşandı? Bir istatistikçi için bu durum; resmi istatistiklerin farazi kullanımının, sır halindeki insan davranışları hakkında bir şeyler söyleyebileceği iyi örneklerden biridir. Prensipte temel düşünce dolambaçsızdır: Evlilik ve doğum kayıtlarını bir araya getir ve nikâhtan sonraki sekiz ay civarı sürede ne kadar doğum gerçekleştiğine bak: bunların her biri sadece "evlilik öncesi gebelik" olarak bilinen durumun bir sonucu olabilir. Elbette ki bu rakamlar evlilik öncesi cinsel ilişki oranına dair yalnızca kabataslak bir alt sınır vermiş olur: Birçokları cinsel ilişkiye girmiş bile olsalar, arkalarında istatistikçilerin kullanabileceği bir iz bırakmamış olabilirler.

18 yaşındaki Victoria'nın tahta çıktığı 1837 yılı sonrasına dair Britanya ulusal sivil kayıt sistemine işlenmiş verileri alabiliyoruz:

Bu kayıtlar ilk aşamada 3* puan seviyesinde değerlendirilebilir; ama daha sonraları güvenilir hale geldiklerinde 4* puan diyebiliriz. Bunun öncesinde de papazların sorumlu oldukları bölgelerde tuttukları kayıtlar vardı. VIII. Henry adına Thomas Cromwell tarafından 1538 yılında başlatılmış bir sistemdi: Vaftiz törenlerine, evliliklere ve cenazelere dair tüy kalemlerle yazılarak tutulmuş ve peşi sıra gelen din adamlarınca devam ettirilen uzun listeler vardı.

Gerçi bu zengin ama tozlu bilgi kaynağını işlemek oldukça zorlu bir iş. Bu kitapta kullandığım veriler Toplum Tarihi ve Toplumsal Yapı araştırmalarına yönelik oluşturulan Cambridge Group'tan geliyor. Bu Grup 1964 yılında bir gönüllü ordusu toplayarak 1580 ile 1830 yılları arasında İngiltere'yi kapsayan 404 papaz bölgesinin kayıtlarından özet bilgi çıkardı. Tüm bu bilgilerin de ilkel bilgisayarlara yüklenmesi gerekiyordu ve yirmi beş yıllık bir çalışmanın ardından da elde edilen sonuçlar; nüfusun büyüklüğünü, doğum ve ölüm oranlarını, ortalama yaşam süresini tahmin etmek üzere ustaca hazırlanmış istatistik yöntemleri kullanılarak yayıma hazır hale getirildi.[4]

Eğer evlilik öncesi gebelik oranlarına bakmak istiyorsak, evlilikleri doğum kayıtlarıyla ilişkilendirmemiz gerekir. Bu yüzden de eksiksiz aile kütüğüne* ihtiyaç duyulur. Bu işlem de, modern soyağacı yazılımını kullanan herkesin aşina olduğu bir yöntemle nesiller boyunca eldeki kayıtları ilişkilendirmekle gerçekleştirilir. Böylelikle Northumberland'daki Earsdon'dan Kuzey Devon'daki Hartland'a kadar en sağlıklı kayıtların geldiği yirmi altı bölge seçildi.[5] Buralar önemli veri sağlıyordu.**

Şema 34, nikâh günlerinde hamile olan kadınlara dair eski ama değişken geleneği gösteriyor:

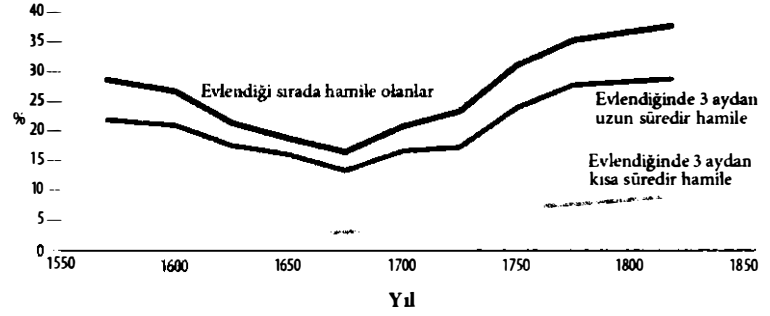
'Bakire' Kraliçe Elizabeth'in hükmettiği, Shakespeare'in gençlik aşklarına dair oyunlar yazdığı dönemde bu oran yaklaşık %30'du,

* Bir terapi şekli olan *aile rekonstrüksiyonu* ile karıştırılmamalıdır.

** Aile kütüğü verileri, bu bölgeler arasındaki göçleri ve kütüğe kayıtlı olmayanları göz ardı ettiği için ve kayıtları ilişkilendirmek açısından kısıtlı kabiliyette olduğu için eleştirilmiştir.[6] Dolayısıyla şurası açık ki bu bölgesel kayıtlar 4* puan seviyesinde kaynak değil ve kırsal bölgelerde de istatistikler yalnızca Anglikan Kilisesi'ne bağlı olanlar için geçerli olabilir: Ama ben bu verileri yine de 2* puan seviyesinin en üst noktasında görüyorum ve bence her şeye rağmen bunların toplanmış olması büyük başarı.

sonrasında ise 1650'lerde zinaya karşı katı bir tutum takınan Püritenler'in etkin konuma geldiği Oliver Cromwell idaresi döneminde yaklaşık %18'e düştü. İlerleyen yıllarda bu oran, Püritenlik karşıtı 1700'ler boyunca sürekli yükseldi ta ki Victoria'nın tahta geçtiği dönemdeki %40 seviyesine ulaşana kadar.

Şema 34: 1580 ve 1830 yılları arasında gelinin hamile olduğu evliliklerin yüzdesi

250 yıl boyunca yılda yaklaşık 100 ve toplamda 27.000 evlilik kaydı üzerinden hesaplanmıştır. Aşağıdaki iki çizgi, toplam hamile sayısını üç ay üzeri ve altı olmak üzere ikiye bölerek hazırlanmıştır: Eğer hamilelik üç ayın altındaysa, gebeliğin hemen ardından gelen evliliğin zaten onaylı olduğu söylenebilir.[7]

Bu hikâyelerin hepsini birden aynı kefeye koyup "zorunlu evlilik" olarak göremeyiz. Evliliklerin bir kısmında bebek evliliğin yedinci ayından sonra dünyaya gelmiştir, dolayısıyla gelin nikâhtan en fazla iki ay önce hamile kalmıştır diyebiliriz. Grafikten gördüğümüz kadarıyla tüm evliliklerin yaklaşık %10'luk bir kısmı bu şekilde gerçekleşmiştir: Bu çiftler muhtemelen ailelerin de rızasıyla zaten sözlenmişlerdi, nikâh da planlanmıştı ve onlar da bunun verdiği cesaretle işe biraz erken girişmişlerdi.

Diğer evlilik öncesi gebelik durumunda ise çiftler bebeği nikâhtan sonraki altı ay içinde vaftiz ettirmiş oluyordu, yani gelin nikâh sırasında üç aydan uzun süredir hamileydi: Bu vakaların en azından bir kısmında çiftin sözlenmemiş olduğunu varsayabiliriz, hamilelik planlanmamış olmalıydı ve gelin dedikodu sever davetliler arasında nikâh kürsüsüne doğru ilerlerken karnındaki şişkinlik hayli belirgindi diyebiliriz.

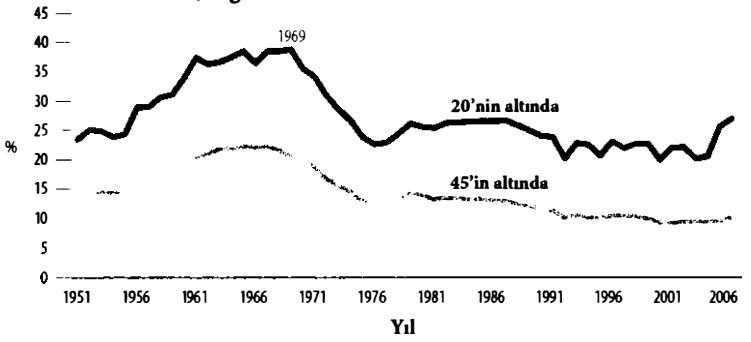
Hamileliğin, nikâh tarihinin bir iki ay erkene çekilmesinin nedenlerinden yalnızca biri olduğu hallerde bile bu duruma ilave başka problemler olabilir.[8] Bu dönemin büyük bölümü boyunca yargı gücü Kilise Mahkemeleri'nin elindeydi ve garip şekilde "evlilik öncesi kendi karınla zina" olarak bilinen durumu –küçük de olsa– bir suç olarak görüyordu. Bu "muzır" mahkemeler 1700'lerin sonuna kadar cinsel konularla ilgilenmeye devam ettiler, gerçi ceza genellikle kilise ayinlerine katılım göstermek ve durumu toplum önünde itiraf etmek şeklinde oluyordu ki bu da ancak küçük bir utanç olabilirdi; çünkü durum o ana kadar zaten herkesçe bilinir hale geliyordu.

Daha yaşlı çiftler planlı bir yol izlemeye daha yatkındı: 35 yaşın üstündeki hamile gelinlerin yarıdan fazlası nikâh sırasında hamileliklerinin ilk dönemlerindeydi. Tahmin edebileceğimiz şekilde ergenler için durum farklıydı: Genç gelinlerin yalnızca dörtte biri gebe olduklarını öğrendikten kısa süre sonra evlenmişlerdi. Diğer dörtte üçlük kısım için nişanı yapana kadar aile içinde geçen uzun ve hararetli tartışmaları tahmin edebiliyoruz.

1800'lerin başlarında evlilik öncesi hamilelik oranlarının yüksekliği ilgi çekicidir, dolayısıyla varsayımsal olarak o dönemde daha fazla evlilik öncesi cinsel ilişki yaşandığını söyleyebiliriz; bu da cinsel özgürlük karşısında daha özgür ve müsamahakâr bir yaklaşım sergilendiğinin göstergesidir. Ama daha önce de gördüğümüz üzere bu dönem aynı zamanda mastürbasyonun ve genel anlamda cinsel aktivitelerin gitgide daha fazla suçlamayla karşılaştığı bir dönemdi. Peki bu belirgin paradoksu nasıl çözümleyebiliriz? Ortaya konan görüşe göre, standart korunmasız *penetratif* cinsel birleşme dışında herhangi bir cinsellik biçiminin engellenmesi ve kadının pasifliğine gitgide daha fazla önem verilmesi, "fallus merkezli" bir odaklanmaya neden olmuştu. Bunun sonucunda da erkekler, gitgide artan bir şekilde "uygun" cinsellik yaşamaları gerektiğini düşünmeye başladılar; alternatif uyarılma biçimlerinin değeri düşürülmüştü.[9] İki yüzyıl sonrasında Shere Hite'ın karşı koyacağı bir durum ortaya çıkmıştı.

%51: 1938 yılında evlendiği sırada hamile olan 20 yaşın altındaki kadınların oranı (4)*

Şema 35: Evlendikleri sırada hamile olan kadınların yüzdesi, 1951-2006, İngiltere ve Galler

Kaynak: Ulusal İstatistik Kurumu (Birleşik Krallık).

Evlilik öncesi cinsel ilişki karşısında bir yüzyıl daha süren propagandanın etkisi sınırlı ölçüde olacaktı: 1938 yılında Registrar-General (Birleşik Krallık Kayıt İdaresi), İngiltere ve Galler'deki tüm gelinlerin %18'inin nikâh günü hamile olduğunu ortaya çıkardı ve bu oran 20 yaşın altındaki gelinlerde %51 seviyesindeydi. Kayıt İdaresi şok içindeydi: "Çocuklarımızın önemli bir bölümünün, anne-babalarının bilinçli ve planlı niyetleri haricinde dünyaya gelmeye devam ettiğine dair güçlü bir izlenim uyanıyor."[10] Her bir vaka kendi içinde bir dramdı ve binlerce vakayla tekrar ediliyor olması da durumu hafifletmiyordu: 1908 yılında doğmuş olan Mavis; Szreter ve Fisher'a şanssız olduğunu söylemişti; çünkü onlar 'yalnızca bir kere yapmıştı'; ama babası 'çılgına dönmüştü' ve bu yüzden Mavis'in derhal evlenmesi gerekmişti. Neyse ki babası nihayetinde sakinleşti, Mavis'in kocasının dünyanın en iyi kocalarından biri olduğunu düşünmeye başlamıştı.[11]

Şema 35, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki dönemde evlilik öncesi hamileliğin durumunu ortaya koymaktadır. Grafiği oluşturan veriler 4* puan seviyesinde resmi kayıtlara dayanmaktadır.

1950'lerin başlarındaki oranlar savaştan hemen öncekinden daha düşük seviyedeydi, her yedi gelinden biri hamileydi. 1965 yılı itibariyle gebelikten korunma yöntemleri yaygınlaşmadan cinsel aktivitenin artmasıyla birlikte bu rakam tüm gelinler için %22'ye yükseldi, 20 yaşın altındakiler içinse neredeyse %40 seviyesine ulaştı. Bu rakam 1830'lardaki oranlar kadar yüksek olmasa bile yine de çok sayıda mecburi evlilik yapıldığı anlamına geliyordu.

Etkili gebelik önleyici yöntemlerin ortaya çıkışıyla beraber bu oran 1970'lerde neredeyse yarıya düştü ve Ulusal İstatistik Kurumu'nun bu hesaplamaları yayınlamayı bıraktığı 2006 senesi itibariyle kadınların %10'u evlendikleri sırada hamileydi, bu rakam Britanya'da yaşanmış en düşük orandı belki de ve hamilelik, bu vakaların belki de birçoğunda kendini uzun vadeli ilişkiye adayan partnerler için nikâh yapmak adına bir itici güç sağlamış olabilir.

Neticede bu ince istatistik, suç olarak görülen bir davranışı gözler önüne sermek yönündeki hatırı sayılır gücünü yıllar içinde kaybetmiş oluyordu.

Eski Dönemlerde Gayrimeşruluk

***%10**: 1840'larda Norfolk'ta dünyaya gelen gayrimeşru bebeklerin oranı (3*)*

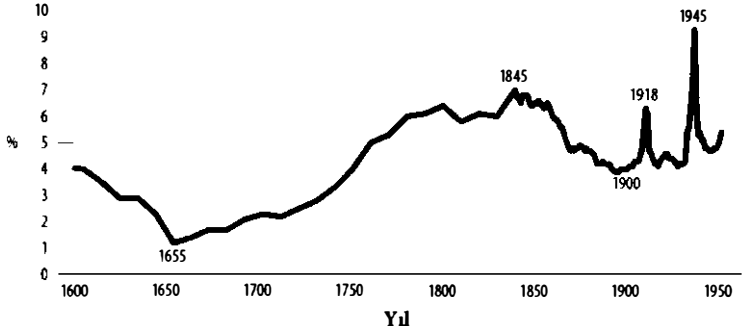
Kendilerini nikâh masasına götürecek eşleri olmayanlar için utanç ve muhtemelen toplumsal dışlanma ihtimali kapıdadır; ama toplumda onaylanmayan diğer cinsel davranışların aksine –ensest veya mastürbasyon gibi– "evlilik bağı dışında" dünyaya gelen çocukların sayısı resmi istatistiklerle ölçülebilir durumdadır.

Şema 36, 1837'den beri tutulan resmi istatistiklerle aile kütüklerinden alınan verileri bir araya getirerek 1585 ve 1960 yılları arasına dair tarihi kayıtları göstermektedir. 1960 yılı da "gayrimeşruluk oranının" (gayrimeşru olarak dünyaya gelen bebeklerin oranı) uçuşa geçmeye başladığı dönemin hemen öncesidir.* Bu dönem boyunca gayrimeşruluk oranı tüm do-

* Bu incelemeyi yaparken gayrimeşruluk oranına bakabilirdik (örneğin gayrimeşru bebek sahibi olan kadınların yıllık oranı) veya doğrudan oranı inceleyebilirdik

ğumların %1'i ila 8'i arasında oynamıştı ve İngiltere tarihine dair biraz bilgi sahibi olmak bu grafiği yorumlamamızı sağlayabilir. Nikâh sırasında hamile olan kadınların oranının en düşük olduğu dönem, Püriten hâkimiyetin olduğu 1649 yılında I. Charles'ın idam edilmesiyle oğlu II. Charles'ın tahta geçtiği 1660 yılı arasındaki zaman dilimiydi; ama bu durum kesin olarak Oliver Cromwell'in gayrimeşru cinsel ilişkilerin önüne geçtiği anlamına gelmiyordu. Bazı kayıtları tutmaktan sakınılmıştı ya da çiftler belki de biraz daha dikkatli davranmışlardı.

Şema 36: Tüm gayrimeşru doğumların yüzdesi, İngiltere 1585-1960

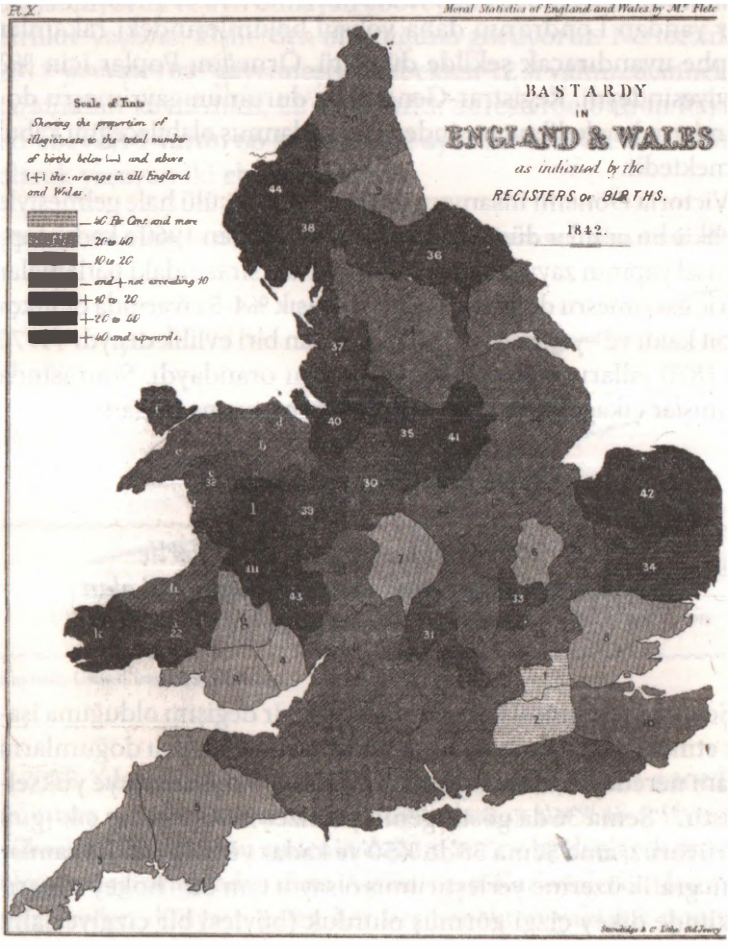
Kaynak: 1580-1837, papazlık bölgelerinin aile kütüğü kayıtlarından,[12] ve 1846-1960, resmi kayıtlardan.[13]

Sonrasında, 1680'lerle 1830'lar arasındaki "uzatmalı on sekizinci yüzyıl" boyunca sürekli artış görüldü, tepe noktaya da 1850 yılı civarında ulaşıldı. O dönemde Registrar-General, ağırbaşlı ve ahlak dersi vermeye hevesli istatistikçilerin bölgelere göre "piçlik" haritaları üretmelerine imkân veren tablolar yayınlamıştı. Bunlar tarihteki ilk bilgi grafiklerindendi. Şema 37, 1849 yılında Fletcher tarafından yapılmıştı. Fletcher'a göre,

(örneğin gayrimeşru dünyaya gelen bebeklerin oranı). Biz ikincisini kullanacağız, yorumlaması daha kolay; çünkü nüfusun genel doğurganlık oranından pek etkilenmiyor. 1837 yılı öncesi oranlar, gayrimeşruluğu kaydetmiş olan az sayıdaki papazlık bölgesinin vaftiz kayıtlarından elde edilmiş ve bu rakam kayıt altına alınmamış bebekleri de kapsayabilmesi adına %20 oranında yukarı çekilmiştir.[14] Bölge kayıtlarında sık sık aynı isimlere rastlanmaktadır: Laslett bu kimselere "gayrimeşru çocuk taşıyıcılarından oluşan gölge topluluk", der.[15]

"gayrimeşruluk rakamlarına erişilmesi toplumun geneli içinde kendini gösteren kaba kontrolsüzlüğün boyutlarını görmek açısından makul bir testti."[16]

Şema 37: 1842 yılında İngiltere ve Galler'in Gayrimeşruluk Haritası

Bastardy in England and Wales as indicated by the registers of births, 1842: İngiltere ve Galler'de gayrimeşruluk; doğum kayıtlarına bakılarak hazırlanmıştır, 1842.
Scale of Tints: Tonlama Ölçeği: gayrimeşru bebeklerin toplam doğumlara oranı, tüm İngiltere ve Galler'deki ortalama gayrimeşruluk oranının altında (-) ve üzerinde (+) oluşuna göre gösterilmiştir.
Note the darkness of Norfolk, indicating high rates. Source: Statistical Society of London: Norfolk bölgesinin koyuluğu dikkat çekicidir, yüksek gayrimeşruluk oranını gösterir. Kaynak: Londra İstatistik Topluluğu.

Doğu İngiltere'de yaşayan biri olarak Norfolk'un %9,9'luk bir oranla gayrimeşruluk liginin zirvesine yakın bir yerde olması dikkatimden kaçmadı. Bu anlamda Norfolk'u geride bırakabilen yegâne bölgeler ise %11,4'le Cumberland ve %10,6 ile Hereford olmuştu; oldukça yüksek oranda bir "kaba kontrolsüzlük." Diğer yandan Londra'nın daha yoksul bölümlerindeki rakamlar şüphe uyandıracak şekilde düşüktü. Örneğin; Poplar için %2 seviyesindeydi. Registrar-General bu durumun gayrimeşru doğumların kaydedilmemesinden kaynaklanmış olabileceğini kabul etmektedir.

Victoria Dönemi insanının gittikçe daha ölçülü hale gelmesiyle birlikte bu oranlar düştü ve sonrasında 1900'den 1960'a kadar toplumsal yapının zayıfladığı iki dünya savaşı sırasındaki patlamalar hariç gayrimeşru doğum oranları yaklaşık %4-5 civarında oldukça sabit kaldı ve –yaklaşık yirmi doğumdan biri evlilik dışıydı– 1770 ve 1870 yılları civarında oluşanla aynı orandaydı. Sonrasında altmışlar çıkageldi ve oran istikrarlı tırmanışına başladı.

Günümüzde Gayrimeşruluk

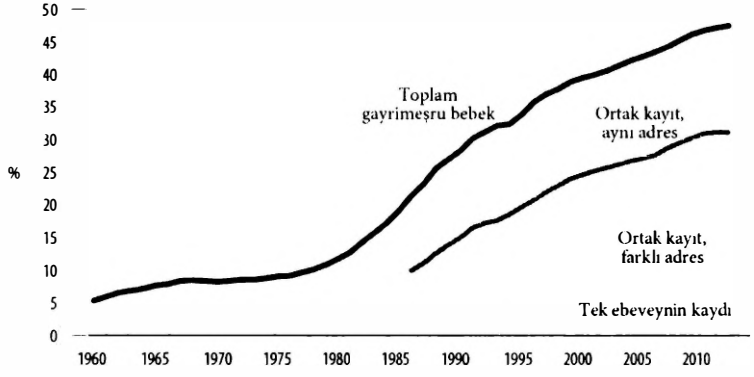
***%52**: 2012 yılında, İngiltere ve Galler'de dünyaya geldikleri sırada anne-babaları evli olan bebeklerin yüzdesi (4*)*

Şema 38 toplumsal normlarda büyük bir değişim olduğuna işaret etmektedir; yalnızca elli yıl içerisinde evlilik dışı doğumların oranı neredeyse tüm doğumların yarısı olacak seviyeye yükselmiştir.[17] Şema 36'da göstergenin yalnızca %10'a kadar çıktığını görüyoruz; ama Şema 38'de %50'ye kadar yükseliyor. Rakamlar aynı grafik üzerine yerleştirilmiş olsaydı tam bir "hokey sopası" şeklinde dikey çizgi görmüş olurduk (böylesi bir çizgiye şahit olduğumuz atmosferdeki CO_2 gazı konsantrasyonu artışının bu konuyla ilgisinin olmadığını söyleyebiliriz).

Eğer yalnızca anne tarafından kaydettirilen doğumlara bakarsak (en alt çizgi), bu rakamın tüm doğumların yaklaşık %5'i seviyesinde olduğunu görürüz. Özünde yüzyıllar boyu geçerli kalmış oranın aynısıdır. Asıl artış her iki ebeveyn adına

ortak kaydedilen bebeklerde olmuştur, dolayısıyla da istikrarlı ilişkilerin sonucu olarak dünyaya geldiklerini varsaymak gayet mantıklıdır. 1986 yılından itibaren de, bu ortak kayıt yaptıran ebeveynlerin aynı adresi paylaşıp paylaşmadıklarına dair verilere ulaşabiliyoruz ve evli olmayan ebeveynlerin büyük bölümünün birlikte yaşayan kişilerden oluştuğunu görüyoruz. Neticesinde 2012 yılında 100 "gayrimeşru" bebekten 12'si yalnızca anneleri tarafından kaydedildi, 22'sinin farklı adreslerde oturan kayıtlı iki ebeveyni vardı, 66 bebeğin ise aynı adreste bir aile birimi olarak yaşayan iki ebeveyni vardı.

Şema 38: Gayrimeşru doğan bebeklerin oranı, İngiltere ve Galler, 1960-2012

Kaynak: Ulusal İstatistik Kurumu.

2012 Yılında İngiltere ve Galler'de evli olmayan bir anneden dünyaya gelen bebeklerin tüm doğumlara oranı %48 seviyesine yükseldi; ama bu oran annenin doğum yerine bağlı olarak önemli ölçüde değişmektedir. Orta Afrika veya Karayipler'de doğmuş annelerden dünyaya gelen her beş bebekten yaklaşık üçünün anne babası evli değil. Bangladeş veya Hindistan'da doğmuş olan annelerde ise her on anne başına 1'den daha az sayıda gayrimeşru bebek düşüyor.

Uluslararası verilere baktığımızda bu kültürel farklılıklar daha da belirgin hale geliyor. Birçok Batı ülkesi Britanya'da görülenden daha fazla evliliksiz doğuma şahit oluyor. Fransa, İsveç ve Norveç'te doğumların yarısından çoğu "evlilik bağı olmadan"

gerçekleşiyor; listenin zirvesinde ise 2010 yılında evlilik dışı doğum oranının %63 oranında olduğu İzlanda var.[18] Güney Avrupa'da ise geleneksel yaklaşımlarda daha az değişim görülüyor, örneğin Yunanistan'da doğumların yalnızca %6'sı teknik olarak gayrimeşru konumda. Japonya ve Kore'deyse gidişat hiç değişmemiş durumda: Çiftler çocuk sahibi olabilmek için hâlâ evlenmeyi bekliyor, bu yüzden gayrimeşruluk oranları %2'nin altında. Britanya'da yalnızca Oliver Cromwell korkusunun yaratabileceği bir oran bu.

İnsanlar Ne Zaman Birliktelik Kuruyor?

***%10**: 2005 yılında birlikte yaşayan 25 yaşındaki kişilerden resmi olarak evli olanların oranı*

Geçmiş yüzyıllarda neler olduğuna dair oldukça çok şey biliyoruz. Önemli hanedanların, binaların, savaşların, kanunların detaylarını ve hatta buğday fiyatlarını öğrenmek istediğimizde, tarihçiler tarafından tekrar tekrar analiz edilen ve yorumlanan belgelerle dolu kütüphanelere erişebiliyoruz; ama cinsellikle ilgili araştırmaların ortaya çıkışından önce, cinsel davranışlar hakkında yaygın bir sessizlik göze çarpıyor. Soyluların anlaşmalı evlilikleri hakkında bir şeyler biliyor olabiliriz; ama sürekli olarak hamilelik riski varken bu evliliklerin ardından gelen aktiviteler üzerinde nasıl uzlaştıkları konusunda ne erkekler ne de kadınlar iz bırakmışlar. Elimizde sadece ortaya çıkan sonuçlara dair kayıtlar var: çocukların doğumu ve fazlasıyla sık anne ölümleri.

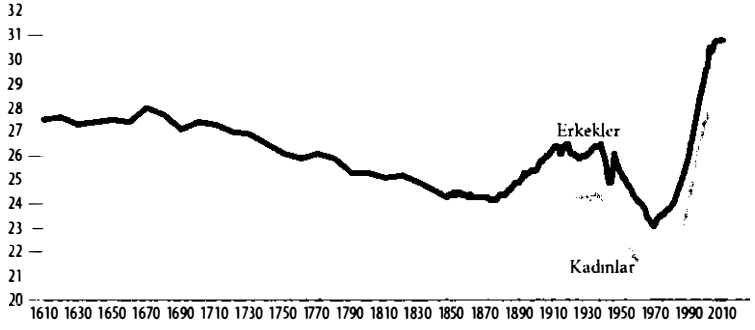
Ama ne kadar seks yapıldığının başlıca işaretinin yaşamın birlikte sürdürüldüğü ilişkiler olduğunu biliyoruz. Durum şu anda da böyle; ama evlilik dışı ilişkilerin daha büyük toplumsal dışlanmaya neden olduğu geçmişte daha da belirgindi. Dolayısıyla cinselliğin evlilikten kısa süre sonra başladığını düşünürsek –muhtemelen çok kısa bir süre sonra– evlilik yaşı, cinselliğin ne zaman başladığına dair yaklaşık bir üst sınır verebilir.

Şema 39, Britanya'da 1610 yılı ve günümüz arasındaki dönemde erkek ve kadınların ortalama evlenme yaşını göstermektedir. Yeni gelinin mecburi olarak kocasının ailesinin yanına taşındığı gele-

neksel Akdeniz kültürlerinin aksine Britanya'da yeni evli çiftlerin ayrı eve çıkması köklü bir gelenek durumundadır. Dolayısıyla ekonominin iyi gittiği ve işle paranın olduğu zamanlarda bir çiftin eve yerleşmesi daha kolay oluyordu ve daha genç evleniyorlardı; mesele yalnızca "doğru" kişiyi bulmak meselesi değildi.

1600'lerde insanlar geç evleniyordu ve hatta nüfusun %20 -25'i hiç evlenmiyordu; ama sonrasında 1700'lerde ekonominin iyileşmesi ve Britanya'nın sanayi ve tarım devrimine girmesi neticesinde kadınların ortalama evlenme yaşı 1710'lardaki 26'dan 1870'lerdeki 23 seviyesine düştü, bu rakam yüksek görünmeyebilir; ama bu üç yaş fark üç yıl daha çocuk doğurabilmek anlamına geliyordu ve nüfus istikrarlı şekilde yükseldi.

Şema 39: İngiltere'de kadın ve erkekler için ortalama evlilik yaşı, 1610-2010

Kaynaklar: 1610 ve 1830 yılları arasındaki istatistikler aile kütüğü araştırmalarına dayanmaktadır ve ortalama yaşı verir. 1846 yılından itibaren veriler Ulusal İstatistik Kurumu'ndan gelmektedir ve medyanı verir, ayrıca sadece ilk evliliklere ait rakamlar söz konusudur. Bu da ortalama bir insanın deneyimini daha doğru olarak sunar (gerçi bu olayda ortalama ile medyan birbirine yakın olacaktır; çünkü yaşlılığında evlenen kişilerin çok fazla olmadığını söyleyebiliriz).[19]

Geri dönüp sayfa 169'daki gayrimeşruluk grafiğine bakacak olursak eğer, 1700'lerde insanların daha genç evlenmeye başlamalarıyla beraber gayrimeşruluk oranlarının da arttığını görürüz. Erken evlenmelerle beraber evlilik öncesi cinsellik için daha az zaman kalması neticesinde gayrimeşruluk oranının düşeceğini beklemek naif bir beklenti olurdu. Gerçekleşen bunun tersi olmuştu; cinsel dışavurumun zamanlamasına göre

evlilik içinde veya dışında ortaya çıkacak sabit miktarda bir şey olmadığına işaret ediyordu: Tarihsel bağlam, davranışların ana belirleyicisi olarak görünmektedir ve 1700'lerde çok daha fazla penetratif cinsel ilişki vardı.

1870 ve 1930 yılları arasında insanlar evlilikleri erteleyerek daha geç yaşta evlenmeye başladılar ve sonrasında 1943 ve 1944 yıllarında dokunaklı bir düşüş oldu: Kocanın geleceği belirsiz olduğu için çiftler erken evleniyordu. Bu durum Normandiya ve Kuzey Avrupa'daki İkinci Dünya Savaşı mezarlıklarında yatan evli erkeklerin çokluğundan da üzüntüyle anlaşılmaktadır. Sonrasında evlilik yaşı, savaş sonrasının "hiç-bu-kadar-iyi-olmamıştı" ekonomisiyle birlikte dramatik ölçüde azaldı ve 1969 yılında tüm zamanların en düşük seviyesine ulaştı. Bu dönemden sonra evlilik yaşı adeta roket gibi fırladı. Buna daha sonra tekrar değineceğiz.

Peki evlenen erkeklerle kadınlar arasında yaş farkı ne durumda? Yüzyıllar boyunca bu fark ortalama bir yaş civarındaydı; ama 1900'lerde artmaya başladı ve son 100 yıldır da yaklaşık 2 yaş seviyesinde kayda değer bir istikrar gösteriyor. 2010 yılında evlenen erkeklerin ortalama yaşı 33'tü (bekar erkeklerin evlenirkenki yaş ortalaması 31, boşanmışların 46 ve eşini kaybetmiş erkeklerin yeniden evlenme yaşı 63'tü). Kadınlar içinse ortalama evlenme yaşı 31 oldu (bekar kadınların evlenme yaşı ortalama 29, boşanmışların 44, eşini kaybetmişlerin 56 idi).

Ama bunlar sadece ortalama rakamlar, peki daha uç örnekler ne durumda? 24 yaşındaki Playboy modellerinin 81 yaşındaki milyonerlerle evlendiği hikâyelere bakıp gülebiliriz;[20] ama çiftler arasında büyük yaş farklarına gitgide daha sık rastlanır hale geliyor, hem de iki yönde de. İlk olarak kocanın, eşinden daha yaşlı olduğu evliliklere bakalım. 1963 yılında Britanya'da yapılan tüm evliliklerin %5'inde (yirmi evlilikten birinde) kocalar karılarından en az 10 yaş daha büyüktü. Ancak 2003 yılında bu fark arttı: Evliliklerin %5'inde koca, eşinden 13 yaş daha büyüktü. Terazinin diğer tarafında, 1963 yılında evliliklerin %5'inde kadınlar eşlerinden 3 yaş daha büyükken, 2003 yılındaki evliliklerin %5'inde kadınlar kocalarından en az 7 yaş daha büyüktüler.[21] Dolayısıyla, ortalama fark 2 yaş seviyesinde kalmış olsa da, çeşitlilik artıyor.

Ama, dürüst olmak gerekirse, modern evlilik verileri bize insanların cinsel yaşamları hakkında bir şeyler söylemek konusunda pek başarılı değil; çünkü: (a) İnsanlar evlilikten uzunca bir zaman önce cinsel ilişkiye girme eğilimindeler ve (b) Birçok insan hiç evlenmiyor bile. Ama biz yine de, evli olsunlar ya da olmasınlar insanların ne zaman bir arada yaşamaya başladığını merak ediyoruz; çünkü gördüğümüz gibi gerçekleşen cinsellik miktarını bir hayli etkiliyor.

Birlikte yaşam hakkında bir şeyler bulup çıkarmak yanıltıcı olabiliyor; çünkü kayıt altına alınan bir durum değil; dolayısıyla, 3. Bölüm'de ilişkilerin uzunluğunu ele alırken fark ettiğimiz gibi, resmi istatistiklerden ziyade araştırmalara güvenmemiz gerekiyor. Neyse ki insanlar birlikte yaşamaktan bahsetmekten epey memnunlar, bu sayede genel hane araştırmalarından oldukça faydalı veriler elde edebiliyoruz.[22] Şimdi Margaret Thatcher'ın başbakan olduğu ve Abba'nın "Super Trouper" şarkısını söylediği 1980'lere bir bakalım. O dönemde:

- Erkeklerin yaklaşık %60'ı, kadınların da %80'i 25 yaşlarına kadar bir tür birlikte yaşam tecrübesi edinmiş durumdaydı.
- Bu birlikteliklerin %90'dan fazlası evlilikti.
- İlk birlikte yaşam tecrübesinin yaşandığı ortalama yaş erkeklerde 24, kadınlarda 22 idi.
- Evli çiftlerin %30'u evlenmeden önce ortalama 15 ay birlikte yaşamışlardı.

2000-2010 yıllarının ortasında durum kökten değişmiş durumdaydı: Tony Blair başbakandı, Doctor Who'yu Christopher Eccleston oynuyordu ve James Blunt "You're Beautiful" diye şarkı söylüyordu. Ama değişen tek şey bunlar değildi:

- 25 yaşına gelene kadar erkeklerin yalnızca %40'ı ve kadınların %60'ı birlikte yaşar durumdaydı.
- 1980'lerin başındaki durumun tersine bu birlikteliklerin %90'ı evlilik değil, birlikte yaşam şeklindeydi.
- İlk birlikte yaşam deneyimi için ortalama yaş erkeklerde 26'ya, kadınlarda 24'e yükseldi.
- Evliliklerin %80'i birlikte yaşam sonrası gerçekleşiyordu, bu birlikte yaşamın ortalama süresi 3 yıldı.

Bunlar tek bir nesilde gerçekleşen büyük değişimler. Bu iki başbakan arasında geçen yirmi beş yılda ilk evliliği yapma yaşı ortalama beş yıl ileri attı: Bunun yaklaşık iki yılı herhangi bir birlikteliğe başlama yaşının ileri kaymasından kaynaklanırken, kalan üç yıl evlilik öncesi birlikte yaşam sürecini kapsıyordu. Yani "birliktelikten kalkıp uçuşa hemen" geçilmedi, evliliğe girişme konusunda bir miktar erteleme oldu.

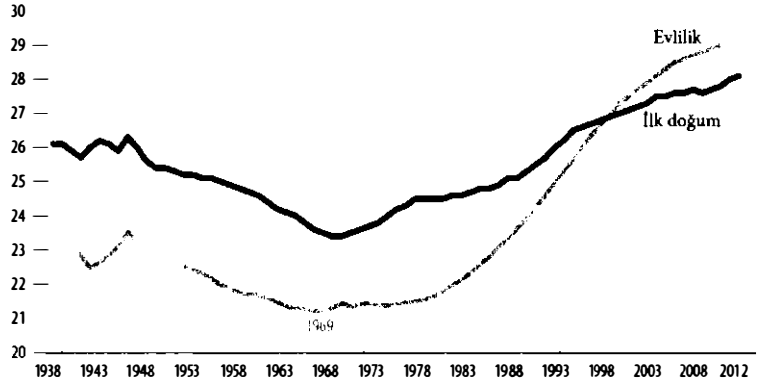
1998: Ortalama bir çiftin evlenmeden önce çocuk sahibi oldukları ilk yıl

Birlikteliklerle ilgili bu istatistikler bize cinselliğin ne zaman başladığını söyleyemez; ama en azından ciddi olarak ne zaman başladığına işaret edebilir. Bir sonraki "resmi" işaret de doğumdur. Evlilikle ilk doğum arasındaki süre (dokuz ay çıkarılarak), kadının cinsel olarak aktif olduğu; ancak şans eseri veya elinde hangi imkân varsa onu kullanarak hamile kalmadığı dönemi temsil eder diyebiliriz.

1500'lerin sonlarından, doğurganlığın yapay yöntemlerle engellenebilmeye başlandığı 1900'lerin başına kadar evlilikle ilk çocuk arasındaki ortalama süre yaklaşık on beş aydı.[23] Bazı vakaların önemli oranda daha kısa sürdüğünü biliyoruz: Kraliçe Victoria, Albert'le 10 Şubat 1840'ta evlendi ve adı yine Victoria olan kızını dokuz ay sonra 21 Kasım'da dünyaya getirdi. Oğlu VII. Edward da Alexandra'yla Mart 1863'te evlendi ve Alexandra Ocak 1864'te Albert'ı dünyaya getirdi.

1938 ve 2012 yılları arasında ortalama ilk evlilik yaşı ve ortalama çocuk sahibi olma yaşı Şema 40'ta gösterilmektedir. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra çiftler daha genç evlenmeye başladılar; ama ilk çocuklarını dünyaya getirinceye kadar geçen süre ortalama iki sene seviyesinde kaldı. 1960'ların sonlarında ilk doğumdaki ortalama yaş tüm zamanların en düşük seviyesi olan 23.5'e düştü, sonrasındaysa sürekli yükselmeye başlayarak 2012 yılında 28'in üstüne çıktı. Bu rakam insanların ilk kez evlendikleri ortalama yaşın bir sene öncesini işaret eder. Bu iki çizgi 1998 yılında birleşmişti, o sene itibariyle kadınların çocuk sahibi oldukları ortalama yaş ilk kez evlilik sırasındaki ortalama yaşın altında olmuştu. Doğum ve evlilik, ilişkilerini bitirmişlerdi artık.

Şema 40: Kadınlarda ortalama ilk evlilik ve doğum yaşı: İngiltere ve Galler,[24] 1938-2012

Kaynak: Birleşik Krallık Ulusal İstatistik Kurumu.

Bu rakamları 7. Bölüm'deki ilk cinsel deneyim yaşına dair verilerle bir araya getirdiğimizde, cinsel açıdan aktif hale gelmekle çocuk sahibi olmak arasındaki süreye neler olduğunu görebiliriz. 1930'ların sonlarında doğmuş olan bir kadın ortalama olarak ilk kez 20 yaşında cinsel ilişkiye giriyordu. İlk birlikteliğine 21'inde başlıyor (neredeyse tamamı evlilikti) ve ilk çocuğunu 23 ila 24 yaşında dünyaya getiriyordu. Tüm bu olaylar birkaç yıla sıkıştırılmış durumdaydı, gerçi yine de önceki yüzyıllardaki 15 aylık süreçten uzundu.

Ama 1980'lerin başında doğmuş olan bir kadın ilk cinsel deneyimini ortalama 17 yaşında yaşıyordu, bir birlikteliğe 23 ila 24 yaşında başlıyor (büyük oranda birlikte yaşayarak) ve ilk çocuğunu 27 yaşında dünyaya getiriyordu. Bu süreç, ilk çocuğun dünyaya getirilmesinden önce on yıllık bir cinsel etkinlik anlamına geliyordu. Bu iki nesillik süreçte görülen büyük bir değişimin ve modern korunma yöntemlerinin başarısının da bir göstergesi.

3: 1870 yılından 1930'a kadar olan süreçte Britanyalı bir kadının dünyaya getirmesi beklenen bebek sayısındaki azalma (4)*

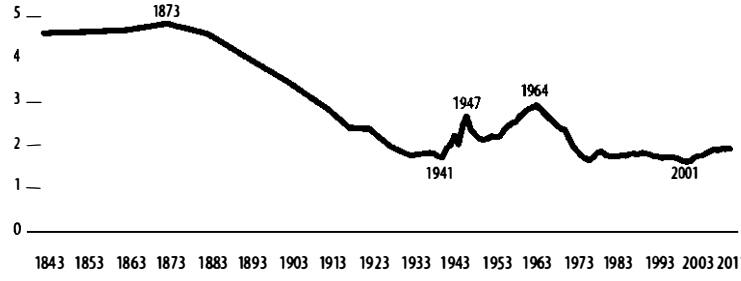
İster inanın ister inanmayın bebekleri leylekler getirmez; dolayısıyla cinsel aktivite hakkında bir şeyler öğrenebilmenin biraz dolaylı da olsa bir yolu da kaç bebek doğduğuna bakmaktır. Örneğin; 1914-1919 yılları arasında Birinci Dünya Savaşı ve İspanyol Gribi nedeniyle yaşanan dip seviyeden sonra 1920 yılında bebek doğumu sayısında olağanüstü bir patlama görüldü. O sene İngiltere ve Galler'de 957.000 bebek dünyaya geldi ve bu günümüze kadar geçen süreçte bir yılda yaşanan en yüksek bebek doğumuydu. Hayatta kalan askerlerin eve dönüşüyle birlikte gözü dönmüş bir cinsel aktivitenin sonucu olarak ortaya çıkmıştı. İkinci Dünya Savaşı'nın ardından da benzeri bir patlama görüldü ve cinselliğin daha özgür yaşandığı 1960'larda da bir yükseliş oldu. Ancak sonrasında doğum kontrol hapları ve yasal hale gelen kürtaj devreye girdi ve bebek sayısıyla cinsellik arasındaki bağlantı zayıfladı.

Doğum sayısı, nüfus büyüklüğünden ve savaşların sona ermesi gibi kısa vadeli olaylardan oldukça etkilendiği için, cinsellikle ilgili değişen davranışlara dair daha iyi analiz yapabilmek adına Toplam Doğurganlık Seviyesi'ne bakmamız gerekir. Bu seviye, bir kadının, senelere göre sahip olması beklenen çocuk sayısıdır.*

Bu durum, Şema 41'de görüldüğü üzere biraz farklı bir tablo ortaya çıkarır. 1870'lerden 1900'lere kadar doğurganlık seviyeleri hızla azalmıştır, toplam doğum sayısının bütünüyle tersine bir trend söz konusudur. Yani kadınlar sahip oldukları bebek sayısını hızla azaltıyorlardı; ama çok daha fazla sayıda bebek dünyaya geliyordu! Bu ikilem insanları istatistikten soğutan olaylardan biridir; ancak hızla artan bir nüfusla açıklanabilir.

* Bu rakamın oluşumundaki mantık, ortalama yaşama süresinin mantığına benzer. Ortalama yaşam süresinde mevcut ölüm oranlarına bakılarak yaşamanız beklenen yıl sayısı verilir. Bu rakamlar faydalı; ama biraz da teorik kalan rakamlardır ve sizin kişisel olarak ne kadar yaşamanızın bekleneceğini veremez; çünkü bir yandan da yıllar ilerledikçe ölüm seviyelerinin düşmesi beklenmektedir.

Şema 41: İngiltere ve Galler için Toplam Doğurganlık Seviyesi, 1843-2012

Bu rakam, bir kadının, senelere göre sahip olması beklenen çocuk sayısıdır. Kaynak: Birleşik Krallık Ulusal İstatistik Kurumu verileri 1938 öncesi[25] ve sonrası[26] içindir.

Doğurganlık açısından tüm ülkeler bir dönüşüm yaşıyor. Bebek sayısı aile başına yaklaşık 6 veya 7 diyebileceğimiz (çocukların birkaçının ölmesinin beklendiği dönemlerdeki) doğal seviyelerden yalnızca 2 çocuk gibi bir seviyeye düşerken daha stabil bir nüfus ortaya çıkmış oluyor, doğum kontrol yöntemlerinin ve artan evlilik yaşının etkisiyle bu durum örneğin Bangladeş'te 1980-2010 yılları arasında gerçekleşti. Öte yandan Toplam Doğurganlık Seviyesi'nin hâlâ 7 olduğu Nijer'de bu tür bir düşüş henüz gerçekleşmiş değil.

Ancak Şema 41'deki dönüşüm iki soruyu doğuruyor. İlk olarak, bu dönüşüm İngiltere'de niçin 1870 yılından sonra gerçekleşti? Gerçi bu kitap "Niçin?"lere dair tarihsel açıdan derin soruları ele almak için tasarlanmış değil ve ayrıca doğurganlık üzerindeki etkiler bir hayli çeşitli ve karmaşık. Siz niçin doğmuş olduğunuzu söyleyebilir misiniz? Ama belki biraz da yüzeysel olarak şunu söyleyebiliriz ki; çiftler, modern bir sanayi toplumunda çok sayıda çocuk sahibi olmanın ekonomik açıdan kaldırılabilir olmadığını anlamış olabilirler. Ayrıca kadınlar da sürekli hamile olmaktan bıkmış ve çocuklarına hayatta daha fazla imkân sunmak istiyor olabilirler.

Diğer yandan, geçmişteki cinsel yaklaşımlara ilişkin araştırmamızla daha yakından alakalı olarak ortaya çıkan ikinci bir soru, bu düşüşün nasıl gerçekleştiği sorusudur. Bu soru, Karındeşen Jack cinayetleri ölçüsünde olmasa bile tarihsel açıdan büyük gizemlerden biridir. Özetlemek gerekirse, insanlar daha mı az

şeks yapmıştır; yoksa cinsel ilişkinin çocukla sonuçlanmasını
ını bir şekilde engellemişlerdir? Bununla ilgili önermelere kısa
süre sonra bakacağız; ama bu soru bizi öncelikle cinselliğe dair
hayati sorulardan birine götürüyor: Eğer cinselliğin çoğu ger-
çekten üretkenlikten uzaklaştıysa, bu durumda insanlar nasıl
çocuk yapmadan cinsellik yaşıyor?

10
çocuk yapmadan cinsellik

2. Bölüm'de gördüğümüz gibi, şu anda Britanya'da cinsel ilişkilerin %99.9'u hamilelikle sonuçlanmıyor. Eski nesillerin bu duruma gıptayla bakacaklarını düşünebiliriz; gerçi onlar da modern korunma yöntemlerine sahip olmadıkları için ailelerinin fazla büyümesini engellemek adına bir dizi alternatif metoda başvuruyorlardı.

Kadınlar emzirme süresini uzatarak doğumlar arasına mesafe koyuyordu veya rahimlerini türlü bariyerlerle kapatıyorlardı: Eski metotlar arasında çadıruşağı otu gibi otlar içeren *pesari*lerin kullanımı ve bal veya zeytinyağına batırılmış pamuk tıkaçlar da vardı. Ayrıca rahme doğru yol almayı başarmış ne varsa onu dışarı atmaya çalışabilirdiniz: Çömelmenin ve hapşırmanın gebeliğe engel olabileceğine dair halk inanışı Romalılarla birlikte başlamıştı ve muhtemelen bunlardan daha etkili bir yöntem olarak cinsel ilişki öncesi yerleştirilen bir sünger ve sonrasında yıkanmak, Fransa'da 1700'lerde doğurganlığın düşmesinin ana sebebi olarak görülüyordu.

Kondom, Gabriele Falloppio tarafından 1564 yılında icat edilmiş olmasına rağmen, yirminci yüzyıla kadar gebelikten korunma yöntemi olarak önemli bir rol oynamadı. İlk yapıldığında bir bağcık ile tutturulan keten kılıflar durumundaydı ve frengiye

("Fransız hastalığı") karşı koruma sağlama amacını taşıyordu: İngilizler kondoma "Fransız mektubu" diyordu (yirminci yüzyılda da kullanılmaya devam eden bir ifade), Fransızlarsa "la capote Anglaise" ("İngiliz şapkası") diyorlardı. 1700'ler itibariyle kondomlar elde dikilmiş hayvan bağırsaklarından yapılıyordu. Bunlar hissiyatı mümkün kılıyordu; ama güvenilmezdi: Casanova bunları şişirip delik var mı diye yoklayarak kadınları eğlendirirdi.[1] 1890'lara gelindiğinde oldukça kalın ve rahatsız lastik kondomlar, düzinesi 2 ila 10 şilinden satılıyordu.[2]

Elbette "coitus interruptus" da denen geri çekme yöntemi de vardı her daim. Herhangi bir ekipman gerektirmediği için bedava bir yöntem olmasına rağmen iyi zamanlama ve otokontrol gerektirir ve ardında (istatistiksel) bir iz bırakmaz. Şimdi Şema 41'e ve 1870'le 1930 yılları arasındaki esrarengiz doğurganlık düşüşüne geri dönelim. 9. Bölüm'de insanların o dönemde daha geç evlendiğini görmüştük; ama bu durum bebek eksikliğini açıklamak açısından tek başına yeterli olamaz. İnsanlar evlilik dahilindeki cinsel yaklaşımlarını da değiştirmiş olmalı.

1800'lerde Thomas Malthus'un nüfus artışının tehlikeleriyle ilgili radikal görüşlerinin yaygınlık kazanmasının ardından, doğum kontrolü aktif olarak tartışılır hale geldi. Süngerler, geri çekme ve kondomlar, gayet makul ve seviyeli sohbet konuları haline geldi; gerçi genellikle ayıplanıyorlardı. Ancak tarihçiler Britanya'da böylesi araç gereçlerin kullanımının yaygın olmadığı konusunda hemfikir olmuş görünmektedirler: Kondomlar pahalıydı, sünger ve yıkama gibi işlemlerse Fransızlar arasında popülerdi; çünkü temiz su tedariği gerektiriyordu. Yalan yanlış birçok gebelik önleyici ve çocuk düşürme hapı pazarlanıyordu; ama çok az sayıda çocuk düşürülebiliyordu. Clelia Mosher'ın, araştırmaları için oluşturduğu, eğitimli Amerikalı kadınlardan oluşan küçük örneklem grubu, 1800'lerin sonlarında oldukça çeşitli araçlar kullanıyorlardı. Bunların arasında yıkama, şırıngayla çekme, geri çekme ve doğurganlık döneminden sakınmak adına zamanlamayı ayarlama gibi yöntemler vardı; ama bu uygulamalar orta sınıf İngiliz kadınını bile temsil etmekten uzak görünmektedir.

Şimdi, geçen bölümün sonunda ortaya çıkan soruya geri dönelim: Victoria Dönemi kadınları bu kadar çok çocuk sahibi

olmayı nasıl durdurdu? Hera Cook ve Simon Szreter gibi otoriteler, "kendini tutma" açıklamasında birleşmişlerdir: O dönemde daha az cinsellik olduğunu ve olduğunda da genellikle geri çekme girişimiyle sonlandığını öne sürerler. Bu yaklaşım o dönemde verilen tavsiyelere uygun düşen bir davranış olurdu: William Alcott gibi otoriteler; "her bir aylık periyotta tek bir yakınlaşmanın, tarafların sağlığı için en iyisi olduğundan gayet emindiler."[3] Cinsel ilişki sıklığı 1800'lerin sonlarında belki de insanlar fark etmeden azalmıştı; neyin "normal" olduğuna dair kimsenin fikri yoktu.[4] Gerçi insanların ne yapmadığını ölçmek zordur.

Cinsel Perhizi Ölçme Problemi

***%15**: Kraliyet Nüfus Komisyonu rakamlarına göre 1900 yılı civarı evlenen kadınların doğum kontrol yöntemi uygulama oranı, 1949 (1*)*

Nihayet 1914 yılına dair elimizde biraz istatistik var ve bu istatistikler, insanların basitçe daha az seks yaparak hamilelikten kaçındıklarına dair izlenimimizi destekler nitelikte. Ulusal Doğum Oranı Komisyonu'nun doğurganlık araştırmasında, 634 katılımcıdan 203'ü doğurganlığını kontrol altında tuttuğunu söylemişti: Bunlardan %52'si "kendini tutma" sayesinde korunduğunu söylüyordu, %13'ü geri çekme, %10'u kondom (o dönemde "kılıf" olarak biliniyordu) ve %18'i de pesari, yıkama ve diğer "yapay araçları" kullanıyordu.* "Kendini tutma" her ne kadar popüler de olsa, görünürde toplam örneklem kümesinin yalnızca altıda biri tarafından uygulanıyordu.

Ama bu, yanlış bir çıkarım olur. Neyse ki eldeki bu veriler önemli bir istatistikçi olan Major Greenwood tarafından eleştirel bir gözle analiz edilmişti.** Greenwood, doğum kontrolü uygulamadığını iddia eden ailelerin de uyguladığını söyleyenler

* Sayısı bilinmeyen miktarda anket, üniversite mezunu kadınlara ve onların üniversiteye gitmemiş kadın akrabalarına gönderilmişti. 787 anket yanıtlanarak geri gönderildi, bunlardan 634'ü kullanılabilir durumdaydı.

** Greenwood, istatistik konusunda hâlâ meşhur bir kişi. Önemli, büyük anlamına gelen "Major" kelimesi bir unvan değil; Greenwood'un ismidir.

kadar az çocuk sahibi olduğunu fark etmişti.[5] Böylelikle, birçok ailenin muhtemelen dini nedenlerle doğum kontrolü uyguladığını inkâr ettiği; ama bir yandan da kendini tutma yöntemini uyguladığı sonucuna vardı. Dolayısıyla istatistikler, "kendini tutma" davranışını benimsediğini söylemesi gereken çok daha büyük ama bilinmeyen bir kitle olduğuna işaret ediyordu. Bu durum, istatistiksel dedektifliğe dair güzel bir örnek teşkil eder.[6]

Bu alan, istatistik açısından gerçekten aldatıcı olabilecek bir alan. Kraliyet Nüfus Komisyonu* 1949 yılında yayınladığı raporda, 1900 ve 1909 yılları arasında evlenen kadınların yalnızca %15'inin doğum kontrol yöntemi uygulamış olduğunu, bunun da neredeyse tamamının geri çekme yöntemi olduğunu belirtmiştir.**[7] Peki bu durumda, bir kez daha, cinsel perhiz yapanlar neredeydi? Tarihçi Simon Szreter biraz daha istatistiksel dedektiflik yaptı ve cinsel perhizin Kraliyet Komisyonu tarafından kayıt altına alınabilmesi için en az 6 ay boyunca yapılmış olması gerektiğini fark etti. Dolayısıyla cinselliği tamamen ortadan kaldırmadan kısmış olmak kayıt altına alınmıyordu.[9] Bu durumdan alınacak ders şu ki; meselenin kelimelere tam olarak dökülmesi hayati önem arz ediyor: Satır aralarında gizli bir tanım, geçmiş dönemdeki insan davranışlarına dair anlayışımızda çok büyük bir fark yaratabilir. İstatistikçilerin tat kaçırıcı ölçüde titiz olmalarının sebebi de bu.

Dolayısıyla bu veriler, dikkatle incelendiğinde, Britanya'daki doğurganlık oranının düşüşünün, esasen insanların daha az seks yapmalarından kaynaklandığı iddiasını destekliyordu ve biz de 15. Bölüm'de, cinsel aktivitenin 1900'ler civarında tüm zamanların en düşük seviyesine ulaştığını söylemek adına ilgi çekici 4* puanlı veriler kullanacağız.

---

* 1946 ve 1947 yılları arasında 3281 kadınla görüşüldü. Bu kadınlarla, kaldıkları hastane koğuşları aracılığıyla görüşülmüştü: Kentlerde yaşayan (Londra ve Glasgow), erken evlenmiş ve refah seviyesi daha düşük kadınlara karşı bir önyargı vardı.

** Szreter ve Fisher'in Blackburn'de mülakat yaptığı kadınlar, geri çekmeden bahsederken şöyle söylüyorlardı: "Çok dikkatliydi, daima Mill Hill istasyonunda inerdi." Mill Hill, Blackburn tren yolunda ana istasyona varmadan önceki son duraktı.[8]

***26.000**: 1996 yılında, doğum kontrol hapıyla ilgili yanlış bir uyarının neden olduğunu söyleyebileceğimiz ekstra doğumların ve kürtajların tahmini sayısı*

1940'larda insanın bedensel hormonlarıyla ilgili olarak yapılan araştırmalar bazı olağandışı istatistiklerin ortaya çıkmasına neden olmuştu: Adolph Butenandt'ın, bir toplu iğne başı kadar androsteron ve yaklaşık 3 miligram saf testosteron hormonu toplayabilmesi için neredeyse 18.000 litre ürinle işe koyulması gerekmişti. Ernst Laqueur ise neredeyse bir ton boğa testisine ihtiyaç duymuştu.[10] Ama tüm bu çalışmalar (ve tüm o talihsiz boğalar) doğum kontrol hapının ortaya çıkmasını sağladı ve bizi 1960'ların sonlarında ve 1970'lerin başlarında görülen cinsel anlayış devrimine götürdü: 1946 yılında doğan kadınların %20'si 1966 yılında 20 yaşına geldiklerinde doğum kontrol hapı kullanır durumdaydı ve 1974'te 28 yaşına geldiklerinde bu rakam %70 seviyesine çıkıyordu.[11]

18 Ekim 1995'te, Birleşik Krallık İlaç Güvenliği Komitesi, 190.000 pratisyen hekime "üçüncü nesil" hapların bacaklardaki *venöz tromboz* (kan pıhtılaşması) riskini neredeyse iki katına çıkardığını söyleyen bir mektup gönderdiğinde, doğum kontrol haplarının nelere neden olabileceğinin altı çizilmiş oluyordu. Rakamsal bir bilgi verilmemişti, mektubun bazı pratisyenlere ulaşması günler aldı. Bu haber sayesinde medyaya da iyi malzeme çıkmıştı. Kadınların hap kullanmaya devam edebilecekleri ilan edilmiş olsa da, bir pratisyen, kullanıcıların %12'sinin ilanın duyurulduğu gün kullanımı bıraktığını bildiriyordu.[12]

Bu olay sonrasında yaşananları kadınların etkin doğum kontrolünü bırakmalarıyla doğrudan ilişkilendirmek imkânsız; ama çok büyük etkisi olduğuna dair güçlü kanıtlar var. İngiltere ve Galler'de gebelik sayısı 1993 yılından 1995'e kadar sürekli düşüş göstermişti; ama 1996'da gebelik sayısında yaklaşık 26.000 seviyesinde bir artış oldu. Kürtaj oranı da o yıllarda düşmüştü; ama 1995'ten 1996'ya 13.500 vaka artışı oldu: Bu rakam %8'lik bir artış demekti. Tüm bu rakamlar, tek bir panik mektubunun

en az 12.500 ekstra doğuma ve 13.500 ekstra kürtaja neden olduğunu gösteriyordu.

Aslında ortada bir sebep de yoktu. Venöz tromboembolizm riski, ikinci nesil haplara kıyasla iki katına çıkmıştı; ama yalnızca yılda 7000 kadından 1'i yerine 7000'de 2'sinde görülür hale gelmişti. Görece riskin görünürde yüksek seviyede arttığı (iki katına çıkması); ama aslında mutlak riskin (7000'de 2) düşük olduğu klasik örneklerden biriydi: İki katına çıkan "pek yüksek değil", aslında hâlâ "pek yüksek değil" seviyesindeydi. Ayrıca tromboembolizm durumu da çok ender ölümcül olabiliyordu. Hapın alınmasına rağmen doğum kontrolünün başarısızlığa uğradığı yani kişinin hamile kaldığı durumlarda ise tromboembolizm riski 7000'de 4 oluyordu. İlaç Güvenliği Komitesi daha sonra uyarılarını geri aldı ve ilaçların güvenli şekilde kullanılabileceğini söyledi;[13] ama hapların güvenliğine dair şüpheler varlığını sürdürdü.

Günümüzde Doğum Kontrolü

***%21**: Acil gebelikten korunma (acil kontrasepsiyon) uygulayan 16-24 yaş arası kadınların oranı (3*)*

Gebelikle sonuçlanmayan bu kadar çok cinsellik olduğuna göre, çiftler aktif cinsel yaşamlarının büyük bölümünü kendilerini gebelikten koruyarak geçiriyor olmalıdır. 2010 İngiltere Sağlık Araştırması için görüşülen 16-24 yaş arası yaklaşık 2400 kadın, bize bunu nasıl yaptıklarına dair fikir verebilir.*

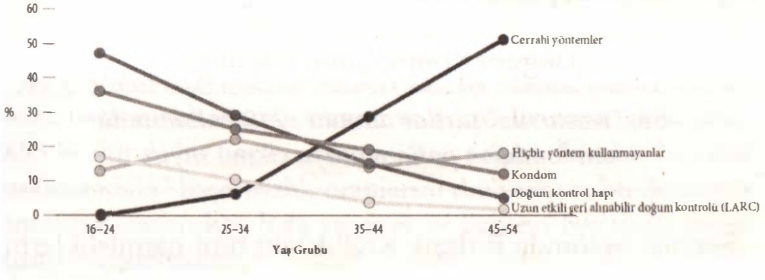
Genel olarak, 16-54 yaş arası kadınların %82'si cinsel yönden aktifti ve bunların %83'ü doğum kontrol yöntemleri uyguluyordu: Doğum kontrolü uygulamayan %17'nin büyük bölümünü ise halihazırda gebe olanlar, gebe kalmayı isteyenler, menopoz

* 2010 İngiltere Sağlık Araştırması 8736 adresten oluşan bir örneklem kümesi oluşturmuştu ve bu hanelerin %66'sı katılım göstermeyi kabul etti: Evdeki tüm yetişkinlerle eşzamanlı olarak görüşüldü. Cinsel sağlık soruları kişinin kendi kendine doldurabileceği bir anket kitapçığı niteliğindeydi ve 16-69 yaş arası erkeklerin yaklaşık %90'ı ve yine aynı yaş grubundan kadınların %92'si tarafından dolduruldu; toplam katılım sayısı erkekler için 2479, kadınlar için 3201 seviyesindeydi.

sonrası dönemde olanlar veya yaşa bağlı olarak büyük ihtimalle kısır olanlar oluşturuyordu. Diğer yandan, %3 civarı bir kesim plansız gebelik riski altında değerlendirilmişti; buna sebep olarak da, doğum kontrolü yöntemlerini sevmiyorlardı ya da yetersiz buluyorlardı, partnerleri doğum kontrol yöntemi uygulamak istemiyordu veya çeşitli başka sebepler vardı.

Ortaya çıkan sonuçlara göre, kullanılan doğum kontrol yöntemi kadınların yaşına göre çok büyük farklılık gösteriyor. Şema 42, dört farklı yaş grubundan, cinsel açıdan aktif kadınlara ait sonuçları göstermektedir.[14] Doğum kontrol hapı, cinsel açıdan aktif tüm kadınların %22'si tarafından kullanılıyor; ama bu oran gençlerde bunun neredeyse iki katı. Benzer şekilde, kondom tüm aktif çiftlerin %22'si tarafından kullanılırken, yine yaş ilerledikçe kullanım oranı hızla düşüyor. Buna karşın, cerrahi metotlar (partnerlerden birinin kısırlaştırılması), en yaşlı grubun yarısından fazlası tarafından kullanılırken gençlerin çok azı tarafından tercih ediliyor.

Şema 42: Cinsel açıdan aktif kadınlar tarafından kullanılan doğum kontrol yöntemleri

Kaynak: 2010 İngiltere Sağlık Araştırması için görüşülen kadınlar.

Uzun etkili geri alınabilir doğum kontrolü (LARC) –implant, enjeksiyon veya yama şeklinde olabilir– genel olarak %7 tarafından kullanılıyor, 16-24 yaş grubundaki kullanım oranı ise neredeyse %20. LARC metodu ABD'de toplum sağlığı açısından önceliğe sahip, bilhassa genç ve yoksul kadınlar için öncelikli yöntem olarak görülüyor; St. Louis'de 10.000 kadına ücretsiz olarak hizmet sunulduğunda, %67 bu metodu seçmişti.[15] LARC,

İngiltere'de Ulusal Sağlık Sistemi çerçevesinde ücretsiz sunulan bir hizmet; ama eğer sigortalı değilseniz 1000 dolardan fazla ücret ödemeniz gerekiyor ve dolayısıyla bu hizmetten asıl yararlanması gereken birçok kişi için erişilmez durumda.[16]

Diğer metotlar daha ender kullanılıyor: Spiral/rahim içi araç (IUD) %5 tarafından kullanılıyor, geri çekme %2, "doğal" metotlar (doğurgan dönemlerden kaçınmak adına cinsel ilişki zamanlamasının ayarlanması) %3 ve eski dostumuz cinsel perhiz %0.6 tarafından tercih ediliyor. Acil kontrasepsiyon ("sonraki gün") hapı, araştırmadan önceki yıl içinde ankete katılanların %7'si tarafından kullanılmıştı. 16-24 yaş grubundaysa bu oran %21 seviyesindeydi ki bu rakam her yıl beş gençten birinin acil korunma aradığını gösteriyor. Ama yalnızca %1'lik kesim, önceki yıl içinde bu hapı iki kez kullanmıştı; bu rakam da, bu durumu alışkanlık haline getirmediklerini gösteriyor. ABD'de bu metot için de ödeme meseleleri var; 2014 yılında ABD Yüksek Mahkemesi, sağlık planlaması hizmeti sunan kuruluşların acil korunma için ödeme yapmaya mecbur edilemeyeceği hükmüne varmıştı; çünkü bazıları bunu kürtaj olarak algılıyordu. Cinsel sağlık kolaylıkla politik bir mesele haline gelebiliyor.

Doğum Kontrolünün Etkinliği

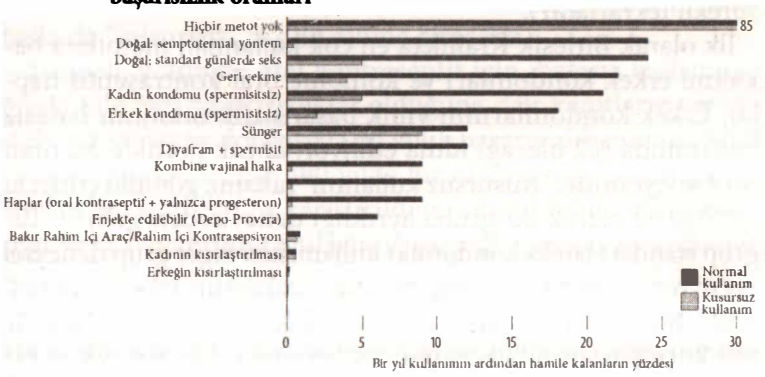
55: "Kusursuz" şartlar altında 3715 kullanımda kondomların patlama veya çıkma sayısı

Sonraki bölümde Birleşik Krallık'taki tüm hamileliklerin neredeyse yarısının plansız veya kararsızken gerçekleştiğini, dolayısıyla muhtemelen her zaman hoş görülmeyen bir sürpriz olduğunu göreceğiz. Cinsel açıdan aktif kadınların %80'i doğum kontrol yöntemi kullanıyor olsa da, bu hamileliklerin çoğunluğu olmasa bile önemli bir bölümü doğum kontrolü uygulanırken gerçekleşiyor. Buradan hareketle şu soruyu sorabiliriz: Bu farklı doğum kontrol metotları ne kadar güvenilir?

Eğer kendinizi doğum kontrol yöntemlerinin "kusursuz bir kullanıcısı" olarak görüyorsanız, Birleşik Krallık Ulusal Sağlık Sistemi web sitesinin tercih bölümü size farklı doğum kontrol yöntemlerinin başarı oranlarını söyleyecektir. Bu oranlar, bir

yıllık kullanım sonunda hamile kalmayan kadınların tahmini yüzdesi olarak verilmektedir ve bu rakamlar oldukça cesaret verici görünür.[17] Ama elbette, gerçekte herkes kusursuz kullanıcı olamaz, dolayısıyla Şema 43'teki veriler de biz, sıradan, hata yapabilen bir insanın bekleyebileceği değerleri de gösterir.

Şema 43: "Normal" ve kusursuz kullanımda doğum kontrolü başarısızlık oranları

Kaynak: Trussell 2011.

Bu grafiğin bazı önemli yönleri var. İlk olarak, başarı oranını değil, başarısızlık oranını veriyor ve %5'lik bir başarısızlık oranı %95'in altında bir başarı oranına işaret ediyor. İkincisi, "normal kullanımdaki" başarısızlık oranlarını da içeriyor; bu durumda unutmak, sarhoşken hata yapmak ve benzeri her türlü insani kusuru içermelidir.

Kullanılan yöntemlerin genel olarak iki ana gruba ayrılabileceğini hemen görebiliyoruz: İnsan becerisi veya yorumu gerektirmeyenler; ki bunlar teoride ve pratikte düşük başarısızlık oranına sahiptir; neyse ki bir erkeğin talimatnameyle vasektomi (sperm kanallarının bağlanması) yapmasına gerek kalmaz. Diğer yanda da insan hatası veya kullanılan ekipmanın işlerlik göstermemesi gibi ihtimallerin çok belirgin olduğu yöntemler grubu, örneğin kondomlar ve geri çekme.

Bunlar, Birleşik Krallık Ulusal Sağlık Sistemi web sitesinin *Tercihler* bölümünden Wikipedia'ya kadar hemen her yerde

görebileceğiniz temel rakamlar. Peki ama bu sonuçlar nereden geliyor? "Kusursuz" veya "normal", doğum kontrol başarısızlıklarının incelenmesine izin verenler ne tip insanlar? Bu sonuçlar, Princeton Üniversitesi Profesörü James Trussell'ın çalışmasına dayanmaktadır[18] ve yapılan detaylı incelemeler verilerin akıllıca kombine edilişini ve önemli değerlendirmelere tabi tutuluşunu gözler önüne serer ("tahmin etmek" terimi, Trussell'ın analizinde sürekli tekrarlanır).

İlk olarak Birleşik Krallık'ta en çok kullanılan metotlara bakalım: erkek kondomları ve kombine oral kontraseptif haplar. Erkek kondomlarının yıllık başarısızlık oranının hatasız kullanımda %2 olacağı iddia ediliyor; ancak pratikte bu oran %18 seviyesinde. "Kusursuz kullanım" rakamı, gönüllü çiftlerin gelişigüzel olarak iki gruba ayrıldığı deneylerden geliyor: Bir grup standart lateks kondomlar kullanırken diğer grup deneysel versiyonları kullanıyor. Başarısızlık oranlarını tahmin etmek adına bu şekilde üç çalışma bir araya getiriliyor; böylelikle de test koşulları altında kondom kullanımına dair ilgi çekici bir analiz ortaya çıkmış oluyor.[19]

Araştırma çerçevesinde 3715 standart kondom kullanım girişiminde yaklaşık %1'i (38) başlangıç noktasına bile gelemeden yarış dışı oldu, 16 tanesi daha açarken patladı, 10 tanesi takılamadı ve 3 tanesi de ters taraftan takıldı; ama doğru şekilde uygulandıklarında bile kullanım esnasında 55 başarısızlık oldu (%1.5): 16 tanesi patladı, 16 tanesi cinsel ilişki esnasında çıktı ve 22 tanesi de geri çekme esnasında çıktı. Tüm cinsel ilişkiler için kondomun kullanıldığı 2248 adet aylık döngüde 4 hamilelik gerçekleşti: Bu rakam yaklaşık olarak %1'in altıda birine tekabül ediyordu. Bu aylık oranı on ikiyle çarptığımızda Şema 43'te görülen yıllık %2 oranı ortaya çıkıyor.

Bu "kusursuz" kullanıcılar bilhassa yetenekli olmayabilirler, hatta sakar bile olabilirler; ama "normal" kullanım çok daha az kontrollüdür: Hatta kondomlar her zaman kullanılmamıştır bile; yalnızca, araştırmaya katılan kadın kullandıklarını düşünmektedir. Trussell, ABD Aile Gelişimi Ulusal Araştırmaları (NSFG) kurumunun, doğum kontrolü uygulamalarına dair araştırmalarından aldığı verileri kullanmaktadır. 2002 yılında, gelişigüzel seçilen 7643 kadınla yapılan araştırmada kondom kullanıcıları-

nın %14'ü (7'de 1'i) bir yıl sonunda hamile olduğunu söylemişti: Bu rakam, kürtaj yaptırdığını belirtmeyen kadınların da dahil edilmesiyle %18'e yükseltildi.[20] Başarısızlık oranını yükseltme eğiliminde olan faktörler arasında 30 yaşın altında olmak, siyahi olmak, daha fazla çocuk sahibi olmak niyeti, birlikte yaşıyor olmak, yoksul olmak veya halihazırda çocuk sahibi olmak gibi unsurlar vardı. Dolayısıyla bu özellikleri taşımayan kullanıcılar %18'den çok daha az bir başarısızlık riskine sahip olacaktı; hatta belki de "kusursuz" %2'lik dilime girecekti.

Trussell, kombine oral kontraseptif için, hatasız kullanıldığında bile bazı başarısızlıklar olduğuna dair kanıtların var olduğunu söyler ve dolayısıyla da yıllık başarısızlık oranını %0.3 veya bir başka deyişle 300 yılda bir olarak değerlendirmiştir. Kullanım tarihlerinin karıştırıldığı, unutulduğu, istifra edildiği veya benzeri durumların yaşandığı normal kullanımlar içinse aynı araştırma, bir yılın sonunda kullanıcıların %9'unun hamile kalacağı tahminini yürütmüştü ki bu da, her 11 yıllık kullanımda bir hamileliliğin yaşanacağı anlamına gelir. Birleşik Krallık'ta 3 milyon kadının doğum kontrol hapı kullandığını göz önünde bulundurduğumuzda, her yıl 270.000 plansız gebeliğin, hapların bu başarısızlık oranları neticesinde ortaya çıkacağını söyleyebiliriz; ki bu sayı gerçekten yüksek görünmektedir. Ama bu riskler yine sadece ortalama riskler: Daha fazla çocuk sahibi olmak isteyen, evlenmemiş veya halihazırda çocuk sahibi olan 30 yaşın altındaki kadınlar için risk daha yüksek, dolayısıyla bu "risk faktörlerine" sahip olanlar için %9 rakamı fazla düşük bile olabilirken bu özellikleri taşımayan birçokları için fazlasıyla yüksek.

Bunları, orta çağlardan kalma geri çekme veya *coitus interruptus* ve beklemeye alma gibi yöntemlerle kıyaslayabiliriz. Uzmanımız burada, geri çekme yönteminin "kusursuz" kullanımı dahilinde yıllık %4 olarak tahmin ettiği başarısızlık oranının sadece bir "tahmin" olduğunu kabul eder. Kusursuz uygulama çerçevesinde spermlerin boşalmadan kaynaklanmadığını; ama zevk suyundaki spermle risk oluşabileceğini varsayar: Bazı çalışmalar buna dair bir kanıt bulamamıştır; ancak eldeki numuneleri "üretimden" sonraki iki dakika içinde inceleyen bir araştırma, numunelerin %37'sinde en azından bir miktar hareketli sperm

bulmuştur.[21] Bu çalışma 27 gönüllüden 40 zevk suyu numunesi toplamıştır: Deneklerden 10'u, az ama ölçülebilir miktarda hareketli spermatozoa üretmişti; ama diğer deneklerde bu üretim olmamıştı. Dolayısıyla buradan yapılacak çıkarıma göre geri çekmek bazı çiftler için gayet güzel işleyen bir metot olabilirken bazıları için kesinlikle güvenilir değildir. Dolayısıyla duruma göre değil, kişiye göre değişmektedir.

"Normal kullanım" seviyesindeki geri çekmede başarısızlık oranı, 1995 ve 2002 NSFG araştırmalarının ortalaması alınarak yıllık %22 olarak tahmin edilmişti: Bu risk, gençlik, yoksulluk ve benzeri gibi her zamanki faktörlerle yükseliyordu; ama bilhassa hiç evlenmemiş kadınlarda daha yüksekti. Bu durum muhtemelen birlikte çocuk sahibi olma ihtimalinin henüz konuşulmamış olabileceği bir partnerle böylesi bir tekniğin müzakere edilmesinin güçlüğünden kaynaklanıyordu.

Peki tüm bu veriler ne kadar güvenilir? Her ne kadar rastgele denek seçimine ve başarılı araştırmalara dayalı olsalar da, Şema 43'teki rakamlara birçok varsayımın ve değerlendirmenin dahil edilmesi gerektiğini görmüştük. Ben bu rakamları yalnızca 2* puan seviyesinde görüyorum.

Daha da önemlisi, bu rakamlar sizin için geçerli mi? Örneğin; normal kullanım seviyesindeki geri çekme yöntemi yıllık %22'lik başarısızlık oranına sahip görülüyor, dolayısıyla on yıl boyunca bu yöntemi kullanırsanız hamile kalma ihtimalinizin %92 olması gerekir.* Hamilelikten sakınmaya çalışanlar için pek iyi haber değil.

Ama belki de mantıksız ve uç bir örnek olması açısından diyelim ki: "%22'lik yıllık başarısızlık oranı", erkeklerin %22'sinin geri çekme konusunda ümitsiz vaka olduğu ancak %78'inin de son derece özenli olduğu ve zevk suyunda spermlerinin olmadığı anlamına geliyor olsun. Bu da şu anlama gelir: On yıl sonra erkeklerin partnerlerinin %22'si (en azından bir kez) hamile kalmış olacaktır;; ama geriye kalan %78 hâlâ korunmaya devam edecektir. Dolayısıyla on yıllık süreçte %92 değil, %22 başarısızlık oranı ortaya çıkmış olacaktır. Bu durum, "risk" faktörü kişiden kişiye büyük oranda farklılık gösterdiğinde ortaya

* 10 yılın sonunda hamile kalma ihtimali = 1 - hamile kalmama ihtimali = 1 (her bir yıl itibariyle hamile kalmama ihtimali) 10 = 1 – (1 – 0.22) 10 = 0.92.

çıkan istatistiksel bir belirsizlik noktasıdır, böylesi durumlarda "ortalama" risk kişinin gerçek deneyimini yansıtmaz.[22]

Dolayısıyla kullandığınız doğum kontrol yönteminin işe yarayıp yaramayacağı, karmaşık yollar neticesinde doğurganlığınıza, yeterliliğinize, yaşınıza, koşullara ve daha birçok faktöre bağlıdır ve yayınlanmış istatistikler asla bir kılavuz olmaktan öteye gidemez.

Kürtaj

***90.000**: 1930'lar boyunca Britanya'daki yıllık tahmini yasadışı kürtaj sayısı*

Peki doğum kontrol yönteminiz başarısızlığa uğrarsa ne yaparsınız? Gebeliklerin ortadan kaldırılmasının tarihi binlerce yıl öncesine dayanmaktadır; otlar, ilaçlar veya mekanik yöntemler kullanılmıştır.* Bu anlamdaki istatistikler yetersiz ve güvenilmez durumda: Diachylon gibi düşük haplarının 1800'lerin sonlarında ve 1900'lerin başlarında "verimli periyotlar" için yaygın şekilde kullanıldığını biliyoruz. En yüksek kürtaj oranının 1930'larda gerçekleşmiş olduğu öne sürülmüştür. Bu döneme dair oldukça değişken tahminler yıllık 60.000 ile 125.000 vakaya işaret eder;[23] yıllık 600.000 canlı doğumun olduğu bir dönemde kabul edilmiş rakam yılda 90.000'dir.[24] O dönemde yasadışı olan bu uygulama tüm gebeliklerin %13'ünde uygulanmış oluyordu: Olağanüstü yüksek bir rakam bu.

Uzun süren hararetli tartışmaların ardından kürtaj, Nisan 1968'de Birleşik Krallık'ta yasal hale geldi. 1973 yılına kadar her yıl için ortalama 167.000 kürtaj söz konusuydu; gerçi bunların üçte birini kürtaj için dış ülkelerden gelenler oluşturuyordu, gelenlerin çoğu İrlanda'dandı. 2013 yılında İngiltere ve Galler'de kayıt altına alınmış 185.000 kürtaj gerçekleşti. Bu rakam tüm gebeliklerin yaklaşık beşte birine karşılık geliyordu;[25] 1930'larda,

* Bu konuda son çare bebeğin terk edilmesi olmuştur: Antik Yunan'da ve Roma'da babaların çocuklarını terk etme seçeneği vardı, tıpkı Oedipus gibi bu amaç için belirlenmiş yerlere bırakabiliyorlardı. Londra'daki Coram Yetimhanesi de bu rolü üstlenmişti ve 1741 ve 1954 tarihleri arasında 25.000 terk edilmiş çocuğa bakmıştı.

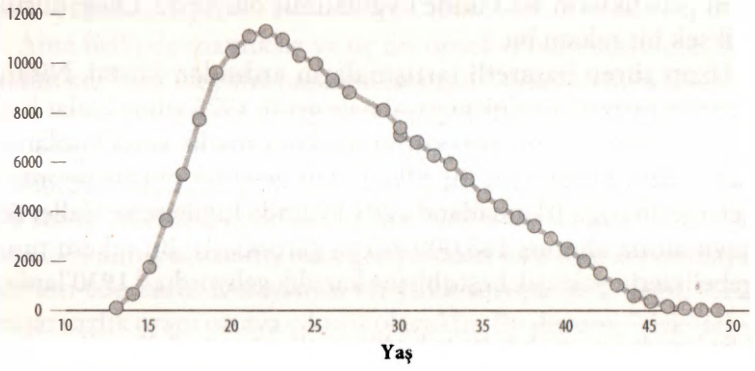
yasadışı olduğu dönemlerde gerçekleştiği tahmin edilen oranın neredeyse iki katı. Bu kürtajların neredeyse hepsi gebeliğin ilk üç ayında gerçekleşmişti ve yaklaşık yarısı ilaçlarla (mifepristone) gerçekleştirilen tıbbi düşüklerdi: 1991 yılında ise kürtajların yalnızca %4'ü tıbbi idi.

Şema 44, İngiltere ve Galler'de yaşayan kadınlar için, kürtaj sayısının yaşa göre dağılımını göstermektedir. Tepe nokta 22 yaş grubundakiler için oluşmuş durumda: Genel olarak, 15-44 yaş arasındaki kadınların %1.6'sı 2013 yılında kürtaj yaptırmış, on altı yılın en düşük oranı. 7. Bölüm'de gördüğümüz gibi, 15 yaşındaki ergenlerin gebeliklerinin yarısından çoğu kürtajla sonlanıyor ve bu rakam sürekli düşerek 30-34 yaş kadınlar arasında on gebelikten birinde kürtaj görülmesiyle en düşük noktaya ulaşıyor. Sonrasında oran tekrar yükseliyor : 40 yaşın üzerindeki her üç kadından birinin hamileliliği kürtajla sonuçlanıyor.

Kürtaj yaptıran kadınların büyük bölümü (%81) evli değil; ama yaklaşık üçte ikisinin bir partneri var, gerçi alınan bu karar ne ölçüde ortak bir karar bunu bilemiyoruz. Görülen vakaların üçte birinden fazlası için (%37) bu kürtaj, yaptırdıkları ilk kürtaj değil.

Bir kez daha bu ham istatistikler, eldeki 185.000 bireysel hikâyenin her birinin karmaşık yapısını anlatmakta son derece yetersiz kalıyor.

Şema 44: İngiltere ve Galler'de yaşayanların kürtaj sayıları, 2013

Kaynak: Sağlık Dairesi (Birleşik Krallık).

Kadınların, doğurganlıklarını kontrol altına almak adına uyguladıkları yöntemler son dönemlere kadar daha ziyade birer sır durumundaydı; bu konuda elde edilmiş olan ufak tefek istatistikler de genellikle pek güvenilir değildi ve yanlış sorular üzerine kurulmuşlardı. Günümüzde bile doğum kontrol yöntemlerinin etkinliğine dair tahminler oldukça yetersiz görünüyor. Bu konu, yol gösterici olmak anlamında eldeki ortalama değerlerin bilhassa zayıf göründüğü bir konu; dolayısıyla hamile kalma şansınızın aslen kendi bireysel yaklaşımlarınıza bağlı olması pek de şaşırtıcı değil.

İstatistikler bize büyük resmi gösterebilir; ama detaylardaki boşlukları doldurmak bize kalmış.

11
cinsellik ve çocuk yapmak

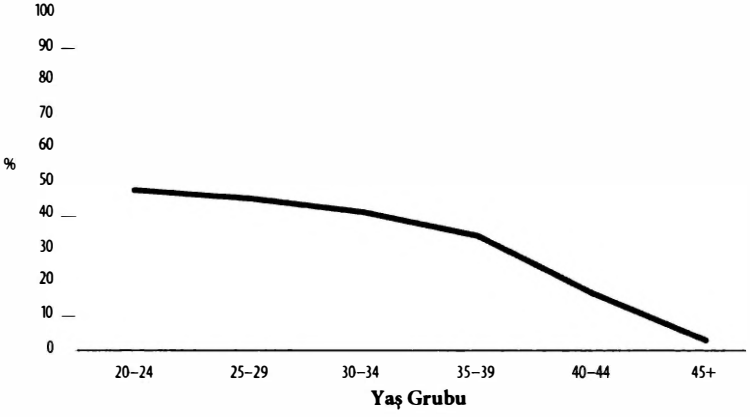
***%34:** Doğum kontrol yöntemi kullanmayan 35-39 yaş arası kadınlar için gerçekleştiği söylenen yıllık doğurganlık oranı; 300 yıllık verilere dayanmaktadır (1*)*

Jean Twenge, çocuk sahibi olmaya çalışmayı 35 yaşına kadar ertelemişti; ama 35'ine geldiğinde de kendisine söylenen, 30'larının ilerleyen dönemlerini yaşayan kadınların yalnızca üçte birinin bir yıllık deneme süreci içinde hamile kalabileceğiydi ve hatta %30'u da asla çocuk sahibi olamıyordu. Şoke olmuştu. Kariyerine önem veren birçok kadınının izinden gitmiş biri olarak kendine şu soruyu sordu: Çocuk sahibi olmayı çok mu geçe bıraktım?

Birleşik Krallık Ulusal Sağlık ve Bakım Yetkinliği Kurumu'nun (NICE), doğurganlık konusundaki 2013 yılı kılavuzlarına başvurduğunuzda,[1] Jean'e söylenene benzer türden rakamlar görürsünüz: Şema 45'te yeniden düzenlenerek aktarılan NICE'nin grafiği, 35-39 yaş arası, bir partneri olan, doğum kontrolü uygulamayan kadınlarda yıllık doğurganlık oranının %34 olduğunu göstermektedir.

İkna edici mi? Eğer daha derin analizlere girişirseniz pek ikna edici değil; neyse ki Jean da hemen ikna olmamıştı.[2] Buradaki can alıcı nokta, bu endişe verici rakamların tarihsel verilere dayanarak hazırlanmış olması; ama aslında bu veriler biraz fazla tarihsel. Yüzyıllar öncesinin evlilik öncesi hamilelik durumuna ve diğer davranış biçimlerine bakmak için aile kütüğü araştırmalarını halihazırda kullanmıştık: Bu metodun fikir babası Fransız tarihçi Louis Henry idi (1911-91); Henry, Fransa'da yaşayan her bir bireyin soyağacını ve geçmişini çıkarmak tutkusunu taşıyordu. Başlangıç olarak kırsal bölgelerden gelen 1670 ila 1789 Devrimi yıllarına ait kayıtlarla 1789-1830 yılları arasına ait nüfus kayıtlarını bir araya getirdi. 1830 senesi de, bir sonraki daha küçük çaplı devrimin senesiydi.

Şema 45: Gerçekleştiği söylenen yıllık doğurganlık oranı: NICE kılavuzlarından alınmıştır.

Heffner temel alınmıştır (2004).[3]

Henry'nin verileri, doğum kontrol yöntemlerine erişimleri olmadan yaşayan kadınların 'doğal doğurganlık' oranını tahmin etmek üzere kullanılmıştı: Örneğin; 300 yıl önce kırsal kesimde yaşayan 20-24 yaş arası 100 kadından yaklaşık 48'i her yıl doğum yapıyordu, 40-44 yaş arasında ise her 100 kadından 17'si. Bunların hepsi tarihçiler için (ve istatistikçiler için) çok ilgi çekici rakamlardı. Ama bundan daha da şaşırtıcı olan, 1600-

1649 yılları arasında Cenevre'de tutulan kayıtlara ilave olarak 1700-1730 arasında Kanada'da gerçekleşen evliliklere ilişkin kayıtlar ve benzerleriyle birleştirilen bu doğurganlık rakamlarının, NICE ve diğer çokça atıf alan kaynaklar tarafından hâlâ kullanılıyor olmasıdır.[4]

Peki bu rakamlar 2007 yılında yaşayan Jean Twenge ile ilişkilendirilebilir durumdadır diyebilir miyiz? İlk olarak, 1700'lerdeki istatistiklere dahil olan kadınların birçoğu halihazırda önceki doğumdan gelen çocuklarını emzirir durumda olmalıydılar ve bu da onların doğurganlığını ya sıfırlıyor ya da en azından azaltıyordu. Bunun yanı sıra daha yaşlı kadınların halihazırda belki altı ya da yedi çocuğu vardı ve doğum yapmanın getirdiği komplikasyonlardan dolayı kısır kalmış olabilirlerdi. Nihayetinde sağlık bakımının minimum seviyede olduğu zor hayatlar geçirmiş olmalıydılar. Ama asıl önemlisi, kadınlar daha fazla çocuk istemediklerinde, belki de cinsellikten kaçınıyorlardı.

Dolayısıyla, bu eski Fransız verileri modern doğum kontrol yöntemlerini kullanmayan evli kadınların doğurganlık oranını temsil ediyor olsa da, çocuk sahibi olmayı ilerleyen yaşlara erteledikten sonra gebe kalmayı isteyen günümüz kadınının doğurganlık oranıyla sınırlı ilişkisi vardır; hatta belki de hiç yoktur. Tıpkı, 35 yaşından sonra üç çocuk sahibi olan Jean için olduğu gibi.[5]

Ama hamile kalmak için cinsel ilişki yaşamak yerinde olur. Peki bunun için ne kadar cinsel ilişkiye ihtiyacınız var?

Yalnızca Tek Bir Cinsel İlişkiden Hamile Kalma İhtimali

***%53:** 19-26 yaş arasındaki ortalama bir kadın için tek bir "cinsel birleşmeden" tahmini en yüksek hamile kalma ihtimali (3*)*

İlk olarak konuya ilişkin jargona biraz göz atalım. Doğum kontrol yöntemi kullanılmadığını varsayarak, bir ay içinde hamile kalma ihtimali "fekundasyon" olarak bilinir: Farklı popülasyonlarda genellikle %15 ila %30 civarında olduğu kabul edilir; ama bu değer ortalama bir değerdir. Her bir çift için; kim

olduklarına, birbirleriyle ne yaptıklarına bağlı olarak çok daha fazla değişkenlik gösterebilir ve çocuk sahibi olmayı çok fazla isteyen bazı çiftler için bu ihtimal %0 bile olabilir.

Gebe kalabilme ihtimalini tahmin etmek güç bir iştir. "Doğal doğurganlığa" dair bir tanım oluşturmak adına yüzyıllar öncesinden gelen verilerin tozlu raflardan alınıp nasıl kullanıldığına az önce göz atmıştık; ama bu konuda şu anda tavsiye vermek istiyorsak, gerçekten çocuk sahibi olmaya çalışan kadınlarla ilgilenmemiz gerekir. Buradaki ironi şu ki; doğurganlık, daha sofistike yöntemlerle analizler yapıldığında gerçekten de tarihsel veriler aracılığıyla aşağı yukarı tahmin edilebilir. İşin püf noktası ise evlilikten kısa süre sonraki doğumlara bakmaktır; çünkü bu dönemde ciddi ölçüde cinsel etkinlik gerçekleştiğini ve çocuk yapma arzusunun olduğunu varsayabiliriz. 1580-1837 yılları arası bölgesel verileri kullanan Cambridge grubu, 35-39 yaş arasındaki kadınların canlı doğumla sonuçlanacak şekilde hamile kalma şansını aylık %10 olarak tahmin etmişti; bu da, bir yıllık süreçte %72 oranında doğum yapma ihtimaline karşılık gelmektedir.*[6] Gerçekleştiği söylenen %34'lük doğurganlık oranından çok daha yüksek bir rakam bu.

Doğum ihtimalini tahmin etmenin bir başka ve daha uygun bir yolu, suni doğum kontrol yöntemlerini kullanmamayı bilinçli olarak seçen modern çiftleri analiz etmektir. "Avrupa Günlük Doğurganlık Çalışması", 7 farklı Doğal Aile Planlaması Merkezine giden 782 çiftin katılımıyla gerçekleştirilmiş olağanüstü ve etkileyici bir uygulamaydı. Çoğu hamile kalmayı istemiyordu, gerçi çalışma ilerledikçe eğilimlerinde sık sık değişiklikler görüldü. Kadınlardan her gün hem normal vücut sıcaklıklarını hem de cinsel ilişki sırasındaki vücut sıcaklıklarını kaydetmeleri istendi.

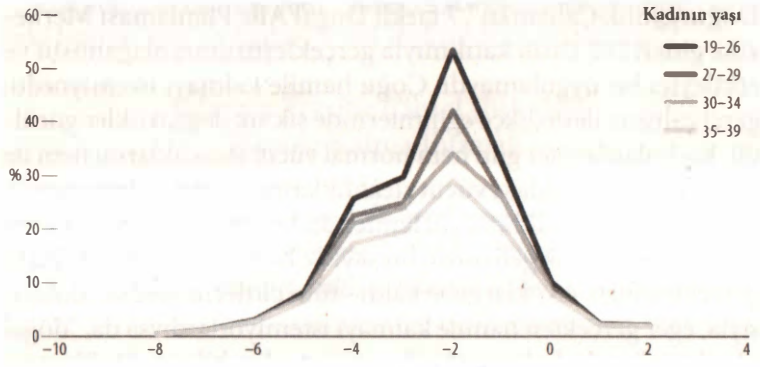
6724 tane adet siklusu gözlemlendi; her bir çift için ortalama 8.5 siklusa karşılık geliyordu bu sayı ve bunların 3175'inde ilişki gerçekleşmişti. 487 kişi gebe kaldı –tüm çiftlerin %62'si– dolayısıyla, eğer gerçekten hamile kalmayı istemiyorlardıysa da, "doğal planlama" pek de başarılı olamamıştı diyebiliriz. Ovülasyon

* Eğer başarılı bir hamilelik adına her ay %10'luk bir ihtimal varsa, bu durumda herhangi bir ayda hamile kalmama şansı %90, yani 0.9'dur. On iki aylık süreçte hamile kalmama ihtimali, aylık ihtimallerin bağımsız olduğu varsayılarak, 0.9^{12} = 0.28 veya %28'dir. Dolayısıyla bir yıllık süreçte hamile kalma ve doğum yapma şansı %100 - %28 = %72 olur.

günü "altı üzerinden üç" kuralıyla değerlendiriliyordu, günlük vücut sıcaklıkları üç gün boyunca son altı güne göre hep daha yüksek olduğunda, düşük sıcaklıkların son günü ovülasyon günü olarak kabul ediliyordu. Çiftler, gebelikle sonuçlanan sikluslarda ortalama 6.2 kez ilişkiye girmişlerdi; diğer sikluslarda ise bu ortalama 4.5 seviyesindeydi[7] ve ikinci bölümde daha genç yaştaki çiftler için verilen ortalama sikluslara paralel bir seviyeydi bu.

En yüksek doğurganlık oranının ovülasyon dönemi civarında olduğu, uzun süredir kabul edilen bir durum: Ritmi ayarlayarak doğum kontrolü sağlama metodu bu süreden kaçınmayı içeriyor. Peki olasılıklar bütün bir ay içinde nasıl değişkenlik gösteriyor? Bu araştırma, her bir ilişkiyi ovülasyon gününe göre etiketleyerek bu olasılıkların tahmin edilmesine imkân veriyordu: -2, -1, 0, 1, 2 ve benzeri şekilde devam ediyordu. Tahmin edileceği gibi -2, ovülasyondan iki gün öncesi anlamına geliyordu. Bir siklusta yalnızca bir kez ilişki yaşanıp hamilelikle sonlandığında, bu hayati olayın ne zaman gerçekleştiğini görmek kolay oluyordu. Ama siklusları bu şekilde gözlemlemek alışıldık bir durum değildi: önceki araştırmalar çiftleri ayda yalnızca bir kez cinsel ilişkiye girmeye zorluyordu; ama bu durumda da hamileliği denk getirememe oranı normal olarak hayli yüksekti.

Şema 46: Tek bir cinsel ilişkiyle ortalama hamile kalma ihtimali (%)

Kaynak: Avrupa günlük doğurganlık çalışması.

Böylece, herhangi bir gündeki gebe kalma ihtimalini tahmin etmek için afili bir istatistik modeli kullanıldı. Hem kadının hem de erkeğin yaşı dikkate alınıyordu, ayrıca doğurganlık açısından çiftler arasında görülebilecek farklar da gözetiliyordu.[8] Şema 46 sonuçları gösteriyor. 19-26 yaş arası kadınlar için en yüksek hamile kalma olasılığı ortalama olarak %53'le ovülasyondan iki gün önce gerçekleşiyordu ama bu üst nokta 35-39 yaş arası kadınlarda %29 seviyesine gerilemekteydi.

Ovülasyon günüyle sonlanan altı günün başlangıcında gebe kalma ihtimali %5'in yalnızca biraz üzerindeydi ve bu genel doğurganlık aralığı yaşa bağlı olarak değişmiyordu. Yirmi dokuz günlük bütün bir siklus boyunca ise belli bir günde hamile kalma ihtimali 19-26 yaş arası kadınlarda %6 iken, 35-39 yaş arası kadınlarda %4 idi. Dolayısıyla, rastgele tek bir gün cinsel ilişki gerçekleştiği düşünüldüğünde (ve duyduğuma göre böyle şeyler olabiliyor), hamile kalma ihtimali ortalama olarak bu seviyelerde dolaşıyor. Eğer ortalama, ama son derece coşkulu bir genç çift, siklusun her günü korunmadan seks yaparsa, gebe kalınması ihtimali %88'e ulaşır ve gebelik büyük olasılıkla en üst seviye doğurganlık gününden önce zaten gerçekleşmiş olur.*

Elbette tüm bu rakamlar yalnızca ortalama değerler ve doğal olarak erkeğin de oynadığı bir rol var. 35 yaş üstündeki erkekler ihtimalleri önemli ölçüde düşürebiliyor: 35 yaşındaki bir kadın için, partneri de aynı yaşta olduğunda en üst seviye doğurganlık oranı %29 olarak tahmin edilirken, erkek partner 40 yaşında olduğunda bu oran %18 seviyesine düşüyor.

Araştırmacılar, çiftler arasında açıklayamadıkları sebeplerle de birçok farklılık olduğunu gördüler: Örneğin, 27-29 yaş arası 20 kadından 1'inde en üst seviye doğurganlık ihtimalinin %5'in altında olduğu tahminini yürütürlerken, bunun tam tersi uçta 20 kadından 1'i olağanüstü ölçüde doğurgan olabiliyordu. Bu gibi kişilerin en üst seviye doğurganlık ihtimali %83 seviyesindeydi. Dolayısıyla, çocuk sahibi olmak için yalnızca bir kez cinsel ilişkiye girmeleri yeterli olan çiftlerle ilgili efsaneler bazen gerçek olabiliyor.

---

* Esasen, bu çiftlerin en üst seviye doğurganlık gününden önce hamile kalma ihtimalleri %54'tür. Bu da şu anlama gelir ki, çok seks yapan kişiler için gebe kalma günü Şema 46'da gösterilen grafiğin sol tarafına doğru kayar. Bu konu 15. Bölüm'de, İkinci Dünya Savaşı'nda izne çıkan askerlerin alışkanlıklarını incelediğimizde önemli hale gelecek.

Daha yaşlı çiftlerin çocuk sahibi olma ihtimallerinin daha düşük olduğu açık, peki ama bu durum insanların yaşlandıkça bütünüyle kısır hale gelmelerinden mi, yoksa daha az doğurgan hale gelmelerinden mi kaynaklanıyor? Eğer bunlardan ikincisi doğruysa, bu durumda ne ölçüde daha fazla deneme yapmaları gerekir? 782 adet Doğal Planlama çiftinden gelen veriler, bu sorulara yanıt bulabilmek adına yeniden analiz edildi. Ne yaparlarsa yapsınlar asla çocuk sahibi olamayacak çiftlere de yer veren bir "karışım model" kullanılmıştı.[9] Kısır olanların oranı yaklaşık %1 olarak tahmin edildi, gerçi bu rakam asgari seviye olarak değerlendirilebilir; çünkü araştırma yalnızca 40 yaşına kadar uzanıyordu ve doğurganlık problemi bilinir durumda olan kişiler araştırmaya alınmamıştı. Buradaki önemli bir bulgu, bu %1'lik oranın çiftin yaşından bağımsız olmasıydı, dolayısıyla doğurganlık oranında yaşla birlikte gelen düşüşlerin çiftlerin bütünüyle kısır hale gelmelerinden değil, yalnızca daha az doğurganlığa sahip olmalarından kaynaklandığı düşüncesi ortaya çıkıyordu.

Günlük gebe kalma ihtimaline dair detaylı tahminler, farklı alışkanlıklara göre hamile kalma zamanını tahmin edebileceğimiz anlamına gelir. Haftada iki kez cinsel ilişkiye girilmesi sonucunda, 19-26 yaş arası çiftlerin %92'sinde bir yıl içinde, %98'inde de iki yıl içinde gebeliğin gerçekleşeceği tahmin ediliyor. 35-39 yaş arasındaki çiftler için ise bu ihtimal bir yıl içinde %82 ve iki yıl içinde %90 seviyesinde.

Çiftler haftada yalnızca bir kez cinsel ilişkiye girdiğindeyse bu olasılıklar belli ölçüde azalıyor: Örneğin; 19-26 yaş arası için bu ihtimal yalnızca %82 seviyesinde. Diğer yandan, haftada iki seviyesinden üçe çıkmak büyük bir ihtimal artışı getirmiyor, dolayısıyla çiftlerimiz biraz mola verebilirler. Erkeğin 35 yerine 40 yaşında olması ise cinsel ilişki sıklığını haftada ikiden bire düşürmekle hemen hemen aynı etkiyi yapıyor.

Dolayısıyla bazı çiftlerin diğerlerinden daha fazla beklemesi gerekecektir; ama yaşları ne olursa olsun çiftler arasında bu anlamda büyük farklılıklar görülür. Ayrıca her ne kadar bir yıllık deneme süresi "kısırlığın" standart bir göstergesi olarak kabul edilse de araştırmacılar, çiftlerin bir yılın sonunda vazgeçmemeleri gerektiği sonucuna varmışlardır: 35-40 yaşlarında bir kadından ve 40 yaşında bir erkekten oluşan ve bir yıllık deneme

neticesinde çocuk sahibi olamamış çiftlerin %43'ünün ikinci yılın ardından çocuk sahibi olacağı tahmin edilmektedir.

Tüm bunlar Şema 46 ile belirgin bir zıtlık içindedir. Ama, adil olmak gerekirse, NICE 35-39 yaş arası çiftlerin %82'sinde bir yıl içinde gebelik görüleceği şeklindeki modern tahmini de bize sunar,[10] dolayısıyla geçmişin Fransız köylülerinin doğurganlıklarını günümüzle ilgisi varmış gibi yayınlamaya devam ediyor olmaları esrarengiz bir durum konumundadır ve tüm bu analizlerden çıkarılacak ana ders, davranış tarzınızın önemli olduğudur: Yıllarca süren özenli araştırmaların ardından sanırım şunu güvenle söyleyebiliriz ki: eğer çocuk sahibi olmayı istiyorsanız biraz seks yapmak gerçekten iyi bir fikir.

Bir Erkek Kaç Çocuk Sahibi Olabilir?

***600**: 1704 yılı kayıtlarına göre, Fas Sultanı Moulay Ismail Ibn Sharif'in erkek çocuklarının sayısı (1*)*

Kafa uçurma yönteminin kullanıldığı toplu idam alışkanlığı yüzünden "kana susamış" olarak da bilinen Sultan Moulay Ismail Ibn Sharif 1672'den 1727'ye kadar tahtta kalmış ve gelmiş geçmiş en fazla çocuk sahibi erkek olarak nam salmıştı. Fransız diplomat Dominique Busnot, Sultan'ın 1704 yılı itibariyle 4 eş ve 500 cariyeden 600 oğlu olduğunu bildirmişti; dolayısıyla iktidarının daha ilk 32 yılı içinde yaklaşık 1200 çocuk sahibi olduğunu söyleyebiliriz (gerçi cariyelerinden olan kız çocukları doğar doğmaz boğuluyorlardı). Bu rakamların en iyi ihtimalle 1* puan seviyesinde güvenilir olduğunu düşünüyorum; ayrıca bu kadar büyük bir haremi olsa bile, bir insanın bu kadar çok çocuk sahibi olması gerçekten mümkün mü?

Yapılan güncel bir çalışma, bir dizi farklı davranış alışkanlığını göz önünde bulunduran bilgisayar simülasyonları kullanarak bu iddianın gerçek olup olamayacağını test etti.[11] Araştırmacılar, siklus süresince doğurganlık seviyesine dair iki farklı varsayım çerçevesinde, Sultan'ın, 32 yıl boyunca 1200 doğumun mümkün olabilmesi için bu süreçte günde iki çiftleşme (araştırmacıların kullandığı ifade buydu) yapmış olması gerektiği tahmininde bulundular. 32 yılda yaklaşık 23.000 cinsel ilişki. Bu sonuç, "cinsel

birleşme başına çocuk doğumu" olasılığı olarak %5'lik bir oran varsayıyordu. Bir başka varsayım tipine göre, günde yalnızca bir kez cinsel ilişkiye girmesi yeterli oluyordu, bu da %10'luk başarı oranı demekti.

Bu yaklaşımlara göre cariyelerin maksimum yaşı 30'du ve biz de daha önceki bölümlerde o yaştaki bir kadınla gerçekleşen "rastgele bir cinsel birleşmeden" gebe kalınması ihtimalini ortalama %6 olarak tahmin etmiştik. Dolayısıyla Sultan'ın, bahsi geçen bu çocuk sayısına ulaşabilmek adına 32 yıl boyunca günde iki kez cinsel ilişkiye girmiş olmaya ihtiyaç duyduğunu düşünüyorum: Bunun mümkün olmadığını düşünüyorsanız, bu durumda Dominique Busnot'nun 1704 yılında bir palavrayla kandırıldığı çıkarımını yapabilirsiniz. Ayrıca bilgisayar simülasyonlarından ulaştığımız bir başka sonuca göre Sultan'ımızın 500 cariyeye masraf yapmasına da gerek yoktu, aynı doğurganlık seviyesini 100 cariyeyle de yakalayabilirdi. Ama bu durumda seçim şansı biraz daralmış olurdu.

Plan Dışı Gebelikler

***%45:** Natsal-3'ün tahminlerine göre "plansız" veya "kararsız" gebeliklerin oranı (3*)*

Cinsel ilişkiye girdiniz ve siz veya partneriniz hamile kaldı. Hisleriniz ne olur? Amaçlı, dikkatlice planlanmış bir durum muydu bu?

"Amaçlanmamış" gebelikler hakkında çok fazla istatistik var: %50 civarı rakamlar hem Birleşik Krallık hem de ABD için kullanılıyor. Peki ama "amaçlanmamış" ne anlama geliyor? Bu durum siyahla beyaz kadar açık bir durum değil, işin içinde bir derece kararsızlık olabilir. Örneğin; zaman zaman, bir çocuğum olsa iyi olurdu; ama şimdi tam zamanı değil diye düşünüyor olabilir insan. Mesela, Aile Gelişimi Ulusal Araştırması ABD'deki doğumların (gebeliklerin değil) %23'ünün gerçekten "istenmediği", %14'ünün de "yalnızca" yanlış zamanlamalı olduğunu tahmin ediyordu.[12]

Natsal ekibi, plansızlığın derecesini ölçmek adına daha ustalıklı bir skala geliştirerek bu meseleyi açıklığa kavuşturmaya çalıştı ve Şema 47'de gösterilen Londra Plansız Gebelik Ölçümü ortaya

çıktı.[13] Testten gelen puanlar toplanıyor ve 0 ile 12 arasında bir skora ulaşıyorsunuz. Skala, çok çeşitli şekillerde bölümlenebilirdi; ama Natsal'ın belirlediği ölçüme göre 3 ve altında puan alanlar için gebelik "plansız" olarak sınıflandırılıyor, 4 ve 9 arası "kararsız", 10 ve üzeri ise "planlı" sınıfına giriyor. Dolayısıyla beş sorudan 2'şer puan aldığınızda bir sorudan 0 alsanız bile hâlâ "planlı" sayılıyorsunuz.

Natsal-3 araştırmasında, kadınlara son sene içindeki gebelikleri hakkında sorular soruldu ve 590 kadından bilgi alındı.[14] Ortalama puan 10'du, "ortalama" bir doğumun aşağı yukarı planlı olduğunu gösterir bir puandı bu ve gebeliklerin %50'si için puan durumu 5 ile 12 arasında gelmişti.

Şema 47: Londra plansız gebelik ölçümü

S1 Gebe kaldığınız dönemde
0. Aksatmadan doğum kontrol yöntemi kullanıyordum
1. İstikrarsız kullanıyordum
2. Kullanmıyordum

S2 Anne olmak konusunda ne düşünüyordunuz?
0. Kötü zamanlama
1. Olabilir; ama tam olarak doğru değil
2. Doğru zaman

S3 Gebelikten hemen önce
0. Gebe kalmak amacında değildim
1. Fikirlerim değişkendi
2. Gebe kalmayı istiyordum

S4 Gebelikten hemen önce
0. Çocuk istemiyordum
1. Çocuk sahibi olma konusunda karışık hislerim vardı
2. Çocuk istiyordum

S5 Gebe kalmadan önce
0. Çocuk konusunu hiç konuşmamıştık
1. Konuşmuştuk; ama net bir fikir birliğimiz yoktu
2. Partnerimle gebe kalmam konusunda anlaşmıştık

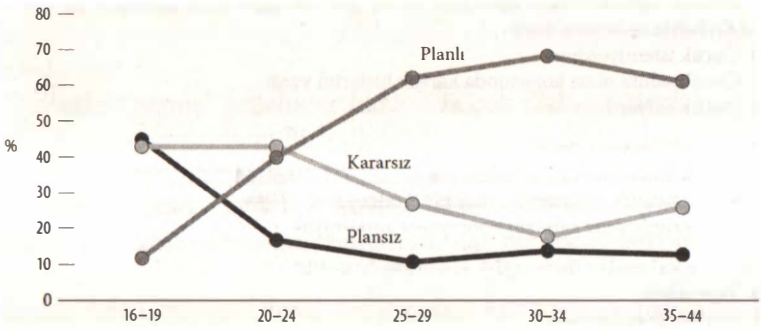
S6 Gebe kalmadan önce sağlık açısından hazırlık*
0. Yapmadım
1. 1 eylemde bulundum
2. 2 veya daha fazla eylemde bulundum

* Sağlık açısından yapılabilecek hazırlıklar arasında şu eylemler var: Folik asit ve ek besinlerini almak, sigara içmeyi bırakmak veya azaltmak, alkol tüketimini bırakmak veya azaltmak, sağlıklı beslenme ve gebelik öncesi tıbbi tavsiyeler almak. Kaynak: Natsal-3.

Genel olarak, gebeliklerin yaklaşık %16'sı "plan dışı", %29'u "kararsız" ve %55'i "planlı" olarak sınıflandırıldı. Ama Şema 48, bunun yaşla yakından alakalı olduğunu gösteriyor: 16-19 yaş arasında gebeliklerin yalnızca %12'si planlıydı, 30-34 yaş grubunda ise %58 planlıydı. Gerçi bu rakam yine de daha olgun yaştaki annelerde bile gebeliklerin üçte birinin plansız veya kararsız olduğunu gösterir; dolayısıyla plansızlık konusu sadece gençlerin meselesi değildir. Plansız gebelik oranları sigara içenler, eğitim durumu daha düşük seviyede olanlar, ilk cinsel ilişkisine daha erken yaşta girenler vb arasında da artış göstermektedir.

Enteresan şekilde, kayıtlı kürtajların yalnızca %67'si plan dışı gebelikler sonucu yapılmıştır: Kürtajların %23'ü kararsız, %10'u da planlı gebelikler sonrasında gerçekleşmiştir. Bu rakamlar da bize, kürtajın kolayca plansız gebeliklerle eşitlenemeyeceğini gösterir, gerçi kürtajların da yalnızca 80'i kayıt altına alınmış olduğu için bunlar da yalnızca yaklaşık tahminler olabiliyordu. Bu arada bazı durumlar bilhassa dikkat çekicidir: Partneri ve birlikte yaşadığı biri olmayan, gerçek anlamda yalnız kadınların gebelikleri yalnızca 6'da 1 planlıydı. Bu çarpıcı istatistiklerin ardında nice cesaret hikâyeleri saklı olmalı.

Şema 48: Farklı yaş gruplarına göre plansız, kararsız ve planlı gebeliklerin yüzdesi

Kaynak: Natsal-3.

Bu veriler, katılımcıların son bir yılda gerçekleşen olaylara dair kendi bildirimlerinden elde edilmiştir ve elbette ki duygular değişkendir: Zamanında bir şok gibi hissedilen bir durum, enine boyuna düşününce beklenmedik bir lütfa dönüşebilir. "Kararsız" veya "plansız" gebeliklerden dünyaya gelen çocuklar, hummalı organizasyonların sonucu olanlar kadar sevgiyle kucaklanabilir; ama eğer Natsal tahminlerini 2011 yılında Britanya'ya uyarlarsak, 540.000 planlı gebelik anlamına gelir, 285.000 kararsız ve 160.000 plansız gebelik de terazinin diğer tarafında yer alır.

Dolayısıyla çok sayıda sürprizden bahsedebiliriz.

%9: Nisan ayına kıyasla Eylül ayındaki bebek sayısındaki artış oranı (4)*

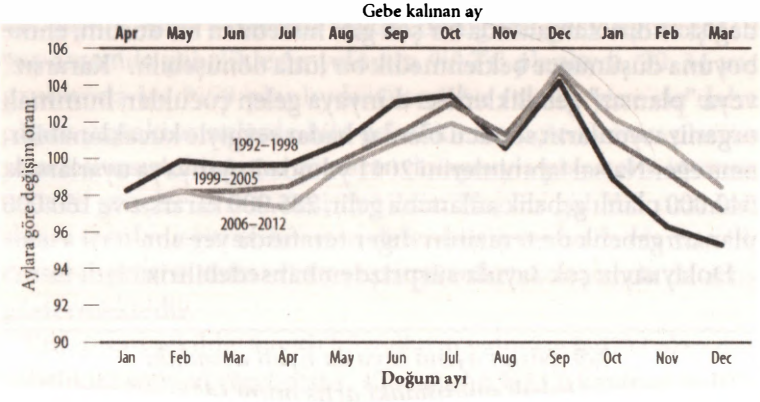
Şimdi hamile olduğunuzu düşünün, çok mutlusunuz ve bebeğinizi sabırsızlıkla bekliyorsunuz. İddiaya varım Başak burcu olacak.

Minik bebeğinizin Eylül ayında geleceğini nasıl tahmin edebilirim? Elbette bu tahmin uzun menzilli atış yapmak gibi, çiftlerin ne zaman ilişkiye girdiğini, dolayısıyla gebelik ihtimalinin ne zaman arttığını bilmeye dayanıyor. Yapacak başka bir şey olmadığında mı yapıyorlar? Yoksa mevsimlere göre mi değişiyor: İnsanlar belki baharda çiçekler açtığında bir araya gelir ya da o uzun kış gecelerinde ısınmaya çalıştıklarında.

İnsanların ne yaptığını doğrudan göremediğimize göre, belki de ortaya çıkan sonuçlara bakarak çıkarımda bulunabiliriz. Dolayısıyla bebeklerin ne zaman doğduğuna bakıp dokuz ay çıkarırsak, can verici eylemin ne zaman gerçekleştiğini yaklaşık olarak saptayabiliriz. Şema 49'a bir bakalım. Grafik bize, 1997 ve 2012 yılları arasında İngiltere ve Galler'de dünyaya gelen çocuk sayısının aylara göre birbirine oranını gösteriyor.*

* Şubat ayı örneğin Aralık ayına göre üç gün daha az çektiği için kaçınılmaz şekilde düşük sonuç vereceğinden, toplam doğumları her bir aya göre kolayca karşılaştıramayız. Bunu yaparsak Mayıs ayının neden bu kadar kısır geçtiğini (aslında Şubat'tan dokuz ay önce olduğu için) açıklamak için boşuna başka sebep ararız. Bu yüzden de günlük doğum oranları hesaplanmış, sonrasında da her ayın 365.25/12 = 30.4 günden oluştuğu varsayılmıştır.

Şema 49: İngiltere ve Galler'de dünyaya gelen çocuk ve gebelik sayısının aylara göre değişimi

Temel alınan seviye = 100. Kaynak: Ulusal İstatistik Kurumu[15] (Birleşik Krallık).

Bu tablo bize net ve istikrarlı bir model sunuyor. Doğum için en düşük seviyeler Ocak-Nisan arasında; bu da, Mart ve Temmuz ayları arasındaki kısırlığı gösteriyor: baharda çiçekler açınca insanın kendini dışarı atası geliyor. Sonrasında Nisan ayından itibaren sürekli bir yükseliş var, sadece Ağustos ayında küçük bir dip var, sonrasında ise Eylül'de belirgin bir yükseliş görülüyor ki bazı nedenlerle Aralık ayının bilhassa verimli bir ay olduğunu gösteriyor. Hatta, *Daily Mail*'de "Çocuk yapma zamanı!" başlıklı bir makale bile yayınlandı. Makalede, We-Vibe'ın ("çiftler için vibratör üretiminde dünyanın bir numarası") ilişki uzmanı Jo Hemmings, "Eğer çocuk sahibi olmak istiyorsanız, yaz aylarında muhtemelen gün yüzü görmemiş çorap ve jartiyerlerinizden şimdi sıyrılmanız gerek" diyordu.[16] Umarız merkezi ısıtma sisteminiz vardır.

Noel tatilinin belirgin coşkunluğundan sonra, bahara doğru istikrarlı bir düşüş görülüyor. Bu davranış alışkanlığı 2012 yılında Nisan ayındaki 58.000 doğuma kıyasla Eylül ayında 63.000 doğumla sonuçlanmıştı: neredeyse %9 daha yüksek bir rakam. Elbette bilhassa organize olmuş bazı çiftler, çocukları sınıfın en büyüğü olsun diye sonbaharda doğmalarını sağlamaya çalışmış olabilirler: Daha sonra göreceğimiz gibi, yaşça büyük olmak okulda belirgin avantajlar getiriyor. Gerçi bu uygulama İngiltere dışında sık rastlanır bir durum olmayabilir.

ABD'den gelen verileri kullanarak, Şema 50'de gösterildiği gibi, 1969 ve 1988 yılları arasında günlere göre doğum yoğunluğuna bakabiliriz. Eylül'de benzer bir yükseliş ve Ocak'tan Nisan'a kadar düşük seviyede seyreden bir dönem var. Bu günlük veriler sayesinde tatil günlerinde çok büyük düşüşler olduğunu görebiliyoruz: 4 Temmuz'da ve Yeni Yıl günü çok az doğum var. Yeni Yıl'dan hemen önce doğum sayısındaki patlama ise, bebeğin Ocak ayında doğması halinde kayıp hanesine yazılacak olan vergileri düşük seviyede tutmak isteyen para odaklı ailelere yorulabilecek bir durum; ama belki de Noel tatili boyunca ertelenecek doğumları telafi etmek adına doktorların bir girişimi de olabilir.

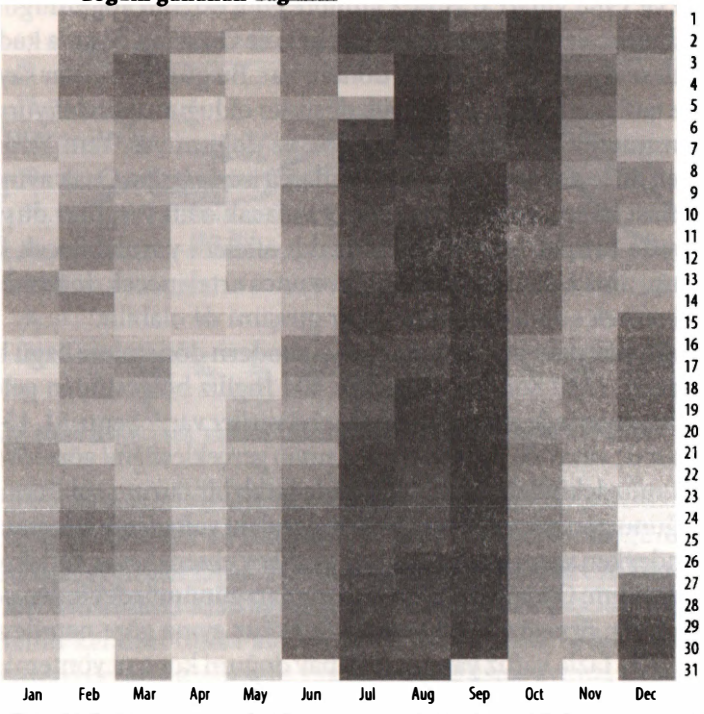
Doğumlardaki bu sonbahar artışı modern dönemlere özgü bir fenomen. 1540 Sonrası dönemde 404 İngiliz bölgesinden gelen kayıtlar sayesinde elimizde oldukça iyi veriler var:[17] Şema 51, 1540 sonrası üç yüzyılda vaftizlerin ne zaman gerçekleştiğini gösteriyor. Günümüzdekinden dramatik ölçüde farklı bir durum söz konusu olduğunu görüyoruz. Yılın ilk dört ayındaki vaftizler ortalamanın üstündeyken yazın düşüşe geçiyor ve dikey ekseni Şema 49'dakiyle kıyaslayalım: Geçmişteki değişim oranları günümüzdekinden çok daha fazla, örneğin Mart ayında Temmuz ayına göre neredeyse %50 daha fazla vaftiz yapılmış. Yapay doğum kontrol yöntemleri olmadığı için bu durum, yıl içerisinde cinsellikle ilgili tutumlarda olağandışı değişimlerin sonucu olmalı. Göründüğü kadarıyla Mayıs ve Haziran, enerjik etkinliklerin tavan yaptığı veya bir takım tedbirlerin bir kenara bırakıldığı aylar konumunda.

Bu çarpıcı tablo, o dönemde tüm Kuzey Avrupa için geçerliydi. Bu durum, yazın hasat toplama zamanı daha az doğum olduğu anlamına geliyordu, böylece muhtemelen üretkenlik artıyordu; ancak soğuk aylarda artan doğum oranı yüksek bebek ölüm oranlarına katkı yapıyor olmalıydı.* Ağustos ve Kasım ayları arasında hamile kalma sayılarındaki düşüş oldukça sert görünüyor; görünüşe göre sonbaharda az seks yapılıyordu, muhtemelen tarlalarda ağır işin olduğu yaz aylarındaki doğumları engellemek içindi, gerçi aynı tablo Londra'da da geçerliydi.

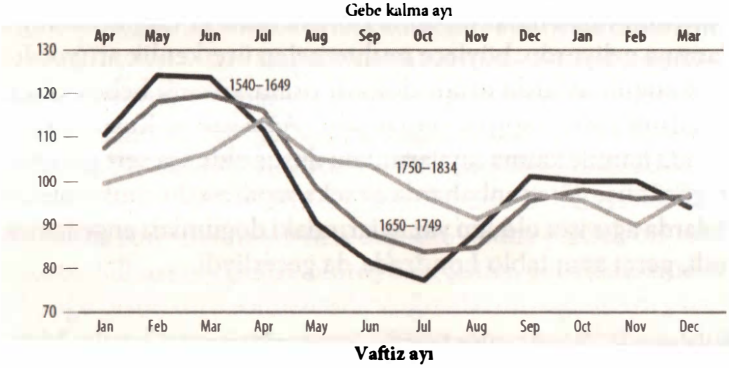
* Bu çalışmada, doğum tarihleri değil yalnızca vaftiz kayıtları yer almaktadır; ancak 1500'lerde vaftiz hemen doğumdan sonra gerçekleşiyordu. Daha sonrasında vaftizler daha fazla ertelenir hale geldi; bu durum da grafikteki çizgilerin düzleşmesine katkı yapmıştır.

Şema 50: ABD'de 1969-1988 yılları arasındaki 70 milyon doğum gününün dağılımı

31 Nisan, 31 Eylül ve benzeri mümkün olmayan tarihlerde gerçekleştiği bildirilen 128 doğum çıkarılarak hazırlanmıştır. Koyu bölgeler daha fazla doğumun olduğu tarihleri gösterir.

Şema 51: Farklı dönemlerde İngiliz bölgelerinde gerçekleşen vaftizlerin aylık görece dağılımı ve bu vaftizlere karşılık gelen gebe kalma ayları

Baseline: Temel Alınan Seviye: 100.
Kaynak: Nüfus Tarihi ve Sosyal Yapı Cambridge Grubu.[15]

Belki de bu tablo –en azından ilk doğumlar için– evliliklerin gerçekleştiği tarihle alakalı olabilir mi? Kayıtlar bize Mayıs ve Haziran aylarında evlilik sayısında önemli artışlar olduğunu gösterir; bu aylar daha gevşek çalışma dönemleriydi ve sonrasında görülen doğumlar da mevsimsel döngünün bir bölümünü açıklar. Evlilikler Ekim ayı civarında da artış gösteriyordu; "istihdam fuarlarının" gerçekleştiği dönemdi, işçiler sezonluk kontrat mı yapacaklar, yoksa evliliğe mi adım atacaklar, bu dönemde karar verirlerdi. Evlilikler hasatın en yoğun yaşandığı Ağustos sonlarında düşüş gösterirdi. Mart ve Aralık aylarındaysa evlilik rakamları çok düşüktü, Paskalya öncesi büyük perhizde ve Noel öncesi dört haftada, Reform öncesi dönemlerde uygulanan ve yüzyıllarca süren evlilik yasağını yansıtıyordu.*

Ama cinselliğin tavan yaptığı tek ay Haziran değildi: Aralık ayında da cinsel aktivitelerin arttığına dair göstergeler vardı. Bu durumun, yukarıda bahsettiğimiz "Noel tatili etkisinin" ilk kanıtlarından biri olarak sayılabileceğini sanırım söyleyebiliriz. Yine bu durum, günümüzde Eylül aylarında görülen doğum artışının akla en yakın açıklaması olabilir; Aralık ayında cinsel aktivitenin artışı, kondom satışlarındaki artışlardan, cinsel yollarla bulaşan hastalıkların ve kürtajların çoğalmasından gelen verilerle de doğrulanmış olur.[19] Mevsimlerin tersine döndüğü Güney Yarımküre'de Avustralya, faydalı bir kıyas yapma imkânı sunmaktadır. Ayların uzunluklarının eşit gün sayısına göre ayarlanmasının ardından Eylül ayı, bir kez daha Noel tatilinin etkisine işaret eder şekilde, doğumların zirve yaptığı aydır. Ama ikinci bir zirve de Mart ayında görülür, Güney Yarımküre'de Haziran ayındaki kış gecelerinin başlı başına etki yapabildiğine dair bir gösterge durumundadır.

Britanya'da kış gecelerinin, tatillerin, alkolün, Noel coşkusunun ve kötü televizyon programlarının kombine etkisi, belli ki kuvvetli bir cinsel karışım yaratıyor. Bununla beraber büyük elektrik kesintilerinin de dokuz ay sonra doğum artışlarına neden olduğuna dair iddialar medyada sık sık yer almaktadır,

* Tahminlere göre, 1500'lerin sonlarında İngiltere'de evlilik kısıtlamaları yılın yaklaşık üçte birlik dönemini kapsar haldeydi. Durum biraz absürt hale gelmişti: Paskalya tarihi değişen bir bayram olduğu için, her on yıldan yaklaşık ikisinde Aralık ve Mart arasındaki dört aylık dönemde yalnızca Ocak ayındaki tek bir hafta içinde evlenmek mümkün olabiliyordu.[18] Noel öncesi dört haftalık yasakların 1600'lerde çiğnenmeye başlamasına şaşmamalı.

neticede dizinizi izleyemeyip İnternet'i de açamaz hale geldiğinizde partnerinizin varlığını hatırlamaktan başka yapacak bir şey kalmıyor olabilir. Geçmiş birkaç on yıldaki cinsel aktivite azalması için ortaya atılan iddiaları göz önünde bulundurduğumuzda, bu yaklaşımların akla yakın olmadığını söyleyemeyiz.

Dolayısıyla Ekim 2012'nin sonlarındaki Sandy Kasırgası'nın ardından kaçınılmaz olarak şu manşeti gördük: "Sandy bebek patlaması başlıyor! New Jersey hastaneleri kasırgadan dokuz ay sonra dünyaya gelen çocuk sayısında %30 artış olduğunu bildirdi."[20] Benzer hikâyeler her kasırgadan sonra ortaya çıkıyor ve demograflar tarafından bir o kadar hızlıca çürütülüyor.[21]

Felaketler cinselliği teşvik etmez; ama basit bir elektrik kesintisi bunu yapabilir. Uganda'da 2009 yılında yaşanan elektrik kesintilerinde Planlama Bakanı Ephraim Kamuntu'nun şu sözleri kaydedilmiştir: "Dünyanın geri kalanı vardiyalar halinde çalışırken, bizler Uganda'da erkenden yatağa gidiyoruz. Sonra da nüfus artıyor diye şikâyet ediyoruz. Nasıl artmasın?"[22] Afrika, bebek patlamalarına dair bazı akla yakın kanıtlar sunmuştur. 2008 yılında Zanzibar'da bir elektrik trafosu bozulup bazı köyler elektrik hizmeti alabilirken bazılarının alamamasıyla birlikte, araştırmacılar için arayıp da bulamadıkları bir doğal deney ortamı doğmuş oldu. Arızanın ardından gelen bir aylık kesinti, kesintinin görüldüğü köylerde 8-10 ay içinde görülen %20'lik bebek doğumu artışıyla ilişkilendirildi. Evlerde araştırma yapıldığında, kesintinin boş zamanlardaki davranış şekillerini değiştirdiği, evde daha fazla vakit geçirildiği görüldü, muhtemelen yatakta geçen süre de uzamıştı.[23] Bu uzun süreli kesintiler yalnızca Afrika'ya özgü değil: Kolombiya'da, 1992 yılının büyük bölümü boyunca görülen kuraklık, hidroelektrik üretimi düşürmüştü ve yapılan ayrıntılı analizler, beklenen 210.000 rakamının üzerine 8500 bebeğin daha dünyaya geldiğini gösteriyordu ve yaklaşık %4'lük artış söz konusuydu.[24]

Noel tatiliyle bütünüyle alakalı bir etki varsa eğer, bu durumda bu kutlama hissinin tek bir coşku gecesine sıkıştırılması halinde ne olur? Örneğin, desteklediğiniz aday seçim kazandığında yaşadığınız coşku neler getirebilir? Kasım 2008'de Obama'nın zafer kazandığı gece neticesinde Ağustos 2009'da bir bebek patlaması yaşanması gerekirdi; ama mızıkçılık uzmanları bir kez daha bunun olmayacağını söylediler. Bu etkinin oluşmayı-

şının açıklaması olarak da şu noktanın altı çiziliyordu: Her ne kadar Obama delege sayısını büyük bir farkla kazanmış olsa da, toplam genel oy sayısı çok daha birbirine yakın seviyedeydi; ona oy vermiş olan %52'lik kesim büyük ihtimalle coşku içinde olsa da, geri kalan %48 de herhangi bir aktiviteye girişemeyecek kadar kasvete kapılmış olmalıydı.[25]

Avrupalılar siyasetle bu kadar tetiklenmiyor olabilir; ama onlar için de futbol, duyguları uyandırmak yönünde önemli bir etken olabiliyor. 6 Mayıs 2009'da Andres Iniesta Chelsea'ya karşı uzatmalarda attığı son dakika golüyle takımı Barcelona'yı UEFA Şampiyonlar Ligi finaline taşımıştı. Dokuz ay sonrasında ortaya çıkan gayriresmi bir araştırma neticesinde gazete başlıkları, doğum oranlarındaki yaklaşık %45'lik artıştan bahseder durumdaydı, "Iniesta kuşağı" denen bebekler gelmişti dünyaya. Barça'nın ateşli taraftarları olduğunu biliyoruz; ama Iniesta gerçekten de, dolaylı olarak da olsa, bu kadar çok çocuğa babalık etmiş olabilir miydi?

Katalan istatistikçilerin, Katalonya kent merkezinde yer alan ve Barça'nın köklü taraftarlarının yaşadığı iki bölgeye dair yaptıkları analiz 2007, 2008, 2009 ve 2011'deki ortalama 157 doğuma kıyasla Şubat 2010'da 183 doğum olduğunu ortaya koyuyordu.[26] Bu ekstra 26 doğumluk küçük artış, daha sofistike analizlerce de teyit edilmiş ve Şubat ayında %14, Mart ayında da %12 oranında ekstra doğum olduğu tahmini yapılmıştı. Ama bu durum Barcelona şehrinin tamamı için geçerli değildi, dolayısıyla görünen o ki Iniesta iddia edildiği kadar çok sayıda çocuğun doğumuna vesile olmamıştı: ve elbette ki, bu 183 çocuktan hiçbiri, yalnızca o maç kazandıran gol sayesinde bu dünyada var olan azınlığa dahil olup olmadığını bilemeyecek.

Gebe Kaldığınız Tarihin Bir Önemi Var mı?

***%28:** Ekim ayında doğanların Ağustos ayında doğanlara kıyasla Oxford veya Cambridge'e gitme ihtimallerindeki artış yüzdesi*

Doğum günüm 16 Ağustos, bu durumda Kasım ayında rahme düşmüş oluyorum, burcum da Aslan. Dolayısıyla, eğer burçlara inanıyorsanız, öz güveni yüksek, hırslı, cömert, sadık ve cesaret

verici biri olmalıyım: Bu astroloji işinin analizleri gerçekten şaşırtıcı: tam da böyle biri olduğumu nereden bilebiliyorlar? Ama biraz daha okumaya devam ettiğimde aynı zamanda gösterişli, baskın, melankolik, inatçı ve kibirli de olmam gerektiğini görüyorum: O zaman belki de tüm bunlar batıl inançtan ibaret.

Eğer siz de benim gibi, astrolojinin pek de büyük bir tahmin yeteneğinin olmadığını düşünüyorsanız, gelecekteki başarınızın veya başarısızlığınızın ne zaman doğduğunuzla, dolayısıyla rahme ne zaman düştüğünüzle ne kadar yakından ilişkili olabildiğini gördüğünüzde şoke olabilirsiniz. Sportif başarı söz konusu olduğunda bu durum çokça bilinir; çünkü her bir yaş grubunda ayca en büyük olan kişiler belirgin bir fiziksel avantaja sahiptir. Peki ama çocuğunuzun okulda ve üniversitede başarılı olmasını istiyorsanız, hangi tarihte gebe kalmayı hedeflemeniz gerekir? Böylesi basit, özgür bir seçim (garantili olmasa da), pahalı bir eğitimden çok daha etkili olabilir.

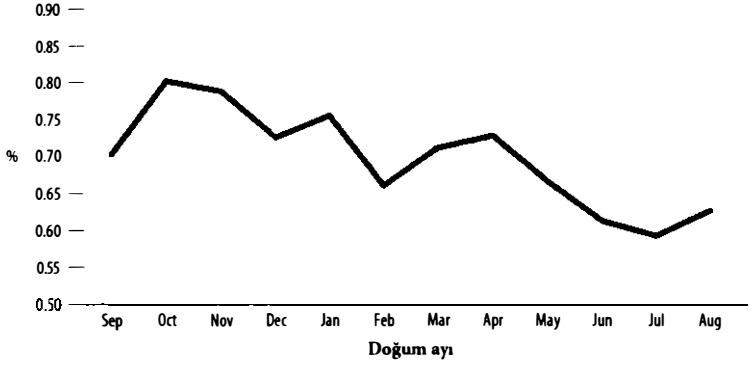
Bana hep destek vermiş bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldiğim için çok şanslıydım, ayrıca oturduğum bölgede de ücretsiz, harika bir eğitim alma imkânı buldum. Kendimi her zaman anlamsız şekilde ayrıcalıklar tanınmış biri olarak görmüşümdür; ama aslında görünen o ki; eğitim fırsatları açısından belirgin bir dezavantajım da olmuş. 16 Ağustos doğumluyum. İngiltere'de okul yılı 1 Eylül'de başlıyor ve İngiltere'deki sistem dolayısıyla ben de 1 Eylül 1952 ile 31 Ağustos 1953 tarihleri arasında doğmuş çocukların arasına kondum. Bunun sonucunda okulda her zaman iki ayırt edici özelliğim oldu: En uzun ve en gülünç isim benimkiydi ve her zaman sınıfın en küçük yaştaki öğrencisi oldum.

Araştırmacılar, sınıflardaki ayca küçük öğrencilerin akademik başarılarının daha düşük olabildiğini neredeyse elli yıldır biliyorlar ve bu gidişat hâlâ böyle devam ediyor, buna "göreceli yaş etkisi" (RAE) deniyor. Daha küçük yaşlarda bu etki çok daha büyük olabiliyor. İlkokul 1.sınıfta beklenen başarı düzeyine 7 yaşında ulaşan çocukların oranını göz önünde bulunduralım: Ağustos'ta doğanlar için bu oran yaklaşık %42 seviyesindeyken, Eylül'de doğmuş olanlar için neredeyse %70.[27] Bu, çok büyük bir etki. Grafiğin diğer ucunda, Ağustos doğumlu çocukların %15'i 11 yaşına geldiklerinde Özel Eğitim İhtiyacı (SEN) duyar

halde olarak tanımlanırken, Eylül doğumlu çocuklarda bu oran %10'un altında.

16 yaşına gelindiğinde bu farklar biraz kapanıyor; ama yine de hâlâ fark edilir düzeyde: Ağustos'ta doğanların %65'i A*-C seviyelerinde veya eşdeğeri başarı oranları yakalarken Eylül doğumlularda bu seviyeye ulaşma oranı %71. Ayrıca Ağustos doğumlu çocuklar ergenliğe giriş döneminde daha fazla risk alıyor: daha büyük bir oranla sigara ve esrarı deniyorlar ve daha fazla alkol alıyorlar. İşte şimdi bazı şeyler bana da tanıdık gelmeye başladı.

Şema 52: 1993-94 yılında doğup daha sonra 2012 yılında Oxford ve Cambridge'e gidenlerin doğdukları aylara göre yüzdesel dağılımı

Kaynak: BBC.

İngiltere'deki sistem neticesinde Eylül ayı çocuklarına kıyasla biz zavallı Ağustoslular üniversiteye ve bilhassa en iyi okullara gitme şansına daha az sahibiz. Gerçekten de, BBC televizyonu Oxford ve Cambridge üniversitelerinden, 2012 yılında kabul edilen öğrencilere dair bilgi talebinde bulunduğunda ortaya çıkan tabloya göre, kabul edilen öğrencilerin 515'i Ekim doğumluyken, 394'ü Ağustos'ta doğmuştu. Genel olarak da, her yıl üniversite çağındaki öğrencilerin %0.7'si Oxford veya Cambridge'e giriyor; ama resim 52'den görebildiğimiz gibi bu oran Ekim doğumlular için %0.8'e kadar yükselirken, Ağustos doğumlular için %0.63'e kadar düşüyor. Oxford/Cambridge ikilisinden birine girmek

eğitim başarısına dair yalnızca kabataslak bir gösterge; ama Ekim doğumluların Ağustos doğumlulara kıyasla %28 görece avantajı kayda değer bir bulgu.[28]

Ama üniversite eğitimi esnasında ilginç bir anomali görülüyor. Çeşitli araştırmaların ortaya koyduğu üzere, İngiltere'de Ağustos ayında doğmuş olanlar Eylül ayında doğanlara oranla daha başarılı, hem okulu daha az bırakmak hem de iyi notlar almak gibi açılardan daha öndeler.[29] Bu durum için muhtemel bir açıklama ise "seleksiyon" etkisi: üniversiteye girmeyi başarmış olan yaşça görece küçük bu insanlar, o güne kadar hep daha fazla efor sarf etmişlerdir ve üniversiteye girince de bu efor performanslarına yansımaktadır. Aynı etki sporda da geçerli görünüyor: "Daha yaşlı" futbolcular (kendi yaş grupları içinde daha yaşlı olanlar), "küçüklere" oranla Alman Bundesliga'nın elit seviyelerinden daha fazla düşüyorlar.[30] Görece daha küçük sporcuların, başlangıçtaki handikaplarını gidermek adına daha fazla çalışmaları veya daha iyi olmaları gerekiyor ve elit bir seviyeye yükseldiklerinde de daha sert bir seleksiyon mekanizmasından gelmiş olmanın faydasını görüyorlar; güçlü olanın hayatta kaldığı sistemin spordaki ilgi çekici yansıması bu.

Ben Oxford'a gittim ve neticesinde akademik dünyada fena değildim; ama Kasım ayında rahme düşmüş olmanın getirdiği doğuştan handikapımdan bütünüyle habersizdim. Kendimi neredeyse şanssız sayacağım; ama pek de sayamıyorum.

12
hazlar ve sorunlar

2006 yılında Dünya Sağlık Örgütü, şu işlevsel tanımı onayladı: "Cinsel sağlık, cinsellikle ilişkili konularda fiziksel, duygusal, mental ve sosyal açılardan iyi durumda olmaktır; herhangi bir hastalık, işlevsizlik veya yetersizlik sorunu yaşamıyor olmak değildir yalnızca."[1]

Bu, radikal bir saptama. Cinsel sağlığın, hastalıktan veya fiziksel problem yaşamıyor olmanın ötesinde bir şey olduğunu söylemektedir: Cinsel sağlık, kendimiz hakkında iyi hissetmekle ilgilidir ve sağlıklı bir cinsel yaşamın illa yoğun bir cinsel yaşam olması gerektiğini söylemez: Her gün 20 dakika egzersiz yapmak veya haftanın beş günü meyve sebze tüketmek gibi tavsiyeler içeren bir durum söz konusu değildir. Burada önemli olan nicelikten ziyade niteliktir.

Cinsellikle genel mutluluğumuz arasındaki bağlantı karmaşıktır ve rakamlarla ifade edilmesi kolay değildir. Doğal olarak cinselliği fiziksel hazla ilişkilendiririz ve bedenlerimizin cinsel uyarılara nasıl tepki verdiğini ölçebiliriz; hatta cinselliğin bizi daha sağlıklı yapıp yapmadığını da bulmaya çalışabiliriz. İnsanların olaya biraz daha tat katmak adına satın aldıkları şeylere bakabilir ve cinsel yaşamlarında ne derece tatmin bulduklarını sorabiliriz. Her şey

mükemmel gider durumda değil elbette: Birçok kişi cinsellikle ilgili güçlükler veya "işlevsizlikler" yaşıyor ve her ne kadar yalnızca pek az kişi destek arıyor olsa da, cinsel bozuklukları teşhis ve tedavi etmeye çalışan küçük bir endüstri de var.

Dolayısıyla cinsellik hem haz hem de problem doğurabilir; biz de bu konuyu ele almaya, bildik bir yerden; kaba mizah kaynağı olan erkek "organının" büyüklüğü ve beraberinde getirdiği endişelerden başlayabiliriz.

Büyüklük Önemli mi?

***15**: Ereksiyon halindeki erkek penisinin santimetre cinsinden ortalama uzunluğu*

Konu erkekler olduğunda, bilim insanlarının başlıca ilgi alanları boşalma ve ereksiyon olmuştur, cinselliğin ana noktaları bunlardır denebilir. Elbette ki birçok erkek de bu konularda endişeler duyar; biz de cinsel işlev bozuklukları üzerinde daha sonra duracağız. Ama burada şimdilik erkeklerin mahrem organlarının fizyolojisi hakkında bir takım tuhaf–çok tuhaf– istatistiklere yer vereceğiz.

Alfred Kinsey biyolojik ölçümler yapmayı severdi: Bir kalemle farklı açılar belirleyerek ereksiyonlar hakkında bilgi topladı; erkeklerin %15 ila %20'si yatayın 45° üzerinde bir açıyla ereksiyona ulaşıyordu, %10 için açı neredeyse dik açıydı; ama yaşla beraber kaçınılmaz bir düşüş görülüyordu.[2] Mastürbasyonun, orgazma kadar ne kadar sürdüğünü de sormuştu: Üniversite mezunu beyaz erkekler için ortalama süre 2 dakikaydı, 20 kişiden biri de 10 dakikanın üzerine çıktığını söylüyordu. Kadınlar için ortalama süre ise 4 dakikaydı.

Kinsey, erkeklerden, ereksiyon halindeyken penislerinin boyunun kaç santim olduğunu tahmin etmelerini de istemişti, sonrasında da evde ölçüm yapacaklar ve yanıtı bildireceklerdi. Üniversite eğitimli beyaz erkeklerde ortalama tahmin 15 santimdi. Ölçüm yaptıklarında da sonuç ... yine 15 santimdi. Göründüğü kadarıyla gayet gerçekçi bu tahminlere rağmen birçok erkek umumi soyunma odalarında kendilerini göstermekten sakınırlar; çünkü penislerinin küçük olduğu algısını taşırlar. Buna tıbbi jargonda "küçük penis sendromu" veya SPS denir.

Bu konudaki ilgi çekici bir çalışma, bu durumun genel olarak yanlış bir algı olduğunu belirtiyordu ve bu durumu gerçekten de bir "mikro-penis", yani en fazla gerilmiş haliyle 7 cm'nin altında bir penis sahibi olmakla karşılaştırıyordu.[3] Araştırmacılar, "normal" olanın ne olduğu konusunda doktorların fikir sahibi olmalarının önemli olduğunu düşünüyorlardı; çünkü penislerinin büyüklüğü konusunda endişe içindeki erkeklerin gerçekçi beklentiler içinde olamamaları muhtemeldir.

Yaptıkları çeşitli çalışmalar neticesinde penis boyunun etnik kökene bağlı olduğuna dair herhangi bir kanıt olmadığı sonucuna da varmışlardı. Bulgulara göre ortalama bir penis yumuşak haldeyken 9-10 cm iken, gerilmiş halde 12-13 cm ve ereksiyon halinde de 14-16 cm civarındadır; bu da İngilizlerin 20 poundluk banknotuna veya Amerikalıların bir dolarlık banknotuna karşılık gelir. Küçük penis sendromundan muzdarip erkekler için çeşitli tedavi yöntemleri mevcuttur, spam dosyasına düşecek maillere benzer şeyler olabilir bunlar; ama yapılan araştırmalar uzatma araçlarının 1 veya 2 santim katkı yapabildiğini iddia etmektedir.

Büyüklükten tatmin olma konusunda en fazla atıf alan istatistikler, *Elle* dergisi tarafından 2003 yılında yapılmış bir İnternet araştırmasından geliyor. Araştırmaya 52.031 kişi katılmıştı, katılımcı erkek ve kadın sayısı birbirine hemen hemen eşitti, ortalama yaş seviyesi de 30'ların ortaları civarındaydı. Araştırmaya göre erkeklerin neredeyse yarısı (%45) daha büyük bir penise sahip olmayı istiyordu; ama aslında kadınların %84'ü partnerlerinin penis büyüklüğünden memnundu, gerçi bu memnuniyet oranı, partnerlerinin penis boyutunu "küçük" olarak tanımlayan grup içinde %32'ye düşüyordu (dolayısıyla araştırmaya katılan tüm kadınların yalnızca %6'sı partnerinin penis boyundan memnun değildi).[4] Netice olarak eğer bu çalışmayı gösterge olarak kabul edersek, büyüklüğün, erkekler için, kadınlar için olduğundan daha önemli olduğunu söyleyebiliriz. Ancak büyüklüğün kadınlar için de önemli göründüğü durumlar da var.

Ölçümler yapan yalnızca erkekler değil. 28 kadından alınan MR görüntüleri neticesinde ortalama vajina uzunluğu 6.3 cm olarak bulunmuş, genişliği ise 4 ila 10 cm arasında değişiyor.[5] Ama bu yalnızca "temel teşkil edebilecek" bir ölçüm: Cinsel birleşme esnasındaki boyutlar daha ziyade yukarıda tanımlanan erkek penisi ölçüleriyle alakalı.

Boşalma Süreleri

Neticede, uygun bir sürecin ardından boşalma konusuna geliyoruz. Ortalama meni miktarının yaklaşık 3 ml olduğunu daha önce görmüştük. Şimdi de birleşme gerçekleşirken meninin gelme süresinin ne olduğu sorusunu yanıtlamaya çalışacağız. Bu süre resmi olarak "intravaginal ejaculatory latency time" (intravajinal boşalma süresi) veya IELT olarak bilinmektedir. Birçok erkek IELT süresinin çok kısa olduğunu düşünür ama bir kez daha, genellikle erken boşalma olarak bilinen şeyin ne olduğunu anlayabilmek adına, "normal" olanın ne olduğunu bilmemiz gerekir. Malum sebeplerle gerçekleştirilmesi oldukça güç bir araştırma bu, ama elbette ki bir şekilde denendi.

***9:** Dakika cinsinden, ortalama "intravajinal boşalma süresi"; 914 çiftle yapılan araştırmaya dayanmaktadır (3*)*

Avrupa'da yapılan büyük bir çalışma radyo ve gazete reklamlarını kullanarak Fransa, Almanya, İtalya, Polonya ve Birleşik Krallık'taki şehirlerden 1100 çifti katılıma ikna etmiş ve her bir çiftten sekiz hafta boyunca haftada en az iki kez cinsel ilişkiye girmelerini istemişti, ilişki esnasında da herhangi bir yeni davranışta bulunmamaları isteniyordu.[6] Çiftlere kronometre verilmiş ve vajinaya ilk giriş anında başlatılıp boşalma esnasında veya boşalma olmadan geri çekme anında durdurulması istenmişti: ve muhtemelen bunu bir yarış olarak görmemeleri de söylenmişti.

Yaklaşık 200 erkek erken boşalma kapsamında değerlendirildiğinde geriye 914 "normal" çift kalıyordu ve ölçülen ortalama IELT süreleri 9 dakikaydı; ancak 44 dakika gibi etkileyici bir süreye kadar değişkenlik gösteriyordu. Cinsel birleşme öncesinde erkeklerden sürelerinin ne olacağını tahmin etmeleri istenmişti; ortalama tahmin 10 dakikaydı, dolayısıyla gayet gerçekçi olduklarını söyleyebiliriz. Yalnızca İtalyan erkekleri ortalama 15 dakikalık bir tahminde bulunurken diğer herkes gibi 9 dakikalık ortalama yakalamışlardı. Yorumsuz.

Cinselliğin Sağlık Açısından Faydaları

İnternet'te listelerin ne kadar popüler olduğunu şüphesiz siz de fark etmişsinizdir –bunun nedenlerinin ne olabileceğine dair en az beş farklı unsur düşünebiliyorum– ve cinselliğin sizin için neden faydalı olduğunu anlatan 10,11 hatta 21 maddelik listeler bulmanız, yalnızca küçük bir arama yapmanıza bakıyor ("cinselliğin sağlık açısından faydaları" şeklinde deneyebilirsiniz). Ağrılarınızın dinmesinden uzun yaşamaya kadar aynı iddialar tekrar tekrar karşımıza çıkar ve sağlıklı görünen (ama her zaman kısmen giyinik) genç çiftlerle görsel destek sağlanır.

Şimdi biz de bu iddiaların bazılarına göz atalım. Cinselliğin genel olarak haz verici olduğunu çetrefilli bilimsel testler olmadan da söyleyebiliriz. Bunun yanında uykuya dalmanıza yardımcı olduğuna dair birçok kanıt var; kadınların pelvik taban kasını da çalıştırabiliyor; bu da, duyuların güçlenmesini sağladığı gibi, daha ileri yaştaki kadınlarda "akıntı ve idrar kaçırma", "menopoz sonrası vajinal atrofi" gibi durumların önlenmesi gibi açılardan da fayda sağlıyor. Cinselliğin, kadınlar için ağrı kesici etkisinin olduğu da ulaşılan bulgular arasında; gerçi psikolojik etkileri hormonal etkilerden ayırt etmek güç olabiliyor.

Peki cinsellik daha uzun yaşamanıza yardımcı olur mu? Saygın bir ekip tarafından, Galler'in Caerphilly kasabasında yaşayan erkekler üzerinde yapılan ve çokça atıf alan bir araştırma, yılda ekstra 100 orgazmın, her yıl için ölüm riskini üçte bir oranında azalttığı tahminini yapmaktadır; bu da yaklaşık 3 yıl daha fazla yaşam anlamına gelir.*[7] Aynı verilerin daha sonra yeniden analiz edilmesi sonucunda, 20 yıllık süreçte daha fazla seks yapmanın, daha az kalp kriziyle ama muhtemelen daha fazla felçle ilişkili olduğu iddiası ortaya çıkıyordu.[8] Elbette ki korelasyon ile nedensellik karıştırılmamalıdır; sağlıklı insanların daha fazla seks yaptığını daha önce görmüştük, dolayısıyla nedensellik, denklemin diğer tarafında da olabilir, yani cinselliğin sağlık getirmesi yerine sağlık cinsellik getiriyor olabilir. Araştırmacılar bu ihtimali de göz önünde bulundurmuşlardır; ama şurası açık ki cinselliğin daha spesifik potansiyel faydalarına göz atmamız gerekiyor.

* Çalışmanın yayın tarihi, ciddiyetsiz makaleleriyle tanınan British Medical Journal'ın Noel sayısında yer almış olduğuna işaret etmektedir.

85 Kcal: gençlerin cinsel ilişki sırasında harcadıkları ortalama enerji

Medyada tekrar tekrar karşımıza çıkan bir iddia da, cinselliğin, bir egzersiz rejimi olarak faydalarından bahsedildiği; fakat diğer yandan da harcanan enerji miktarının 21 Kcal gibi önemsiz bir seviyede olduğu, yani başka bir deyişle bir mandalinalık enerji harcandığıdır.[9] Peki ama hakikat hangisi?

8. Bölüm'de, cinsel aktivitelere ilişkin laboratuvar çalışmalarının daha ziyade klinik deneyler şeklinde olduğunu görmüştük; ancak Montreal'deki araştırmacılar, gönüllü 21 çifte bir ay boyunca haftada bir kez kendi evlerinde cinsel ilişkiye girmek görevini vererek durumu çözmüş oldular.[10] İstedikleri tek şey, partnerlerin ikisinin de cinsel ilişki esnasında harekete duyarlı, taşınabilir kol bantları takmalarıydı. Bu cihazlar enerji sarfiyatını ölçüyordu ve böylece cinsel aktivite 30 dakikalık koşu bandı testiyle kıyaslanacaktı.

Cinsellik seansları ortalama 25 dakika sürdü ve ortalama enerji sarfiyatı erkekler için 101 Kcal, kadınlar için 69 Kcal oldu, ancak enerji sarfiyat aralığı erkeklerde 13 ile 306 arasında, kadınlarda da 12 ile 164 arasında değişiyordu; dolayısıyla katılımcılar arasında son derece aheste davranışlardan atletik coşkunluğa kadar farklı tutumlar görülebiliyordu. Sarf edilen enerjinin dozu ise küçük bir bardak şaraba, bir çikolatalı bisküviye veya küçük bir paket cipse bedeldi.

Cinsel aktivitenin ortalama yoğunluğu yaklaşık 6 MET civarındaydı (1 MET yaklaşık olarak televizyon izlerkenki yoğunlaşmaya tekabül eder); bu da orta kararla/şiddetli arasında, yani yaklaşık olarak bisikletle jogging arasında bir yerdedir. Gerçi bazı kişiler 9 MET seviyesine kadar ulaşmıştı: şınav çekmekten daha yüksek bir seviye. Genel olarak, bir egzersiz biçimi olarak seks, bir koşu bandında 30 dakika geçirmenin yarısı kadar etkilidir diyebiliriz; ama katılımcılar (kayda değer bir istisna dışında) cinselliği çok daha zevkli bir etkinlik olarak değerlendirmişlerdi. Katılımcılar yaş ortalaması 23 olan sağlıklı genç çiftlerden oluşuyordu, fakat daha yaşlı çiftler için bu MET seviyeleri kalp krizi geçirmeye yetip artabilirdi bile.

On dört farklı çalışma üzerinde yapılan bir değerlendirmeye göre, kalp krizi riski yaşlı insanlar için cinsel ilişki sonrası saatlerde yaklaşık 3 kat artmaktadır; ama aslında bu rakam benzeri başka aktivitelerdeki risk seviyesiyle aynıdır; örneğin kar küremek gibi,[11] bunun yanında risk faktörü kişinin formda olma durumuna göre de değişir. Makul bir tahmine göre, orta yaşlı 1000 kişi on yıl boyunca haftada bir saat seks yaptığında, yaklaşık bir ani ölüm ve iki ila üç ekstra kalp krizi görülecektir. Bu kadarlık bir riski almaya değer diyebiliriz, ayrıca şu noktanın altını çizmek de ilgi çekici olacaktır ki; geçmişte yaşanan ani ölüm vakaları, "evlilik dışı cinsel ilişki esnasında ve çoğu vakada yabancı bir ortamda ve haddinden fazla gıda ve alkol tüketiminin ardından" gerçekleşmiştir.[12] Sanırım resmi gözümüzde canlandırabiliyoruz.

Muhtemel ölüm riskinden çok daha az dramatik olabilecek bir önerme ise, vücuda meni alımının bir kadının ruh halini iyileştirebileceği düşüncesidir. Bu yaklaşım, menide çok sayıda önemli hormon bulunması itibariyle olumlu bir mental durum yaratabileceği teorisine dayanır. Peki ama bunu nasıl test edebilirsiniz? Bazı kadınları meniye maruz bırakırken diğerlerini nasıl muaf tutabilirsiniz ve aynı esnada cinsel ilişki miktarını da kontrol ediyor olmanız gerekir. Bu durumu test eden araştırmacıların aklına parlak bir fikir gelmişti; kondom kullanımının, bu anlamda bir tür doğal deney olduğunu fark ettiler: Cinsel ilişki esnasında kondom kullandıran kadınlar, bu (belki de) fiziksel olarak besleyici maddeden yoksun kalıyorlardı.

Yapılan bir çalışmayla 293 üniversite öğrencisi kadının kondom kullanımı analiz edildi; kullanmayanlar, standart bir depresyon skalasında ortalama 8 puan aldılar, genellikle veya her zaman kondomla sevişenlerin ortalama puanı ise 12 seviyesindeydi; zaten 10 veya üzerinde bir puan da "hafif depresyon" haline işaret eder.[13] Dolayısıyla bir korelasyondan bahsedilebilir ama çok da kesin değildir: Meninin bu görünürdeki anti-depresan özelliğinin, başka faktörlerle açıklanabileceği tüm olasılıkları düşünelim. Bu fayda aslında doğum kontrol haplarından geliyor olabilir miydi? Veya kondom kullanmayanlar daha fazla cinsel ilişkiye giriyor olabilir miydiler ya da kendilerini daha

fazla adadıkları bir ilişkileri mi vardı? Araştırmayı yapanlar tüm bu olasılıkları göz önünde bulundurmaya çalıştılar; ancak tüm verilerin "yalnızca varsayım durumunda" olduğunu kabul etmek zorunda kaldılar.

Göründüğü kadarıyla tüm bu listelerde hiç bahsedilmeyen muhtemel bir fayda daha var: Birlikte çalışan iki doktorun bildirdiği bir vakaya göre, bir erkek hasta, steroid enjekte edilmesinin ardından dört gün boyunca hıçkırık problemiyle karşılaşmıştı, hasta bu yüzden çalışamıyor ve uyuyamıyordu.[14] Belki de sürpriz şekilde, nihayet seks yapmayı başardığındaysa hıçkırık "cinsel ilişki boyunca devam etmişti", partnerinin bu konuda ne hissettiğinden bahsedilmemektedir. Bu durum, "hıçkırıkların birdenbire ve bütünüyle kesildiği boşalma anına kadar" devam etti ve sonrasında kesildi, muhtemelen iki taraf da rahatlamıştı. Buradan hareketle ulaşılan tıbbi sonuç, sonu gelmez hıçkırıkları durdurmak adına mastürbasyonun denenebileceğidir: çok az yan etkisi olan masrafsız bir tedavi.

Neticede, her şey hesaba katıldığında, cinsellik yalnızca haz verici değil, aynı zamanda faydalı da görünmektedir. Ama belki biraz da rutine dönüştüğünde biraz iyileştirme yapılabilir, yeni tatlar katılabilir.

Yeni Tatlar Katmak

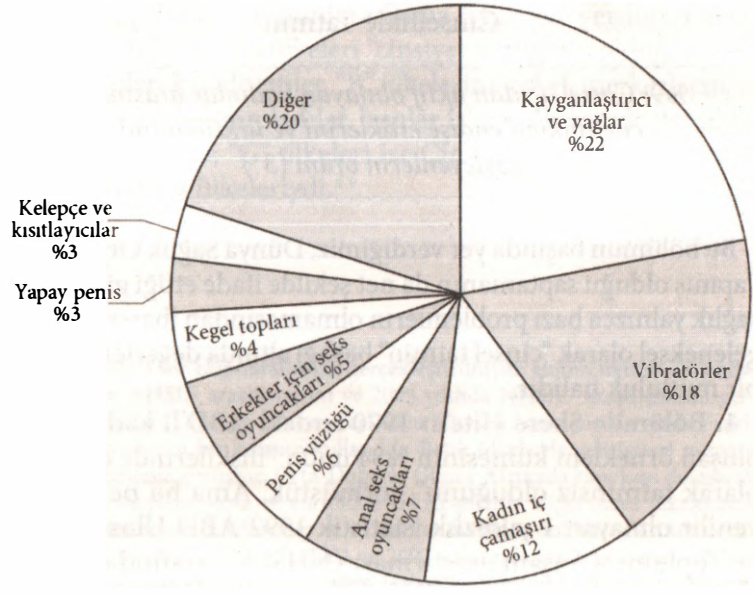
%5: Lovehoney.co.uk'den erkekler için üretilmiş seks oyuncağı satın alan kadın müşterilerin oranı

Cinsel problemlere ve insanların bunlarla nasıl başa çıkmaya çalıştığı konusuna geçmeden önce cinsel ilişkiye tat katmak için neler yaptıklarına kısaca göz atmakta yarar var. Kişisel bakım bu kitabın kapsamı dışında; ancak son dönemde kadınların, cinsel organları etrafındaki tüyleri almak yönünde bir eğilimleri olduğunu söylemek yerinde olacaktır. Belki bu da cinsellikle ilgili bir iyileştirme olarak görülebilir. ABD'de yapılan güncel bir araştırma, bu konuda çok çeşitli uygulamalara rastlandığını ve yaşın etkisinin büyük olduğunu belirtmektedir: Örneğin, 16-24 yaş grubunda çoğunluk (%59) genellikle veya bazen pubik

tüylerini alırken bu oran 50 yaş üzeri kadınlarda yalnızca %11 seviyesinde görülüyor.*[15]

Ancak cinselliğe tat katılmasına ilişkin coşku, genel olarak seks oyuncakları ve benzeri ürünler alanındaki patlamayla tetiklenmektedir. Veri analisti Jon Millward, online satış yapan Lovehoney.co.uk ("cinsel mutluluk sitesi") sitesinden beş aylık süreçte alınan 1 milyon ürünü inceleyerek Şema 53'te gösterilen tabloyu ortaya çıkaran bir çalışma yaptı.**[16] Tablodaki rakamları yakından incelemek faydalı olacaktır.

Şema 53: Lovehoney.co.uk tarafından beş aylık süreçte satılan ürünlerin dökümü

Kaynak: Jon Millward.

* Araştırma, 16-68 yaş arasındaki 2451 kadınla yapılmıştı. Çeşitli kurumlardan katılımcılara e-mail yoluyla ulaşılmış ve kayganlaştırıcılar hakkında İnternet üzerinden yapılacak bir araştırmaya katılmaları istenmişti. Ben bunu en iyi ihtimalle 2* puan seviyesinde görüyorum.

** Satışı yapılan akıl almaz ürünlerden bazılarının açıklayıcı detayları için bkz. jonmillward.com

Kadın iç çamaşırı ve "kayganlaştırıcı ve yağlar" gibi ürünlerin çok satması tahmin edilebilir; vibratörler de neredeyse yüzyılı aşkın süredir kullanılıyor. Ancak "kegel topları"nın popüler olması, kadınların günlük aktivitelerine giderken bunları içlerine almaları, büyük ihtimalle *Grinin Elli Tonu*'ndan* kaynaklanıyor. Bununla beraber anal seks oyuncaklarının ve "kelepçe ve kısıtlayıcılar"ın satış rakamları da, 4. Bölüm'de ele aldığımız aktivitelerin gittikçe daha da yaygınlaşmasını yansıtıyor.

Bu ürünler popüler ürünler durumunda: Erkek müşterilerin üçte biri vibratör satın alıyor ve korselerin de %45'i erkekler tarafından alınıyor. Muhtemelen hepsini kendileri için almıyorlar.

Cinsellikle Tatmin

***%9:** Cinsel açıdan aktif olmayan kadınlar arasında, cinsellikten endişe ettiklerini ve ürktüklerini söyleyenlerin oranı (3*)*

Bu bölümün başında yer verdiğimiz, Dünya Sağlık Örgütü'nün yapmış olduğu saptamanın da net şekilde ifade ettiği gibi, cinsel sağlık yalnızca bazı problemlerin olmamasından ibaret değildir: geleneksel olarak "cinsel tatmin" başlığı altında değerlendirilmiş bir mutluluk halidir.

1. Bölüm'de Shere Hite'ın 1970'lerdeki ABD'li kadınlardan oluşan örneklem kümesinin %84'ünün "ilişkilerinde duygusal olarak tatminsiz olduğunu" görmüştük. Ama bu pek de güvenilir olmayan 1 yıldızlık istatistik 1992 ABD Ulusal Sağlık ve Toplumsal Yaşam araştırması (NHSLS) tarafından tekzip edildi. Araştırmaya göre evli kişilerin %88'i fiziksel olarak "çok veya son derece" memnun ve tatmin olur durumdaydı; %85'i duygusal açıdan tatmin içindeydi, gerçi daha uzun süreli evliliklerde tatminde düşüşler görülüyordu, yaşın da etkisi vardı.[17] Hite'ınki gibi çalışmaların da desteklediği şekilde, evli erkeklerin, kadınlara göre cinsel hayatlarından daha memnun oldukları iddiası standart bir iddia konumundadır. İrlanda'da yapılan bir

* E.L.James, *Grinin Elli Tonu*, Çev. Sevinç Seyla Tezcan, Pegasus Yayınları, İstanbul. (y.h.n.)

cinsellik araştırması da bu iddiaya destek sunmaktadır: Evli erkeklerin %82'si, cinsel yaşamlarının son derece veya çok haz verici olduğunu söylerken, bu oran kadınlarda %77 idi.[18] Ancak son dönemde İspanya'da yapılan bir araştırmada da, hem erkeklerin hem de kadınların %95'inin, cinsel yaşamlarından "çok veya oldukça" memnun oldukları sonucuna varmıştır.[19]

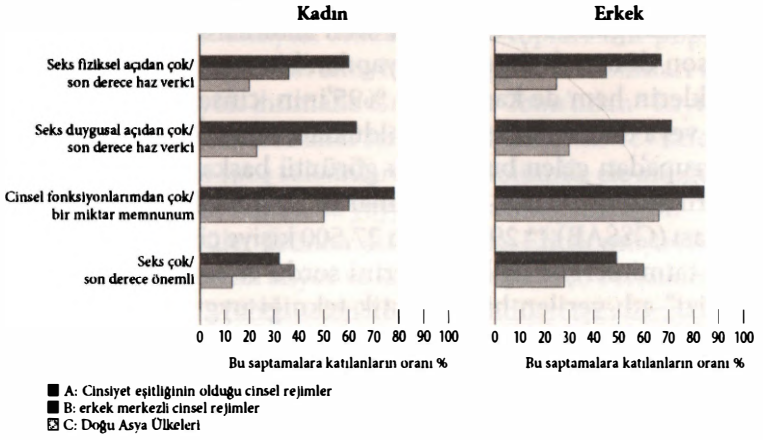
Avrupa'dan gelen bu olumlu görüntü başka yerlerde çok da geçerli değildir. Cinsel Yaklaşımlar ve Davranışlar Küresel Araştırması (GSSAB),** 29 ülkeden 27.500 kişiye cinsel yaşamlarındaki tatminleriyle ilgili fikirlerini sordu ve sonrasında "küme analizi" adı verilen bir istatistik tekniği uygulayarak benzer yanıtlar veren ülkeleri gruplandırdı.[20] Bunun sonucunda üç büyük grup buldular, bunlara Şema 54'te yer verdim. Genel olarak Batılı "A" grubu ülkeleri "cinsiyet eşitliğinin olduğu cinsel rejimler" olarak ifade ettiler, "B" ülkelerini "erkek merkezli cinsel rejimler" olarak tanımladılar, bunlar İslam ülkeleriyle Brezilya, İtalya ve Kore'ydi; "C" ülkeleri ise Çin, Endonezya ve Japonya gibi Doğu Asya ülkeleriydi.**

---

* GSSAB saygın bir ekip tarafından gerçekleştirilmişti; ekibin üyeleri arasında, 1992 yılında NHSLS araştırmasını ve 2005 yılında NHSAP araştırmasını gerçekleştirmiş olan, Chicago Üniversitesi'nden Edward Laumann da vardı. Farklı metotlardan oluşan bir karışım kullanıldı: Batılı ülkelerde gelişigüzel numara çevirerek telefonla görüşme, Orta-Doğu ve Güney Afrika'da kapı kapı dolaşarak mülakat, Japonya'da posta ve en dikkat çekici şekilde, diğer Asya ülkelerinde sokaktaki insanların durdurulup anketleri kendilerinin doldurmalarının istenmesi gibi yöntemler uygulandı. 2001 ve 2002 yıllarında şartlara uygun 145.000 kişiden katılım istendi; 97.000 kişiden fazlası katılımı daha ilk anda reddetti, 22.000 kişi sıkılıp mülakatı yarıda bıraktı, nihayetinde yalnızca 27.500 kişi (%19) anketi tamamladı. İnsanların ankete katılma oranının en yüksek (%30) olduğu ülkeler, kişinin doğrudan sokaktan çevrildiği ülkelerdi - telefonu kapatmak kolaydır ve bu durum, Natsal ekibinin, muhtemel katılımcıları hazırlamanın önemiyle ilgili yorumlarını hatırlatır. Araştırmacılar, henüz anketin neyle alakalı olduğunu bile bilmeden katılmayı reddedenler bir kenara bırakıldığında, katılım oranının %57 olduğunu söylüyorlardı, ayrıca araştırmada bulunan rahatsızlık oranının da, ulusal verilerle örtüştüğü ifade edilmektedir.

** "A" ülkeleri: Avustralya, Avusturya, Belçika, Kanada, Fransa, Meksika, Yeni Zelanda, Güney Afrika, İspanya, İsveç, Almanya, Birleşik Krallık, ABD. "B" ülkeleri: Cezayir, Brezilya, Mısır, İsrail, İtalya, Kore, Malezya, Fas, Filipinler, Singapur, Türkiye. "C" ülkeleri: Çin, Endonezya, Japonya, Tayvan, Tayland.

Şema 54: Ülkelerine göre üç "gruba" ayrılan kadın ve erkeklerin cinsellikle ilgili düşünceleri

Kaynak: Cinsel yaklaşımlar ve davranışlar küresel araştırması.

Hangi gruba dahil olurlarsa olsunlar, kadınlar, erkeklere göre daha az tatmin olduklarını ifade etmişlerdi. Grafiklerde soldaki her bir çubuk, sağdakilerden daha kısa. Genel olarak Avrupalılardan oluşan "A" grubu ülkeleri cinsel fonksiyonlardan oldukça yüksek seviyelerde memnun olan ülkeler olarak tanımlanabilir; "B" ülkeleri ise cinselliği diğerlerine göre daha önemli görmek açısından ayrılıyor, bu durum özellikle erkekler için söz konusu; ama memnuniyet seviyesi daha düşük, bilhassa kadınlarda. "C" ülkelerinde memnuniyet ve cinsel haz seviyeleri oldukça düşük ve cinsellik çok önemli bir şey olarak görülmüyor, bilhassa kadınlar tarafından.

Bu göstergeler, uluslara ilişkin kalıp yargıları belli ölçüde destekler görünür; ama aralarındaki bu farklılıkların ne kadarının, sorularda eşdeğer anlamda kelime kullanmaya çalışmaktan doğan dilsel güçlükleri yansıttığını bilemeyiz, ayrıca insanların böylesi sorulara yanıt vermek konusunda ne ölçüde rahat olabilecekleri de kültürel farklılıklara göre değişir, bilhassa birçok kişi bu sorularla sokakta karşılaştığında bu etki daha da şiddetli yaşanabilir.

Bu açıdan karşılaştırdığımızda, Natsal'ın can alıcı sorularına verilen yanıtlara daha fazla güven duyabiliriz: Cinsel yaşamı-

nızdan memnun değil misiniz, bu konuda endişeli veya sıkıntılı mısınız? Son bir yıl içinde cinsel açıdan aktif olsun veya olmasın, bu soru herkese sorulmuştu. Tablo 3'te görülen sonuçların dikkatlice incelenmesi gerekir.

Tablo 3: İlgili saptamalara katılıp katılmadıklarını belirten cinsel açıdan aktif olan ve olmayan kadın ve erkeklerin yüzdesel oranları

Cinsel açıdan aktif (son bir yılda partneri olanlar)	**Kadınlar**	**Erkekler**
Cinsel hayatımdan memnun değilim	%11	%15
Cinsel hayatımdan endişeli veya sıkıntılıyım	%10	%9
Cinsel açıdan aktif değil (son bir yılda partneri olmayanlar)	**Kadınlar**	**Erkekler**
Cinsel hayatımdan memnun değilim	%22	%32
Cinsel hayatımdan endişeli veya sıkıntılıyım	%9	%15

Kaynak: Natsal-3, 2010.

Cinsel açıdan aktif kişiler arasında, yaklaşık olarak, yalnızca yedi kişiden biri memnun olmadığını belirtmişti; cinsel hayatıyla ilgili sıkıntıları olduğunu söyleyenler ise kadınlarla erkekler arasında az bir farkla yaklaşık onda bir seviyesindeydi. Son bir yılda partneri olmayanların verdikleri yanıtlar ise farklıydı; ama bu fark çok da dramatik boyutlarda değildi: daha fazla memnuniyetsizlik vardı, erkeklerin üçte biri ve kadınların da beşte birinden fazlası cinsel açıdan memnun değildi; ama sıkıntı seviyesi yine de düşüktü. Aslına bakılırsa, kadınlar arasında, cinsel yaşamlarıyla ilgili sıkıntıları olanların oranı, cinsel açıdan aktif olsun ya da olmasın hemen hemen aynı.

Dolayısıyla cinsel hayatı aktif olmayanların yalnızca küçük bir bölümü cinsellikle ilgili sıkıntı duyuyor. Böylesi bir "şikâyet etmemeliyim" yaklaşımı, İngilizlerin stoacı anlayışlarıyla veya yaşamın önceliklerine karşı mantıklı bir perspektiften bakmakla açıklanabilir veya ikisi de olabilir.

Kaç Kişi Cinsel Problemleri Olduğunu Düşünüyor?

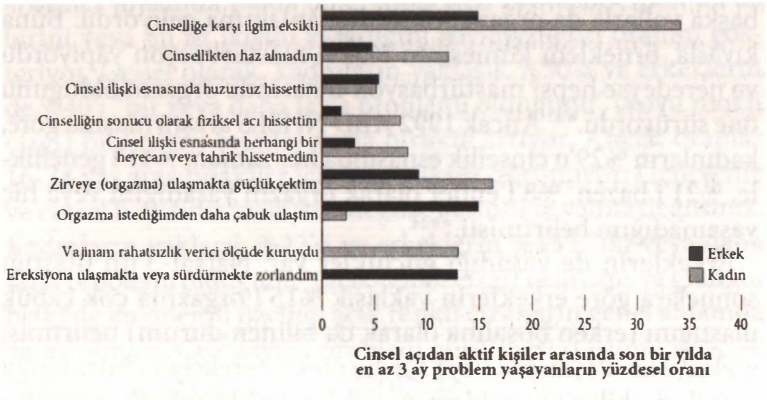
%34: Natsal-3 kapsamında görüşülen kadınlar arasında, son bir yıl içinde en az 3 ay boyunca cinselliğe ilgisinin olmadığını söyleyenlerin oranı (3)*

Natsal araştırmalarında, oldukça düşük seviyelerde memnuniyetsizlik ve sıkıntı bulunmuş olmasına rağmen, bu durum, insanların cinsel hayatlarıyla ilgili güçlükler yaşamadığını göstermez. Tarih boyunca durumun böyle olduğunu varsaymamız gerekir, gerçi elimizde pek az kanıt kalmıştır; ama afrodizyak geleneğini ve erkek cinsel gücüne yardımcı maddeleri gösterge kabul edebiliriz. Çok büyük oranda bir genelleme yaparsak eğer, cinsel problemlere dair basmakalıp görüş, kadınların cinsel işlevlerindeki problemlerin ilgi veya haz yokluğundan kaynaklandığı, erkeklerinse cinselliği istiyor olmalarına rağmen bu işlevi yerine getiremedikleri ya da çok kısa sürede bitirdikleri şeklindedir.

Natsal-3 bize bu düşünce kalıplarını inceleme fırsatı verir.[21] Cinsel açıdan aktif insanlara (son bir yıl içinde bir veya daha fazla partneri olduğunu söyleyenlere), en az üç ay sürmüş olan cinsel problemleri hakkında spesifik sorular sorulmuştu. Verilen yanıtlar Şema 55'te gösterilmektedir.

Genel olarak, bu veriler, kalıplaşmış düşünceler adına orta ölçüde destek sağlar: Şema 55'teki en belirgin özellik, kadınların üçte birinin cinselliğe karşı ilgilerinin eksik olduğunu belirtmiş olmalarıydı, ilgi eksikliğinin illa "problemli" bir şey olmadığını belirtelim; ancak bu katılımcılar bunu belirgin biçimde bir problem olarak yaşamışlardı. Bu durum, yaklaşık olarak her 12 kadından 1'inin cinsel ilişki sırasında herhangi bir heyecan veya tahrik hissetmemesi noktasına kadar uzanmıştır.

Şema 55: Cinsel güçlükler yaşayan kadın ve erkeklerin oranı

Kaynak: Natsal-3, 2010.

16: Clelia Mosher'ın, Victoria Dönemi kadınlarından oluşan 45 kişilik katılımcı grubunda, her zaman veya genellikle "cinsel orgazm" yaşadığını söyleyenlerin sayısı

Şema 55'te gördüğümüz üzere, Natsal araştırmasındaki kadınlardan yaklaşık altıda biri, "orgazma ulaşmadığını veya heyecan/tahrik hissetmesine rağmen orgazma ulaşmasının uzun bir zaman aldığını" belirtmişti. Freud, yalnızca erkek organının penetrasyonu sonucu gerçekleşen kadın orgazmının olgun ve sağlıklı olduğunu, örneğin mastürbasyonla gelen klitoral uyarılmanın olgunlaşmamış gelişim işareti sayılabileceğini beyan ettiğinden beri kadın orgazmı, istatistiksel tartışmaların konusu olagelmiştir. Masters ve Johnson, fizyolojik tepkiler açısından temelde bir farklılık olmadığını söyleyerek buna karşı çıkmıştır ve 1970'lerde Shere Hite da, Kinsey gibi, cinselliğin dışavurumunun ve doyumun ifadesi olarak orgazma odaklanmıştır. Konuya girişi de oldukça dolaysız ve doğrudandır: "Orgazm yaşıyor musunuz? Eğer yaşamıyorsanız, yaşamanıza yardımcı olacak unsurun ne olacağını düşünüyorsunuz?" Çokça atıf alan istatistiği (1*), kadınların %30'unun yalnızca penetrasyona

dayalı cinsellikle orgazm olduğu şeklindeydi, bu da, %70'inin başka yollarla da orgazm olabildiği anlamına geliyordu. Buna kıyasla, örneklem kümesinin %82'si mastürbasyon yapıyordu ve neredeyse hepsi mastürbasyon esnasında orgazm olduğunu öne sürüyordu.*[22] Ancak 1992 ABD NHSLS araştırmasına göre, kadınların %29'u cinsellik esnasında her zaman, %41'i genellikle, %21'i bazen, %8'i ender olarak orgazm yaşadığını veya hiç yaşamadığını belirtmişti.**[24]

Erkeklerin de yaşadığı güçlükler var. Natsal-3'ün ulaştığı sonuçlara göre erkeklerin yaklaşık %15'i orgazma çok çabuk ulaştığını (erken boşalma olarak da bilinen durum) belirtmiş; ereksiyona ulaşmakta veya sürdürmekte (ereksiyon bozukluğu olarak da bilinir) problem yaşadığını bildirenlerin oranı ise %13, yani yaklaşık 8 kişiden birinde bu sıkıntı görülmüş; ancak bu durumun yaşla bağlantısı da çok belirgin: 20 yaş civarında olanların %8'i böyle bir sıkıntı yaşarken, 70 yaş civarında bu oran %70'e yükselmiş. Şu noktanın da altını çizebiliriz ki; ilgi, haz, heyecan ve tahrik eksiği olduğunu belirtenlerin oranı hâlâ kadınların yarısı seviyesinde; "cinselliğe karşı ilgim eksikti" diyenlerin oranı erken boşalma oranına karşılık geliyor.

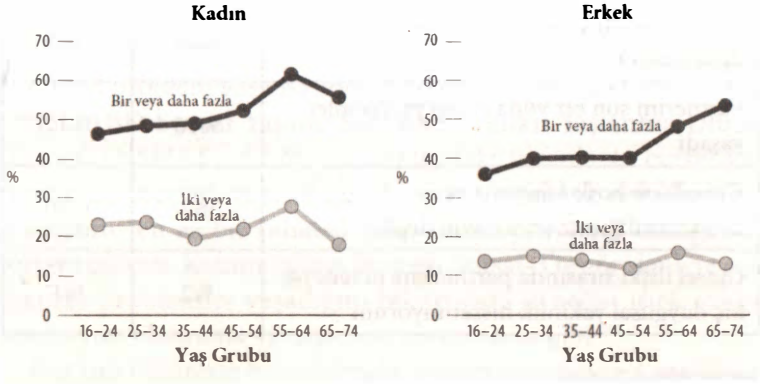
***%22**: Natsal-3 araştırmasına katılan kadınlar arasında en az üç ay süren iki veya daha fazla cinsel problemi olduğunu belirten kadınların oranı*

* 1924 yılından beri, kadınların yalnızca penetrasyona dayalı cinsel ilişkiyle orgazm olabilmesi durumunun, klitorisle vajina arasında daha kısa mesafeye sahip olmakla ilişkili olduğu önerisi ortaya atılmıştır. Bir inç (2,5 cm) kritik eşik olarak kabul edilmektedir. 1924 ve 1940 yıllarından gelen verilere dair son dönemde yapılan yeni analizler sonucunda böyle bir ilişki bulunduğunun iddia edilmesiyle beraber, konu, istatistiksel bir meseleye dönüşmüştür.[23] Cinsel ilişkide kadının reaksiyonuna dair Mary Roach'un analizini daha sonraya bırakıyorum.

** Bir yüzyıl öncesinde Clelia Mosher'ın, katılımcılarına, "Cinsel ilişkide her zaman orgazm olur musunuz?" sorusunu sorduğunun altını çizmekte yarar var. Neticesinde de 45 kadından 16'sından "her zaman" veya "genellikle" yanıtını almıştı, 18 kişi de orgazmın zaman zaman gerçekleştiğini söylemişti. Sorusunu ifade ediş şekli, nasıl bir yanıt beklediğini ortaya koymaktadır; Victoria Dönemi'nin geleneksel cinsellik anlayışı içinde yetişmiş olanlar için şaşırtıcı bir yaklaşım olduğunu söyleyebiliriz.

Şema 56, aktif cinsel hayatı olan, farklı yaşlardaki kadın ve erkekler arasında Şema 55'te listelenen problemlerden en az birini veya en az ikisini yaşadığını söyleyenlerin oranını gösteriyor. Genel olarak, kadınların yaklaşık %50'si ve erkeklerin de %40'ı "bir veya daha fazla problemi olduğunu" (koyu renkli çizgi) bildirmiş; oranlar yaşla birlikte artıyor. Ancak oranlar 16-24 yaş arasındakiler için bile yüksek görünüyor: Gençseniz ve cinsel hayatınız kusursuz değilse kesinlikle yalnız değilsiniz. Kadınların yaklaşık %22'si ve erkeklerin %15'i "iki veya daha fazla problemi olduğunu" (açık renkli çizgi) belirtmiş ve grafiğin belki de en önemli özelliği açık renkli çizgilerin genel anlamda yatay olması: Çok sayıda problem görülmesi durumu genç ve yaşlılar için birbirine yakın durumda.

Şema 56: Aktif cinsel hayatı olan erkek ve kadınlar arasında problemi olduğunu bildirenlerin oranları

Kaynak: Natsal-3, 2010.

Birçok kişi fiziksel cinsel problemi olduğunu belirtmiş; ama Natsal-3, cinselliğin genellikle bir ilişki dahilinde yaşandığını göz önünde bulundurarak, katılımcılara partnerleri hakkında ne düşündüklerini de sormuş. Verdikleri yanıtlar Tablo 4'te gösteriliyor ve cinsiyetler arasında kayda değer benzerlik görülüyor: Neredeyse her dört çiftten birinde, partnerlerden biri diğerine göre cinsellikle daha fazla ilgileniyor; gerçi, farklı açıdan bakıldığında insanların %75'i partnerlerinin yaklaşık aynı ilgi

seviyesinde olduğunu düşünüyor. Yaklaşık %15, partnerinin cinsel problemi olduğunu söylemiş; ama partnerine duygusal yakınlık hissetmeyenlerin sayısı çok az.

Daha önce altını çizdiğimiz gibi, belirtilen tüm bu problemlere rağmen çok az kişi destek arayışına giriyor: Aktif cinsel hayatı olanlar arasında son bir yıl içinde herhangi bir kaynaktan yardım alanların veya tıbbi tavsiye arayışına girenlerin oranı kadınlarda %17, erkeklerde ise %14'tü. Bu yüzdeler, daha az problem yaşıyor olmalarına rağmen daha genç gruplarda daha yüksekti; bu durum, bir kez daha, daha yaşlıca insanların cinsel yaşamlarından şikâyet etmeme anlayışını yansıtmaktadır.

Tablo 4: 16-74 yaş arasındaki katılımcıların tablodaki saptamalara göre dağılımı: Natsal-3, 2010

	Kadınlar	Erkekler
Partnerim cinsellikle benimle aynı düzeyde ilgilenmiyor	%28	%23
Partnerim son bir yılda cinsel problemler yaşadı	%16	%17
Cinsellikte hoşlandığımız ve hoşlanmadığımız şeyler aynı değil	%7	%10
Cinsel ilişki sırasında partnerime neredeyse hiç duygusal yakınlık hissetmiyorum	%2	%1

Kaynak: Natsal-3, 2010.

Natsal ekibi çok boyutlu bir cinsel fonksiyon puanlama metodu geliştirmiştir; Natsal SF, yukarıda bahsettiğimiz tüm soruları kombine eder. Tahmin edilebilir olduğunu söyleyebileceğimiz bu rakamlar, yaşla birlikte düşen cinsel fonksiyonları gösterir. Her bir yaş grubu içindeki etkenleri ele aldığımızdaysa Natsal, cinsel işlevlerle ekonomik yoksunluk arasında herhangi bir ilişki bulamamıştır; ancak işsiz, depresif durumda veya sağlık açısından kötü koşullarda olanlar için durum daha kötü görünmektedir. İlişkisi olanlar açısından bakıldığında mutlu

olmamaları, cinsellik hakkında konuşmamaları, son dört haftada dört defadan daha az sayıda seks yapmış olmaları, cinsel yolla bulaşan bir enfeksiyon teşhisi konmuş olması, yaşamları boyunca çok sayıda cinsel partner sahibi olmaları ve kendi iradeleri dışında cinsel ilişki yaşamış olmaları halinde cinsel fonksiyon daha düşük seviyedeydi.

Bu çıkarımlar şaşırtıcı görünebilir; ama bu kitapta bahsettiğimiz birçok sonuç ilişkisinde olduğu gibi, burada da neyin neye neden olduğu çok net değildir. Cinselliğin, her ne kadar önemli de olsa, yalnızca bir faktördür ve karmaşık unsurların iç içe geçtiği bir yaşamda böylesi basit bir nedensellik zinciri asla oluşturulamaz.

%14: Cinsel fonksiyonlarını artırmak için ilaç veya takviye kullanan 55-85 yaş arası Amerikalıların oranı

Cinsel problem yaşama konusunda Britanyalılar elbette yalnız değil. ABD Sosyal Yaşam, Sağlık ve Sağlıklı Yaşlanma Ulusal Projesi (NSHAP), 57-85 yaş arasındaki insanların cinsel yaşamlarını inceledi ve aktif cinsel hayatı olan erkek ve kadınların yarısının "en az bir rahatsız edici cinsel problemi olduğunu" ortaya çıkardı. Katılımcıların birçoğu Natsal-3'te görülenlere çok benzer problemler yaşadığını bildirmişti: örneğin istek azlığı, ereksiyon olamama ve orgazma ulaşamama gibi.[25]

Bütünü itibariyle bakıldığında, Britanyalılar cinsel problemlerine büyük oranda fazla yakınmadan katlanırlarken, Amerikalılar konuyu daha büyük mesele haline getirmektedirler. ABD'de yapılan araştırma, 55-85 yaş arası erkeklerin %38'inin, kadınların da %22'sinin 50 yaşından beri cinsel problemleriyle ilgili olarak doktora gittikleri tahminini yapmıştır.[26] Araştırmaya göre, bu yaş grubundaki her yedi kişiden biri, cinsel fonksiyonlarını artırmak için ilaç veya takviye kullanıyordu (muhtemelen Viagra veya benzer bir ilaç).

Cinsel işlev bozuklukları dünyanın her yerinde görülen bir sorun; ancak karşılaştırma yapabilmek adına veri toplamak hayli güç. Daha önce üzerinde durmuş olduğumuz cinsel tat-

min verilerini toplamış olan Cinsel Yaklaşım ve Davranışlar Küresel Araştırması (GSSAB), Viagra'nın da üreticisi olan Pfizer firması sponsorluğunda yapılmıştı; dolayısıyla araştırmanın dünya çapında orta yaş ve üstündeki yetişkinler arasında görülen cinsel işlev bozukluklarına odaklanmış olması sürpriz değil.[27] Araştırma sonuçlarına göre, en sık rastlanan işlev bozukluklarının olağan şüpheliler olduğu görülmüştü: Erkekler için en sık görülen problemler erken boşalma (araştırmanın yapıldığı 29 ülkede ortalama %14 oranında) ve ereksiyon güçlükleri (%10) olarak görünüyordu; kadınlar arasındaki problemler ise cinsel ilgi eksikliği (%21), vajinal kayganlık eksikliği (%16) ve orgazma ulaşamama sorunu (%16) idi.

Kuzey Avrupa istikrarlı şekilde en düşük işlev bozukluğu oranına sahip, erkeklerin %23'ü, kadınların da %31'i en az bir problem belirtmiş; bunlar, Natsal-3'ün bulduğundan daha düşük rakamlar. En yüksek problem oranları Güneydoğu Asya'da çıkmıştı, erkeklerin %44'ünde kadınların da %55'inde en az bir işlev bozukluğu vardı. Gerçi bu araştırma çok güvenilir bir araştırma değil, en iyi ihtimalle 2* puan seviyesinde diyebiliriz; ayrıca insanların böylesi sorulara verdiği yanıtlar üzerinde kültürel farklılıkların büyük etkisi olabilir. Ancak tatmin konusundaki verilerle bir araya getirildiğinde, Güneydoğu Asyalıların cinsellik konusunda kendilerine dair kasvetli bir tablo çizdikleri görülüyor. Bu durumun, gergedan boynuzu ve diğer "reçetelerin" oluşturduğu cinsel hayatı canlandırıcı pazarla ilişkisi var mıdır bilinmez.

Genel itibariyle, tüm bu araştırma alanı bir karmaşa içinde görünmektedir, tanımlamalara veya konulara dair pek fazla bir standardizasyon olmaması nedeniyle farklı çalışmalar akıl almaz ölçülerde farklı yanıtlar alabilmektedir. Tüm bunlara rağmen, uluslararası literatür üzerinde yapılan güncel bir değerlendirme neticesinde, yetişkin kadınların yaklaşık %40 ila 45'inin ve yetişkin erkeklerin de %20 ila 30'unun "en az bir belirgin cinsel işlev bozukluğu" olduğu ve tıbbi problemlerin olduğu her yerde tedavi geliştirip satmaya çalışan birilerinin bulunduğu sonucuna varılmıştır.[28] Ancak bir cinsel "problem"in ne zaman bir "hastalık" olarak etiketlenebileceğine karar vermek, tartışmalı ve uzun bir hikâyedir.

26: Hipoaktif Cinsel Arzu Bozukluğu'nun bir teşhis olarak var olduğu yıl sayısı

Amerikan Psikiyatri Derneği (APA) tarafından yayınlanan Teşhis ve İstatistik Rehberi (DSM) mental hastalıkların İncili niteliğindedir. Neyin mental rahatsızlık olduğunu, neyin olmadığını ortaya koyar ve eğer bu rehberde bir teşhis yer alıyorsa kişinin bu rahatsızlığa sahip olup olmadığına nasıl karar verileceğini belirtir. Problem şu ki; cinsellik alanında, yaklaşımlar değiştikçe hastalıklar da gelir ve gider.

Örneğin, 1952 yılındaki ilk Teşhis ve İstatistik Rehberi-1'de (DSM-1) homoseksüellik, sosyopatik kişilik bozukluğu olarak listelenmişti, biyolojik görüşten ziyade Freudcu yaklaşımı takip ediyordu. Birçok kampanyanın ardından DSM-2'nin 1974 basımında "cinsel yönelim bozukluğu" noktasına indirgenene kadar da listede bu şekilde kaldı; sonrasında ise cinsel yönelimle ilgili çatışmaların sebep verdiği sıkıntıların görüldüğü vakalara odaklanmak üzere daha da rafine hale getirildi.

Cinsel işlev bozuklukları söz konusu olduğunda, ilk DSM'ler, kadınlar için "cinsel soğukluğu" ve erkekler için de "iktidarsızlığı" içeriyordu; ancak 1987 yılı itibariyle DSM-3, Hipoaktif Cinsel İstek Bozukluğunu (HSDD, cinsellikte ilgi eksikliğine odaklanır) ve Cinsel Tiksinme Bozukluğunu (SAD, cinselliğe karşı kronik korku) tanımladı. Kaç kişide bu durumların görüldüğünü tahmin edebilmek adına sayısız çalışma yapıldı.

Ancak bu teşhisler artık varlığını sürdürmüyor, dolayısıyla istatistikler adına sil baştan başlamak gerekiyor. 2013 yılındaki DSM-5'te, kadınlar için cinsel işlev bozuklukları, artık kadın Cinsel İlgi/İstek Bozukluğu (SIADD) ve kadın orgazm bozukluğu kombinasyonunu içerir hale geldi; rehberde erkekler içinse ereksiyon bozukluğu (her ne kadar artık genel olarak tıbbi bir konu olarak algılansa da hâlâ DSM'de yer alıyor), erkek Hipoaktif Cinsel İstek Bozukluğu, erken boşalma ve geç boşalma yer aldı.[29] Ancak istek seviyesindeki normal değişimlerin "bozukluk" olarak sınıflandırılmasını eleştiren söylemler neticesinde, bu

tanımlara maruz kalmak daha zor hale getirildi; böylece en az altı ay bu durumun devam etmiş olması ve "belirgin rahatsızlık" görülmesi gereği getirildi. "Hiperseksüel bozukluk" şeklinde bir bozukluk tanımı da önerildi; ancak oylama sonucu reddedildi, dolayısıyla seks bağımlılığı için resmi bir tıbbi tanım şu anda yok.

Resmi tıbbi teşhislerin yapılması halinde tedaviler de, idari otoriteler tarafından onaylanırsa, getirisi yüksek bir pazar bulacak demektir. Ama cinsel bozukluklar söz konusu olduğunda resmi onay beklemeyen tedaviler de vardır.

Cinsel Rahatsızlıkları Tedavi Edebilir miyiz?

***%60:** Hollanda'da yasadışı yollardan elde edilen Viagra kullanım oranı (şehrin kanalizasyonundan numune alınarak tahmin yürütülmüştür)*

Kendini daha iktidarlı hissetmek isteyen erkeklerin uzun ve sonu bilinmez tedavi arayışları, hormonların keşfiyle yeniden canlandı. "Teke-yumurtası" lakaplı John Brinkley 1920'lerde ABD'yi dolaşarak, erkeklere teke testisi nakli yapmak suretiyle cinsel enerjiyi yeniden kazandıracağını vaat ediyordu; yaptığı radyo yayınları ona bir şöhret kazandırmıştı ve 1932 yılında neredeyse Kansas valisi seçilecekti; ama sonrasında hastalarının ölümüyle sonuçlanan vakalar yüzünden açılan sayısız davayla iflas etti. Onun aksine Eugen Steinach bir şarlatan değildi; 1912 yılında, sperm üzerinde çalışıp vakit kaybetmek yerine testosteron üretimini tetikleyerek erkeklik gücünü artırabileceği inancıyla kısmi veya tam vasektomi (meni kanalı ameliyatı) yapmaya başladığında Viyana Biyoloji Enstitüsü'nün başındaydı.*

Nispeten daha güvenilir bir ilaç ise yaşlı anjin hastaları üzerinde sildenafil sitrat isimli bir ilaç denenirken tesadüfen bulunmuştu; deneme yapılan hastalar beklenmedik ama memnuniyetle

* Kaybolan gençliğin arayışındaki erkekler Steinach ameliyatı için kuyruğa girdiler. Freud gizlice Steinach ameliyatı yaptırmıştı; İrlandalı şair W. B. Yeats de genç eşini memnun etmek amacıyla ameliyat olmuştu. Yine bu ameliyatı olanlardan, 70 yaşındaki Albert Wilson, ameliyat karşılığında Temmuz 1921'de Albert Hall'da, "Nasıl 20 yaş gençleştirildim?" konulu bir dersi ücret almadan verecekti; ama ne yazık ki dersi veremeden hayatını kaybetti.[30]

karşıladıkları bir yan etkiyle karşılaşmışlardı. İlaç, 1999 yılında Viagra adı ile pazarlanmaya başlanıp Ulusal Sağlık Hizmetleri'ne tanıtıldığında, ilaca erişim, "tıbbi bir problemden dolayı ereksiyon bozukluğu olan" kişilerle sınırlandırılmıştı. Bu kısıtlama, hem talebi sınırlandırabilmek hem de Ulusal Sağlık Hizmetleri'nin zevke sponsor olduğu şeklindeki suçlamalara göğüs gerebilmek adına kasten yapılmıştı. Haftada bir uygulama yeterli olarak görülüyordu ve bu miktar, iyimser bir tahminle yılda yaklaşık 10 milyon pound seviyesinde tutulabilecek bir tüketim yaratacaktı; ama 2012 yılı itibariyle her biri 30 pound tutarında 1.200.000 Viagra reçetesi karşılığı yaklaşık 40 milyon pound seviyesinde bir tüketim oluştu.[31]

Viagra'nın patentini kaybettiği 2013 yılından beri genel olarak sildenafilin maliyeti %90'ın üzerinde düşmüş olmasına rağmen ve en azından ilk dozu eczaneden reçetesiz alabiliyor olsanız da, cinsel güç ilaçları alanında hâlâ büyük bir karaborsa var. Bu da, herhangi bir topluluk içinde kullanılan gerçek miktarı bulmayı zorlaştırıyor; gerçi Hollandalı araştırmacılar Amsterdam, Eindhoven ve Utrecht'te kullanılan toplam Viagra miktarını bulmak adına yaratıcı bir yöntem geliştirdiler; bir hafta boyunca bu şehirlerden gelen kanalizasyon suyundan numune aldılar. İnsan metabolizmasının atıklarından ulaştıkları sonuçla kullanılan toplam miktarı tahmin edebildiler ve sonrasında yaptıkları hesaplamayla bunun yalnızca yaklaşık %40'ının yasal reçetelerden geldiğini, dolayısıyla büyük bölümünün, %60'ının yasadışı yollardan edinildiğini saptadılar.[32]

Cinsellik, inanılmaz ölçüde karmaşık bir konu. Cinselliğin, uzun bir ilişkide seyrekleşmesi, cinsel arzu ve etkinliğin yalnızca biyolojik bir zorunluluktan doğmadığını, kişisel ilişkilerden ve insanı çevreleyen kültürden de büyük oranda etkilendiğini gösterir. Yine de Viagra'nın olağanüstü başarısı (koparılmış çiçekleri bile daha uzun süre dik tutmaktadır),[33] bir zamanlar büyük oranda mental bir rahatsızlık olarak görülen durumun, bir hapla etkin şekilde tedavi edilebildiğini göstermektedir. Erkekler için durum iyi; ama bu anlamda açık şekilde çok büyük bir talep olmasına ve farmakoloji şirketlerinin büyük yatırımlarına rağmen, kadınlar için Viagra'nın eşdeğeri bir ilaç yok. Cinsellik, biyolojik veya fizyolojik nedenlere ayrılan basit bir sınıflandırmanın dışına taşar.

Son olarak, bu rakamlar bilgilendirici olsa da, bu kitap elbette bir terapi kitabı değil, yukarıda bahsedilen problemlerden bazılarını yaşıyorsanız okumayı bırakmanız ve profesyonel hizmet veren kuruluşlarla irtibata geçmeniz gerekir.

Dünya Sağlık Örgütü'nün saptaması açık: Cinsel sağlık, fonksiyon bozukluğu sorunu yaşamıyor olmaktan fazlasıdır. Cinsel sağlık, cinsel hayatınızın, "fiziksel, duygusal, mental ve sosyal mutlulukla" iç içe olmasını istemek yönünde anlaşılır ve övgüye değer bir tutkudur; ama buna ulaşmanın kolay elde edilebilecek bir şey olmadığı da açıktır: Hayatın tüm farklı evrelerinde, birçok insan problem yaşamaktadır. Natsal-3'ün ulaştığı en dikkat çekici sonuçlardan biri de, problemi olanların bu konuyu çok da sıkıntı yapmadıkları ve daha da azının profesyonel destek aradığıdır. Bu yaklaşım, "normal" bir cinsel yaşamın ne gerektirdiğine dair hayranlık duyulacak bir gerçekçilik göstermek olarak algılanabilir; ama çaresi olan bazı durumların tedavisiz kalabileceği anlamına da gelebilir.

Bir başka önemli sonuç da, aktif cinsel hayatı olmayanların yalnızca azınlık denebilecek bir bölümünün tatmin olmadıklarını söylemiş olmalarıdır ve çok azı rahatsızlık yaşadığını belirtmiştir. Kaye Wellings değişen yaklaşımları şöyle özetlemiştir: "Eskiden cinsel ilişki yaşamama yönünde bir zorlama vardı, sonra bu durum yapabildiğiniz kadar çok seks yapın inanışına döndü ve yapmıyorsanız da sizde bir problem olmalı, dendi. Ama bu yaklaşımların ikisi de, istediğiniz yaşam tarzını seçmek açısından yanlış yönlendirici."

13
seks, medya ve teknoloji

Medyadaki cinselliğe ilişkin endişeler her zaman olmuştur. Son yüzyıl, daha önceleri müstehcenlik sebebiyle yasaklanan kitapları halka sunabilmek adına verilen bir dizi yasal mücadeleyle dolu: D.H. Lawrance'ın *Lady Chatterley'in Sevgilisi** adlı eserinin müstehcenlik davasında savcının yaptığı meşhur yorum gelir akla: "Karınız veya çalışanlarınız bu türden bir kitap okusun ister miydiniz?" Yorum her ne kadar Victoria Dönemi'nde yapılmış gibi gelse de, aslında sadece 1960 yılına aittir. Kendisi, karısı veya hatta çalışanları, *Grinin 50 Tonu*'nu görseler ne yaparlardı acaba?

Sonrasında dikkatler televizyona ve reklamlardaki cinselliğe yöneldi, şimdiyse öncelikli olarak İnternet'teki ve akıllı telefonlardaki aktivitelere; örneğin pornografi, cinsel mesajlaşma veya sosyal ağlara odaklanılıyor. Gençlerin yaklaşımları, davranışları ve erken cinsel gelişimleri üzerindeki etkisi hakkında bilhassa endişeler var. İkna edici bir teori bu. Gençler şöyle dursun, benlik anlayışını oluşturmaya devam eden ve cinselliğini nasıl idare edeceğini öğrenmeye çalışan herhangi bir insanın, etrafını saran rekor seviyedeki cinsel içerikten etkilenmemesi mümkün

* D. H. Lawrance, *Lady Chatterley'in Sevgilisi*, Yapı Kredi Yayınları, Çev. Akşit Göktürk, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2016

müdür? Ancak medyanın, cinsel davranışlar üzerinde doğrudan etkisinin olduğu yönünde ikna edici kanıtlar bulmakta güçlük çekiyoruz; gerçi ters yönden etkisine dair çok sayıda kanıt bulabiliyoruz: Cinsel davranışlara ilişkin çalışmalar açık şekilde medyayı kötü yayın yapmaya itiyor.

Medyada Eskisine Göre Daha mı Fazla Cinsellik Var?

***%78**: Herhangi bir erkek dergisinde, kadınları cinsel obje olarak kullanan reklamların oranı*

Cinsellik satar. Belki satar. W. Duke and Son şirketinin, aktrislerin cazibeli resimlerini (oldukça kalın kıyafetler içinde) içeren sigara kartlarını piyasaya sürerek satışlarını artırdığı 1885 yılından beri reklamcılar, uygun cinsel içerik seviyesini ayarlamaya çalışıyorlar. Calvin Klein gibi firmalar aleni erotizm kullanmakla ünlüdür ve tüketiciler arasında da, reklam içeriklerinin genel olarak daha fazla cinsellik içerir hale geldiğine dair güçlü bir izlenim var.

Bu durumu değerlendirmek adına yapılan bir çalışma, 1983 yılında ABD'de yayınlanan altı tüketici dergisinde yer alan yaklaşık bin tam sayfa reklam ilanını inceledi ve bunları 2003 yılıyla kıyaslayarak bu yirmi yıllık süreçte neler değiştiğini gözlemledi. Araştırmacılar, kadınlar için *Cosmopolitan* ve *Red* dergilerine, erkekler için *Esquire* ve *Playboy*'a ve herkesi içerecek şekilde *Newsweek* ve *Time*'a baktılar.[1] Hem erkek hem de kadınlara yer veren reklamlarda modellerin birbirine gitgide yaklaşır hale geldikleri görülüyordu: Samimi veya çok samimi temas oranı genel olarak %20'den %47'ye yükselmişti. Gösterilen ten miktarında da bir artış vardı: Davetkâr kıyafetler giyen, kısmen giyinik veya çıplak kadın modellerin oranı %20'den %47'ye yükselmişti. Ama bu artış, erkek dergilerinde daha da yüksekti, %30'dan %78'e çıkmıştı: Bu da, 2003 yılında erkek dergilerindeki beş reklamdan neredeyse dördünün cinsel yönü vurgulanan kadın görüntüleri içerdiği anlamına geliyordu. Gerçi durum yalnızca erkek dergileriyle sınırlı değildi: Kadın dergilerindeki

davetkâr, kısmen giyinik veya çıplak erkek modellerin oranı %9'dan %24'e yükselmişti.

Peki insanlar tüm bu ekstra cinsel içeriğe nasıl karşılık veriyorlar? Cinselliğin ilgi çektiğine dair güçlü kanıtlar var: Nihayetinde siz elinizdeki bu kitabı niye aldınız? Gerçi bir şeye bakmakla, ona sahip olmak için para dökmek arasında fark vardır ve buna paralel olarak da reklamcılar, size bir şeyi gerçekten neyin satın aldıracağıyla ilgilenirler ve dolayısıyla da çok sayıda tüketici testi gerçekleştirirler. Bunların çoğu sır gibi saklanır; ancak bazı "laboratuvar" deneyleri akademisyen ve araştırmacılarca gerçekleştirilir: Örneğin 242 öğrenci, bir deodorant için yapılmış "açık" bir reklamı veya bir parfüm için hazırlanmış daha "ağırbaşlı" bir reklamı izlemek üzere rastgele konumlandırıldılar* ve reklam ve marka hakkında ne düşündükleri, ürünü almayı düşünüp düşünmeyecekleri soruldu. Aleni çıplaklığın –çıplak bir popo– hem erkekler hem de kadınlar için soğutucu olduğu, ağırbaşlı çarpıcılığın tercih edildiği ortaya çıktı.[2] Buradan çıkarılacak ders için şunu söyleyebiliriz ki; cinsellik, dikkat çekmeye yardımcı olur, reklamı daha hatırlanır hale getirir; ancak markanın kendisine olan ilgiyi azaltabilir. Örneğin oldukça pahalı, modern araba reklamlarının, cinselliği kullanmadıkları görülmektedir, yalnızca belki daha bilinçaltına işler tarzda kullanılabilmektedir.**

* "Açık" tabir ettiğimiz reklam filmi, genç, çekici ve bütünüyle çıplak bir kadını, işlek bir kafeler sokağında yürür halde arkadan gösterirken, "Kendinize güvenin, çıplak yürüyün" diyordu. Diğer yandan "ağırbaşlı" reklamda, genç bir çift bir motosikletin üzerinde oturuyorlardı; erkek, boynundan öpmek üzere kadına doğru eğilmiş haldeyken eli de kadının bacağı üzerindeydi.

** Cinselliğin başarılı şekilde kullanımına zaman zaman örnek gösterilen bir örnek de ABD'de yayınlanan, Axe duş jeli için çekilmiş "toplarınızı yıkayın" reklamıdır: kusursuz ve kulağa hoş gelen İngiliz aksanıyla bir kız, "Erkekler, toplarını, oynaması daha zevkli olacak şekilde nasıl yıkayabilirler?" diye soruyor ve sonra da elinde tuttuğu iki altın sarısı topu okşuyordu. Bu reklam komik olsun diye yapılmıştı, aleni bir cinsellik içermekten ziyade, en azından benim liseli mizah anlayışımı paylaşanların gülebileceği nitelikteydi.[3]

Televizyondaki Cinsellik Gençlerin Davranışlarını Etkiler mi?

%2: Televizyonda daha fazla cinsellik görmek istediklerini söyleyenlerin oranı

Yaşı müsait olanlar Mary Whitehouse'un Ulusal İzleyiciler ve Dinleyiciler Derneği'ni belki hatırlar. Dernek, televizyonda daha az cinsellik ve şiddet olması için kampanya yapmıştı.* Daha sonraları Bayan Whitehouse'un yerine resmi bir muadil getirildi: Birleşik Krallık televizyonlarındaki cinsellik artık Ofcom medya takip kuruluşu tarafından gözetim altında tutuluyor. Yaklaşık 1800 yetişkinle yaptıkları araştırmaya göre, 2001 yılında bu yetişkinlerin neredeyse yarısı (%44), televizyonda çok fazla cinsellik olduğunu düşünüyordu.[4] 2013 yılı itibariyle ise yaklaşık dört kişiden biri (%26) TV'deki cinselliği çok fazla buluyordu. Bu alınganlık oranındaki düşüşün, cinsel içeriğe karşı daha fazla iştahtan veya hoşgörüden mi, yoksa televizyonun biraz temizlenmiş olmasından mı kaynaklandığı net değil. Coşkulu bir %2 ise televizyonda yeterince cinsellik olmadığını söylemiş.

Peki ama televizyonda ve diğer İnternet dışı kaynaklarda cinsel içerikli yayın izlemek gençlerin davranışlarını değiştirir mi? Tüm bu cinselliğe maruz kalmalara rağmen, ABD'de ortalama ilk cinsel ilişki yaşının yükseldiğini 7. Bölüm'de görmüştük; ama bazı önemli araştırmalar yine de bir ilişki olduğu iddiasındalar: Çokça atıf alan bir makale belirsizliğe mahal bırakmaz bir şekilde, "Seksi medyanın önemi: müzik, sinema, televizyon ve dergilerde cinsel içeriğe maruz kalmak, siyah ve beyaz ergenlerin cinsel davranışlarını belirliyor" başlığını taşıyordu ve yaklaşık 1000 siyah ve beyaz gençle yapılan bir araştırmaya dayandırılmıştı. Elde edilen sonuçlara göre, daha yoğun bir "cinsel medya diyeti", iki yıl sonrasında beyaz erkeklerdeki daha fazla cinsel

* Mary Whitehouse bir keresinde BBC yöneticisi Sir Michael Swann'a, oyuncu Claes Oldenburg'un şu sözleri sarf ettiği bir program hakkında şikâyette bulunmuştu: "Bu neredeyse benim toplarım kadar büyük." Sir Michael, Oldenburg'un aslında "bu neredeyse benim topum kadar büyük" dediğini söyleyerek yanıt verdi, heykelindeki mermer bir topa atıfta bulunmuştu.

aktiviteyle ilişkiliydi; ama (başlıkta belirtilenle ters düşmesine rağmen) siyahi gençlerde etkili değildi.[5]

Ama elbette problem şu ki; cinsel içerikli yayınlara daha fazla maruz kalınmasına neden olmuş olan cinsel ilginin erken gelişimi gibi faktörler, daha fazla cinsel aktiviteye neden olabilecek faktörlerin ta kendisidir aynı zamanda ve dolayısıyla basit bir istatistiksel ilişkilendirme analizi bunu yeterince inceleyemez. Eldeki veriler, "eğilim puanı eşlemesi" adı verilen bir teknikle son dönemde yeniden analiz edilmiştir. Bu teknik, insanların cinsel içerikli yayınları izlemek veya izlememek üzere rastgele konumlandırıldığı durumun benzerini yaratmaya çalışır.* Bu daha elverişli metotlarla analiz edildiğinde, medyadaki yayınları izlemenin görünürdeki etkisinin ortadan kaybolduğu saptanmıştır ve "ergenlik çağındaki gençlerin cinsel davranışları üzerindeki en büyük etkinin Hollywood'dan ziyade evde bulunabileceği" sonucuna varılmıştır.[6] Ancak Ağustos 2014 itibariyle bu çalışmanın ilk hali, bilimsel literatürde 427 atıf almış durumdayken, araştırmanın bulgularını tartışan yeni hali yalnızca 25 seviyesindeydi.

Gerçi durum ne olursa olsun, televizyondaki cinsellik konusundaki tartışmanın ateşi düşmüş durumda. Birkaç eğlence programı haricinde gençler neredeyse hiç televizyon izlemiyor artık; BBC1'in izleyici kitlesinin ortalama yaşı şu anda 59. Daha genç yaştakiler eğlence için İnternet'i kullanıyor. İnternet'i porno izlemek için de kullanıyorlar.

Kaç Kişi Porno İzliyor?

***3.'lük**: Porno sitesi xnxx.com'a en sık giren ülkeler sıralamasında Mısır'ın yeri*

Şubat 2009'da Birleşik Krallık'ın ilk kadın İçişleri Bakanı Jacqui Smith'in kocası, İngiliz halkından utanç verici şekilde özür dile-

* Cinsel içerikli yayınları izlediklerini tahmin etmemizi sağlayan faktörler açısından birbirine benzeyen ergen gruplarını bir araya koydular ve sonra da, her bir grup dahilinde, izledikleri şeyle ardından gelen davranışlar arasındaki ilişkiye baktılar - rastgele seçim yapmadan rastgele hale getirmek açısından yapılabilecek en iyi şey buydu diyebiliriz. Aynı teknik, 7. Bölüm'deki yemin etme) verilerini yeniden analiz eden ekip tarafından da kullanılmıştı.

mek zorunda kaldı; iki adet "yetişkin" filmi sipariş etmiş, karısı da bunları yanlışlıkla masraf kalemi olarak göstermişti.* Bu olay o dönemde medyada büyük bir yaygara koparmıştı, peki ama Bayan Smith'in kocası çok mu alışılmadık bir şey yapıyordu? Pornografi istatistiklerini izlemeye çalışmak bilhassa zordur, özellikle de neyin pornografi olarak sayılabileceği konusunda net bir tanımlama yokken: ABD yüksek mahkeme üyesi Potter Stewart'ın pornografi hakkındaki ünlü sözünde dediği gibi: "Neyin pornografi olduğunu görünce anlarım."

Bu ifade ilk anda göründüğü kadar ahmakça değil aslında; pornografi bize ne sunduğundan ziyade üzerimizde yarattığı etkiyle tanımlanır. Belle de Jour olarak da bilinen Brooke Magnati'nin de kitabı *The Sex Myth*'te ifade ettiği gibi, erotizm sizde arzu uyandıran şeydir, pornografi ise başkalarında arzu uyandıran şeydir.[7] Bağlam ve etiket çok büyük fark yaratmaktadır. Victoria Dönemi centilmenleri oldukça erotik sanat eserleri topluyorlardı; bu tip sanat eserleri, klasik temalar üzerine kurulu oldukları sürece toplumsal açıdan hoş görülebiliyordu: "Leda ve Kuğu", kabul edilebilir bir eserdi; ama "Bir Kuş Tarafından Baştan Çıkarılan Çıplak Kız" başlığını taşısaydı işler değişirdi.

Pornografiyle ilgili veriler pornografiye karşı kullanılabilir. Bu konudaki en büyük istatistikler, şüphesiz ki pornografinin bir rakibi olan Covenant Eyes'tan gelmektedir: Şirket, aylık 9.99 dolardan başlayan fiyatlarla "İnternet İzlenebilirlik" yazılımı satıyor; yazılım, İnternet kullanımını otomatik olarak denetliyor ve "İzlenebilirlik Partnerinize" rapor gönderiyor, dolayısıyla birisinin ne izlediğinizi kontrol ettiğini biliyorsunuz.[8] Covenant Eyes'tan bir istatistik alabilir ve kökenini kontrol edebiliriz: Örneğin, "erkeklerin %68'i ve kadınların da %18'i, haftada en az bir kere pornografi izlediklerini söylemişlerdir." Bu sonuçların, 18-30 yaş arası 688 Danimarkalı yetişkinle yapılmış 2005 yılına ait oldukça itibarlı bir araştırmadan geldiği görülmektedir ve muhtemelen 3* puanlık bir istatistiktir diyebiliriz.[9] Ama neticede,

* Bayan Smith İnternet faturasını, "kendi evimden uzakta kaldığım günlerde kimseye bağımlı kalmadan geceyi geçirebilmem adına gerekli masraflar" adı altında sunmuştu. Ama İnternet paketi TV'yi de içeriyordu ve faturada da her biri 5 pounddan iki tane 18 yaş üstü kategorisinde film vardı. 5 Haziran 2009'da işini kaybetti - sonradan asıl evi olduğu ortaya çıkan ikinci bir evin masrafları için 116.000 pound talep etmiş olması da cabasıydı.

orası Danimarka'ydı, araştırma seneler öncesinde, oldukça genç bir yaş grubuyla yapılmıştı; ayrıca başka çalışmaların da farklı sonuçlar getirdiğini görüyoruz. Covenant Eyes gibi siteler gerçek istatistikler kullanmaktadır; ama bu istatistikler büyük oranda bir amaca yönelik olarak seçilmiş ve sonrasında da genel olarak geçerli olduğu varsayılmıştır.

Peşinde gideceği bir amacı olmadan veri toplayan iyi bir kaynak ise Amazon'un Alexa.com'udur. Site, dünyada en fazla kullanılan web sitelerini listeler. Eylül 2014'teki listeye göre xvideos.com 39. sırada ve Pornhub da 72. sıradaydı. Kıyaslamak açısından belirtmek gerekirse, aynı listede Netflix 78. ve vimeo.com 100. sıradaydı. Birleşik Krallık'ta Xhamster.com 35. sıradaydı, Xvideos ise 39.; dolayısıyla ikisinin de tıklanma sayısı yaklaşık olarak 36. sıradaki Tripadvisor ile aynıydı.

Alexa.com, bu sitelere girişlerin nerelerden yapıldığını da rapor etmektedir: Xvideos.com için ilk beş ülke ABD, Japonya, Hindistan, Brezilya ve Meksika idi; Xnxx.com (tüm dünyada 84. sırada) için ise zirvedeki beşli ABD, Hindistan, Mısır, Cezayir ve İtalya şeklindeydi. Xnxx.com Mısır'da en popüler on dördüncü site konumundaydı, Cezayir'de ise onuncuydu; bu rakamlar da, İnternet erişimini yeni yeni sağlamakta olan ülkelerde pornografiye olağanüstü ilgi olduğunu gösteriyor.

Peki bu izleyiciler kaç yaşında? Channel 4'ün Cinsellik Eğitimi adlı programı için 2008 yılında gerçekleştirilmiş olan ve çokça atıf alan YouGov anketi, 14-17 yaş grubunun %58'inin İnternet'te, mobil telefonlarda, dergilerde, filmlerde veya televizyonda pornografi izlemiş olduğunu iddia ediyordu. Ayrıca yine bu araştırmaya göre, bu yaş grubundaki erkek çocukların dörtte birinden fazlası haftada en az bir kere porno izlerken, %5'i her gün izliyordu.[10] Ancak yine, bu anket de kişinin katılmayı kendi seçtiği bir online panel üzerinden gerçekleşmişti, dürüst olup olmamak kişinin yaklaşımına bağlıydı, dolayısıyla en iyi ihtimalle 2* puan seviyesindedir diyebiliriz.

Kişinin davranışlarına dair kendi bildirimlerine dayalı güvenilmez raporlara güvenmek yerine, çocukların gerçekten ne izlediğine dair veri toplamak açıkça daha iyi olacaktır. Nielsen şirketi, ziyaret edilen tüm web sitelerini kaydetmek üzere bağlantısı yapılmış 45.000 ev bilgisayarından oluşan bir panel kul-

lanmaktadır; tablet ve akıllı telefonlar ise bu kapsamın dışında kalmıştır. Mart 2014'te, Birleşik Krallık'ta talebe göre şekillenen televizyon hizmetini düzenlemekle yükümlü resmi kuruluş Authority for Television On Demand (ATVOD), bir rapor yayınladı. Raporda önemli bir istatistikle belirtildiğine göre, "en az 44.000 ilkokul öğrencisi yalnızca bir aylık süreç içinde en az bir yetişkin sitesine giriş yapmıştı." İstatistik, Aralık 2013'e dair Nielsen paneli verilerine dayanıyordu. 44.000 rakamı, muhtemelen, saptanmış olan az sayıdaki tıklamayı nüfus geneline oranlayarak ortaya çıkarılmıştı ve Nielsen şirketi de bu rakamın "minimum örnek kümesi boyutu standartlarına uymadığı" uyarısını yapmıştı. Şu eklemeyi de yapıyordu: "Yetişkin web sitelerine giren en küçük yaş grubu için örnek kümesi görece küçük, bu yüzden de dikkatli değerlendirilmesi gerekiyor." Ama bu çokça göz önünde tutulan 1* puan seviyesindeki istatistik, ATVOD'un etkin bir yaş doğrulama sistemi olmadan girişe imkân veren yabancı porno sitelerine İngiltere'den ödeme yapılmasını önlemek yönündeki kampanyasına, ilgi çekmek açısından görevini yerine getirmiş oluyordu.

İnsanlar Ne İzliyor?

Kitabın geri kalanında olduğu gibi, kriminal ve patolojik noktalardan kaçınmaya çalışacağım; dolayısıyla sadece "ana akım" porno olarak adlandırılabilecek şeyi ele alacağım (gerçi yine, bunu da tanımlamak hayli güç). Eğer bu filmlerde ne olup bittiğini öğrenmek istiyorsanız ama oldukça anlaşılır şekilde hiçbirini izlemeye niyetiniz yoksa, bu durumda kapsamlı ve pratik İnternet Yetişkin Filmleri Veritabanı (IAFD) sitesine bakabilirsiniz.[11] Sitede çoğunluğu Amerikan yapımı olmak üzere 150.000'in üzerinde film ve 130.000'in üzerinde "performans icracısı" ele alınıyor. Örneğin sitede, 2011 yılında India Summer'ın (gerçek ismi değil) 78 film çektiğini, Rocco Reed'in ise (onun da gerçek adı bu değil) 133 rakamına ulaştığını görebiliyorsunuz.

Veri analisti Jon Millward'ın cinselliği artırıcı destek materyallerine dair incelemesini daha önce ele almıştık. Millward, IAFD üzerinde de incelemelerde bulunmuştur. 10.000 porno yıldızından oluşturduğu örneklem kümesi, ortalama bir kadın porno yıldızının 165 cm boyunda ve 53 kilo ağırlığında

olduğunu, kariyerine de yaklaşık olarak 22 yaşında başladığını göstermektedir.[12] Her birinin, filmlerinde neler yaptığını da analiz etmiştir: Örneğin, %62'si anal seks, %39'u da hem anal hem de vajinal seks yapmıştır.

Porno yıldızlığı uzun bir kariyer olabiliyor: En verimli on erkek performans icracısı, 22 yılın üzerinde meslek hayatına devam etmiş ve her biri 1000'den fazla farklı kadın partnerle çalışmış. Buna karşın, Nina Hartley kariyerine 1984 yılında başlamış ve rekor seviyede 938 film çekmiş; ama yalnızca 199 farklı erkekle cinsellik sahnelerinde yer almış; dolayısıyla bu "endüstrideki" kadınların daha kısıtlı sayıda erkek partnerle çalışmak eğiliminde olduğu görülüyor.

Pornografinin Nasıl Bir Etkisi Var?

Her gün binlerce insan porno izliyor olsa da, herkes bu işin hayranı değil. Ana akım pornografi, "birbirine inanmayan partnerler arasında sevgisiz ve fiziksel bir oyun" olarak tanımlanmıştır, olumsuz cinsiyet klişeleriyle doludur ve hem işin içinde yer alanları hem de izleyicileri istismar eder.[13] Peki ama izleyenlere gerçekten zarar verir mi? Pornografinin, insanların yaklaşım ve inanışları, cinsel davranışları ve bilhassa cinsel şiddet uygulamaları üzerindeki muhtemel etkileri hakkında yapılmış çok sayıda çalışmanın hepsini birden burada ele almak imkânsız. Ancak böyle bir bağlantıyı ispatlamak anlamında yaşanan istatistiksel problemleri göstermek açısından birkaç örnek kullanabiliriz.

Çoğu zaman olduğu gibi, iki ana istatistik kaynağımız var: kontrollü koşullarda laboratuvar deneyleri ve çeşitli gruplarla yapılan araştırmalar. İlk olarak deneylerden bahsedelim. Bunlar 1980'lerde modaydı: Özünde, insanlara bol bol porno izletip, üzerlerinde yarattığı etkiyi gözlemlemeye dayalıdır. Bu şekilde yapılmış klasik bir çalışma, 160 katılımcıyla gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar, birer saatlik porno filmlerden oluşan altı oturuma katılacak şekilde veya o dönemki TV komedilerini izlemek üzere rastgele konumlandırılmıştır.[14] Deneyin sonunda, porno izlemeye zorlanmış olanlar partnerlerinin fiziksel görünümünden, cinsel heveslerinden ve performanslarından komedi izleyenlere oranla daha az memnuniyet bildirmişlerdir. Ama ne yazık ki araştırmacılar, deneyin başında katılımcıların partnerlerinden

memnuniyetini ölçmemişlerdir; dolayısıyla açık arayan biri, porno izlemenin mi bizi daha tatminsiz yaptığını, yoksa komedi dizilerinin mi ekstra sevgi dolu ve memnun hale getirdiğini bilemeyeceğimizi söyleyebilir. Daha sonraları yapılan deneyler de kısa vadeli etkileri doğrulamıştır; ancak nihayetinde bunlar, muhtemelen sıradan olmayan gönüllülerin içine sokulduğu doğal olmayan durumlara dayanan verilerdir.

Dolayısıyla, atılması gereken adım, gözleme dayalı veriler kullanarak "gerçek" dünyada ne olup bittiği üzerinden çalışmaktır. Ama bu durumda da, elbette bize verileni kabul etmemiz gerekir; insanlara yaşam tarzlarını değiştirmelerini ve porno izlemeye başlamalarını (veya bırakmalarını) söyleyemeyiz. Örneğin, 782 Amerikalı psikoloji öğrencisiyle yapılan güncel bir araştırma, "cinsel teşhir materyallerinin" (SEM) kullanımının, daha yüksek risk içeren cinsel davranışlarla ve daha düşük cinsel tatminle ilişkili olduğunu göstermiştir.[15] Araştırmayı yapanlar, katılımcıların, kendi rızaları ile gelmiş gönüllüler olduğunun farkındaydı elbette; ama yine de cinsel teşhir materyallerinin kullanımının, genç yetişkinlerin cinsel gelişimlerinde "önemli bir rol" oynayabildiği sonucuna varılabileceğini söylemişlerdi.

Durum gerçekten böyle olabilir; ama eldeki veriler bunu ispatlayamıyor. Belki de durum tersi yöndedir: Belki de cinsel açıdan tatmin olamayan kişiler daha fazla porno izliyorlardır? Belki verilen yanıtlarda da önyargılar devreye girmiş olabilir; sosyal yönden hoşa giden davranışlara uymak konusunda hassas kimseler porno izleme alışkanlıklarını veya cinsellikle ilgili riskli davranışlarını gizli tutuyor olabilirler. Her zaman olduğu gibi, korelasyon olması nedensellik olduğu anlamına gelmez.

Medyada en fazla ilgi çeken konu ise İnternet'teki pornografinin ergenler üzerindeki etkisiyle ilgilidir. Hollandalı araştırmacılar Jochen Peter ve Patti Valkenburg'un bu alanda lider konumda olduklarını söyleyebiliriz: Ulusal ölçüde temsil sağladığını iddia eden bir araştırma enstitüsü tarafından kurulmuş bir online panel kullanarak yaptıkları bir çalışmada yaklaşık 2300 genç yetişkin (18+) ve ergen (14-17) katılımı sağladılar. Katılımcılar, bu gençlerin riskli cinsel davranışları (kondomsuz seks) ve İnternet'teki cinsel teşhir materyallerini (SEIM) kullanımları hakkında bilgi verdiler ve sonrasında da bu uygulamayı altı ay

sonra tekrarladılar; ele alınan grup, ilk başta iletişime geçilen kişilerin yaklaşık üçte ikisinden oluşuyordu.[16]

Sürpriz denebilecek şekilde, ergenlerin ve genç yetişkinlerin yalnızca %30'u, ilk mülakattan önceki altı ay içinde İnternet'te cinsel teşhir materyali izlediklerini söylediler. Bu oran, Covenant Eyes gibi sitelerde bahsi geçen istatistiklerden çok daha düşük seviyededir: Belki de bu alanda hayli ileride olan Hollandalılar, nihayetinde bu işlerden sıkılmış olabilirler. Diğer yandan ergenler açısından da, İnternet'te cinsel teşhir materyali izlemekle bunu takip edebilecek riskli cinsellik arasında herhangi bir ilişki bulunamadı, gerçi yetişkin erkekler için küçük bir korelasyon vardı.

Yani ortada çok dramatik veya kesinleşmiş bir şey yok. Ama araştırmacılar yine iki taraftan da yaklaşmaya çalışıyor: Bilimsel açıdan dengeli olurken bir yandan da dikkat çeken cesur iddialar ortaya koymak istiyorlar. Bu olayda da, Hollandalı araştırmacılar, "Elde ettiğimiz sonuçlar, İnternet'teki cinsel teşhir materyallerini izlemenin, riskli cinsel davranışlara neden olduğu veya yol açtığı şeklinde yorumlanmamalıdır", saptamasını yapmışlardır; ancak sonrasında, makalelerine, bir miktar yanlış yönlendirici olabilecek şu başlığı koymaktan da kendilerini alamamışlardır: "İnternet'teki cinsel teşhir materyalinin, riskli cinsel davranışlar üzerindeki etkisi."

Diğer yandan, pornografi izlemenin ergenler üzerinde olumsuz etkisi olduğunu istatistiksel olarak "kanıtlamak" yönündeki girişimleri eleştirebilir durumda olmamız, bu konuda bütünüyle rahat olabileceğimiz anlamına gelmiyor. 1980'lerde bu konudaki ilk deneyleri gerçekleştirmiş olan Dolf Zillmann'ın 2000 yılında söylediğine göre, şiddet veya cinsel zorlama üzerindeki doğrudan etkilerini ispatlamamıza gerek yoktur. Tasviri yapılan spesifik eylemler yerine, "hangi koşullar altında cinselliğe erişim arayışına girildiğine ve erişim sağlandığına ve cinsel etkileşimlerin duygusal sonuçlarına konsantre olmamız gerekmez mi?"[17] Zillmann, cinsel "duyarsızlık" oluşumuna konsantre olmuştur, pornografi ise bu duyarsızlığın, kolaylıkla istismara ve cinsel içerikli mesajlaşmaya (sexting) giden bir parçası olabilir yalnızca.

Cinsel İçerikli Mesajlaşma (Sexting) Ne Kadar Popüler?

%25: Cinsel içerikli bir görsel veya fotoğraf göndermiş olduğunu söyleyen 13-18 yaş arası ergenlerin oranı (2)*

Gençler, cinsel teşhir materyallerinin yalnızca tüketicisi olmakla kalmayabilirler: Yalnızca bir akıllı telefonla donanmış olarak, kendileri de bunu üretip dağıtabilirler.

"Sexting" kelimesi, cinsel içerikli mesaj gönderimini tanımlamak için ilk olarak 2005 yılında kullanıldı. Bu anlamda bilhassa endişe yaratan bir durum da, genç kızların kendi resimlerini çekmeye zorlanıp, sonrasında bu resimlerin belki de bitmiş bir ilişkinin intikamı olarak geniş kitlelere iletilmesidir. Gerçi, bir öğretmenin bana söylediği kadarıyla, erkek öğrencilerin resimleri de böylesi bir dolaşıma alet edilebiliyor.

Sexting'in yaygınlığına dair kabataslak tahminler bulabilmek bile çok güç; çünkü gençler tarafından sosyal medyanın kullanımı çok hızlı değişiyor ve ele alınan teknoloji de kısa sürede eskiyor. Ebeveynler Snapchat ve Instagram için endişe ederlerken, çocuklar çoktan başka bir şeye geçmiş olabiliyor.

Bu konu, soruların kime sorulduğunun, nasıl sorulduğunun ve ne sorulduğunun çok kritik olduğu alanlardan biri. ABD'den gelen çalışmalar son derece farklı sonuçlara ulaşmıştır ve bazı çalışmalar kasten düşük tahmini sonuçlara ulaşmak için başlatılmış bile olabilir. Örneğin, 2009 yılında Pew İnternet ve Amerikan Hayatı Projesi, ergenlik çağındaki çocukların yalnızca %4'ünün cinsel çağrışımlı fotoğraf gönderdiğini ve yalnızca %15'inin böyle bir şey aldığını söylemiştir. Bu çalışma 800 telefon görüşmesiyle yapılmıştı; ancak bu görüşmeler ergenlik çağındaki bu çocukların evlerindeki sabit hatlar üzerinden ve ailelerinin rızası alındıktan sonra yapılmıştı: Sexting yapan ergenlerin her şeyi itiraf etmeye gönüllü olmayacaklarını tahmin etmek pek zor değil, özellikle de dinlemiyormuş gibi yapan ebeveynler yan odada pusuya yatmışken.[18] Ayrıca bu 800 kişilik katılımı sağlayabilmek için de 135.000 arama yapmak durumunda kalmışlardı. Bu çalışma yalnızca 1* seviyesinde bir istatistik gibi görünüyor.

Hakem denetiminden geçerek 2011 yılında yayınlanan bir makale de, sexting'in çok büyük bir mesele olmadığını öne sürmüştü. Ama onlar da yine muhtemelen bir ebeveyn varlığında sabit telefon hattı kullanmışlardı ve içeriğe dair de uç bir tanım kullanarak duruma tuz biber ekmişlerdi: Yalnızca %2.5 oranında ergenin çıplak ya da yarı çıplak olarak fotoğraf veya videolarda yer aldığını ya da bunları çektiğini ve yalnızca %1'inin çocuk pornosu olarak değerlendirilebilecek görsellerde yer aldığını saptamışlardı.[19]

Diğer yandan, eğer yüksek rakamlar görmek istiyorsanız, bu durumda gençlere doğrudan sormanız ya da gönüllü olmalarını sağlamanız gerekir. Örneğin, kapsamlı örnek kümesi oluşturmak açısından Kinsey yaklaşımını kullanabilirsiniz: Tek bir özel liseye gidilip, 15-18 yaş arası 600 öğrencinin tamamına sorulduğunda neredeyse %20'si, cinsel teşhir içeren bir görsel gönderdiğini ve %40'ı aldığını söylemiştir.*[20] 2008 yılında Ergenlik Dönemindeki ve Plansız Gebelikleri Önlemek adına Cosmogirl.com işbirliğiyle ABD'de gerçekleştirilen kampanya, bir piyasa araştırma paneli kullanmış ve 13-19 yaş arası ergenlik dönemindeki çocukların %38'inin cinsel çağrışımlar yapan mesajlar attığını ve %19'unun da çıplak veya yarı çıplak resimler gönderdiğini saptamıştır.[21]

Birleşik Krallık'ta ChildLine organizasyonunun 13-18 yaş arası 450 kişiyle yaptığı araştırmada bu katılımcıların %60'ı, kendilerinden cinsel içerikli görsel istenmiş olduğunu ve %25'i de böyle bir görsel veya video göndermiş olduğunu söylemişti.[22] Ama BBC her ne kadar ChildLine'ın "tüm ülkede 450 ergenle konuştuğunu" bildirmiş olsa da, aslında Survey Monkey uygulamasını kullanarak İnternet üzerinden bir anket doldurtulmuştu.[23] ChildLine, bu kişilerin, katılmayı kendileri seçmiş bir grup olduğunu ve temsil açısından uygun olmayabileceğini kabul etmektedir; ama sonuçlar gerçeklerden pek uzak değil gibi.

İstatistiklerden genel olarak geniş bir yaş grubu için bahsedilmesi çarpıcıdır; ama aslında 13-17 yaş grubu dendiği zaman çok geniş bir büyüme çağı kitlesi kapsanmış olur ve 13 yaşındaki bir çocuk için rahatsız edici olabilecek bir şey 17 yaşında bir

* Akıllı telefon tuşlarını kullanmakta zorlanan biri olarak benim için en dikkat çekici istatistik, günlük ortalama tekst mesajı sayısının 91 olmasıydı; bu rakam 300'e kadar çıkıyordu.

çocuğun normal cinsel yaşamının bir parçası olabilir. Çocuk Zulmünün Önlenmesi Ulusal Topluluğu (NSPCC), gençlerin %15 ila 40'ının sexting'e maruz kaldığı şeklinde kesin olmayan ama makul bir tahmin yürütmektedir;[24] ama farklı yaş grupları arasında belirgin bir ayrım yapmıştır. 15 yaş civarı daha dirençli olma eğilimindeyken, 13 yaş civarındaki çocukların daha endişeli ve şaşkın oldukları ve bazı durumlarda hissettikleri baskı nedeniyle üzüntüye kapıldıkları görülüyordu. Birleşik Krallık'ta bu vakalara yaklaşım genellikle konuyu güvenlik güçlerine taşımak yerine, iyi işleyen Childline NSPCC kaynakları sayesinde eğitim ve destekle çözüme ulaşmaya çalışmak şeklindedir.[25]

Sexting ve pornografi, gençlerin yeterince olgunlaşmadan cinselliğe adım atmalarıyla ilgili genel endişelerin birer parçasıdır. Bu endişeler arasında medyada parlatılmış imgelere benzemek baskısı da yer alır. Kadın tiplemeleri her zaman incedir, saçları ahenklidir ve baştan çıkarıcı davranır, genç kızların özgüveninin azalmasına, imaj saplantısına ve görünümlerini değiştirme hevesine neden olduğu söylenir. Erkekler de benzer bir baskıyla karşılaşır, örneğin bazı müzik kliplerinde ve diğer medya araçlarında erkekler cinsel açıdan hükmedici ve fazlasıyla maskülen şekilde tasvir edilir.

Dikkate değer ve daha ziyade ikaz edici raporlar, zararlarına dair doğrudan kanıt olmamasına rağmen cinsel içerikli medyaya maruz kalmanın tehlikelerinden bahseder.[26] Ama bunlar fazlasıyla vesveseli yetişkinlerin fikirleri değildir sadece. Toplum Politikaları Araştırma Enstitüsü beyin takımı, 18 yaşında 500 İngiliz gencin katıldığı bir piyasa araştırması panelini inceledi ve bulgulara göre en az üçte ikisi şöyle düşünüyordu: Gençler cinsellik ve ilişkiler konusunda fazlasıyla rahatlar ve pornografi gençlerin kolaylıkla kazara karşılaşabileceği durumda ve bağımlılığa dönüşebilir, gençlerin cinselliğe ve ilişkilere dair görüşleri üzerinde zarar verici etkileri olabilir ve kız ve erkeklerin bazı kalıp davranış şekillerine yönelmeleri yönünde baskı oluşturabilir.[27] Bu sonuçlar, araştırmaya katılmayı kendi seçmiş 18 yaşındaki gençlerden oluşan bir gruba ait 2* seviyesinde rakamlar; %16'sı kendini gay/lezbiyen veya biseksüel olarak gördüğünü söylemiş ki; bu rakam biraz yüksek görünüyor. Ama hassas bir kitleyi seslendirdikleri de düşünülebilir.

Dolayısıyla gençler kendileri de, cinsel içerikli medyayla erken dönemde karşılaşmanın doğurabileceği sonuçları görebilmektedirler, ayrıca daha yaşlı nesilleri dehşete sürükleyebilecek etkilere karşı da kayda değer bir dirençleri olduğunu söyleyebiliriz. Genel olarak, çok büyük bir kriz varmış gibi görünmüyor. Ama bu hikâyeyi medyada görmeyi beklemeyin.

Cinsellikle İlgili Araştırmalar Medyada Nasıl Yer Alıyor?

***%30**: 16 yaşından önce gerçekleşen cinsel ilişkilerin oranı (Mail Online'a göre)*

Cinsellikle ilgili araştırmalara dair medyada yer alan haberler, ılımlı şekilde ifade etmek gerekirse genellikle sansasyonel olana yönelmiştir ve medya kuruluşları, tartışmalı alanlarda kendi savlarına uyan istatistikleri seçer ve yayınlar (eminim ki, ben de böyle yapıyorum).

Bazen haberler yanlış da olabiliyor. 2008 yılında Channel 4/YouGov anketinde 15 yaşındaki ergenlerin %30'unun en azından zaman zaman cinsel açıdan aktif oldukları sonucuna ulaşılmıştı, tıpkı 2010 yılında Natsal araştırmasında bulunduğu gibi.[28] Yine aynı anket, *cinsel açıdan aktif olanların* (ergenlerin) üçte ikisinin cinsel aktivitelerine 16 yaşından önce başladığını da belirtmişti.[29] Sonrasında *Guardian* gazetesi ise "bu üçte ikinin" neye istinaden söylendiğini yanlış anlayıp "Üçte iki reşit olmadan cinsel ilişki yaşıyor" diye haber yaptı; bununla gerçek rakamı ikiye katlamış oluyorlardı.[30]

Bunun biraz hesap bilmezlik olduğunu düşünüyorsanız, ben bu kitabı yazarken neler olduğunu tasavvur edin. Natsal'dan Anne Johnson'la birlikte Cheltenham Bilim Festivali'nde cinsellikle ilgili istatistikler hakkında bir konuşma yaptık ve *Sunday Times* da, doğru bir şekilde, "Daha fazla sayıda insan ergenlik döneminde cinsel ilişkiye giriyor, 16 yaşından önce cinsel ilişki yaşama oranı aşağı yukarı %30" diye haber yaptı. Sonrasında *Daily Mail* bu malzemeyi alıp kendi hikâyesine kattı. Ama çok sayıda hata yaptı ve en can alıcısı da Sunday Times'ın saptaması

şöylesi çarpıcı bir başlığa dönüştüğünde gerçekleşti: "Tüm cinsel ilişkilerin yüzde otuzu 16 yaşından önce gerçekleşiyor."[31] Bu rakam bana atfedildi.*

Bunu yapan kişi heyecanlı bir editör asistanı olabilir; mesela; "Motorcuların üçte birinden fazlası kent yollarında öldü" şeklindeki başlığı üretmiş dostumuzu da bu kategoride değerlendirebiliriz. O başlık da kısa süre sonra daha mantıklı olacak şekilde, "Kent yolundaki ciddi kazaların üçte birinden fazlasında motorcular var" haline dönüştürülmüştü. Bu hataların ikisinin de aynı mantıksal yapıda olduğunun altını çizelim. "Koşul kayması." İkisinde de bir çift açıklama var, bunlardan ilki mantıklı, ikincisi ise hatalı:

- İnsanların %30'u, 16 yaşından önce cinsel ilişkiye girmişti
- Cinselliğin %30'u, 16 yaşın altında gerçekleşiyor
- Ölümlü kazaların üçte birinde motorcular var
- Motorcuların üçte biri ölümcül kaza geçirdi
- Meme kanseri olan kadınların %90'ının mamografi sonucu pozitif çıkıyor
- Mamografi sonucu pozitif çıkan kadınların %90'ında meme kanseri var**

Özetle ifade etmek gerekirse burada olan şey, "aynı zamanda B de olan A'nın oranı" şeklindeki ifadelerin, "aynı zamanda A da olan B'nin oranı" olarak bildirilmesi. Bu aynı zamanda "Savcının Yanılgısı" olarak da biliniyor; çünkü adli vakalarda da yapılan bir hata ve saptamaları karıştırmak son derece tehlikeli;

* Bu konuya biraz kafa yormak Mail'in saptamasının akıl almazın ötesinde olduğunu gösterecektir. 2.Bölümde Britanya'da karşı cinsten çiftlerin yılda 900.000.000 kez cinsel ilişkiye girdiği tahmini yürütmüştüm. Dolayısıyla bunun %30'u gerçekten 16 yaş altındakiler tarafından gerçekleştiriliyor olsaydı, bu da yılda 300.000.000 defaya denk gelirdi. Britanya'da 14 ve 15 yaş civarı yaklaşık 1.500.000 kişi yaşıyor - bu da 750.000 potansiyel çift anlamına gelir - ve bu çiftlerin de yılda 400 kez seks yapıyor olmaları gerekir, bu da günde bir kezden fazlasına tekabül eder. Ödev yapmaya zaman bulamamalarına şaşmamalı. Ya da bu rakam saçma.
** Güncel meme görüntüleme broşürleri, mamografi sonucu pozitif çıkanların yanlızca yaklaşık %25'inin meme kanseri olduğunu ifade ediyor.

- Kanıtın doğru olma ihtimali, eğer şüpheli masumsa, milyonda bir
- Şüphelinin masum olma ihtimali, bu kanıt söz konusu olduğunda, milyonda bir

Ancak bu mantık hatası adli davalarda buna benzer şekillerde tekrar tekrar yapılmaktadır. *Daily Mail*'in attığı başlıktaki temel problem, "%30"un, kişilerin değil, tüm cinsel aktivitenin bir oranı olarak alınmış olması. Bu hatadan, örneğin "16 yaşına ulaşan her 100 kişiden 30'u cinsel ilişki yaşamış durumda" denilerek kaçınılabilir.

Peki bu hesap bilmezlik midir, yoksa mantık eksikliği mi? Belki ikisi de değil: daha ziyade mantığı rakamlarla birleştirememe durumu, sayısal argümanlarla karşılaşıldığında ortaya çıkan bir tür mental paraliz hali diyebiliriz. Her zamanki sağduyu ortadan kalkar, özellikle de konu cinsellik olduğunda. Rakamlar karşısında mantıklı bir eleştirel yaklaşım geliştirememe sorununun sonuçlarından biri de fikirlerin uç noktalara taşınmasıdır: Rakamlar hemen kabul edilmesi gereken hatta fetişleştirilen bir tür Tanrı-buyruğu hakikat veya hemen reddedilecek "basit istatistikler" olarak görülür. Muhtemelen anında.

Bu bölümde, ister online ister offline, cinsel içerikli medyanın bilhassa ergenlere zarar verdiğini kanıtlamak için istatistikleri kullanan birçok çalışmayı gördük. İstatistiksel iddialar kusurlu görülebilir, ulaştıkları sonuçlar sorgulanabilir ve önemi şüphe götürmez bu çalışmalar, davranış ve yaklaşımların sebepleri bu kadar karmaşıkken ve cinsel medya etkisine maruz bırakılan kişiler rastgele seçilemezken (örneğin; farklı miktarda porno izletmek gibi) sonuçsuz kalmaya mahkûm görünebilir. Ne olup bittiğini doğru şekilde tanımlamaya çalışmanın ötesinde, istatistiksel argümanlar kaçınılmaz şekilde sınırlı söz hakkına sahiptir.

Emin olabileceğimiz bir şey varsa o da, teknoloji kullanımının hayatlarımızı değiştireceğidir. 1000 telefon kullanıcısıyla yapılan bir araştırma, insanların %9'unun cinsel ilişki esnasında akıllı telefon kullanmış olduğunu öne sürmektedir,*[32] diğer yandan aynı teknoloji artık cinsel performansınızı kesin rakamsal detaylarla ölçmenize de imkân veriyor. Örneğin "dakikadaki vuruş

* Harris İnteractive'de yer alan bir online panel: en iyi ihtimalle 2* seviyesinde.

sayısı" için hedef koymak da bunların arasında, tıpkı mekanik bir piston gibi, işleyişiniz ölçülebiliyor. Shere Hite, neredesin?[33] Ve bu dünya o kadar hızlı değişiyor ki; medya ve teknolojinin etkilerine dair tüm araştırmalar kısa sürede eskiyor. Tinder ve Grindr gibi aplikasyonlar, insanların bir anda gelişen buluşmalar yapmalarını kolaylaştırıyor ve şüphesiz davranış biçimleri üzerinde bir etkisi olacaktır. Bunlar da muhakkak olağandışı istatistiklere neden olacaktır.

Toplumda elbette hoşumuza gitmeyen birçok gelişme olacaktır: gençlerin erkenden cinselliğe adım atmaları, pornografi sektöründe kadınların sömürülmesi, duygusuz cinsel ilişkilerin sergilenmesi ve benzerleri. Ama bu medya araçlarının neden olduğu zararları göstermek için suni "bilimsel" sebepler arayacağımıza, bunların, uygun gördüğümüz davranış biçimlerine ters düştüğünü söyleyecek kadar cesur olmalıyız. Gençlerin, gözlerinin içine neyin sokulduğunu anlamalarını ve diledikleri anda bunları ellerinin tersiyle itebilecek kadar özgüven sahibi olmalarını sağlamalıyız.

14
karanlık taraf: fuhuş, frengi ve irade dışı cinsel ilişki

Londra'da Kaç Fahişe Vardı?

***80.000**: 1850'lerde Londra'daki fahişe sayısına dair Exeter piskoposunun verdiği tahmini rakam (0*)*

Mastürbasyon, cinsel perhiz ve kadınlarda cinsel arzu konularını konuşurken tanışmış olduğumuz William Acton 1857 yılında bir gece, Haymarket'taki Opera'dan Portland Place'teki evine doğru yürüyordu; bir milden az bir mesafeydi. Bu kadarlık yol boyunca sokaklarda 185 hayat kadını saydı.*[1]

Daha ziyade Galton'a ve güzellikle ilgili araştırmasına yakın görünen bu zahmetli sayma işlemi tuhaf görünebilir; ama Vic-

* Bu bölüm boyunca, çalışmalarından bahsettiğim kişilerin kullanımına bağlı olarak "hayat kadını" veya "seks işçisi" terimlerini kullanacağım. Bunları birbirinin yerine kullanılabilir şekilde değerlendiriyorum, dolayısıyla "seks işçileri" dediğim zaman örneğin chat odalarında çalışanları veya egzotik dansçıları dahil etmiş olmuyorum.

toria Dönemi'nde hayat kadını istatistiklerine yönelik bir takıntı vardı. Daha da öncesinde, 1796 yılında, polis mahkemesi hâkimi Patrick Colquhoun, Londra'da 50.000 hayat kadını olduğu tahminini yapmıştı.[2] Bu rakam, 2000 "iyi eğitimli kadını", belki 3000 "vasıfsız hizmetçi seviyesinin biraz üstü sınıftaki kadını", "bütünüyle fahişelikle geçimini sağlayan" 20.000 aşağı sınıftan kadını ve nihayet "işçilerle ve diğer benzeri kişilerle evlenmeden birlikte yaşayan çok sayıda alt sınıftan kadının da aralarında olduğu, kısmen fahişelikle geçimini sağlayan" 25.000 kişiyi kapsıyordu. Bu son kategori, tanımlamaların niçin oldukça dikkatle incelenmesi gerektiğine dair ilgi çekici bir örnektir: Partnerleriyle birlikte yaşayan çalışan sınıftan kadınlar hayat kadını sayılmışlardır.

Londra nüfusu o dönemde 1.000.000 seviyesindeydi, dolayısıyla Colquhoun 15-40 yaş arası tüm kadınların yaklaşık 5'te 1'ini hayat kadını olarak kategorize etmişti. Akılda kolay kalan yuvarlak 50.000 rakamı sayısız kez tekrar edildi, ta ki 1850'lerde Exeter piskoposu tarafından, kaynağı belirsiz daha fazla sayıyla beslenerek 80.000 seviyesine yükseltilene kadar. Bu rakam da 19. yüzyıl boyunca kullanılmaya devam etti.

Ancak Acton, "Ahlaki, Toplumsal ve Sağlıkla İlgili Yönleri İtibarıyla Fuhuş" başlıklı tumturaklı raporda, 1857 yılında Londra polisinin, yalnızca 8600 hayat kadını olduğu tahminini yaptığını belirtiyordu; 1000 "genelevde yaşayan, iyi giyimli", 2600 "sokaklarda dolaşan, iyi giyimli" ve yaklaşık 5000 "kötü mahalleleri sarmış, düşük seviye." Bu rakam, Exeter piskoposunun tahminin yalnızca onda biriydi.

Bu istatistiksel argümanlar ortalıkta dolanmaya devam etti: Londra İşgücü ve Londra Yoksulları isimli klasik olmuş çalışmasında Henry Mayhew, polisin verdiği rakamları "Şehirdeki hafif meşrep kadınların sayısını vermek konusunda yakın bir değerlendirme olmaktan çok uzak. Haymarket ve Regent Street'in fuhuş sirkülasyonunu kaydetmekten fazla öteye gidemiyor"[3] diyerek tartışıyordu; ki bu rakam da Acton'ın istatistiksel yürüyüşünde elde ettiği verilere uymuyordu.

1860'larda Londra'yı ziyaret eden bir Amerikalı, Haymarket'la Strand'de kaldığı otel arasında neredeyse her elli metrede bir sarkıntılığa maruz kaldığını bildirmişti: Oradaki kadınların standart

yaklaşımı saati sormak veya karşıdan karşıya geçerken yardım istemek şeklindeydi. Ancak piyasa hava koşulları ve ekonomiye bağlı olarak yavaşlıyor ve hareketleniyordu; 1870'ler itibariyle da hayat kadınları azaldı, daha ender sözlü tacizde bulunur hale geldiler ve kıyafetleri de iyileşti; gerçi 1883 yılı itibariyle, Londra'nın geleneksel fuhuş merkezi Haymarket bölgesinde hâlâ yaklaşık 500 hayat kadını olduğu düşünülüyordu.[4]

Dindar kimseler için bir hayat kadını dizginlenmemiş tutkuların kadınıydı, kontrol edilmesi gereken bir baştan çıkarıcıydı: Colquhoun gibi, bu "düşmüş kadınlar" için çalışan misyonerler, sokaklarda gezen hayat kadınlarını, çalışan sınıf gibi birlikte ikamet eder hale getirmeye çalıştılar. Ancak William Acton o dönem için cesur bir çıkış yaparak, kadınları fuhuş sektörüne çeken şeyin şehvet duygusundan ziyade ekonomik ihtiyaçlar olduğunu söylüyordu ve ona göre bu durum, toplumun işleyiş şekli nedeniyle kaçınılmaz bir sonuçtu. Ulaştığı başlıca sonuç, hastalıkların yayılmasını önlemek adına fuhuş sektörünün düzenlenmesi gerektiği şeklindeydi; davranış biçimlerini kontrol etmek adına ahlaki anlayıştan "bilimsel" anlayışa doğru 1800'lerde görülen genel kaymanın bir parçası olarak sayılabilecek bir görüştü bu ve göreceğimiz üzere, başarılı da oldu.

***%69**: 1940'larda, ABD'de, bir hayat kadınıyla beraber olmuş erkeklerin oranı (Kinsey, 2*)*

Kadın ve erkek cinselliğine karşı gösterilen klasik çifte standart, Victoria Dönemi toplum hayatında son derece aşırı boyuttaydı. Kadınların el değmemiş kalması beklenirken, erkeklerin gönül eğlendirmesi normal karşılanıyor, hatta bir ihtiyaç olarak değerlendirilebiliyordu. Bu anlayışın bir yansımasını, Acton'ın yeni evlenmiş erkeklere verdiği tavsiyeleri içeren şu pasajda görebiliriz:

> "Erkeğin, yeni başlayan evlilik hayatında, karısına metreslerine davrandığı gibi davranabileceğini düşünmesi, daha önce de uçkuru gevşek birçok erkeğin muzdarip olduğu bir aldanmadır. Alçakgönüllü herhangi bir İngiliz kadını söz konusu olduğunda durum böyle ol-

mayacaktır. Dolayısıyla erkek, karısının, bir metres gibi heyecan isteyeceğini veya herhangi bir şekilde metres davranışlarını taklit edeceğini düşünüp korkmamalıdır."[5]

Bu çifte standartlı yaklaşım, modern Batı normlarında hayat kadınlarıyla ilişkiye girmenin çok yaygın olduğunu gösterir. Kinsey'in başlık olmuş istatistiklerinden birine göre, ABD'de 1940'larda beyaz erkeklerin %69'unun hayat kadınlarıyla tecrübesi vardı; ancak eğitim seviyesine göre büyük değişiklik görülüyordu: İlkokul seviyesinde eğitim almış erkeklerin %74'ü 25 yaş itibariyle bir ergenliğe geçiş ritüeli olarak bir hayat kadınını ziyaret etmiş durumdaydı, lise mezunlarının yalnızca %54'ü bunu yapmıştı, üniversite mezunları arasında ise bu oran %28 seviyesindeydi. Kinsey, "toplam erkek aktivitesinin" yaklaşık %4'ünün hayat kadınlarıyla gerçekleştirilmiş olduğu tahminini yürütmüştü; bu rakam neticesinde ortalama bir erkek başına, hayat kadınlarıyla yılda yaklaşık 5 ilişki düşüyordu.

Kinsey'nin istatistikleri büyük bir dikkatle ele alınmalı; ancak eski neslin gençlere oranla hayat kadınlarıyla iki kat daha fazla deneyimi olduğuna yönelik iddiası akla yakın görünüyor: İçki içmek, kumar oynamak ve "ne çıplaklık ne de değişiklik bekleyen" kızlarla genellikle beş dakika veya daha azıyla sınırlı temaslarda bulunmak için genelevleri ziyaret eden eski nesilleri resimlerle tasvir etmektedir. Nesiller arasındaki bu değişim, 1927-1934 yılları arasında doğmuş Norveçli erkeklerin %26'sının bir hayat kadınıyla birlikte olduğunu, buna karşın 1975-1984 arasında doğanlarda bu oranın yalnızca %6 seviyesinde olduğunu söyleyen araştırmada da göze çarpmaktadır.[6]

Kaç Erkek Cinsellik İçin Para Ödüyor?

***%9:** Hayatlarının belli bir döneminde cinsellik için para ödemiş olduğunu belirten Britanyalı erkeklerin oranı (Natsal-2, 2000)*

Bir takım şeyler zaman içinde değişti. 2010'da yapılan Natsal-3'te, erkeklerin %3.6'sının son beş yıl içinde cinsellik için para ödedikleri tahmini yapıldı. Bu, yaklaşık 30 kişiden 1'ine karşılık

geliyordu; ancak cinsel açıdan daha aktif 25-34 yaş grubunda bu oran %5.4'e ulaşıyordu, yani yukarıda bahsettiğimiz Norveç araştırmasına benzer şekilde yaklaşık 20'de 1 seviyesindeydi. İrlanda'da yapılan araştırma da, erkeklerin %6.4'ünün hayatlarında en az bir kez de olsa cinsellik için para ödediğini ve %3'ünün son beş yıl içinde bunu yaptığını gösteriyordu: Yine bu rakam da Natsal-3'e benzer seviyedeydi.[7]

Britanya'da, cinsel ilişki için para ödeyen erkeklerin oranı 1990-2000 yılları arasında arttı: 16-44 yaş arasındaki erkekler için son beş yıl içinde cinsel ilişki için para ödeyenlerin oranı %2'den %4'e çıkmıştı.[8] Bu anlamda en yüksek oranı yakalamış olanlar 25-34 yaş arası bekar Londralı erkeklerdi ve etnik köken veya sosyal sınıfla bağlantılı bir durum da söz konusu değildi. Erkeklerin %9'u (11 kişiden 1'i) hayatlarının bir döneminde cinsellik için para ödediklerini bildirmişlerdi ve parayla cinsel ilişkiye girmiş olanlar, daha fazla sayıda cinsel partnerle birlikte olmuşlar ve daha fazla cinsel hastalık geçirmişlerdi; gerçi Birleşik Krallık'ta hayat kadınları hastalık bulaşımının ana kaynağı değildir: Kondomların patlama ihtimali, para ödemeden birlikte olunan partnerlerle kullanılırken daha fazladır. Natsal-3 araştırmasında çok az sayıda kadın cinsel ilişki için para ödediğini bildirdi; oran yaklaşık 1000'de 1 seviyesindeydi: araştırma kapsamında görüşülen toplam 8800 kadından 8'i cinselliğe para ödemişti.

Uluslararası araştırmalar, genellikle, örnek kümesi olarak alınan bir grup erkeğe son iki ayda bir seks işçisiyle ilişkiye girip girmediklerini sormaya dayanır. HIV/AIDS Araştırma Göstergeleri Veritabanı dünyanın her yerinden gelen verileri bir araya getirir; bazı Güneydoğu Asya ülkelerinde yüksek oranlar olduğunu bildirmektedir: 1999 yılında Kamboçyalı asker ve polislerin %62'si son bir yıl içinde bir geneleve gittiğini söylemişti.*[9] Parayla cinsel ilişkiye girme konusunda yıllık oranların yüksek olduğu bir başka bölge de Sahra-altı Afrika; bu bölgedeki Tanzanya ve Zambiya'da erkeklerin yaklaşık %10'u cinsel ilişki için para ödemiş ve bu rakama cinsel ilişki karşılığında hediyeler verilmesi veya eve erzak alınması gibi gelenekler dahil değil. Bazı mesleklerse kötü şöhreti hak etmiş görünüyorlar, örneğin Hindistan'da Tamil Nadu'daki

* Bunları en iyi ihtimalle 2* seviyesinde istatistikler olarak değerlendirebilirim, ama yine de gerçek olabilecek oranlara dair mantıklı birer gösterge sunuyorlar.

kamyon şoförlerinin %18'i, 2000 yılında, son bir yıl içinde cinsel ilişki için para ödediğini söylemişti, aynı bölgedeki fabrika işçileri için ise bu oran yalnızca %2 idi.

Bazı araştırmalar, erkeklerle mülakat yapmak yerine doğrudan seks işçileriyle araştırma yapmayı denemiştir ve bu da, tahmin edebileceğiniz gibi zorlu bir iş; bilhassa ABD'nin büyük bölümünde olduğu gibi para karşılığı cinsel ilişkiye girmenin yasadışı olduğu hallerde. Ama sokakta dolaşarak fahişelik yapanlardan rastgele örneklem kümesi oluşturmak adına başarılı girişimler gerçekleştiren bazı çalışmalar da yapılmıştır: Los Angeles'taki araştırmacılar şehrin uygun bölgelerini belirleyerek gelişigüzel bir yol seçmiş ve hayat kadını olması muhtemel görülen ilk kadına sorularını yöneltmişlerdi. İletişime geçilen 1629 kadının hepsi hayat kadını çıkmamıştı; 998'iyle park banklarında, fast-food restoranlarında, çamaşırhanelerde, otoparklarda veya araştırmacının aracında başarıyla mülakat yapılmıştı.[10] Potansiyel görüşmelerin bazıları sonuna kadar götürülmemişti; çünkü koşulların güvenli görülmediği durumlar söz konusu oluyordu. Hem araştırmacıların hem de katılımcıların cesaret göstermesini gerektiren bir araştırmaydı bu.

Fuhuş Endüstrisinin Büyüklüğü Ne Kadar?

***5.7 milyar pound**: Fuhuş sektörünün 2012 yılında Birleşik Krallık ekonomisine yaptığı katkıya dair Birleşik Krallık Ulusal İstatistik Kurumu'nun temel tahmini (1*)*

Bir gölette ne kadar balık olduğunu öğrenmeye çalıştığınızı düşünün. Şöyle pratik bir yöntem uygulanabilir: 100 tane balık yakalayın, işaretleyin ve sonra suya geri atın. Sonra birkaç gün iyice karışmalarını bekleyin ve 100 balık daha yakalayın. Örneğin, bu yeni yakalanmış balıkların 20 tanesi işaretli balık ise bu durumda gölette 500 balık olduğu tahminini yapabilirsiniz.*

* Çünkü, eğer işaretli balıklar geri atıldıktan sonra hepsi karışırsa, göletteki balıkların %20'sinin işaretli balık olduğu tahminini yapabiliriz. 100 İşaretli balık var, dolayısıyla 100, tüm balıkların %20'si olmuş olur; buradan hareketle de gölette yaklaşık 500 balık olduğunu düşünebiliriz.

Bu "yakala - yeniden yakala" metodunun aynısı bir şehirde kaç hayat kadını olduğunu bulmak için kullanılabilir. Colorado Springs Sağlık Departmanı, 1985 ve 1988 yılları arasında çalışan hayat kadınlarından 247'sini biliyordu: bu kişileri "işaretliler" olarak varsayabiliriz.[11] Ellerindeki bu veriyi polisteki verilerle karşılaştırdılar; onların elinde de bu dönemde 296 hayat kadını kaydı vardı: bu kişileri de ikinci "yakalanmış" grup olarak düşünelim. İki listedeki 234 isim ortaktı, dolayısıyla polisin yakaladıklarının 234/296=%79'u "işaretli" idi. bu da bize 247'nin, toplam hayat kadını sayısının %79'u olduğunu düşündürür ve toplam sayı için de 312 tahmini yapılabilir.* Elbette ki; her bir hayat kadınının "yakalanmış" olma ihtimalinin eşit olduğunu varsaymamız gerekir: hem polisten hem de Sağlık Departmanı'ndan uzak durmakta maharetli hayat kadınları, göletin dibinde saklanan balıklara eşdeğer görülebilir. Sonuç olarak 100.000 kişi başına 23 hayat kadını düştüğü tahminini yaptılar.

Britanya'da, fuhuşla ilgili rakamları öğrenmek isteyen kişilerin Birleşik Krallık hazinesi için çalışanlar olduğunu duymak sizi şaşırtabilir. 2014 yılı Eylül ayından itibaren, Avrupa Birliği tarafından, fuhuş piyasasının (ve yasadışı uyuşturucuların), Birleşik Krallık Gayri Safi Milli Hasılasının Ulusal Muhasebe ve Değerleme bölümü kapsamında yer alması şartı koşuldu. Böylece Birleşik Krallık Ulusal İstatistik Kurumu'ndaki (ONS) memurlar fuhuş sektörünün güncel boyutuna ve maliyetine dair resmi tahminler üretmek durumunda kaldılar.[12]

Tablo 5: Ulusal İstatistik Kurumu tarafından Birleşik Krallık'taki fuhuş sektörüne ilişkin olarak Mayıs 2014'te yapılmış temel tahminler: Bütün rakamlar 2009 yılı düzeyindedir.

Birleşik Krallık'taki hayat kadını sayısı	61,000
Haftalık müşteri sayısı	25
Yılda çalışılan hafta sayısı	52
Ortalama vizite ücreti	£67

Kaynak: Ulusal İstatistik Kurumu.

* 312 = 247 × 296/234.

Temel değerlendirmeler Tablo 5'te gösterilmiştir. Bu rakamlara göre; toplam vizite sayısı, haftalık olarak 61.000*25=1.5 milyon veya yılda 80 milyon olarak tahmin edilebilir. Bu kapsamda yapılan harcamalara dair bazı küçük noktalar da vardır; ama bunları bir kenara bırakıp yalnızca tablodaki tahminler üzerinden gittiğimizde bile, 2009 yılı fiyat düzeyleri üzerinden, 80.000.000*67 pound = 5.3 milyar poundluk toplam harcama ortaya çıkar (2012 fiyatları itibariyle 5.7 milyar pound). Britanya İstatistik Kurumu da Mayıs 2014'te bu rakamı kullanmıştır.

Ancak bu tahminler ortaya çıkar çıkmaz şiddetle eleştirildi. Eski bir seks işçisi olan, *Belle de Jour* blog ve kitaplarının yazarı Dr. Brooke Magnanti, 5.3 milyar pound rakamının, normalden on kat daha fazla bile olabileceğini söylerken,[13] Cambridge matematik bölümü mezunu bir muhasebeci tarafından yazılmış Tax Relief 4 Escorts adlı blog, rakamları detaylı şekilde ele alarak eleştiriler getirdi. Fuhuş organize etmek yasadışıyken cinsellik satmanın yasal görülmesinin altını çiziyordu: Birleşik Krallık vergi memurları, fuhuşu bir "ticari iş veya meslek" olarak görüyor ve bazı seks işçileri, tıpkı Brooke Magnanti'nin bu rolde çalışırken yaptığı gibi zaten vergi de ödedikleri için kayıt dışı ekonominin bir parçası değiller.[14]

Tablo 5'teki rakamlara bir bakalım. Toplam hayat kadını sayısı, seks işçilerine destek vermek üzere kurulmuş bir dernek olan Poppy Projesi kapsamında 2004 yılında Londra'da yapılmış bir araştırmaya dayanmaktadır. Araştırma dahilinde, Londra'da cinsellik satan eskort ajanslarına, masaj salonlarına telefon edilerek çalışan kadınların sayısı, milliyetleri ve etnik kökenleri sorulmuştu.*[15] Fuhuş sektöründe çalışanların sayısını tahmin etmek adına bu araştırmanın temel alınmasının doğurduğu bir takım problemler de söz konusudur. İlk olarak bu araştırma, sektörün, hem erkek hem de kadın çalışanların yer aldığı bağımsız tarafını göz ardı etmiş olacaktır; ama diğer yandan da birden fazla yerde

* Ulusal İstatistik Kurumu, Poppy Project tahminini 2004 yılı için Londra'da 7000 sokak-dışı çalışan hayat kadını seviyesine yuvarlamış ve sonra da bu sayıyı, herhangi bir zamanda sokakta çalışan hayat kadını sayısı için İçişleri Bakanlığı'nın verdiği 115 sayısıyla birleştirmiştir. Daha sonrasında da bu toplam sayı tüm nüfusa yansıtılacak oranda büyütülerek 2004 yılı itibariyle Birleşik Krallık'ta 58.000 hayat kadını olduğu tahminine ulaşılmıştır. Nüfus artışı göz önünde bulundurularak bu sayı 2009 yılı için 61.000 olarak düşünülmüştür.[16]

part-time çalışan kadınların çalışmalarını fazla fazla sayacaktır; bu iki grup birbirini dengeler belki; ama belki de dengelemez. Birleşik Krallık Ulusal İstatistik Kurumu'nun bu tahminlerindeki ikinci problem de, Londra'da 100.000 kişi başına düşen seks işçisi yoğunluğu ülkenin diğer şehirlerinde de benzer şekilde varmışçasına aynı orantıyla hesap yapılmasıdır. Ancak Natsal ve başka çalışmaların da ortaya koyduğu gibi, Londra'da diğer şehirlere oranla erkeklerin daha büyük bir bölümü cinsellik için para ödemektedir ve fuhuş sektörü performanslarının ele alındığı İnternet sitesi PunterNet'teki son 500 değerlendirme üzerinden yaptığım küçük bir araştırma da, hayat kadınlarının %40'ının, ülke nüfusunun %16'sını barındıran Londra'da çalıştığına işaret etmektedir.

Colorado Springs'te kullanılan yakala-yeniden yakala metoduna benzer alternatif bir metot ise Birleşik Krallık Seks İşçiliği Projesi Ağına dayanıyordu.[17] Her bir projenin kitapçığında ortalama seks işçisi sayısı 316 olarak tahmin edilmişti. Bu sayı, bir araştırmaya yanıt veren 54 projenin 38'ini temel alıyordu; yinelenmiş-sayım minimum seviyede olacak şekildeydi. Sayıya dahil olanların yaklaşık üçte biri sokakta, üçte ikisi de yerleşik çalışanlardı ve yaklaşık %9 erkekti. Seks işçilerinin yaklaşık yarısının projelerle temas halinde olduğunu düşünürsek ve bu oranı Birleşik Krallık Ağındaki 153 hizmet noktasına uyarlarsak, ortaya yaklaşık 48.500 seviyesinde bir toplam sayı çıkar; ancak araştırmacılar bu tahminin kesin olmadığının da altını çizmektedir.

Bir diğer araştırma da Acumen Projesi'ydi, 2009 yılında Polis Müdürleri Derneği (ACPO) tarafından gerçekleştirilmişti. Dernek, reklam broşürlerini, telefon kulübelerindeki tanıtım kartlarını (şimdiden yalnızca hatıralarda yaşamaya başlamış bir uygulama) toplayıp uzman bilgisi de ekleyerek cinsellik satan tüm organizasyonları tespit etmeye çalıştı.[18] İngiltere için toplam 30.000 tahminine ulaştılar, bu sayı, Birleşik Krallık için 36.000'e oranlandı; Birleşik Krallık Seks İşçiliği Projesi Ağı analizine dayanan tahminden biraz daha düşük bir sonuca ulaşılmış oldu; gerçi o analiz yalnızca sokak-dışı kadın çalışanları kapsıyordu.*

* Örneğin, ACPO Londra'da 2100 yerleşik çalışma alanı saptadı, bir bölümünü telefonla aradı, ziyaret etti ve tesis başına ortalama 1.7 yatak tahmininde bulun-

Ancak bu sektör, hızlı değişen bir endüstri. İnternet, bu sektörde bağımsız bir çalışan olarak işe başlamayı kolaylaştırmış durumda; örneğin adultwork.com adlı web sitesi 30.000'in üzerinde insanın reklamını yapıyor, bunların 11.000'i erkek. Yani belki de, her ne kadar biraz yetersiz bir metot üzerine inşa edilmiş de olsa, Ulusal İstatistik Kurumu'nun Birleşik Krallık için verdiği 61.000 rakamı çok da kötü olmayabilir.

Bir sonraki konumuz ortalama vizite ücreti. Hükümet istatistikçileri, bu tahmini yapabilmek için, Britanyalı hayat kadınları için bir tür Tripadvisor gibi çalışan web sitesi PunterNet.com'u kullandılar.[19] Site, bu kitap yazıldığı sırada, sitede adı geçen seks işçilerine ve performanslarına dair 117.000'in üzerinde müşteri yorumuna yer veriyordu; ne kadar ücret ödendiği, ne kadar süre için ödendiği ve tam olarak ne olduğu kılı kırk yaran detaylarla anlatılmaktaydı. Bu değerlendirmeler, siteyi ziyaret eden herkese açık. Daha önce de seks oyuncakları ve porno yıldızı analizlerinde bahsetmiş olduğumuz Jon Millward, ilgisini PunterNet'e yönlendirmiş ve 5000 değerlendirmeyi incelemiştir: Birleşik Krallık'ın on kentinden 500'er değerlendirme.[20] Yaptığı inceleme sonucunda saat başı ortalama ücret 103 pound çıkmıştı ve ortalama seans bir saat on beş dakika sürüyordu. Müşteriler genel olarak deneyimlerinden memnundu: Jon, müşterilerin %87'sinin aynı çalışanla tekrar görüşmek istediğini ve %92'sinin de çalışanı sitenin diğer ziyaretçilerine tavsiye ettiğini saptamıştı. Eleştiri olduğunda çalışanın bunu yanıtlama imkânı da vardı (genellikle dobra dobra yanıtlar geliyordu).

Jon'la görüştüğümüzde bana, PunterNet yorumcularının, durumu oldukça gerçekçi yansıtan müşteriler olduğunu; ama PunterNet'in sokak fahişeliğini hiç yansıtmadığını, daha yüksek sınıf eskortları ise çok az anlattığını düşündüğünü söyledi. Birleşik Krallık Ulusal İstatistik Kurumu'nun da, erkek ve kadınların gerçekten ne yaptığını ve ne kadara yaptığını belli ölçüde de olsa yansıtabilen gerçek bir kaynak kullanmasının iyi bir fikir olduğunu düşünüyordu. Gerçi hükümete bağlı bir kuruluşun,

---

du. Sonrasında, boş günleri de göz önünde bulundurarak (yabancı çalışanlar için haftada iki gün, Birleşik Krallık vatandaşları içinse haftada 3.5 gün) Londra'da sokak-dışı fuhuş sektöründe 5240 kadın olduğu tahminini yaptılar; Poppy Project tahmininin alt seviyesi düzeyinde bir sayıya ulaşmış oldular.

2009 yılında dönemin Kadın ve Eşitlik Bakanı Harriet Herman'ın kapatmaya çalıştığı bir kaynağı kullanıyor olması da ironiktir diyebiliriz.*[21] Genel olarak, PunterNet'te ve Adultwork.com'da bahsedilen ücretleri göz önünde bulundurduğumuzda, benim yargım şu ki; Ulusal İstatistik Kurumu'nun verdiği 67 poundluk ortalama vizite ücreti biraz düşük kalıyor.

Bu araştırmada belki de en kuşkulu rakam, iş yüküyle ilgili olandır: haftada 25 müşteri, çalışma süresi yılda 52 hafta. Bu rakamlar Hollanda'daki uygulamalara dayanarak verilmiş; ancak Britanya'da salonlardaki çalışma şekilleri arasında büyük farklar var ve yine eskortlar, bağımsız çalışanlar ve sokakta çalışanlar arasında da büyük farklılıklar söz konusu. Birçok part-time çalışan var, bazılarının aileleri de var. Araştırmada yer alan yıllık kişi başı 1250 vizite seviyesindeki iş yükü ortalama düzeyde mümkün olamayacak kadar yüksek görünüyor.

Ulusal İstatistik Kurumu'nun bu değişebilir rakamları üzerinde yapılabilecek başka "gerçeğe uygunluk testleri" de var. Örneğin, araştırmadaki rakamlardan, ortalama seks işçisinin yılda yaklaşık 100.000 pound kazandığı çıkarımı yapılabilir; ama Tax Relief 4 Escorts blog'u, bu rakamın mümkün olmadığını söylemişti, olsa bilirdik diyorlardı.

Bu duruma müşterilerin penceresinden de bakabiliriz. Birleşik Krallık'ta 18-65 yaş arasında yaklaşık 20 milyon erkek var (gelişigüzel bir üst limit) ve erkeklerin yaklaşık %2'si, son bir yıl içinde cinsellik için para ödediklerini bildiriyorlar. Bu rakam olması gerekenin altında olabilir; ama diğer yandan da birçok kişi cinselliği örneğin Amsterdam veya Bangkok'ta satın almış olacaktır. Dolayısıyla Britanya'da cinselliğe para ödeyen erkek sayısının yıllık bazda 500.000'in önemli ölçüde altında olduğunu tahmin ediyorum. Ancak Ulusal İstatistik Kurumu haftada 1.5 milyon vizite tahmini yapıyor, bu durumda bir müşteri ortalama olarak haftada üç kez cinsellik satın alıyor olmalıdır. Bu

* PunterNet'in merkezi California'da yer alıyor ve Herman da California valisi Arnold Schwarzenegger'e siteyi kapatmasını rica etmiş, ama sonuca ulaşamamıştı. Bu olayın duyulması neticesinde ise çalışanlar çok daha fazla telefon almaya başlayacaktı. The Independent'in haberine göre "Laura Lee" şöyle söylüyordu: "PunterNet gibi bir web sitesinde iyi bir yorum almış olmak, önemli sayıda insanın bizden hizmet almayı istemesini sağlıyor. Michelin yıldızı almak bir restoran için neyse çalışan kızlar için de bu öyle bir şey."

alt grubun davranışları konusunda uzman değilim; ama rakam absürt denebilecek ölçüde yüksek görünüyor: Mesela İskoçya'da cinsellik için para ödeyen erkeklerle yapılan bir araştırma yılda yalnızca beş görüşme seviyesinde bir ortalama olduğu sonucuna ulaşılmış.[22]

Göründüğü kadarıyla biraz defolu olan bu temel tahminler, Ekim 2014'te Avrupa Birliği, beklenenden daha iyi ekonomik verilere ulaştığı için Birleşik Krallık'tan 1.7 milyar pound ekstra ödeme talep ettiğinde daha da göze batar hale geldi; çünkü ekonominin iyi görünmesinde fuhuş sektörünün bu yeni (yeni, ama geçmiş tarihli verilere dayalı) katkısının da payı vardı. Ulusal İstatistik Kurumu şimdi bu tahminlerini revize ediyor: Bahse varım rakamları önemli ölçüde aşağıya çekecekler.

Kaç Kadın Seks Ticaretine İtiliyor?

***25.000**: Parlamento Üyesi Denis MacShane'in iddiasına göre, 2009 yılı itibariyle cinsellik için pazarlanan "seks kölelerinin" sayısı (0*)*

Artık bazı "masaj salonu" web siteleri, hizmet veren kadınların ve fiyatların yer aldığı listeler sunuyor.* Ama birçoklarının kendi iradesi dışında çalıştırıldığı şeklindeki suçlama, seks endüstrisinin bu kadar normalleştirildiği bir ortamda kara bir bulut gibi dolanıyor ve bizi tartışmalı bir mesele olan kadın ticareti istatistiklerine götürüyor. Milletvekili Denis MacShane 2009 yılında Parlamento'da, 25.000 kadının "seks kölesi" olarak Britanya'ya getirilerek satıldığını öne sürdü,[23] aynı gün *Guardian* gazetesinde yer alan bir makale, "Britanya'da, fuhuş sektöründe çalışan 80.000 kadından %80'inin yabancı uyruklu olduğu tahmin ediliyor, bunların da çoğu kadın ticaretine zorla sürüklenmiş durumda" diyordu.[24] Hemen sonraki gün, Birleşik Krallık Seks İşçiliği Projesi Ağı üzerinde çalışmış olan Londra Üniversitesi Birkbeck Koleji'nden Dr. Belinda Brooks-Gordon, kadın ticaretine dair şişirilmiş istatistiklerin,

* Gfemassage.co.uk, bu kitap yazıldığı sırada 30 dakikalık "basic servis" için 45 pound, VIP odasındaki bir saat içinse 140 pounda kadar çıkan seviyelerde tarife sunuyordu.

fuhuş sektörünü ortadan kaldırmak isteyenler tarafından kasıtlı olarak kullanıldığını, yasal cinsellik işini yasadışı kadın ticareti ve istismarla kasten bir aradaymış gibi göstermeye çalıştıklarını öne sürerek bu gibi rakamlara karşı çıktı.[25]

Bunun oldukça tartışmalı bir alan olduğunu net bir şekilde söyleyebiliriz, doğru rakamlar belirlemek de son derece güç. Fuhuş yapmaya zorlananlar ile kendi iradesiyle bu işe girmiş olanlar sıkça karıştırılıyor. Bu sayının 4000 olduğunu söyleyen ve sıklıkla atıf alan "İçişleri Bakanlığı" tahmini, araştırmacılar tarafından, daire tipi evlerde çalışan yabancı uyruklu seks işçilerinin çoğunu kadın ticaretiyle zorla çalıştırılan hayat kadınları olarak varsaymaya dayalı olduğu için üst limiti veren başarısız bir hesap olarak değerlendirilmektedir.[26] İngiltere'de yaklaşık 30.000 kadının fuhuş sektöründe sokak-dışı çalıştığı tahminini daha önce dile getirmiş olduğumuz Acumen Projesi, 142 iş yerinden 254 hayat kadınıyla mülakat yapmış ve 24'ünün (yaklaşık %10) "kadın ticaretine itildiği" sonucuna ulaşmıştır, gerçi bunlardan hiçbiri kaçırılmamış veya kilit altında tutulmamıştı ve çok azı şiddete maruz kalmıştı. Bu 24 kadın, tüm İngiltere'de kadın ticaretine itilmiş 2600 hayat kadını olduğu tahminine ulaşılacak şekilde ülke geneline oranlanmıştı ve yine bu 2600 rakamı da birçok kez atıf alan bir rakam konumunda. Ancak proje kapsamında ziyaret edilen iş yerlerinin nasıl seçildiği net değil ve eğer bu yerler kadın ticaretinin mağdurlarının bulunduğu yerler olarak düşünülerek seçilmişse bu durumda istatistik hayli güvenilmez hale gelecektir.

Şu anda İngiltere'de kadın ticaretinin potansiyel mağdurlarıyla ilgilenen resmi bir "Ulusal Başvuru Mekanizması" var ve 2013 yılında yetişkinlerin cinsel istismarına dair 580'in üzerinde başvuru almış. Bu rakam önceki yıla göre büyük bir artışa işaret etse de, çocukların cinsel istismarı ve emeklerinin sömürüsü açısından yapılan başvurular bunun iki katı seviyesinde: İnceleme süreci tamamlandığında başvuruların yaklaşık üçte biri resmi olarak "kadın ticareti mağduru" kabul edilmiş.[27]

Benim kişisel değerlendirmeme göre ise fuhuşa gerçekten zorlanan mağdurların sayısı, Acumen Projesi'nden türetilen 2600 sayısından önemli ölçüde daha düşük. Bu ciddi suçlar hak ettiği şekilde güçlü bir tepkiyle karşılaşıyor, diğer yandan böylesi başarısız istatistikler genel anlamda seks endüstrisine

karşı bir silah olarak kullanılıyor. Gay nüfusun oranıyla ilgili argümanı da tekrar düşündüğümüzde, en tartışmalı alanların, en başarısız istatistiklerin görüldüğü alanlar olması tesadüfmüş gibi görünmüyor.

Fuhuş Nasıl "Kontrol Altına Alınmıştır"?

2.5 milyon: *1880'lerde Bulaşıcı Hastalıklar Kanunu'nu feshetme dilekçesine atılan imza sayısı*

Fuhuş, hastalık ve ordu arasındaki bağlantının uzunca bir geçmişi vardır. Profesör Falloppio, 1560'larda kondomu geliştirdiğinde, ilgilendiği asıl nokta doğum kontrolü değil, frengi bulaşımını engellemekti; frengi hastalığı, "Fransız hastalığı" anlamındadır; çünkü ilk kez 1494 yılında bir grup Fransız asker tarafından bulaştırıldığına dair bir şöhreti vardır. Falloppio, icadını 1100 asker üzerinde denediğini iddia etti, ona göre hiçbiri enfeksiyon kapmadı: bu rakam, son derece şüphe uyandırıcı ölçüde yüksek bir başarı oranı olduğu için bu iddiasını 0* puan seviyesinde bir veri olarak değerlendiriyorum. 1763 yılı itibariyle kondomlar halkın kullanımına sunulur hale geldi: James Boswell, Westminster Köprüsü'nde bir kızla "zırhını kuşanmış şekilde" cinsel ilişkiye girerek kendini hastalığa karşı nasıl koruduğunu o tarihlerde kayıt altına aldı.

Her ne kadar dikkatli olsa da, hastalık hayli yaygındı ve Boswell de tekrar eden belsoğukluğu enfeksiyonlarının doğurmuş olduğu böbrek iltihabı dolayısıyla hayatını kaybetti. William Acton, 1830'larda ve 1840'larda, herhangi bir Londra hastanesinde ayakta tıbbi müdahale gören hastaların yarısının cinsel yolla bulaşan hastalıklar nedeniyle tedavi olmaya geldiği tahminini yürütmüştü. Ordu, bilhassa endişe konusuydu: 1860 senesinde 97.700 Britanyalı askerden 13.700'ü, primer cinsel enfeksiyon yaraları dolayısıyla hastanedeydi, 3300'ü sekonder frengiden ve 13.000'i de belsoğukluğundan yatıyordu.[28] Bir şeyler yapılması gerekiyordu ve Acton, tıp dergisi *The Lancet* ve toplum sağlığı yetkilileri, düzenleme getirilmesi için çalışmaya başladılar.

Cambridge ve Oxford üniversiteleri daha o zamandan tuhaf ayrıcalıklara sahipti; kendi parlamento üyelerini seçebiliyorlardı ve 1825 yılında yürürlüğe giren kendi özel fuhuş yasaları vardı.*[29] Üniversite güvenliğinin, sokaklardaki hayat kadınlarını tutuklama yetkileri vardı. Şu anda Cambridge'in turist merkezi olan King's Parade ve Trinity Caddesi, tutuklamaların sık görüldüğü yerlerdi. 1840'larda ve 1850'lerde 200'ün üzerinde tutuklama yapılmıştı ve bu kadınlar sorgulanıyor, kaydediliyor ve tıbbi muayeneden geçiriliyordu. Müşteri arar halde yakalandıklarında ve bir de enfeksiyon taşımaları halinde, St. Andrew Sokağı'ndaki "Spinning House" denen yerde –şu anda Sainsbury's Local'ın hemen karşısındaki bir yerleşke– haftalar veya aylar boyu kilitli tutuluyor ve enfeksiyonları tedavi edilmeye çalışılıyordu.

İlk kez 1864 yılında yürürlüğe giren ve 1866 ile 1869 yıllarında yeniden düzenlenen kötü şöhretli Bulaşıcı Hastalıklar Kanunu, Cambridge örneğini alıp kışlaların bulunduğu kasabalara ve limanlara uygulandı. Amaç, silahlı kuvvetler bünyesinde cinsel yolla bulaşan hastalıkları önlemekti; polisin, kadınları hayat kadını olarak tanımlayabilme ve bu şekilde tanımladığı kişilerden her iki haftada bir iç muayene isteme hakkı vardı; frengi veya belsoğukluğu enfeksiyonu tespit edilenler üç ila dokuz ay boyunca hastanelerde kilit altında tutuluyordu. İç muayene kısa ve seri geçiyordu, hijyenik olmama potansiyeli vardı; Acton şöyle yazmıştı: "Bir saat kırk beş dakikalık süreç boyunca 58 kadının spekulumla bütünüyle tetkik edilmesine yardımcı oldum." Her biri için iki dakikadan daha kısa süre anlamına geliyordu bu.

İstatistiksel açıdan bakıldığında, bu kanunun en dikkat çekici tarafı, bilerek deneysel bir tarzda uygulanmış olmasıydı.[30] Aralarında Woolwich, Aldershot, Cork ve Curragh da olmak üzere en büyük noktalardan (yerleşim birimlerinden) on dördü, "kanuna tabi noktalar" olarak seçilmişti, diğer yandan Edinburgh, Dublin ve Manchester'ın da aralarında olduğu bir başka on dört nokta,

* Barnwell, Cambrdige'de fuhuşun merkeziydi, tesadüf eseri ben de şu anda burada, Wellington Sokağı'yla bağlantı noktasına yarım milden az bir mesafede yaşıyorum: şu anda sadece işyeri ofislerinin ve bir otoparkın olduğu yerde 1860'larda bir dizi genelev vardı.

modern terminolojiyle bir "kontrol" grubu, "kanuna asla tabi olmayan on dört nokta" olarak adlandırıldı. Bu yaklaşım bilimsel metoda hayranlık duyulacak bir bağlılığın göstergesidir; fakat ne yazık ki bu noktalar gelişigüzel seçilmemiş gibi görünmektedir; çünkü kanuna tabi noktalar belirgin şekilde ana garnizon bölgelerini kapsayan noktalardı.

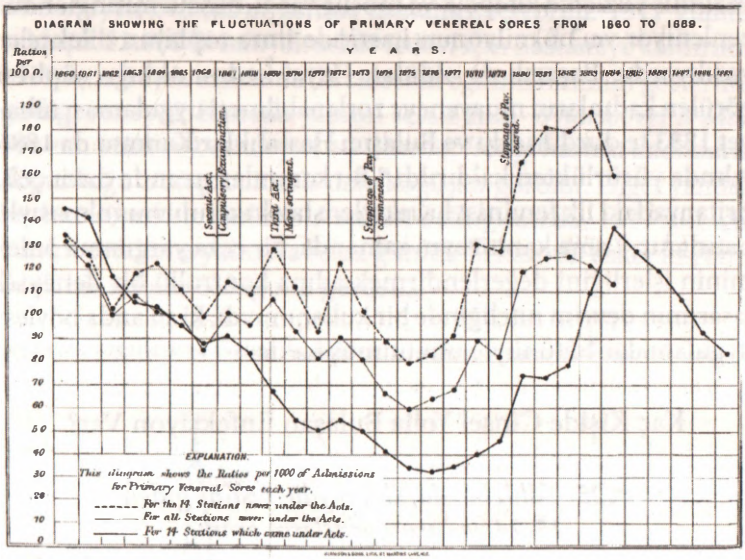
Kanun tarafından gerekli kılınmış olmasa da, "kanuna tabi" noktalara giren askerler hastalık muayenesine alınıyordu, diğer yandan Dr. Nevins'in Kraliyet İstatistik Topluluğu'na 1890 yılında söylediği gibi:

> "Kanuna tabi olmayan noktalarda böylesi bir muayene yoktu ve askerler, izinleri sırasında kaptıkları tüm hastalıkları getirmekte serbestti. Düşüp kalktıkları ilk kadın gidip hastalığı yayabiliyordu ve sonrasında da kısır döngü başlıyordu. Bu konu Avam Kamarası'nın Seçim Komitesi'nde sorulmuştu, "Bu kanun neden tüm noktalara uygulanmıyor?" ve cevap da şöyleydi: çok önemli bir deney yapılıyordu ve başarısız olmasını önlemek adına her türlü önlem alınmalıydı."

Yayınlandığı orijinal şeklinin bir kopyası olan Şema 57, kanuna tabi müdahale noktalarında ve kontrol noktalarında ne olup bittiğini göstermektedir. Primer cinsel enfeksiyon yaralarının, kanuna tabi on dört noktada tabi olmayanlara oranla daha az olduğu görülüyor. Ayrıca 1873 ve 1879 yılları arasında uygulanan emirle, cinsel yolla bulaşan hastalıkların tedavisi için hastanede yattıkları sürede askerlerin maaşlarının kesildiği dönem de grafikte vurgulanmıştır: Dönemin savaş bakanına yapılan uyarıya göre, bu önlemin doğurabileceği yegâne etki, askerlerin hastalıklarını gizlemeleri ve böylece tedavi eksikliği nedeniyle hastalık oranlarının daha da yükselmesi şeklinde olabilirdi ve durumun gerçekten de bu şekilde geliştiği görülmüştür.

Bu "büyük deney" çok kritikti: Deney sonuçları olmasa, kanunun destekçileri, 1864'ten 1875'e kadar enfeksiyonlarda görülen büyük düşüşün kanundan kaynaklandığını iddia edebilirlerdi; fakat bu genel tablonun kontrol noktalarında da görüldüğü açıktı ve 1875 yılı sonrasında ise, tüm noktalar salgından nasibini alacaktı: 1885 yılı itibariyle deneyin yapıldığı noktalar arasında çok az fark kaldığı görülebilir.

Şema 57: Primer cinsel enfeksiyon yaralarının 1860-1889 yılları arasındaki görülme sıklığına dair dalgalanmayı gösteren diyagram

Ratios per 1000: 1000 kişi başına görülme sayısı
Second Act, Compulsory Examination: İkinci Yasa, Zorunlu Muayene
Third Act, More stringent: Üçüncü Yasa, Daha Sıkı Uygulama
Stoppage of Pay Commercial: Askerlik ücretinin kesilmesi uygulamasının başlangıcı
Stoppage of Pay Ceased: Askerlik ücretinin kesilmesi uygulamasının bitişi
Explanation: Açıklama
Bu diyagram, yıllık bazda her 1000 hastadan kaçının Primer Cinsel Enfeksiyon Yaralanma vakası nedeniyle hastanede olduğunu gösterir.
For the 14 Stations never under the Acts: Bu Kanunlara hiçbir zaman tabi olmayan 14 noktayı temsil eder.
For all stations never under the Acts: Bu, kanunlara hiçbir zaman tabi olmayan tüm noktaları gösterir.
For 14 stations which come under the Acts: Bu, kanunlara tabi olan 14 noktayı gösterir.

En alttaki koyu çizgi, kanuna tabi 14 "kontrol" noktasıdır, en üstteki kesikli çizgi ise hiçbir zaman kanuna tabi olmamış 14 noktadır, ortadaki düz çizgi de hiçbir zaman kanuna tabi olmamış tüm noktaları gösterir. Kraliyet İstatistik Topluluğu yayınından kopya edilmiştir (1891).

Kanunlarla hayata geçen, hastalığın sorumluluğunu müşterilerden ziyade yalnızca çalışanlara yükleyen devlet-düzenlemeli fuhuş, son derece tartışmalı bir konuydu ve sürekli yürürlükten kaldırılması çağrısı yapılıyordu. Florence Nightingale, Harriet

Martineau ve Josephine Butler gibi orta-sınıftan gelen kadınların bu kampanyaya katılması sansanyon yaratmıştı. Bu konuda yazılmış yüzlerce kitapçık ve broşür vardı, büyük mitingler düzenleniyor ve 2.5 milyonun üzerinde imza toplayan dilekçeler yazılıyordu. Başarılı da oldular: Hayat kadını olduğu şüphesi görülen kadınların muayeneye zorlanabilmesi uygulaması nihayet 1883'te durduruldu ve Bulaşıcı Hastalıklar Kanunu da 1886 yılında yürürlükten kaldırıldı.* Bu kanunlar şu anda daha çok, Britanya'daki ilk feminist hareketlere hız kazandırmış olmasıyla hatırlanır;[31] ama kanun aynı zamanda, bir ceza yargılama önleminin işlerliğini değerlendirmek adına kontrollü bir deneysel tasarımın devrim niteliğinde bir kullanımıydı; ki şu anda böylesi uygulamalar bütünüyle unutulmuş halde.

Kaç Kişide Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyon Var?

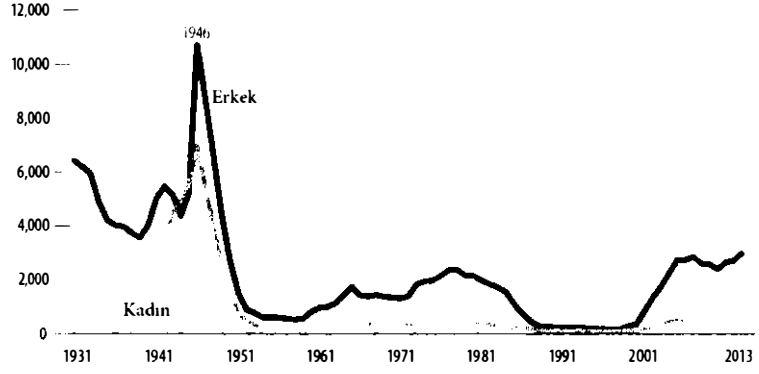
%25: Yıllık bazda, chlamydia testine giden 15-24 yaş arası gençlerin oranı.

Günümüzden bir yüzyıl önce cinsel yolla bulaşan hastalıkların önemi, 1913 yılında Kraliyet Cinsel Hastalıklar Komisyonu'nun kurulmasıyla da kendini gösterir. Komisyon, 1916 yılında verdiği raporda, frengiden yılda yalnızca yaklaşık 2000 ölüm gerçekleştiği şeklindeki resmi tahminlerin "işe yaramaz" olduğunu belirtmişti: Frengi, ölen kişinin yakınlarının hassasiyetlerine saygı göstermek adına ölüm belgesine pek işlenmezdi ve daha birçok farklı ölümcül duruma da neden olduğu için ana sebep olarak görülmediği vakalar oluyordu. Akla yakın yegâne istatistikler, silahlı kuvveler için tutulmuş olanlardı. Hastanelerde yapılan testlere dayanarak, kentlerde yaşayan 10 kişiden 1'inde frengi olduğu sonucuna varıldı, belsoğukluğu rakamları ise bunun da çok üzerindeydi.

* 1891 yılında 17 yaşındaki Daisy Hopkins, "Cambridge Üniversitesi üyelerinden biriyle halka açık bir sokakta yürümekten" tutuklandı. Ardından, yaşadığı zarardan ötürü üniversiteyi dava edene kadar, Cambridge Üniversitesi, halktan toplanan ödeneklerle hayat kadınlarını kilit altına almaya devam etti. Her ne kadar Daisy'nin bir hayat kadını olduğu bilinse de, dava kamuya o kadar mal oldu ki, nihayetinde Üniversite'nin bu hakları 1893 yılında feshedildi.

1916 yılında, Komisyon'un raporunu sunduğu dönemde Somme Savaşı hazırlıkları yapılıyordu ve Fransa genelevleri, cephede ilerleyen orduların üstüne hastalık saçıyordu. 1917 yılında yaklaşık 23.000 Britanyalı asker tedavi için hastaneye kaldırıldı. 1917 senesi aynı zamanda ilk cinsellik eğitimi filminin gösterime girdiği seneydi: Kanada yapımı sessiz film *Whatsoever a Man Soweth*. Hâlâ çok etkileyici bir filmdir, frengi hastası kadınların doğurduğu âmâ çocuklarla dolu koğuşlar görülür. Diğer yandan bu 23.000 askere farklı bir açıdan baktığımızda, 1917 yılı için bunun ortalama yalnızca sekiz günlük Britanyalı asker kaybına denk bir rakam olduğunu görürüz.

Şema 58: İngiltere ve Galler'de 1931-2013 yılları arasında frengi vakaları

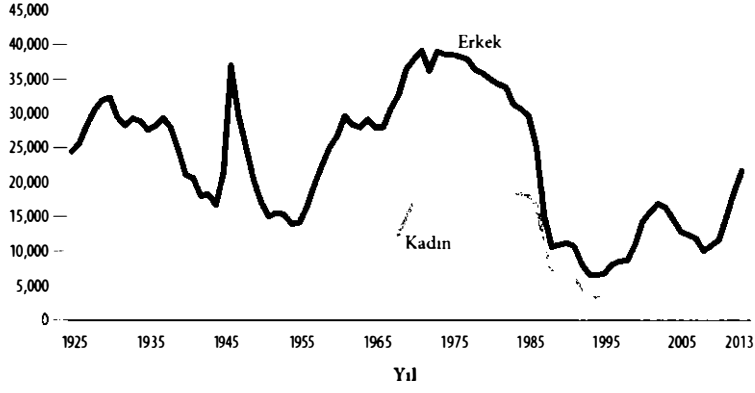
Kaynak: İngiltere Halk Sağlığı.

Cinsel yolla bulaşan hastalıklar savaş zamanlarında ivme kazanır. Bu durum, 1931-2013 yılları arasında kayıt altına alınmış frengi vakalarını gösteren Şema 58'de dramatik şekilde görülmektedir. İkinci Dünya Savaşı sırasında büyük bir sıçrama görülmektedir, kadınlardaki frengi vakalarının da erkeklerden çok da az olmadığı göze çarpar, muhtemelen birçoğu askerlerden enfeksiyon kapmıştır. Sonrasında ise sivil hayata ve penisilin sayesinde etkin bir tedaviye geçişle beraber hızlı bir düşüş gerçekleşmiştir. Özgürlükçü 1970'lerde bir yükseliş görülüyor –bu dönemin, gençlerin gebe kalışına nasıl yansıdığını daha önce

görmüştük– sonrasında ise 1980'lerin sonlarında, HIV ve AIDS'le ilgili tanıtımların güvenli cinsellik yaklaşımlarını popüler hale getirmesiyle beraber frengi oranları iyice düşmüştür. İçinde bulunduğumuz dönemde ise yeniden yükseliş söz konusu; büyük oranda erkeklerle cinsel ilişkiye giren erkeklerden kaynaklanan bir durum bu. Teşhislerin %74'ünü bu ilişki şekli oluşturuyor. Ancak rakamlar hâlâ savaş-öncesi oranlara yaklaşır durumda değil.

Belsoğukluğu ise frengiden neredeyse on kat daha sık oranda görülmüştür ve Şema 59 da frengiye benzer bir yol izler: savaş zamanında hızlı bir yükseliş ve sonrasında 1970'lerde savaş zamanı rakamlarını bile aşan bir zirve ve 1990'larda güvenli sulara geçiş. Şu anda yine bir yükseliş var. Bu yükseliş kısmen daha fazla test yapılıyor olmasından kaynaklanıyor, gerçi İngiltere Halk Sağlığı kurumu erkeklerin erkeklerle ilişkilerinde güvenliksiz davranışların çoğaldığını söylüyor; yeni teşhislerin %46'sını bu grup oluşturuyor.[32]

Şema 59: İngiltere ve Galler'de 1925-2013 yılları arasında belsoğukluğu vakaları

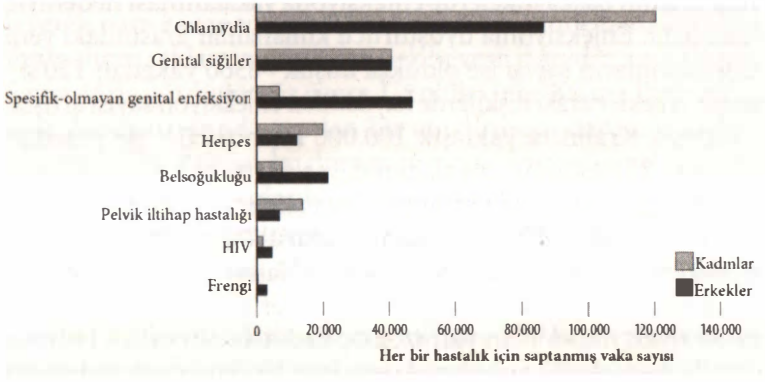
Kaynak: İngiltere Halk Sağlığı.

Hastalıktaki artışla birlikte son yirmi yılda cinsel sağlık kliniklerine gitme oranında da büyük bir değişim meydana geldi: 1990 yılında Natsal-1, 16-44 yaş arası kişilerden yaklaşık yalnızca 30'da

1'inin son beş yılda bir kliniğe gittiğini söylediğini tespit etti. Ancak 2010 yılında yapılan Natsal-3'e göre, yaklaşık 5 kişiden 1'i kliniğe gider hale gelmiş durumda (kadınların %21'i, erkeklerin de %20'si) ve erkeklerle cinsel ilişkiye giren erkekler için bu oran neredeyse yarı yarıya noktasında (%45). Yüksek riskli davranışlar erkekler arası ilişki dışında yükselmiş değil ve dolayısıyla da bu değişimin, hizmet erişiminin gelişiminden ve test yaptırmaya gönüllü olanların sayısının artışından kaynaklandığını söyleyebiliriz.

Şema 60, 2013 yılında cinsel yolla bulaşan enfeksiyonları ve HIV vakalarını göstermektedir.* Chlamydia'nın açık ara önde olduğunu görüyoruz, bilhassa genç kadınlar arasında. Aslında toplumda oldukça çok sayıda kişide hastalık var, dolayısıyla teşhis edilen hastalık sayısı ne kadar kontrol yaptığınıza bağlı olarak değişiyor: 2013 yılında 15-24 yaş grubunda 1.7 milyon test yapıldı –genç kadınların yaklaşık %35'i ve erkeklerin de %15'i– ve bu kitlesel taramaya dair müthiş bir örnekti. Bu testlerden 139.100 tanesi, yani yaklaşık 12'de 1'i pozitif çıktı. Zaman içindeki trendlere baktığımızda, chlamydia'nın arttığını, genital siğillerin sabit gittiğini ve herpesin hâlâ arttığını, ama yine de artışın büyük bölümünün, daha fazla insanın kontrole gitmesiyle açıklanabileceğini söyleyebiliriz.

Şema 60: İngiltere'de 2013 yılında cinsel yolla bulaşan enfeksiyon teşhisleri

HIV vaka sayısı 2012 yılı Birleşik Krallık sayısıdır. Kaynak: İngiltere Halk Sağlığı.

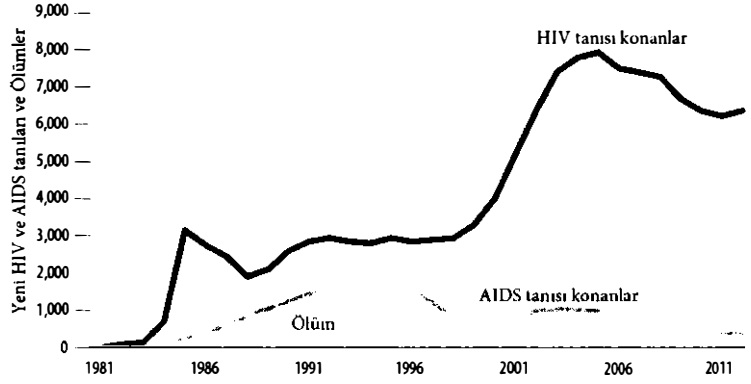
* Chlamydia dışında tüm hastalıklar için, bu sonuçlar yalnızca genitoüriner tıp kliniklerinde yapılan teşhisleri kapsamaktadır, dolayısıyla genel klinikler gibi diğer yerlerde yapılan teşhisleri içermez.

HIV hâlâ belirgin şekilde toplumsal bir endişe konusu olmaya devam etse de, 1987 yılındaki AIDS konulu "mezar taşı" kampanyasında bahsi geçen dehşet dolu kehanetler çok da gerçeğe dönüşmedi. O tanıtım filminde John Hurt kasvetli bir tonlamayla, "AIDS'i görmezden gelirseniz, ölümünüz olabilir" diyordu. O dönemde AIDS bulaşması karşısında derin bir korku vardı, aynı bardağı kullanarak bile hastalığa yakalanabileceğinize dair dehşet verici hikâyeler de buna tuz biber ekiyordu.[33] 1988 yılında Profesör David Cox'un başında olduğu bir grup istatistikçi, 1992 yılı itibariyle 10.000 ila 30.000 AIDS vakası olacağı tahminini yaptı; hastalığa dair ellerindeki sınırlı verilerle ve sınırlı bilgiyle yapabileceklerinin en iyisi buydu.[34] Düşük tahminin akla daha yakın olduğunu söylediler ve haklıydılar da; bu tahmin 1992 yılındaki toplam 9700 vakanın çok az üstündeydi.

Şema 61 her yıl görülen yeni vakaları göstermektedir: Korkulan heteroseksüel salgın gerçekleşmedi ve etkin tedavi yöntemleri uygulanmaya başlandı; anti-retroviral terapi sayesinde, virüsün erkenden teşhis edildiği hastalar neredeyse-normal bir yaşam uzunluğu beklentisini taşıyabiliyor. 2012 yılında Büyük Britanya'da 6360 yeni HIV vakası teşhisi ve 490 ölüm oldu.[35] HIV teşhislerinde son dönemde görülen azalma büyük oranda siyah Afrikalı erkek ve kadınlardan daha az bildirim gelmesinden kaynaklanmaktadır; gerçi diğer heteroseksüeller arasındaki vaka sayısı da, daha az sayıda insanın başka ülkelerde enfeksiyona yakalanması nedeniyle azalmıştır. Enjeksiyonla uyuşturucu kullananlar arasındaki yeni enfeksiyonların sayısı ise oldukça düşük –6360 vakadan 120'si– ancak erkekler arası ilişkilerde kaydedilen enfeksiyon sayısı artışta.

Birleşik Krallık'ta yaklaşık 100.000 kişinin HIV ile yaşadığı tahmin edilmektedir; ancak neredeyse dörtte biri, yani yaklaşık 22.000 kişi bunu henüz bilmiyor. Bu vakaların yaklaşık %40'ını erkeklerle ilişkiye giren erkekler oluşturuyor, %30'u da Afrikalı siyahi erkek ve kadınlar. Her ne kadar Natsal-3, HIV virüsü taşıyan kişiler arasında, hepsi de ya erkeklerle ilişkiye giren erkek ya da siyah ırktan olan yalnızca üç kadın ve altı erkek bulmuş olsa da, bunun gibi araştırmaların cinsellik davranışlarıyla ilgili sağladığı bilgi, bu gizli kalmış vakalar havuzunu tahmin etmek adına kullanılan karmaşık istatistiksel modellerin tam da ihtiyaç duyduğu şeydir. Ancak bu modeller enfeksiyon ihtimaline dair tahminlere de ihtiyaç duyar.

Şema 61: 1981-2012 yılları arasında Birleşik Krallık'ta yıllık bazda yeni HIV ve AIDS teşhisleri ve ölümleri

Kaynak: İngiltere Halk Sağlığı Kurumu.

Enfeksiyon Bulaşması İhtimali Nedir?

***54:** 1896 kişilik mürettebat içinde, Filipinler'deki dört günlük izinleri esnasında belsoğukluğu kapan denizcilerin sayısı*

Ergenlik dönemindeki gençlerde görülebilecek gebelikleri önleyerek para kazananlar, tek bir ilişki neticesinde hamile kalma ihtimalinin reklamını yapmaya pek hevesli değildir; ama aslında Şema 46'da gördüğümüz üzere, Günlük Gebe Kalma İhtimali'ne dair Avrupa çapında yapılan bir araştırmaya dayanan maksimum %50'lik ihtimal, bu durumun oyun oynamaya gelmeyecek ölçüde tehlikeli bir olasılık olduğunu gösterir. Bir partnerden enfeksiyon kapma ihtimali üzerinde konuşmak konusunda da benzer bir tedirginlik söz konusudur: eğer bu olasılıklar düşük görünürse, güvensiz cinsel ilişkiyi teşvik edebilir.

Ama bu rakamları fazla dillendirmemenin bir başka gerekçesi de, çok net olmayışlarıdır: Ortalama değerlerin bile tahmin edilmesi güçtür ki buna bir de kim olduğunuzun, iç dünyanızda nelerin gizli olduğunun ve neler yaptığınızın, risk faktörüne etkisini de eklersek durum iyice güçleşir. Yine de bir takım rakamlar var ama bunlar kesinlikle davranışlarınıza yön vermesi için kullanılmamalıdır.

Vajinal cinsel ilişki için güncel değerlendirmeler, erkekten kadına HIV geçişi riskini yüksek gelirli ülkelerde tek bir ilişki için ortalama %0.08 seviyesinde görmektedir, erkekten kadına bulaşma riski ise bunun yarısı seviyesindedir;[36] ancak yapılan çalışmalardan gelen bulgular arasında büyük farklılıklar var. Bu çalışmalar genel olarak partnerlerden birinin virüs taşıdığı diğerinin taşımadığı "uyumsuz" çiftleri izlemeye ve partnerin enfeksiyon kapıp kapmadığını kontrol etmeye dayanır. Bu yaklaşım, tek bir denemede hamile kalma şansını tahmin etmeye benzer ve aynı şekilde karmaşıktır. Bilhassa gözlemlenen şudur ki bu ihtimaller, çiftler arasında büyük farklılıklar gösterir; binlerce kez korunmadan seks yapan kadınların büyük bölümü enfeksiyon kapmamıştır, diğer yandan on kereden az cinsel ilişkiye girenlerin %10'una hastalık bulaşmıştır.[37] Dolayısıyla herhangi bir ortalama değer yanlış yönlendirici olacaktır; ayrıca 1250 durumdan 1'ine tekabül eder şekilde %0.08'lik oranı vermek de yanlış olur; çünkü bu rakam az sayıda insanın deneyimini yansıtmış olacaktır.

Anal seks içinse, HIV'in, insertif partnerden reseptif partnere bulaşması, cinsel ilişki başına %1.4 seviyesinde bir olasılık olarak tahmin edilir, reseptif partnerden insertif olana bulaşma ihtimali ise yine daha düşüktür; sünnet olmuş erkeklerde %0.11, olmamış olanlarda %0.62 seviyesindedir. Dolayısıyla anal seks, vajinal sekse göre yirmi kat daha risklidir.

Belsoğukluğu HIV'den çok daha kolay bulaşır; eğer reseptif partnerseniz, enfeksiyon kapma ihtimaliniz %50'den fazla olarak tahmin edilmektedir. Erkeğin kadından hastalık kapma riski daha düşüktür, yaklaşık %20 olarak tahmin edilir ve bu rakam büyük oranda, pek de alışıldık ve tekrarlanabilir olmayan bir çalışmaya dayanmaktadır.[38]

1970'lerde Pasifik'in batısındaki bir ABD uçak gemisi dört günlüğüne Filipinler'deki Subic Koyu'na yanaştı. Mürettebat gemiye geri döndüğünde, 54 tanesi, yaklaşık 8000 kayıtlı "hostesin" olduğu Olongapo yakınlarında geçirdikleri "dinlence ve rekreasyon zamanı" sırasında belsoğukluğu kapmış durumdaydı. Bu rakam, bir hostesle cinsel ilişkiye girdiğini kabul eden 537 kişiden (1896 kişilik mürettebatın %28'i) %10'unu oluşturuyordu; bu kişilerden her biri ortalama dörder kez cinsel ilişkiye girmişti ve yalnızca 29'u kondom kullanmıştı. Yalnızca bir kez

cinsel ilişkiye girdiğini söyleyen 78 erkekten 4'ü enfeksiyon kapmıştı (%5).

Ancak bulaşma riskini tahmin edebilmek adına hosteslerden kaçının enfeksiyon taşıdığını bilmemiz gerekir. O eski Bulaşıcı Hastalıklar Kanunu'nda olduğu gibi, hosteslerin her iki ayda bir kontrolden geçmeleri gerekiyordu ve geminin ziyareti boyunca muayene edilen 511 hostesten (bölgede kayıtlı 200 yerel barın 35'inden gelen hosteslerdi bunlar) 90'ında (%18'inde) belsoğukluğu vardı. Bu kadınların, denizcilerin ziyaret ettikleri kadınlara benzer bir durumda oldukları varsayılarak, oldukça basit bir istatistiksel model kullanımı neticesinde, tek bir ilişki sonucu enfeksiyon kapma ihtimalinin beyaz erkekler için %19 olduğu tahminine ulaşıldı. Aynı zamanda bir başka büyük varsayım yapılarak, tüm denizcilerin, ne yaptıklarını dürüstçe söyledikleri düşünülmüştü: benim değerlendirmem şu ki %20 rakamı üst limit gibi görünüyor. Sonraki dönemde oluşan HIV korkusuyla beraber, böylesi "doğal bir deneyin" günümüzde gerçekleşmesi ise pek mümkün görünmüyor.

Araştırmacıların, insanların kaç tane partnerle cinsel ilişkiye girdiğine bu kadar takılmış görünmelerinin sebebi, hastalıkların, birbiriyle cinsel ilişkiye giren yaygın bir ağı seviyor oluşudur. Örneğin; Facebook'taysanız, tüm "arkadaşlarınızı", onların "arkadaşlarını" –bu böyle devam eder– düşünün, tüm dünyaya yayılan bir ağ oluştururlar ve sonrasında tüm bu insanların, sosyal bir ağda yalnızca "arkadaş" olarak kabul edilmekle kalmayıp birbirleriyle cinsel ilişkiye girdiklerini hayal edin. Bir virüs veya bakterinin tüm bu popülasyona ulaşması uzun sürmeyecektir.

Cinsel açıdan kaç kişiyle bağlantılı olduğunuza dair bir fikir sahibi olmak için (pek de güvenilir olmayan) online faaliyet gösteren "gruplara ayırarak cinsellik dereceleri hesaplayıcısı"na partner geçmişinizi yazabilirsiniz: Örneğin, o güne kadar yalnızca aynı yaştaki eşiyle cinsel ilişkiye girmiş 35 yaşında bir kadınsanız, altı farklı nesilden 1.078.127 dolaylı partneriniz olduğunu duyunca şaşırabilirsiniz, üç nesil içinse bu sayı 988 çıkabilir. Belki de eşinize bazı sorular sorma vakti gelmiştir.*

* Program, 2009'da YouGov tarafından 6000 kişiyle yapılan, farklı yaş gruplarından partner sayısına dair tahminler sunmuş olan bir araştırmaya dayanıyor. Sonrasında bu rakamlar, "ortalama" varsayılmış kişilerden oluşan bir ağ ile çar-

Açıkçası bunlar 1* puan seviyesinde istatistikler olabilir; ama yine de *Daily Telegraph*'ın "Britanyalılar 2.8 milyon kişiyle 'dolaylı seks yapıyor' " diye bir başlık atmasına imkân verebilmişlerdir.

Elbette riskli davranışlar da var: Natsal-3'e katılan 25-34 yaş arası kişilerden, erkeklerin %10'u ve kadınların da %8'i, son bir yıl içinde kondom kullanmadan en az iki kişiyle birlikte olduğunu belirtmişti. Enfeksiyonların topluluklar içinde nasıl yayıldığını belirlemek açısından hayati önem taşıyan bilgiler, işte tam da bu türden bilgilerdir.

Diğer yandan, fuhuş ve hastalık şüphesiz ciddi konular; ama bu bölümün son konusu –zorla cinsel ilişki– ele alacağım en karanlık mesele olmasının yanı sıra aynı zamanda istatistiksel olarak da en zorlu olanı.

Kaç Kişi Kendi İradesi Dışında Cinsel İlişkiye Giriyor?

***1:** İngiltere ve Galler'de 75 tecavüz vakasından mahkûmiyetle bitenlerin sayısı*

İstatistikler kaçınılmaz olarak, bir dizi kişisel hikâyenin kuru bir özeti niteliğindedir; ama konu, iradeleri dışında cinsel ilişkiye girenler olduğunda bilhassa yetersiz görünürler. Cinsel saldırı, tecavüz, çocuk istismarı, kadın ticareti veya zorla cinsel ilişkinin herhangi bir şekli benzeri tüm bu olaylarda rakamlar, insanların yaşadığı olayların vahametini yansıtmak açısından neredeyse utanç verici ölçüde kifayetsiz kalır. Üstüne üstlük bu alanlardaki istatistikler, genellikle yetersiz kalite ve düzeyde olmalarına rağmen, toplumsal tartışmalarda sıkça kullanılmaktadır.*

Bu tip konuların araştırılması güç bir alan olduğunu söylemeye sanırım gerek yoktur. "İradeniz dışında cinsel ilişki" ifadesini tanımlamak bile başlı başına problem: "Zorla cinsel ilişki" ifadesi,

---

pılıyor, gerçi zamanlamaya dair bir tanım yapılmamış. 35 yaşındaki çift için alınan rakamlar, "nesil" başına yaklaşık 10 partner kullanılmış olduğuna işaret ediyor; çünkü 988≈ 10*10*10 ve 1.078.127≈106.

* Her ne kadar hayati konular olsa da, bu kitapta çocuk istismarını, seks işçilerine karşı uygulanan şiddeti, çocuk evliliklerini, kadın genital mutilasyonunu veya savaşlardaki cinsel şiddeti ele almayacağım.

belli derecede fiziksel şiddet çağrışımı yapar; ama böyle bir şey gerçekleşmemiş olabilir. "Tecavüz" gibi kelimeler de, mağdurlar yaşadıkları olayı bu kelimeyle tanımlamak istemeyecekleri için daha seviyesiz bir bildirim gibi görünebilir. Sonrasında da mağdurun damga yemiş olması, kendisine inanmayan veya antipatiyle yaklaşabilecek otoritelerin varlığıyla birlikte mağdurları kronik şekilde yaşadıklarını gizli tutmaya yöneltebilir. Farklı veri toplama metotları da çok farklı yanıtlar doğurabilmektedir.

Resmi suç rakamlarıyla başlayacak olursak, 2014 yılı Mart ayına kadar bir yıllık süre içinde İngiltere ve Galler'de polis kayıtlarına göre 64.200 cinsel saldırı suçu gerçekleşmişti, bu rakam bir önceki yıla göre hızlı bir artış (%20) anlamına geliyordu, bununla birlikte kayıt altına alınmış tecavüz vakaları da 20.725 ile %27'lik artış göstermişti.[39] Ancak rakamlardaki bu artışa bakarak gerçek vaka sayısında artış olup olmadığını kesin olarak söyleyemeyiz; çünkü son dönemde ünlülerin de başlarına gelenleri anlatmalarıyla beraber mağdurlar daha büyük cesaretle ortaya çıkmaya başladılar ve polis kuvvetlerinin, yaşanan olayları cinsel saldırı veya tecavüz olarak kaydetme eğilimleri de artmış olabilir.

Dolayısıyla bu alan, "resmi" istatistiklerin kesinlikle 4* puan seviyesinde olmadığı bir alan konumunda. Hükümet istatistiklerinin resmi bekçisi Birleşik Krallık İstatistik İdaresi de kendi yıldız derecelendirme sistemini uygulamaktadır; bunları "Ulusal İstatistikler" olarak adlandırmasıyla beraber de bu rakamlar yeterli niteliğe sahipmiş hissi verir. Ocak 2014'te dramatik bir hamleyle, polis tarafından kaydedilen suç verilerinden bu unvan kaldırıldı; çünkü polis güçlerinin güvenilir rakamlar vermediği fikrine varılmıştı.[40]

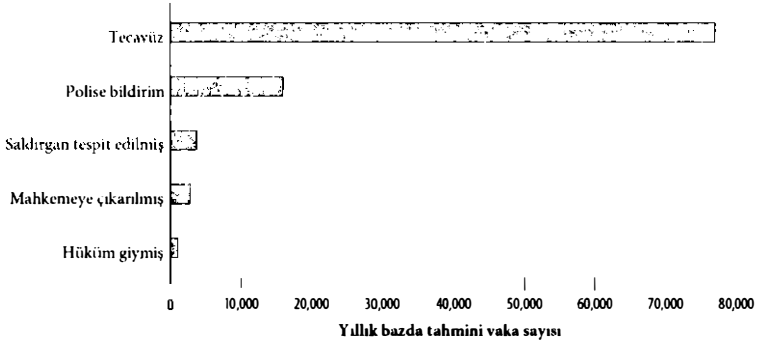
Bunun yerine, İngiltere ve Galler Suç Araştırmaları'ndan (CSEW) gelen veriler daha güvenilir sayılmaktadır.*[41] Bu araştırmalar, 40 kadından 1'inin (%2.5) ve 250 erkekten 1'inin (%0.4), son bir yıl içinde bir cinsel saldırının mağduru olduğu tahminini yapıyordu; 404.000 kadın ve 72.000 erkekten gelen verilere dayanılarak bu rakamlara ulaşılmıştı. Polisin kaydettiğinden daha

* 2012/13 CSEW, yaklaşık 50.000 haneden birçok kişiyle yüz yüze araştırma gerçekleştirdi, 16-59 yaş arası yetişkinlere, aile içi şiddet konusunda kendi kendilerine yanıtladıkları bir modül doldurtuldu.

yüksek rakamlardı bunlar. Fiilen tecavüz veya tecavüz girişimi ve "penetrasyon yoluyla cinsel saldırı" gibi en ciddi suçlar söz konusu olduğunda, her 200 kadından 1'inin (%0.5) son bir yıl içinde bunların birinden mağdur olduğu tahminini yapmışlardı; bu da yaklaşık 85.000 vaka anlamına geliyordu ve neredeyse %90'ı saldırganın kim olduğunu biliyordu. Her 1000 erkekten 1'i de (%0.1) mağdur konumundaydı.

Birleşik Krallık Ulusal İstatistik Kurumu, 2010 ve 2012 yılları arasında yıllık bazda 60.000 ila 95.000 tecavüz vakası olduğunu, yaklaşık 16.000'inin polise bildirildiğini, bunlardan 3800'ünün "sonuçlandırıldığını" (bir başka deyişle, saldırgan tespit edilmiş, suçlama dosyası açılmış veya saldırgan uyarılmıştı), 2910'unun mahkemeye çıkarıldığını ve 1070'inin hüküm giydiğini tahmin ediyordu.[42] Şema 62, her 75 tecavüzde yaklaşık sadece 1 hüküm giymeyle sonuçlanan bu dramatik başarısızlık tablosunu gösterir.

Şema 62: 2010 ve 2012 yılları arasında İngiltere ve Galler'de yıllık bazda tahmini tecavüz sayıları ve sonrasında ne olduğuna dair grafik

Kaynak: Birleşik Krallık Ulusal İstatistik Kurumu.

İngiltere ve Galler'de suç araştırmalarına alternatif bir kaynak da Natsal'dır. 2010 yılında Natsal-3 ekibi, ceza gerektiren suç kapsamında sayılmayan olayları da içerecek şekilde "irade-dışı cinsellik" terimini kullandı. Araştırmaya katılanlara, herhangi birinin "kendilerini, iradelerine karşın cinsel ilişkiye zorlamayı deneyip denemediğini" sordu ve eğer böyle bir deneme söz konusu ise "iradelerine karşın, cinsel ilişkiye sokulmalarıyla

sonuçlanmış mıydı." Son kısım, katılımcıların, bilgisayarda kendi kendilerine doldurdukları bölümdü, mülakatı yapayan kişi bunu göremiyordu.[43]

Sonuçlar Tablo 6'da gösterilmektedir. 5 kadından 1'i, bir başkası tarafından kendi iradesi dışında cinsel ilişkiye girmeye zorlanmıştı ve 10'da 1'i için bu girişim fiile dönüşmüştü ve bu olayın gerçekleştiği ortalama yaş 18 olarak belirlenmişti. Erkeklerde 20 kişiden 1'i ilişkiye zorlanmış ve 71'de 1'i fiile geçmişti, ortalama yaş 16 olmuştu. Erkekler için bu oranların daha düşük olması beklenmedik bir durum değil; ama yine de belirgin şekilde azınlığı oluşturuyorlar. Ayrıca erkeklerde bu olayların son gerçekleşme tarihi daha küçük yaşlara denk geliyor. Bakıma muhtaç kişilerde çok daha yüksek oranlar kaydedilmiş: Kadınların %37'sinin iradesi dışında cinsel ilişki girişimi "fiili olarak tamamlanmış" ve erkeklerin %10'u için bu durum geçerli. Ayrıca bu oranlar; sağlık durumu kötü olan kadınlarda, ilk cinsel deneyim dönemlerini yaşayanlarda, daha fazla partnerle birlikte olanlarda, cinsel işlevi düşük seviyede olanlarda daha yüksek çıkmış.

Tablo 6: İradeleri dışında cinsellik yaşamış katılımcılar

	Kadınlar	Erkekler
İradeleri dışında cinsel ilişkiye zorlanmış olanlar %	%19	%5
İradeleri dışında cinsel ilişki girişimi fiili olarak da tamamlanmış olanlar %	%10	%1.4
Bu olayın son gerçekleştiği dönemdeki yaş (ortalama)	18	16

Kaynak: Natsal-3, 2010.

İngiltere ve Galler Suç Araştırmaları, kadınların %19'unun ve erkeklerin de %3.4'ünün hayatlarında en az bir kez cinsel saldırıya maruz kaldığını tahmin etmektedir. Bu rakamlar, irade dışı cinsel ilişki girişimi anlamında Natsal rakamlarına yakındır, ama kapsam itibariyle tanımlar ve yaş grupları farklılık göstermek-

tedir. Ancak irade dışı cinsel ilişki girişimi fiilen tamamlanmış vakalar için Natsal'ın yaptığı tahminler, Suç Araştırmaları'nın ulaştığı tecavüz oranı rakamlarının neredeyse iki katı: Bu fark belki de Suç Araştırmaları'nın "tecavüz" terimini kullanmasından kaynaklanıyor.

Ama Natsal ve Suç Araştırmaları'nın hemfikir olduğu iki nokta var. Öncelikle fail çok ender bir yabancı olabiliyor: Vakaların yalnızca yaklaşık %15'inde fail yabancı. 16 yaş altı mağdurlarda fail neredeyse her zaman ailenin bir üyesi veya bir tanıdık; daha yaşlı mağdurlarda, 25 yaş üstünde ise fail daha ziyade eski veya o dönemki partner olabiliyor. Hemfikir oldukları ikinci nokta ise mağdurların yarısından azı herhangi bir kimseye durumu anlatmış ve kadınların yalnızca %13'ü, erkeklerin de %8'i polise gitmiş; şaşırtıcı şekilde, fail yabancı olduğunda bile durumu bildirme oranı yalnızca %21'e yükseliyor.

Zorlama, illa ki fiziki eylem veya tehdit olması gerektiği anlamına gelmiyor. Kaye Wellings, ergenlik dönemindeki çok sayıda genç kızın zorlama sınırına gelen istenmeyen yakınlaşma girişimlerine maruz kaldıklarını ve "erkekleri memnun etmek için yapmak istemedikleri şeyler yapmak durumunda kaldıklarını" düşünüyor. Böylesi baskılar, kendi yaşıtları veya toplumun daha başka bölümlerince veya nasıl davranmaları gerektiğine dair dış etkilerin uyandırdığı bazı düşünceleri içselleştirmiş olan başka kızlar tarafından bile uygulanıyor. Bunların tümü, genç kızların mental durumları ve gelecekleri açısından ciddi sonuçlar doğurabilir.

Tecavüzle İlgili İstatistikleri Kıyaslayabilir miyiz?

66: *İsveç'te yıllık bazda 100.000 kişi başına düşen kayıtlı tecavüz sayısı*
2: *Hindistan'da her 100.000 kişi için kaydedilen yıllık tecavüz sayısı*

Britanya'daki cinselliğe zorlama istatistikleri yetersiz göründüğünde uluslararası kıyaslamalar yapmaya çalışmak istatistiksel bir mayın tarlasında dolaşmaya benzer. Tecavüz istatistiklerini ele alalım. Açık ara en yüksek tecavüz bildirim oranı İsveç'tedir.

2012 yılında yıllık bazda 100.000 kişi başına 66 mağdur kaydedilmiştir, Birleşik Krallık'taki resmi oran ise bir yılda 100.000 kişi için 24 seviyesindeydi. Peki ama İsveç, Birleşik Krallık'a nazaran bu kadar tehlikeli bir ülke mi? Sanmıyorum. İsveç'in rapor sistemi tecavüz suçuna dikkat kesilmek adına bilhassa daha dikkatli tasarlanmış: aynı mağdurun başına gelen farklı olaylar ayrı suçlar olarak kaydediliyor, tecavüzün geniş kapsamlı bir tanımı var ve mağdurlar polise gitmeleri için cesaretlendiriliyor. Bunun aksine, kadınlara karşı cinsel şiddet kullanımı açısından kötü bir şöhreti olan Hindistan'da yılda 100.000 kişi başına yalnızca 2 mağdur gibi bir oran var.

11. Bölüm'de, Dünya Sağlık Örgütü'nün, cinsel sağlığı yalnızca hastalıktan muaf olma hali olarak görmediğini görmüştük: Cinsel sağlık tam anlamıyla mutlu olmamızla ilgilidir. Dünya Sağlık Örgütü şöyle söyler: "Cinsel sağlık, cinselliğe ve cinsel ilişkiye olumlu ve saygılı yaklaşım gerektirdiği gibi, baskıdan, ayrımcılıktan ve şiddetten uzak memnuniyet verici ve güvenli cinsel ilişki imkânını da içerir."[44] Bunlar güzel ilkeler; ama büyük çaplı uluslararası bir değerlendirme dünyadaki on dört kadından birinin (%7), partneri olmayan biri tarafından uygulanan cinsel şiddete maruz kalmış olduğu tahminini yürütmektedir; ancak bu kişi illa yabancı biri değildir,[45] ayrıca bu oranlar Sahra-altı Afrika'da yaklaşık beşte bire yükselmektedir. Dünya Sağlık Örgütü'nün hassasiyet gösterdiği noktaları ciddiye alırsak eğer, bu durumda cinsel sağlığı iyileştirmekten ne anladığımızı değiştirmemiz ve yalnızca ergen gebeliğine ve hastalıklara dair oranları kullanmanın ötesine geçmemiz gerekir: Zorla cinsel ilişki ve hatta tatmin üzerine istatistikler de gerekli olacaktır.

Genç insanlar, zorla cinsel ilişki konusunda ciddi şekilde kaygı duyuyorlar. Birleşik Krallık'ta Toplum Politikaları Araştırma Enstitüsü'nün 18 yaşındaki 500 gençle yaptığı güncel bir çalışmada şu soru yöneltildi: "Sağlıklı, mutlu ve olumlu ilişkiler yaşamak adına genç insanların neyi bilmeleri, konuşmaları veya anlamaları gerekir?"[46] Gençlerin %75'i tarafından dile getirilen en popüler yanıt şuydu: "Üreme, hamilelik, güvenli cinsel ilişki, cinsel hastalıklar ve cinsel sağlık kontrolleri"; yani standart cinsellik eğitimi materyalleri. Ancak yanıt listesinin

ikinci sırasında %68'lik oranla, "Rıza göstermek ve karşı tarafın rızasını almak" vardı.

Pornografi konusunda olduğu gibi, belki de genç insanları biraz daha fazla dinlemeliyiz.

15
bebek kız mı erkek mi

Kızlardan Daha mı Fazla Erkek Dünyaya Geliyor?

***21:** İngiltere ve Galler'de her 20 kız başına dünyaya gelen erkek sayısı*

İster köylü ister kraliyet mensubu olsun, şişmekte olan bir karın fark eden çiftler o ya da bu sebeple kız veya erkekten birini ümit etmişlerdir. Tarihsel olarak bu ümit genellikle erkek çocuk yönündedir, bilhassa bir kral varis istediğinde bu istek daha da güçlenmiştir ve çocuğun erkek olması ihtimalini artırmak adına ortalıkta birçok reçete dolanmasının sebebi de budur. Örneğin; farklı pozisyonlarda sevişmek veya çok yemek, özellikle de muz yemek gibi. Çocuğun kız olmasını istediğinizdeyse, ovülasyon döneminden bir süre önce ilişkiye girmeyi deneyebilirdiniz; çünkü dişi kromozom taşıyan güçlü ve ağır sperm belki de halsiz erkek kromozomdan daha uzun süre ayakta kalacaktı. Ancak bu konuda yazılmış makaleler, çocuğun kız veya erkek olması ihtimalinin para atışına benzediğini söyleyerek sonuçlanır genellikle: yüzde elliye elli. Peki durum gerçekten böyle mi?

2012 yılında İngiltere ve Galler'de 374.346 erkek dünyaya gelirken kızların sayısı yalnızca 355.328 idi; 19.018 erkek fazlaydı.[1] Bir başka deyişle canlı doğumların %51.3'ünün erkek çocuk olduğunu da söyleyebiliriz; kulağa biraz hileli bir para atışıymış gibi geliyor. Bu dengesizliği ifade etmenin bir başka yolu da doğumdaki "cinsiyet oranı" olarak bilinir, genel olarak 100 kız başına erkek doğumu sayısı olarak tanımlanır. Dolayısıyla bu rakam İngiltere ve Galler'de 2012 yılında 105.4 olmuştur.* Bu sayı genellikle 105 civarında gezinmektedir, yani her yüz kız için fazladan 5 erkek dünyaya gelmektedir veya eşdeğer şekilde, her 20 kız için fazladan bir erkek doğmaktadır. Buna "sekonder" cinsiyet oranı denir; çünkü kayıtlı canlı doğumlardaki dengesizliği yansıtmaktadır. "Primer" cinsiyet oranı ise gebe kalma anındaki orandır ve daha bile yüksektir; ama erkek fetüsün dişi fetüsten daha hassas olması nedeniyle oran birbirine biraz yaklaşır.[2]

Erkek cinsi, bebek doğduktan sonra da daha zayıf olmaya devam eder: Her yıl, yaşı ne olursa olsun ortalama bir erkeğin, bir sonraki doğum gününden önce aynı yaştaki bir kadına oranla ölme ihtimali yaklaşık %50 daha fazladır. Daha önceleri yıllık ölüm riski olarak bilinen bu fazladan "ölümlülük gücü", erkeklerin, ortalama olarak, kendilerinden dört yaş büyük kadınlarınki kadar yıllık ölüm riski olduğu anlamına gelir ve dolayısıyla da erkekler kadınlara göre ortalama dört yıl daha az yaşar. Zayıf cinsiyetin yolculuğu buraya kadarmış.

Erkek doğumlarındaki bu fazlalığı mistik müdahalelere bağlamak eğilimindeki hikâyeleri okumak ilgi çekici gelebilir. Eski dönem araştırmacıların yaptıkları da tam olarak budur. İngiltere'de bölgesel kayıtların 1538 yılında tutulmaya başlandığını ve I. James'in hem İngiltere hem de İskoçya'ya (ve Galler'e) hükmeden ilk kral olmasından kısa bir süre sonra 1604'te Londra'da haftalık ve yıllık "Ölüm Raporlarının" tutulduğunu daha önce görmüştük. Bunlar vaftiz törenlerini de içeriyordu ve 1629 yılında vaftiz edilen bebeğin cinsiyetinin de buna eklenmesiyle birlikte, "Büyük Veriler"in ilk uygulamalarından biri iş başı yapmış oluyordu.

İlk analiz 1662 yılında istatistikçiler arasında kahraman kabul edilen John Graunt tarafından gerçekleştirildi. Graunt, her yıl

* $100 \times 374{,}346/355{,}328 = 105.4$.

kaç kişinin hangi sebepten öldüğünü ortaya koyan devasa ve muazzam tablolar üretti: Örneğin; 1660 yılında 31 ölüm frengiden kaynaklanan ölümler hanesine kaydedilmiş, 54 kişi sıraca hastalığından ölmüş ve 402 ölüm de "bağırsakta görülen vebadan" dolayı gerçekleşmiş.[3] Graunt bunun yanı sıra şu verileri de kayıt altına almıştı: 1629-1661 yılları arasında Londra'da 139.782 erkek ve 130.866 kız vaftiz edilmişti, dolayısıyla cinsiyet oranı 107 idi, yani günümüzdeki rakamlardan pek farklı görünmüyordu.

Graunt, her 13 kız için 14 erkeğin dünyaya geldiği tahminini yürüttü ve bu ekstra 13'te 1'in çok eşliliği önlemek için gerekli olduğu sonucuna vardı:

> "Kadınlara göre daha fazla sayıda erkek şiddet neticesinde ölüyor, yani daha fazlası savaşlarda öldürülüyor, talihsizlikten hayatını kaybediyor, denizde boğuluyor ve adaletin ellerinde ölümü kucaklıyor. Dahası, sömürgelere ve yabancı yerlere gidenlerin çoğu erkek. Son olarak, kadınlara göre daha fazla sayıda erkek bekar kalıyor, bununla beraber bahsi geçen on üçte birlik fark, çok eşliliğe imkân vermeden her kadının bir kocasının olabilmesi durumunu doğuruyor."

Graunt istatistikçiler için bir kahramansa eğer, John Arbuthnot bir süper kahramandır. Alçakgönüllü ama çok yönlü bir adamdı: 1705 yılında Kraliçe Anne'in maiyetine hekim olarak alınmasının yanında Jonathan Swift, John Gay ve Alexander Pope'un da hayranlık uyandıran bir dostuydu ve hiciv seven çevresinin bir parçası olarak John Bull karakterini yaratmıştı. Döneminin o kuvvetli mizah anlayışı Arbuthnot'ta da vardı. 1692 yılında Christian Huygens'in *Laws of Chance* (Şans Kanunları - olasılık üzerine ilk İngilizce kitaptır) adlı kitabını Latince'den çevirdiğinde, giriş kısmında kendisinin ilave etmiş olduğu kumar ve olasılık örnekleri, rastgele cinsel ilişkilerin ve frenginin yüksek oranlarına atıfta bulunuyordu: "Yirmi yaşında bir kadının hâlâ bekâretini koruyor olması zar zor 10'da 1 ihtimalle görülür ve aynı yaştaki bir hovardanın da hastalıktan boynunun bükülmemiş olması bir o kadar düşük olasılıktadır."

Ama maalesef Arbuthnot tüm kişisel notlarını ortadan kaldırmıştı, dolayısıyla ondan kalan başlıca miras 1710 yılında yayınlanmış kısa bir makaledir. Ama ne makale! Şu anda istatistiksel verilere dayalı yargı oluşturma yaklaşımının ilk örneği

olarak görülmektedir; gözlemlenen verilere dayanarak hipotezler hakkında çıkarımlar yapmak amacıyla olasılık teorisinin kullanımına dair temel ve hayati fikir niteliğindedir.[4]

Arbuthnot'un verileri cinsellik oranlarıyla ilgiliydi. Graunt'un analizini 1710 yılına kadar genişletti ve sonrasında da 82 yıllık sürecin her yılı boyunca kızlardan daha fazla erkeğin dünyaya geldiğini, bu sürede 101 ile 116 arasında gidip gelen cinsiyet oranının genel olarak 107 olduğunu gösterdi. Sonrasında da, bir erkeğin dünyaya gelmesi ihtimali gerçekten 50:50 olsaydı eğer, bu 82 yılın her birinde erkek doğumunun daha fazla olmasının çok küçük bir olasılık olacağını belirtti.* Buradan hareketle, erkeklerin fazladan ölümünü karşılamak adına bazı güçlerin devreye girmiş olduğu çıkarımına varmıştır: "Bu kaybı telafi etmek adına, ihtiyatlı tabiat, bilge Yaratıcı'sının hükmüyle, dünyaya kızlardan daha fazla erkek getirir ve bunu da neredeyse sabit bir oranla yapar."

Ünlü makalesinin başlığı, bu verileri, doğaüstü müdahalenin varlığına dair doğrudan istatistiksel kanıt olarak kullanır: "İlahi İhtiyat Savı; her iki cinsiyetin dünyaya gelişlerinde gözlemlenen sabit düzenden yola çıkılmıştır."[5]

Erkek Doğum Sayısı Kız Doğum Sayısını Hangi Tarihte En Büyük Farkla Geçmiştir?

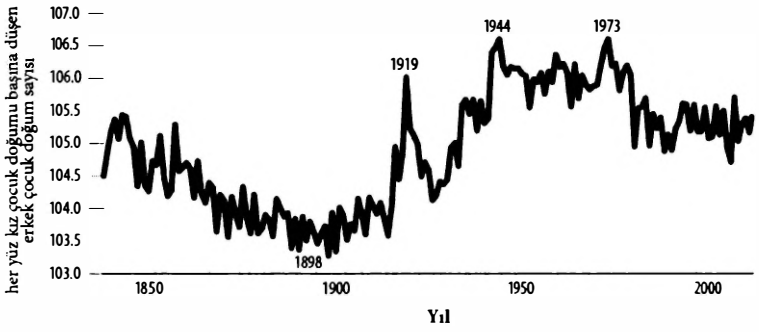
106.5: *1838 yılından beri İngiltere ve Galler'de kaydedilmiş en yüksek cinsiyet oranı; 1944 yılına aittir.*

İlahi İhtiyata inanalım ya da inanmayalım, erkek doğumlarının sürekli daha fazla olmasının bir sebebi olduğunu kabullenmek zorundayız; gerçi fazlalık oranı her zaman sabit değil. Şema 63, 1838 yılından günümüze İngiltere ve Galler'deki cinsiyet oranını gösteriyor: Bu grafiğin daha önce çizildiğini hiç görmemiştim ve bu, benim gördüğüm en olağan dışı grafiklerden biri.[6] Bunlar yalnızca gelişigüzel dalgalanmalar

* Olasılık $1/2^{82}$'dir, ondalık kısımdan sonra 24 sıfırı olan çok küçük bir sayıdır. Arbuthnot'un verileri, tekrar tekrar analiz edilmiştir ve her ne kadar sayım hataları yapılmış olması ihtimalinin yanı sıra yalnızca Anglikan vaftizleri sayıma dahil edilmiş olsa da, temel bulgular hâlâ geçerliliğini korumaktadır.

olmaktan ibaret değil: Nedendir bilinmez, erkek çocukların kızlara oranı son 200 yılda sistematik olarak değişmiş ve grafik çok ilgi çekici yollar izlemiş.

Şema 63: İngiltere ve Galler'de her yüz kız çocuk doğumu başına düşen erkek çocuk doğum sayısı, 1838-2012

Kaynak: Ulusal İstatistik Kurumu.

Grafiğe baktığımızda ilk olarak Victoria Dönemi'nde cinsiyet oranında istikrarlı bir düşüş görüyoruz, 1900 yılı civarında minimum seviyeye düşüyor. Zamanı geldiğinde bu durum için spekülatif diyebileceğimiz bir açıklama getireceğiz. Sonrasında cinsiyet oranı yükseliyor, 1950 ve 1970 yılları arasında bir plato oluşturuyor ve daha sonra yaklaşık 1980 yılından sonra yine mevcut seviyelere düşüyor; ama bu genel trendler arasında oldukça dikkat çekici yönelimler var.

Bazı dramatik zirveler görülüyor: Birinci Dünya Savaşı (1914-18) sırasında ve hemen sonrasında, 1919 yılında 106 seviyesine doğru keskin bir çıkış var ve yine İkinci Dünya Savaşı'ndan (1939-45) hemen sonra, 1944'teki oran (106.5), modern kayıtlar tutulduğundan beri en yüksek seviye. 1973 yılındaki zirveye daha sonra değineceğiz.

Peki ama ne oluyor? Savaşlardan sonra niçin daha fazla erkek çocuk dünyaya geliyor? Savaşta kaybedilen erkeklerin yerine geçip zamanı geldiğinde yine aynı görevi ifa etmeleri için yeni erkek çocuklar dünyaya getiren mistik bir güç mü var? Bu tuhaf durumla ilgili geniş çaplı araştırmalar yapılmıştır. 1919-20

yılları arasında, yani Birinci Dünya Savaşı'ndan hemen sonra Almanya'da, Avusturya'da, Belçika'da, Bulgaristan'da, Fransa'da, Birleşik Krallık'ta, Macaristan'da, İtalya'da, Romanya'da ve Güney Afrika'da cinsiyet oranının zirve yaptığı iddia edilmektedir ve bunların tümü savaşta yer almış uluslardı.[7] ABD'de de en yüksek cinsiyet oranları İkinci Dünya Savaşı sırasında ve hemen sonrasında görüldü; 1946 yılında 105.9 seviyesine ulaşıldı.[8] Göreceğimiz gibi, bu gizemli olay için çeşit çeşit (doğaüstü olmayan) açıklama öne sürülmüştür.

Savaşların Sonunda Neden Daha Fazla Erkek Dünyaya Geldi?

***%56:** Ergenlik dönemindeki gençler tarafından "çekici" olarak değerlendirilen ebeveynlerin çocuklarının kız olması oranı (1*)*

Diğer Avrupa ülkeleri, cinsiyet oranını 105 ile 107 arasında göstermektedir[9], dolayısıyla ihtimallerinin erkek çocuk sahibi olmak yönünde biraz daha yüksek olması durumu sağlam bulgulara dayanıyor. Peki ama cinsiyet oranını 106 seviyesinden yüksek veya düşük yapan nedir?

Aklınıza gelebilecek hemen her şeyin cinsellik oranıyla az çok ilişkili olduğu saptanmış: mesela ırk (örneğin; Çinlilerde yüksek, siyahlarda düşük), annenin ve babanın yaşı (daha gençlerde daha fazla erkek çocuk var), doğum sırası (ailede ilk doğanlar daha çok erkekler), savaş (yukarıda gördüğümüz gibi daha çok erkek), hangi elin kullanıldığı (sağ elini kullanan ebeveynlerde daha çok erkek), "cinsel ilişki oranı" (daha fazla cinsellik daha fazla erkek getirmiş), kimyasal maddelere maruz kalınması vb.[10]

Ebeveynlerdeki stres artışının daha fazla kız çocukla ilişkili olduğu görülmüş, örneğin; 1995 Japonya depreminin veya 1960'larda Doğu Alman ekonomisinin çöküşünün ardından daha fazla kız çocuğu dünyaya gelmiş: Soru şu ki; acaba daha az erkek çocuğu mu rahme düşmüş, yoksa halen fetüs halindeyken daha fazla ölüm mü olmuş? 11 Eylül 2001'de İkiz Kuleler'in yıkılması, sonraki aylarda New York'taki doğumların cinsiyet

oranını değerlendirerek bu durumu araştırma imkânını vermişti. Saldırılardan üç ay sonra Ocak 2002'de oran 100'e düştü, sonraki 9 ila 11 ayda da herhangi bir değişim görülmedi.[11]

Bu durum, hamilelik sırasındaki stresin, dişi fetüslere oranla erkek fetüslerde daha fazla düşük yaşanmasına neden olabildiği anlamına geliyordu. Aynı araştırmacılar, California'daki fetüs ölümleri arasındaki cinsiyet oranına da baktılar ve işsizlik oranı yüksek olduğunda görece daha fazla erkek fetüsün öldüğünü gördüler. California'daki 370 erkek fetüsün ölümünün, 1989-2001 yılları arasındaki ekonomik sıkıntılara atfedilebileceği değerlendirmesini yaptılar; gerçi bu değerlendirmeyle ilgili birçok soru işareti olduğu muhakkak.[12]

Bu bağlantılar, küçük ve şüphe götürür durumdadır, çelişkili olabilecek kanıtlara dayanır. Öne sürülen bazı etkiler büyük ve hatta daha da şüpheli konumdadır: Bunlardan en klasiği, güzel insanların kız çocuk sahibi olmaya daha meyilli olduğu düşüncesidir. Bu yaklaşım, "Trivers-Willard" hipotezi için kanıt olarak kullanılmıştır: Evrimle birlikte, ebeveynlerin koşullarına en uygun cinsiyetin doğum oranının yükseldiği şeklindeki teoridir bu; dolayısıyla örneğin, daha yüksek düzeydeki maymunlar, daha düşük düzeydekilere oranla daha fazla erkek dünyaya getirebilir. Bu yaklaşıma paralel şekilde, saldırgan erkeklerin daha fazla oğlu olduğu,[13] mühendislerin daha fazla oğlu olduğu ve hemşirelerin daha fazla kızı olduğu iddia edilmiştir.[14] Veya güzel insanların kız çocukları olmalıdır; çünkü onlar da güzel olacak ve hayatta başarılı olacaklardır.[15] Eğer çirkinseniz, erkek çocuğunuz olması daha iyi olur; çünkü dış görünümü, hayat şansına kızlarda olduğu kadar etki etmeyecektir. İkna oldunuz mu? Hayır, ben de olmadım.

Gerçi, çekici insanların daha fazla kızı olduğu şeklindeki kanıt, ilk bakışta oldukça sağlam görünüyor. ABD'de yapılan bir araştırmada ergenlik dönemindeki gençlerden oluşan katılımcılar, ilk mülakatlarında beş puanlık bir skala üzerinden "fiziksel çekiciliklerini" değerlendirdiler (o dönemde iyi fikir gibi görünmüş olmalı).* On beş yıl sonrasında, neredeyse 3000'i çocuk sahibi oldu ve ergenlik döneminde "çok çekici" olarak

* Britanya'da seyahat ederken Francis Galton'ın da fark ettiği gibi, çekiciliği ölçmek güç bir iştir. Bu anlamda doğru birimin, bir Yunan gemisini Truva'ya doğru yola çıkarmak için gerekli miktar olan "mili-Helen" olduğu önerisi bile ortaya atılmıştır.

sınıflandırılmış kişilerden dünyaya gelen ilk çocukların yalnızca %44'ü erkekti; halbuki daha ortalama tipteki kişiler için bu oran %52 seviyesindeydi.

Göründüğü kadarıyla bu çok etkili bir bulguydu ve medyadan da büyük ilgi görmüştü. Makalenin özetinde ve sonrasındaki değerlendirmelerde çok çekici insanların "erkek çocuk sahibi olmalarının %26 daha az mümkün olduğu" şeklindeki yanlış iddia da, makalenin ilgi çekmesinde bilhassa etkili oldu.* Ancak Columbia Üniversitesi'nden istatistikçi ve blog yazarı Andrew Gelman bu analizin bazı tuhaf noktalarını ortaya koydu.[16] Beş kategoriye ayrılmış çekicilik düzeylerinin her birindeki erkek çocuk oranına bakarsak, ilk doğan çocuklar için şu bulguya ulaşırız:

- Ergenlik döneminde "çok itici" olarak değerlendirilen ebeveynler için oran: %50 erkek
- "İtici" olarak değerlendirilenler için: %56 erkek
- "Ortalama" olarak değerlendirilenler için: %50 erkek
- "Çekici" olarak değerlendirilenler için: %53 erkek
- "Çok çekici" olarak değerlendirilenler için: %44 erkek.

Dolayısıyla kategoriler arasında istikrarlı bir düşüş söz konusu değildi; yalnızca "çok çekici" kategorisi bir düşüş sinyali göstermişti. Gelman, sonuçların, bir "hikâye anlatmak" için cımbızla seçilerek bildirilmesinin yanı sıra, 79 gibi bir cinsiyet oranına denk gelen %44'ün de her halükârda mantıksızlık ölçüsünde uç bir oran olduğunu söyler.

Peki ama bu olay, savaşlar sırasında ve sonrasında doğan fazladan erkek sayısını açıklamamıza yardımcı olur mu? Eğer Trivers-Willard'a inanırsak, evrim neticesinde, erkeklerin azaldığı bir toplumda erkek çocuklar daha işe yarar olacağı için kadınların daha fazla erkek çocuk dünyaya getireceği yaklaşımını öne sürebiliriz ve konuya Tanrı'yı karıştırmamıza da gerek kalmamış olur, yalnızca Darwin'le durumu anlatmış oluruz. Peki ama evliliklerinin başındaki, kısa sürede hamile kalan daha genç çiftlerin daha fazla sayıda erkek dünyaya getirmesini nasıl açıklayacağız?

* Göründüğü kadarıyla "%26'lık düşüş", aslında erkek çocuk sahibi olma "ihtimaline" atıfta bulunur, bu ihtimal 52/48'den 44/56'ya düşmüştür. Böylelikle bu veri, cinsiyet oranında görünürde %26'lık bir düşüş olarak yorumlanabilmişti.

***1898:** Britanya'da cinsel aktivitenin en düşük olabileceği yıl*

Bana göre, bu bulguların birçoğunu bir araya getiren en tutarlı açıklama University College London'dan Profesör William James'in açıklamasıdır. Yaklaşık kırk yıldır, fetüsün cinsiyetinin, bebeğin rahme düştüğü sırada ebeveynlerin hormon seviyesinden etkilendiğini öne sürmektedir ve daha detaylı analizde de, cinsiyet oranının aylık periyottan etkilendiğini, erken ve geç rahme düşüşlerde erkek çocuk ihtimalinin arttığını, ovülasyona yakın tarihteki rahme düşüşlerde de daha fazla kız çocuğu doğabileceğini iddia etmiştir.[17]

James, artan "cinsel ilişki oranının", genç çiftler için biraz daha fazla erkek çocuğa gebe kalınması anlamına geldiği şeklindeki kanıttan yola çıkarak dolaylı, ama güçlü bir destek bulduğunu iddia etmektedir. Peki ama daha fazla seks yapmak neden daha fazla erkek çocuk getirsin? 10. Bölüm'de, en yüksek doğurganlık oranının ovülasyondan yaklaşık iki gün önce olduğunu görmüştük; ama çiftler çok defa cinsel ilişkiye girdiğinde bu en yüksek noktadan önce gebe kalınması muhtemeldi; çünkü bu durumda doğurganlık oranının en yüksek olduğu noktaya ulaşılmadan önce halihazırda hamile olma şansı artıyordu. Büyük savaşlar sırasında ve sonrasında da cinsellik, ayın hangi zamanında olursa olsun, izin günlerindeki kısa periyotlara sıkıştırılıyor olmalıydı ve yurdundan ayrılmanın ardından yeniden bir araya gelmenin coşkusuyla yoğun yaşanıyordu. Bu durum, aylık adet döngüsünün doğurgan zamanının ilk başlarında gebe kalınmasını daha olası hale getirebilir ve dolayısıyla, James'e göre, erkek çocuk olması ihtimali daha yüksektir.*

Doğrudan kanıt bulmak daha zordur; çünkü ovülasyon tarihine göre rahme düşme gününü bilmeyi gerektirir; bebeğin ne zaman rahme düştüğünü neredeyse tam olarak bilecek binlerce

* James ve Valentine'in oluşturduğu basit bir istatistik modeli, üç günlük izin sonrası doğan bebeklerin, bu üç günün üçünde de cinsel ilişkiye girilmesi halinde, ortalama olarak 112.5 civarı bir cinsiyet oranı getirebileceği tahminini yapmıştır.[18]

kadını nereden bulabiliriz? Bu sorunun yanıtı olabilecek bir fikir Kudüs araştımacısı Susan Harlap'ın aklına gelmişti. Dini inançlarına bağlı Musevi kadınların Nida geleneğinin, bu anlamda eşsiz bir imkân sağladığını fark etti.[19] Bu uygulama, menstrüasyon döneminden sonra en az bir hafta cinsel ilişki yasağını da içeriyordu; buna yönelik talimat Levililer Kitabı 15:19'da yer alır: "Ve bir kadının bir durumu olursa ve bu durumu tenin kan olmasıysa, o zaman yedi gün uzak kalmalıdır." Yedi gün sonra kadın, arındırıcı bir banyo ritüeli (mikve) uygular ve cinsellik bundan sonra başlayabilir.

Harlap, bu geleneği takip eden kadınlarda gerçekleşmiş 3658 doğumu inceledi, verdikleri bilgiler üzerinden ovülasyon tarihine göre rahme düşme gününe dair tahminler yürüttü. Ovülasyon döneminden önce rahme düşen bebeklerin %53'ünün erkek olduğunu buldu, ovülasyon gününde veya sonraki gün rahme düşenlerin %50'si erkekti ve ovülasyondan iki gün sonra rahme düşenlerin %65'i erkekti. Bu durum farklı yaş ve etnik kökenden kadınlar için de geçerliydi. Bu çalışma, rahme düşme günü yalnızca çıkarsama yapılarak bulunduğu için kusursuz değildi çünkü buna bağlı hatalar olabilirdi; ancak Harlap, gerçek bağıntının daha bile güçlü olduğu anlamının çıkarılabileceğini düşünüyordu.

Eğer bu fikri ciddiye alırsak, bu durumda aksi de geçerli olacaktır: Eğer daha az cinsellik varsa bu durumda rahme düşme zamanı, ayın en doğurgan dönemi civarında gerçekleşmeye yatkın olur, dolayısıyla da daha fazla kız çocuğu doğumu olacak ve cinsiyet oranı düşecektir. Böylelikle artık nihayet, Victoria Dönemi insanlarının 9. Bölüm'de gördüğümüz esrarengiz doğurganlık düşüşüne geri dönmüş oluyoruz. O dönemde, doğum kontrol yöntemi uygulamamalarına rağmen bebek sayısında azalma görülmüştü ve Simon Szreter gibi tarihçiler bu durumun, "bir cinsel perhiz kültürü" geliştirmelerinden kaynaklandığını söylüyordu; yani eskisi kadar seks yapmıyorlardı. Eğer James hipotezine inanırsak veya cinsiyet oranlarının "cinsellik miktarından" bir şekilde etkilendiğini kabul edersek, bu durumda cinsiyet oranı grafiğinin zaman içinde, gerçekleşen cinsellik miktarının bir göstergesi olarak alınabileceğini net şekilde söyleyebiliriz.

Şema 63'e ve Victoria Dönemi'nde neler olduğuna bir kez daha bakalım: 4* puan seviyesinde verilere dayanan ve sürekli düşen cinsiyet oranı, "cinsel perhiz" fikrine ilave istatistiksel destek sağlayabilir, kısaca bir cinsellik kıtlığından söz edilebilir. Dolayısıyla buradan hareketle, Britanya cinsel aktivitesinin tarihteki en düşük seviyesinin 1898 yılı civarında gerçekleşmiş olduğu tahminini yürütebiliriz. Sonrasında cinsel yoğunluk zirveleri, savaşların sonunda birliklerin eve dönmesiyle yaşanıyordu ve yine 1973 yılı civarında yeni bir zirve söz konusuydu. Evlilik yaşının en düşük noktaya indiği ve gençler arasında gebeliğin hızla arttığı bir dönemdi ve şurası açık ki gençler arasında yoğun cinsel aktivitenin görüldüğü bir dönemdi. Çılgınlar gibi sevişmek erkek bebek doğurtur. Sanırım bu savı yeterince destekleyen kanıtları sunabildim.*

Neden Bazı Ülkelerde Daha Çok Erkek Çocuk Var?

***118:** Çin'de her 100 kız başına dünyaya gelen erkek çocuk sayısı*

Uluslararası veriler, ülkeler arasında ve zaman içinde değişiklikler olabildiğini göstermektedir; ancak olayların normal akışı içinde uzun vadeli cinsiyet oranının 103 ila 108 bandı dışında olması olağan dışı bir durum konumundadır. Ama olaylar illa beklenen haliyle akmaz ve eğer doğacak çocuk için bir cinsiyet tercihi söz konusuysa, kan testi veya ültrason yoluyla fetüsün cinsiyeti bulunabilir ve arzu edilen cinsiyet olmadığında (maalesef genellikle kızlar için söz konusudur) kürtaj yoluna gidilebilir. Bu uygulama, yasadışı olmasına rağmen 1992 yılında Güney Kore'de doğumdaki cinsiyet oranının 114'e çıkmasına neden oldu. Üçüncü ve dördüncü doğumlarda ise 200 seviyesine kadar çıkıyordu. Bir ailede iki çocuk olduğunda, sonraki dişi fetüslerin yarısının kürtajla alındığını ifade eden inanılmaz yüksek bir rakam.[20] Bu aşırı yüksek oranlar, hükümet kampanyalarının etkisiyle ve cinsiyet belirleme işlemi yapan doktorların lisanslarının iptal

* Gerçi adil olmak adına şunu da eklemeliyim ki; Andrew Gelman'a göre, bu durumu, sağlıklı genç annelerin etkisi olarak görmek daha akla yakındır.

edilmesi sonucunda düşürüldü; ancak 2001 yılında Hindistan'ın bazı bölgelerinde 114 ile 126 arasında yüksek oranlar rapor edilmiştir (Pencap, Delhi ve Gucerat).

Çin'in tek çocuk politikası ve erkek çocuk yönündeki ısrarlı tercihler cinsiyet oranını bazı kırsal bölgelerde 130'a kadar yükseltmiştir ve her yıl kızlara oranla fazladan bir milyon erkek doğumu rapor edilmektedir veya buna eşdeğer bir ifadeyle, bir milyon kız eksiktir. Tek çocuk politikası 2013 yılında sona erdi, eğer ebeveynlerin ikisi de tek çocuksa iki çocuk yapmalarına izin veriliyor; ancak bu uygulamanın, Çin'in 2011 yılında 118 seviyesinde olan ve dünyanın en yükseği seviyesindeki cinsiyet oranını iyileştirip iyileştirmeyeceği henüz belli değil.

Birleşik Krallık Sağlık Bakanlığı son dönemde titiz diyebileceğimiz bir araştırma gerçekleştirdi: Birleşik Krallık'ta doğan çocukların cinsiyet oranlarının, anne babalarının doğduğu ülkeye göre değişip değişmediğini gözlemlediler. 2007-2011 yılları arasındaki yaklaşık 4 milyon doğuma dayanarak belirlenen genel ortalama 105'ti: Avustralya, Çin ve Filipinler'den göçenlerde oran 108'in üzerindeydi; ancak 160 ülke olduğunu düşündüğümüzde, bu durumun oluşumunu yalnızca şansa da bağlayabiliriz: Yüksek cinsiyet oranları, ABD'ye göç eden Çinli ve Filipinli göçmenlerde de saptanmıştı. Diğer uçta, cinsiyet oranı yedi ülkede 103'ün altındaydı; ancak Sri Lanka 99.2 seviyesindeki cinsiyet oranıyla şaşırtıcı ölçüde diğerlerinden ayrılıyordu. Ama bu farklılık daha az erkek çocuk olması yönündeydi, dolayısıyla şüphe duyulan bir durum söz konusu değildi.[21] Ancak can alıcı gösterge, kız çocuk sahibi olduktan sonraki çocukların cinsiyetidir: Aileler gerçekten bir erkek çocuk istediklerinde, seçici kürtaja bu aşamada geçebiliyorlar.

Erkek Çocuk Sahibi Olmayı Garanti Altına Alabilir misiniz?

20.000 USD: Cinsiyet belirlemenin yaklaşık maliyeti

Diyelim ki küçük bir kızınız var ve mükemmel ailenize bir de erkek çocuk katmak istiyorsunuz veya tersini de düşünebiliriz. İstediğiniz cinsiyette çocuk sahibi olma şansınızı artırmak için

ne yapabilirsiniz? Anlatmaya en yüksek teknolojiden başlayalım ve aşağıya doğru gidelim.

In-vitro dölleme (IVF) yönteminde yumurtalar, implantasyondan önce istenen cinsiyete ayrılabilir: bu yöntem implantasyon öncesi genetik teşhis olarak bilinir. İsminden de anlaşılabileceği gibi, genetik hastalığı olan çiftlerin yumurtalarını taramaya imkân vermek için geliştirilmiştir ve Birleşik Krallık'ta yalnızca bu amaçla kullanımı yasaldır. Ama eğer yaklaşık 20.000 dolarınız varsa, ABD'de bir cinsiyet seçimi kliniği bulup bunu sizin için yapmalarını isteyebilirsiniz ve istediğiniz cinsiyetteki çocuk neredeyse garantilenmiş olur.

IVF veya rahim için tohumlama gibi yöntemlerden önce geliştirilen daha az güvenilir metotlar da erkek ve dişi spermi ayırmaya çalışır: MicroSort metodu %90'lık başarı oranı iddia etmektedir. FDA (Amerikan Gıda ve İlaç Dairesi) tarafından henüz onaylanmamış olmasına rağmen (kitap yazıldığı sırada), dünyanın çeşitli yerlerinde çeşitli kliniklerde uygulanan bu yöntem için, alınan bildirimlere göre bir siklus boyunca uygulama için yaklaşık 20.000 dolar seviyesinde ücret talep ediliyor. Ericsson olarak adlandırılan metot daha ucuz, yaklaşık 600 dolar seviyesinde ve %80'lik başarı oranı iddiası var; ama bu oran biraz tartışmalı.

Sayısız web sitesi de paranızı alarak, ovülasyon tarihine göre rahme düşme zamanını ayarlamaya yardımcı olan tavsiye ve programlar gönderiyor: Shettles metodu popüler bir yöntem ve erkek çocuk istemeniz halinde ovülasyona mümkün olan en yakın tarihte seks yapmanızı tavsiye ediyor; daha hafif olan erkek spermin daha hızlı yüzeceği ve böylece yumurtaya daha erken ulaşacağı fikrine dayanan bir yaklaşım bu. Ama bu yaklaşım, az önce sunmuş olduğum kanıtların tam aksi yönde olduğu için, metodun pek de işe yaramıyormuş gibi görünmesine şaşmamalı. James, bu metoda dair üç araştırma raporu sunuyor; çocuğun cinsiyetinin belirlenmesi adına yapılan 131 girişimden 57'sinde arzulanan cinsiyette bebek dünyaya gelirken 74'ü aksi yönde sonuçlanmış; pek başarılı görünmüyor açıkçası.[22]

Dolayısıyla eğer bir erkek çocuk istiyorsanız ve William James'in argümanlarına inanıyorsanız, savaş olduğunu düşünün ve siklusun başlarında, daha az doğurganlığın olduğu dönemde

daha çok cinsel ilişkiye girin: Gebe kalınması daha uzun sürebilir; ama erkek olması ihtimali (çok az da olsa) artmış olur. Belki bir sürü muz yemekten daha etkili bir yöntem; ama yazı tura atmaktan daha fazla belirleyici olduğu da pek söylenemez.

16
sonuçlar

Biyografi ve tarih okumaya çalışan biriyim. Bu durum, bu kitabın içeriğinden anlaşılabilir; çünkü böylesi bakış açıları, bir yandan içinde bulunduğumuz ânı ele alırken bir yandan da geçmişe dönerek insanların cinsel hayatlarını inceleme süreciyle belirgin bir şekilde ilişkilidir. İstatistikler üzerinden değerlendirme yaparken, eldeki verileri, "zaten aşikâr" olan bazı aktivitelere kanıt olarak yoracak şekilde objektiflikten sapmak kolaydır; örneğin insan denen o yumuşak ve olağan dışı varlık yerine karıncaları veya gezegenleri (veya mazı arılarını) gözlemleyerek de sonuçlar çıkarılabilir.

İstatistiklerin ardında üç insan unsuru yer alır. Birincisi araştırmacılardır. Dr. Clelia Mosher, mahrem ve değişken hasta geçmişlerini toplar, sonra bunları makalelerine gizler ve bir yandan annesine de bakar, Magnus Hirschfeld Berlin'deki Enstitüsü'ne dönmeden çalışma cüretini gösterir, Alfred Kinsey müzmin hasta olmasına rağmen saplantılı şekilde çalışmasını tamamlamaya uğraşır. Shere Hite da, 1* puan seviyesinde istatistiklerinin yanı sıra, büyük etki uyandıran kitaplar üretmesiyle de saygıyı hak ediyor.

Sonrasında, Anne Johnson'ın tıbbi çalışmasıyla Kaye Wellings'in sosyal bilimler yaklaşımının Natsal'ı ortaya çıkarmak üzere yaptıkları zoraki evlilikten söz edebiliriz. Bu çalışma incelikli ve kalıcı bir başarı oldu, merkezine "sağlığı" alarak yola çıkmıştı;

ama şimdi Dünya Sağlık Örgütü'nün ortaya koyduğu daha geniş kapsamlı cinsel sağlık tanımına uygun olacak şekilde sürekli genişliyor.

Teşekkürü hak eden ikinci grup ise, cinsellikle ilgili araştırmalara yaşamlarının en mahrem detaylarını aktararak katkı sağlayan araştırma katılımcıları: Bu kitapta verdiği bilgilere referans yapılan kişi sayısı yüz binlere ulaşıyor olmalı. Belki de başka hiç kimseye açmayacakları davranışlarını anlattılar ve zaman zaman partnerlerini hesap etmekte zorlananlara da sempatiyle yaklaşıyoruz. Yalan makinelerine (belli ki gerçek) bağlanmaya ve cinsel deneyimlerini aktarmaya veya erotik film izleyip sonrasında elini (görünürde kullanılmış) kondomlarla dolu kâselere sokmaya gönüllü olanları ve diğerlerini de unutmayalım. Belki onlar, bunun karşılığında araştırma kredisi kazanan psikoloji öğrencileri olabilirler; ama minnetimizi hak ediyorlar.

Ancak üçüncü ve çok daha önemli olan nokta şu ki; insan unsuru, yüzyıllar boyunca cinsellikleriyle başa çıkmak durumunda olan sayısız insanın yansımasıdır. Cinsellik çok önemli bir eşitleyicidir. İster köylü ister saraylı olsunlar, insanlar, arzularıyla ve hem kendileri hem de başkaları dolayısıyla ortaya çıkan zorluklarla başa çıkmak durumunda kalmışlardır. Bu anlamda erkeklerin mi yoksa kadınların mı daha büyük güçlük yaşadıklarını söylemek bana kalmış bir şey değil; ama son yarım yüzyılı bir kenara bırakırsak, hatalı da olabilen doğum kontrol yöntemleri, hamilelik riskinin cefasını kadınların daha çok çektiği anlamına gelir. Bahsettiğimiz bu güçlükler, eşcinsel ilişki yaşamayı istemiş veya gizlice yaşamış olanların göğüs germek zorunda kaldıklarının yanında belki de hiç kalır.

Natsal araştırmaları, cinsel açıdan daha maceraperest hale geldiğimizi, aynı zamanda eşcinselliğe daha toleranslı, ama sadakatsizliğe daha tahammülsüz yaklaşma iddiasını taşıdığımızı göstermektedir. Fakat tarihsel trendleri, baskıdan kaçıp aydınlanmaya doğru yol alması kaçınılmaz bir ilerleme sürecinden ibaret olarak görmemeliyiz. Geçmişte de birçok insan, cinselliklerini ifade ederek oldukça mutlu bir hayat sürebilmiş olmalıdır, günümüzdeyse, cinsellikten uzaklaşmak yönünde süregelen hareketlerin "yaratıcılık" olarak görülmesinin bir parçası olarak yeni deney fırsatlarının memnuniyetle karşılan-

dığını gösteren istatistiklere rağmen, pornografi, zorla cinsel ilişki ve gençlerin olgunlaşmadan cinsellikle tanışmaları gibi durumlardan kaynaklanan yeni baskı türleri de ortaya çıkmıştır.

Ne hissettiğinizi ve ne yaptığınızı belirleyen unsurun "yaradılış mı yetiştirme mi" olduğuna dair araştırmacıların değişken fikirleriyle tekrar tekrar karşılaştık. Eğer cinselliğin doğuştan gelen biyolojik bir özellik olduğuna inanıyorsanız, bu durumda cinsellikle ilgili davranışlarda son yarım yüzyılda görülen büyük değişiklikler, daha önce baskı altına alınmış davranışların özgürleşmesi olarak görülebilir. Bu yaklaşıma alternatif olarak, öne çıkan yeni koşullar dolayısıyla yeni bir cinselliğin oluştuğuna da inanabilirsiniz veya bu konuları konuşmanın bütünüyle zaman kaybı olduğunu bile düşünebilirsiniz.

Benim şahsi fikrime göre; cinsel hislerimiz ve davranışlarımız, biyoloji, toplumsal yapı, imkân ve sadece şans gibi karmaşık bir karışımdan ileri geliyor ve her şeyi bu kadar büyüleyici yapan da bu.

ek bölüm
natsal metotları

%23: Natsal-1'deki soruları yanıtlarken "utanan" katılımcıların oranı

Rastgele seçilmiş iyi bir örneklem kümesi bile hedeflendiğinde, yanıt verme zahmetine katlanmaları için ikna edilmeleri gerekir. Ayrıca ister cinsellikle ilgili sorular içersinler ister içermesinler, tüm araştırmalar için yanıt alma oranları düşmektedir. Natsal, ortaya çıkacak verilerin toplum sağlığına getireceği faydaların altını çizen iyi bir tanıtım yazısının, araştırmaya katılımı artırmak adına hayati önem taşıdığını görmüştü: Ayrıca standart katılım ücreti olan 15 pound yerine 30 pound vermeyi de denediler; ancak bu yalnızca çok küçük bir fark yaratabildi.

Natsal-3'te Asyalıların ve bekar katılımcıların sayısı biraz eksik.[1] Ancak kritik nokta, katılmaya gönüllü olan kişilerin cinsel yaşamının, kendilerine benzer yaş grubu, cinsiyet ve etnik kökende olanlara göre (ve katılmak istemeyenlere göre) sistematik olarak farklı olup olmadığıdır. İstatistik alanında buna "bilgilendirici kayıp veri" denir: birisinin bir şey söylemeyi reddediyor olması unsuru, eğer ikna edilmiş olsaydı ne söyleyeceği hakkında bize fikir verir mi? Sanırım anlaşılmıştır.

Peki ama katılmayı reddedenlerin cinsel aktivitelerinin, tanım itibariyle elimizde bilgi olmadığında, farklı olduğunu nasıl

saptayabiliriz? Burada doğal olan yaklaşım, kayıp kişileri temsil eden bir örneğe dönmek ve onlar hakkında bir şeyler bulabilmek adına son derece hummalı bir çalışma yapmaktır. ABD Ulusal AIDS Davranış Araştırması tam da bunu yapmıştı: 1990 yılında gelişigüzel seçilmiş 13.690 numarayla telefonla iletişim kurmaya çalıştılar ve %66'lık katılım oranı elde ettiler; bunun, bu tip bir araştırma için normal olduğu söylenebilir.[2] Sonrasında iletişime geçilip reddedenler ve defalarca aramaya rağmen (on yedi kez arananlar bile vardı) ulaşılamayanlar hakkında daha fazla bilgi edinmeye çalıştılar: Şaşırtıcı şekilde, bu takibat çalışmasına %33 oranında yanıt alabildiler. Katılmayı reddedenler daha muhafazakâr, kiliseye daha çok giden, gizliliğe güvenmeyen kişiler olmaya daha yatkındı ve daha az riskli davranış grubunda oldukları varsayılabilirdi. Diğer yandan, telefonla ulaşılması güç olan kişiler ise evde daha az vakit geçiriyorlardı ve daha fazla cinsel partnere sahiptiler, dolayısıyla da daha yüksek risk grubundaydılar.

Katılmayı reddedenlerin cinsel açıdan daha az özgürlükçü olmaya meyilli oldukları, ulaşılması güç olanların ise daha yüksek riskli davranışlar sergileyebilecekleri izlenimi başka çalışmalarla da güçlenmiştir. Dolayısıyla, rakamsal olarak tespit edilemeyecek ölçüde olsa da kesin bir şekilde, bu grupların etkileri birbirini sönümler.[3]

Ankette belli bir noktaya kadar gelip tüm soruları tamamlamayan kişilerin özelliklerini incelemek ise daha kolay. Natsal-1'de, yüz yüze mülakattaki her 25 gönüllüden yaklaşık 1'i, anket kitapçığındaki daha hassas soruları doldurmayı reddetmişti: Bu reddedenler genelde daha yaşlı kişilerdi, algıda problemleri vardı, daha az partnerleri olmuştu veya bir etnik azınlıktan geliyorlardı: Örneğin, Asyalı katılımcıların %25'i kitapçığın tamamını doldurmayı reddetmişti.[4] Mülakatı yapan kişi, gönüllünün "utancını" da değerlendiriyordu: Partneri olmayanlar, Asyalılar ve deneyimsiz olanlar genellikle daha utangaç oluyorlardı ve daha düşük riskli davranışlar sergilemeye meyilliydiler. Dolayısıyla insanlar utandıkları için bir araştırmaya katılmayı reddediyorlarsa, bu durum yine, riskli davranışların, araştırmada, olduğundan fazla tahmin edilme ihtimalini akıllara getirir.

Belki de erkekler ve kadınlar bu araştırmalara farklı yaklaşım gösteriyorlar. Oldukça fazla deneyimi olan erkeklerin, maceralarını anlatmaktan mutluluk duymaları akla yakın görünürken, anlatacak fazla şeyi olmayanların, kendini belli eden bu azlığı "kabul etmeye" daha isteksiz yaklaştıkları aşikâr. Diğer yandan kadınlarda bu durum aksi yönde işliyor, daha aktif olanlar katılımdan daha fazla kaçınıyor. Buna "toplumda kabul görme önyargısı" denir, bu da insanlara hayatları boyunca kaç partnerleri olduğu sorulduğunda bilhassa belirginleşir; ki biraz hinlik içeren bir sorudur.

***%20:** Yüz yüze sorulduğundakine nazaran, form doldururken eşcinsel deneyimi olduğunu bildirenlerin sayısındaki artış oranı*

Eğer insanların söylediklerine inanamıyorsak, tüm bu verileri toplamanın bir anlamı olmaz, bu yüzden de araştırmalarda güvenilir yanıtların nasıl alınabileceğini belirlemek adına büyük çaba sarf edilmiştir: Soruların nasıl ifade edileceği, bir görüşmeci veya bilgisayar kullanmanın etkisi veya kişisel görüşmenin bütünüyle bir kenara bırakılıp her şeyin online yürütülmesinin gerekip gerekmediği.[5]

Soruların nasıl ifade edileceğiyle başlayalım. Eğer sizinle mülakat yapılıyor olsaydı, günlük dildeki terimlerin kullanılmasını mı tercih ederdiniz (örneğin "kendi kendini tatmin") yoksa resmi bir dili mi (örneğin "mastürbasyon")? Eğer karışıklığa neden oluyorsa, teknik dilin de bir faydası olmaz: Kaye Wellings şöyle bir olay anlatmıştı: "Bir adam hatırlıyorum; 35 yaşındaydı, çocukları da vardı ve kendisine 'vajinal' kelimesinin ne anlama geldiği sorulduğunda, 'Ooh, hayır, hayır, hayır. Ben öyle şey yapmam, kulağa hiç hoş gelmiyor' dedi. Bu kelime ona gerçekten de çok tuhaf gelmişti."[6]

Kinsey, günlük dili benimsemişti, ama onun yaklaşımı, katılımcıyla samimi bir ilişki kurabilmek amacını taşıyordu. Diğer yandan Natsal ekibi resmi terimlerin daha tercih edilir olduğunu saptamıştı, gerekirse açıklama yapmak yoluna gidiyorlardı: Gençlerin söz konusu olduğu gruplarda "genel olarak 'seks' keli-

mesi kabul edilebilirdi; ama 'sevişmek' gibi kelimeler olamazdı.[7] Buradaki yaklaşım, görüşmecinin, bir "profesyonel yabancı" olması gerektiği şeklindeydi: soğukkanlılığını yitirmeyen ve karşılaştığı durumlarla başa çıkabilecek biri.

Soruların düzenlenişi bile önemli olabiliyor: Kinsey, formunun etrafına noktalar koymaktan memnuniyet duyuyordu; ancak modern araştırmalar sıkı kurallara bağlı, bilgisayar kontrollü bir programla işliyor. Yaklaşımlara geçilmeden önce davranışlarla ilgili sorular tamamlanıyor; diğer türlü olduğunda katılımcılar, yanıtlarını, daha öncesinde belirttikleri fikirlere göre ayarlayabiliyorlar.

1990 yılındaki Natsal-1 bütünüyle kâğıt evrak üzerinde yapılmıştı, yüz yüze bir mülakat ve doldurulması gereken bir anket formu biçimindeydi. İnsanlar, eğitimli görüşmeciler karşısında bile olsa, hassas konular hakkında konuşmaktan pek de memnun olmayabilir: Kendi başlarına form doldururken eşcinsel deneyimi olduğunu bildirenlerin sayısı, yüz yüze sorulduğundakine nazaran %20 daha fazlaydı.[8] 2000 yılındaki Natsal-2'de anket formu, bir bilgisayarla yer değiştirdi; katılımcı bu bilgisayara, heteroseksüel ve homoseksüel deneyimleri, partner sayısı, cinsellik için para ödeyip ödemediği, irade dışı cinsel ilişki vb gibi daha hassas bilgiler giriyordu: Daha sonra sayfa kilitleniyor ve mülakatı yapan görüşmecinin göremeyeceği hale geliyordu. 2010 yılındaki Natsal-3'te de, yüz yüze mülakat doğrudan bir bilgisayara giriliyordu.

Peki ama kâğıt evrak yerine bilgisayar kullanmanın etkisini nasıl bilebiliriz? Eğer bilgisayar yeni bir tıbbi tedavi yöntemi olsaydı, "rastgele kontrollü deney" yapmak, etkisine dair adil bir test olurdu: Hastalar, yeni tedavi ve standart tedavi kapsamında olmak üzere, gelişigüzel şekilde ikiye ayrılırlardı ve ortaya çıkan sonuçlardaki farklılıklar, yeni tedavinin etkisine yorulabilirdi; tabii ki şans faktörünün ortadan kaldırılmasını sağlamaya yetecek sayıda hasta üzerinde denenmesi suretiyle.

Rastgele deney mantığının aynısı, cinsellikle ilgili araştırmalarda yaygın şekilde kullanılmıştır. Örneğin, 1995 yılında ABD'de ergenlik çağındaki erkeklere ilişkin yapılan ulusal araştırmada, yaklaşık 2000 katılımcı, cevapları için bir bilgisayar veya kâğıt

evrak kullanacak şekilde gelişigüzel seçildiler.*[9] Ergenlik çağındaki bu erkekler, bilgisayardaki ankette daha hassas konulara dair bildirimde bulundular: %2.5, bir hayat kadınıyla cinsel ilişkiye girdiğini söylemişti, kâğıt evrak üzerindeki yanıtlarda ise bu oran %0.7 seviyesindeydi ve erkeklerle eşcinsel ilişkiye girdiğini bildirenlerin oranı ise bilgisayarda %5.5, kâğıt evrakta %1.5 seviyesindeydi.

Bilgisayar kullanıldığında, form doldururkenkine nazaran insanların daha "hassas" cinsel davranışlarını kabul etmeye daha çok meyilli olduklarını birçok başka çalışma da göstermektedir. Diğer yandan, Natsal ekibi, Natsal-2 için hazırlanırken 829 hanede bilgisayarla yapılan anketi kâğıt evrak formundaki anketle kıyasladığında, yanıtlarda herhangi bir etkisi olmadığını saptadı, gerçi daha fazla tutarlılık ve daha az atlanmış soru vardı.[10]

Tüm araştırmayı İnternet üzerinden yürütmek çok daha ucuz ve kolay olurdu; ancak online paneller güvenilmez sonuçlar verebilmektedir. Anne Johnson'ın düşüncesine göre, bir web panelinde katılımcıların kimliğine bağlı olarak ortaya çıkan meselelerin yanı sıra, araştırmanın önem ve değeri de doğru aktarılamamaktadır.

Özenli ve kişiye özel yaklaşımların yerini tutacak bir sistem bulmak zor olacaktır; ama maddi kısıtlamalar gelecekte değişimi zorunlu hale getirebilir.

* Bilgisayarlı yöntemde soruları sormak için ses sistemi de kullanılmıştı: katılımcılar 4'e 1 oranında rastgele seçilmişti; bilgisayar (n=1361) veya kâğıt evrak (n=368).

teşekkürler

Bu kitap bir öğle yemeğinde Profile Books'tan Andrew Franklin, Cecily Gayford ve Wellcome Collection'dan Kirty Topiwala ile birlikteyken tasarlanmıştır. İstatistikler üzerine yazılmış bir kitap Wellcome'ın "Institute of Sexology" sergisine uygun gibi görünmüştü ve bu kadar iyi başlığı olan bir kitap yazma fırsatı dayanılmaz duruyordu. Ama kitabı tamamlamak bambaşka bir şey ve aldığım tüm yardım ve desteklerden dolayı son derece minnettarım: Özel olarak teşekkür etmek istediklerim; beni bazı büyüleyici tarihsel unsurlarla tanıştırdığı için Simon Szreter, benimle uzun uzun konuştukları için Natsal'dan Kaye Wellings ve Anne Johnson, bana cinsellik oranlarında yardım ettikleri için John Valentine ve William James, muhteşem projelerinden bahsettiği için Jon Millward, seks işçilerinin dünyalarına dair analizleri için Belinda Brooks-Gordon, cinsel kimliği oluşturan sebeplere dair en yeni kanıtlardan beni haberdar ettiği için Melissa Hines, gençlerin okullarda nelerle karşılaştığına dair analizleri için Kim Horner ve yazdıklarımı okuyup yorumladığı için Philip Osment.

Kullandığım veriler içinse: Aile Gelişimi Ulusal Araştırmaları'ndan Casey Copen güncel raporları aktardı, Natsal'dan Cath Mercer, Kyle Jones ve Soazing Clifton henüz yayınlanmış verileri benden esirgemediler, ayrıca sözlerimin fazlasıyla yanıltıcı olup olmadığını kontrol ettiler. James Phillips'e British Library'den tarihsel hazineleri kazıp çıkardığı için teşekkür etmek istiyorum. Yine Cambridge Üniversitesi Kütüphanesi de

bu kadar iyi bir kurum olduğu için, şüpheyle yaklaşmadan bana en önemli kitaplarını sunduğu için ve de en kuytularda kalmış resmi istatistikleri bir çırpıda bulup getirdiği için gerçekten takdire şayan. Ve sanırım en uygunsuz sitelere ve materyallere erişimimi engellemedikleri için İnternet servis sağlayıcılarıma da teşekkür etmeliyim.

Temsilcim Jonny Pegg de her zamanki gibi işlerimi idare etti. Bayrağı aldığımda Wellcome ve Profile Books'tan herkes beni destekledi; ama bilhassa Kirty Topiwala'ya bitmek bilmez coşkusu için ve Cecily Gayford'a da görevinin ötesinde bir editörlük uğraşı verdiği ve uzun uzadıya devam eden çocukça saptamalarımı nazikçe törpülediği için çok şey borçluyum.

Matthew Taylor da oluşturduğum metni her zamanki titizliğiyle tasnif ederken Flora Willis, Penny Daniel ve Drew Jerrison da beni en nazik şekilde organize ettiler.

Nice and Serious çalışanları, kitap üzerinde çalışmak adına incelikli bir uygulama ürettiler. Onlarla çalışmak büyük zevkti.

Cambridge'deki meslektaşlarım her zaman destekleyici oldular ve elbette, Winton Capital Management'tan David Harding'e, böylesi bir projeye girişebilmeme imkân verdiği için minnettarım.

Son olarak da aileme teşekkür etmek istiyorum; Kate, Kate ve Rosie'ye, sürekli destek oldukları için ve bir kez bile bunun aslında çok da iyi bir fikir olmayabileceğini ima etmedikleri için.

Ve elbette, kitaptaki tüm hatalar ve yanlış yorumlamalar bana ait kalacak.

notlar

1. Bölüm

1. Sanders, S. A., ve Reinisch, J. M. "Eğer şöyle olsaydı kendinizi 'Seks yapmış' sayar mıydınız?" *Journal of the American Medical Association*, 281 (3), 20 Ocak 1999: 275-7.
2. Hite, S. *The Hite Report: On Female Sexuality*. Pandora, 1976.
3. Hite, S. *The Hite Report on Male Sexuality*. Ballantine Books, 1982.
4. Hite, S. *The Hite Report: Women and Love: A Cultural Revolution in Progress*. Knopf, 1987.
5. Streitfeld, D. Shere Hite ve Rakamların Getirdiği Problemler. Şu adresten erişilebilir: http://davidstreitfeld.com/archive/controversies/hite01.html [8 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
6. Larkin P. 'Annus Mirabilis'. Şu adresten erişilebilir: http://allpoetry.com/Annus-Mirabilis [4 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
7. Szreter, S., Fisher, K. *Sex before the Sexual Revolution: Intimate Life in England, 1918-1963*. Cambridge University Press, 2010.
8. Smith, R. Brother George'un kovulması. *British Medical Journal*, 318 (7178), 23 Ocak 1999: 210.

2.Bölüm

1. Mercer, C. H., Tanton, C., Prah, P., Erens, B., Sonnenberg, P., Clifton, S., vd. Britanya'da yaşam süresi boyunca ve zaman içinde cinsel yaklaşımlarda ve yaşam tarzlarında görülen değişiklikler: Cinsel Yaklaşımlar ve Yaşam Tarzları Ulusal Araştırmaları'ndan (Natsal) gelen bulgular. *Lancet*, 382 (9907), 30 Kasım 2013: 1781-94.
2. Field, N., Mercer, C. H., Sonnenberg, P., Tanton, C., Clifton, S., Mitchell, K. R., vd. Britanya'da cinsel yaşam tarzlarıyla sağlık arasındaki ilişkiler: Üçüncü Cinsel Yaklaşımlar ve Yaşam Tarzları Ulusal Araştırması'ndan (Natsal-3) gelen bulgular. *Lancet*, 382 (9907), 30 Kasım 2013: 1830-44.

3. Mercer, C. Haydi (gerçek) seksten bahsedelim. TedX talk. Şu adresten erişilebilir: http://tedxtalks.ted.com/video/Lets-talk-about-real-sex-Dr-Cat [12 Ekim 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
4. Overy, C., Reynolds, L. A., Tansey, E. M. *History of the National Survey of Sexual Attitudes and Lifestyles: The Transcript of a Witness Seminar Held by the Wellcome Trust Centre for the History of Medicine at UCL, London, on 14 December 2009.* Queen Mary, University of London, 2011.
5. Wellings, K., Field, J., Wadsworth, J., Johnson, A. M., Anderson, R. M., Bradshaw, S. Cinsel yaşam tarzları gözlem altında. *Nature*, 348 (6299), 1990: 276-8.
6. Overy, Reynolds ve Tansey. *History of the National Survey of Sexual Attitudes and Lifestyles.*
7. Wadsworth, J., Field, J., Johnson, A. M., Bradshaw, S., Wellings, K. Cinsel Yaklaşımlar ve Yaşam Tarzları Ulusal Araştırması Metodolojisi. *Journal of the Royal Statistical Society*, series A, 156 (3), 1993: 07.
8. Everitt, B. S. *History of Surveys of Sexual Behavior: Encyclopedia of Statistics in Behavioral Science.* John Wiley & Sons, 2005, s. 878-87. Şu adresten erişilebilir: http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/0470013192.bsa284/abstract [12 Ekim 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
9. Fenton, K. A., Johnson, A. M., McManus, S., Erens, B. Cinsel davranışın ölçümü: Araştırmalarda karşılaşılan metodolojik güçlükler. *Sexually Transmitted Infections*, 77 (2), 1 Nisan 2001: 84-92.
10. Davis, K. *Factors in the Sex Life of Twenty-Two Hundred Women.* Harper and Brothers, 1929.
11. Kinsey, A. C., Pomeroy, W. B., Martin, C. E. *Sexual Behavior in the Human Male.* Indiana University Press, 1948.
12. Time Out. *London Sex Survey* 2013. Şu adresten erişilebilir: http://www.timeout.com/london/sex-and-dating/sex-survey-2013-how-much-sex-is-everyone-having-anyway [3 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
13. Trojan U.S. SEX CENSUS Sonuçlarına Göre Cinsel Çeşitlilik ve Tatmin Yükselişte. Şu adresten erişilebilir: http://www.trojancondoms.com/ArticleDetails.aspx?ArticleId=25 [13 Ekim 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
14. Erens, B., Burkill, S., Copas, A., Couper, M., Conrad, F. Gönüllü katılıma dayalı web panel araştırmaları genel toplumdaki hassas davranışları ne kadar ölçebiliyor ve bu ölçümler iyileştirilebilir mi? Üçüncü Britanya Cinsel Yaklaşımlar ve Yaşam Tarzları Ulusal Araştırmasıyla (Natsal-3) karşılaştırma. *Lancet*, 382 (9907), 30 Kasım 2013: S34.
15. Wellings, K., Jones, K. G., Mercer, C. H., Tanton, C., Clifton, S., Datta, J., vd. Britanya'da plansız gebeliklerin yaygınlığı ve ilgili unsurlar: Üçüncü Cinsel Yaklaşımlar ve Yaşam Tarzları Araştırması'ndan (Natsal-3) gelen bulgular. *Lancet*, 382 (9907), 30 Kasım 2013: 1807-16.

3.Bölüm

1. Mercer, C. H., Tanton, C., Prah, P., Erens, B., Sonnenberg, P., Clifton, S., vd. Britanya'da yaşam süresi boyunca ve zaman içinde cinsel yaklaşımlarda ve yaşam tarzlarında görülen değişiklikler: Cinsel Yaklaşımlar ve Yaşam Tarzları Araştırmaları'ndan (Natsal) gelen bulgular. *Lancet*, 382 (9907), 30 Kasım 2013: 1781-94.
2. Robinson, C., Nardone, A., Mercer, C., Johnson, A. M. "Cinsel Sağlık", 2010 İngiltere Sağlık Araştırmasının 6.bölümü. Şu adresten erişilebilir: http://www.hscic.gov.uk/catalogue/PUB03023/heal-surv-eng-2010-respheal-ch6-sex.pdf [18 Eylül 2014].
3. Wadsworth, J., Johnson, A. M., Wellings, K., Field, J. Ortalama değerin içinde neler var? Cinsel ilişki hakkında bilgi vermek konusunda erkekler ve kadınlar arasındaki tutarsızlığın değerlendirilmesi. *Journal of the Royal Statistical Society*, series A, 159 (1), 1996: 111.
4. Brewer, D. D., Potterat, J. J., Garrett, S. B., Muth, S. Q., Roberts, J. M., Kasprzyk, D., vd. Fuhuş ve cinsel partnerlerin bildirdiği sayılarda uyuşmazlıklar. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 97 (22), 24 Ekim 2000: 12385-8.
5. Wadsworth vd. Ortalama değerin içinde neler var?
6. Conrad, F. G., Brown, N. R., Cashman, E. R. Araştırma mülakatlarında davranış sıklığını tahmin etme stratejileri. *Memory*, 6 (4), 1 Temmuz 1998: 339-66. Brown, N. R., Sinclair, R. C. Yaşam boyu cinsel partner sayısının tahmin edilmesi: Erkek ve kadınlar farklı davranıyor. *Journal of Sex Research*, 36 (3), 1 Ağustos 1999: 292-7.
7. Boniface, S., Shelton, N. Eksik bildirimleri göz önünde bulundurduğumuzda alkol tüketimi nasıl etkilenir? Varsayımsal bir senaryo. *European Journal of Public Health*, 26 Şubat 2013: 1076-81.
8. Baldwin, M. W., Holmes, J. G. Dikkat çekici özel kitleler ve benlik bilinci. *Journal of Personal and Social Psychology*, 52 (6), 1987: 1087-98.
9. Alexander, M. G., Fisher, T. D. Hakikat ve sonuçları: Kişinin kendi bildirimine dayanan cinsellik raporlarında cinsiyet farklarının değerlendirilmesi için Bogus Pipeline aygıtının kullanımı. *Journal of Sex Research*, 40 (1), 1 Şubat 2003: 27-35.
10. Wrigley, E. A., Schofield, R. S. *The Population History of England 1541-1871*. Cambridge University Press, 1989.
11. Johnson, A. M., Mercer, C. H., Erens, B., CoS., Wellings, K., vd. Britanya'da cinsel davranışlar: Birliktelikler, uygulamalar ve HIV riski içeren davranışlar. *Lancet*, 358 (9296), 1 Aralık 2001: 1835-42.
12. Blow, A. J., Hartnett. K. Ciddi ilişkilerde sadakatsizlik, ii: Gerçekçi bir değerlendirme. *Journal of Marital and Family Therapy*, 31 (2), 1 Nisan 2005: 217-33.
13. Hite, S. *The Hite Report: Women and Love: A Cultural Revolution in Progress*. Knopf, 1987.

14. Wolfe, L. *The Cosmo Report*. Arbor House, 1981.
15. Wiederman, M. W. Evlilik dışı cinsel ilişki: Ulusal bir araştırmada elde edilen bulgulara göre yaygınlığı ve bağlantıları. *Journal of Sex Research*, 34 (2), 1 Ocak 1997: 167-74.
16. Mark, K. P., Janssen, E., Milhausen, R. R. Heteroseksüel çiftlerde sadakatsizlik: İlişki dışı cinselliğin demografik, kişiler arası ve kişilik bağlantılı göstergeleri. *Archives of Sexual Behaviour*, 40 (5), 1 Ekim 2011: 971-82.
17. Higgins, R. ve Meredith, P. 'Nga tamariki - Maori childhoods -Maori çocuklarının büyütülmesi. *Te Ara: The Encyclopedia of New Zealand*, güncelleme 23-Mayıs-13 Şu adresten erişilebilir: http://www.TeAra.govt.nz/en/nga-tamariki-maori-childhoods/page-2.
18. Bellis, M. A., Hughes, K., Hughes, S., Ashton, J. R. Babadan Gelen Farklılıkların Ölçümü ve toplum sağlığına etkileri. *Journal of Epidemiology and Community Health*, 59 (9), 1 Eylül 2005: 749-54.
19. Bellis vd. Babadan Gelen Farklılıkların Ölçümü.
20. Wilson, B., Smallwood, S. Boşanmayla biten evliliklerin oranı. *Population Trends*, 13, 2008: 28.
21. Birleşik Krallık Ulusal İstatistik Kurumu. Evliliklerin yüzde kaçı boşanmayla bitiyor?
22. Birleşik Krallık Ulusal İstatistik Kurumu. Evliliklerin Yüzde Kaçı Boşanmayla Bitiyor? Şu adresten erişilebilir: http://www.ons.gov.uk/ons/rel/vsob1/divorces-in-england-and-wales/2011/sty-what-percentage-of-marriages-end-in-divorce.html [5 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
23. Nemesis, S. Kadınların Boşanma Riskini Hesaplama Makinesi. *Just Four Guys*. Şu adresten erişilebilir: http://www.justfourguys.com/female-divorce-riskcalculator/ [21 Ekim 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
24. Wilson, B., Stuchbury, R. Birliktelikler Kalıcı Oluyor mu? Boylamsal sayım verileri kullanılarak evlilik ve birlikte yaşamın kıyaslanması. *Population Trends*, 139, Spring 2010. Şu adresten erişilebilir: http://www.ons.gov.uk/ons/rel/population-trends-rd/population-trends/no--139--spring-2010/index.html [5 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
25. Birleşik Krallık Ulusal İstatistik Kurumu. İngiltere ve Galler'de boşanmalar, 2012. Şu adresten erişilebilir: http://www.ons.gov.uk/ons/rel/vsob1/divorcesin-england-and-wales/2012/stb-divorces-2012.html [5 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
26. Owen, J., Fincham, F. D. Genç yetişkinler arasında "cinsel ilişki odaklı arkadaşlık" ilişkileri üzerine cinsiyet ve psikolojik faktörlerin etkisi. *Archives of Sexual Behavior*, 40 (2), 1 Nisan 2011: 311-20.
27. Bisson, M. A., Levine, T. R. Cinsellik odaklı arkadaşlık ilişkisinin tartışılması. *Archives of Sexual Behavior*, 38 (1), 1 Şubat 2009: 66-73.

4. Bölüm

1. Brillinger, D. R. John W. Tukey: Hayatı ve Mesleki Katkıları. *Annals of Statistics*, 30 (6), Aralık 2002: 1535-75.
2. Brillinger, John W. Tukey.
3. Kinsey, A. C., Pomeroy, W. B., Martin, C. E. *Sexual Behavior in the Human Male.* Indiana University Press, 1948.
4. Gebhard, P. H., Johnson, A. B., Kinsey, A. C. *The Kinsey Data: Marginal Tabulations of the 1938-1963 Interviews Conducted by the Institute for Sex Research.* Indiana University Press, 1979.
5. Kinsey Institute. Data & Codebooks [Araştırma Programı]. Şu adresten erişilebilir: http://www.kinseyinstitute.org/research/kidata.html [4 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
6. Kinsey Institute. Data & Codebooks.
7. Kinsey Institute. Data & Codebooks.
8. Kinsey vd. *Sexual Behavior in the Human Male.*
9. Kinsey, A. C. *Sexual Behavior in the Human Female.* Indiana University Press, 1953.
10. Mercer, C. H., Tanton, C., Peah, P., Erens, B., Sonnenberg, P., Clifton, S., vd. Britanya'da yaşam süresi boyunca ve zaman içinde cinsel yaklaşımlarda ve yaşam tarzlarında görülen değişiklikler: Cinsel Yaklaşımlar ve Yaşam Tarzları Araştırmaları'ndan (Natsal) gelen bulgular. *Lancet*, 382 (9907), 30 Kasım 2013: 1781-94.
11. Linda, S. T., Schumm, L. P., Laumann, E. O., Levinson, W., O'Muircheartaigh, C. A., Waite, L. J. Birleşik Devletler'de ileri yaştaki yetişkinler arasındaki cinsellik ve sağlık durumuna dair bir araştırma. *New England Journal of Medicine*, 357 (8), 23 Ağustos 2007: 762-74.
12. Kinsey vd. *Sexual Behavior in the Human Male.*
13. Kinsey vd. *Sexual Behavior in the Human Male.*
14. Elliot L. *Sex on Campus: The Details Guide to the Real Sex Lives of College Students.* Random House, 1997.
15. Kinsey vd. *Sexual Behavior in the Human Male.*
16. Simon, W., Kraft, D., Kaplan, H. Oral sex: A critical overview. Oral seks: Eleştirel bir bakış. *AIDS and Sex: An Integrated Biomedical and Behavioural Approach.* Oxford University Press, 1990.
17. Neret, G. *Erotica Universalis.* Taschen Books, 1994.
18. Van der Velde, T. H. *Ideal Marriage, Its Physiology and Technique.* 1928. Şu adresten erişilebilir: http://www.goodreads.com/book/show/1200322.Ideal_Marriage_Its_Physiology_and_Technique [4 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
19. Szreter, S., Fisher, K. *Sex before the Sexual Revolution: Intimate Life in England, 1918-1963.* Cambridge University Press, 2010.
20. Brooks, X. Michael Douglas'la Liberace, Cannes, kanser ve oral seks üzerine *The Guardian Online.* Şu adresten erişilebilir: http://www.the-

guardian.com/film/2013/jun/02/michael-douglas-liberacecancer-cunnilingus?guni=Article:in%20body%20link [14 Ekim 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
21. Owen, D. H., Katz, D. F. Meninin fiziksel ve kimyasal özelliklerine dair bir inceleme ve meni benzerinin formülasyonu. *Journal of Andrology*, 26 (4), 8 Temmuz 2005: 459-69.
22. Morrissey, T. E. Meninin besleyici içeriğinin bütünüyle analizi. *Jezebel*. Şu adresten erişilebilir: http://jezebel.com/a-completebreak-down-of-the-nutritional-content-of-semen-953356816 [11 Ekim 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
23. McBride, K. R., Fortenberry, J. D. Heteroseksüel anal cinsellik ve anal cinsellik davranışları: Bir inceleme. *Journal of Sex Research*, 47 (2-3), 24 Mart 2010: 123-36.
24. Gebhard vd. *The Kinsey Data*.
25. Hite, S. *The Hite Report*.
26. Wolfe, L. *The Cosmo Report*. Arbor House, 1981.
27. Hunt, M. M. *Sexual Behavior in the 70s*. Playboy Press, 1974.
28. Michael, R. T., Gagnon, J. H., Laumann, E. O., Kolata, G. *Sex in America: A Definitive Survey*. Little, Brown & Co., 1994.
29. Mercer vd. Britanya'da cinsel yaklaşımlarda ve yaşam tarlarında değişimler.
30. Chandra, A., Copen, C. E., Mosher, W. D. Birleşik Devletler'de cinsel davranış şekilleri, cinsel çekim ve cinsel kimlik: 2006-2010 Ulusal Aile Gelişimi Araştırması'ndan gelen veriler. *International Handbook on the Demography of Sexuality*. Springer, 2013, s. 45-66.
31. McBride ve Fortenberry. Heteroseksüel ve cinsellik.
32. Sandnabba, N. K., Santtila, P., Alison, L., Nordling, N. Sadomazoşist seks uygulayıcılarının demografisi, cinsel davranışları, aile geçmişleri ve istismar deneyimleri: yeni araştırmaların incelenmesi. *Sex and Relationship Therapy*, 17 (1), 1 Şubat 2002: 39-55.
33. Smith, A. M. A., Rissel, C. E., Richters, J., Grulich, A. E., de Visser, R. O. Avustralya'da cinsellik: Avustralya Sağlık ve İlişkiler Araştırması'nın mantığı ve metotları. *Australia and New Zealand Journal of Public Health*, 27 (2), 2003: 106-17.
34. Richters, J., de Visser, R. O., Rissel, C. E., Grulich, A. E., Smith, A. M. A. BDSM (Bağlama, Disiplin, Sadomazoşizm veya hükmetme ve itaat uygulayıcılarının demografik ve psikososyal özellikleri: Ulusal araştırma verileri. *Journal of Sexual Medicine*, 5 (7), 1 Temmuz 2008: 1660-68.
35. Wismeijer, A. A. J., van Assen, M. A. L. M. BDSM uygulayıcılarının psikolojik özellikleri. *Journal of Sexual Medicine*, 10 (8), 1 Ağustos 2013: 1943-52.
36. Hoxton Dungeon Suite. Packages. 2014. Şu adresten erişilebilir: http://www.hoxtondungeonsuite.co.uk/packages/ [11 Ekim 2014 tarihinde

giriş yapılmıştır].
37. Millward, J. Tavşan yuvasının derinlikleri: Bir milyon seks oyuncağı satışının analizi. Şu adresten erişilebilir: http://jonmillward.com/blog/studies/down-the-rabbit-hole-analysis-1-million-sex-toy-sales/ [21 Ekim 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
38. Huntingdon Health Promotion and HIV Support Team. *69 Ideas to Help You Enjoy Safer Sex.* Huntingdonshire Community Health Services, 1989.
39. *Glamour* dergisi. Daha önce hiç duymadığınız Cinsellikle İlgili 50 Şaşırtıcı Gerçek (Promise). Şu adresten erişilebilir:http://www.glamourmagazine.co.uk/features/relationships/2009/10/02/50-sex-facts-you-never-knew [4 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
40. Heiman, J. R., Long, J. S., Smith, S. N., Fisher, W. A., Sand, M. S., Rosen, R. C. Beş ülkede orta ve daha yaşlı çiftlerde cinsel tatmin ve ilişki mutluluğu. *Archives of Sexual Behavior*, 40 (4), 1 Ağustos 2011: 741-53.
41. Hunt. *Sexual Behavior in the 70s.*
42. Cochran, W. G., Mosteller, F., Tukey, J. W. Kinsey Raporundaki istatistiksel problemler. *Journal of the American Statistical Association*, 48 (264), Aralık 1953: 673.
43. Kinsey vd. *Sexual Behavior in the Human Male.*
44. Ericksen, J. A., Steffen, S. A. *Kiss and Tell: Surveying Sex in the Twentieth Century.* Harvard University Press, 2009.
45. Jones, J. H. *Alfred C. Kinsey: A Life.* W. W. Norton & Co., 2004.
46. Ericksen, J. A. Yeterince vaka gördüğünüzde, istatistiklere niye ihtiyaç duyasınız? Kinsey'nin metodolojisinin yeniden ele alınması. *Journal of Sex Research*, 35 (2), 1 Mayıs 1998: 132-40.
47. Gebhard vd. *The Kinsey Data.*

5. Bölüm
1. Wolff, C. *Magnus Hirschfeld: A Portrait of a Pioneer in Sexology.* Quartet Books, 1986.
2. Bullough, V. L. *Science in the Bedroom: A History of Sex Research.* Basic Books, 1994.
3. Isherwood, C. *Christopher and His Kind.* Random House, 2012.
4. Ford, C. S., Beach, F. A. *Patterns of Sexual Behavior.* Harper & Row, 1972.
5. Foucault, M. *The History of Sexuality: An Introduction.* Knopf Doubleday, 2012.
6. Kinsey, A. C., Pomeroy, W. B., Martin, C. E. *Sexual Behavior in the Human Male.* Indiana University Press, 1948.
7. Kinsey, A. C. *Sexual Behavior in the Human Female.* Indiana University Press, 1953.
8. Voeller, B. Kinsey skalasının bazı kullanım ve kötüye kullanım şekilleri. *Homosexuality, Heterosexuality: Concepts of Sexual Orientation*, 1990: 35.

9. Voeller, B. Kinsey skalasının bazı kullanım ve kötüye kullanım şekilleri.
10. Voeller, B. Kinsey skalasının bazı kullanım ve kötüye kullanım şekilleri.
11. Billy, J. O., Tanfer, K., Grady, W. R., Klepinger, D. H. Birleşik Devletler'de erkeklerin cinsel davranışları. *Family Planning Perspectives*, 25 (2), Nisan 1993: 52-60.
12. Michael, R. T., Gagnon, J. H., Laumann, E. O., Kolata. G. *Sex in America: A Definitive Survey.* Little, Brown & Co. 1994.
13. Mercer, C. H., Tanton, C., Prah, P., Erens, B., Sonnenberg, P., Clifton, S., vd. Britanya'da yaşam süresi boyunca ve zaman içinde cinsel yaklaşımlarda ve yaşam tarzlarında görülen değişimler: Cinsel Yaklaşımlar ve Yaşam Tarzları Ulusal Araştırmaları'ndan (Natsal) gelen bulgular. *Lancet*, 382 (9907), 30 Kasım 2013: 1781-94.
14. Birleşik Krallık Ulusal İstatistik Kurumu. Birleşik Krallık'ta Cinsel Kimlik. Şu adresten erişilebilir: http://www.ons.gov.uk/ons/rel/integrated-householdsurvey/integrated-household-survey/january-to-december-2012/info-sexual-identity.html [4 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
15. Gates, G. J. Kaç kişi Lezbiyen, Gay, Biseksüel ve Cinsiyet değiştirmiş? Williams Institute. Şu adresten erişilebilir: http://williamsinstitute.law.ucla.edu/research/census-lgbt-demographicsstudies/how-many-people-are-lesbian-gay-bisexual-andtransgender/ [4 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
16. Ward, B. W., Dahlhamer, J. M., Galinsky, A. M., Joestl, S. S. ABD'li yetişkinler arasında cinsel yönelim ve sağlık: Ulusal Sağlık Mülakat ve Araştırması, 2013. *National Health Statistical Reports*, (77), 2014: 1-12.
17. New York Times. Kaç Amerikalı Lezbiyen, Gay veya Biseksüel? Şu adresten erişilebilir: http://well.blogs.nytimes.com/2014/07/21/how-many-americans-are-lesbian-gay-or-bisexual/ [5 Ekim 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
18. Copas, A. J., Wellings, K., Erens, B., Mercer, C. H., McManus, S., Fenton, K. A., vd. Britanya'da hassas cinsel davranışlar konusundaki bildirimlerin doğruluğu: Değişimin boyutunu keşfetmek, 1990-2000. *Sexually Transmitted Infections*, 78 (1), 1 Şubat 2002: 26-30.
19. Prah, P., Copas, A. J., Mercer, C. H., Clifton, S., Erens, B., Phelps, A., vd. Britanya'da hassas cinsel davranışların bildiriminde tutarlılık: İkinci ve üçüncü Cinsel Yaklaşımlar ve Yaşam Tarzları Ulusal Araştırmaları'nda bildirim önyargılarında görülen değişimler (Natsal-2 ve Natsal-3). *Sexually Transmitted Infections*, 90 (2), Mart 2014: 90-93.
20. Wellings, K., Field, J., Johnson, A. M., Wadsworth, J. *Sexual Behaviour in Britain: The National Survey of Sexual Attitudes and Lifestyles.* Penguin Books, 1994.
21. Mercer vd. Britanya'da yaşam süresi boyunca ve zaman içinde cinsel yaklaşımlarda ve yaşam tarzlarında görülen değişimler: Cinsel Yaklaşımlar ve Yaşam Tarzları Ulusal Araştırmaları'ndan (Natsal) gelen bulgular.

22. Chandra, A., Copen, C. E., Mosher, W. D. Birleşik Devletler'de cinsel davranışlar, cinsel çekim ve cinsel kimlik: 2006-2010 Aile Gelişimi Ulusal Araştırması'ndan gelen veriler. *International Handbook on the Demography of Sexuality*. Springer, 2013: 45-66.
23. Blair, J. A. Şehirli gay erkeklerin olasılık kümesi: İki fazlı uyarlanır örneklem metodunun kullanımı. *Journal of Sex Research*, 36 (1), 1 Şubat 1999: 39-44.
24. Rosenberger, J. G., Reece, M., Schick, V., Herbenick, D., Novak, D. S, Van der Pol, B., vd. Birleşik Devletler'de gay ve biseksüel olarak tanımlanan erkekler arasında en son yaşadıkları erkek partnerli cinsel ilişkide durumsal özellikler ve cinsel davranışlar. *Journal of Sexual Medicine*, 8 (11), 1 Kasım 2011: 3040-50.
25. Bailey, J. V., Farquhar, C., Owen, C., Whittaker, D. Lezbiyen ve biseksüel kadınların cinsel davranışları. *Sexually Transmitted Infections*, 79 (2), 1 Nisan 2003: 147-50.
26. Mercer, C. H., Bailey, J. V., Johnson, A. M., Erens, B., Wellings, K., Fenton, K. A., vd. Kadınlarla seks yapmış olduğunu bildiren kadınlar: Yaygınlığı, cinsel davranışlar ve sağlıkla ilgili sonuçları üzerine Britanya ulusal olasılık verileri. *American Journal of Public Health*, 97 (6), 1 Haziran 2007: 1126-33.
27. Maier, T. Psikiyatristler homoseksüelliği gerçekten "tedavi" edebilir mi? Şu adresten erişilebilir: http://www.scientificamerican.com/article/homosexualitycure-masters-johnson/ [18 Ekim 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
28. Kallmann, F. J. Belirgin erkek homoseksüelliğine dair ikiz ve fratri araştırması. *American Journal of Human Genetics*, 4 (2), Haziran 1952: 136-46.
29. Whitam, F. L., Diamond, M., Martin, J. İkizlerde homoseksüel yönelim: 61 ikiz ve üç üçüz hakkında bir rapor. *Archives of Sexual Behavior*, 22 (3), 1 Haziran 1993: 187-206.
30. Wiederman, M. W. *Understanding Sexuality Research*. Wadsworth, 2001.
31. Bailey, J. M., Dunne, M. P., Martin, N. G. Avustralyalı bir ikiz örneğinde cinsel yönelim ve bağlantılı unsurlar üzerinde genetik ve çevresel etkiler. *Journal of Personal and Social Psychology*, 78 (3), 2000: 524-36.
32. Whitam vd. İkizlerde homoseksüel yönelim. Eckert, E. D., Bouchard, T. J., Bohlen, J., Heston, L. L. Ayrı yetiştirilen ikizlerde homoseksüellik. *British Journal of Psychiatry*, 148 (4), 1 Nisan 1986: 421-5.
33. Hines, M. Cinsiyetçi Gelişim. Yer aldığı eser: Lerner R. M., Lamb, M. E. (editörler). *Handbook of Child Development and Developmental Science*, 7. basım John Wiley & Sons, 2015.
34. Reimers, S. BBC İnternet Araştırması: Genel metodoloji. *Archives of Sexual Behavior*, 36 (2), 1 Nisan 2007: 147-61.
35. Manning, J. T., Fink, B. BBC İnternet araştırmasında parmak uzunluğu oranı (2D:4D), baskınlık, üreme başarısı, asimetri ve sosyoseksüellik. *American Journal of Human Biology*, 20 (4), 1 Temmuz 2008: 451-61.

36. Grimbos, T., Dawood, K., Burriss, R. P., Zucker, K. J, Puts, D. A. Cinsel yönelim ve ikinci parmağın dördüncüye göre uzunluk oranı: erkek ve kadınlarda meta-analiz. *Behavioural Neurosciences*, 124 (2), Nisan 2010: 278-87.
37. Coates, J. M., Gurnell, M., Rustichini, A. İkinci parmağın dördüncüye göre uzunluk oranı yüksek frekans tüccarlar arasında başarıyı gösteriyor. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 106 (2), 13 Ocak 2009: 623-8.
38. Schwerdtfeger, A., Heims, R., Heer, J. Parmak uzunluk oranı (2D:4D) sürekli araba kullanan erkeklerde trafik ihlalleriyle bağıntılı. *Accident Analysis and Prevention*, 42 (1), Ocak 2010: 269-74.
39. Collaer, M. L., Reimers, S., Manning, J. T. İnternet'teki bir çizgi değerlendirme ödevinde görsel-mekansal performans ve potansiyel hormonal göstergeler: Cinsiyet, cinsel yönelim ve 2D:4D. *Archives of Sexual Behavior*, 36 (2), 1 Nisan 2007: 177-92.
40. Blanchard, R., Bogaert, A. F. Erkeklerde homoseksüellik ve yaşça büyük erkek kardeşlerin sayısı. *American Journal of Psychiatry*, 153 (1), Ocak 1996: 27-31.
41. Blanchard, R. Kardeşlerin doğum sırası ve erkek homoseksüelliğine dair maternal immün hipotezi. *Hormones and Behaviour*, 40 (2), Eylül 2001: 105-14.
42. Lalumière, M. L., Blanchard, R., Zucker, K. J. Erkek ve kadınlarda cinsel yönelim ve sağlak veya solak olma durumu: meta-analiz. *Psychological Bulletin*, 126 (4), Temmuz 2000: 575-92.
43. Blanchard, R., Lippa, R. A. BBC'nin İnternet araştırma projelerinden birinde erkek ve kadın katılımcıların doğum sırası, kardeşlerin cinsiyet oranı, hangi elini kullandığı ve cinsel yönelimi. *Archives of Sexual Behavior*, 36 (2), 1 Nisan 2007: 163-76.
44. Gathorne-Hardy, J. *Alfred C. Kinsey: Sex the Measure of All Things.* Pimlico, 1999.

6. bölüm

1. Laqueur, T. W. *Solitary Sex: A Cultural History of Masturbation.* Zone Books, 2003.
2. Pepys, S. *Diary*. Şu adresten erişilebilir: http://www.pepys.info/ [4 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
3. Marten, J. *Onania, or, The Heinous Sin of Self-Pollution, and All Its Frightfull Consequences in Both Sexes.* 1723.
4. Taylor, B. Çok fazla. *London Review of Books*, 6 Mayıs 2004: 22-4.
5. Tissot, S. A. D. *Onanism: or, A Treatise upon the Disorders Produced by Masturbation: or, The Dangerous Effects of Secret and Excessive Venery*, Çev. A. Hume. Ecco Print Editions, 1766.
6. Acton, W. *The Functions and Disorders of the Reproductive Organs.* Lindsay and Blakiston, 1857.

7. Bullough, V. L. *Science in the Bedroom: A History of Sex Research.* Basic Books, 1994.
8. Ellis, H. *Studies in the Psychology of Sex, vol. 1, The Evolution of Modesty; The Phenomena of Sexual Periodicity; Auto-Erotism.* Şu adresten erişilebilir: http://www.gutenberg.org/ebooks/13610 [5 Ekim 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
9. Hunt, A. On dokuzuncu yüzyılda ve yirminci yüzyılın başlarında Britanya'da büyük mastürbasyon paniği ve ahlaki düzenleme söylemleri. *Journal of the History of Sexuality*, 1998: 575-615.
10. Brockman, F. S. Birleşik Devletler'de 251 lise öğrencisinin ahlaki ve dini yaşamı üzerine bir araştırma. *The Pedagogical Seminary*, 9 (3), 1 Eylül 1902: 255-73. Ericksen, J. A., Steffen, S. A. *Kiss and Tell: Surveying Sex in the Twentieth Century.* Harvard University Press, 2009.
11. Laqueur, *Solitary Sex.*
12. The Quack Doctor. La Vida Vibrator. Şu adresten erişilebilir: http://thequackdoctor.com/index.php/la-vida-vibrator/ [30 Ekim 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
13. Gebhard, P. H., Johnson, A. B., Kinsey, A. C. *The Kinsey Data: Marginal Tabulations of the 1938-1963 Interviews Conducted by the Institute for Sex Research.* Indiana University Press, 1979.
14. Ellis, *Studies in the Psychology of Sex*, cilt. 1, *The Evolution of Modesty.*
15. Bullough, *Science in the Bedroom.*
16. Szreter, S., Fisher, K. *Sex before the Sexual Revolution: Intimate Life in England 1918-1963.* Cambridge University Press, 2010.
17. Davis, K. *Factors in the Sex Life of Twenty-Two Hundred Women.* Harper and Brothers, 1929.
18. Jones, J. H. *Alfred C. Kinsey: A Life.* W. W. Norton & Co., 2004.
19. Kinsey, A. C., Pomeroy, W. B., Martin, C. E. *Sexual Behavior in the Human Male.* Indiana University Press, 1948.
20. Gebhard, *The Kinsey Data.*
21. Jones, *Alfred C. Kinsey: A Life.*
22. Kinsey, A. C. *Sexual Behavior in the Human Female.* Indiana University Press, 1953.
23. Masters, W. H., Johnson, V. E. *Human Sexual Response.* Ishi Press International, 2010.
24. Hite, S. *The Hite Report: On Female Sexuality.* Pandora, 1976.
25. Wolfe, L. *The Cosmo Report.* Arbor House, 1981.
26. Michael, R. T., Gagnon, J. H., Laumann, E. O., Kolata. G. *Sex in America: A Definitive Survey.* Little, Brown & Co., 1994.
27. Wellings, K., Field, J., Johnson, A. M., Wadsworth, J. *Sexual Behaviour in Britain: The National Survey of Sexual Attitudes and Lifestyles.* Penguin Books, 1994.

28. Gerressu, M., Mercer, C. H., Graham, C. A., Wellings, K., Johnson. A. M. Bir Britanya ulusal olasılık araştırmasında mastürbasyonun yaygınlığı ve ilişkili faktörler. *Archives of Sexual Behavior*, 37 (2), 1 Nisan 2008: 266-78.
29. Mercer, C. H., Tanton, C., Prah, P., Erens, B., Sonnenberg, P., Clifton, S., vd. Britanya'da yaşam süresi boyunca ve zaman içinde cinsel yaklaşımlarda ve yaşam tarzlarında görülen değişimler: Cinsel Yaklaşımlar ve Yaşam Tarzları Ulusal Araştırmaları'ndan (Natsal) gelen bulgular. *Lancet*, 382 (9907), 30 Kasım 2013: 1781-94.
30. Gerressu vd. Bir Britanya ulusal olasılık araştırmasında mastürbasyonun yaygınlığı ve ilişkili faktörler.
31. Herbenick, D., Reece, M., Sanders, S., Dodge, B., Ghassemi, A., Fortenberry, J. D. Birleşik Devletler'de kadınlarda vibratör kullanımının yaygınlığı ve özellikleri: ulusu temsil eden bir çalışmadan gelen sonuçlar. *Journal of Sexual Medicine*, 6 (7), 1 Temmuz 2009: 1857-66.
32. Millward, J. Tavşan yuvasının derinlikleri: Bir milyon seks oyuncağı satışının analizi. Şu adresten erişilebilir: http://jonmillward.com/blog/studies/down-the-rabbit-hole-analysis-1-million-sex-toy-sales/ [21 Ekim 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
33. *Mail Online*. NHS, kalp krizi ve felç riskini azaltmak için öğrencilere "günde bir orgazm" tavsiye ediyor. Şu adresten erişilebilir: http://www.dailymail.co.uk/news/article-1199132/NHS-recommendspupils-orgasm-day-reduce-risk-heart-attack-stroke.html [4 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
34. NoFap, Partake in the Ultimate Challenge. NoFap. Şu adresten erişilebilir: http://www.nofap.org/ [4 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
35. Voon, V., Mole, T. B., Banca, P., Porter, L., Morris, L., Mitchell, S., vd. Kompülsif cinsel davranışları olan ve olmayan bireylerde cinsel gösterge tepkiselliğinin nöral korelasyonları. PLoS ONE, 9 (7), 11 Haziran 2014: e102419.
36. *Mail Online*. Düzenli porno izleyenler uyuşturucu bağımlılarıyla aynı beyin aktivitelerini gösteriyor. Şu adresten erişilebilir: http://www.dailymail.co.uk/news/article-2428861/Porn-addicts-brain-activity-alcoholics-drug-addicts.html [21 Ekim 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].

7. Bölüm

1. Copas, A. J., Wellings, K., Erens, B., Mercer, C. H., McManus, S., Fenton, K. A., vd. Britanya'da hassas cinsel davranışlar konusundaki bildirimlerin doğruluğu: Değişimin boyutunu keşfetmek, 1990-2000. *Sexually Transmitted Infections*, 78 (1), 1 Şubat 2002: 26-30. Prah, P., Copas, A. J., Mercer, C. H., Clifton, S., Erens, B., Phelps, A., vd. Britanya'da hassas cinsel davranışların bildiriminde tutarlılık: İkinci ve üçüncü Cinsel Yaklaşımlar ve Yaşam Tarzları Ulusal Araştırmaları'nda bildirim önyar-

gılarında görülen değişimler (Natsal-2 ve Natsal-3). *Sexually Transmitted Infections*, 90 (2), Mart 2014: 90-93.
2. Hurwitt, M. Michael Schofield ölüm ilanı. *The Guardian*, 27 April 2014. Şu adresten erişilebilir: http://www.theguardian.com/law/2014/apr/27/michael-schofield [5 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
3. Schofield, M., Bynner, J., Lewis, P., Massie, P. *The Sexual Behaviour of Young People*. Penguin Books, 1976.
4. Channel 4. YouGov'un "Cinsellik Eğitimi" Araştırması'ndan Satır Başları: Seks deneyimi. Şu adresten erişilebilir: http://sexperienceuk.channel4.com/teen-sex-survey [5 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
5. YouGov. Araştırma Raporu: Channel 4 Cinsellik Araştırması Sonuçları. Şu adresten erişilebilir: http://d25d2506sfb94s.cloudfront.net/today_uk_import/YG-Archives-lif-ch4-sexed-090910.pdf [5 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
6. Upchurch, D. M., Lillard, L. A., Aneshensel, C. S., Li, N. F. Ergenler arasında ilk cinsel birleşmenin gerçekleşmesine ve zamanına dair bildirimlerdeki tutarsızlıklar. *Journal of Sex Research*, 239 (3), 1 Ağustos 2002: 197-206.
7. Hastalık Kontrolü ve Korunma Merkezleri. YRBSS: Gençlerde Riskli Davranışlar Gözlem Sistemi - Ergenler ve Okul Sağlığı. Şu adresten erişilebilir: http://www.cdc.gov/HealthyYouth/yrbs/index.htm [5 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
8. Hastalık Kontrolü ve Korunma Merkezleri. Gençlerde Riskli Davranışlar Gözlem Sistemi: Birleşik Devletler, 2013. Hastalık ve Ölüm Oranları Haftalık Raporu. cilt. 63, no. 4. Şu adresten erişilebilir: http://www.cdc.gov/mmwr/pdf/ss/ss6304.pdf [5 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
9. Copen, C. E., Chandra, A., Martinez, G. 15-24 Yaş arası kız ve erkeklerde karşı cinsle oral seks yapmanın yaygınlığı ve zamanı: Birleşik Devletler, 2007-2010. Ulusal Sağlık İstatistikleri Raporu, no. 56 (8/2012). Şu adresten erişilebilir: http://www.cdc.gov/nchs/data/nhsr/nhsr056.pdf [5 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
10. Halpern-Felsher, B. L., Cornell, J. L., Kropp, R. Y., Tschann, J. M. Ergenler arasında oral ve vajinal seks: Algılar, yaklaşımlar ve davranışlar. *Pediatrics*, 115 (4), 1 Nisan 2005: 845-51.
11. Lifeway. Gerçek Aşk Bekler. Şu adresten erişilebilir: http://www.lifeway.com/n/Product-Family/True-Love-Waits [5 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
12. Brückner, H., Bearman, P. Verilen sözün ardından: ergenlerde bekaret sözünün cinsel yolla bulaşan hastalıklar açısından doğurduğu sonuçlar. *Journal of Adolescent Health*, 36 (4), Nisan 2005: 271-8.
13. Rosenbaum, J. E. Sabırlı Gençler? Bekaret yemini edenlerle etmeyenlerin cinsel davranışlarının kıyaslanması. *Pediatrics*, 123 (1), 1 Ocak 2009: e110-20.

14. Culp-Ressler, T. Cinsel Perhize yönelik Eğitim Programları için verilen Federal Fonlar. Şu adresten erişilebilir: http://thinkprogress.org/health/2012/10/10/987411/federal-funds-abstinence-onlyprograms/ [5 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
15. HBSC. Okul çağındaki çocuklarda sağlık davranışları. Şu adresten erişilebilir: http://www.hbsc.org/ [5 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
16. Wellings, K., Nanchahal, K., Macdowall, W., McManus, S., Erens, B., Mercer, C. H., vd. Britanya'da cinsel davranışlar: Erken heteroseksüel deneyim. *Lancet*, 358 (9296), 1 Aralık 2001: 1843-50.
17. Palmer, M. J., Clarke, L., Wellings, K. "Cinsel yetkinlik", buna bağlı cinsel sağlıkla ilişkilendirilen heteroseksüel birleşme midir öncelikle? Özet. Şu adresten erişilebilir: http://epc2014.princeton.edu/abstracts/140569 [5 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
18. Abma, J. C., Martinez, G., Copen, C. E. Birleşik Devletler'de ergenlik çağındaki çocuklar: Cinsel aktivite, korunma yöntemi kullanımı ve çocuk sahibi olma. Ulusal Aile Gelişimi Araştırması 2006-2008. *Vital Health Statistics*, 23 (30), Haziran 2010: 1-47. Guttmacher Institute. Ergenlik Çağındaki Amerikalı Çocuklarda Cinsel ve Reprodüktif Sağlık. Şu adresten erişilebilir: http://www.guttmacher.org/pubs/FB-ATSRH.html [5 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
19. Gençlerin cinsel davranışları. Editörden. *British Medical Journal*, 2 (5456), 31 Temmuz 1965: 247-9.
20. Martinez, G., Copen, C. E., Abma, J. C. Birleşik Devletler'de ergenlik çağındaki çocuklar: Cinsel aktivite, korunma yöntemi kullanımı ve çocuk sahibi olma, 2006- 2010: Ulusal Aile Gelişimi Araştırması. *Vital Health Statistics*, 23 (31), Ekim 2011: 1-35.
21. HBSC. Okul çağındaki çocuklarda sağlık davranışları.
22. Birleşik Krallık Ulusal İstatistik Kurumu. İngiltere ve Galler'de gebelikler, 2012. Şu adresten erişilebilir: http://www.ons.gov.uk/ons/rel/vsob1/conception-statistics--england-and-wales/2012/2012-conceptionsstatistical-bulletin.html [5 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
23. Birleşik Krallık Ulusal İstatistik Kurumu. İngiltere ve Galler'de gebelikler, 2012.
24. Bell, J., Clisby, S., Craig, G., Measor, L., Petrie, S., Stanley, N. Uçlarda Yaşamak: Kırsal ve Deniz Kenarı Bölgelerde Cinsel Davranışlar ve Genç Yaşta Çocuk Sahibi Olunması. University of Hull. Şu adresten erişilebilir: https://www.education.gov.uk/publications/eOrderingDownload/RW8.pdf [2 Ekim 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
25. Birleşik Krallık Ulusal İstatistik Kurumu. İngiltere ve Galler'de gebelikler, 2012.
26. Wellings, K., Collumbien, M., Slaymaker, E., Singh, S., Hodges, Z., Patel, D., vd. Bağlamı çerçevesinde cinsel davranış: Global bir perspektif. *Lancet*, 368 (9548), 17 Kasım 2006: 1706-28.

27. Birleşmiş Milletler İstatistik Bölümü. Milenyum Göstergeleri: 5.4. Ergenlerde 1000 kadın başına doğum oranı. Şu adresten erişilebilir: http://mdgs.un.org/unsd/mdg/Metadata.aspx?IndicatorId=0&SeriesId=761 [17 Ekim 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].

8. Bölüm

1. Degler, C. N. Ne olması gerekiyordu ne oldu: On dokuzuncu yüzyılda kadın cinselliği. *American Historical Review*, 79 (5), Aralık 1974: 1467.
2. Platoni, K. The sex scholar. *Stanford Magazine*, 2010. Şu adresten erişilebilir: http://alumni.stanford.edu/get/page/magazine/article/?article_id=29954 [5 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
3. Mosher C., Kadınlarda Hijyen ve Psikoloji: Stanford Dijital Havuzu. Şu adresten erişilebilir: http://purl.stanford.edu/sr010vc5273 [5 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
4. Mosher, C. D. Mosher Araştırması: 45 Victoria Dönemi kadınının cinsel yaklaşımları. Arno Press, 1980.
5. Acton, W. *The Functions and Disorders of the Reproductive Organs.* Lindsay and Blakiston, 1857.
6. Cook, H. *The Long Sexual Revolution: English Women, Sex, and Contraception 1800-1975.* Oxford University Press, 2005.
7. McCance, R., Luff, M., Widdowson, E. Kadınlarda fiziksel ve duygusal periyodiklik. *Journal of Hygiene*, 37 (04), 1937: 571-611.
8. McCance, Luff ve Widdowson'ın çalışmalarından hareketle oluşturulmuştur. Kadınlarda fiziksel ve duygusal periyodiklik.
9. McCance, R. A., Widdowson, E. M. *McCance and Widdowson's the Composition of Foods.* Royal Society of Chemistry, 2002.
10. Szreter, S. Fertility, *Class and Gender in Britain, 1860-1940.* Cambridge University Press, 2002.
11. Caruso, S., Agnello, C., Malandrino, C., Lo Presti, L., Cicero, C., Cianci, S. Hormonlar kadınların cinselliğini etkiliyor mu? Adet döngüsü boyunca cinsel etkinlik. *Journal of Sexual Medicine*, 11 (1), 1 Ocak 2014: 211-21.
12. Regan, P. C. Arzunun ritmi: Adet döngüsü evreleriyle kadınların cinsel arzuları arasındaki ilişki. *Canadian Journal of Human Sexuality*, 5, 1966: 145-56.
13. Michael, R. T., Gagnon, J. H., Laumann, E. O., Kolata, G. *Sex in America: A Definitive Survey.* Little, Brown & Co., 1994.
14. Fisher, T. D., Moore, Z. T., Pittenger, M.-J. Cinsellik beyinde mi? Cinsiyet, erotofili ve sosyal arzulanırlık unsurlarının bir fonksiyonu olarak cinsel algıların sıklığı üzerine bir değerlendirme. *Journal of Sex Research*, 49 (1), 19 Nisan 2011: 69-77.
15. Hofmann, W., Vohs, K. D., Baumeister, R. F. İnsanlar günlük yaşamlarında ne arzuluyor, ne konuda sıkıntı duyuyor ve nelere katlanmaya çalışıyor. *Psychological Science*, 23 (6), 1 Haziran 2012: 582-8.

16. Spector, I. P., Carey, M. P., Steinberg, L. Cinsel Arzu Envanteri: gelişme, unsur yapısı ve güvenilirlik kanıtı. *Journal of Sexual and Marital Therapy*, 22 (3), 1996: 175-90.
17. Pittman, G.E. Sir Francis Galton Kim? Şu adresten erişilebilir: http://www.galtoninstitute.org.uk/Newsletters/GINL0006/francis_galton.htm [5 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
18. Cooper-White, M. Vasat Olmak Daha İyi - ve İnsanda Cinsel Çekime Dair 16 Şaşırtıcı Kanun Daha. Şu adresten erişilebilir: http://www.huffingtonpost.com/2013/09/05/17-facts-about-human-sexualattraction_n_3817941.html [5 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
19. Fletcher, G. J. O., Simpson, J. A., Thomas, G., Giles, L. Mahrem ilişkilerde idealler. *Journal of Personal and Social Psychology*, 76 (1), 1999: 72-89.
20. Singh, D. Kadınlarda fiziksel çekiciliğin durumsal önemi: bel-kalça oranının rolü. *Journal of Personal and Social Psychology*, 65 (2), 1993: 293-307.
21. Streeter, S. A., McBurney, D. H. Bel-kalça oranı ve çekicilik: Yeni kanıtlar ve "kritik bir testin" kritiği. *Evolution and Human Behaviour*, 24 (2), Mart 2003: 88-98.
22. Danamo's Marilyn Monroe Pages. Marilyn Monroe - Facts & Info. Şu adresten erişilebilir: http://www.marilynmonroepages.com/facts/ [4 Ekim 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
23. Sağlıklı Ünlü. Jessica Alba Boy Kilo Beden İstatistikleri. Şu adresten erişilebilir: http://healthyceleb.com/jessica-alba-height-weight-bodystatistics/3143 [4 Ekim 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
24. Regan, Arzunun ritmi.
25. Domingue, B. W., Fletcher, J., Conley, D., Boardman, J. D. ABD'li yetişkinler arasında genetik ve eğitimsel sınıflamayla birliktelik. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 111 (22), 3 Haziran 2014: 7996-8000.

9. Bölüm

1. Szreter, S., Fisher, K. *Sex before the Sexual Revolution: Intimate Life in England 1918–1963*. Cambridge University Press, 2010.
2. Dunnell, K. *Family Formation 1976*. Her Majesty's Stationery Office, 1979. Şu adresten erişilebilir: http://www.popline.org/node/448624 [16 Ekim 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
3. Pew Research Center's Global Attitudes Project. Ahlak Üzerine Global Görüşler. Şu adresten erişilebilir: http://www.pewglobal.org/2014/04/15/global-morality/ [17 Ekim 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
4. Wrigley, E. A., Schofield, R. S. *The Population History of England 1541–1871*. Cambridge University Press, 1989.
5. Wrigley, E. A. *English Population History from Family Reconstitution, 1580–1837*. Cambridge University Press, 1997.

6. Ruggles, S. İngiltere'de aile kütüğü tespitiyle ilgili engeller: 1580-1837 yılları arası aile kütüğü tayini vasıtasıyla İngiliz nüfus tarihi. *Continuity and Change*, 14 (1), Mayıs 1999: 105–30.
7. Wrigley, *English Population History from Family Reconstitution.*
8. Hair, P. E. Eski döenmlerin İngiltere kırsalında kadınların gebelik durumuna dair daha detaylı analiz. *Population Studies*, 24 (1), Mart 1970: 59-70.
9. Hitchcock, T. Cinsellik ve cinsiyet: On sekizinci yüzyıl İngiltere'sinde cinselliğin yeniden tanımlanışı. *History Workshop Journal*, 1996 (41), 1 Ocak 1996: 72–90.
10. Registrar-General. *The Registrar-General's Statistical Review of England and Wales for the Years 1938 and 1939.* His Majesty's Stationery Office, 1947.
11 Szreter and Fisher, *Sex before the Sexual Revolution.*
12. Wrigley, *English Population History from Family Reconstitution.*
13. Laslett, P., Oosterveen, İngiltere'de babası belli olmayan doğumlarda uzun vadeli trendler. *Population Studies*, 27 (2), 1 Temmuz 1973: 255-86.
14. Wrigley, *English Population History from Family Reconstitution.*
15. Birleşik Krallık Nüfus Sayımı ve Araştırmaları Kurumu. *Birth Statistics: Historical Series 1837–1983. England and Wales.* Series FM1, no 13. Her Majesty's Stationery Office, 1983.
16. Fletcher, J. İngiltere ve Galler'in ahlak ve eğitim istatistikleri. *Journal of the Statistical Society of London*, 12 (3), 1 Ağustos 1849: 189–335.
17. Birleşik Krallık Ulusal İstatistik Kurumu. İngiltere ve Galler'de doğumlar, 2012. Şu adresten erişilebilir: http://www.ons.gov.uk/ons/rel/vsob1/birth-summary-tables--england-and-wales/2012/stb-births-inengland-and-wales-2012.html#tab-Live-births-within-marriage-civilpartnership [5 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
18. OECD Aile Veritabanı. Evlilik Dışı Doğumlar ve Ergenlik Yaşındaki Doğumlar Ocak 2013. Şu adresten erişilebilir: http://www.oecd.org/els/family/SF2_4_Births_outside_marriage_and_teenage_births_Jan2013.pdf [16 Ekim 2014'te giriş yapılmıştır].
19. Birleşik Krallık Ulusal İstatistik Kurumu. İngiltere ve Galler'de evlilikler (Provizyonel), 2012. Şu adresten erişilebilir: http://www.ons.gov.uk/ons/rel/vsob1/marriages-in-england-and-wales--provisional-/2012/stbmarriages- in-england-and-wales--provisional---2011.html [5 Eylül 2014'te giriş yapılmıştır].
20. *International Business Times UK.* 24 Yaşındaki Playboy modeli Cathy Schmitz 81 yaşındaki Avusturyalı milyarderle evleniyor. Şu adresten erişilebilir: http://www.ibtimes.co.uk/austrian-billionaire-marries-playboy-model-cathy-schmitzcelebrity-couples-huge-age-gaps-1465721 [17 Eylül 2014'te giriş yapılmıştır].

21. Wilson, B., Smallwood, S. Evlilik ve Boşanmalarda Yaş Farkları. *Population Trends*, 132, Aralık 2007: 17–25.
22. Beaujouan, É., Ní Bhrolcháin, M. 1970'lerden beri Britanya'da birlikte yaşam ve evlilik. *Population Trends*, 145 (1), Eylül 2011: 35–59.
23. Wrigley, *English Population History from Family Reconstitution.*
24 Birleşik Krallık Ulusal İstatistik Kurumu. İngiltere ve Galler'de Evlilikler (Provizyonel), 2012
25. Birleşik Krallık Nüfus Sayımı ve Araştırmaları Kurumu. *Birth Statistics: Historical Series 1837–1983. England and Wales.* Series FM1, no 13. Her Majesty's Stationery Office, 1983.
26. Birleşik Krallık Ulusal İstatistik Kurumu. İngiltere ve Galler'de Doğumlar, 2012.

10. Bölüm

1. Youssef, H. Kondomun Tarihçesi. *Journal of the Royal Society of Medicine*, 86 (4), Nisan 1993: 226–8.
2. Szreter, S. Fertility, *Class and Gender in Britain*, 1860–1940. Cambridge University Press, 2002.
3. Alcott, W. A. *The Physiology of Marriage.* J. P. Jewett & Co., 1856.
4. Cook, H. *The Long Sexual Revolution: English Women, Sex, and Contraception 1800–1975.* Oxford University Press, 2005.
5. Brown, J. W., Greenwood, M., Wood, F. İngiltere'de orta sınıflarındoğurganlık durumu: İstatistiksel bir analiz. *Eugenics Review*, 12 (3), Ekim 1920: 158–211.
6. Szreter, *Fertility, Class and Gender in Britain, 1860–1940.*
7. Lewis-Faning, E. *Report on an Enquiry into Family Limitation and Its Influence on Human Fertility during the Past Fifty Years.* His Majesty's Stationery Office, 1949.
8. Szreter, *Fertility, Class and Gender in Britain, 1860–1940.*
9. Szreter, S., Fisher, K. *Sex before the Sexual Revolution: Intimate Life in England 1918–1963.* Cambridge University Press, 2010.
10. Maisel, A. Q. *The Hormone Quest.* Random House, 1965.
11. Cook, *The Long Sexual Revolution.*
12. Furedi, A. Sosyal sonuçlar: 1995 yılı "hap korkusunun" toplum sağlığı üzerindeki etkileri. *Human Reproduction Update*, 5 (6), 1 Kasım 1999: 621-6.
13. BBC News. Hap korkusundan u-dönüşü. 7 Nisan 1999. Şu adresten erişilebilir: http://news.bbc.co.uk/1/hi/health/313848.stm [18 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
14. Robinson, C., Nardone, A., Mercer, C., Johnson, A. M. İngiltere Sağlık Araştırması 2010, Bölüm 6, Cinsel Sağlık. Şu adresten erişilebilir: http://www.hscic.gov.uk/catalogue/PUB03023/heal-surv-eng-2010-resp-healch6-sex.pdf [18 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].

15. Eisenberg, D., McNicholas, C., Peipert, J. F. Ergenlik çağındakilerde uzun etkili geri alınabilir doğum kontrolü (LARC) kullanımının önünde bir engel olarak maliyet. *Journal of Adolescent Health*, 52 (4), ek, Nisan 2013: S59-63.
16. Trussell, J., Henry, N., Hassan, F., Prezioso, A., Law, A., Filonenko, A. Birleşik Devletler'de istenmeyen gebeliklerin getirdiği yük: uzun etkili geri alınabilir doğum kontrolünün daha fazla kullanılmasıyla sağlanabilecek tasarruf. *Contraception*, 87 (2), Şubat 2013: 154–61.
17. NHS Choices. Doğum Kontrolü Ne Kadar Etkili? Doğum Kontrol Rehberi. Şu adresten erişilebilir: http://www.nhs.uk/Conditions/contraceptionguide/Pages/how-effective-contraception.aspx [5 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
18. Trussell, J. Birleşik Devletler'de doğum kontrolü başarısızlıkları. *Contraception*, 83 (5), Mayıs 2011: 397-404.
19. Walsh, T. L., Frezieres, R. G., Peacock, K., Nelson, A. L., Clark, V. A., Bernstein, L., vd. Erkek lateks kondomun etkinliği: Rastgele klinik deneylerde kontrol grubu olarak kullanılan üç popüler kondom markası için kombine sonuçlar. *Contraception*, 70 (5), Kasım 2004: 407-13.
20. Kost, K., Singh, S., Vaughan, B., Trussell, J., Bankole, A. 2002 Aile Gelişimi Araştırmasına dayanılarak oluşturulmuş doğum kontrol başarısızlık oranı tahminleri. *Contraception*, 77 (1), Ocak 2008: 10-21.
21. Killick, S. R., Leary, C., Trussell, J., Guthrie, K. A. Zevk suyundaki sperm miktarı. *Human Fertility*, 14 (1), Mart 2011: 48–52.
22. Whitby, A. Ortalamalar Aldatır: Doğum Kontrolü NYT Manşetlerinden Daha İyi. Şu adresten erişilebilir: http://andrewwhitby.com/2014/09/15/averages-deceive-birth-control-is-better-than-the-nyt-credits/ [20 Ekim 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
23. Szreter, S. Fertility, *Class and Gender in Britain, 1860-1940.*
24. British Medical Association. *Report of Committee on Medical Aspects of Abortion.* British Medical Association, 1936.
25. Sağlık Hizmetleri Birimi. Kürtaj İstatistikleri, İngiltere ve Galler. Şu adresten erişilebilir: https://www.gov.uk/government/collections/abortion-statistics-for-england-and-wales [5 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].

11. Bölüm

1. Birleşik Krallık Ulusal Sağlık ve Bakım Yetkinliği Kurumu. Doğurganlık, Tanıtma, Rehberlik ve Kılavuzlar. Şu adresten erişilebilir: https://www.nice.org.uk/guidance/CG156/chapter/introduction [5 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
2. Twenge, J. M. *The Impatient Woman's Guide to Getting Pregnant*. Simon ve Schuster, 2012. BBC. Bebek Sahibi olmaya dair 300 yıllık ihtimaller. 18 Eylül 2013. Şu adresten erişilebilir: http://www.bbc.co.uk/news/magazine-24128176 [5 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].

3. Heffner, L. J. İleri yaşta annelik: Hangi yaş fazla yaşlı? *New England Journal of Medicine*, 351 (19), 2004: 1927-9.
4. Heffner. İleri yaşta annelik. Menken, J., Trussell, J., Larsen, U. Yaş ve Kısırlık. *Science*, 233 (4771), 26 Eylül 1986: 1389-94.
5. Twenge, J. Bebek sahibi olmayı ne kadar bekleyebilirsiniz? *The Atlantic*, Ağustos 2013. Şu adresten erişilebilir: http://www.theatlantic.com/magazine/archive/2013/07/how-long-can-you-wait-to-have-ababy/309374/ [19 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
6. Wrigley, E. A. *English Population History from Family Reconstitution, 1580–1837*. Cambridge University Press, 1997.
7. Colombo, B., Masarotto, G. Günlük doğurganlık. *Demographic Research*, 6 Eylül 2000. Şu adresten erişilebilir: http://www.demographicresearch.org/Volumes/Vol3/5/default.htm [25 Ocak 2012 tarihinde giriş yapılmıştır].
8. Dunson, D. B., Colombo, B., Baird, D. D. Menstrüel döngüde yaşa bağlı olarak doğurganlık seviyesinde ve süresinde değişim. *Human Reproduction*, 17 (5), 1 Mayıs 2002: 1399-403.
9. Dunson, D. B., Baird, D. D., Colombo, B. Kadın ve erkeklerde yaşlanmayla beraber artan kısırlık. *Obstetrics and Gynecology*, 103 (1), Ocak 2004: 51-6.
10. Birleşik Krallık Ulusal Sağlık ve Bakım Yetkinliği Kurumu. Doğurganlık, Tanıtma, Rehberlik ve Kılavuzlar.
11. Oberzaucher, E., Grammer, K. Moulay Ismael vakası: Gerçeklik mi kuruntu mu? PLoS ONE, 9 (2), 14 Şubat 2014: e85292.
12. Mosher, W. D., Jones, J., Abma, J. C. *Intended and Unintended Births in the United States, 1982–2010*. US Department of Health and Human Services, Centers for Disease Control and Prevention, National Center for Health Statistics, 2012.
13. Wellings, K., Jones, K. G., Mercer, C. H., Tanton, C., Clifton, S., Datta, J., vd. Britanya'da plansız gebeliklerin yaygınlığı ve ilişkili unsurlar: Üçüncü Cinsel Yaklaşımlar ve Yaşam Tarzları Ulusal Araştırması (Natsal-3) bulguları. *Lancet*, 382 (9907), 30 Kasım 2013: 1807-16.
14. Wellings vd., Britanya'da plansız gebeliklerin yaygınlığı ve ilişkili unsurlar.
15. Birleşik Krallık Ulusal İstatistik Kurumu. *Births in England and Wales by Characteristics of Birth 2, 2012*. Birleşik Krallık Ulusal İstatistik Kurumu, 2013. Şu adresten erişilebilir: http://www.ons.gov.uk/ons/rel/vsob1/characteristics-of-birth-2--england-and-wales/2012/sb-characteristics-of-birth-2.html [5 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
16. *Mail Online*. Çocuk yapmanın tam zamanı! Aralık ayı hamile kalmak için en muhtemel zaman. Şu adresten erişilebilir: http://www.dailymail.co.uk/femail/article-2522048/Tis-season-conceive-December-common-monthyear-pregnant.html [5 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
17. Wrigley, E. A., Schofield, R. S. *The Population History of England 1541–1871*. Cambridge University Press, 1989.

18. Birleşik Krallık Ulusal İstatistik Kurumu. *Births in England and Wales by Characteristics of Birth 2, 2012*. Birleşik Krallık Ulusal İstatistik Kurumu, 2013. Available from: http://www.ons.gov.uk/ons/rel/ vsob1/ characteristics-of-birth-2--england-and-wales/2012/sb-characteristics-of-birth-2.html [5 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
19. Wellings, K., Macdowall, W., Catchpole, M., Goodrich, J. Dönemsel cinsel aktivite değişimleri ve cinsel sağlığın iyileştirilmesi açısından anlamı. *Journal of the Royal Society of Medicine*, 92 (2), Şubat 1999: 60-64.
20. *Mail Online*. Sandy bebek patlaması başlıyor! New Jersey hastaneleri, kasırgadan dokuz ay sonra doğum sayısının %30 arttığını bildiriyor. Şu adresten erişilebilir: http://www.dailymail.co.uk/news/article-2376861/ Hurricane-Sandy-baby-boom-begins-New-Jerseyhospitals-report-number-deliveries-30-months-later.html [21 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
21. CNN. Sandy sonrası bebek patlaması gerçek mi? 2013. Şu adresten erişilebilir: http://www.cnn.com/2013/07/24/us/sandy-baby-boom/ index. html [21 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır]. *Science Daily*. Duke profesörü, elektrik kesintisindeki bebek patlamasının bir efsaneden ibaret olduğunu söylüyor. Şu adresten erişilebilir: http://www. sciencedaily.com/releases/2004/05/040512044711.htm [21 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
22. BBC. Uganda Elektrik Kesintileri 'Bebek Patlamasının Fitilini Ateşliyor'. 12 Mart 2009. Şu adresten erişilebilir: http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/ africa/7939534.stm [5 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
23. Burlando, A. Elektrik kesintileri ve bebek patlamaları. *Demography*, 51 (4), Ağustos 2014: 1477-500.
24. Fetzer, T., Pardo, O., Shanghavi, A. Bir Şehir Efsanesi mi? Elektrik Kesintisi, Doğurganlık ve Anneler Üzerindeki Etkileri, 2013, rapor no. dp1247. Şu adresten erişilebilir: http://ideas.repec.org/p/cep/cepdps/ dp1247.html [21 Eylül 2014].
25. Tachibana, C. Obama bebek patlaması balon çıktı. Şu adresten erişilebilir: http://www.nbcnews.com/id/32286000/ns/healthbehavior/t/ obama-baby-boom-turns-out-be-bust/ [5 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
26. Montesinos, J., Cortes, J., Arnau, A., Sanchez, J. A., Elmore, M., Macia, N., vd. Barcelona bebek patlaması: Spordaki başarı doğum oranlarını etkiliyor mu? *British Medical Journal*, 347, 17 Aralık 2013: f7387–f7387.
27. Crawford, C., Dearden, L., Greaves, E. Doğum tarihiniz çok önemli: İngiltere için kanıtlar. Mali Araştırmalar Kurumu Rapor R80, 2013. Şu adresten erişilebilir: http://www.ifs.org.uk/comms/r80.pdf [5 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
28. Rosenbaum, M. Doğulan Ay Oxford-Cambridge şansınızı etkiliyor. BBC. 2013. Şu adresten erişilebilir: http://www.bbc.co.uk/news/uk-politics-21579484 [5 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].

29. Crawford vd., Doğum tarihiniz önemli.
30. Baker, J., Schorer, J., Cobley, S. Göreceli yaş etkisi *Sportwissenschaft*, 40 (1), 1 Mart 2010: 26-30.

12. Bölüm

1. Dünya Sağlık Örgütü. Cinsel Sağlık. Şu adresten erişilebilir: http://www.who.int/topics/sexual_health/en/ [5 Kasım 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
2. Kinsey, A. C., Pomeroy, W. B., Martin, C. E. *Sexual Behavior in the Human Male*. Indiana University Press, 1948.
3. Wylie, K. R., Eardley, I. Penis boyutu ve "küçük penis sendromu". *BJU International*, 99 (6), Haziran 2007: 1449–55.
4. Lever, J., Frederick, D. A., Peplau, L. A. Boyut önemli mi? Yaşamın farklı dönemlerinde kadın ve erkeklerin penis boyu üzerine düşünceleri. *Psychology of Men and Masculinity*, 7 (3), 2006: 129-43.
5. Barnhart, K. T., Izquierdo, A., Pretorius, E. S., Shera, D. M., Shabbout, M., Shaunik, A. Vajinanın temel alınabilecek boyutları. *Human Reproduction*, 21 (6), Haziran 2006: 1618-22.
6. Giuliano, F., Patrick, D. L., Porst, H., La Pera, G., Kokoszka, A., Merchant, S., et al. Erken boşalma: beş ülkelik Avrupa gözlem çalışmasından gelen sonuçlar. *European Urology*, 53 (5), May 2008: 1048-57.
7. Smith, G. D., Frankel, S., Yarnell, J. Cinsellik ve ölüm: birbiriyle ilişkili mi? Caerphilly topluluk araştırmasından gelen bulgular. *British Medical Journal*, 315 (7123), 20 Aralık 1997: 1641-4.
8. Ebrahim, S., May, M., Shlomo, Y. B., McCarron, P., Frankel, S., Yarnell, J., et al. Cinsel birleşme ve iskemik felç ve koroner kalp hastalığı riski: Caerphilly araştırması. *Journal of Epidemiology and Community Health*, 56 (2), 1 Şubat 2002: 99-102.
9. Casazza, K., Fontaine, K. R., Astrup, A., Birch, L. L., Brown, A. W., Bohan Brown, M. M., vd. Obeziteyle ilgili efsaneler, varsayımlar ve faktörler. *New England Journal of Medicine*, 368 (5), 30 Ocak 2013: 446-54.
10. Frappier, J., Toupin, I., Levy, J. J., Aubertin-Leheudre, M., Karelis, A. D. Genç sağlıklı çiftlerde, cinsel aktivite esnasındaki enerji sarfiyatı. *PLoS ONE*, 8 (10), 24 Ekim 2013: e79342.
11. Dahabreh, I. J., Paulus, J. K. Anlık fiziksel ve cinsel aktivitenin akut kalp hastalıklarıyla ilişkisi: Sistematik değerlendirme ve meta-analiz. *Journal of the American Medical Association*, 305 (12), 23 Mart 2011: 1225-33.
12. Levine, G. N., Steinke, E. E., Bakaeen, F. G., Bozkurt, B., Cheitlin, M. D., Conti, J. B., et al. Cinsel aktivite ve kardiyovasküler hastalıklar: Amerikan Kalp Derneği'nden bilimsel bir saptama. *Circulation*, 125 (8), 28 Şubat 2012: 1058-72.
13. Gallup, G. G. J., Burch, R. L., Platek, S. M. Meninin antidepresan özelliği var mı? *Archives of Sexual Behavior*, 31 (3), 1 Haziran 2002: 289-93.

14. Peleg, R., Peleg, A. Vaka raporu: İnatçı hıçkırıkların potansiye tedavisinde cinsel birleşmenin etkisi. *Canadian Family Physician*, 46, Ağustos 2000: 1631-2.
15. Herbenick, D., Schick, V., Reece, M., Sanders, S., Fortenberry, J. D. Birleşik Devletler'de kadınlar arasında pubik tüy alımı: Yaygınlık seviyesi, yöntemler ve özellikler. *Journal of Sexual Medicine*, 7 (10), 1 Ekim 2010: 3322-30.
16. Millward, J. Tavşan Yuvasının Derinlikleri: Bir Milyon Seks Oyuncağı Satışına Dair Analiz. Şu adresten erişilebilir: http://jonmillward.com/blog/studies/down-the-rabbit-hole-analysis-1-million-sex-toy-sales/ [21 Ekim 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
17. Michael, R. T., Gagnon, J. H., Laumann, E. O., Kolata, *G. Sex in America: A Definitive Survey*. Little, Brown & Co., 1994.
18. Layte, R., McGee, H., Quail, A., Rundle, K., Cousins, G., Donnelly, C., vd. Cinsel Sağlık ve İlişkiler alanında İrlanda Araştırması ana raporu. Royal College of Surgeons in Ireland Psychology Reports, 1 Ekim 2006. Şu adresten erişilebilir: http://epubs.rcsi.ie/psycholrep/35.
19. Ruiz-Muñoz, D., Wellings, K., Castellanos-Torres, E., Álvarez-Dardet, C., Casals-Cases, M., Pérez, G. İspanya'da cinsel sağlık ve sosyoekonomiyle ilişkili faktörler. *Annals of Epidemiology*, 23 (10), Ekim 2013: 620-28.
20. Laumann, E. O., Paik, A., Glasser, D. B., Kang, J.-H., Wang, T., Levinson, B., vd. Yaşlı kadınlar ve erkekler arasında öznel cinsel mutluluk görüşlerine dair karşılaştırmalı uluslararası araştırma: Cinsel Yaklaşımlar ve Davranışlar Küresel Araştırmasından gelen bulgular. *Archives of Sexual Behavior*, 35 (2), 1 Nisan 2006: 143–59.
21. Mitchell, K. R., Mercer, C. H., Ploubidis, G. B., Jones, K. G., Datta, J., Field, N., vd. Britanya'da cinsel fonksiyon: Üçüncü Cinsel Yaklaşımlar ve Yaşam Tarzları Ulusal Araştırması'ndan gelen bulgular (Natsal-3). *Lancet*, 382 (9907), 30 Kasım 2013: 1817-29.
22. Hite, S. *The Hite Report: On Female Sexuality*. Pandora, 1976.
23. Michael vd., *Sex in America: A Definitive Survey*.
24. Wallen, K., Lloyd, E. A. Kadının cinsel uyarılması: Genital anatomi ve birleşmede orgazm. *Hormones and Behaviour*, 59 (5), Mayıs 2011: 780-92.
25. Lindau, S. T., Schumm, L. P., Laumann, E. O., Levinson, W., O'Muircheartaigh, C. A., Waite, L. J. Birleşik Devletler'de ileri yaştaki yetişkinler için cinsellik ve sağlık araştırması. New England Journal of Medicine, 357 (8), 23 Ağustos 2007: 762-74.
26. Lindau vd., Birleşik Devletler'de ileri yaştaki yetişkinler için cinsellik ve sağlık araştırması.
27. Nicolosi, A., Laumann, E. O., Glasser, D. B., Moreira Jr, E. D., Paik, A., Gingell, C. 40 Yaşından sonra cinsel davranışlar ve cinsel işlev bozuklukları: Cinsel yaklaşımlar ve davranışlar küresel araştırması. *Urology*, 64 (5), Kasım 2004: 991-7.

28. Lewis, R. W., Fugl-Meyer, K. S., Corona, G., Hayes, R. D., Laumann, E. O., Moreira Jr, E. D., vd. ORİJİNAL MAKALELER: Tanımlar/ Epidemiyoloji/ Cinsel İşlev Bzouklukları açısından Risk faktörleri. *Journal of Sexual Medicine*, 7 (4, bölüm 2), 1 Nisan 2010: 1598–607.
29. IsHak, W., Tobia, G. Cinsel işlev bozukluklarının teşhis kriterlerinde DSM-5 değişiklikleri. *Reproductive System and Sexual Disorders*, 2, 2013: 122.
30. Anon. Kaderin oyunu: Tiroid dersi akşamı Mr. A. Wilson'ın ölümü. *The Register* (Adelaide), 5 Temmuz 1921: 8.
31. Sağlık Dairesi. Ereksiyon bozukluğu ilaçlarının Birleşik Krallık Ulusal Sağlık Sistemi'nde erişilebilirliği. Şu adresten erişilebilir: https://www.gov.uk/government/consultations/nhs-availability-of-erectile-dysfunctiondrugs-proposed-changes [5 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
32. Venhuis, B. J., De Voogt, P., Emke, E., Causanilles, A., Keizers, P. H. J. Sahteci online ilaç satışlarının başarısı: Hollanda'da kanalizasyon araştırmasıyla sildenafil tespiti. *British Medical Journal*, 349, 2 Temmuz 2014: g4317–g4317.
33. Siegel-Itzkovich, J. Viagra çiçekleri dik tutuyor. *British Medical Journal*, 319 (7205), 31 Temmuz 1999: 274.

13. Bölüm

1. Reichert, T., Carpenter, C. Dergi reklamcılığında cinsel içeriğin yenilenişi: 1983'ten 2003'e. *Journal of Mass Communication Quarterly*, 81 (4), 1 Aralık 2004: 823-37.
2. Wyllie, J., Carlson, J., Rosenberger, P. J. Farklı cinsel-uyarıcı yoğunluğu seviyelerinin reklam etkinliği üzerindeki etkisinin cinsiyetlere göre değerlendirilmesi *Journal of Marketing Management*, 30 (7–8), 8 Ocak 2014: 697-718.
3. Bu reklamcılık değil. Axe Detayı – Toplarınızı temizler. 2011. Şu adresten erişilebilir: http://thisisnotadvertising.wordpress.com/2011/07/11/axe-detailer-cleans-your-balls/ [6 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
4. Ofcom. Birleşik Krallık Kitlesinin Yayıncı Medyaya Yaklaşımı. 2014. Şu adresten erişilebilir: http://stakeholders.ofcom.org.uk/market-data-research/other/tv-research/attitudes-to-broadcast-media/ [6 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
5. Brown, J. D., L'Engle, K. L., Pardun, C. J., Guo, G., Kenneavy, K., Jackson, C. Seksi medya önemli: Müzik, sinema, televizyon ve dergilerde cinsel içeriğe maruz kalınması, siyah ve beyaz ergenlerin cinsel davranışları hakkında fikir veriyor. Pediatrics, 117 (4), 1 Nisan 2006: 1018-27.
6. Steinberg, L., Monahan, K. C. Ergenlik çağındaki gençlerin cinsel içerikli medyaya maruz kalması cinsel ilişki başlangıcını hızlandırmıyor. *Developmental Psychology*, 47 (2), 2011: 562-76.
7. Magnanti, D. B. *The Sex Myth: Why Everything We're Told is Wrong*. Weidenfeld ve Nicolson, 2012.

8. Covenant Eyes | İzlenebilirlik Yazılımı Liderleri. Porno İstatistikleri. 2014. Şu adresten erişilebilir: http://www.covenanteyes.com/pornstats/ [6 Eylül 2014].
9. Hald, G. M. Genç heteroseksüel Danimarkalı yetişkinler arasında pornografi tüketimi konusunda cinsiyet farkları. *Archives of Sexual Behavior*, 35 (5), 1 October 2006: 577-85.
10. Channel 4. YouGov'un "Cinsellik Eğitimi" araştırmasından satır başları: Seks deneyimi. Şu adresten erişilebilir: http://sexperienceuk.channel4.com/teen-sex-survey [5 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
11. İnternet yetişkin filmleri veritabanı. Şu adresten erişilebilir: http://www.iafd.com [6 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
12. Millward, J. Derin Analiz: 10.000 Porno Yıldızı üzerinde Araştırma. 2014. Şu adresten erişilebilir: http://jonmillward.com/blog/studies/deep-insidea-study-of-10000-porn-stars/ [6 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
13. Peter, J., Valkenburg, P. M. İnternet'teki cinsel teşhir materyalinin cinsel açıdan riskli davranışlar üzerindeki etkisi: ergenlerin ve yetişkinlerin karşılaştırılması. *Journal of Health Communication*, 16 (7), Ağustos 2011: 750-65.
14. Zillmann, D., Bryant, J. Pornografinin cinsel tatmin üzerindeki etkisi. *Journal of Applied Social Psychology*, 18 (5), 1 Nisan 1988: 438-53.
15. Morgan, E. M. Genç yetişkinlerin cinsel teşhir materyallerini kullanımlarıyla cinsel tercihleri, davranışları ve tatminleri arasındaki bağlantılar. *Journal of Sex Research*, 48 (6), Aralık 2011: 520-30.
16. Peter ve Valkenburg. Cinsel teşhir materyalinin cinsel açıdan riskli davranışlar üzerindeki etkisi.
17. Zillmann, D. Erotizme sınırsız giriş yapmanın, ergenlerin ve genç yetişkinlerin cinselliğe yaklaşımları üzerindeki etkisi. *Journal of Adolescent Health*, 27 (2), 1 Ağustos 2000: 41-4.
18. Lenhart, A. Ergenlik Çağındaki Çocuklar ve Sexting. Pew Research Center'ın İnternet & Amerikan Hayatı Projesi. Şu adresten erişilebilir: http://www.pewinternet.org/2009/12/15/teens-and-sexting/ [6 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
19. Mitchell, K. J., Finkelhor, D., Jones, L. M., Wolak, J. Gençler arasında sexting'in yaygınlığı ve özellikleri: Ulusal bir çalışma. *Pediatrics*, 5 Aralık 2011: peds. 2011-1730.
20. Strassberg, D. S., McKinnon, R. K., Sustaíta, M. A., Rullo, J. Lise öğrencileri arasında sexting: Açıklayıcı ve tanımlayıcı bir çalışma. *Archives of Sexual Behavior*, 42 (1), Ocak 2013: 15-21.
21. Ergenlik çağındaki ve plansız gebelikleri önlemek adına ulusal kampanya. 2008. Şu adresten erişilebilir: http://thenationalcampaign.org/resource/sex-and-tech [6 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].

22. NSPCC. ChildLine, İnternet Denetleme Kuruluşu aracılığıyla Sexting'le mücadele. Şu adresten erişilebilir: http://www.nspcc.org.uk/news-and-views/mediacentre/press-releases/2013/childline-internet-watch-foundation/childline-tackling-sexting-internet-watch-foundation_wdn98995.html [6 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
23. Ergenlik çağındaki çocuklar "Sexting" baskısıyla karşılaşıyor. 16 Ekim 2013. Şu adresten erişilebilir: http://www.bbc.co.uk/news/uk-24539514 [6 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
24. NSPCC. Çocuklarla ilgili kalitatif bir çalışma, gençler ve "Sexting". 2012. Şu adresten erişilebilir: http://www.nspcc.org.uk/Inform/resourcesforprofessionals/sexualabuse/sexting-research_wda89260.html [6 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
25. ChildLine. Sexting: Online ve Mobil Güvenlik. 2014. Şu adresten erişilebilir: http://www.childline.org.uk/explore/onlinesafety/pages/sexting.aspx [6 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
26. Papadopoulos, L. Gençlerin Cinselleştirilişi: Bir Değerlendirme. 2010. Şu adresten erişilebilir: http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+/http:/www.homeoffice.gov.uk/documents/sexualisation-of-young-people.pdf [10 Aralık 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
27. IPPR. Gençler, Cinsellik ve İlişkiler: Yeni Normlar. 2014. Şu adresten erişilebilir: http://www.ippr.org/publications/young-peoplesex-and-relationships-the-new-norms [6 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
28. YouGov. Araştırma Raporu: Channel 4 Cinsellik Araştırması Sonuçları. Şu adresten erişilebilir: http://d25d2506sfb94s.cloudfront.net/today_uk_import/YG-Archives-lif-ch4-sexed-090910.pdf [5 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
29. Channel 4. YouGov'u "Cinsellik Eğitimi" araştırmasından satır başları.
30. Hill, A. Araştırmalara göre "sokak bilgesi" İngiliz ergenlik çağındaki çocuklar cinsellik konusunda cahil. *The Guardian*, 7 Eylül 2008. Şu adresten erişilebilir: http://www.theguardian.com/education/2008/sep/07/sexeducation.youngpeople [25 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
31. Spiegelhalter, D. Rakamlar ve Sağduyunun Göz Ardı Edilişi: Belirsizliği Anlamak. 2014. Şu adresten erişilebilir: http://understandinguncertainty.org/numbers-and-common-sense-bypass [25 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
32. Jumio. Telefonunu nereye getirdin? Şu adresten erişilebilir: https://www.jumio.com/2013/07/where-do-you-take-your-phone/ [10 Kasım 2014 tarihinde erişilmiştir].
33. Spreadsheets. Spreadsheets – #1 Sex App. Şu adresten erişilebilir: http://spreadsheetsapp.com/ [10 Kasım 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].

14. Bölüm

1. Acton, W. *Prostitution, Considered in Its Moral, Social & Sanitary Aspects, in London and Other Large Cities.* J. Churchill, 1857.
2. Colquhoun, P. A. *Treatise on the Police of the Metropolis: Explaining the Various Crimes and Misdemeanors Which at Present are Felt as a Pressure upon the Community; and Suggesting Remedies for Their Prevention.* H. Fry, 1796.
3. Mayhew, H., Tuckniss, W., Beeard, R. *London Labour and the London Poor: A Cyclopaedia of the Condition and Earnings of Those That Will Work, Those That Cannot Work, and Those That Will Not Work. G.* Woodfall and Son, 1862. Şu adresten erişilebilir: http://archive.org/details/cu31924092592793 [7 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
4. Mason, M. *The Making of Victorian Sexuality.* Oxford University Press, 1994.
5. Acton, W. *The Functions and Disorders of the Reproductive Organs.* Lindsay and Blakiston, 1857.
6. Schei, B., Stigum, H. Norveç Ulusal Cinsellik Araştırmaları verilerine istinaden, cinsellik için para ödeyen erkeklerle ilgili bir araştırma. *Scandinavian Journal of Public Health*, 38 (2), 1 Mart 2010: 135–40.
7. Layte, R., McGee, H., Quail, A., Rundle, K., Cousins, G., Donnelly, C., vd. İrlanda Cinsel Sağlık ve İlişkiler Ana Raporu. Royal College of Surgeons in Ireland Psychology Reports, 1 Ekim 2006. Şu adresten erişilebilir: http://epubs.rcsi.ie/psycholrep/35 [10 Aralık 2014].
8. Ward, H., Mercer, C. H., Wellings, K., Fenton, K., Erens, B., Copas, A., vd. Sekse kimler para ödüyor? Britanya'da kadınlarla para karşılığı cinsel ilişkilerin erkekler arasında artan yaygınlığına dair bir analiz. *Sexually Transmitted Infections*, 81 (6), 1 Aralık 2005: 467-71.
9. DHS Program. HIV/AIDS Araştırmaları Göstergeleri Veritabanı: Göstergeler. Şu adresten erişilebilir: http://hivdata.dhsprogram.com/ind_detl.cfm?ind_id=51&prog_area_id=8 [7 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
10. Kanouse, D. E., Berry, S. H., Duan, N., Lever, J., Carson, S., Perlman, J. F., vd. Los Angeles bölgesinde kadın sokak fahişelerinin olasılık kümesinin oluşturulması. *Journal of Sex Research*, 36 (1), 1 Şubat 1999: 45-51.
11. Potterat, J. J., Woodhouse, D. E., Muth, J. B., Muth, S. Q. Hayat kadınlarının yaygınlığı ve kariyer sürelerinin tahmin edilmesi. *Journal of Sex Research*, 27 (2), 1 Mayıs 1990: 233-43.
12. Birleşik Krallık Ulusal İstatistik Kurumu. Milli Gelirin Hesaplanmasındaki Değişiklikler: Yasa dışı Uyuşturucuların ve Fuhuş Sektörünün Birleşik Krallık Milli Gelirine Dahil Edilmesi. Birleşik Krallık Ulusal İstatistik Kurumu. 2014. Şu adresten erişilebilir: http://www.ons.gov.uk/ons/rel/naa1-rd/national-accounts-articles/inclusion-of-illegal-drugs-and-prostitution-in-the-uk-nationalaccounts/index.html [7 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].

13. Magnanti, D. B. Fuhuş Sektörü "Birleşik Krallık ekonomisine yılda 5 milyar pound katkı yapıyor". Güldünüz mü? *Daily Telegraph*, 30 Mayıs 2014. Şu adresten erişilebilir: http://www.telegraph.co.uk/women/sex/10864898/Prostitutionadds-5bn-a-year-to-UK-economy.-Are-you-having-a-laugh.html [22 Ekim 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
14. Jolyon, J. K. TaxRelief4escorts.. Şu adresten erişilebilir: http://www.taxrelief4escorts.co.uk/ [22 Ekim 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
15. Dickson, S. Londra'da fuhuş haritasının çıkarılması. Poppy Project. 2008. Şu adresten erişilebilir: http://i2.cmsfiles.com/eaves/2012/04/Sex-inthe-City-1751ff.pdf [7 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
16. Birleşik Krallık İçişleri Bakanlığı. Bedelin Ödenişi: Fuhuş Üzerine Konsültasyon Raporu. İçişleri Bakanlığı İletişim Müdürlüğü. 2004. Şu adresten erişilebilir: http://prostitution.procon.org/sourcefiles/paying_the_price.pdf. [10 Aralık 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
17. Cusick, L., Kinnell, H., Brooks-Gordon, B., Campbell, R. Çılgın tahminler ve anlam çıkarımı? Britanya'da seks işçisi nüfusunun tahmin edilmesi. *Critical Social Policy*, 29 (4), 1 Kasım 2009: 703-19.
18. ACPO (Polis Müdürleri Derneği). Kayıtların Oluşturulması: İngiltere ve Galler Sokak-dışı Fuhuş Sektöründe Göçmen Kadın Ticareti.. 2010. Şu adresten erişilebilir: http://www.acpo.police.uk/documents/crime/2010/201008CRITMW01.pdf [5 Kasım 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
19. PunterNet UK. Escort Rehberi, Değerlendirmeler ve Forum. 2014. Şu adresten erişilebilir: http://www.punternet.com/index.php [7 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
20. Millward, J. Edepsiz Sözler: Telekız Değerlendirmesine dayanan Derin bir Analiz. Şu adresten erişilebilir: http://jonmillward.com/blog/attractiondating/dirty-words-analysis-of-call-girl-reviews/ [7 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
21. Taylor, J. Punter Net prostitutes thank Harriet Harman for publicity boost.Punter Net hayat kadınları tanıtıma katkıları için Harriet Harman'a teşekkür ediyor. *The Independent*. Şu adresten erişilebilir: http://www.independent.co.uk/news/uk/home-news/punter-net-prostitutes-thank-harrietharman-for-publicity-boost-1796759.html [23 Ekim 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
22. Groom, T. M., Nandwani, R. Cinsellik için para ödeyen erkeklerin özellikleri: Birleşik Krallık cinsel sağlık klinik araştırması. *Sexually Transmitted Infections*, 82 (5), Ekim 2006: 364–7.
23. MacShane, D. Kadın ticareti efsanelerinin yıkılması. *The Guardian*, 16 Kasım 2009. Şu adresten erişilebilir: http://www.theguardian.com/commentisfree/2009/nov/16/trafficking-myths-sex-slavery [5 Kasım 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].

24. Gupta, R. Kadın ticareti gerçeği. *The Guardian*, 2 Nisan 2009. Şu adresten erişilebilir: http://www.theguardian.com/commentisfree/2009/apr/02/women-sex-industry-traffickingprostitution [23 Ekim 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
25. Brooks-Gordon, B. Red mist obscures red light statistics.Kırmızı sis, kırmızı ışık istatistiklerini gizliyor. *The Guardian*, 3 Nisan 2009. Şu adresten erişilebilir: http://www.theguardian.com/commentisfree/2009/apr/03/prostitution-humantrafficking [23 Ekim 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
26. Davies, N. Fuhuş ve kadın ticareti: Ahlaki bir paniğin anatomisi. *The Guardian*, 20 Ekim 2009. Şu adresten erişilebilir: http://www.theguardian.com/uk/2009/oct/20/trafficking-numbers-womenexaggerated [5 Kasım 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
27. Birleşik Krallık Ulusal Suç Ajansı. Birleşik Krallık İnsan Ticareti Merkezi Ulusal Başvuru Mekanizması İstatistikleri 2013. Şu adresten erişilebilir: http://www.nationalcrimeagency.gov.uk/publications/139-nationalreferral-mechanism-statistics-2013/file [23 Ekim 2014].
28. Lawson, R. Bulaşıcı Hastalıklar Yasasının Birleşik Krallık askeri birlikleri ve merkez üsteki Kraliyet Deniz Kuvvetleri için uygulanışı; yasanın yürürlüğe girdiği 1864 yılından 1886'daki kaldırılışına kadar. *Journal of the Royal Statistical Society*, 54 (1), 1891: 31.
29. Howell, P. Özel bir Bulaşıcı Hastalıklar Yasası: Victoria Dönemi'nde Cambridge'de fuhuş ve kamusal alan. *Journal of Historical Geography*, 26 (3), Temmuz 2000: 376-402.
30. Lawson, Bulaşıcı Hastalıklar Yasasının uygulanışı.
31. Fisher, T. Josephine Butler: Feminizmin unutulmuş lideri. *History Today*, 46, 1996: 32-8.
32. İngiltere Halk Sağlığı. Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlar (STIs): Yıllık veri tabloları. 2014. Şu adresten erişilebilir: https://www.gov.uk/ government/statistics/sexually-transmitted-infections-stis-annualdata-tables [7 2014]. İngiltere Halk Sağlığı. İngiltere'de cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar ve chlamydia taraması, 2013. Sağlık Koruma Raporu 8 (24). Şu adresten erişilebilir: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/345181/Volume_8_number_24_hpr2414_AA_stis.pdf [7 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
33. Cox, D., Anderson, R., Johnson, A., Healy, M., Isham, V., Wilkie, A., vd. *Short-Term Prediction of HIV Infection and AIDS in England and Wales*. Her Majesty's Stationery Office, 1988.
34. Yetersiz veriler AIDS konusunda tahmin yapmayı zorlaştırıyor. New Scientist. 1988. Şu adresten erişilebilir: http://books.google.co.uk/books?id=1M3e82yGmZMC&pg=PA14&lpg=PA14&dq=AIDS+projections+david+cox&source=bl&ots=FQIHuJ4_5N&sig=UOmMlx53kyZXbm3W6TYfZhwyFdQ&hl=en&sa=X&ei=VenQU8noIb-

PA7Aa264CABw&ved=0CDYQ6AEwAg#v=onepage&q=AIDS%20projections%20david%20cox&f=false [7 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
35. İngiltere Halk Sağlığı. Birleşik Krallık'ta HIV: 2013 Raporu. Şu adresten erişilebilir: https://www.gov.uk/government/publications/hiv-in-the-united-kingdom [7 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
36. Boily, M.-C., Baggaley, R. F., Wang, L., Masse, B., White, R. G., Hayes, R. J., vd. Heteroseksüel cinsel eylem başına HIV-1 enfeksiyonu bulaşma riski: Gözlemsel araştırmaların sistematik şekilde değerlendirilmesi ve meta-analizi. *Lancet Infectious Diseases*, 9 (2), Şubat 2009: 118-29.
37. Downs, A. M., De Vincenzi, I. Heteroseksüel ilişkide HIV bulaşma ihtimali: Korumasız cinsel temas sayısıyla ilişki. HIV'nin heteroseksüel ilişkide bulaşması konusu Avrupa Araştırma Grubu. *Journal of Acquired Immune Deficiciency Syndromes and Human Retrovirology*, 11 (4), 1 Nisan 1996: 388-95.
38. Hooper, R. R., Reynolds, G. H., Jones, O. G., Zaidi, A., Wiesner, P. J., Latimer, K. P., vd. Cinsel yolla bulaşan hastalıklar için kohort çalışması, 1: Enfeksiyonlu kadınlardan erkeklere bel soğukluğu bulaşması ihtimali. *American Journal of Epidemiology*, 108 (2), 1 Ağustos 1978: 136-44.
39. Birleşik Krallık Ulusal İstatistik Kurumu. İngiltere ve Galler'de Suç, Mart 2014 yıl sonu kabul edilmektedir. Şu adresten erişilebilir: http://www.ons.gov.uk/ons/rel/crime-stats/crime-statistics/period-ending-march-2014/stbcrime-stats.html [15 Ekim 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
40. Birleşik Krallık Ulusal İstatistik Kurumu. Birleşik Krallık İstatistik Otoritesinin Suç İstatistikleri Değerlendirmesi. 2014. Şu adresten erişilebilir: http://www.ons.gov.uk/ons/rel/crime-stats/crime-statistics/period-ending-september-2013/styuksa-assessment.html [5 Kasım 2014].
41. Birleşik Krallık Ulusal İstatistik Kurumu. Suç İstatistikleri, Şiddet Suçları ve Cinsel Saldırılar Odaklı İstatistikler, 2012/13. 4.bölüm, Yakınların Kişisel Şiddeti ve Partner İstismarı. 2014. Şu adresten erişilebilir: http://www.ons.gov.uk/ons/rel/crime-stats/crime-statistics/focus-on-violent-crimeand-sexual-offences--2012-13/rpt---chapter-4---intimate-personalviolence-and-partner-abuse.html [15 Ekim 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
42. İçişleri Bakanlığı. İngiltere ve Galler'de Cinsel Saldırılara Genel Bakış. Şu adresten erişilebilir: https://www.gov.uk/government/statistics/an-overview-of-sexual-offending-in-england-and-wales [15 Ekim 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
43. Macdowall, W., Gibson, L. J., Tanton, C., Mercer, C. H., Lewis, R., Clifton, S., vdBritanya'da kadın ve erkeklerde irade dışı cinsel ilişkinin yaşam süresince yaygınlığı, ilgili unsurlar ve durumlar: Üçüncü Cinsel Yaklaşımlar ve Davranışlar Ulusal Araştırması'ndan gelen bulgular (Natsal-3). *Lancet*, 382 (9907), 30 Kasım 2013: 1845-55.

44. Dünya Sağlık Örgütü. Cinsel Sağlık. Şu adresten erişilebilir: http://www.who.int/topics/sexual_health/en/ [5 Kasım 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
45. Abrahams, N., Devries, K., Watts, C., Pallitto, C., Petzold, M., Shamu, S., vd. Partner-harici cinsel şiddetin dünyadaki yaygınlığı: Sistematik bir değerlendirme. *Lancet*, 383 (9929), 16 Mayıs 2014: 1648-54.
46 IPPR. Gençler, Cinsellik ve İlişkiler: Yeni Normlar. 2014. Şu adresten erişilebilir: http://www.ippr.org/publications/young-peoplesex-and-relationships-the-new-norms [22 Ekim 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].

15. Bölüm

1. Birleşik Krallık Ulusal İstatistik Kurumu. İngiltere ve Galler'de doğumlar, 2012. Birleşik Krallık Ulusal İstatistik Kurumu, 2013. Şu adresten erişilebilir: http://www.ons.gov.uk/ons/rel/vsob1/birth-summary-tables--england-andwales/2012/stb-births-in-england-and-wales-2012.html#tab-Livebirths-within-marriage-civil-partnership [5 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
2. MacDorman, M., Kirmeyer, S., Wilson, E. Fetal ve perinatal ölümler, Birleşik Devletler, 2006. *National Vital Statistics Reports*, 60 (8), Ağustos 2012: 1-22.
3. Graunt, J., Petty, S. W. *Collection of Yearly Bills of Mortality, from 1657 to 1758 Inclusive*. A. Miller, 1759.
4. Campbell, R. B. John Graunt, John Arbuthnot, ve insanlarda cinsiyet oranı. *Human Biology*, 73 (4), 2001: 605-10.
5. Arbuthnot J. İki cinsiyetin doğumlarında görülen sabit düzene dayanarak ortaya atılmış bir İlahi İhtiyat argümanı. Majestelerinin devamlı hekimi, Hekimler Koleji ve Kraliyet Topluluğu Üyesi. *Philosophical Transactions*, 1 Ocak 1710: 186-90.
6. Birleşik Krallık Ulusal İstatistik Kurumu. Doğum Karakteristiğine göre İngiltere ve Galler'de Doğumlar. 2, 2012. Şu adresten erişilebilir: http://www.ons.gov.uk/ons/rel/vsob1/characteristics-of-birth-2--england-andwales/2012/sb-characteristics-of-birth-2.html [5 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
7. James, W. H. Savaşlar sırasında ve sonrasındaki doğumlarda cinsiyet oranındaki değişimler ve potansiyel açıklamaları. *Journal of Theoretical Biology*, 257 (1), 7 Mart 2009: 116-23.
8. Mathews, T. J., Hamilton, B. E. Birleşik Devletler'de doğumdaki cinsiyet oranı trendi analizi. *National Vital Statistics Reports*, 53 (20), 14 Haziran 2005: 1-17.
9. Hesketh, T., Xing, Z. W. İnsan topluluklarında anormal cinsiyet oranları: Sebep ve sonuçlar. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 103 (36), 5 Eylül 2006: 13271-5.
10. James, W. H. İnsanda cinsiyet oranı. Bölüm 1: Literatürün gözden geçirilmesi. *Human Biology*, 1987: 721-52.

11. Catalano, R., Bruckner, T., Marks, A. R., Eskenazi, B. İnsanlarda cinsiyet oranına dış şoklar: New York'ta 11 Eylül 2001 vakası. *Human Reproduction*, 21 (12), Aralık 2006: 3127-31.
12. Catalano, R., Bruckner, T., Anderson, E., Gould, J. B. Fetüs ölümlerinde cinsiyet oranı: ekonomik stres hipotezinin testi. *International Journal of Epidemiology*, 34 (4), 1 Ağustos 2005: 944-8.
13. Kanazawa, S. Şiddete eğilimli erkeklerin daha fazla oğlu oluyor: genel Trivers-Willard hipotezi (gTWH) için daha ileri kanıtlar. *Journal of Theoretical Biology*, 239 (4), 21 Nisan 2006: 450-9.
14. Kanazawa, S., Vandermassen, G. Mühendislerin daha fazla oğlu oluyor, hemşirelerinse daha fazla kızı: Baron-Cohen'in otizme dair aşırı erkek beyni teorisinin psikolojik açılımı. *Journal of Theoretical Biology*, 233 (4), 21 Nisan 2005: 589-99.
15. Kanazawa, S. Güzel ebeveynlerin daha fazla kızı oluyor: genel Trivers-Willard hipotezinden hareketle (gTWH) daha farklı çıkarımlar. *Journal of Theoretical Biology*, 244 (1), 7 Ocak 2007: 133-40.
16. Gelman, A. Dr. Satoshi Kanazawa'nın bazı makalelerine istinaden editörlere yazılmış mektup. *Journal of Theoretical Biology*, 245 (3), 2007: 597–9. Gelman, A., Weakliem, D. Güzellik, cinsellik ve güç üzerine. *American Scientist*, 97(4), 2009: 310-16.
17. James, W. H. İnsanlarda cinsiyet oranı. Bölüm 2: Araştırma program ve hipotezi. *Human Biology*, 1987: 873-900.
18. James, W. H., Valentine, J. İki dünya savaşı sırasında ve hemen sonra doğumdaki cinsiyet oranındaki artışlar üzerine daha ileri bir değerlendirme. *Journal of Theoretical Biology*, 363, 21 Aralık 2014: 404-11.
19. Harlap, S. Menstrüel döngünün farklı günlerinde rahme düşen bebeklerin cinsiyeti. *New England Journal of Medicine*, 300 (26), 28 Haziran 1979: 1445-8.
20. Hesketh and Xing, İnsan topluluklarında anormal cinsiyet oranları: Sebep ve sonuçlar.
21. Birleşik Krallık Sağlık Bakanlığı. Birleşik Krallık'ta doğum oranları. 2013. Şu adresten erişilebilir: https://www.gov.uk/government/publications/gender-birth-ratios-in-the-uk [7 Eylül 2014 tarihinde giriş yapılmıştır].
22. James, İnsanlarda cinsiyet oranı. Bölüm 1: Literatürün gözden geçirilmesi.

Ek Bölüm:

1. Erens, B., Phelps, A., Clifton, S., Mercer, C. H., Tanton, C., Hussey, D., vd. Üçüncü Cinsel Yaklaşımlar ve Yaşam Tarzları Ulusal Araştırması'nın Metodolojisi (Natsal-3). *Sexually Transmitted Infections*, 90 (2), Mart 2014: 84-9.
2. Turner, H. A. AIDS'le ilişkili telefon araştırmalarında katılımı önleyen önyargılar: Ulusal AIDS Yaklaşımları Araştırması (NABS) yanıtsızlık değerlendirmesinden gelen sonuçlar. *Journal of Sex Research*, 36 (1), 1 Şubat 1999: 52-8.

3. Dunne, M. P., Martin, N. G., Bailey, J. M., Heath, A. C., Bucholz, K. K., Madden, P. A., vd. Bir cinsellik araştırmasında katılım önyargıları: Katılanların ve katılmayanların psikolojik ve davranışsal özellikleri. *International Journal of Epidemiology*, 26 (4), 1 Ağustos 1997: 844-54.
4. Copas, A. J., Johnson, A. M., Wadsworth, J. Bir cinsellik araştırmasında katılım önyargılarının değerlendirilmesi: HIV riskinin ölçülmesine dair çıkarımlar. *AIDS*, 11 (6), Mayıs 1997: 783-90.
5. Fenton, K. A., Johnson, A. M., McManus, S. , Erens, B. Cinsel davranışların ölçümü: Araştırmalarda metodolojik güçlükler. *Sexually Transmitted Infections*, 77 (2), 1 Nisan 2001: 84-92.
6. Overy, C., Reynolds, L. A., Tansey, E. M. *History of the National Survey of Sexual Attitudes and Lifestyles: The Transcript of a Witness Seminar Held by the Wellcome Trust Centre for the History of Medicine at UCL*, London, 14 Aralık 2009. Queen Mary, University of London, 2011.
7. Mitchell, K., Wellings, K. *Talking about Sexual Health: Interviews with Young People and Health Professionals.* Health Education Authority, 1998.
8. Copas, A. J., Wellings, K., Erens, B., Mercer, C. H., McManus, S., Fenton, K. A., vd. Britanya'da bildirilen hassas cinsel davranışların doğruluk derecesi: 1990-2000 yılları arası değişimin boyutlarını keşfetmek. *Sexually Transmitted Infections*, 78 (1), 1 Şubat 2002: 26-30.
9. Turner, C. F., Ku, L., Rogers, S. M., Lindberg, L. D., Pleck, J. H., Sonenstein, F. L. Ergenlerde cinsel davranışlar, uyuşturucu kullanımı ve şiddet: bilgisayar araştırma teknolojileri sayesinde artan raporlama imkanı. *Science*, 280 (5365), 8 Mayıs 1998: 867-73.
10. Johnson, A. M., Copas, A. J., Erens, B., Mandalia, S., Fenton, K., Korovessis, C., vd. Genel bir popülasyon örnek kümesinde, HIV riski taşıyan cinsel davranışlar konusundaki bildirimlerde bilgisayar destekli kendi kendine yanıtlanan anketlerin etkisi: metodolojik bir deney. *AIDS*, 15 (1), 5 Ocak 2001: 111-15.

dizin

A

ABD 9, 10, 15, 20, 31, 32, 40, 41, 42, 46, 50, 51, 56, 60, 61, 62, 63, 65, 66, 67, 68, 69, 73, 74, 83, 84, 85, 86, 89, 93, 95, 96, 108, 109, 110, 111, 113, 115, 122, 123, 124, 125, 128, 129, 135, 144, 148, 183, 184, 186, 200, 205, 206, 220, 222, 223, 228, 231, 234, 238, 239, 240, 242, 243, 248, 249, 257, 258, 260, 278, 292, 293, 298, 299, 305, 307

ABD Senatosu 20

Acton, William 19, 107, 108, 140, 255, 256, 257, 268, 269

Afrika 167, 208, 223, 259, 285, 292

ağız 63, 64, 65, 66

AIDS 19, 29, 39, 72, 84, 115, 259, 274, 276, 277, 305

Aile Planlaması 195

aktif 24, 25, 26, 27, 33, 59, 65, 71, 72, 80, 86, 114, 117, 122, 123, 126, 129, 130, 141, 142, 147, 149, 172, 173, 178, 182, 183, 184, 222, 225, 226, 229, 231, 236, 251, 259, 306

Alba 146, 148

Alcott, William 179

alkol 41, 66, 123, 127, 128, 201, 211, 219

amaçlanmamış 200

Amerikan Tıbbi Birliği Bilimsel Dergisi 9, 20

anal 20, 21, 23, 35, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 93, 95, 96, 97, 122, 125, 222, 245, 278

androjen 100

androsteron 181

anket 14, 16, 31, 42, 56, 67, 88, 97, 109, 114, 120, 122, 137, 145, 152, 179, 182, 243, 249, 251, 305, 307

antropoloji 80, 134

araştırma 13, 14, 15, 18, 20, 21, 22, 23, 28, 31, 32, 33, 34, 40, 42, 46, 47, 55, 62, 67, 71, 72, 75, 77, 84, 98, 102, 103, 106, 115, 121, 122, 123, 124, 126, 133, 137, 143, 147, 149, 150, 152, 154, 187, 196, 198, 208, 209, 216, 217, 220, 231, 232, 243, 246, 249, 253, 259, 260, 262, 263, 266, 281, 293, 298, 299, 302, 305

arzu 75, 137, 140, 141, 142, 143, 145, 235, 242, 255, 297

avokado 70

B

babalık 47, 209

Bacon, Francis 81

bakir 65, 123, 124, 157

bakire 16

balık 260

BBC 101, 146, 211, 240, 249

BDSM 71, 72
bebek 34, 134, 160, 163, 167, 174, 178, 203, 205, 208, 287, 288, 296, 297, 299
bekâr 18, 28, 30, 32, 44, 50, 59, 81, 84, 111, 112, 134, 140, 142, 143
beklemeye alma 187
bel-kalça oranı 147, 148
belsoğukluğu 66, 268, 269, 272, 274, 277, 278, 279
Berlin 19, 78, 79, 103, 301
Big Brother 12
bilimsel 12, 18, 19, 59, 61, 73, 77, 79, 102, 217, 241, 254, 257, 270
Birleşik Krallık 81, 88, 135, 162, 173, 175, 181, 184, 185, 186, 187, 189, 190, 192, 200, 216, 223, 240, 241, 243, 244, 249, 250, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 276, 277, 281, 282, 285, 292, 298, 299
Birleşmiş Milletler 134
biseksüel 79, 86, 87, 88, 89, 93, 95, 96, 100, 101, 102, 250
Blair, Tony 171
Blunt, James 171
Boswell, James 268
boşalma 20, 34, 58, 62, 66, 106, 214, 216, 220, 228, 232, 233
boşalma süresi 20, 216
boşanma 48, 49, 50
Brinkley, John 234
Britanya 14, 15, 18, 22, 29, 33, 34, 40, 41, 44, 48, 51, 56, 59, 60, 63, 68, 81, 87, 89, 112, 113, 118, 119, 121, 126, 129, 134, 141, 146, 152, 154, 158, 163, 167, 168, 169, 170, 177, 178, 180, 189, 203, 207, 252, 259, 261, 262, 265, 266, 272, 276, 284, 293, 295, 297
Britanya Ulusal Cinsel Davranışlar ve Yaşam Tarzı Araştırması 15, 22
Brockman, F. S. 19
Bull, John 289
Busnot, Dominique 199, 200
Butenandt, Adolph 181

C-Ç
Cambridge 100, 116, 137, 143, 159, 195, 206, 209, 211, 262, 269, 272, 309, 310
Casanova 178
Charles, Prens 45, 62, 146, 164
Chlamydia 275
cinsel aktivite 11, 13, 27, 28, 55, 59, 61, 75, 115, 124, 174, 208, 218
Cinsel Arzu Envanteri 145
cinsel birleşme 58, 59, 73, 89, 138, 161, 199
cinsel hayat 11
cinsel ilişki 9, 10, 12, 20, 21, 33, 147, 153, 155, 157, 158, 161, 162, 170, 177, 184, 186, 194, 195, 197, 198, 199, 218, 219, 220, 226, 231, 236, 240, 251, 253, 255, 259, 260, 278, 280, 283, 284, 285, 292, 295, 296, 303, 307
cinsel organ 63, 89, 90, 97
cinsel saldırı 281, 282
cinsel yaşam 213
cinsel yönelim 86, 101, 102, 233
cinsiyet oranı 288, 289, 290, 291, 295, 296, 297, 298
Cinsiyet ve Üreme Bilimleri Araştırma Merkezi 9
Clinton, Bill 9, 10, 11, 20, 21, 62, 115, 125
Cochran, Bill 53
coitus interruptus 178, 187
Colquhoun, Patrick 256, 257
Cook, Hera 179
Cosmopolitan 31, 45, 61, 67, 68, 113, 238
Cox, David 276
Cromwell, Oliver 160, 164, 168
Cromwell, Thomas 80, 159
çekici 24, 33, 56, 63, 86, 102, 139, 144, 146, 147, 148, 150, 155, 180, 186, 193, 212, 215, 219, 223, 236, 239, 249, 256, 269, 288, 291, 292, 293, 294
çıplak 144, 238, 239, 249
çift 48, 51, 74, 98, 99, 100, 148, 156, 194, 195, 197, 216, 239, 252, 280

çiftleşme 51, 59, 199
Çin 223, 297, 298
çocuk pornosu 249

D
dakikadaki vuruş sayısı 253
Daubney, Martin 116
Davis, Katherine Bement 31, 81, 82, 84, 110, 112
Degler, Carl 137, 140
deney 19, 32, 144, 150, 208, 219, 270, 302, 307
deneyim 29, 74, 83, 84, 86, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 120, 127, 135, 150, 173, 283
depresyon 219
Diachylon 189
Dickens 100
dişi 287, 288, 293, 297, 299
Doctor Who 171
Doggy 62
doğum 11, 33, 44, 103, 113, 118, 120, 126, 129, 130, 131, 133, 134, 135, 136, 158, 159, 165, 166, 167, 168, 172, 173, 174, 175, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 189, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 201, 203, 205, 206, 207, 209, 219, 268, 288, 291, 292, 293, 296, 302
doğum kontrol hapı 129, 130, 181, 187
doğurganlık 148, 164, 174, 175, 178, 179, 180, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 295, 296
Douglas, Michael 65, 66
Downing Street 29, 30
dölleme 299
dönem 12, 13, 44, 70, 82, 100, 121, 147, 161, 163, 164, 205, 257, 270, 288
Durham, Mike 29
duygusal 17, 46, 47, 124, 135, 141, 213, 222, 230, 236, 247
Dünya Savaşı 48, 110, 111, 121, 139, 143, 162, 170, 172, 174, 197, 273, 291, 292

E
Eccleston, Christopher 171
efendi 71
ejakülasyon 66
Elders, Joycelyn 115
Elizabeth 55, 159
Ellis, Havelock 81, 110
emzirme 177
enerji 66, 107, 218
enfeksiyon 231, 268, 269, 270, 271, 273, 275, 276, 277, 278, 279
enjeksiyon 183
ensest 19, 163
ereksiyon 214, 215, 228, 231, 232, 233, 235
Ericsson 299
erkek 10, 13, 14, 17, 19, 23, 24, 26, 36, 38, 39, 51, 55, 59, 66, 75, 76, 79, 80, 85, 87, 92, 93, 96, 97, 99, 100, 101, 102, 106, 107, 108, 110, 112, 116, 117, 119, 122, 124, 128, 144, 148, 153, 168, 186, 197, 199, 214, 215, 216, 220, 223, 226, 227, 229, 231, 233, 238, 239, 243, 245, 248, 257, 258, 262, 264, 265, 276, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300
erken boşalma 216, 228, 232, 233
eşcinsel 12, 20, 29, 45, 56, 57, 58, 76, 78, 79, 81, 83, 84, 85, 86, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 102, 103, 110, 120, 121, 152, 153, 302, 306, 307, 308
evli 28, 31, 32, 45, 46, 49, 59, 63, 67, 81, 110, 111, 112, 113, 129, 130, 134, 135, 141, 142, 143, 153, 156, 157, 158, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 190, 194, 222
evlilik 13, 16, 17, 44, 45, 46, 48, 49, 50, 55, 58, 61, 63, 66, 67, 76, 110, 117, 124, 125, 129, 130, 135, 137, 139, 153, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 175, 178, 193, 207, 219, 257
evlilik dışı 13, 16, 17, 45, 46, 48, 55, 58, 117, 129, 130, 153, 166, 168, 219

evlilik dışı cinsel ilişki 219
evlilik dışı ilişki 17

F
Falloppio, Gabriele 177, 268
fallus 161
fekundasyon 194
feminist 76, 272
fetüs 292, 293
Filipinler 223, 277, 278, 298
Fisher, Kate 64, 110, 157, 162, 180
form 55, 306, 307, 308
fotoğraf 109, 248, 249
Foucault, Michel 81
Fransız mektubu 178
frekans 24, 31, 95, 143
frengi 66, 255, 268, 269, 272, 273, 274
Freud 98, 103, 108, 109, 227, 234
fuhuş 255, 256, 257, 261, 263, 264, 266, 267, 269, 271, 280

G
Galler 13, 48, 49, 130, 131, 132, 162, 165, 166, 167, 173, 174, 175, 181, 189, 190, 203, 204, 217, 273, 274, 280, 281, 282, 283, 287, 288, 290, 291
gay 87, 88, 89, 93, 97, 100, 250
Gay, John 78, 84, 87, 88, 89, 102, 268, 289
gayrimeşru 163, 164, 165, 166, 167, 168
gebe 131, 161, 182, 194, 195, 197, 198, 200, 201, 206, 210, 273, 288, 295
gebelik 34, 45, 72, 100, 102, 121, 131, 132, 133, 134, 135, 158, 159, 160, 163, 178, 181, 183, 197, 199, 201, 202, 203, 204
Gebhard'ın Voeller 85
Gebhard, Paul 55, 85
geç boşalma 233
Gelman, Andrew 294, 297
Genç Erkeklerin Hıristiyan Birliği 19, 109
genelev 269
genetik 47, 98, 100, 148, 299
genital sigil
gergedan boynuzu 232
geri çekme 178, 179, 180, 184, 185, 186, 187, 188, 216
Giese, Karl 82
göğüs 148, 235, 302
gönüllü 12, 14, 19, 32, 82, 97, 149, 150, 159, 186, 218, 248, 249, 275, 302, 304
göreceli yaş etkisi 210
Graunt, John 288, 289, 290
Güneydoğu Asya 232, 259
Güney Kore 297

H
Hall, G. Stanley 109, 234
hamilelik 100, 118, 129, 130, 131, 133, 138, 160, 161, 163, 168, 186, 193, 195, 285, 293, 302
Harlap, Susan 296
Hartley, Nina 245
Harvard 17, 53
hastalık 21, 129, 213, 232, 259, 268, 270, 273, 275, 278, 280
hata payı 14, 15, 33, 104
hayat kadını 40, 55, 112, 255, 256, 257, 260, 261, 262, 267, 269, 272
hayvanlarla seks 19, 58
hemcins 89, 90, 91, 92, 93
Hemmings, Jo 204
Henry, Louis 159, 193, 256
Herman, Harriet 265
herpes 66
heteroseksüel 15, 20, 23, 24, 25, 26, 27, 33, 34, 59, 67, 68, 69, 81, 83, 86, 93, 94, 95, 96, 98, 100, 101, 102, 114, 276, 307
hıçkırık 220
HIV 19, 29, 39, 72, 91, 92, 259, 274, 275, 276, 277, 278, 279
Hindistan 135, 167, 243, 259, 284, 285, 298
Hines, Melissa 100, 309
Hirschfeld, Magnus 19, 78, 79, 82, 83, 86, 97, 98, 103, 110, 111, 301
Hite, Shere 16, 17, 18, 19, 31, 45, 62, 67, 113, 161, 222, 227, 254, 301

homoseksüel 16, 33, 83, 84, 85, 86, 87, 98, 99, 100, 153, 307
Hurt, John 276
Huygens, Christian 289

I-İ
Iniesta, Andres 209
Iniesta kuşağı 209
Instagram 248
In-vitro 299
ırk 148, 292
iğrenç 64, 110, 150, 151
ihtimal 195, 198, 277, 294
iktidarsızlık 116
ilaç 11, 15, 108, 231, 234, 235
implant 183
İngiliz şapkası 178
İngiltere 13, 18, 37, 44, 48, 49, 66, 108, 126, 130, 131, 132, 134, 140, 159, 162, 164, 165, 166, 167, 169, 173, 174, 175, 181, 182, 183, 184, 189, 190, 203, 204, 207, 210, 211, 212, 244, 263, 267, 273, 274, 275, 276, 277, 280, 281, 282, 283, 287, 288, 290, 291
intravajinal 216
irade dışı 255, 283, 284, 307
İrlanda 43, 44, 189, 222, 259
İspanyol Gribi 174
istatistik 14, 16, 23, 24, 43, 45, 46, 48, 73, 77, 107, 122, 144, 146, 159, 163, 179, 180, 197, 200, 222, 223, 242, 244, 245, 248, 249, 267, 295
İsveç 167, 223, 284, 285
işlev 214, 231, 232, 233
işlev bozukluğu 232
işlevsizlik 213
itici 103, 141, 146, 163, 294

K
Kadın Cinselliği üzerine Hite Raporu 16
kadın hakları 16
kalori 66
kanser 66
kanun 78, 270, 272
Kara Platoni 155
kararsız 200, 201, 202, 203
Karenina, Anna 45
kayganlaştırıcı 151, 222
kayganlık 232
kaygı 29, 39, 285
kelepçe 222
kılıf 179
kısır 183, 194, 198, 203, 270
kısıtlayıcılar 222
kimlik 80, 83, 86, 87, 88, 93, 94, 97, 103
Kinsey, Alfred 9, 15, 16, 19, 31, 45, 46, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 61, 62, 63, 65, 66, 67, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 82, 83, 84, 85, 86, 98, 99, 103, 110, 111, 112, 113, 114, 122, 152, 153, 157, 214, 227, 249, 257, 258, 301, 306, 307
Kinsey Cinsellik 9
kohort 70, 120
Kolombiya 208
kondom 151, 179, 183, 186, 207, 219, 278, 280
konjenital adrenal hiperplazi 100
kontrasepsiyon 182, 184
kontrollü deney 307
korunma 127, 128, 129, 133, 163, 173, 177, 182, 184
Krafft-Ebing, Richard von 81
Kraliçe Victoria 81, 140, 172
kromozom 287
kulamparalık 80, 81
Kuzey Avrupa 170, 205, 232
küçük penis sendromu 214
küme analizi 223
kürtaj 11, 16, 32, 130, 131, 174, 184, 187, 189, 190, 297

L
Laqueur, Ernst 106, 181
Laqueur, Thomas 106, 181
LARC 183
Larkin, Philip 18
Levililer Kitabı 296
Lewinsky, Monica 9, 20, 21, 62
lezbiyen 81, 87, 88, 89, 97, 101, 250
Londra 19, 80, 88, 133, 146, 165, 166, 180, 189, 200, 201, 205, 255, 256, 257, 262, 263, 264, 266, 268, 288, 289

Los Angeles 18, 32, 96, 260
Lundberg, George 9, 21

M
MacShane, Denis 266
Madonna 90
Magnati, Brooke 242
Malthus, Thomas 178
Marlowe, Christopher 81
masaj salonu 266
Masters ve Johnson 98, 149, 227
mastürbasyon 14, 17, 19, 56, 62, 73, 81, 89, 96, 97, 104, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 143, 228, 306
Mayhew 256
McCance, Robert 141, 142, 143
medya 20, 124, 135, 237, 240, 250, 251, 253, 254
medyan 24, 25, 26, 27, 28, 36, 39, 112, 118, 119, 124, 126, 135, 141, 144, 169
meme kanseri 252
meni 151, 216, 219, 234
menopoz 182, 217
Mercer, Catherine 28, 309
MET 218
Mısır 135, 154, 223, 241, 243
Michelangelo 81
Michell, Betty 105
MicroSort 299
mikro-penis 215
Millward, Jon 221, 244, 264, 309
misyoner 61, 62
Monroe, Marilyn 148
Monroe, Marilyn 148
Mosher, Clelia Duel 137, 138, 139, 140, 141, 154, 155, 178, 227, 228, 301
Mosteller, Fred 53
motorcular 252
mülakat 180, 223, 260, 267, 306, 307
müşteri 261, 264, 265

N
Natsal 15, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 37, 39, 40, 43, 44, 45, 46, 59, 60, 61, 64, 65, 66, 68, 69, 73, 87, 88, 89, 91, 92, 93, 97, 112, 113, 114, 118, 119, 120, 121, 122, 126, 127, 128, 129, 141, 143, 153, 154, 200, 201, 202, 203, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 236, 251, 258, 259, 263, 274, 275, 276, 280, 282, 283, 284, 301, 302, 304, 305, 306, 307, 308, 309
Nicholson, Jack 37
Nijer 175
norfolk 355
Normandiya 170

O-Ö
Obama 126, 208, 209
oral 9, 10, 15, 20, 21, 23, 35, 41, 62, 63, 64, 65, 69, 72, 73, 93, 95, 96, 97, 110, 111, 122, 124, 125, 150, 186, 187
oral kontraseptif 186, 187
oral seks 9, 15, 35, 41, 62, 63, 64, 65, 93, 95, 96, 97, 110, 111, 122, 124, 125, 150
organ 63, 89, 90, 97
orgazm 16, 58, 62, 74, 83, 106, 107, 115, 116, 227, 228, 233
ortalama 15, 24, 25, 27, 32, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 44, 48, 49, 62, 66, 73, 101, 107, 123, 138, 151, 158, 159, 165, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 187, 189, 191, 194, 195, 196, 197, 200, 201, 209, 214, 215, 216, 218, 219, 232, 240, 241, 244, 249, 258, 263, 264, 265, 266, 273, 278, 279, 283, 288, 294, 295, 298
orta sınıf 142, 178
ovülasyon 196, 287, 295, 296, 299
Oxford 209, 211, 212, 269
öpüşme 18, 89
örneklem 15, 42, 62, 85, 152, 154, 178, 179, 182, 222, 228, 244, 260, 304

P
pamuk tıkaçlar 177
papazlık 164
Papilloma Virüsü 66

para karşılığı 16, 260
parmak 21, 69, 97, 101, 146
partner 21, 36, 38, 40, 45, 72, 89, 90, 92, 93, 119, 145, 147, 197, 231, 279, 280, 284, 307
pasif 80
penetrasyon 97, 282
penis 10, 149, 214, 215
perhiz 180, 184, 255, 296, 297
Perry, Katy 90
pesari 179
Philadelphia 32, 56
piçlik 164
planlama 195
planlı 161, 162, 201, 202, 203
plansız 183, 184, 187, 200, 201, 202, 203
Pope, Alexander 289
porno 116, 241, 243, 244, 245, 246, 253, 264
pornografik 136, 151
pozisyon 61
pozitif tahrik 151
prezervatif 15, 32, 73
primer 268
psikolojik 17, 83, 217

R
rahim 184, 299
rahim içi araç 184
Reed, Rocco 244
Registrar-General 162, 164, 166
regl 138, 140, 141, 142, 143
reklam 238, 239, 263
risk 33, 79, 106, 187, 188, 189, 211, 219, 246, 277, 305
Roach, Mary 149, 228
Rockefeller Kurumu 56, 77
Rohm, Ernst 103
Rubin, Don 17

S-Ş
sağlık 11, 15, 27, 46, 51, 77, 97, 115, 128, 130, 133, 134, 135, 138, 148, 182, 184, 194, 201, 213, 217, 222, 230, 236, 274, 283, 285, 302
Salvation Army 56
Sandy Kasırgası 208
sapıkça 56
sapkın 79, 98
Savcının Yanılgısı 252
Schofield, Michael 121, 122, 123, 129, 135
sekonder 268, 288
seks 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 52, 54, 55, 56, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 72, 73, 75, 76, 77, 79, 87, 91, 93, 95, 96, 97, 109, 110, 111, 115, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 132, 133, 135, 136, 137, 139, 140, 141, 142, 144, 145, 149, 150, 156, 157, 168, 176, 179, 180, 197, 199, 205, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 231, 234, 236, 237, 245, 246, 252, 255, 259, 260, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 278, 280, 295, 296, 299, 307, 309
seksi 9, 10, 12, 20, 23, 37, 56, 61, 63, 64, 65, 69, 115, 140, 141, 147
seks kölesi 18, 266
seks oyuncağı 69, 97, 220
Selamet Ordusu Bekâr Anneler Evi 56
sexting 247, 249, 250
Sharif, Moulay Ismail Ibn 199
Shettles metodu 299
sigara 55, 201, 202, 211, 238
siklus 197, 199, 299
sildenafil sitrat 234
Smith, Jacqui 80, 241, 242
sonraki gün 184, 266, 296
Sparta 117
sperm 18, 34, 185, 187, 234, 287
spermatozoa 188
SPS 214
Sri Lanka 298
Steinach ameliyatı 234
Steinach, Eugen 234
Stewart, Potter 242
stres 292
suç 80, 146, 161, 163, 281, 282
Summer, India 244

Sunday Times 29, 251
sünger 177, 178
Swift, Jonathan 289
Szreter, Simon 64, 110, 157, 162, 179, 180, 296, 309

T
tabu 12, 157
taciz 17, 19, 21
tahrik 81, 117, 151, 226, 227, 228
takviye 231
tatmin 17, 27, 114, 115, 213, 215, 222, 224, 231, 232, 236, 246, 285, 306
tatminsiz 222, 246
tecavüz 280, 281, 282, 284, 285
TedX 28
tek gecelik 147, 153
teknoloji 237, 248, 253
temas 10, 64, 69, 73, 74, 83, 89, 238, 263
test 47, 151, 186, 199, 219, 274, 275, 307
testosteron 100, 181, 234
teşhir 42, 106, 246, 247, 248, 249
Thatcher, Margaret 29, 30, 42, 171
tiksinti 150
Tissot, Samuel-Auguste 107
transeksüel 89
travesti 78
Trivers-Willard 293, 294
Trussell, James 185, 186, 187
Tukey, John 53, 54, 55, 75
tutku 80, 83, 147
Twenge, Jean 192, 194

U-Ü
Ulusal Cinsel Davranışlar ve Yaşam Tarzı Araştırması 15, 22
Ulusal İstatistik Ofisi 49, 50, 131, 132, 134, 136
Ulusal Kadın Örgütü 16
uyarılma 71, 138, 149, 150, 161
uyku 33, 144
uyuşturucu 116, 124, 127, 276
üçüncü nesil 181
ürolog 55
üstte 61, 62

V
vaftiz 160, 164, 205, 288, 289
vajina 10, 20, 66, 106, 215, 228
vajinal 21, 23, 35, 59, 60, 61, 72, 73, 97, 115, 124, 125, 217, 232, 245, 278, 306
vasektomi 185, 234
venöz tromboz 181
veri 14, 15, 22, 23, 25, 46, 73, 75, 86, 93, 126, 142, 159, 231, 243, 268, 281, 294, 304
VII. Edward 172
VIII. Henry 159
vibratör 109, 115, 204, 222
Victoria dönemi 29
Vinci, Leonardo da 80, 81
vizite 261, 262, 264, 265

W
Wellings, Kaye 28, 40, 41, 133, 135, 236, 284, 301, 306, 309
Whitehouse, Mary 240
Widdowson, Elsie 141, 142, 143, 155
Wright, Susan Webber 21

Y
yağlar 222
yasadışı 12, 19, 78, 81, 92, 119, 131, 189, 190, 234, 235, 260, 261, 267, 297
yasal 12, 13, 47, 51, 63, 77, 119, 174, 189, 235, 237, 262, 267
yaş ortalaması 15, 109, 123, 170, 218
yetişkin 32, 89, 107, 232, 242, 244, 246, 247
YMCA 19, 109

Z
zevk suyu 188
Zillmann, Dolf 247
zorla 266, 267, 280, 285, 303

Cinsel davranışlar hakkında bilgi sahibi olmak istememiz için birçok sebep vardır. Cinsellik yaşadığımız toplumları şekillendirir: Nüfus değişimlerini araştıran nüfus bilimcileri; cinsel aktivite, doğum kontrol yöntemlerinin kullanımı ve kürtaj oranlarını kullanarak hangi bireylerde ne kadar yeni doğumun olacağını tahmin etmeye çalışır. Cinsel aktivite nüfusun cinsiyet dağılımını da şekillendirir. Doktorlar ve sağlık araştırmacıları, hastalıkların bulaşma olasılıklarını araştırmak ve şanssız kişilere yönelik sağlık hizmetlerini planlamak adına insanların neler yaşadıklarını ve hangi önlemleri aldığını bilmek isterler. Psikologlar, insanların cinsel hayat kalitesini ve hayata dair memnuniyetlerini öğrenmek isteyebilir. Psikiyatristler, akıl hastalıklarını tespit etmek ve rahatsızlıkların tedavisini yapmak, ilaç firmaları da yeni tedaviler geliştirmek ve ürün satışını gerçekleştirmek ister.

Bizim gibiler ise yalnızca olağanüstü insan davranışları ölçeğinin neresinde olduğumuzu merak ediyor olabilir. Çok mu seks yapıyorum? Yeterince yapmıyor muyum? Doğru insanla mı yapıyorum? Erken mi başladım, geç mi? Benim deneyimlerim farklı mı? Ya da en azından başkaları gerçekten farklı mı?

Cinsel davranışlarımızın hayatımıza ciddi bir etkisi var: toplumun bize bakış açışı, kiminle evlendiğimiz, ilişkilerimizin kalıcılığı, sağlığımız, çocuk sahibi olup olmadığımız. Tüm bunlar seks ile şekilleniyor ve bize seks ile ilgili söylenenlerin (hükümet istatistiklerinden koca karı masallarına kadar) gerçekten sayıların söylediği şey olup olmadığını merak etmekte haklıyız...

David Spiegelhalter

***

Sayılarla Seks, bireylerin olduğu kadar toplumların da yaşamlarında önemli bir yere sahip olan cinsellik meselesini, kılı kırk yaran bir titizlikle, sayılara ve oranlara başvurarak tartışmaya açıyor. Bu nadide çalışmada cinsel davranışlar özenle masaya yatırılırken seks olgusunun insani edimler arasında hâlâ kapalı bir kutu olduğu gözler önüne seriliyor. Sözünü gözlemlere ve verilere yaslayarak kurup ilerleten cüretkâr bir kitap...

AYRINTI • BİLİM
ISBN: 978-605-314-345-1
9 786053 143451

33 ₺